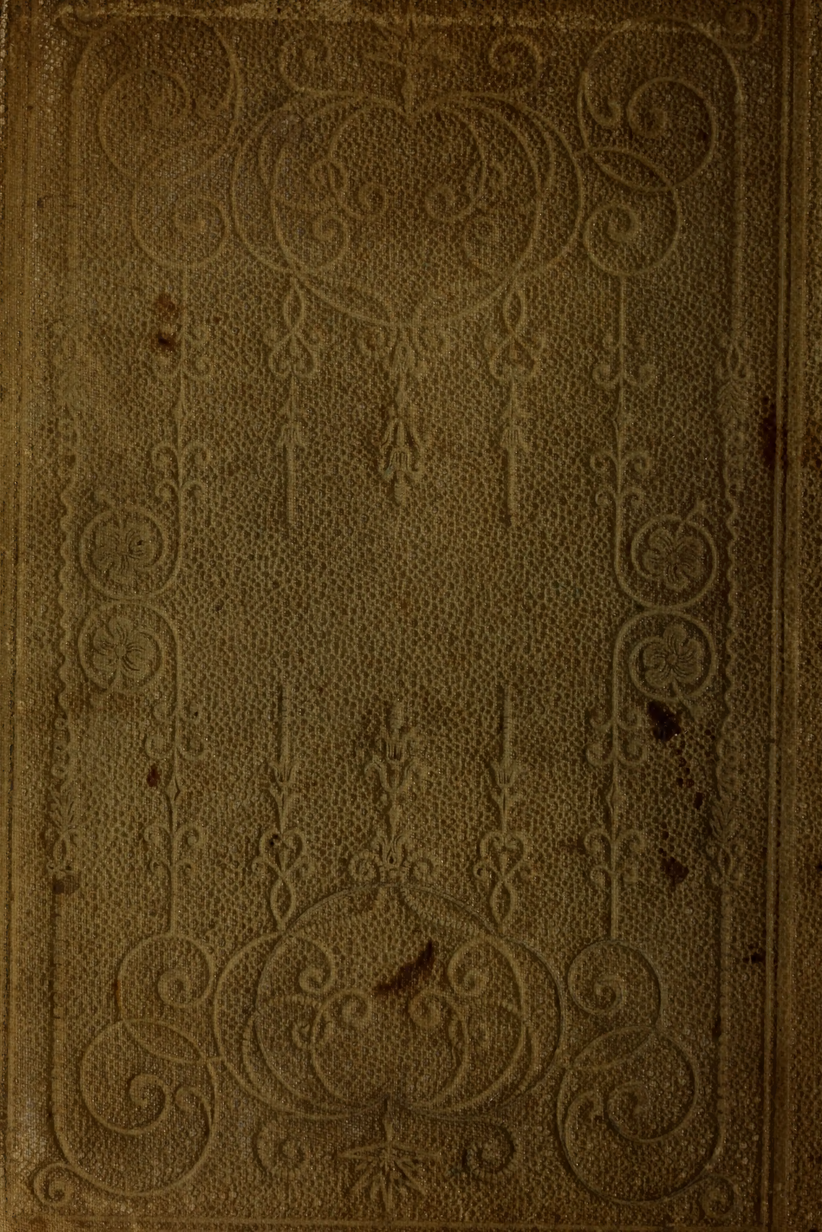

İlaveli Kitâbı
Müntehabâtı
Luġâtı Osmaniye

İst/1305 S. 1010

Hanlıyan → Hüseyin Remzi

İlaveli...

معارف نظارتنك ۳۰ نمرولو طقسان
نیسان یکرمی درت تاریخلو رخصتنامه سی
ایله مطبعهٔ عامره ده طبع اولنمشدر

سنه ۱۳۰۵

علاوهٔ لغات

اشبو کتابك استعمالنه متعلق بعض قواعد نافعه بو محلده ثبت و ایراد اولندی

برنجی قاعده

۱ اشبو لغت کتابنده مفید بولنان کلماتك مضالرینی شك و شبههدن آزاده اولهرق
بیان ایلمك ملاحظهسیله هر بر کلمه ایچون بعضاً ایکی و یا اوچ و یا زیاده کلمات مترادفه
ایراد و بعضاً دخی کلمهنك معناسی تعریف و تفصیل اولنمسی طریقلری اختیار و انتخاب
اولنمشدر مثلا (ساده) کلمهسنك بیاننده طریق اول اختیار اولنوب صافی و تمیز
و خالص کلمات مترادفهٔ ثلثهسی ایراد و (ساطور) کلمهسنك بیاننده طریق ثانی ایله
اتباعاً ات قیمهسی قوللانیلور معلوم بیوك بچاق تعریفی ثبت و تسطیر اولنمشدر

ایکنجی قاعده

بعض کلمات بردن زیاده معانی مختلفهیی شامل اولهرق معانی مذکورهدن هر
برینك ضبط و قیدی لازم کلوب هر بر معنانك دخی کرك اولنده و کرك آخرنده مفید
بولنان معنادن تفریق و تمییزی امر مهم اشکار اولمغله اشبو مقصد مهمك کمال
اختصار ایله تحصیلی سیاقنده بر کلمهنك ایکی و یاخود زیاده مختلف معناسی
واقع اولور ایسه اولا کلمهٔ مزبورهنك قاعدهٔ سابقه موجبنجه بالکز معناسی

معبد کورک الفاظ مترادفه ذکرک تعریف قید اولنوب التباس اولان محالرده بینلرینه
بر نقطه وضع اولنه قدنصکره بونک عقبنده کلمهٔ مسطوره نک معنای ثانیسی
تعیینه انتقال صورتنده بر عدد واو حروعطفی درج وعلاوه اولنوب لغته مراجعت
ایدن ذواته اشبو واو حرف عطفنک درج وادخالی کلمه نک آخر بر معناسنه انتقال
اولنه جغنه دلیل ومخطر اولور مثلا آب کلمه سنک باشنده اولان معنای اصلیسنی
افاده ضمننده صو وما کلمتین مترادفیتنی وبعده دیکر بر معناسنی ایضاح ایچون
لطافت وکوزللک ورونق وجلا کلمات مترادفه سی وبعده قدر واعتبار کلمتین
مترادفیتنی وبعده عرض وناموس ووقار کلمات مترادفه سی وبعده کسکینلک
وحدت کلمتین مترادفیتنی وبعده شراب وباده وخمر کلمات مترادفه سی بعده
یغمور ومطر وباران کلمات مترادفه سی ثبت وایراد وکلمات مذکوره دن مترادف
اولان هر بر طائفه معانی اولان دیکر طائفه دن بر واو حرف عطفی درجیله تفریق اولنمشدر

اوجنجی قاعده

لسان فارسیده واقع اولدیغی مثللو لسان عثمانیده دخی با وجیم وزا وکاف
عربیه ایله با وجیم وزا وکاف فارسیه حرفلرینک بینی تلفظده واملاده تفریق
اولنه کلدیکی سببیله اشبو کتابمزده حروف مذکوره ایله بدء اولنان کلمات بشقه
بشقه بابلره تقسیم وتوزیع اولنوب هر قنغی کتابده اولورا ایسه اولسون
حرف فارسی ایله یازیله جق بر کلمه کرک سهوا ویاخود خطاء حرف عربی ایله
یازیلور ویاخود بالعکس حرف عربی ایله یازلمسی لازم کلان کلمه حرف فارسی
ایله یازیلویده کندوسندن استفادهٔ معنی ضمننده بو لغته مراجعت اولندقده
اول کتابک املاسنه کوره مثلا حرف عربی ایله بدء اولنان کلمه حرف عربی
بر نوبی بابنده بولنمز ایسه حرف فارسی بابنده تجسس اولنه قده باب
مذکورده بولنه جغی وبیه کتاب مذکورک املاسنه کوره مثلا حرف فارسی
ایله بدء اولنان کلمه حرف فارسیٔ مذکور بابنده بولنمز ایسه حرف عربی
بابنده تجسس اولنه قده باب مذکورده موجود ومحرر بولنمسی ممکن اوله جغی
اخطار اولنور مثلا بدبد وبدیدار لفظلری بعضا بدبد وبدیدار وچوکان
وچوبان لفظلری جوکان وجوبان وزنک وزنکار لفظلری زنک وزنکار
املالری ایله ثبت وتحریر اولنوب ایکی کاف عربیه ایله کاف فارسیه
حرفلرینک شکللری تغیر نابنده سببیندر

دردنجی قاعده

عربیدن اخذ و استعاره اولنوب فی الاصل تای گرد حرفیله انتها بولان
کلماتك آخرنده واقع اولان حرف تای گرد مذکور منشآت عثمانیه ده بعضاً
تای طویله یه و بعضاً های هوزه مبدل اولمغله بوکا بناءً گرك تای طویله و گرك
های هوز ایله منتهی بر کلمه وارامق ایجاب ایتدیکنده کلمهٔ مسطوره ها حرفیله
بولنمدیغی صورتده تای گرد حرفیله آرامسی هر حالده لازمدر مثلا دولت کلمه‌سی
بولغتده دَولَة رسمنده و خطوه کلمه‌سی خَطْوَة رسمنده قید اولنمشدر
ولکن بنده کلمه‌سنك آخرنده اولان ها حرفی ذاتنده دخی هاء رسمیه اولمغله
لغتده اولوجهله مقیددر

بشنجی قاعده

عربیدن اخذ اولنمش بعض کلمه درونده همزهٔ مکسوره واقع اولوب همزهٔ
مذکوره منشآت عثمانیه ده اکثریا یای تحتانیه تبدیل اولنه‌گلمکله بر کلمه‌نك
درونده یای تحتانیه حرفی واقع اولوب بولغتده مراجعت اولندقده همزه
ایله املا اولنمش بولنور ایسه بو کیفیتدن صرف نظر اولنه‌رق همان
کلمه‌نك معناسنه حصر افکار اولنه مثلا استیذان و استیصال کلمه‌لری
بوراده اِسْتِئْذَانْ و اِسْتِئْصَال رسمنده قید اولنمشدر

آلتنجی قاعده

تألیفات عثمانیه ده قواعد عربیه یه اتباعاً بر صفتی تأنیث ضمننده آخرینه
حرف تای گرده بدل اوله‌رق بر حرف های هوز علاوه اولنه‌گلوب حالبوکه
اشبو اثناده صفتلرك یالکز صورت تذکیرلری ایراد اولنمغله صورت تأنیثی
معلوم بر صفتك بولغتده مراجعت ایچون صورت تذکیری مطلوب اولدقده
صفت مذکوره‌نك آخرنده واقع اولان حرف های مزبوره ترك و اسقاط
اولنور ایسه ذکر اولنان صفتك تذکیری حاصل اولور مثلا قَدِيمَه و کَاذِبَه
و مُنْجَمِدَه و مَحْبُوبَه صفتلرینك صورت تذکیرلری قَدِيم و کَاذِب و مُنْجَمِد
و مَحْبُوب کلمه‌لرندن عبارتدر

یدنجی قاعده

عربیدن اخذ اولنان نیجه کلماتك آخرنده حرف یای مقصوره واقع اولوب
بونلرك تصنیفات عثمانیه ده استعمال اولندقده یای مقصورهٔ مذکوره
اکثریا الف حرفنه تبدیل اولنور مثلا اعلا و افضا کلمه‌لری بولغتده اَعْلَى و اَفْضَلى

رسمنده مقیددر

علاوه

عبارات عثمانیه ارا سنده یای مقصورنک الفه تبدیل اولنمسی اضافت ومعقولیت علامتلری اولان بعض ادوات کسب اتصال ایتمسنه مشروطدر اعلانک واعلابه واعلای کبی یوخسه منفرداً یازیلور ایسه یای مقصوده عبارات ترکیه ده دخی عینیله یازیلور

سکزنجی قاعده

عربیده اخذ اولنان کلمه لرک جمع مکسرلری کلمات اصلیه مثللو برلو برنده ضبط وقید اولنمش ایسه ده کلمات مذکوره نک جمع سالملریله کلمات فارسیه جمعلرینک بووجهله تبیین مناسب کورلمامکله مبتدیلرک معلومی اولمق ایچون خصوص مزبوره دائر بعض اخطاراتک بو محلده ذکر وایرادی لازم کلدی

اخطار اول

برکلمه نک آخرنده الف ایله تای مثنات حرفلرندن عبارت برهجا واقع اولور ایسه اکثریا کلمهٔ مذکوره مؤنث اولهرق جمع عرب اولوب یالکز ذکر اولنان الف حرفی ترک واسقاط اولندقده مفردی ظاهر اولور مثلا جَنّات وَبَرَکات وصَدَقات کلمه لرینک مفردلری جَنّة وبَرَکة وصَدَقة کلمه لرندن عبارت اولمغله بو کتابده اولوجهله تجنیس اولنملری ایجاب ایدر فقط بعضاً الف مرقوم ایله معاً تای مزبوره نک اسقاطی دخی لازمدر مثلا تألیفات وتبدیلات واولیات وضربات کلملرینک مفردلری تألیف وتبدیل واولی وضرب کلمه لرندن عبارتدر

اخطار ثانی

عربیدن اخذ اولنمش برکلمه نک آخرنده واو ایله نون یاخود یای تحتانیه مسکونه ایله نون حرفلری واقع اولور ایسه کلمهٔ مزبوره مذکر اولهرق جمع عرب اولوب مذکور ایکی حرفی اسقاط اولندقده کلمه نک مفردی ظاهر اولور مثلا مَذکورون وَمذکورین ومَسفورون ومَسفورین کلمه لرینک مفردلری مَذکور ومَسفور کلمه لریدر

اخطار ثالث

عربیدن مأخوذ برکلمه نک آخرنده الف ایله نون یاخود یای تحتانی ساکن

ایله نون حرفلری واقع اولوراسیه اول کلمه اکثریا تثنیهٔ عربیه اولوب مزبور
ایکی حرفی اسقاط اولندقده کلمه‌نك مفردی ظاهر اولور مثلا خطان
متوازیان وقطبین ومشرقین ومغربین وحرمین شریفین کلمه‌لرینك
مفردلری خط متوازی وقطب ومشرق ومغرب وحرم شریف
کلمه‌لرندن عبارتدر فقط ذکر سابق اوزره بر کلمه‌نك تثنیه‌سی یای
تحتانیهٔ ساکنه ویا الف ایله نون حرفلرندن ترتیب اولنمقده ایسه‌ده قواعد
عربیه اقتضاسنجه حرف نون مذکور بعضاً اضافت سببیله حذفاً ولنوب
یالکز یای تحتانیه‌سی ویا الفی ثبت اولنمسی دخی مشهور اولمغله مزبور
یای تحتانیه کلمه‌نك آخرندن ازاله اولنوراسیه مفردی ظاهر اولور مثلا
قطبی سجدتا السهو لفظلری قطب وسجده لفظلرینك بو منوال
اوزره تثنیه‌سی اولرق استعمال اولنمشدر

اخطار رابع

کلمات فارسیه‌نك جمعی اکثریا های هوز ایله الف حرفلری کلمه‌نك آخرینه
علاوه اولنمسیله حاصل اوله گلدیکندن ناشی اولوجهله تشکیل اولنمش جمیع
فارسی اخرندن مذکور ایکی حرف اسقاط اولندقده مفردی ظاهر اولور مثلا
گلها ودرختها وبازها کلمه‌لرینك مفردلری گل ودرخت وباز
کلمه‌لرندن مرتبدر

اخطار خامس

انسان وبعض اشیای سائره بر اطلاق اولنان اسملرك جمعی قواعد فارسیه
اوزره کلمه‌نك اخرینه الف ایله نون حرفلرینك علاوه سیله ترتیب اولنمغله
اومثللو کلمه‌دن مذکور ایکی حرف اسقاط اولندقده مفردی باقی قالور
مثلا مردان ومردمان وخوبان کلمه‌لرینك مفردلری مرد ومردم
وخوب کلمه‌لرندن عبارتدر

اخطار سادس

قواعد فارسیه اوزره های هوز حرفیله منتهی اولان کلمه‌لرك جمعی مذکور ها
حرفی حذف وبعده کاف فارسیه والف ونون حرفلرندن ویاخود بعضاً های
هوز ایله الف حرفلرندن عبارت بر هجانك ابدالیله صورتپذیر اولدیغی
سببیله بومقوله گاف ویاخود ها هجا سیله منتهی اولان جملردن هجای
مزبور حذف ویالکز برهای هوز حرفی ابدال اولنوراسیه کلمهٔ مزبوره‌نك مفردی

حاصل اولور مثلا مُژْگَانْ وَخُولَنْجَانْ لفظلرينك مفردلرى مُژَه وخواجه وَمِبُوَهَا وكَاسَهَا لفظلرينك مفردلرى ميوه وكاسه لفظلريندن عبارتدر

تنبيه اول

بعض كلمه نك اخرنده واقع اولان هاى هوز حرفى حرف صحيح اولمغله تلفظ واسماع اولنمسى ايجاب ايدوب ديكر بعض كلماتك اخرنده دخى واقع اولنجه حرف مذكور حرف توجيه اولمغله بالكز ما قبلنده واقع اولان حرفك مفتوحيتنه دلالت ايدر مذكور ايكى نوع هاى هوزك بربرندن تفريقى ضمننده تلفظ واسماع اولنان نوعك فوقنه برصغير ه اشارتى وضع اولنوب حرف توجيهك بالاسنه اصلا برنوع اشارت ترسيم اولنمامشدر مثلا رَفَاهْ وتوجيه وجَاهْ وشَاهْ لفظلرنده اولان هاحرفى حرف صحيح واِشْنَادَه وبَراكَنْدَه وزَمَانَه لفظلرنده حرف توجيهدر

تنبيه ثانى

اشبو كتابده كاف عربيه ايله كاف فارسيه بينتى تفريق ضمننده كاف عربيه نك شكلى اصلا تغيير اولنميوب كاف فارسيه نك كشيده سى تكرار ترسيم اولنمشدر مثلا كاهن لفظنده واقع كاف حرفى كاف عربيه اولوب گَاهْ لفظنده كائن اولان كاف حرفى كاف فارسيه در

علاوه

اشبو لغات عثمانيه نك نسخهٔ اصليه سى ارانيلان شيلرك غايت سرعتله وسهولتله بولنه بيلمسى ضمننده بر كوزل ومنتظم قاعده اوزره ترتيب اولنمش وحقا كه استفادهٔ عموميتى مؤدى اولمش ايسه ده لغات عربيه نك وفارسيه نك كمال وسعتى حسبيله كافوسنى احاطه بو كتاب غير متحمل اولديغندن ارانيلان شيلر جملة بولنه مامقده اولمسيله محتاج علاوه كورنديكنه وممكن مرتبه اكمالى خصوصنه هر طرفدن اظهار آرزو اولنمقده بولنديغنه مبنى عبارات عثمانيه ارسنده ومتداول اولان كتب عربيه وفارسيه ده اك زياده مستعمل وبيلنمسى لزوم بولنان لغتلردن نسخهٔ اصليه نك همان ثلثى معنداركى لغت انتخاب ايله بو كتابك قاعدهٔ اساسيه سنه توفيقا هر بر بابك اخرينه علاوه وتذييل اولنمشدر

اعلان

چوقدنبرو لغت عثمانیه نك طبع وتمثیلنده دقت اولنمیوب بلكه چوق غلط وسهولر واقع اولدیغندن وبو آیسه جائز گوریلمدیكندن بو دفعه مهما امكن تصحیحنه سعی وغیرت اولنوب والفاظ عربیه ایله الفاظ فارسیه نك بیننی تفریق مطالعه سیله الفاظ عربیه همان حالی اوزره ترك اولنوب الفاظ فارسیه نك باشنده بر (ف) حرفی وضع اولنمغله تفریق اولنمشدر والفاظ تركیه نك اطرافنده برقوس یازلمشدر

لغت تتبع ایدنلره زیاده موجب سهولت اولمق مطالعه سیله هر صحیفه نك صاغ وصول طرفلرنده كائن ستونلرك حاوی اولدیغی لغتلرك برنجی وایكنجی حرفلری صحیفه لرك بالای یمین ویسارلرنده گوسترلدیكی كبی اشبو حرفلر قنغی لغتلرده تبدیل اولنور ایسه اول لغتك حذاسنده اولهرق خارج صحیفه یه اشارت ایدلمش وستونلرك نهایتیله تصادف ایدن لغتلر دخی هر ستونك بالاسنده گوسترلمشدر

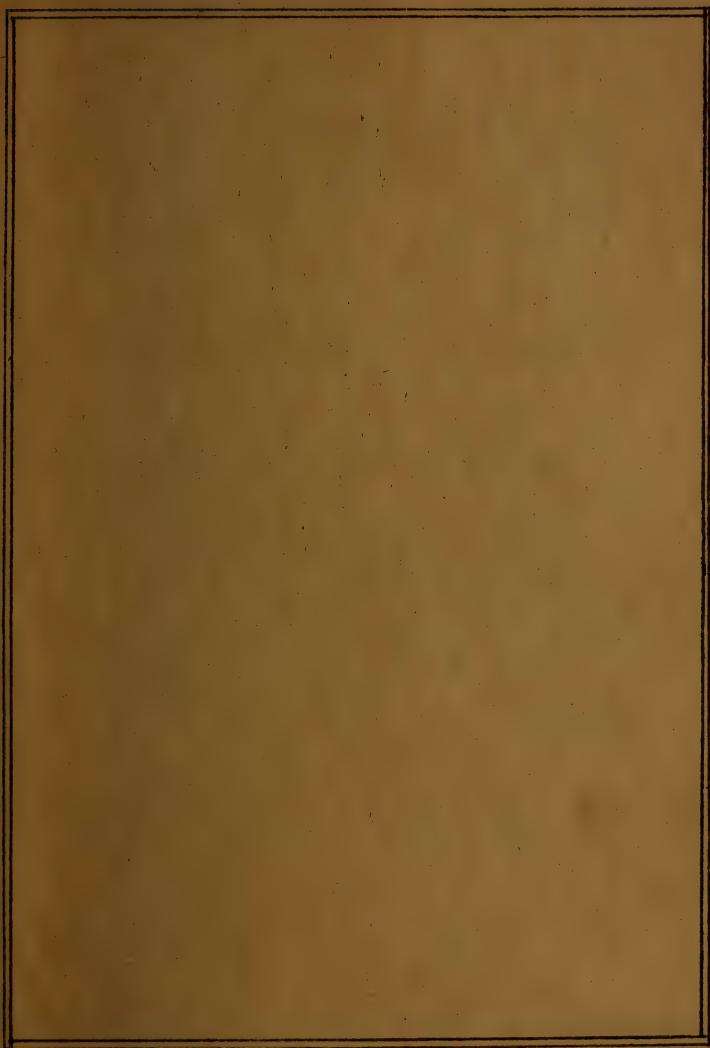
تمت

كتبه حسين رمزى عز معاونين مكتب فنون
طبيهٔ ملكيهٔ شاهانه
فی ١٣٠٦ سنه

فهرست الجلد الاول

علاوه لى منتخبات لغات عثمانيه

منتخبات لغات عثمانيه

جلد الاول

سنه ١٢٩٨

فى ٧ شوال

من جمله محاسن عصر الحميديه

لغت	معنا
ا	اشبو الف تسمیه اولنان حرف ترتیب حروف عثمانیه ده حرف اول اولوب نوع وحسابده دلر کتب ورسائل سائره ده واحده دلالت ایدر
آبْ	بابا: پدر: والد
آبْ	صو: ماء لطافت کوزللك رونق: جلا: قدر اعتبار عرض ناموس وقار کسکینلك شدت شراب: باده: خمر: یغمور: مطر: باران
آباء	ابلر: بابالر: پدرلر: والدلر
اَبَا	بابا: پدر: والد
اِباء	نفرت ایتمك اکرنمك تکسنمك
اِبایز	ییجه لمك ییجه قالمق ییجه یورومك
اِباحه	مباح: وحلال قیلمق اذن ورخصت ویرمك
آباد	ابدلر: توکنمز زمانلر

	لغت	معنا
ف	آباد	معمور اولان محل مکان جا
ف	آبادان	معمور اولان محل وسکنه سی چوق اولان
ف	آبادانی	ابادانلق معمورلق
ف	آبادی	برنوع اعلا یازی کاغدی
	آبار	بئرلر قیولر جاهلر
	اَبَار	ایکنه جی ایکنه بازرکانی
	أباریق	ابریقلر: صو ابریقلری
	أبازیر	ابرازلر: بهارات
	أباطیله	باطل ری اساس اولان نسنه
	أباطیل	بمعناه
	أبالسه	ابلیسلر: شیطانلر
	إباقه	قول بلا سبب افندیسندن فرار ایتمك
	أبالیس	ابلیسلر: شیطانلر
ف	أبنابه	باغچوان فوغرسی
	اِبحاث	بحث: ومباحثه ایتمك
	اِبتِداء	بدء ایتمك: باشلمق: باشلنیج

باش بیتك مصرع ثانیسنده برنجی اولان نغمه

اِبْتِدَاءً : اولاً ، اول امرده

اِبْتِدَار : مبادرت ، مباشرت ایتمك

اِبْتِدَاع : یکی نسنه پیدا ایتمك ایجاد ایتمك

اَبْتَر : خیر ونفع ، وحسن ذکردن منقطع اولان

اِبْتِذَال : بر نسنه‌یی دائما قوللانمق ونسنه دائما قوللانمق

اِبْتِسَام : تبسم ایتمك خفیف کولمك

اِبْتِلَا : مبتلا اولمق گرفتار اولمق بر نسنه‌یه دوشکون اولوب سومك

اِبْتِلَال : اصلانمق ، یاش اولمق

اِبْتِدَاء : تأسیس ، بنا قیلمق

اِبْتِنَاء : بنا مبنی ومبتنی اولمق

اِبْتِهَاج : شادان وفرحناك ومسرور

اِبْتِهَال : تضرع ، ونیاز ایتمك

اِبْتِیَاع : مبایعه ایتمك صاتون المق

اِبْجَال : تبجیل وتعظیم وتشریف ایتمك

اَبْحَاث : بحثلر بابلر

اَبْحَار : بحرلر : دکزلر : دریالر

اَبْخُر : بخارلر بوغیلر : دومانلر

اَبْخَل : زیاده بخیل وطمعکار اولان

اَبَد : صوکی اولمیان زمان

اَبَّدَ الله : الله تعالی دائم ومؤبد ایلسون معناسنده دعادر

اِبْدَاء : وجوده کتورمك اظهار ایتمك

اَبَدًا : الی الابد ، دائما

آبْدَار : یاش رطوبتلو صولو اولان تازه تر اولان : لطیف اولان جلالو اولان : کسکین اولان

اِبْدَاع : ایجاد ایتمك یکی شی چیقارمق

اَبْدَال : دنیا وظیفه‌سنده اولمیان درویش

اِبْدَال : تبدیل وتحویل : وتغیر ایتمك

اَبْدَان : بدنلر : جسملر وجودلر تنلر

آبْدَان : صوقابی : وسدك فارغی یعنی مثانه دینلن الت دخلیه

ف

آبْدَسْت : نماز قلمزدن مقدم فرائض اسلامیه اوزره صو واسطه‌سیله تطهیر اعضای بدن ایچون اجرا اولنان غسل

ف

اَبْدَع : زیاده بدیع : وخوب وکوزل ورعنا اولان

اَبَدِی : ابده منسوب ودائم وجاوید ولایزال اولان

اَبَدِیَّت : دائملك : زوالسزلق استدامت

اَبْر : بلوت : سحاب

اَبَرّ : زیاده صادق ودیندار اولان

اِبْرَاء : درد ومصیبتدن ازاد ایتمك وقورتارمق وبری الذمت قلمق

اَبْرَاج : برجلر : قله‌لر قلعه برجلری

اِبْرَاد : صوغتمق حرارتی ازاله ایتمك

اَبْرَار : صادق ودیندار اولان ادملر

ابراز — لرینك بمیتنی تصدیق ایلدوب
راست وصادق عد ایتمك
ابهار — اظهار ایتمك : کوسترمك
مبدأ ، قویمق
ابرام — تعلت ویررك ملول ایدوب
اوصاندرمق : متین ومحکم
واستوار قیلمق
ابره — ایکنه دنیلان دیکش آلتی که
سوزدن دخی دنیلور وقبله
نمادما ولان معناطیسلر عقرب
ابرد — زیاده صوغوق : زیاده بارد اولان
آبرش — خرده خرده الاجه بتکلو
آت : یلخود بارکیر
ابریشم — خریردن مصنوع بر نوع ایپلك
آبرص — علت سببندن ناشی وجودینك
اوته بروسنده بیاض
لکه تحکت ایتمش اولان
آبرو — یوز اقلغی عرض : نام : ناموس
ابرو — کوز قاشی حاجب عین
ابروان — ابرولر : قاشلر
ابروی صنم — فان فرودان اوتی
آبریز — خالص التون : زر خالص
ابریز — بمعناه ایضا
ابریشم — ایپکدن عبارت بر نوع ایپلك
ابریشم — بمعناه
ابریق — اوزون اغزلو اولان صوقابی
ابزار — ابرلر تجره حوایجی دنیلان

فوقره وادتلو تسندلر بهار
آبشوار — صو یوزنده سلغ اولوب
بوزرا ولان : وصو یوزنده
اولان حبابه : قبارجق
ابشار — مژده ویرمك تبشیر ایتمك
مسرور وفرحناك اولمق
آبشار — صو یك شارلدیسی
ابطال — بوش وباطل وبیهوده قیلمق
ابطال — بطللر جسور وبهادر آدم
ابعاد — بعدلر بوبلر اوزاقلر
ابعاد — اوزاغه سورمك اوزاغه قومق
ابعد — زیاده بعید زیاده اوزاق اولان
ابغض — بغض وعداوتی زیاده شدید اولان
ابق — افندیسندن بلا سبب فرار ایدن
ابقا — دائم وباقی قیلمق : وعزل ایتمیوب
منصبده برافمق
ابکاء — اغلاتمق گریان : واشکریز قیلمق
ابکار — بکرلر : قزاوغلان قزلر
ابکم — دلسز اولان تکلمه مقتدر اولمیان
ابکون — صورنکنده یعنی مائی اولان
آبکونه — بمعناه ایضا
آبکیر — صو یکیش کول
آبکینه — ایینه : مرآت وقدح جام
پیاله : شیشه : صراحی
شراب : باده : الماس بلور جام
ابلاغ — واردرمق بر شده ایرمك وتکمیل ایتمك
ابلغ — حد کماله زیاده یقین اولان

		وزياده فصيح وبليغ اولان
ف	ابله	بوداله عقلسز احمق اولان
ف	آبله	سوحه تغير اولنان كوچك چبان
ف	ابلهانه	بوداليه لايق براشق اولان
ف	ابلهى	بودالق عقلسزلق احمقلق
	ابلهيت	بودخى
	ابليس	شيطان لعين لئيم
ف	ابن	اوغل: ولد: زاده: فرزند
	ابناء	اينلر: اوغللر ولدلر فرزندلر
	ابنوس	معلوم بر نوع سرت سياه اغاج
	ابنيه	بنالر: بنيلر
	ابو	بابا: پدر: والد
	ابواء	ابولر: بابالر: پدرلر: والدلر
	ابواب	بابلر: قپولر: كتاب قسملر
	ابوال	بوللر: سدكلر: چشلر
	ابوبه	بابلر: قپولر: درلر: ابواب
	ابوة	بابالق كيفيتى: بابا اولمق
	ابود	ابدلر: نهايتسز وقتلر
	ابتهاج	شاد وخندان مسرور قيلمق
	ابهام	شبهه لو مشكوك قيلمق
	ابهة	عظمت مهابت بهجت وجاهت
	ابى	بابام: پدرم: والدم
	ابيات	بيتلر: شعرك مصروع جفتلرى
	ابيار	صولايجى: صوو بريجى
	ابيارى	صولايجلق: صولامق
	ابيد	دائم زوالسز: ابدى اولان
	ابيض	بياض: اق: سفيد

	اتا	بابا: پدر: والد
	اتابك	بك: تاتار اوبه باشيلى ودولت عباسيه زمانده صدر دولت مقامنده اولان سركرده اتراك
	اتباع	خدمتكارلر: تابعلر
	اتباع	تابع اولمق: امتثال ايتمك
	اتحاد	برلشمك برلك اوزره عامل اولمه
	اتحاف	اعطا ايتمك ويرمك هديه ايتمك
	اتخاذ	ايدنمك المق پيدا ايتمك
	اتراب	تربلر: ارقداشلر اقران وهمسنلر اولانلر
	اتراك	تركلر: تركستان اهالىسى
	اتراك	ترك ايتمك: براقمق فراغت ايتمك
	اتربه	ترابلر: طپراقلر
	اتساع	كنشلك واچقلق كسب ايتمك
	اتساق	نظام وانتظام بولمق منتظم اولمق
ف	آتش	عنصر: نار: اود: ارز
ف	آتشبار	آتش ياغيجى اولان
ف	آتشخانه	آتش پرستلرك عبادتخانه سى
ف	آتشدان	اوجاق: منقال: كانون
ف	آتشگاه	آتش پرستلرك عبادتخانه سى
ف	آتشكده	بمعناه ايضا
ف	آتشناك	قيزغين آتشلو اولان
ف	آتشى	زبانى: اهل جهنم
ف	آتشيان	آتشيلر: زبانيلر
ف	آتشين	قيزغين آتشلو وقرمزى احمر اولان

اتصاف	صفت صاحبی اولمق
اتصال	بتشمك وبتشك اولمق
اتضاح	روشن وعیان اولمق واضح اولمق
اتضاع	تواضع عدم تکبر تضرع
اتطان	برمکانده یرلشمك
اتعاب	یورمق تعجیز ایتمك صقندیرمك
اتعاد	سوزلمق وعدلمق وعدلشمك
اتعاس	اولدرمق اهلاك واعدام ایتمك
اتعاظ	وعظ ونصیحت دکلمك
اتفاق	اتحاد موافقت ایتمك برکمه واقع عامل اولمق
اتفاقا	من غیر تدبیر مأمول اولمامق
اتفاقان	من غیر تدبیر واقع اولان
اتفاق پذیر ف	کندوسیله اوزرینه اتفاق واقع اولان
اتفاقی	اتفاق وقضادن نشأت ایدن
اتقاء	تقوای الله تعالیدن قورقمق وصاقنوب چکینمك
اتقان	شبهه سز بلمك یقینا بلمك
اتقیاء	ضعیفلر الله تعالیدن قورقانلر
اتکساء	طیانمق سویکنوب طیانمق طیاغه طیانمق
اتکال	توکل ایتمك کوینمك متوکل اولمق
اتلاد	خانه زاده اولان قول وجاریه ودواب قسمی

اتلاف	تلف وتضییع ایتمك باد ایتمك
اتم	زیاده تمام اولان زیاده قصورسز اولان
اتمام	تماملامق اکمال ایتمك تکمیل ایتمك
اتهام	آدمه تهمت القا ایتمك
اتّهام	بودخی
اتی	کلجك اولان صکره واقع اولان
اتیان	وصول وورود واصل اولمق وارد اولمق وایراد ایتمك ذکر واثبات وتقریر ایتمك
اتیانه	کذلك
آتبا ف	زند وپازند لغتنده اوقو ونثر معناسنه
اترار	قادین طورلغی دنیلان نبات
اترج	اغاج قاوونی تعبیر اولنان میوه
آتش افروز ف	طوتوشدوره جق شیشه دینور
آتش پاره سی ف	یعنی فره دینلان مجوف جهاندار وفرنکی علتیدر
آتش هجران ف	غم وغصه وحرقت عشق ومحنت معناسنه در
آتش بهار ف	قرمزی کل وبهارك طراوت ورونقندن کنایه در
آتش بی باد ف	شراب وظلم وتعدی
آتشتر	باده لعل پرور ولب محبوب نازکتر

أثابه: اجر وجزا ومثوبه ویرمك

أثاث: خانه متاعی خانه لوازمی

آثار: اثرلر نشانه لر وعمومی برکذار اولان نسنه لر کتابلر وتاریخ وسیر کتابلری

إثئار: ثارلر انتقاملر اوجلر

إثارت: توز یعنی غبار قالدرمق توزر

أثالة: اولولق عظمت کبارلك

آثام: اثملر جنحه لر قباحتلر کناهلر

إثبات: ثابت ومحکم قلمق باقی پایدار قلمق اعتراف اقرار تصدیق ایتمك ودلیل ایرادیله بر قولك صحتی کوسترمك وقولك صحتی کوسترمسی اولان دلیل وبرهان وشاهد

أثر: بر شیدن نشان ایدن نسنه وفعل عمل تاریخ وقایع کتاب سیر کتابی وعموم برکذار طوتیله جق نسنه ونشان

أثرطراز: تاریخ نویس مورخ وقایع نویس

أثقال: ثقللر ثقلتلر یوکلر اغرلقلر

أثقل: زیاده ثقیل زیاده اغر اولان

آثم: کناه وقباحت صاحبی اولان کناهکار قباحتلو اولان

إثم: کناه صوچ جنحه

أثمار: ثمرلر میوه لر اصلا محصولات

أثمن: زیاده قیمتلو ثمنی زیاده اولان

أثناء: وقت زمان هنکام

إثناء: مدح ایتمك ثنا ایتمك ستایش ایتمك

إثنان: ایکی عددی: دو

إثنا عشر: اون ایکی عددی: دوزاده

إثنين: ایکی عددی: دو

یوم الاثنين: بازار ایرتسی کونی: دوشنبه

إثنينة: ایکیدن عبارت اولمق

أثنية: ثنالر مدحلر ستایشلر

أثواب: ثوبلر ثیابلر البسه لباسلر جامه لر دوبالر

إثئار: ثار اوج وانتقام المق

أثير: حکماء متقدمیندن بر فرقه نك قولی اوزره کره نار ایله سما بیننده واقع بر نوع جسم لطیف سیال

أثيم: کناه وقباحت صاحبی کناهکار قباحتلو اولان

إثغار: چوجوق دیشلرینی دوشرمك وچوجوغك دیشلرینی بتمك

إثّغار: بودخی

إثفار: اکره وپالانه قوسقون وپالدم بایمق

أثقاب: ثقبلر دلکلر

إثقاب: بر شیئ دلمك

أثلاث: ثلثلر اوچده برلر

أثمان: ثمنلر سکزده برلر

أثخر: قالین کثیف اولمق

أثر: برکیمسه نك ایاغی باصدیغی یره

إثفار: ثفرلق یعنی کچه برلر

اجابت سائلك سؤالنه جواب ويرمك ويرنيك نيازيني قبول ايتمك
اجادت ايو قيلمق: ايو ايشلمك
اجار اجرلر: مكافاتلر: مثوبه لر
اجاره وقفه ويريلان كراء وعمليه ويريلان اجرت
اجازه جواز: اذن: رخصت
آجال اجللر: غايتلر: وفاتلر وقتلر: مدتلر
اجاله دوندرمك جولان ايتدرمك
آجام اجمه لر: صيق اورمانلر
اجام بمعناه ايضا
آجامر جمولر: طائفه لر انسان طائفه لري
اباتت بجبيله: يا بجبله: مسطرلر
اجبار زور ايتمك: جبر ايتمك
اجبال جبللر: طاغلر: كوهلر
اجتبا سچمك انتخاب اختيار ايتمك
اجترا جرئت: وجسارت ايتمك
اجتراح كسب ايتمك قزانمق ويارهلنمك
اجترار چكلوب اوزامق: وكولمك
اجترام جرم: قباحت: وگناه ايشلمك
اجتساس تجسس وتفحص ايتمك
اجتماع برلشمك: طوپلنمق برارايه كلمك
اجتناء ديروب دوشرمك طوپلامق
اجتناب صاقنمق چكنمك احتراز ايتمك

اجتلاح نمازده ايكي الي يره قويوب ايكي دبزي يردن قالديره رق يالكز ايكي ال ايله ايكي اياق اوزره اولمق
اجتوار جوار: قرب: قومشو اولمق
اجتهاد جالشمق بصرف مقدور ايتمك وكلام قديم ايله احاديث نبويه نك مآل شريفلرينه كسب وقوف له مذهب صحيح اجداتنه سعي ايتمك
اجتهار آشكارلق: اشكار كورنمك
اجتهال دونوب طولاشمق جولان ايتمك
اجحاف ظلم وغدر: وتعدي ايتمك
اجداث جدثلر: مزارلر: قبرلر
اجداد جدلر: بابانك بابالري
اجذال جذللر: اصللر كوكلر: تمللر
اجذال مسرور: وفرح: وشاد قيلمق: سوندرمك
اجذام كسمك: قطع ايتمك: عزم نيت: تصميم ايتمك
اجذام الي كسلمش: مقطوع اليد اولان
آجر مقابله: جزاء مكافات: مثوبت
اجراء جاري قيلمق: واقمق حصوله وفعله كتورمك
اجراح جرحلر: يارهلر: زخملر
اجرار مهلت وامهال ويرمك مد: وضع اوقات ايتمك
اجران جرزلر: طبوزلر: كورزلر
اجراس جرسلر: چنغراقلر

اَجْرام جرملر، جسملر، وجودلر و سبعهٔ سیاره

اُجْرَة اکمه مقابل ویریلان اجره وامثالی

اَجْرَد تویسز اولان نصابجی صقالی اولمیان

اَجْزاء جزولر، پارچه، ترکیبه داخل اولان نسنه لر

اِجْزال سخاوت، مروت ایتمك

اَجْزَم بورنی کسلمش اولان مقطوع الانف اولان

اَجْساد جسدلر، وجودلر، تنلر

اَجْسام جسملر، ابعاد ثلثه یی حاوی اولان نسنه لر

اَجْسَم تناور، بیوك وجودلو اولان

اِجْفار ترك معتاد ایتمك

اَجْفال جفنلر، کرپکلر، مژکان

اَجَّل وعدم ربط وتلخیر اولان

اَجَل سبب، علت، جهت

اَجَل وقت موعودك نهایتی وعمرك نهایتی، ومدت

اَجَل زیاده جلیل، وبزرك اولان

اِجْلاء نفی ایتمك، سورگون ایتدرمك

اَجِلّاء وعدهٔ مستقبله یه منسوب ومتعلق اولنلر

اَجِلّاءِ زیاده جلی، واشکار روشن اولنلر

اَجْلاد جلدلر، دریلر، وکتابلر

اِجْلاس اوطورمق، جلوس ایتدرمك

اَجْلاف جلفلر، اراذل ناس

اِجْلال اولولق، عظمت، مهابت، تعظیم وتکریم ایتمك

اَجِلَّة جلیلر، اولولر، عظمت صاحبلری

اَجْلاء زیاده مجلی وزیاده پارلق اولان

اَجْماد جمدلر، قلعه لر، حصارلر

اِجْماع جمع ایتمك، طوپله مق واتفاق ایتمك، واصحاب کرین حضرتلرینك اتفاقلری اوزره عقائد حکمنه داخل اولمش امور دینیه نك هیئت مجتمعه سی

اَجْمال جمللر، دوه لر، اشترلر

اِجْمال قصالتمق، اختصار ایتمك

اِجْمالاً علی طریق الاجمال تفصیل وتمییز ایدلمیه رك

اِجْمالی قصه مختصر تفصیل وتمییز اولنمیان

اَجْمَل زیاده جمیل، زیاده گوزل، زیاده خوب اولان

اَجْمَة وحشی حیوان، یاتغی اولان صیق اورمان

اَجْناب جنبلر، طرفلر، یانلر، پهلولر

اَجْناد جندلر، اوردو وعساکر فرقه لری

اَجْناس جنسلر، درلولر، نوعلر، گونه لر

اِجْنان تجنن ایتدرمك، دلو ایتمك

اَجْنَبی یبانجی، مسافر، طشره لو اولان

اَجْنَبِیَّة یبانجیلق، طشره لو لق

اَجِنَّة جنینلر، انالری قرننده اولان جوجقلر

اَجْنِحَه	جناحلر: قنادلر: بالر
اَجِنَّه	جن: جان طائفه‌سندن برفرد
اَجْوَاد	جوادلر سخیلر سخاوت صاحبلری
اَجْوَار	جار: قومشولر: همجوارلر
اَجْوَاز	جوزلر: اورته‌لر وسطلر
اَجْوَام	جاملر: قدحلر: پیاله‌لر
اَجْوَب	احسن: وانسب اولان
اَجْوِبَه	جوابلر: یاسخلر
اَجْوَد	زیاده ایو: وخوب اولان
اُجُور	اجرلر: مکافاتلر: مثوبتلر
اَجْوَف	ایچی قوف: وبوش اولان وعین الفعلی واو: یاخود یا حرفندن عبارت اولان
اِجْهَاد	اقدام وغیرت ایتمک رنج ومشقت چکمک
اِجْهَار	صوتنی شدتله یورک سویلمک
اَجْهَر	کلین جهازلری کابینلر
اَجْهَل	زیاده جاهل اولان
اَجْيَاد	جیدلر: بیونلر
اَجْيَاف	جیفه‌لر: لاشه‌لر
اَجْيَال	جیللر: طائفه‌لر: قوملر
اَجِير	اجرت وعلوفه‌یه مقابل خدمت ایدیجی اولان
اَجِيل	ایشنی صکره‌یه براقیجی وصکره‌یه قالمش اولان
اِجْنِسَار	جسارت ایتمک یورکلنمک
اِجْتِفَاء	جفا وهجر ایتمک

اَحَابِش	حبشلر: حبش مملکتنک اهالیسی
اَحَاجِی	حجولر: معمالر. بلمجه‌لر
آحَاد	احدلر واحدلر برلر: تکلر
اُحَاد اُحَاد	بر بر: بر بر: یکایک
اَحَادِيث	حدیثلر پیغمبر علیه السلام حضرتلرینک اقوال وافعال وصفاتنی ناقل اولان کلاملر
اَحَاسِن	احسن وبکترا اولان
اِحَاطَه	احاطه ایتمک ایچنه المق طوتمق المق
اِحَاكَه	تأثیر ایتمک وکسمک
اِحَالَه	بشقه رؤیت: وحکم اولنمق ایچون سپارش ایلمک حواله ایلمک
اِحَانَت	اولدرمک هلاک ایتمک
اَحَبّ	زیاده محبوب وسوکلو اولان
اَحْبَاء	جالر پادشاهک همنشین وندیم: وخاصه: ومقربلری
اِحْتِبَاء	حبیبلر: دوستلر بودنجی
اَحْبَار	حبرلر یهودی خاخاملری ویازی مرکبلری
اَحْبَاس	حبسلر: زندانلر: خیرات اداره‌سنه وقف وتخصیص اولنمش اراضی وابنیه
اِحْبَاس	خیرات اداره‌سنه وقف تخصیص ایتمک
اِحْبَاط	ابطال ایتمک بوش ایتمک

اِجبال — كبه : يعنى حامله ايتمك
اِحتِباس — محبوس اولمق كندو نفسنى ضبط ايتمك
اِحتِجاب — حجاب ايله مستور اولمق پرده لنمك
اِحتِجاج — نزاع : معارضه يه دعوت ايتمك
اِحتِجام — حجامت ايتدرمك حجامت الدرمق
اِحتِداد — غضبه كلمك دارلمق حدتلنمك
اِحتِذار — حذر ايتمك صاقنمق
اِحتِراب — جنك وقتال ايدوب اوغراشمق
اِحتِراث — جفتجيلك
اِحتِراز — تحفيظ ايتمك كنديوى كوزتمك
اِحتِراس — بمعناه ايضاً
اِحتِراش — بك حرص وطمع ايدوب تحصيله چاپالمق
اِحتِراف — مهارت كسب ايتمك اشنا اولمق
اِحتِراق — يانمق : يانغين اولمق
اِحتِرام — حرمت اولنمق تعظيم اولنمق
اِحتِساب — محتسب تعبير اولنان ضابطك مامورتى
اِحتِسابيّه — احتساب طرفندن تحصيل اولنان رسومات
اِحتِشاد — برمحله مجتمع اولوب طوپلنمق
اِحتِشام — اتباع ودائره وطاقم غلبه لكى
اِحتِضار — حضوره جلمق : حضوره داخل اولمق واولمك درجه سنده خسته اولمق

اِحتِظاظ — حظوظ طبيعت فرح شادلق سوينج
اِحتِفاظ — حذر ايتمك كنديوى صاقنمق
اِحتِقار — خوارلمق خوار كورمك تحقير ايتمك
اِحتِقاق — نزاع ايتمك حققى طلب ايتمك
اِحتِقان — حقنه استعمال ايتمك
اِحتِكار — بها لولق وقتنى بكليوب انبارده محصولاتى قپلو طوتمق
اِحتِلاق — تراش ايتمك : وتراش اولمق
اِحتِلام — دوش ازمق : رؤياسيله غسله محتاج اولمق
اِحتِماء — پرهيزكارلق : پرهيز ايتمك
اِحتِمال — قبولى ايلمك عقله قرين اولمق
اِحتِواء — حاوى اولمق : صاحب اولمق
اِحتِياج — حاجت محتاجلق محتاج اولمق
اِحتِياز — طوپلامق جمع ايتمك
اِحتِياط — لزومنه وقوعنه مقابل تدارك ايتمك امورده بصيرت تفكر ايله عامل اولمق
اِحتِياطاً — بلكه لازم اولور دبو صاقلمق
اِحتِيال — حيله : شيطانلق دوباره
اِحجاب — حجابلر : پرده لر : پاشمقلر
اِحجاج — انفاى مراسم حج ايچون بركمسنه يى بدل كوندرمك
اَحجار — حجرلر : طاشلر بنالر
اِحجام — قورقوب قاچمق كرو طورمق
اُحجوّه — معمّا بلمجه پاكلتماج
اُحجيّة — بو دخى

أَحَد : بر عددی ؛ بك

يَوْمُ الأَحَد : بازار كونی ؛ يكشنبه

أَحَدّ : زياده كسكين زياده حديد اولان

أَحْدَاث : حدثلر ظهوره كلن عدم ظهارنلر

إِحْدَاث : ظهوره كتورمك چيقارمق ايجاد ايتمك

أَحْدَاق : حدقه‌لر كوز بيككلری

أَحْدَب : قانبور اولان

إِحْدَى : بر عددی بك

إِحْدَى عَشَر : اون بر عددی

أَحَدِيَّة : برلك اولمق غيردن منزه اولمق

أَحَرّ : زياده حرارتلو وصيجاق اولان

أَحْرَى : زياده لايق وسزا وشايان اولان

إِحْرَاب : حرب وقتاله سوق ايتمك

أَحْرَار : حرلر سلسله‌سندم كوله وجاريه اولميانلر

إِحْرَاز : كسب ايتمك قزانمق نائل اولمق

إِحْرَاق : ياقمق آتش واسطه‌سيله معدوم الوجود ايتمك

أَحْرَام : حرملر حرملر دخولی شوكا بوكا ممنوع محللات

إِحْرَام : حاجيلرك كيديكی برنوع ثياب مندرا اورتسی و برنوع باركير ايرلتی

أَحْزَاب : حزبلر قرآن كريمك يوز يكرمی بر تقسيم اولنديغی حزبلری

أَحْزَان : حزنلر كدرلر غم وغصه‌لو اموری

أَحْزَم : اولندن اكيلوب تدبيرنده عارف اولان كمسه

إِحْسَاس : دويمق حس ايتمك ؛ ادراك ايتمك

إِحْسَان : ايولك مروتدن نشأت ايدن حسن معامله ايولك ايتمك

أَحْسَب : زياده ياقشور ومناسب اولان

أَحْسَن : زياده كوزل ويراشور اولان

أَحْشَام : تبعه وخدمه طاقمی خشملر

إِحْصَا : اطراف وغايتنی ضبط ايتمك

إِحْصَاص : حصه وپای ويرمك

إِحْصَار : صرب ؛ ومتلب اولمق واهل عظمت اولمق

إِحْضَار : حضوره كتورمك

أَحَظّ : زياده بختلو زياده بختيار اولان

إِحْظَاظ : بختيار اقبال صاحبی اولان

أَحْفَاد : حفيدلر اوغوللر اوغللری

أَحَقّ : زياده صحيح اولان حقانيت وعدالته زياده موافق اولمق زياده مستحق وشايان اولان

إِحْقَاد : حقدلو عداوتلو غضبلو

إِحْقَار : زذيل ايتمك ورسوای قيلمق

إِحْقَاق : حقله جاوزره غالب اولمق ومظلومه سنی ظالمدن رد ايتدرمك

أَحْقَر : زياده حقير ؛ زياده حيثيتسز واعتبارسز اولان

أَحْكَام : حكملر ؛ امرلر ؛ بيورلديلر

اَحْكَام متين واستوار قلو وفساددن منع ايتمك
اَحْكَم زياده حكيم وعاقل اولان
اَحْلا زياده شرين وطتلو اولان
اِحْلاء طتلو ايتمك طتلولندرمق
اَحْلام حلملر دوش آزمه لری
اَحْمال حمولر حموله‌لر يوكلر بارلر
اِحْمال يوك يوكلتمك تحميل ايتمك
اَحْمَد مدح وثنايه زياده لايق اولان
اَحْمَر قرمزی رنكلو قزل اولان نخرج اولا
اِحْمِرار قرمزيلق: احمرلك: حمرت
اَحْمَق عقل وفراستدن بی بهره اولان
اِحْمِيرار يك قرمزی اولمق شدت حمرت
اَحْسَن احنلر: غضبلر دارغينلقلر
اِحْناف دارلتمق: اغضاب ايتمك
اِحْنَه غضبه دارغينلق كينه
اَحْواض صو حوضلری
اَحْوال حاللر كيفيتلر اغراض غريبه لری
اَحْوَج زياده حاجتمند اولان
اَحْوَط زياده شامل وحاوی ومحيط اولان
اَحْوَل كوزی شاشی اولان آدم وشاشی كوز
اَحْيا ديريلر حيانده اولنلر زنده اولنلر
اِحْيا ديرلتمك: حيات كتورمك ويريشان اولان تنظيم ايتمك وفقير اولانی رفاه وعنايه نائل ايتمك
اَحْبار حبرلر مبدالنلر خاخام حوليلر
اَحْيان حينلر وقتلر زمانلر
اَحْيانا گاه گاه گاهيجه اراده صره‌ده

اَخ برادر: قرداش: قرنداش
اَخابير اخبارلر: وقوعات: ذكرو بيانلر
اِخافه قورقمق: خوف ابتدرمك
اِخْماء اطفا ايتمك علو واتش سوندرمك
اَخْبار خبرلر وقوعات ذكر وبيان
اِخْبار خبر ويرمك
اَخْباری خبر ويرلمكه منسوب اولمق
اَخْبِيَه خبالر: چادرلر: هركاهلر
اُخْت قيز قرنداش: همشيره خواهر
اِخْتِبار صوروب خبر المق
اِخْتِتام بتمك ختام بولمق
اِخْتِتان ختان اولنمش سنت ولمق
اِخْتِداع الداتمق: حيله ايله الداتمق
اَخْتَر يلدز كوكب: نجم: طالع: بخت
اِخْتِراع ايجاد ايتمك بلامثل نسنه ياپمق
اِخْتِشاع تضرع ايتمك كوكل الچلغی كوسترمك
اِخْتِصار قصالتمق اجمال
اِخْتِصاص مخصوص ولمق ويرينه كليا بند اولمق
اِخْتِصاء خصومت: وعداوت ودشمنلك ايتمك
اِخْتِضاع تضرع ايتمك كوكل الچقلغی
اِخْتِطاب خطبه اوقومق وحرتونی نكاح ايله طلب ايتمك وبركسه‌يی بر خاتونه تزويج ايتمكه دعوت ايتمك
اِخْتِطاط سنورة وحدود تعيين ايتمك ويوق صقال بيكی درتمك

اِخْتِطاف: قاپمق قاپوب الموق

اِخْتِفاء: گيزلنمك صقلانمق

اِخْتِلاء: تنهايه چكلمك خلوته چكلمك

اِخْتِلاج: خلجان دپرەمك لرزه اولمق

اِخْتِلاط: قارشمق وگورشمك قونشمق

اِخْتِلاع: نكاحدن بوشانمق

اِخْتِلاف: اويمامق موافقت ايتمامك

اِخْتِلاق: خوى وخلق پيدا ايتمك

اِخْتِلال: نظام وقانونه قارشو قونلوب فتنه وفساد اولوب قاريشقلق اولمق

اِخْتِناق: بوغلمق تنفس ايدەممكله هلاك اولمق

اِخْتِيار: سچمك انتخاب وتنسب ايتمك

اِخْتِيارى: كندو كيفنجه قبول ورد دفعى ممكن اولان

اِخْتِيال: كبرلنمك قورلمق تكبر وتعظم ايتمك

اِخْتِيان: عهده وامانته غدر ايتمك خائنلق ايلمك

اِخْجال: اوتاندرمق محجوب قيلمق

اَخْدان: حدتلو قيز اوغلان قيزلر

اَخْدَع: زياده حيله كار اولان

اُخْدود: قامچى ضربندن حاصل اولان اوزون اثر يارە وير يوزنده اولان اوزون يارق چتلاق

اَخْذَع: توفيض ايتمك كندو تصرفنه داخل

خَر: غيرى سائر بشقه ديگر

خِر: صووك صوولمكى يسير اولان

اِخْراب: خراب ايتمك ثرباد وپريشان قلمق

اِخْراج: چيقارمق وطشره وتحصيل ايتمك واوزاتمق واوزنلق ويرمك

اِخْراف: برنمق حالك ايتمك ومدهوش وحيران قيلمق

اَخْرَب: زياده خراب زياده پريشان اولان

اَخْرَبين: عاقبت انديش اوزون عاقلو اولان

اُخْرَت: وفاندنصكره انسان واصل اولەجغى عالم

اَخْرَس: دلسز ابكم دل قصورندن تكلمه غير قادر اولان

اُخْرَوِى: اخرته منسوب ومتعلق اولان

اُخْرى: اخر غيرى سائر ديگر وصوك صكره وبسيار اولان

آخَرين: آخرلر سائرلر صكره بولنانلر ودنيايه اخر زمانده گلمش اولان

اِخْزاء: رذيل رسواى ايتمك

اَخْزى: زياده رذيل رسواى اولان

اَخَسّ: زياده خسيس زياده طمعكار

اِخْسار: خست وطمعكارلق ايتمك

اَخْشاب: خشبلر كراستەلر واخشب اولان كراستەدن بنا اولنان

اِخْتِشاع: گوكل الچقلغى گوسترب تواضع ايتدرمك

ف

اخشب اغاجدن كراستەدن بنا اولنمش اولان

اخشن زياده خشونتلو؛ زياده سرت؛ ودرشت اولان

اخشى زياده قورقلو ومجوف اولان

اخص زياده خاص وزياده مخصوص

اخضاع كوكل الچقلغى كوستروب تواضع ايتدرمك

اخضر يشل رنكلو سبزه رنك اولان

اضع زياده كوكل الچقلغى كوستروب تواضع ايديجى

اخطاء خطا ايتمك؛ ياكلمق

اخطار خطرلر؛ مخاطرەلر؛ تهلكەلر

اخطار خاطره كتورمك؛ ياد ايتدرمك

اخفاء كيزلمك؛ صقلمق كتم ايتمك

ف **اخفيه** خفالر؛ پردەلر؛ اورتيلر

آخكر آتشده ياقدقلرى كمور

اخلاء بوشالتمق؛ خالى وتهى قيلمق

اخلاء خليللر؛ دوستلر

اخلاب خلبلر؛ قوش پنجەلرى

اخلاص زياده خالص وپاك اولمق وصميم دوست وپاينده اولمق

ف **اخلاصمند** زياده برى اولان دوست

اخلاط خلطلر؛ قاريشق شيلر وحيوانات وجودنده واقع بلغم وسودا وصفرا تسميه اولنان سيالات اربعه

اخلاف خلفلر؛ بر بيرنك يرينه كچنلر

اخلاق خلقلر؛ قوملر؛ ملتلر وانسانك متصف اولديغى صفات ذهنيه وروحانيه سى

اخلال خلل ويرمك؛ خلله كرفتار اولمق

اخلص زياده خالص وپاك اولان وريا وسمعەدن زياده خالى اولان

اخماد آتش سوندرمك وباصدرمق

اخمار ستر وكتم ايتمك؛ اورتمك

اخنس بورنى پك يصى اولان

اخوان اخلر؛ قرنداشلر؛ برادرلر

اخوت اخلك؛ قرنداشلق؛ برادرلك

آخور اسب محافظه ايتمكه خاص بنا

اخوف زياده مخوف قورقلو اولان

اخيار خيرلر؛ اهل خير وصواب اولنلر

اخيال خيللر؛ اسلر؛ آتلر

اخير زياده ايو؛ زياده خيرلو اولان

اخير زياده صوكده كى اولان

اخ اخ كلمۀ تحسيندر؛ بارك الله موقعلرنده ادا اولنور به به ونه كوزل ديه‌جك يرده قوللانيلور

اختلاس قاپمق؛ اختطاف ايتمك قاپوب آلمق

اختضار بوياتمق

آخريان امتعه؛ قماش؛ وپارچه

آخريط بيانى براصه سى معناسنه

آخشمه بوزه معروفه در طاريدن ياپارلر

آداء: طبشرمق اوده مك وبايموق اجرا ايتمك ؛ ناز وشيوه طرزى استغنا تكبر
ادبلر ؛ ايفاى مقتضاى مدنيتده انسانلك انسانه اظهار ايلديكى اطوار ومعاملات حسنه‌سى

أداة: آلت ؛ اودانلق ؛ سبب اسم ايله فعل ماعاسى ولان كلمه

إدارة: چويرمك دوندرمك ولوازم تداركيله قوللانمق ضبط وربط وترتيب وتنظيم ايتمك معين بر مقدار حدى تجاوز ايتمامك تقليل مصارف ايتمك تقليل ايتمك طريقيله اكچه ارتزمق

إداكة: تناول ايتمك الدن اله برى برينه ايلتمك دشمن غلب ايتمك غالبه اولمق

آدامآة: اتو تنكا دائما البسون معنالرنده در

إدامة: دائم ايتمك وباقى قيلمق

أدامة: اوديج كورج وبرمك المق

آداني: اذنالرويك دنى وابجق ولانلر

إداوة: صوابريغى ؛ مطهره

آداوى: اداوه لر ؛ صوابريقلرى

أدب: قولا وفعلا ناسه لطف معامله وحسن تناوله ايتمك

أدباء: ادبيلر ؛ اهل ادبلر

إدبار: كيرو كتمك ؛ ارقه چويرمك وبختسز اولوب پريشان اولمق

أدبانه: ادبه موافق ادبلو بر اسلوب اولان

أدبى: ادبه منسوب ومتعلق اولان

أدبيات: ادبه منسوب جميع خصوصات

إدخار: تحقير ؛ واذلال ايتمك

إدّخار: بر كيدرمك طوپلايوب تدارك ايتمك

إدخال: داخل ايتمك ؛ ايچرو قومق

إدّخال: كيرمك ؛ داخل اولمق دخول ايتمك

إدخان: توتمك ؛ توتون ايتمك

أدخنة: دخانلر ؛ توتونلر ؛ دمانلر

آذر: آتش ؛ نار

إدراء: اكلامق تفهيم ايتمك وحيله ايله آلداتمق

إدراج: درج ايتمك ايچرو قويمق

إدرار: سود ؛ وسدك مقوله‌سى كثرت اوزره اقمق وتحريك ايتمك حركته كتورمك

إدراك: عقل وفراست عقل ايتمك يتشمك اولشمق يتشمك

إدّراك: كذلك

إدّعا: دعوى ايتمك ؛ بر سوز اوزرم عناد ايتمك ؛ وكندو مزيتى بانتده عناد ايتمك

أدعية: دعالر اللهه عرض ولان نيازلر

إدغام: تشديد ايله ايكى حرفى بر ايتمك

إدّغام: بودخى

أدبتك: علايم سما معناسنه‌در

أديون: زياده قوشلر آدمه

اَدْفانْ دفینه‌لر: کومولو اولان شیلر
اَدْفَعْ زیاده دفع ایدیجی اولان
آدَقْ زیاده دقیق زیاده اوفق اولان
اِدْقاقْ اوفالتمق دوکمك: ازمك
اِدِّکارْ خاطره کتورمك وخاطرلتمق
آدْلاءْ دنیا کوسترمك اثبات ایتمك
وسوءخلق ایدوب نازوشیوه ایتمك
اَدِلَّهْ دلیللر: اشارتلر برهانلر
آدِلْیامْ زفیری سیاه: قرانلق
آدَمْ انسان نوع بشردن اولان کمسنه
اِدْماجْ برنسنه‌یی کیروبکرکی بیرلشمك
اِدْماقْ ادخال ایچرویه صوقمق
ف آدَمانْ آدملر باشر
اِدْمانْ مداومت سبیله برفعل
اجراسنده مهارت تحصیل ایتمك
اَدْمُعْ دمعلر: کوز یاشلری
اَدْمِغَه دماغلر: قفاده اولان بینلر
آدَمی آدمه منسوب اولان برنفر
آدَمِیانْ آدملر نوع بشر انسانلر
آدَمِیَّتْ انسانیت آدملك
اَدْنا ادنا زیاده ادنی زیاده الچق
مقداری بك جزوی اولان
اَدْناسْ دنسلر: کوتکانیلر اراذل ناس
اَدْنیٰ زیاده دنی زیاده الچق اولان
ومقداری بك جزئی اولان
اَدْواءْ داءلر: مرضلر علتلر
ف اَدْرَخْشْ وزنده وطوقان ویرق وشمشك
وهواده حاصل اولان غلایه‌دن عبارتدر

اَدَواتْ اداتلر آلتلر واوزانلقلر
آدْوارْ دورلر: دونشلر زمانلر عصرلر
آدْوَنْ زیاده الچق طبیعتلو اولان
اَدْوِیَه دوالر: معالجه‌لر علاجلر
اَدْهیٰ بك زکی: وفطانتلو اولان
اَدْهانْ ذهنلر: سوریه‌جك یاغلر
اِدْهانْ یاغلمق: یاغ ایله طلا ایتمك
ومداهنه ایتمك
اِدِّهانْ یاغلنمق: یاغ ایله طلا اولنمق
اَدْهُرْ دهرلر: زمانلر عصرلر
اَدْهَمْ سیاه آت: اسب سیاه
اَدْهیٰ زیاده زکی وذهن صاحبی اولان
اَدْهِیَه ذهن وذکاوت صاحبلری
اَدْیانْ دینلر عبادته دائر اولان
عقائد جمله‌لری
اِدِّیانْ بورجه کیرمك بورج ایتمك
اَدِیبْ ادبلو: اهل ادب اولان
ادبادن اولان
آدِیمْ دوز: سطح: روش روی
اُدْغُرْ بارکیر معناسنه درکه خانلرده
هو الفوزی ایچون بیارلر
آدارِیْ کریه وچرکین: ومستقبح
اولان شیئه دینور
آداشْ اسمی بربرینه موافق اولان
ف آدالَهْ جزیره معناسنه در
ف آدالِكْ بمعناه ایضاً
آدِخْ کوزل خوب ویوکسکلك
وعالی معناسنه در

لغت	معنا
اِذاء	اذیت، رنج، رنجش، وظلم جور، ستم
اِذابة	اریدوب آقیتمق، سیال ایلمق
آذار	شهور رومیه‌دن شهر مارت اسمیدر
اِذاعة	افشا ایتمك، اشاعه ایتمك عامه‌یه بلدرمك
اِذاقة	طاتدرمق، طات ولذت حس ایتدرمك
آذان	اذنلر، قولاقلر، کوشلر
آذان	عبادته دعوت ضمننده ندا اولنان الفاظ مبارکه
آذخال	دخللر، خصومتلر، عداوتلر وانتقاملر
آذخار	ذخرلر، ذخیره‌لر
اِذّخار	طوپلایوب تدارك ایتمك
آذر	آتش، د نار
اِذراع	اوجلك : ارشونلامق
آذرپرست	آتش پرست آتشه عبادت ایدنی
آذرکده	آتشکده، آتش پرستلرك عبادتخانه‌سی
اِذعاج	ذور ایتمك، جبر ایتمك
اِذعان	اطاعت وامتثال وانقیاد ایتمك واکلایوب، درك وتفهم ایتمك
آذکا	ذکی زیاده تیزفهم وزیرك اولان
آذکار	ذکرلر، ارکلر وذکرلر اوقمقلر
اِذکار	برینك خاطرینه کتوروب اکدرمق
آذکی	زیاده ذکی وتیز فهم ایدن
آذرمیدخت	نام دختر خسرو پرویز در وبر بلده آدیدر

لغت	معنا
آذکاء	ذکیلر، فراست صاحبلری
آذَل	زیاده ذلیل زیاده الچق وروسوای اولان
اَذِلّاء	ذلیل ورسوای اولنلر
اِذلال	ذلیل ورسوای ایتمك اعتبارسز قیلمق
اَذِلّة	ذلیل ورسوای اولنلر
اِذن	دستور، رخصت، اجازت
اُذُن	قولاق، کوش
آذناب	ذنبلر، قویرقلر، دنبالر
آذواق	ذوقلر، لذتلر، طاتلر چاشنیلر
اِذهاب	کوندرمك، ارسال ایتمك
آذهال	خاطردن چیقارمق، اونتمق
آذهان	ذهنلر، عقللر
اذی	رنجیده انجمنش آزرده اولان
آذای	اذیت رنجش صقندی آزار دخی
آذیال	ذیللر، اتکلر، وکتاب ضمیمه‌لری
اَذِیّة	راحت مقابلی اولان رنجش وبی حضوری
آذرافروز	آتش فروز معناسنه
آذرافزا	بودخی
آذربو	برچیچك اسمی ترکیده چوغان دینور
آذرکون	آی چیچك
آذرگون	بمعناه ایضا
آذرکیش	آتش پرست معناسنه‌در
آذرم	حیوان تکلیسی

آرُ	اكر: ايسه: اولسه: اولور
	ايسه معناسنده اكر لفظندن
	مخفف اداتدر
آرا	زينت ويريجى بزه‌يجى دوناديجى
	اولان
آراء	رأيلر ذهناً قرار ويريلن حكم وقياسلر
إرائة	كوسترمك كوز اوكنه قومق
آراية	عقل استعداد فراست فطانت
آراجيف	اخبار كاذبه واقوال غير مرضيه
	حرمت وتكريمه مخالف اولان اقوال
اراحت	راحت ويرمك راحت ايتدرمك
	وراحت بولمق وراحت ايتمك عفنا
	تعفن ايتمك وفات ايتمك اولمك
إرادة	ديلمك داستمك: مراد ايتمك
	وروحك اولان ديلمك
	خاصه‌سى: وضابطه
	وحاكمك امر وفرمانى
	ارادته مشعو ومتعلق اولان
أراذل	ارذللر: زياده رسواى اولنلر
آرادسه	ارسلر: زراعلر: چفتچيلر
أراس	رأسلر: باشلر: سرلر
آراستكى (ف)	آراسته‌لك آراسته اولمق
آراستگه (ف)	بزنمش: طونانمش اولان
أراض	ارضلر: طپراقلر: يرلر
آراضى	بمعناه ايضاً
(آرايه)	ارايه معروفدر
	وفيطون وسائرلرينه
	اطلاق اولنور

إراعة	طلب ايتمك: اراده ايتمك
إراغة	دوكمك: اقيتمق دكيويرمك
أراقم	رقملر: يازيلر جزيلر
أراكين	ركنلر: دركلر: طياقلر
آرام (ف)	راحت: حضور: رنج
	وكدردن خالى اولمق
آرامش	بمعناه ايضاً
آرامگاه (ف)	راحت ايده‌جك محل
أرامل	ارمللر طول عورتلر
آرامله	بمعناه ايضاً
آرامى (ف)	آرام: آرامش: راحت حضور
آراميده (ف)	راحت وسكونته وارمش اولان
إرائه	كوسترمك كوزلكنه قومق
آرايش (ف)	زينت: بزه‌ليش: دوزن
أرائك	اريكه‌لر: پادشاه تختلرى
آرايكده (ف)	دوزن ويريجى زينت بخشا اولان
آرايى (ف)	دوزن ويرمكلك
	دوزن ويريجيلك
إرب	عقل: ذكا: ذهن: فراست
إرباء	فائض ونما ايله ارزمق
أرباب	ربلر: صاحبلر: اغالر
أربة	دوكم عقده وباغ كوستك
أربع	درت عددى: چهار
أربعا	چهارشنبه كونى
أربعون	قرق عددى چهل
أربعة	درت عددى چهار
آراموى (ف)	شقايق ولاله وكلنجك
	وآى چيچكى معناسنه‌در

اربعة عشر: اون درت عددی
اربعین: قرق عددی وكانون اولدن طقوزندن كانون ثانی اون یدیسنه قدر تعداد اولنان قرق كون
ارتاع: اوتلمق چایره كتورمك اوتارمق
ارتام: برشینی خاطرلمق ایچون پارمغه ایلمك باغلامق
ارتباط: باغلنمق؛ دوستلق محبت؛ علاقه ایتمك
ارتجاء: اومق؛ مأمول ایتمك وقورقمق؛ خوف ایتمك
ارتجاج: اونه بروشدتله چالقنمق ومضطرب اولمق
ارتجال: بلاتفكر سوز سویلمك حاضر؛ جوابلق ایتمك
ارتحاض: رسوای اولمق
ارتحال: نقل مكان ایتمك؛ كوچ ایتمك؛ وفات ایتمك
ارتخاص: رخیصلك؛ اوجوزلق
ارتداء: كندو باشنی ایله بلینك یوقاروسی اوزرینه اورتی اورتمك
ارتداد: كاه برده دورلو وكاه دیكر یرده دورلو تفكر ایدوب بی قرار اولمق دین وملت تبدیل ایتمك؛ مرتد اولمق
ارتداف: همطریق بولنان رفقاسی اولمق
آرازش: خیر وحسنات وصدقه
آراه: ساقز معناسنه در

ارتزاق: یچیمك؛ كسب رزق ایتمك
ارتساس: ناس بیننده مشهور اولمق؛ فاش اولمق
ارتسام: رسملو ونشانلو اولمق ومعارف اولمق؛ تعریف وترسیم اولنمق امر واطاعت وامتثال ایتمك وحق تعالی ورجا وتعوذ والتجا ایتمك
ارتشا: رشوت قبول ایتمك
ارتضاء: پسند واختیار ایتمك راضی اولمق
ارتضاع: مهردن سود امیمك
ارتعاء: اوتلامق؛ چایرده اوت یمك
ارتعاب: قورقمق؛ خوف ایتمك
ارتعاج: مضطرب اولمق؛ دترمك قوراق
ارتعاد: بمعناه ایضاً
ارتعاس: بمعناه ایضاً
ارتعاش: بمعناه ایضاً
ارتغاب: رغبت ایتمك؛ استمك؛ آرزولمق
ارتغاد: كار قازنج ایتمك كسب ایتمك
ارتفاض: نرخ بهایه چیقمق
ارتفاع: یوكسلك یوكسلمك
ارتقاء: ترقی ایتمك اریمق ویوقاری چیقمق
ارتقاب: اوممق انتظار ونظر وزره اولمق
ارتكاء: طیا اعتماد ایتمك كویمك
ارتكاب: الله تعالی دن خوف ایتمیوب كناه ایشلمك؛ وبر ایشه مبادرت ومباشرت ایتمك
آربو: ارمود بنیلان میوه در — ف
آربودان: ارمود اغاجی معناسنه — ف

اِرْتِكازْ نبض كبی ايمق ثابت ومتين قيلمق
اِرْتِكاضْ اناسنك قرننده چوجوق حركت ايتمك وچالقنوب مضطرب وبی قرار اولمق

اِرْتِماءْ بربرينه آتشمق
اِرْتِماسْ صويه طلمق صويه طالوب كيتمك
اِرْتِماضْ يرندن قالدروب صچرامق وعارضنك مدتندن مضطرب وبيقرار اولمق وبوينی اسركمك

اِرْتِواءْ صويه قانمق مفاصل اعضا قوت ومتانت بولمق

اِرْتِهاءْ اخلاط قاتلوب قارشمق
اِرْتِهاشْ قورقمق خوف ايتمك دترمك
اِرْتِهانْ رهن اولمق
اِرْتِياءْ فكر ملاحظه بصيرت ايتمك
اِرْتِيابْ شك وشبهه ايتمك
اِرْتِياحْ سرور نشاط انبساط فرح
اِرْتِياضْ رياضت ايتمك كندو نفسنی تعليم
اِرْتِياعْ قورقمق خوف ايتمك
اِرْثْ ميراث وارثه قلان تركه ومال
اِرْثاثْ اشكمك كهنه ايتمك يرتمق
اِرْثِى ارث وميراثه منسوب متعلق اولان
اَرْجاءْ رجالر اطراف اكناف ناحيه‌لر
اِرْجاعْ كيرو دوندرمك كيرو چويرمك
اِرْجافْ ناس فتنه وبلاز خبر نشرينه طالمق
اَرْجَحْ زياده انتخاب وترجيح اولنان
اَرْنوجِينا زندو بازه لغتده قاون تعبير اولنان ميوه

اَرْجُمَنْدْ عزيز محترم صاحب قدر واعتبار اولان
اَرْجُوانْ قويو قرمزی رنكنده بر چيچك اسميدر والحمرا اولان قرمزی رنك اولان وقرمزی شراب
اَرْجُوانِى ارجوان رنكنده اولان قرمزی اولان
اَرْحامْ رحملر انا قرنلری دول ياتاقلری خصملر اقربالر
اَرْحَمْ زياده مرحمتلو اولان
اِرْخاءْ كوشتمك وصاليويروب اوزاتمق
اِرْخاصْ قيمت ارزانلمق واوجوز عد ايتمك
اَرْخَصْ قيمت واعتباری زياده قليل اولان
اِرْدافْ برابر كوندرمك ترديف ايتمك
اَرْدَبْ بيك قبه لك وزن كه ديار مصرده مستعملدر
اَرْدِيَهْ رداءلر باش واموز اورتيلری
اَرْذالْ رذيل اولنلر رسوای اولنلر
اَرْذَلْ زياده رذيل ورسوای اولنلر
اَرْزاقْ رزقلر يمه‌جك وسيله‌لر
اَرْزانْ لايق وسزا ومناسب اولان
اِرْزانِى لياقت مناسب استحقاق
آرْزَنْ طاری تخمی
اَرْزَنين طاريلوب عبارت اولان
اَرْبِنا زند وپازند لغتده طام ومسطح معناسنه‌در

ف ف . ف ف . ف . بنه ف . ف . ... ه

ف آرزو: خواهش؛ طلب؛ استمك

ف آرزوكش: خواهشمند وطالب استكلو اولان

ف آرزومند: بمعناه ايضا

ف آرژنك: مانى نقاشك كارخانه سنك اسميدر

ارساء: ثبوت؛ متانت؛ لنكر انداز اولمق

ارساخ: متانت ويرمك؛ برنده ثابت اولمق

ارسال: كوندرمك؛ تسيار ايتمك

ف آراسته: آراسته اولان؛ بزنمش مزين اولان

ارسى الله: الله تعالى ثابت ومؤيد ايلسون معناسنه دعادر

ف آرش: آرشون؛ اندازه؛ ذراع

ارشاء: رشوت ويرمك

ارشاد: يول كوسترمك؛ دينه كتورمك

ارشد: طوغرى يوله وحق دينه زياده يقين اولان

ارصاد: رصدلر؛ دقت ايله بقمق

ارصاد: حاضر وآماده ايتمك

ارصاع: مزدلق مقوله سنى شد ايله دكدرمك

ارصان: قوت ومتانت؛ ترصين ايتمك

ارض: طپراق؛ تراب؛ ير؛ زمين

ارضاء: كوكل خوش ايتمك؛ راضى ايتمك

ارضات: ارضلر؛ طپراقلر؛ ترابلر

ارضاع: ممه دن سود امسمك

ارضه: اغاج قدكه دينلان حيوانجق

ف ارتشدار: عسكر وسپاهى وقوبجق حدودنده بر ولايت

ارضى: ارضه يعنى طپراغه منسوب ومتعلق اولان

ارطاء: كلينلك باشنه واصل اولمق

ارعا: رعيلر؛ چايرلر؛ اووه‌لر

ارعاء: اوتارمق؛ اوتلامق

ارغاب: ترغيب ايتمك؛ رغبت وآرزو ايتدرمك

ارغام: تذليل ايتمك؛ خوارلمق؛ بورنى قيرمق

ارغب: زياده مرغوب؛ زياده استنلجك اولان

ف ارغوان: بر نوع قرمزى چيچك؛ وقرمزى رنك اولان؛ وقرمزى شراب

ف ارغوانى: قرمزى رنكده اولان

ارفاض: اكل؛ جماعت دائما اوغراشمق

ارفاف: رفقه‌لر؛ يولداش جمعيتلرى

ارفاق: منفعت ويرمك؛ ايشه يرامق

ارفاه: راحت ورفاه ويرمك

ارفع: زياده يوكسك؛ زياده مرتفع؛ وبلند اولان

ارق: زياده رقيق؛ زياده اينجه اولان

ارقاء: رقيقلر؛ قوللر؛ اسيرلر

ارقاء: اقان قان؛ كوز ياشنى كسوب ساكن قيلمق

ارقاق: اينجالتمك؛ اينجه لتمك

ارقام: رقملر؛ عدد اشارتلرى

ف ارد: دبوسك عربيده مرفق ديرلر

ف ارلهان: جام فستقى معناسنه

اَرْكَانْ ركنلر ديركلر سـتونلر نسنه‌نك ياسلوجيه اولان اجزاء واعضاسي ومقرر اولان قواعد ورسوم ودولتك وزرا وكبارى واردو سرعسكرينك خاص معاونلرى اولان ضابطلر

اِرْمَاءْ ري ايتمك : اتمق . اندلخت ايتمك

اِرْمَاحْ رمحلر : مزراقلر نيزه‌لو سونكلر

اِرْمَادْ كوز آغرتمق . فقير وكدا اولمق

ف **اَرْمَغَانْ** هديه : پيشكش

اَرْمَلْ طول عورت : قوجه‌سز قالمش عورت : فقير ومحتاج مسكين اولان

ف **اَرَنْدَه** كتوريجي : حامل اولان

اَرْنَبْ طوشان دنيلان حيوان

اِرْوَاءْ صو ايچروب قاندرمق ونقل وروايت ايتمك

اَرْوَاحْ روحلر : جانلر

اُرُومْ اصلر : طبراقلر : نژادلر : برلر

اُرُوغْ كگورمه تعبير اولنان صدالو اغزلي

ف **آرُوغْزَنْ** ككوريجي : ككرمه كتوريجي اولان

اُرُومَه لو ارمه لو : نشانلر : علامتلر

ف **اَرَّه** نسنه بچقي منشار دنيلان آلت

ف **اَرَّه‌خانه** تخته بچمكه مخصوص كارخانه

ف **اَرْجَاوُنْ** آق صارمشق و آق اصمه تعبير اولنور .

اِرْهَاءْ طاتلو قوللنمق : ملايمتله معامله ايتمك

اِرْهَابْ قورقوتمق تخويف ايتمك

اِرْهَاصْ بريني معد تحجر وحسنات قيلمق

اِرْهَاطَا پيغمبر بعث اولنمزدن مقدم پيغمبر اوله‌جغنه علامت اولان خارق عاده كيفيتلري

اِرْهَاتْ بلدرمك : كسكينلتمك

اِرْهَاقْ برينه كوجلك : وريج : ومحنت تكليف ايتمك برينه طغيان وتعدى حواله واتحاف ايتمك : نبشقه نمازك وقتي چانجيه قدر نمازي تأخير ايتمك

اِرْهَانْ رهن ويرمك رهن قومق

آرَه‌كَشْ بچقى : تخته بچيجي

آرْيَالَغ ريحلر : يللنمش روزكارلر

اَرِيبْ زكاوتلو : ذكي : فراستلو اولان

اَرِيجْ بول : واسع اولان

اَرِيجِيَّه بول : واسع اولمقلق

اَرِيسْ چفتجي : اكنجي : زراع

ف **اَرِيكَه** تخت : سرير

ف **اَرِيكَه‌نشين** تخته اوتوريجي پادشاه اولان

اَرِيحِيَّه سخي وجوان مرد اولان هركسه عطيه واحسان ايلدكده كندوسي حظ ونشاط اولمق خصلتيدر

ف **آرَجْ** قوغو قوشي ديدكلريدر بوخو قوشي ديرلر

ف آز — اصل ومبدأ وابتداء عاينه دلالت ايدر فارسى ادلتدركه تركيده (دن) وعربيده (من) ايله برابر ومساوى اولور
ف آزنو — يكيدن
ف آزقديم — اسكيدن
و ازانجمله — اول جمله دن
ف آز — حرص، طمع، شره
ف ازاء — سبب رفاه ومعيشت وقارشو، مقابل
ف آزاد — كوله لكدن واسيرلكدن قورتلمش اولان متطلق قورتلمش يعنى خالى اولان سرو يعنى سلوى اغاجى وعلالق دنيادن خلاص بولمش ادم
ف آزادكى — فراغت قيد وبنددن عارى اولان
ف آزاده — قيد وبند وغائله دن فارغ وعارى اولان
ف آزادوزلا — لاقيد اولان وصالح وسديد اولان
ف آزادى — آزادلق، آزاده لك
كدر، رنجش، اذيت
ف آزار — بلدن اشاغى اورتنجك قوطه ويشتمال
ف آزارديده — دردوكدر كورمش اولان
ف آزاررسان — درد وكدره موجب اولان
ف آزارده — كندو سنله درد وكدر ايرشمش اولان
ف آزاردن — درد، كدر، رنجمق، اذيت
ف آزارمند — مكدر سنمده يله دردلو اولان

ف ازارنده — مكدر قلبمى دردور رنجش وبريجى اولان
ف آزارى — درده كدر، مكدرلك رنجش
ازراع — اكين بوى بورس سوربا وذاموق
ازداف — سرعتله كتمك
ازالك — ازالك بلا ابتداء اولان زمانلر
ازاله — يرندن يوق ايتمك محو ايتمك
ازاهير — زهره لر، چيچكلر، شكوفه لر
ازبار — يازمق : قيد وتحرير ايتمك
ف ازبر — حفظ ايتمك ذهنده ضبط ايتمك
ازجار — منع ونهى ايتمك
ف ازخام — قلبالق ايدوب صقشمق
ازدراء — تحقير ايتمك صايمامق تخفيف ايتمك
ازدراع — زراعت ايتمك : اكين اكمك
ازدواج — چفت اولمق نكاح تأهل اولنمك
ازدياد — زياده لنمك ارتمق چوغالمق
ازديار — زيارت ايتمك كيدوب كورمك
ازدياح — زائل قيلمق : ازاله ايتمك يوق ايتمك
ازديان — زينتلنمك : بزنمك
ف آزر — اذر : آتش : نار
ف آزردكى — آزرده لك : انجمش اولمق
ف آزرده — انجمش رنجيده ومكدر اولان
ف آزرق — مائى رنك نيلكون اولان
و آزرون — آتش رنكنده اولان قرمزى احمر اولان
ف آزرم — شرم، حيا، حشمت : ادب ووقاركارلق
ازعاج — يرندن قوپارمق

اَزِقَّه: زقاقلر؛ طریقلر؛ صوقاقلر
اَزْکا: زکی؛ زیاده صالح ودیندار اولان
اِزْکام: زکامه کرفتار ایتمك؛ زکام ویرمك
اِزْکان: اکلایوب بیلمك؛ واکلاتوب بیلدرمك
اَزْکی: زیاده دیندار وخالص وپاکیزه اولان
اَزْکِیاء: دیندار وخالص وپاکیزه اولنلر زکیلر
اَزَل: بلا ابتدا اولان مدت زمان وبلا ابتدا قائم ومستمر اولمق
اِزْلاك: ایاغنی قایدرمق حطا ایندرمك
اَزْلام: زلملر قمار اوقلری یالکز اوقلر
اَزَلی: وجودی بلا ابتدا اولان دائم اولان
اَزَلیَّة: ازلیلك؛ ازلی اولمق
اَزْما: عالم؛ معلوماتلو؛ کاردیده عارف اولان
اَزْمُن: زمانلر؛ وقتلر؛ مدتلر
آزمایش: علم معلومات کاردیده لك ودنه مك تجربه امتحان
اَزْمِنَه: زمانلر؛ وقتلر؛ مدتلر
آزموده گی: کورکی؛ معلومات کاردیده لك
آزموده: عالم معلوماتلو کاردیده اولان
اِزِمَّه: زماملر؛ یولارلر ویاغلو بندلر
اَزْواج: زوجلر؛ اشلر؛ جفتلر وقوجه لر ودمك نکاحلو اولنلر
آزْکان: بیکار وتنبل کمسنه لر
آزْکَن: نفسنی قیو وتجربه یه دسور

آزْهار: زهره لر؛ چیچکلر؛ شکوفه لر
اَزْهَر: بك کوزل؛ آق وبراق اولان
اِزْنات: زینتلمك؛ بزنمك
آژْدَر: موهوم برنوع قنادلو حیه
آژْدَها: بمعناه ایضاً
آزْدَها: بمعناه ایضاً
آزْکَهان: بیکار؛ وتنبل اولان کیمسنه در
آزُم: اوغول وفرزند دیمك — ف
آزْمَك: چوق وفراوان واوازه مجموع معنالرینه کلور — ف
آزْمَنْد: طمعکار وحریص — ف
آزْمون: امتحان وتجربه ایتمك — ف
آژْنَد: سیاه باتجق معناسنه — ف
آزْنَگ: زحمت ومشقت دیمك — ف
آزیرا: زیرا معناسنه اداة تعلیلدر — ف
آزِیر: رنج ومحنت معناسنه در — ف
آزْیر: حایقرمق وفریاد معناسنه — ف
آژیر: حاضرلق وصوبه کوب جمع اولان محل وازدحام وفریاد وپرهیزکار معنالرینه کلور — ف
آژیر: عاقل او عارف ومتقی کمسنه — ف
آژیراك: حایقرمق وچاغرمقلق — ف
آژیدن: خبردار ایتمك وحاضرلق — ف
آژینر: آزو وازوی معناسنه در ترکیبده آلمق اندن ابله تعبیر اولنور — ف

اُسّ: مرسین اغاجی

أُسّ: نسنه نك تملی بنیاد کوك اصل وعلم جبراصطلاحاتندن اولوب کمك قاجنجی قوته رفع اولنه جغنی مشعر اولان رقمه اطلاق اولنور

آسا: کبی مثللو

اساب: اسلر مقعد وقاسقه بن فیللی

اسابیع: اسبوعلر هفته لر

اساتید: استاذلر ماهرلر هنرارباب

اساتیذ: بمعنا ایضا

اساجیع: سجعلر مقفی اولان کلاملر

اساد: اسدلر ارسلانلر شیرلر

اساری: اسیرلر طوتساقلر

اساری: بمعناه ایضا

اساریر: ال اباسنده وجبهه ده اولان چزکیلر وجهره نك محاسنی

اساس: تمل بنا تملی وحقیقت ماهیت

اساطیر: اسطوره لر مصاللر حکایه لر

اساطین: استوانه لر ستونلر دیرکلر

اسافل: اسفللر زیاده الچق اولنلر

اسافه: سوق ایتمك ارقه دن سوکمك

اساك: شمائل واخلاق وعلامات

اساقه: احمق اسهال قیلمق جریان ایتدرمك

اسباخ: اسپناق تعبیر اولنان سبزه معناسنه در

اسار: سبر ایتمك واسیرلك وباغ وبند

اسالیب: اسلوبلر طورلر وجهتلر

اسامی: اسملر آدلر نامل‌ر

اسان (ف): قولای سهولتلو یسیر اولان

اسانی (ف): قولایلق سهولت یسر

اسانید: اسنادلر حمیللر تحمللر

اسائه: کملك ایتمك کوتولك ایتمك صوچ ایتمك

اسایده: ستیدلر امیرلر

اسایش (ف): راحت حضور آسوده لك

اسب (ف): آت فرس بارکیر

اِسب (ف): مقعدده قاصقه بلن قیل

اسباب: سببلر واسطه لر آلتلر وسیله لر موجبلر باعثلر مهمات لوازمات

اسباط: سبطلر بنی اسرائیلك قبیله لری

اسباق: سبقلر مقدم ظهور ایدن افعال

اسبال: ارسال ایتمك کورمکدن

اسبق: سابقك سابقی زیاده مقدم اولان

اسبوع: یدی کون مدتی هفته

اُسبُس: کهله نبت قمل

اوستاد (ف): برفنده یاخود عملده ویابر صنعتده ماهر اولان کمسنه

اُستاده (ف): قائم اولان طوریجی اولان

اوستاذ (ف): برفن ویا علم ویا صنعتده ماهر اولان کمسنه

اسپاه: عسکر معناسنه در

آسب: فاسق ودبرقیلنه دیرلر

- **اسْتار** : ستر لر ، اورتولر ، پرده لر
- **اسْتارَه** : کوکب ، یلدز ، نجم ، اختر
- **اسْتان** (ف) : قپواشکی ، استانه
- **اسْتان** (ف) : محل ، موقع ، موضع ، یر
- **اسْتانه** (ف) : قپواشکی ، استان ، مقر سلطانی
- **اسْتباحه** : مباح و حلال عد ایتمك
- **اسْتباغه** : تسنی کندو سننه صاندرمغه چالشمق
- **اسْتباق** : یارش ایتمك ، بربرینی کچمکه سعی ایتمك
- **اسْتبانه** : واضح و عیان قیلمق ، واضح و عیان اولمق
- **اسْتبداد** : مستقل و باشلو باشنه اولمق
- **اسْتبداع** : بدیع عد ایتمك ، نابدید عد ایتمك
- **اسْتبدال** : دکشدرمك ، بدل اولمق
- **اسْتبراء** : ایشه دکدکده انتی بوللدن ، اثرندن تمیز لیوب تطهیر ایتمك ، و بشقه آدمدن تفاری الدقده یاخود کندو ذاتینه سنی زوج ایتدکده حامله اولوب اولمدیغنی اکلامق ایچون حیض کورنجه قدر قریبلندن اجتناب ایتمك
- **اسْتبراق** : ظاهر جقار موقبیدانه چیقارمق
- **اسْتبرق** : برنوع قالین دیبا
- **اسْتبشار** : مژده : ویرمك ، فرحناك و محظوظ اولمق
- **اسْتب** (ف) : آت و عسقر و یازکیسر
- **اسْتب افکن** (ف) : دلاور ، بهادر

- **اسْتبصار** : واضح و عیان قیلمق ، واضح اولمق
- **اسْتبطه** : بکلك : عزد پرتمك
- **اسْتطار** : دلخل امورده مطلع و واقف اولمق
- **اسْتبعاد** : ایراقلشمق ، وایرا قسانمق
- **اسْتبعاث** : برهینه زوج اولمق تکلم ایلالمق
- **اسْتبغاء** : حصول مطلوب ایچون یارده طلب ایتمك
- **اسْتبقاء** : ابقا ایتمك : باقی و دائم قیلمق
- **اسْتبکاء** : اغلامق ، بکا ایتدرمك
- **اسْتبهاج** : مسرور اولوب یوزی کوزی کولمك
- **اسْتبهال** : قید و بند و حکومتدن آزاد اولمق ، و یاخود آزاد ایتمك
- **اسْتبهام** : مشکل و مغلق اولمق ، والسمه و خموش اولمق
- **اسْتتابه** : توبه تکلیف ایتمك
- **اسْتتار** : اورتلمك : قپانمق کیزلنمك
- **اسْتتباع** : تابع اولمغه یاخود تابع ایتمکه سعی ایتمك
- **اسْتتمام** : تماملق : و اتمام سعی ایتمك
- **اسْتثاره** : توزیعنی غبار و فتنه صاورمق
- **اسْتثباب** : عجله ایتموب تانی ایتمك
- **اسْتثقال** : ثقیل و کریه عد ایتمك
- **اسْتثناء** : قاعده دن خارج ایتمك
- **اسْتثنائی** : استثنایه متعلق و مطلوب اولان
- **اسْتجابه** : جواب ویرمك و رجایی قبول ایتمك
- **اسْتنكف** (ف) : ما عمکر وان سکرنمك فتنده ماهر اولان کمسنه

اِسْتِجادَه جود وکرم واحسان طلب ایتمك

اِسْتِجارَه امان ویرلمك حفظ وحمایه طلب ایتمك

اِسْتِجازَه اذن استمك ، جواز طلب ایتمك

اِسْتِجبار جبر واجبار ایتمك ، زوراکی واجبار اولنمق ، زورلتغله ایش ایشلمك

اِسْتِجداد بکلمك ، یکیدن یاپمق

اِسْتِجلاب جلب ایتمك ، کندویانه کتورمك

اِسْتِجهال جاهل عد ایتمك نادان صانمق ، اعتبار ایتمیوب تحقیر واستخفاف ایتمك

اِسْتِحادَه حیران اولمق تعجب ایتمك ، شاشه قالمق ، وجواب طلب ایتمك ، سؤال ایتمك

اِسْتِحاضَه حیضك مدتندن زیاده قان کلمك

اِسْتِحالَه ممکن اولمامق ، عدیم الامکان

اِسْتِحباب مستحب اولمق ، مقبول اولمق

اِسْتِحداث بر نسنه‌یی صکره‌دن ویکیدن ایدنمك

اِسْتِحسان بکنمك ، مقبول وپسند عد ایتمك

اِسْتِحصال تحصیل ایتمك حصوله کتورمك

اِسْتِحصان قلعه‌یه چکلوب متانت ویرمك

اِسْتِحضار حضوره دعوت ایتمك

اَسب تاز آت سکوتدیرجك دوز طوغری زمین ، آرض مستوی

اِسْتِحفاظ حفظ ایتمك ، محافظه ایتمك ، نسنه حفظ ایتمسنی بر کمسنه‌دن رجا وطلب ایتمك

اِسْتِحقار تحقیر وتخفیف ایتمك ، حقیر عد ایتمك

اِسْتِحقاق لیاقت ، حق طلب ایتمك

اِسْتِحقان حقنه استعمال ایتمك

اِسْتِحکام قوت ، متانت ، متین اولمق

اِسْتِحکامات قلعه ومتریس مثللو مواقعه متانت ویرمك ضمننده بنا اولنان محافظه‌لر

اِسْتِحلال حلال ومأذون عد ایتمك ، ویری ایله حلاللشمغی استمك

اِسْتِحماق حماقت ایتمك ، وحماقت صانمق

اِسْتِحمال کندو امورینی بشقه حواله ایتمك

اِسْتِحمام صیجاق صو ایله ییقانمق

اِسْتِخارَه خیری طلب ایتمك ، وبر مصلحتك انجامی خیر ویا شره پیوسته اوله‌جغنی بلمك ایچون رؤیایه یاتمق

اِسْتِخبار خبر صورمق ، خبر طلب ایتمك

اِسْتِخدام خدمته قوللانمق

اِسْتِخذاء کندونی الچق طوتمق ، خضوع وتواضع ایتمك

اِسْتِخراج میدانه چیقارمق واستدلال ایتمك ، خارجه چیقارمق ، استنتاج ایتمك

اِسْتُخوك قوش ترسی معناسنه

استخفاء	كيزلمك
استخفاف	تخفيف وتحقير ايتمك تسنه دن صايمامق
استخلاص	خلاص اوزره اولوب جمله دن خالى وبرى اولمق ويرنسنه يى كندو نفسنه مخصوص ايدنمك
استخلاف	كندو يرينه خليفه وقائممقام ايدنمك
استخوان	كميك وعظام وميوه چكردكى
استداده	دونوب طولشمق ومدور اولمق
استدامه	دائملك بقاء زوالسزلق
استدانه	بورج ايتمك بورج اودنمك
استنباذ	ارقه چويرمك يوزينى دوندرمك
استدراج	درجه درجه واهسته اهسته تحريك ويا تبديل ايتمك وكثرت نعمته مظهر اولمقله تفكر وتعاصيه اقدام واصرار ايدن عبدى عذابه وعظمت تقريب ايتمك وشول خارق عاده كه باذن الله بعض كافرلردن مرادلرى اوزره ظهور ايدوب كفرلرينك زيادينه سبب اولور
استدراك	اكلامق : تفهم ايتمك اولاشمق : ايرشمك
استدعاء	دعوت ايتمك وسماع طلب ايتمك
استدقاق	انجلمك : دقيقلنمك
استرابن	برشهر خلقنك آيين ومذهبلرى معناسنه

استدلال	دلائل وبرهان واسطه سيله اكلامق
استذكار	خاطرلمق : خاطره كتورمك واز برلمك : ازبر ايتمك
استذلال	ذليل وخور كورمك تحقير ايتمك
استذمام	ذم وتقبيح اولنهجق ايش ايشلمك
استذهان	ذهن ايتمك : عقل ايتمك
استر	قاطر دنيلان حيوان بغل
استرابه	ريب ايتمك شك وشبهه ايتمك
استراحه	راحت : آسوده گى
استراق	سرقت ايتمك : چالمق
استرجا	رجا ونياز ايتمك : يلوارمق
استرجاع	كدر وبلايه مظهر اولدقده انا لله وانا اليه راجعون القاظنى ذكر ايتمكله اظهار توكل ايتمك ويرديكى نسنه يى كيرو المق
استرحام	اذن ورخصت طلب ايتمك مرحمت طلب ايتمك
استرخاص	اذن ورخصت طلب ايتمك وارجوز كورمك واوجوز بوللق
استرداد	كيرو ردا ولمسنى طلب ايتمك
استرداق	براركتمكى استمك
استرذال	ناخوش كورب رذيل وكنز عد ايتمك
استرزاق	رزق ونفقه تحصيلنه سعى ايتمك
استرشاء	رشوه طلب ايتمك
استبر	قلقان معناسنه در
ابستدر	عرصه وميدان ندر

ف

ف علاوه

اِسْتِرْشَادْ طوغری یولدن کتمك وطوغری بولمصاغلق وهدایت طلب ایتمك

اِسْتِرْعَاءْ حفظ وحمایه طلب ایتمك

اِسْتِرْفَادْ یاردم وامداد طلب ایتمك

اِسْتِرْفَاعْ برشیئك رفع اولنوب قالدرمسنی استمك

اِسْتِرْفَاهْ راحت وحضور اوزره اولمق

اِسْتِرْقَاقْ مملوك وکوله ایدنمك واسیر المق

اِسْتِرْکَاكْ ضعیف ورکیك عد ایتمك

اِسْتِرْوَاحْ راحتلنمك شدتله قوقولمق

اِسْتِرْهَابْ قورقوتمق خوفه کرفتار قیلمق

اِسْتِرْهَانْ رهن طریقیله المق یاخود ویرمك

اِسْتِزَادَه نسنه‌نك اورتمسنی استمك وادی عطاسنده وبخشنده قصورجی عد ایتمك

اِسْتِزَارَه غیرك کندی زیارتنه کلمسنی نیاز ایتمك

اِسْتِزْلَالْ ایاغنی قیدیروب سورجدرمك

اِسْتِسْخَارْ سخره واستهزا ایدوب ذوقلنمك

اِسْتِسْدَادْ طوغریلق استقامت

اِسْتِسْعَادْ اوغورلو عد ایدوب تیمنلو طوتمق

اِسْتِسْقَاءْ قارنده یاخود اعضای سائره‌ده برنده صو یرکمك : بحجحد صو طلب ایتمك : قورق وقتنده باران ایچون دعا ایتمك

اِسْتِسْلَالْ چکوب چیقارمق : صیرمق

اِسْپَرْغَمْ کل وریحان : وسبزه ویشللك معناسنه در

اِسْتِسْلَامْ اسلام کلمك مسلمان اولمق واصلا شاشقوب صاپیمه تصورلك وسطندن کلمك امتثال وانقیاد ایتمك

اِسْتِسْنَادْ استناده سویکوب طیانمق

اِسْتِسْهَالْ قولای وسهولتلو عد ایتمك

اِسْتِسْئَالْ سؤال وطلب ایتمك

اِسْتِشَارَه دانشمق مشورت ایتمك

اِسْتِشْرَافْ ضیای شمسدن کوزی حفظ ایچون اللرینی النه سپر مثللو طوتمق

اِسْتِشْعَارْ خبر طلب ایتمك اشعار وتنبیه طلب ایتمك ودانشمند سؤال ایتمك

اِسْتِشْفَاءْ مرضدن خلاص بولوب شفا پذیر اولمق

اِسْتِشْفَاعْ شفاعت طلب ایتمك

اِسْتِشَافَا شفاف اولمق وترجمه‌یه باوفرقه ورادة فلان شیلرك کوزکمسنه مانع اولمامق

اِسْتِشْمَامْ قوقو حس ایتمك : قوقلامق

اِسْتِشْهَادْ برینك شاهد اولوب شهادت ایلمسنی استمك وشهید اولمق

اِسْتِشْهَارْ شهرت مشهور اولمق

اِسْتِصْحَابْ برابر المق کندویه رفیق قیلمق بید ایتمك : تدارك ایتمك : تملك ایتمك

اِسْتِصْلَاحْ صحیح عد ایتمك صحته سعی ایتمك

اِسْتِصْغَارْ کوچك چکمك : کوچ عد ایتمك

اِسْپَرَكْ صاری بویا وقاوون قاربوز خشبنه دیور

اِسْتِصْوَابْ — بكمك تحسين صواب عد ايتمك

اِسْتِضْحَاكْ — استهزا ايدوب ذوقلنمق

اِسْتِضْعَافْ — ضعف: ضعيف ايتمك

اِسْتِضْلَالْ — ضلالت وابا رتمغه سعى ايتمك

اِسْتِضَايَه — بكمك: تحسين ايتمك
طيب عد ايتمك: استنجا ايتمك
قاصيق قيللرينى تراش ايتمك

اِسْتِطَارْ — يازمق: تسطير ايتمك

اِسْتِطَاعَه — قدرت: مقدرت كوج يتمك

اِسْتِطْرَادْ — فقره ايجنده بشقه فقره نقل ايتمك
برنسنه يى صكره در يكيده ايدنمه

اِسْتِطْعَامْ — طعام طلب ايتمك

اِسْتِطْلَاعْ — خبر واطلاع طلب ايتمك

اِسْتِطْلَاقْ — اسهال اولوب غرايوب يورك
سورمك

اِسْتِظْلَالْ — كولكه يه اولنورمق وحمايه استمك

اِسْتِظْهَارْ — ياردم وتظهير طلب ايتمك

اِسْتِعَارَه — عادت ايدنمك خوى كسب ايتمك

اِسْتِعَاذَه — اعوذ بالله من الشيطان الرجيم
العاظى ذكر ايتمكله خير الحافظين
حضرتلرندن حفظ مصون وصيانت
طلب ايتمك

اِسْتِعَارَه — عاريت طلب ايتمك مشتركلرى
بولنان بر كيفيته مبنى بكى اسمدن
برينى ديكره بدلا كلامده استعمال
ايتمكدن حاصل اولان مجاز

اِسْتِبُولُونْ — سراى سلاطين ووزراء
معناسنه

اِسْتِعَاضَه — عوض وبدل طلب ايتمك

اِسْتِعَانَه — ياردم واعانه طلب ايتمك

اِسْتِعْبَادْ — مملوك وكوله ايدنمك كوله المق

اِسْتِعْبَارْ — عبرت المق روئيا تعبيرى استمك

اِسْتِعْتَابْ — كندودن راضى وخشنود ايلمك

اِسْتِعْجَابْ — تعجب ايتمك خدعا بلله مفتون ايتمك

اِسْتِعْجَالْ — تعجيل ايتمك عجله طلب ايتمك

اِسْتِعْدَاءْ — استغاثه: واستمداد ايتمك
مدد استمك

اِسْتِعْدَادْ — حاضر وآماده اولمق: وميل
مناسب: وزكاء: فراست

اِسْتِعْذَارْ — عذر بيان ايدوب عفو طلب ايتمك

اِسْتِعْشَاءْ — آتش ضياسيله يول بولمك

اِسْتِعْطَالْ — عصيان وزوربالق ايتمك

اِسْتِعْفَافْ — كناه ومعاصيدن پاك اولمق

اِسْتِعْطَاءْ — عطيه طلب ايتمك

اِسْتِعْطَافْ — مهر وشفقت نياز وطلب ايتمك

اِسْتِعْظَامْ — كبر وتعظيم ايتمك

اِسْتِعْفَاءْ — كندى عزلنى طلب ايتمك مأمور بندن
عفوا ولنمغى طلب ايتمك

اِسْتِغْفَارْ — كناه ومعاصيدن صاقنمق

اِسْتِعْكَافْ — صغنوب التجا ايتمك

اِسْتِعْلَاءْ — يوقارى چيقمق: يوكسلمك

اِسْتِعْلَاجْ — علاج ودوا طلب ايتمك

اِسْتِعْلَاقْ — منوط ومعلق اولمق

اِسْتِعْلَامْ — علم وخبر طلب ايتمك

اِسْتَبْرَمْ — كل وريحان معناسنه

اِسْتِبْرَمْ آبْ — بر نوع معلجله در

اِسْتِعْلَانْ	اعلان طلب ایتمك
اِسْتِعْمَارْ	معمور وآبادان قیلمق
اِسْتِعْمَالْ	قوللانمق خدمته قوشمق
اِسْتِعْنَادْ	عناد ونند معاندت ایتمك
اِسْتِغَاثَه	امداد ویاردم ومدد طلب ایتمك
اِسْتِغْرَابْ	شاشمق تعجب ایتمك
اِسْتِغْرَاقْ	سربا قیلامق وتعجب ایدوب بایلو اوزره شدتله کولمك وطالوب ذهنی بتون بتون مشغول اولمق
اِسْتِغْفَارْ	مغفرت وغفران طلب ایتمك استغفر الله کلامنی ذکر ایتمك
اِسْتِغْلَابْ	نشو ونما بولوب کماله کلمك
اِسْتِغْلَاقْ	وجه قطعی اوزره بازار ایتمك وکلام حصر اولمق
اِسْتِغْلَالْ	بو وجه رهن ولمق اوزره دائنه خانه واملاك وسائره عقارك حاصلاتنی ترك ایتمك
اِسْتِغْنَاءْ	عدم احتیاج محتاج اولمامق زنکین اولمق وعدم احتیاج اظهار ایدوب تعظم وتکبر ایتمك نازلنمق ناز ایتمك
اِسْتِغْنَامْ	یغما وغنیمت وتحسنك اولمق
اِسْتِفَادَه	قزانمق تحصیل ایتمك کسب ایتمك وفائده تحصیلنه سعی ایتمك واکلامق اوکرنمك
اِسْپِرْلَكْ	سمرقندده بر شهردر
اِسْپِرُوزْ	غایت رفیع وعالی طاغ

اِسْتِفَاضَه	بایلمق طاشمق وشیوع بولمق
اِسْتِفَاقَه	کیفسزلکدن صحت بولمق وشرابدن وسرخوشلقدن ایلمق
اِسْتِفْتَاءْ	فتوی طلب ایتمك
اِسْتِفْتَاحْ	آچمغه یاخود فتح وتسخیر ایتمکه سعی ایدوب چالشمق
اِسْتِفْرَادْ	انفراد وبالکزلق وآیرمق تفریق ایتمك
اِسْتِفْزَازْ	قرار ایتمك کیرلی صاوشمق
اِسْتِفْرَاعْ	باشلمق بدأ ایتمك
اِسْتِفْرَاغْ	قوصمق قی ایتمك
اِسْتِفْسَادْ	افساده سعی ایتمك
اِسْتِفْسَارْ	صورمق ارامق افاده طلب ایتمك
اِسْتِفْلَاحْ	قورتولمق وفلاح بولمق ظفر بولمق
اِسْتِفْنَانْ	جنس جلیل ایرمق
اِسْتِفْهَامْ	سؤال ایدوب تفهم طلب ایتمك
اِسْتِقَاءْ	ایچه صو المق یاخود استمك
اِسْتِقَاتَه	قوت یعنی طعام طلب ایتمك
اِسْتِقَادَه	بر قاتل اولان کمسنه نك قصاصنی طلب ایتمك وانقیاد طلب ایتمك
اِسْتِقَامَتْ	طوغریلق مستقیملق درستی
اِسْتِقْبَاحْ	قبیح وناپسند عد ایتمك
اِسْتِقْبَالْ	کیدوب قارشولمق وکلجك زمان کلجك وقت
اَسْپَسْتْ	یونجه تعبیر اولنان نبات اسمیدر

استقبالی	کلجك زمانه متعلق اولان
استقتال	قتالده غور قیوب فرط شجاعت وجلادتدن کندو نفسنی هلاکه تسلیم ایتمك
استقدار	کندویه خیرلو شیئك نصیب ومقدر اولمسنی اللهدن نیاز ایتمك
استقدام	تقدم ایتمك: اوکجه کلمك واقدام وغیرت وشجاعتی چوق اولمق
استقراء	بر جنسك اکثر افرادنده مشاهده اولنان کیفیتی تعمیم ایدوب جنس مزبوره عموما اسناد واثبات ایتمك
استقرار	قرار وثبات اوزره اولمق ثابت واستوار اولمق
استقراض	اودنج المق
استقسام	حصه طلب ایتمك ویمین قسم تکلیف ایتمك
استقصاء	خبر المق ایچون غایتله سعی ایتمك
استقصاص	قصاص طلب ایتمك: یعنی قاتل اولانك قتلنی طلب ایتمك
استقضاء	حکم وفصل طلب ایتمك وقاضی نصب وتعیین اولنمق
استقطار	طمله طمله اقمغه سعی ایتمك
استقفال	خسیس وبخیل وممسك اولمق
اسقولوك	قارنی یاریق دینیلان نباتك اسمیدر

استقلال	تابع اولمیوب باشلو باشنه اولمق
استقلالی	استقلاله منسوب ومتعلق اولان
استقلالیه	استقلال باشلو باشنه اولمق
استقواس	یای کبی اکیلوب ایکی قات اولمق
استقیاء	استفراغ وقیء ایتمك: قوصمق
استکانه	خضوع وتواضع وتضرع ایتمك
استکتاب	بو بریندن کتاب یازمسنی طلب ایتمك برینه بر یازی یازدرمق
استکتام	کتم واخفایه سعی ایتمك
استکثار	چوغالدوب تکثیره سعی ایتمك
استکراء	کرایه ویرمك وکرا ایله طوتمق
استکرام	کرم طلب ایتمك وکریم ومکرم عد ایتمك
استکراه	تکسینمك: کریه عد ایتمك
استکساب	قزانمق: کسب ایتمك
استکشاف	کشف واظهارینی طلب ایتمك
استکفاء	قناعت ایتمك: کفایت عد ایتمك
استکفاف	دلنجی کبی ال اوزاتمق
استکلاء	الیقویوب توقیف ایتمك وویره سی المق
استکمال	تام وکامل قلمق قیدنده اولمق
استکنان	کیزلنوب صاقلنمق
استلاب	سلب ایتمك قاپوب المق
استلال	صیروب چیقارمق: میل ایتمك
استلام	حجر اسوده ویا دیکر بر مبارك نسنه یه ال سوروب بعده الینی اوپمك ویا عادتا اوپمك
اسپنج	تکه صقال وقوش قونمز دیدکلری نباتك اسمیدر

اِسْتِلْلَامْ	بمعناه ايضا
اِسْتِلَانَتْ	ملايم كورمك : ملايم بولمق
اِسْتِلْحَاقْ	الحاق سعي ايتمك
اِسْتِلْذَاذْ	خوش بولمق : لذيذ عد ايتمك
اِسْتِلْزَامْ	لازم عد ايتمك : طلب ايتمك
اِسْتِمَاعْ	زيارتر قصد وتوجه ايتمك وآدمدن خبر نشانه سنى كلابوب تفرس ايتمك
اِسْتِمَازَتْ	امتياز وانتخاب بر له تفريق ايتمك
اِسْتِمَاعْ	دكلمك : اشتمك : قولاق وبرمك
اِسْتِمَالَتْ	صابوب اكلمك وميل ايتدرمك وكندو يه كوكل جذب ايتمك و كندو يه طوغري چكمك
اِسْتِمْتَاعْ	تمتع ايتمك : فائده لنمك
اِسْتِمْدَادْ	امداد وياردم طلب ايتمك
اِسْتِمْرَازْ	دولمق : استدامت : بقا
اِسْتِمْرَارِي	دائم مستدام : باقي ولان
اِسْتِمْزَاجْ	برينك مزاجنى كلابوب انكله امتزاج ايتمكه سعي ايتمك
اِسْتِمْسَاكْ	پرهيزكارلق : وكندو نفسنه پرهيز ايتمك
اِسْتِمْطَارْ	يغمور ايچون دعا ونياز ايتمك
اِسْتِمْلَاءْ	برينه برشي يازدرمق وبرينك برشي يازمسنى استمك
اِسْتِمْلَالْ	اوصانمق نجاتي صقلمق
اِسْتِمْنَاءْ	كندودن مني اخراجنه سعي ايتمك
اِسْتِهْرَنَبْ	عرصه وميدانده
اِسْتِبْرَسْ	بمعناه ايضا

اِسْتِمْنَانْ	منت واحسان طلب ايتمك
اِسْتِمْهَالْ	مهلت طلب ايتمك
اِسْتِنْ	اثواب قولى : جامه : يكى كسم سويكيوب طيانمق
اِسْتِنَادْ	روشن وضيادار اولمق ونور وضيا بلخود اتش استمك
اِسْتِنَارَهْ	
اِسْتِنَامَهْ	آلشوب راحت وآرامش ايتمك وتضرع ايله اويومق صورتنى كوسترمك
اِسْتِنْبَاءْ	صورمق : خبر طلب ايتمك
اِسْتِنْبَاطْ	تعقل ايله كيزلو معنا واحكام چيقارمق
اِسْتِنْتَاجْ	نتيجه چيقارمق آكلامق چيقارمق
اِسْتِنْثَارْ	تطهير ايچون بوزنه صو چكوب كيرو يه پسكورمك
اِسْتِنْجَاءْ	قضاى حاجتدن صكره صو ايله بيقانوب طهارت ايلمك
اِسْتِنْجَاحْ	حاجتك روا اولمسنى برندن طلب ايلمك
اِسْتِنْجَادْ	ياردم طلب ايتمك
اِسْتِنْجَاسْ	بولاشمق : ويولابندرمق
اِسْتِنْخَاسْ	بر كلامرا خود برخبرى تفتيش وتفحص وتدقيق وتحقيق ايتمك
اِسْتِنْزَالْ	اندرمك : تنزيل ايتمك
اِسْپَرِيزْ	عرصه وميدانده
اِسْپَرِيْسْ	بمعناه ايضا

اِسْتِنْسابْ	سبنی ذكر ایتمك یاخود سؤال ایتمك نسبت وتعلق طلب ایتمك
اِسْتِنْساخْ	صورت عینینی یازمق عینی الموق نسخه سنی یازمق وابطال ونسخنی طلب ایتمك
اِسْتِنْشادْ	شعر اوقومسنی برندن طلب ایتمك
اِسْتِنْشاقْ	تطهیر ایچون برونه صو چكمك وشدتله قوقلامق
اِسْتِنْصاحْ	نصیحت طلب ایتمك
اِسْتِنْصارْ	یاردم طلب ایتمك
اِسْتِنْصافْ	ایرلشمق حقلشمق
اِسْتِنْضاحْ	ابدست تصكره عورتنه بر مقدارجه صو سرپمك
اِسْتِنْطاقْ	صورمق سؤال ایتمك
اِسْتِنْظارْ	مهلت طلب ایتمك
اِسْتِنْفارْ	اوركوب قاچمق واوركیدوب قاچرمق ونفرت واكراه ایتمك
اِسْتِنْقاذْ	قورتارمق: خلاص ایتمك
اِسْتِنْقاشْ	نقش ایتمك: نقش طلب ایتمك
اِسْتِنْقاصْ	بهاسنی شاغی ایتمكه سعی ایتمك
اِسْتِنْقاهْ	فهم وادراك ایتمك: اكلامق
اِسْتِنْكاحْ	نكاح ایله المق كندویه اهل ایتمك
اِسْتِنْكارْ	انكار ایتمك وبلمزلكه صاپمق وبلدیكی نسنه‌یی استفهام ایدوب صورمق
اِسْپَرْهَمْ	كل وریحان معناسنه
اِسْپَنْدْ	اوزرلك تخمی معناسنه
اِسْتِنْكافْ	كبر وتعظم ایتمك استكبار ایتمك
اِسْتِنْكاهْ	آغزی قوقلامق وتدقیق وتجسس ایتمك
اِسْتِنْهاجْ	برینك مسلكنه اویوب اكا سلوك ایتمك
اِسْتِنْهاضْ	بر خصوص ایچون دیرندیروب قالدرمق
اِسْتِواءْ	مساوات تماثل تعادل استقامت وقرار ثبوت كمال. خط استواء كرهٔ ارض اوزرنده مفروض بر خط مستدیر اولوب قطبلری دخی قطبی ارض اولنه‌رق مذكور ایكی قطبدن بعدكه مساوی اولدیغندن كرهٔ ارضیی بین القطبین تنصیف ایدر بر دائرهٔ عظما دركه عرض بلد دخی خط مزبوردن بدأ ایله ایكی قطبه طوغری تعداد اولنور
اُسْتُوارْ	محكم متین ومعتمد امین اولان
اُسْتُوارِی	محكملك: متانت ومعتمد اولمقلق
اِسْتِهْلاكْ	اسهال اولوب سورمك
اِسْتِهامْ	اوق واسطه سیله تفأل ایتمك
اِسْپَنْدارْمُذْ	سنهٔ شمسیه‌نك اون ایكنجی ماهنك اسمی وبر فرشته آدی وزمین معناسنه كلور

استهانه — خور و حقیر عد ایتمك
استهجان — قبیح و ناسزا عد ایتمك
استهداء — هدایت و ارشاد طلب ایتمك
استهزاء — ذوقلنوب مسخره لغه المق
استهلاك — بترمك ؛ ترك ایتمك ؛ طاغتمق
استهلال — بكی آی اولمق و بكی ای كورمك و قلچ قیندن صیریلوب كوزكمك و عبارده مرادف و منفی اولان الفاظك ایراد اولنمسی
استحیاء — سؤ حركت ایتمك قباحت ایتمك و بریله بد معامله سندن متأثر و غمناك اولمق
استیئاس — یأس ایتمك ؛ امیدسز اولمق
استیاف — سورمك ؛ سوق ایتمك
استیاك — مسواك استعمال ایتمك
استیثال — وخامت هوانك فنالغی
استیثار — انتخاب و اختیار ایدوب كندو نفسنه تخصیص ایتمك
استیثار — بر نسنه دن چوق المق قیدنده اولمق چوغالتمغه سعی ایتمك
استیثاق — اعتماد اولنه جق كفیل و سند المق
استیجاب — واجب و حق عد ایتمك
استیجار — اجاریه ویرمك و كرا ایله طوتمق
استیخار — مهلت طلب ایتمك
استیخار — كبر ویه قالمق و كیر و قومق
استیداع — امانت تسلیم ایتمك
اسپیدان — خردال دیدكلری تخم
اسفندیار — بر شاه اسمیدر كه ابن كشتاسپدر

استیذان — اذن و رخصت طلب ایتمك
استیراد — موروده اخطار و ایصال ایتمك
استیسار — اسیر اولمق و اسیر قلمق
استیكسار — قولا یلنمق و قولا یلق كسب ایتمك و حاضر و آماده و مهیا اولمق
استیسلاغ — اتساع و حسنلك بوللق و بول المق
استیصال — كوكندن قوپارمق
استیضاح — ایضاح و شرح و بیان طلب ایتمك كلامیوب سائردن تعریف طلب ایتمك
استیضاع — بهاسنی كسلمكه سعی ایتمك
استیطان — وطن ایدنمك ؛ توطن ایتمك
استیعاب — قابلمق ؛ طوتمق ؛ ضبط ایتمك
استیفاء — بتون بتون المق ؛ قبض روح ایتمك و بورجنی تماما ادا ایتمك
استیفاق — توفیق و هدایت طلب ایتمك
استیفاد — طوتشوب یاتمق و طوتشدیروب یاقمق
استیقاظ — اویقودن اویانمق
استیلاء — مستولی اولمق ؛ زور و قهر ایله الوب ضبط ایتمك
استیلاد — جاریه دن تولد ایدن چوجغی ولد حقوقنه قبول ایتمك
استیمار — امر طلب ایتمك دانشمق
اسپنوی — افراسیابك دامادی نشتریك (?) اوتام پهلوانك جاریه سی اسمیدر

عدو ع
ف
ن

استئمان امان قيلمق : امان وامنيت ويرمك وامان طلب ايتمك حمايه طلب ايتمك

استبرق اثواب قولي جامه يكي كسم

استئناس وحشيلكي زائل اولوب البشن وانسيتلو اولمق

استئناف بنا ايتمك : باشلمق

استيهاب هديه طلب ايتمك

استيهال مستوجب ومستحق اولمق

اسجاد باشني اشاغي ايدوب اكمك

اسجاع سجعلر : مقفى اولان كلاملر

اسحاق ترك وتسييب وفراموش ايتمك

اسحار سحرلر : صباحلر

اسحته سحالر : مكتوب باغلقلري ترسيلر

اسخاط كوجنديروب طارلتمق اغضاب ايتمك

اسخان قيزدرمق : اصتمق سيجاق ايتمك

اسخان عين اغلاتمق : كوز قيزدرمق

اسخى زياده سخي : والى آچيق اولان

اسخياء سخيلر جومردلر : الى آچيق اولنلر

اسد ارسلان : شير : غضنفر دنيلان حيوان وبروجدن سرطان ايله سنبله بيننده واقع اولوب بشنجي برج اولمغله حركت سنويه سيله شمسك مذكور برجه دخولي تموزك طقوزنده واقع اولور

اسبوش كهرجيله تعبير اولنور كه باروتك جزء اعظميدر

اسداد راست وصوابه دوشرولمق

اسدال سدللر : پرده لر وانجودت ترتيب اولنان كردانلقلر

اسدال پرده مثللو انديروب صارقتمق

اسدة سدلر عيبلر : نقيصه لر قصورلر

اسر باغلمق : اسير ايتمك واسيرلك

اسر سدك طوتلسي دنيلان علت

اسراء يورتمك كوندرمك : تسيير ايتمك

اسراء اسيرلر : طوتسا قلر

اسرار سرلر : خفي اولان خصوصلر

اسرار خفي طوتمق كيزلمك : كتم ايتمك

اسراع سرعتلندرمك : چابكلندرمك

اسراف بيهوده محاله صرف ايتمك

اسرب قورشون دنيلان معدن رصاص

اسربي قورشوندن عبارت اولان

اسرة ملتك بللو باشلو اولانلري

اسرع زياده سريع زياده چابك

اسرى اسيرلر : طوتسا قلر

اسطار سطرلر : چيزيلر : يازيلر وصيرولر

اسطارة حكايه : فقره : قصه

اسطبل آخور : حيوان طولهسي

اسطرلاب ازمنه قديمه ده شمسك اخذ ارتفاعي ايچون استعمال اولنمش بر نوع آلت رصد

اسطقس اصل : اس : اساس

اشبونتين مشاهده : وپولشمق وآت سكرتدرمك مسابقه

علاوه ف

لغت	معنا
اُسطُوان / اُسطُوانه	بوكسك بويلو: بوجه اولان وضع اصليه سنه موازن اولدرق بودائره نك خط مستقيم اوزرنده حركتندن تحدث ايدن جسم
اِسعاء	حاجتنى روا قيلمق
اِسعاد	سعادتلو قيلمق: سعادت ويرمك
اَسعار	سعرلر: بهالر: قيئلر: قيئات
اِسعاف	ايشنى بتورمك: مطلوبنى ويرمك
اَسعَد	زياده سعيد: زياده سعادتلو اولان
اَسَف	حزن: كدر: تأسف
اَسَفاء	اسيفلر: متأسفلر: مكدر اولانلر
اَسفار	سفرلر: يولده كيدشلر: وكتابلر جلدلر: بابلر
اِسفار	صباح يرى اچلوب آيدينلنمق
اَسفَل	زياده سفيل: زياده اچق اولان
اِسفهسالار	سرعسكر: باشبوغ
اِسفيداج	اوستيج دينلان بياض بويا
اِسقاء	ايچورمك صوارمق صو ويرمك
اِسقاط	دوشورمك: ودوشك دوشورمك وكلامده زله وخطا ايتمك واضمار اولنان سرك استخراجنه سعى ايتمك وابطال ايتمك
اِسقام	سقملر: مرضلر: علتلر
اِسپهان	اصفهان ديدكلرى مشهور مملكت آديدر

لغت	معنا
اِسكات	سكوت ايتدرمك صوصدرمق
اِسكار	سرخوش ايتمك: سكران قيلمق
اِسكان	مسكن اتخاذ ايدوب اوطورمق
اَسكَر	سرخوش: مست: سكران اولان
اَسكَن	زياده ساكن واوصلى اولان
اُسكَنجه	محبوس ومجرملره ايدلان اذيت
اُسكوف	پاپوشجى: خفاف
اِسلاء	تسلى ويرمك
اِسلاب	قاپوب كتورمك: سلب ايتمك
اَسلاف	سلفلر: برمحله بالخصوص برمنصبه مقدما مالك اولنلر
اِسلاف	باوجه پشين اقچه ويرمك
اِسلاك	ادخال ايتمك: ايچرو قومق
اِسلال	صيروب چقارمق: سل ايتمك
اِسلام	طاعت وانقياد وفخر الانام محمد المصطفى حضرتلرى طرفنه بالوحى اظهار واشعار اولنان حقايق وعقائده مؤلف ومرتب اولان دين مبين ومذكور دينى قبول ايدوب مسلمان اولمق
اِسلامى	مسلم: مسلمان: واسلام دينه منسوب ومتعلق اولان
اَسلِحَه	سلاحلر: جنك دوالى
اَسلَم	زياده سليم واطاعتلو اولان
اُسلوب	منوال: طرز: طريق صورت
اِسپهبد	سرعسكره وطبرستان ملوكنه اسم مخصوصدر

اَسَلی	تکلمده لسان اوجیله تشکیل وتلفظ اولنان حرفلر وصفیدر
اِسْم	آد : نام : کرك حسی وکرك معنوی اولان موجوداندن برینی ذهنله اظهار واحضار ایچون استعمال اولنان لفظ
اَسْماء	اسملر : آدلر : ناملر
اِسْماء	یوکسلتمك واسم وضع ایتمك
اِسْماح	سمح وسخی اولمق رام ومنقاده ومطیع اولمق
اَسْمار	سمرلر : اخشام صحبتلری
اِسْمان	سمنلامق : چویلمك
اِسْماع	اشتدرمك : اسماع ایتدرمك
آسمان	سما : کوك : کوك یوزی
آسمانه	اوطه طوانی
آسمانی	مائی کوك رنکنده اولان
اَسْمَح	زیاده سمح وسخی وجومرد اولان
اَسْمَر	بیاضدن قره بر مائل برمقدار صاری یعنی الا رنکنده اولان
اَسْمی	زیاده علو ورفیع ویوکسك اولان
اِسْمی	اسم منسوب ومتعلق اولان
اِسْمیرار	اسمرلك : اسمر رنکی
اِسْناء	قالدرمق : یوکسکه چیقارمق
اَسْنا	سندلر : حجتلر : تمسکلر
اِسْناد	سویکندیروب طیامق وبر کلام وخبری بر نسنه حقنده ذکر ایدوب اکا عزو ونسبت ایتمك

اَسْنَع	اوزون : طویل
اَسْنان	سنلر : دیشلر : دندانلر ویاشلر سالر : ومزراق تمرنلری
اَسْواق	سوقلر : چارسولر : سوقاقلر
اَسْوَد	سیاه قره رنکده اولان
آسُود	آسوده : راحت وآسایشده اولان
اِسْوِداد	سیاهلق : قره رنکی
آسودگی	راحت : حضور : آرام : استراحت
آسوده	راحت وحضورده اولان غائله سز اولان
اَسُوف	متأسف کدرلنوب مغموم اولان
اِسْوِیداد	سیاهلق : قره رنکی
اِسْهاب	چوق سویلمك کوزه لکده ویر وطمع خصوصنده افراط ایدوب قناعت ایتمامك
اِسْهار	کیجه اویوتمیوب ویانوق طوردرمق ویقظ واکاهی اوزره طوردرمق
اِسْهال	حددن زیاده وارادن عمل کلمك
اَسْهام	سهملر : اوقلر : تیرلر : وسهملر ایرادلر وقوس وزاویه سهملری که تمام جیبلر یله نصف قریننده واقع اولان تفاضلاندر
اَسْهَل	زیاده سهولتلو : زیاده آسان زیاده قولای اولان
آسی	محزون وغمناك اولان
اَسْیا	دکرمن : مطحن
اِسْپیجاب	ماوراء النهرده مشهور بر ولایت آدی

	لغت	معنا
ف	اسیاب	صو دکرمانی
ف	اسیابان	دکرمنجی : طحان
	اسیاف	سیفلر : قلیجلر : تیغلر شمشیرلر
ف	آسیب	تصادم : مصادمه : چاتشمق وریغ : آزار انجتمك
ف	اسیر	طوتساق : محاربه ده دشمان الینه کرفتار اولوب فروخت ایچون بازاره کتوردکلری انسان
	اسیس	اصل ومبنی وعوض : وبدل
	اسیف	متأسف : مکدر : غمناك مغموم اولان
	اسیل	چبوق کبی طوغری ودوزو صیرنحق اولان
علاوه	اسیمه	دلی : دیوانه : مغشوش مجنون اولان
	آسا	اسنمك وخمیازه معناسی عربیده تناول دیرلر ومثل ونظیر معناسنه در
	آسارون	سنبل رومی کوکی وکدی اوتی معناسنه در
	اساره	صایمق وعدد وحساب
	اساسه	کوزا وحیله باقمه
	اساسه	بمعنا : یصاً واموال کثیره معنالرینه کلور
	اسالیون	طاغ کرویزی تخمی
	اسانی	قولایلق وایقو وراحت
	اسیان	دکرمنجی معناسنه

	لغت	معنا
ف	اشهو	طعام ییه‌جك نسلهوه
	اشاده	وعلا علیب اولان نسنه‌یی ندا ایدوب تعریف ایمك وانسانی علناً مدح وثنا یاخود ذم وقبح ایمك
	اشاره	تعیین وتفریق ایچون استعمال اولنان علامت ویرمك وتفهیم ضمننده ایدیلان حرکت اعضا یاخود استعمال اولنان علامت
	اشاعت	شایع وفاش ایتمك : یورمق کشف ایتمك
	اشافی	شفالر دوالر علاجلر معالجه‌لر
ف	آشام	ایچیجی ایچون شارب شرب ایدن
	اشأم	زیاده شأملو : زیاده اوغورسز اولان
ف	آشامنده	ایچیجی ایچن : شارب شرب ایدن
	اشائم	اشأملر : زیاده شأملو اوغورسز اولنلر
	اشباح	شبحلر : جسملر : جسدلر وجودلر
	اشباع	طیورمق : قرنی طیورمق
علاوه	اشبال	اولادینی قلیروب قیام ومؤنثلرینه صبر واهتمام ایتمك ایچون بر توجه سندن صکره خاتون شقله توجه یه وارمق
ف	اشبو	کمورلك معناسنه
	اشبوخکن	صاچوق معناسنه در

	لغت	معنا
	اشباه	شبهلر، مثللر، نظیرلر
	اشبه	زیاده شبیه، زیاده مشابه، زیاده بکزر اولان زیاده شبهلو ومشکل اولان
ف	آشپز	اشجی، طباخ
	اشتباك	قاریشیق وپیچیده وچوزیلمز اولمق
	اشتباه	شك وشبهه، ریب، ارتیاب، قولای فرق اولنمق درجه ده بکزه یشمك
	اشتتات	طاغلمق، پریشان اولمق
	اشتداد	شدت، سرتلك، شدید وسرت اولمق
ف	اشتر	دوه، جمل، ابل
	اشتراء	بیع ایتمك صاتون المق خرید اولمق
	اشتراط	شرط وشروطه باغلمق وشرط ایتمك
	اشتراك	اورتاقلق، واورتاقلشمق
ف	اشتربان	دوه جی، جمال
ف	اشترکاو	زرافه دینیلان حیوان
ف	اشترکاوپلنك	بمعناه ایضا
ف	اشترمرغ	دوه قوشی دینیلان حیوان
	اشتطاط	نقض عهد التابدور حکمده جور ایتمك
	اشتعال	شعله لنمك، علولنمك یالکلنمق
	اشتغال	مشغول اولمق ایشی کوجی اولمق
علاوه	اشتفاء	شفابولمق، صحت بولمق، شفاپذیر اولمق
	اشتبخه	صاچلمش وصوصز دیلیسی
	اشتنا	عت وتعجیل ایلمك

	لغت	معنا
	اشتقاق	برکلمه دن کلمه آخری حاصل اولوب تفرع ایتمك وچاتال اولمق
	اشتکاء	شکایت وشکوی ایتمك اظهار حزن واخبار حال ایتمك
	اشتمال	صاریلوب اورتنمك بورینمك
	اشتمام	قوقلامق، شم ایتمك
	اشتهاء	استك میل، وحظ، آرزو
	اشتهاب	آغرمق، بیاضلنمق، قیر اولمق
	اشتهار	شهرت بولمق، مشهور اولمق
ف	آشتی	بارشقلق، صلح، وصلاح
	اشتیاق	کوکلدن آرزومند اولمق کورمه جکی کلمك
	اشجاء	مغلوب ومقهور اولمق محزون وغمناك قیلمق
	اشجار	شجرلر، آغاجلر، درختلر
	اشجان	شجنلر، هموم وغموم، کدرلر
	اشجر	آغاجی ویرمانی چوق اولان درختاور اولان
	اشجع	زیاده شجیع، زیاده جسور وشجاعتلو اولان
	اشجعه	شجیع وجسور اولنلر
	اشحاش	فحش وذم ایتمك، وناخوش سوز سویلمك
	اشخاص	شخصلر، آدملر، کمسنه لر
علاوه	اشد	زیاده شدید زیاده محکم زیاده سرت اولان
ف	اشنا	یوزمك، وسیاحت
	اشتاب	تعجیل ایتمك مناسنه

اَشَدّ شدید وسرت وقوتلو اولان
اَشَرّ زیاده شریر: شر وشرلی زیاده اولان
اَشْرَاء شرت وشراهللری: شریرلر
اِشْرَاب ایچورمك صوارمق ایچه جك ویرمك وبیان وتقریر وافاده ایتمك
اَشْرَار شرلر: بلالر: رغبت اولنمیه جق نسنه لر: شریرلر شر وشرت اهللری
اَشْرَاط شرطلر: نشانلر علامتلر
اَشْرَاف شریفلر: محترم ومعتبر اولنلر وفخر الانام محمد المصطفی صلعم حضرتلرینك آل اوزاریسندن اولنلر وشرفلر: کنکره لر
نَقِیبُ الاَشْرَاف آل پیغمبر حضرتلرینك دفتریني طوتوب احوال سائره لرینك ضبط وربطنه مأمور اولان ضابط
اِشْرَاق روشن ومنور قیلمق: وروشن ومنور اولمق: وکونشلك محله داخل اولمق
اَشْرَاك شرکلر: کفرلر وشریکلر اورتاقلر
اِشْرَاك واحد حقیقی اولان ذات اجل وعلا حضرتلرینه حاشا شریك اسناد واثبات ایتمك
اُشْتَاد برفرشتنك اسمی وهرماه شمسك اون التنجی کونی

اَشْرِبَه شرابلر: ایچمجك شیلر
اَشْرِعَه شراعلر: یلکنلر: بادبانلر
اَشْرَف زیاده شریف ومحترم اولان
اِشْطَاط نقض عدالت ایدوب حکمده جور ایتمك
اِشْعَاب اولمك: وفات ایتمك: وفراق ایدی ایله ایرلمق
اَشْعَار شعرلر: منظوم وموزون اولان کلاملر
اِشْعَار اکلاتمق: بیلدرمك
اِشْعَال شعله لندرمك: علولندرمك یالکلندرمق
اَشْعَث مشهور بر طمعکارك اسمیدر
اَشِعَّه شعاعلر: شعاعات: پرتولر
اَشْعَر شعور وعقل صاحبی اولان
اَشْغَال شغللر: مشغولیتلر: ایشلر کوچلر
اِشْغَال باشنه ایش چیقارمق مشغول قیلمق
اَشْغَل ایشی کوچی زیاده اولان زیاده مشغول اولان
اِشْفَاء بك قریب اولمق: طلقمق: کنار حوالیسنده اولمق وخسته اولانه علاج ودوا ویرمك: وخسته ایچون شفا طلب ایتمك
اِشْتَالَنك طپوق تحریك کعدر: وآشق اویونی معنالرینه

علاوه ف

	أَشفاق	شفقلر : احتشام قزالقلری وشفقتلر : مرحمتلر وخوفه مختلط اولان عنایتلر
	إشفاق	خوف ایتمك ومهر وعنایت ایتمك
ف	آشفتگی	عقل خیره‌لك : دیوانه‌لك
ف	آشفته	عقل خیره : سراسیمه دیوانه اولان
	أَشفى	دفع امراضه زیاده نافع اولان
	أَشفیه	شفالر : علاجلر : ادویه دوالر
	أَشقاء	مدبر وبدبخت : وشقی قیلمق
	إشقاق	شق وشقه‌دن شکایت ایتمك
	أَشقر	آل رنکنده اولان وآل آت
	أَشقیاء	شقیلر : فعندولر : خبیثلر
ف	اشك	کوز یاشی : دمع
	إشكاء	تشکی وشکایت ایتدرمك
ف	آشكار	جلی : عیان : روشن مستبان اولان
ف	آشكارا	بمعناه (ص)
ف	آشكاره	
	إشكاع	کوجندرمك : طارلتوب صقندی وملامت ویرمك
	أَشكال	شکللر : رسملر نجملر : هیئتلر و شبهه‌لو وملتبس خصوصات
	إشكال	مشتبه وملتبس اولمق حل وجوابی عسیر اولمق وحروفاته نقطه و حرکه وضع وتعیین ایتمك
	اُشتُرابه	دوه یوکندن یاپیلان ثوابك زنبیدر

ف	اشكبار	کوز یاشنی یاغدیریجی اغلایجی اولان
ف	اشكریز	کوز یاشنی دوکیجی اغلر اولان
	أَشكل	زیاده مشکل وشبهه‌لو وملتبس اولان
ف	اِشكِل	صاغ الی وصول ایاغی بیاض اولان آت وحیله وتزویر
ف	اِشكنبه	حیوانك آلات باطنه‌سندن برآلت
ف	اشكنجه	محبوس ومجرملره ایدیلان اذیت
	إشمام	قوقلتمق وعدول ایتلك صایمق وبرحرفه ضمه : یاخود کسره امنافه ایتمك
	أَشمل	زیاده شامل وجامع وحاوی اولان
	اِشمئزاز	قورقوب ایکرنوب صیقلمق
ف	آشنا	بلدك اولان کمسنه : الیقابلیر اولان وعارف واقف ماهر اولان : ویوزیجی سابح اولان ویوزمك : سباحت ایتمك
ف	آشناگر	یوزیجی : سابح : سباحت ایدیجی
ف	اُشنان	چوغان تعبیر اولنان اوت
فا	آشناور	یوزیجی ، سابح : سباحت ایدیجی
فا	آشنایی	الفت : بلدکلك : آشنالق
	أَشنع	زیاده شنیع : زیاده بد وقبیح اولان
ملاؤ ف	اُشتُردل	حقد وحسد ایله مجبول القلب اولان کمسنه

اشواط شوطلر: بیت شریف زیارتنده حجر اسوددن باشلیوب یدی کره طواف ایتملری

اشواق شوقلر: آرزولر، کوکل استکلری

اشوب فتنه غوغا: قاریشقلق وفتنه چیقاریجی اولان

اشهاد شاهدلر: شهود: شهادت ایدنلر

اشهاد برینه شهادت ایتدرمك

اشهار شهرت کسب ایتمك

اشهب قیر اولان وقیرچل رنکنده اولان

اشهر زیاده، شهرتلو ونامدار اولان

اشهی زیاده استنیله جك وآرزو اولنه جق اولان

اشیا شیلر: موجودات نسنه لر

اشیاخ شیخلر: مسن وسالخورد اولنلر وقبیله باشلری: وتکیه وطریق باشلری

اشیاع شیعلر: اتباع وانصار

اشیان لانه: یووه: قوش یووه سی

اشیانه بمعناه ایضا

آشیب تصادم: مصادمه: چاتش آشیب

اشترغاز برنوع نباتدرکه کوکندن ترشی یپارلر

اشترکا عنقا قوشی

اصابت طوغری وارو بایرشمك وطوغری ومناسب ایش ایشلمك یاخود کلام سویلمك

اصابع اصبعلر: پرمقلر انکشتلر وپرمق دنیلان وچیلیکه برقلمده اون ایکی اصبع واقع اولور

اصاحب صاحبلر: مالك ومتصرف اولانلر دوستلر احبا ورفیقلر ارقداشلر

اصادق صدیقلر: صدق وصداقتلری زیاده اولانلر

اصاغر اصغر اولنلر کمیت وقدر ورتبه واعتبارلری ادنی اولنلر

اصاعة قالیه دوکمك

اصائل اصیلر: اخشاملر وزمانلر وقتلر

اصالة کوکلو وثابت وراسخ اولمق وفکر ورأیده وملاحظه ده خوب صواب اولمق وعرق ونسب صاحبی اولمق ووکیل اولمیوب کندو حقوقنجه عامل اولمق

اصالةً وکیل اولمیوب اصل کندو حقوقنجه عامل اوزره اولمق

اصباح صباحلر: بامدادلر

اصباهان عجمده برشهرك اسمیدر وموسیقی نغماتندن برنغمه اسمی

اِصبار صبر و تحمل ایتمك

اَصباغ صبغلر: رنكلر: بویالر

اُصبُع پرمق: انكشت: بنان: و پرمق دینلان اوچی كه بر قدم اون ایكی پرمقدن عبارتدر

اَصبی صبیلر: اركك چوجقلر

اَصبیة بمعناه ایضاً

اَصَح زیاده صحیح قصوردن بری اولان

اَصِحّا صحیحلر: قصوردن بری اولنلر و بلا عذر اولوب صحت اوزره اولانلر

اَصِحّة بمعناه ایضاً

اَصحاب صاحبلر: مالك و متصرف اولنلر و متصف متعلق اولنلر و مؤلفلر مصنفلر: و اهالی سكنه و رفیق اولانلر: و اتباع و انصار

اِصحاح تصحیح ایتمك: قصوردن یاخود علت و مرضدن بری ایتمك

اَصدا صدالر: صوتلر: سسلر آوازه لر: صیتلر

اَصداء اولمك وفات ایتمك و عكس صدا ایدوب ایكلمك كوكلك: نیفولنمق

اِصدار چیقارمق: صدور ایتدرمك

اَصداغ صدغلر: كوز ایله قولاق بیننده واقع اولان اعضا طولونلر

اَصداف صدفلر: مدیه و استردیه مثللو دكز مخلوقاتی قبوقلری

اِصداف صرف تحویل و آماله ایتمك بر طرفه مایل قیلمق

اَصداق صدقلر كرجك اولان خصوصلر

اَصدَق زیاده صادق: افعالی قولنه زیاده مطابق اولان محبت و تعلقنده زیاده ثابت و راسخ اولان

اَصدِقاء صدیقلر: صادق و ثابت دوستلر افعاللری قوللرینه مطابق اولنلر

اِصرار فارغ اولمامق و زوره اقدام و التزام تام ایله عقد قلب ایتمك

اَصراف صرفلر: مصرفلر: خرجلر

اِصراف شعرده روی حرفلرینك حركه سنی مختلف ایدوب اقوا ایلمك

اَصِرّة منت احسان و رحم و قرابت

اِصطِباح صبوح یعنی باده سنی ایچمك

اِصطِبار صبر: تحمل مصایقه و بلاده صبر و تحمل و اتضاع ایتمك

اِصطِباغ بویانمق و نصارا بیننده واقع تعبیر اولنان آیینی اجرا ایتمك كه یكی تولد ایتمش چوجغی یاخود یكی تنصر ایدن كمسه نك جبهه سنه صو ایله هاچ رسمك چكوب دعاء مخصوصه اوقومقدن عبارتدر

اِصطَبل آخور، حیوانات حفظنه مخصوص جا

اِصطِحام صحابت رفاقت ارقداشلق

اِصطِدام صدمه، تصادم، آسیبا یکی نسنه بر برینه زورلوجا چاتشمق

اُصطُرلاب ازمنهٔ قدیمه ده شمسک اخذ ارتفاعی ایچون استعمال اولنمش بر نوع آلت رصد

اِصطِفاء سچمک: انتخاب واختیار ایتمک

اِصطِفاف صف صف دیزلمک مضعف اولمق صفبسته اولمق

اِصطِکاک اصطدام، تصادم، مصادمه بر برینه ذور ایله چاتمق وطبوق چالمق

اِصطِلاح فن وعلمده معنای مخصوص ایله استعمال اولنان کلمه

اِصطِلام تمامه بتورمک، قطعاً اثرینی براقمامق، دیبندن کسمک

اِصطِناع آدم وچراغ یتشدرمک ویاران ایچون طعام وضیافت ترتیب ایتمک

اِصطِیاد صید وشکار ایتمک، او کتمک

اِصطِیاف ایام صیف مدتنجه اقامت واسکان ایتمک

اِصعاب کوچ اولمق چتین وعسیر اولمق کوچلشدرمک تصعیب ایتمک

اِصعاد مکهٔ مکرمه یه کتمک وانبیقدن چکمک

اِصعار کبر یا خودخوی ویاعادتنانی یوزینی چویروب قرشوسنده اولانه نظر ایتمک

اِصعاق بایلمق، بیهوش وبیخود اولمق

اَصعَب زیاده صعوبتلو، زیاده کوچ ودشوار اولان

اَصعَر زیاده کبرلو خودبین اولان

اِصغاء دکلمک، قولاق ویرمک

اِصغار کوچلتمک وخور حقیر ایلمک

اَصغَر زیاده کوچک وصغیر اولان

آصَف حضرت سلیمانک وزیری اسمی

اِصفاء صافی وپاک وتمیز قلمق

اَصفار صفرلر: علم حسابده هیچه اشارت اولان نقطه لر

اَصفاف صَفلر، صره لر

اِصفاف صره ایله دیزلمک

آصَفانه وزیره مناسب وشایان اولان ف

اَصفَر صاری رنکده اولان زرد

اِصفِرار صاریلق: صاری رنکی

اِصفَهسالار اسفهسالار: سرعسکر ف

اَصفی زیاده صافی وتمیز اولان

آصَفی وزیره مناسب وشایان اولان

اَصفِیاء صافی اولانلر

اِصفیرار صاریلق، صاری رنکی

صفعلر، جانبلر، تولچی اطراف

کوک، دیب، تمل، بیخ، بن وحسب نسب، صوی، صوب ومبدأ، ابتدا، بدأ، بدایت

اصلا	قطعا هیچ بر زمانده
اصلا	اصیللر: ملتك بیوكلری
اصلاب	صلبلر: باری بلندن اشاغی فوبروف صوقمنه وارنجیه قدر واقع اعضای وجود
اصلاح	رفع معایب برله نیك وپسند قیلمق
اصلة	مجموع: كل: بتون
اصلح	زیاده صالح ونیك وپسند اولان
اصلح الله	الله صالح ونیك وپسند قیلسون معناسنده دعادر
اصلزاده	حسب ونسبی اصلادن اولان كمسنه
اصلع	باشنك اوكی طاز اولان كمسنه
اصلی	اصله منسوب ومتعلق اولان
اصم	صاغر: قولاغی ایشتمز اولان كران كوش اولان جذر اصم تام جذر اولمیان
اصمات	سكوت ایتمك تكلمدن فارغ اولمق: صوصمق وسكوت ایتدرمك: صوصدرمق وطولو ایلوب صومم قیلمق
اصمام	صاغر وكران كوش قیلمق قوت سامعه سنی ازاله ایتمك
اصناع	یاردم واعانه ایتمك وكركی كبی تعلیم ایتمك
اصناعی	صنعنده حاذق وخبردست اولنلر

اصناف	صنفلر: صره لر: زاده لر وجنسلر: نوعلر: درلولر واهل صنعت كروهلری
اصنام	صنملر: بتلر: طاپنیلان تصویرلر
اصوات	صوتلر: صدالر: آوازلر سسلر
اصواف	صوفلر: صوف دنیلان قماش
اصوب	زیاده صواب وطوغری اولان
اصواف	پوستی یوك قابلو اولان
اصول	اصللر كوكلر: تمللر: دیبلر اساسلر
اصهار	صهرلر: قاینانالر وقاین اتالر ویالدیزلر
اصهار	داماد لق
اصیاف	صیفلر: یازموسملری
اصیبة	منفك اولمیان داهیه وآفت وبلا
اصیر	یقین: متقارب: قریب مقارن اولان
اصیل	كوكلو: دیبلو: تمللو: اساسلو اولان اخشام وقتی
اصطخر	صوجمع اولنان محل ویارسده برقلعه نك آدی
اصطرخ	بمعناه ایضا
اصطرلاب	معروف آلت ارتفاعیدر
اصطرك	برنوع صمغدر قره كونلك تعبیر ولنور
اصطفی	برصمغدر عود كبی بنار
اصطفن	هاویج دیمك
اصولخامه	برصوت ونوا آدیدر

علان

ف

ف

ف

ف

اضائز روشن : ومضی قیلمق ایکیلتدرمق آیدنلق ایتمك منورقیلمق

اضاعة ضایع ایتمك : تلف ایتمك تضییع ایتمك

اضافة عبارهٔ واحده بربرینه متعاقب بولنان ایکی اسم بیننده جاری اولان علاقهٔ نحویه وایکی اسمی عبارده تقریبا ایدوب لربرینه متعلق قیلمق ویقین قومق حواله ومشرف قیلمق ومسافر ومهمان قیلمق

اضبارة یازلمش اوراقدن عبارت اولان سند

اضباط حرفك حركه سنی معلوم قیلمق

اضحیاء اضحالر: قربانلر: قرابین

یوم اضحی قربان بیرامی کونی

اضحاك کولدرمك

اضحوكة کولنه جك نسنه

اضحی اضحاة قربانلر: قرابین

اضداد ضد ومقابل ومخالف اولان نسنه لر

اضرّ زیاده مضر: زیاده ضرره باعث اولان

اضراح ابعاد ایتمك : اوزاغه سورمك : وافساد ایتمك : وفاسد ایتمك

اضرار ضررلر: زیانلر: نقصانلر

اضرار ضرر وزیانه دوچار قیلمق

اضراع ذلیل وحقیر ایتمك

اضرام طوتشدیروب علولندرمك

اضطجاع سجده ایدوب یوزی قویون یاتمق

اضطراب چالقنمق : وکدر: تأسف وسوسه واذیت : رنجش پیچ وتاب

اضطرار احتیاج محتاجلق: مجبوریت ناچارلق

اضطرام طوتشوب علولنمك

اضطلاع قدرت : قوت : مکنت: کوچ زور

اضطمام ضم وعلاوه اولنمق

اضطناء اوتانوب منقبض اولمق

اضعاف ضعفلر: مثللر: قاتلر

اضعاف ضعف وقوتسز قیلمق

اضعف زیاده ضعیف وقوتسز اولان

اضل طوغری اولاندن وحق دیندن زیاده بعید ومعطوف اولان

اضلاع ظلعلر: تشکل محیطی اولان خطلر

ضلال
ضلولة طوغری یولدن وحق دیندن صاپمق یول آزغنلغی وخطا وگناه کمراهلق

اضمار کزلمك: صقلامق: اخفا ایتمك

اضمام ضم وعلاوه ایتمك قاتمق

اضمحلال صیریلوب چکلمق . زائل وناپدید اولمق . بخار کبی ناپدید اولمق

اضمن درونده زیاده شیء موجود اولان

اضیاف ضیفلر: مهمانلر: مسافرلر

اضیق زیاده ضیق وطار ونتلی

اضابیر جزوه‌لر: سپاره‌لر

اضجاع برکسه‌یی کوچلندرمك

اضحار صوقاقی بکچه طولدرمق

اضطمار انسان وحیوان آریقلیوب یعنی ضعیفلیوب قرنلری ایچرو چوکوب باتمق

اضر بدخوی وبدمزاج اولمق

اضرار بخل وامساك ایله برآدمی مضایقه‌ده قومق

اضطفاء برنسنه‌یی استراسیمز

اضراس دیشی قماشدرمق

اضروط احمق کمسه

اضبط ایشی ایکی الیله ایشلر اولان کشی

اضرط برآدمك صفاتی خفیف وقاشنك قیللری آز اولمغله اینجه اولمق

اضراط برکسه‌یه استهزا واستخفاف اوردایله ضرطه چکمك

اضغاط اومکه‌دن شیشوب قبارمق

انضناط ازدحام ایلمك

اطابة حسن معامله ایتمك وحسنا ایتمك

اطارة اوچورمق: طیران ایتدرمك وکوندرمك

اطاعة امر وتنبیه امتثال ایدوب موجبنجه عمل وحرکت ایتمك

اطافة اطرافنی طولاشمق: طواف ایتمك

اطاقة طاقت کتورمك - قادر اولمق

اطاله اوزاتمق تطویل ایتمك وذم وفصل وتعییب ایتمك

اطاول اطوللر: اوزون بویلولر

اطایب اطیبلر زیاده ایو وخوش

اطباء طبیلر: ممه‌لر: پستانلر

اطباء دعوت ایتمك

اطباء طبیبلر: حکیملر

اطباخ پشمك طبخ اولنمق پخته اولمق

اطباع طبعلر: اقصولر: جایلر وسیل مجرالری

اطباق طبقلر: قپصلر: دائره‌لر وطبقات: قاتلر: طبقه‌لر

اطبة طبیبلر: حکیملر

اطبع زیاده طبیعت صاحبی اولان

اطبقة طبقلر: طبقه‌لر: قاتلر طبقات

اطراح مدح وثنا وستایشلر ایتمك وبونلرده مبالغه ایتمك شاه ومسرور قیلمق کندویی آتمق ابعاد وطرح ایتمك الندن آتمق

اِطْرادْ طرد وابعاد ونفی واجلا ایتمك

اِطِّرادْ بربری اردی صره چکیلوب کیتمك واسلوب واحد اوزره ترتیب ایتمك

اَطْرارْ طرلر: اوجلر: کنارلر صچاقلر والندن اولان صاچلر

اَطْراسْ طرسلر: یازی یازیله جق صحیفه‌لر ویازیسی بوزیلوب صکره دن ینه یازیلان صحیفه‌لر: کاغدلر ودفترلر

اَطْرافْ طرفلر یانلر سولر اغاجانیلر

اِطْرافْ هدیه ویرمك

اِطْرامْ دیشلری ملوث اولوب اغزی قوقمق

اَطْرِقَه طریقلر: یوللر: راهلر

اِطْعامْ طعام ویرمك یمك یدرمك

اَطْعِمَه طعاملر: یمکلر: آشلر

اِطْغاءْ طاغی: وباغی قیلمق آبارتمق آزدرمق

اِطْفاءْ آتش وضو سوندرمك منطفی قیلمق

اَطْفالْ طفللر: چوجقلر

اِطْلاءْ سورمك بولاشدرمق

اِطِّلاءْ سورنمك: بولاشمق

اَطْلابْ طلبلر: تعقبلر وحاجتلر احتیاجلر

اِطْلابْ استمك: طلب ایتمکه مجبور قیلمق

اِطِّلابْ طلب ایتمك: استمك

اِطْلاعْ واقف واکاه قیلمق وافقدن طوغمق

اِطِّلاعْ وقوف واقفلك: بیلمك

اِطْلاقْ باغلیوب صالیویرمك وباغلو اولانی چوزوب صالیویرمك ونکاحدن بوشامق ووجه عموم اوزره تضییق ایدوب تخصیص ایتمامك وتسمیه ایتمك

اِطِّلاقْ مسرور ومنشرح ومنبسط اولمق: هموم وغمومدن قیدسز اولمق

اَطْلاءْ طلالر: سموزلکلر: بدن رطوبتلری

اَطْلَسْ برنوع ایپك قماش وخریطه مجموعه‌سی اولان کتاب ویازی وچیزی واشکالدن خالی اولوب دوز اولان: فَلَكِ اَطْلَسْ کواکبدن خالی ظن اولنان فلك الافلاك یعنی فلك اعظم

اَطْلِیَه طلالر: سورینه‌جك بولاشدیریله‌جق نسنه‌لر

اُطُمْ کوشك قصر وحصن: قلعه

اَطْماعْ طمعلر: حرصلر: ازلر: آرزولر

اِطْماعْ طمع ایتدرمك طمعه دوشرمك

اِطْماكْ محو ایتمك: یوق ایتمك

اِطْمِئْنانْ اعتماد وربط قلب ایدوب آرام وسکون بولمق

اَطْنابْ طنابلر: چادر ایپلری

اِطْنابْ تطویل ایتمك: لقردی اوزاتمق

اِطْنابَه — شمسيه: بارانيه: شمس وباراندن حفظ ايتمكه مناسب اولان نسنه
اِطْنان — وتدرمك: صدا لندرمك
اَطْوار — طورلر: افعال وحركات اوضاع وحركات
اَطْواس — طاوسلر: طاوس قوشلرى
اَطْواق — طوقلر: كردانلقلر: خلقه لر
اِطْوال — اوزون ايتمك: تطويل ايتمك
اَطْوَل — زياده اوزون اولان
اِطْهاء — صنعتده استاد وماهر اولمق
اَطْهار — طاهرلر: تميز وپاك اولنلر
اِطْهار — تطهير ايتمك: تميزلمك
اِطْهاف — كلامى چابك سويلمك
اَطْهَر — زياده طاهر وپاك وتميز اولان
اَطْياب — كوزل قوقولو نسنه لر طيبلر
اَطْيار — طيرلر: قوشلر: مرغلر
اَطْيَب — زياده طيب وايو وكوزل اولان
اَطِير — كناه: ذنب: جنحه: قباحت صوچ
اَطْرِيه — رشته شورباسى وسائر شعريه: بنور
اَطْفالُ الزَّرْع — تازه وتورس فدانلردن كنايه در
اَطْاط — هند بقله سى
اَطْموط — بمعناه: ايضا
اَطْمِسا — جوانبرحمى دنيلان چچك

اَظافير — ظفرلر: طرنقلر
اِظْراف — ظرفلق: ظرفه قومق
اَظْرَف — زياده ظريف اولان
اِضْطِلام — ظلمه بيون بوكمك
اَظْفار — ظفرلر: طرنقلر
اِظْفار — مظفر قيلمق: ظفر وغلبه ويرمك
اِظْفار — ظفر بولمق مطلوبنه نائل اولمق
اَظْلاف — ظلفلر: چتال طرنقلو حيوانك طرنقلرى
اَظْلال — ظللر: كولكه لر
اِظْلال — كولكه يه قومق: كولكه يه داخل ايتمك
اِظْلام — قرانلق وتاريك قيلمق
اَظْلَم — زياده ظالم اولان وزياده قرانلق اولان
اَظْنان — تهمت ايتمك وعرضنه تهمت قيلمق
اِظْنان — تهمتلو قيلمق
اِظْهار — ظهور ايتدرمك: ظاهر وآشكاره قيلمق
اِظْهار — مبالات ايتيوب ترك واهمال ايتمك
اَظْهَر — زياده ظاهر وآشكاره وروشن اولان
اِظْطار — برادم ولدينه دايه طوتمق
اِظْئار — غيرك ولدينى امزرمك
اِظْئار — بمعناه: ايضا

اِعْتِزال كندوطالمم وكروهندن ايرلمق

اِعْتِزام قوروورخا وت كوسترميوب قصد دائم اوزره اولمق : عزم ايتمك : وعزيمت ايتمك

اِعْتِسار كوجلك : عسرت : صعوبت وجور ايتمك : كرهاً وجبراً آلمق

اِعْتِساف ظلم ايتمك : ويوله صاپمق

اِعْتِسام مطلوبنى اعطا ايتمك

اِعْتِشاء اخشام وقتى يوله چيقمق

اِعْتِصاء دكنك قوللانمق : دكنكه طيانمق

اِعْتِصاب قناعت ايتمك : اكتفا ايتمك

اِعْتِصار صوينى ياخود ياغنى چيقارمق ايچون صيقمق ويا صيقى يه قوشدرمق

اِعْتِصام كناه ومعايبدن صاقنمق وپاك اولمق وبرنسنه يه ال ايله يا پشوب طوتمق وقورنمق صيغنمق

اِعْتِظام عظمت وتعظم كسب ايتمك

اِعْتِضاد بيوكلك تحصيل ايتمك

اِعْتِضاء عفو وعنايت طلب ايتمك

اِعْتِفار يره اورمق : واوزرينه آيكوب قاورامق

اِعْتِقاب بهاسنى تماماً قبض ايتمينجه مشترى يه متاعنى تسليم ايتميوب كندو يانندە اليقومق

اِعْتِقاد كوكل يا غلمق اينانمق : صحت وصداقتنه قلب قرار داده اولمق معتقد اولمق

اِعْتِكار بربرينه قارشوب تعدادى غير ممكن اولمق

اِعْتِكاف حبس نفسله اكلنوب قالمق

اِعْتِلاء يوكسلمك : يوقارو چيقمق وعلو ورفعت كسب ايتمك

اِعْتِلاط غوغا ونزاع ايتمك

اِعْتِلاف يم يمك : علف يمك

اِعْتِلاق عشق ومحبته كرفتار اولمق عاشق ومحب ايتمك

اِعْتِلال خسته وعليل اولمق : وسائر نسنه لرى ترك ايلدوب حصر اوقات ايدرك مخصوص مشغول اولوب وقت كچورمك

اِعْتِلام بلمك : واقف اولمق

اِعْتِلاك آشكار اولمق آشكاره يه چيقمق

اِعْتِماد انتخاب واختيار ايتمك سچمك

اِعْتِماد اينانمق : كوكنه رك اينانمق

اِعْتِمار زيارت ايتمك : زيارتنه كيتمك

اِعْتِماق درين ايتمك : ودرينه وارمق

اِعْتِمام باشنه عمامه صارمق

اِعْتِناء اقدام واهتمام ايتمك صرف مقدرت ايتمك

اِعْتِناف بربرينك بوغازينه آتيلوب قاوراشمق

أَعابِد عبدلر: قوللر: بنده لر

أَعاجِم عجملر: عرب اولادندن اولميانلر

أَعاجِيب اعجوبه لر: تعجب اولنه جق شيلر

إِعادَة عودت ايتدرمك: كيرو كوندرمك

أَعادِي عدولر: دشمنلر

إِعاذَه صغنمق: التجا ايتمك

إِعارَه عاريت وجهله ويرمك

أَعارِض عروضلر: بيتك مصراع اولنده اولان ياخود ايكى صوكك هجالرى

أَعارِيب بدوى عربلرى

إِعازَت فقير وكدا محتاج اولمق

إِعاشَت ديرلتمك: كچندرمك

أَعاشِير اعشارلر: عشرلر: اوندالقلر

أَعاصِيب عصبه لر وجودده اولان سكرلر

إِعاضَه قارشولق وبدل ويرمك

أَعاظِم اعظملر: زياده عظيم اولنلر

إِعالَه عيال واولادك نفقه لرينه ياقوب قايرمق

أَعالِي اعلا اولنلر: رتبه لو فائق اولنلر يوكسك ومرتفع اولنلر

إِعانَه ياردم: معاونت ايتمك

أَعباء عبالر: يوكلر: حموله لر آغرنقلر

إِعتاب راضى وخشنود قيلمق كدرى دفع ايتمك

إِعتاد حاضر ومهيا قيلمق

إِعتاق كوله يى آزاد ايتمك

إِعتاك صغنديروب تقضا ايله مطلوبنى دعوا ايتمك

إِعتبار صايمق عد ايتمك: سنديى سنلرينه قومق وعبرت آلوب متنبه اولمق

إِعتبارى حقيقى اولميوب اعتباره منسوب اولان

إِعتياط علتسز اولان كنج آدم وياحيوانك جانى آلمق وعلم نحو اصطلاحاتندن اولوب كلمه نك صوك حرفنى بلا سبب عادى حذف واسقاط ايتمك

إِعتناب فارغ ومنصرف اولمق

إِعتجار چكمه النه كچورميه رك باشنه برهنه صارمق

إِعتداء ظلم وتعدى ايتمك

إِعتداد صايمق: تعداد ايتمك

إِعتدال كميت وكيفيت وسط درجه سى

إِعتذار عذر ومانع وبهانه ايراد ايدوب قصورينك عفو اولنمسنى طلب ايتمك

إِعتراض معارضه طريقيله مانع ومحذور بيان ايتمك

إِعتراف عناد ايتميوب حقى تسليم ايتمك اقرار ايتمك

إِعتزاز شريف وعالى قدر اولمق عزتلنمك

اعتنان حیوانه بنوب دیزکین ایتمك

اعتواء اولومق : حاولمق وبوروب بوکمك

اعتوار الدن اله ویرمك والدن اله کزدرمك

اعتوبة لوم وتوبیخ : وعتابه سبب اولان کسنه

اعتیاد عادت ایدنمك : آکشمق : وکیرو کلمك : عودت ایتمك کیفسزلك زیارتنه کتمك

اعتیاض عوض طلبیله کلمك

اعتیاق الیقومق : موق وتأخیر ایتمك

اعتیان یارنم ایتمك ویاقمق وکوزیتمك

اعجاب تعجب ایتدرمك : متعجب قیلمق وعجب وغروره دوشورمك

اعجاز عاجز وقدرتسز وفرومانده قیلمق وعاجز بولمق وبشقه سنك اصلا یاپه میه جغی ویا اوله میه جغی شیئی یاپمق ویا اولمق

اعجال عجله ایتدرمك : تعجیل ایتمك

اعجز زیاده عاجز وقدرتسز وفرومانده اولان

اعجم عرب اولادندن اولمیان کسنه

اعجوبة تعجب اولنه جق نسنه

اعد زیاده حاضر ومهیا ومستعد اولان

اعداء عدولر : دشمنلر : ضررینه طالب اولنلر

أعداد عددلر : صاییلر

إعداد حاضر ومهیا قیلمق : تهیه ایتمك

إعدال تعدیل وتسویه ایتمك دوزیتمك

إعدام یوق ایتمك : وجودینی قالدرمق : اولدرمك

أعدل زیاده عدیل وعدالتلو اولان وکم وکیف جهتیله وسط حاله زیاده قریب اولان

إعذاب عذاب ویرمك : مجازات ایتمك

أعذار عذرلر : بهانه لر : مانعلر موانع

إعذار عذر وبهانه سنی قبول ایتمك معذور طوتمق

أعذب زیاده لذیذ وزیاده طتلو وخوشکوار اولان

أعراب بادیه نشین عربلر

إعراب قواعد نحویه اوزره عاملك علی سبیله کلمه نك آخرینی تغییر ایتمك وسبب مقومدن ناشی کلمه نك آخرینه حادث وعارض اولان شکل

أعراس عروسلر : کلینلر : یکی نکاح اولمش قزلر

إعراس ولیمه طعامنی ترتیب ایتمك وزفاف ایتمك

أعراش عرشلر : تختلر

أعراض عرصه لر : میدانلر

اعراض: عرضلر، كيفيتلر، عارض حاللر

اعراض: يوز چويرمك بشقه طرفه دونمك

اعراف: جنت ايله جهنم بيننده واقع سور يعنى سد و ديوارك اسميدر

اعرج: انادن طوغمه طوپال واقسق اولان

اعرف: زياده عارف وعالم اولان

اعزّ: زياده عزيز اولان

اعزّه: الله تعالى عزيز ايلسون معناسنده دعادر

اعزّا: عزيزلر، مشرف ومكرم اولنلر

اعزل: باب يالكز ومنفرد اولان وسلاحسز اولان

اعزّه: عزيزلر مشرف ومكرم اولنلر

اعسار: بغايت تنكدستلكى وقتنده مؤاخذه وتقاضا ايتمك صقشديروب بورجنى طلب ايتمك وپك برجلوا ولمق

اعسر: زياده عسرتلو، زياده كوچ وچتين اولان

اعشاب: عشبلر، تازه يشيل اوتلر

اعشار: عشرلر، اونده لقلر واحدك اونه تقسيم اولنمسندن حادث اولان جزءلر ومحصولاتك ايچنده تحصيلى شرعا جائز اولان اونده لقلر

اعشارى: اعشاره منسوب واعشاردن عبارت ومركب اولان كسر، اعشارى كسر، واحد دائما اونر تقسيمندن حاصل اولان كسر

اعصاء: عصالر، دكنكلر، چوقلر

اعصاب: عصبه لر، سكيرلر

اعصار: عصرلر، وقتلر

اعصار: صوينى ياخود ياغنى چيقرمق ايچون باصقيه قويشديروب صيقمق

اعضاء: عضولر، اجزاى بدن ومجلسك ارباب ودخله سى

اعضال: صعب ودشوار اولمق عاجز وقاصر وفرومانده قيلمق

اعضاه: افك، وافترا ايتمك

اعطاء: ويرمك، بخش ايتمك

اعطاف: عطفلر، احسانلر، مهربانلقلر شفقتلر، عنايتلر

اعظام: اولو وعظيم ايتمك وعظيم كورمك، عظيم بولمق عظيم طوتمق

اعظم: زياده عظيم واولو اولان

اعفاء: برى ومعاف ايتمك عفو ايتمك

اعفاف: عفيف قيلمق، پاكدامن وپاكيزه قيلمق

اعقاب: عقبلر، خلفلر، اولاد اولادلرى

اِعْقَابْ	برينه خلفا ولمق ومجازات وعذاب ويرمك
اِعْقَاءْ	باغلمق بندايتمك
اِعْقَارْ	خاتونك رحمنى عليل ايتمك
اَعْقَلْ	زياده عقللو اولان
اِعْكَارْ	طورطولو؛ وبوصه لو وبولانق قيلمق
اَعْكَالْ	عكللر؛ لئيم وفرومانده اولنلر
اَعْلاءْ	اعلى ولان؛ زياده عالى اولان
اِعْلاءْ	عالى ومرتفع قيلمق؛ يوكسلتمك قالدرمق
اَعْلافْ	علفلر؛ يملر
اَعْلاكْ	علتلر؛ مرضلر؛ خسته لقلر
اِعْلالْ	خسته؛ وعليل قيلمق
اَعْلامْ	علملر؛ سنجاقلر؛ الويه؛ رايات
اِعْلامْ	بلدرمك وعلم وخبر ويرمك
اِعْلانْ	نشر ايدوب آشكاره بلدرمك
اَعْلَمْ	زياده عليم وواقف ودانشمند اولان
اُعْلُومَه	نشان اشارت
اَعْلَى	زياده عالى ومرتفع اولان وزياده عاليقدر ومشرف اولان؛ وزياده خوش ومقبول اولان
اَعَمّ	زياده عام ومشترك وعمومى اولان
اَعْمَاءْ	اعمالر؛ كورلر كوزلرى كورمينلر وجاهل ونادان كسنه لر

اِعْمَاءْ	اعمى بولمق كور عدايتمك
اِعْمَادْ	طياق اوروب طيانديروب طوردرمق
اَعْمَارْ	عمرلر؛ حيات مدتلرى
اِعْمَارْ	شنلندرمك؛ آبادان ومعمور قيلمق؛ اصلسزلكدن وياخود خرابلقدن قورتارمق
اَعْمَالْ	عمللر؛ فعللر؛ ايشلر؛ كارلر كردشلر. والكالر؛ قضالر ممالك؛ ديار
اِعْمَالْ	يابمق؛ ايشلوب احداث ايتمك وقوللانمق؛ عمله كتورمك وضبط واداره ايتمك؛ حاكملك ايتمك
اَعْمَامْ	عموجه لر؛ بابا برادرلرى
اَعْمِدَه	عمودلر؛ ديركلر؛ ستونلر
اَعْمَلْ	زياده ايشر ايشلين
اَعْمَى	كور؛ كوزى كورمين قوه باصره دن محروم ونى بهره آدم وجاهل ونادان اولان
اِعْنَادْ	ديكموب لاينقطع آقمق ومعارضه ايتمك
اِعْنَاقْ	عنف وصدو حضورمكرفتار قيلمق؛ وشدتله لوم وسرزنش ايتمك
اَعْنَاقْ	بيونلر؛ كردنلر؛ رقبه لر
اَعِنَّه	عنانلر؛ دزكينلر
اَعْنَى	يعنى ديمك اسم ومعناسنه لفظ عربيدر

اعوار	بر كوزيني كور ايتمك ؛ يك چشم ايتمك
اعواض	عوضلر ؛ بدللر
اعوام	عاملر ؛ سنه‌لر ؛ سالر ؛ ييللر
اعوان	ياردمجيلر ؛ مددكاران
اعوج	اكري ؛ منحني ؛ خم ؛ كج اكري بوكري اولان
اعوجاج	اكريلك ؛ انحنا ؛ كجلك ؛ خملق
اعود	عائدات ومنافعي اكثر اولان
اعور	بر كوزلو ؛ يك چشم بر كوزي كور اولان وسلاحسز مهماتسز اولان
اعياد	عيدلر ؛ بيراملر
اعياد	عودت ايتدرمك كيه چويرمك
اعيال	عيللر ؛ اولاد وازواج ؛ و اتباع طاقمي
اعيان	عينلر ؛ كوزلر ؛ چشملر ؛ ويللو باشلو آدملر ؛ التون واقچه‌لر
اعين	زياده عيان وآشكارا اولان
اعباز	قيونك يوكني قرقيوب اوزرنده چوغالتمق
اعتشار	برآدمك اياغني قالديروب يره قپامق
اعجر	كوده‌سي قالين وشيشمان اولان كشي ويبولك قارينلو كشي
اعتدار	مطر سبيله بريحلك صوبي جوق اولمق

اغابة	قوجه‌سي طشره ده بولنمق
اغاثه	ياردمه كلمك امداده يتشمك
آغاز	باشلوق ؛ بدا ايتمك ؛ شروع ايتمك
اغاضه	اغضاب ايتمك ؛ دارلتمق كوجندرمك
اغاليط	اغلوطه‌لر ؛ ياكلتماج ؛ ومعما وبلمجه كلاملر
اغاني	اغنيه‌لر ؛ شرقيلر ؛ مغنيلر تقسيملر ؛ مقاملر ؛ تركيلر
اغنياء	اغبي اولان ؛ زياده اغبي واحمق اولان
اغباء	يغمور آزه جق ياغمق
اغبار	توز ايتمك ؛ توز قالدرمق
اغبرار	توز اولمق توز ايله ملوث اولمق اغبرار خاطر كوجنمك خاطر مانده اولمق
اغبى	زياده غبي واحمق وكند ذهن وشاشقين اولان
اغتباط	غبطه ورشك وحسد ايتمك
اغتداء	غدا ايتمك ؛ بيوب بسلنمك
اغتراب	غربته كتمك ؛ وطنندن چيقوب كتمك
اغترار	غرور ؛ مغرورلق ؛ طالعنه الدانمق
اغتراز	اوزنكويه اياق بصمق
اغتزام	دين يلخود ديت ؛ وجريمه ويرمك

اِغتِرا	ابيلك اكيرملك
اِغتِسا	بيقانمق غسل ايتمك
اِغتِصاب	غصب ايتمك : ظلم وجور ايله المق
اِغتِضاب	غضبه كلمك كوجنمك دارلمق
اِغتِفار	كناه وقباحتي اورتوب عفو ايتمك
اِغتِلاء	سرعتله يوريمك
اِغتِلام	شهوت جماعيتي غالب اولمق
اِغتِمام	غصه كيرملك وكيجه يه داخل اولمق
اِغتِماز	طعن وتشنيع ايتمك : ذم و فضل ايتمك
اِغتِماص	خور وحقير كورملك وناانكورلك ايتمك : كفران نعمت وتمك بحراملق ايتمك
اِغتِماض	اويومق وكوز قپامق
اِغتِمام	مغموم اولمق : مكدر و مهموم اولمق
اِغتِنام	يغما وغنيمت المق
اِغتِياب	غيبت ايتمك : حاضر دكل ايكن فصل ايتمك
اِغتِياظ	غضبه كلمك كوجنمك
اِغتِيال	باصمق : ناكهاني اخذ ايتمك وهلاك ايتمك
اَغدار	غدرلر : وفاسزلقلر ظلملر خيانتلكلر
اَغذِيَة	غذالر : اكل شرب اولنه جق نسنه لر

اَغذِ	بمعناه ايضا
آغـرا	اغري اولان زياده مغري وكوزل اولان
اِغراء	افساد ايتمك : ترغيب و تشويق ايتمك
اَغِرّا	عزيزلر : مغرور اولانلر بختلرينه الدانانلر
اِغراب	ديار بعيده سفر ايتمك
اِغراد	بلند آواز ودلكش الحان ايله نغمات ايتمك
آغرار	غرلر : بلا تجربه اولوب قولاي الدانور آدملر
آغراس	غرسلر : تازه ديكلمش فدانلر
اِغراس	ديكمك : تراب ايچنه ديكمك
آغراض	غرضلر : مقصودلر صويه بوغمق
اِغراق	صويه بوغمق
اِغرام	دين وديت وجريمه اودتمك
اَغرَب	زياده غريب اولان
اَغرِزَة	غريزلر : طالعنه الدانانلر
آغرى	زياده خوش : واطيب وكوزل اولان
اِغزاء	غزايه كوندرملك
اِغزال	ايپلك اكيرملك ونسوان صحبتندن حظ ايدوب بانلرندن آيرلمامق ونسوانه لطيفه ايتمك
اَغزَل	غزل سويلسنده قوتلو اولان
اِغشاء	اورتونمك : ستر ايتمك

اَغْشَتَه — بولاشق : بولاشمش اولان
اَغْصَان — غصنلر : شاخلر اغاج داللری
اَغْضَب — زیاده غضوب زیاده غضبلو اولان
اِغْفَال — عدم تیقظ غفلت ودقتسزلکدن ناشی سهو وترك ایتمك : و غفلت ایتدروب خطا وقصور ایتدرمك
اَغْفَر — زیاده غفران : ومغفرت ایدن
اِغْلا — نرخی زیاده بهایه چیقارمق
اَغْلاط — غلطلر : یاکلشلر یسنه لر
اِغْلاط — تغلیط ایتمك یاکلتمق
اِغْلاف — غلفته یعنی قنه داخل ایتمك
اَغْلاق — غلقلر : کلیدلر : مانعلر : موانع
اِغْلاق — مغلق واکلاشلمز ایتمك
اَغْلال — غللر : مجنون ومحبوس زنجیرلری ولاله لری
اِغْلال — الدانمق : خیانتلك ایتمك
اِغْلام — شهوته تشولق ایتمك
اَغْلَب — زیاده غالب اولان و زیاده واقع اولان نحو علی الاغلب اکثریا واقع اولدیغی اوزره
اَغْلَظ — زیاده غلیظ اولان
اَغْلَف — ختان اولنمامش اولان سنتسز اولان
اَغْلِمَه — غلاملر : اوغلانلر وکوله لر
اَغْلُوطَة — یاکلتماج : بلجه : یاکلتمغه مخصوص ترتیب اولنمش کلام
اَغْمَاد — غمدلر : قینلر : غلافلر

اِغْمَاز — غمازلق : تعییب تحقیر ایتمك
اِغْمَاض — کوز قپامق وکورمامزلك ایتمك
اَغْنا — اغنی اولان : زیاده غنی اولان
اِغْنَاء — زنکین ایتمك : غنی ومتمول قیلمق
اَغْنَام — غنملر : قیونلر
اَغْنَی — زیاده غنی ومالدار وزنکین اولان
اَغْنِیَاء — غنیلر : ومالدار وزنکین اولانلر
اَغْنِیَه — شرقی : مغنی : تقسیم ترکی مقام
اِغْوَاء — آزدرمق : آزغین قیلمق آیارتمق
اَغْوَال — غوللر : غول بیابانیلر
آغوش — قوجاق : حضن
اَغْیَار — غیرلر : دیکرلر : ورقیبلر انکلر
اَغْبَر — زیاده غبرتلو اولان
اغالبسنه — قره اغاج
اَغَالِیدَن — تهورلندرمك : وایکی کشی بیننده خصومت براقمق وقیزدرمق : برشیء برشیء اوزرینه مجبور وکرفتار ایتمك
اَغْز — صوبی چکلمش دره
اغرمطر — رومیده آیرق اوتی تعبیر ولنان نبات : فارسیده بید کیاه

آفات : آفتلر : بلالر

افاته : فوت ایتمك : الدن چیقارمق

افاحه : قایناتمق وآقتمق وسرپیلتمك

آفاخم : افخم اولانلر : زیاده معظم ومکرم اولنلر

افادت : اکلاتمق : بیان ایتمك : ویرینه مال ویرمك

آفادیه : افاویه طعام لذت ایچون قاتیلان بهارات

افاره : ظفریاب ایتمك : مقصودینه نائل قیلمق

آفاضل : فضللری زیاده اولنلر

افاضه : قاب طاشنجه یه قدر ایچنه شیء دوکمك : وبول بول اطرافه شیء طاغتمق وآقتمق

افاضه بخش : افاضه یه سبب اولان

افاضه بخشی : افاضه یه سبب اولمقلق

افاضه : اولدرمك : اولمسنه سبب اولمق

آفاعی : افعیلر : الکرکلر : بیلانلر

آفاف : افقلر : دنیانك اکناف وانحاسی

افاقه : مرضدن قورتلمق خسته لقدن ایو اولوب قالقمق

آفاقی : جمیع مکانده جاری ومستعمل ومعلوم اولان : ومکه مکرمه یه یالکز حج ایچون کلوب آنده اصلا اقامت ایتمز اولان آدم

افانین : افنونلر : حاللر : نوعلر : کونه لر

آفاوج : فوجلر : بلوکلر : جماعتلر طائفه لر

افاویه : فوهلر : طعامه قاتیلان بهارات

افت : دشمك : ییقلمق

آفت : بلا داهیه وکوزل اولان محبوبه

افتاء : فتوا ویرمك مشکل حل ایتمك

آفتاب : کونش : شمس : نیر اکبر

آفتابه : بغجوان قوغه سی

افتلاخ : آچمق وضبط ایتمك

افتادگی : دوشکونلك : فقیرلق وعاشقلق

افتاده : دوشمش واقع اولمش اولان وییقلمش اولان ودوشکون فقیر اولان وعاشق اولان

افتان : فتنه یه دوشورمك ایارتمق

افتان خیزان : دوشه رك : قالقه رق

افتان خیزان : بمعناه ایضاً

افتاوه : افتابه باغجوان قوغه سی

افتتاح : آچمق وضبط ایتمك وباشلمق

فتنه یه اوغرامق

افتنان : فتنه یه اوغرامق

افتحاص : حقیقت حالی چوق آراشدرمق

افتخار : قدر وقیمتی زیاده لنذیکی سبیله برکونه اولولق ایدنمك

افتداء : بدل ویروب اسیرلکدن قورتلمق

افتراء : کذب ایله برینه جنحه ومعایب اسناد ایتمك

افتراش: یاتلوب دوشمك وسجده ده قوللرینی یره دوشه‌مك و ایزینه اویوب اقتدا ایتمك وبرینك ناموسنه خلل كتوره‌جك سوز سویلمك

افتراص: فرصت بولمق: فرصتی قالمق

افتراض: واجب قیلمق: فرض قیلمق

افتراع: قیزك بكرینی ازاله ایتمك

افتراق: بری برندن آیرمق

افتصاد: قان الـمق: قانی چیقارمغیچون طمار یارمق

افتصار: آیرمق: تفریق ایتمك

افتصال: سوددن كسمك: وموضعندن چیقاروب آخر محاله دكمك

افتضاح: رذیل ورسوای اولمق

افتضاض: قیزك بكرینی ازاله ایتمك وعدتده اولان عورت ماتم وعدتدن چیقمق

افتقاد: تفقد ایتمك: آرامق اراشدرمق

افتقار: فقر وفاقه یه كرفتار اولمق وفقیرلق صاتوب تضرع وتواضع ایتمك وحاجت: احتیاج

افتكاك: رهنی قورتارمق

افتكاك: پك سعی وجهد ایتمك

افتلات: بالبداهه شعر وسائر كلام سویلمك

افتنان: كوناكون سوز سویلمكه باشلمق

افتهام: اكلامق: تفهم ایتمك

افتیاق: فقر وفاقه یه كرفتار اولمق

افتیاك: فال طوتمق

افجاء: اهل وعیالك نفقه سنی توسیع ایتمك

افحاش: فاحش سوز سویلمك

افحام: مباحثه ومجادله ده اسكات ایتمك

افخم: زیاده فخامتلو: قدر وشانی زیاده اولان

افداء: اسیردن فدیه قبول ایتمك

افراد: فردلر: تك اولان نسنه لر

افراد: آیرمق: یالكز ایتمك وایلچی كوندرمك

افرار: قاچرمق: فرار ایتدرمك

افراز: یوكسك: بلند یوقاری: بالا رفیع اولان — ف

افراز: آیرمق: تفریق ایتمك — ف

افرازی: یوكسكلك: رفعت: ارتفاع بلندلك — ف

افراس: فرسلر: اسبلر: آتلر: باركیرلر — ف

افراش: فرشلر: دوشنه‌جك نسنه لر وقاریلر: عورتلر: زنان

افراش: سروب دوشمك: وذم وتوبیخ ایتمك

افراشته: یوقاری قالدرمش اولان — ف

افراص: فرصت ویرمك: فرصت واقع اولمق

افراض: وظیفه وعلوفه تعیین ایتمك

اِفراط حداعتدالدن تجاوز ایتمك

اِفراغ دوكمك: آقتمق: جاری قیلمق

اَفراف فرقلر: انسان بولكلری

اَفرَض قرآن عظیم الشانك متن منیف ومعانئ شریفه‌سنه کما ینبغی واقف اولان کمسه

اَفرِغَه فراغلر: بوش وقلر

ف اَفرُختَه یافلمش: یانمش مشتغل اولان

ف آفرُوز ضیا الندیریجی: روشن ایدیجی اولان

ف اَفرُوزَندَه بمعناه ایضاً

ف اِفریت عفریت نهایت درجه‌ده خبیث وشریر وسیه‌کار اولان انسان یاخود جن

ف اَفریدَه خلق اولنمش مخلوق یرادلمش اولان وعالم جمله مخلوقات

ف اَفریدگار خالق: خلق ایدیجی: یرادیجی آفریننده

ف آفرین ندای تحسین اولوب نه کوزل اولدی شونسنه دیمکدر وخلق ایتمك: یراتمق وخالق خلق ایدیجی

ف اَفرینش خلق ایتمك: یراتمق یرادلمق ودنیا: عالم

اَفزا چوغالدیجی: آرتیجی اولان

اَفزایش آرتمق چوغالمق

آفزون افزون چوق کثیر اولان

آفزوده آرتمش چوغالمش اولان

آفزون چوق کثیر متعدد اولان

آفزونی چوقلق: کثرت

آفسا بوکوجی: سحرباز: فسونکر

اِفساح میدانلو: ککش اولمق

اِفساخ اوتنمق: عقلدن چیقارمق

اِفساد فساده اوغراتمق: آزدرمق وبوزمق

آفسار یولار: زمام

اَفسان فائده‌سز اولان حکایه

آفسانه بمعناه ایضاً

آفسانه‌گو حکایه‌جی: مدلح: مثلجی

آفسد زیاده فاسد وازغون اولان

آفسر پادشاه تاجی: مرصع اکلیل

آفسرده صوغویوب طوکمش اولان منجمد: منعقد اولان

آفسق حق تعالینك امرندن ترك ایدوب طریق مستقیمدن بعید اولان

آفسوس ندا اولوب حسرت وحیف دریغ دیمك اولور: ولاع

آفسون سحر وظلم وسلم: یواسزلق سحرباز واهل خواصك اوقودیغی کلام مکر عزیمت ورقیه تسمیه اولنور ومکر وحیله: تزویر

اِفشا فاش ایتمك: طیورمق شیوع بولدرمق

آفشان صاجیجی: سپیجی اولان

اِفصاح فصاحت وبلاغتله کلام سویلمك

افصام — انقطاع كسيلوب ايتمك ودوكيلمك

افصح — زياده فصاحت : وبلاغت صاحبى اولان

افضال — فضللر : فضيلتلر اوصاف جميله

افضال — قدروبايه بيولتمك

افضل — زياده فاضل وفضيلتلو اولان اوصاف جميله وافعال محموده سى زياده اولان

افضليت — افضللق : فضيلتى زياده اولمقدن عبارت اولان كيفيت

افطار — اوروج بوزمق : قطع صيام ايتمك

افعال — فعللر : عمللر ايشلر : كارلر وزمانه دلالت ايدرك معنايى صنامزاولان لفظلر

افعى — انكرك تعبير اولنان ييلان

افغان — باغرشمه : ناله : زارى : وفرياد استمداد — ف

افق — زمان ياخود مكان واحد ده نظره منكشف اولان قطعهٔ ارض وسما وارضله سما ظاهرا بربرينه اتصال ايلدكلرى دائره در

افقاد — غائب ايتدرمك

افقار — فقير ايتمك فقر وفاقه يه دوچار ايتمك

افقاه — اوكرتمك : تعليم ايتمك

افقر — زياده فقير اولان

افك — كذب : يلان : افترا

افكار — فكرلر انديشه لر : اوشنه لر

افكار — كتوره زمين كير اولان — ف

افكن — دوشوريجى : ييقجى : ايتجى اولان — ف

افكنده — دوشورلمش : ييقلمش : ايتلمش اولان — ف

افل — غائب : ونابود اولان

افلاء — بيابانه قاچمق : وبيابانه داخل اولمق

افلات — طوتانلك النددن : ويا باغ كمنددن بردن بره بوشانوب كيتمك وقاچمق

افلاح — راحت ونعمتده دائم اولمق فلاح بولمق

افلاس — مفلس اولمق : مالى والجه سى قالمامق

افلاك — فلكلر : دورلر : آسمانلر

افلس — زياده مفلس اولان

افناء — يوق ايتمك : اعدام ايتمك معدوم ايتمك

افنان — فنلر : اغاج داللرى : ونوعلر صوبلر : جفنلر : درلولر

افنون — حال : نوع : كونه : درلو

افواج — فوجلر : بولكلر : جماعتلر طاقملر

افواه — فملر : اغزلر : دهانلر

افول — غائب ونابديد اولمق

افهار — بشقه سنه اشتدرمك اوزره برفيرايله جماع ايتمك

افهام — فهملر : اكلايشلر : ادراكلر ذهنلر

افهام — اكلاتمق : تفهيم ايتمك

آفال	قبللر: پيللر
آفئده	فؤادلر: قلبلر: يوركلر
افيكه	يلان: كذب: افترا
افيون	خشخاش ونك قورومش صويى
آف	كونش: ومسك آهوسنه ديرلر
ف آفتاب	كونش: وشراب انكوردن كنايه‌در: وارباب سلوك عندنده آفتابدن روح مراددر
ف آفتاب‌پرست	نيلوفر چيچكى وقياكلرى وآى چيچكى معنالرينه
ف آفتاب‌دزدك	بالق اغى طرزنده برمشبك نسنه‌در چوجقلر حصيردن اوروب كونشله قرشو طوتارلر
ف آفتاب‌سوار	اركن قالقان كمسه‌يه دينور
ف آفتاب‌گردش	كونشك ضياسى اصابت ايتديكى نسنه قردن كنايه‌در
ف آفتاب‌گردك	قياكلرى تعبير اولنور چيچك وآى چيچكى
ف آفتاب‌گير	شمسيه تعبير اولنور معروف نسنه
ف افتان	دوشمك وايراق اولمقدن كنايه‌در

افاته	فى ايتدرمك قوصدرمق استفراغ ايتدرمك
اقادح	قدحلر: باده جاملرى
اقاديح	بمعناه ايضاً
اقارب	قريبلر: خصملر: اقربالر
اقاريب	بمعناه ايضاً
اقاصى	اقصالر: زياده بعيد ونهايتده اولنلر
اقاصيص	قصه‌لر: حكايه‌لر
اقاصه	مقتضى قيلمق: لزومنه سبب اولمق
اقاله	ديمامش ايكن ديدك ديو ادعا ايتمك
اقاليم	اقليملر: كره ارضك قطعه‌لرى
اقامه	طورمق: قالمق: اسكان ايتمك وقيام ايتمك: اياقده طورمق واحداث وايجاد ايدوب وجوده كتورمك: ميدانه كتورمك
اقانيم	اقنوملر: اصللر: ذاتلر
اقاويم	قوملر: خلقلر: ملتلر
اقاول	قوللر: لقردیلر: كلاملر كفتلر: سوزلر
اقاويل	بمعناه ايضاً
اقباح	قبحلت ايتمك: قبيح وعيب ايش ايشلمك
اقبار	قبره قومق: كومك: دفن ايتمك
اقباض	قبض ايتدرمك: طوتدرمق آلدرمق
اقبال	بخت: طالع: سعادت: وَرَدْ ايتميوب قبول ايتمك

اِقتِبال : بختلو ، سعادتلو ، طالع صاحبی اولان

اَقبَح : زیاده قبیح وچرکین وعیبلو اولان

اَقبِیَه : قبالر ، کباسلر ، ثواب ، البسه

اَقتار : قترلر ، جانبلر ، ناحیه‌لر ، طرفلر

اِقتِباس : کندو ذاتنده اولمیان کیفیتی بشقه‌سندن اخذ واستعاره واستفاده ایتمک

اِقتِناص : طوتمق ، المق ، اخذ ایتمک

اِقتِتال : جنك محاربه ومقاتله ایتمک

اِقتِلاث : چکوب قوپارمق

اِقتِحاص : تفتیش وتفحص ایتمک ، اراشدرمق

اِقتِحام : بلاملاحظه ایشه صالدرمق وحقیر صایمق وهجوم ایتمک

اِقتِداء : مسلکنی اختیار ایدوب اویمق ، اقتفاء ایتمک

اِقتِداح : اعمال فکر ورؤیتله رأی وتدبیر ایتمک

اِقتِداد : تدبیر وتمییز ایتمک ، اموری کسوب بچمک

اِقتِدار : قدرت ، مقدرت ، قوت ، زور ، کوچ ، طاقت

اِقتِدام : ایلرولمک ، ایلرولمک

اِقتِراء : تتبع ایدوب اقدام ایتمک

اِقتِراب : یاقلشمق ، یقین کلمک

اِقتِراح : بلاتفکر بالبداهه سوز سویلمک

اِقتِراض : اودنج المق وذم وغیبت ایتمک وقرعه اتمق

اِقتِراف : قزانمق کسب ایتمک کار ایتمک

اِقتِران : یقین کلمک وشمالك طرف واحدنده بولنمق

اِقتِسار : جبر ایتمک ، زورلامق ، مضطر قیلمق

اِقتِسام : پایلاشمق ، عزما ایتمک

اِقتِصار : قناعت واکتفا ایتمک ، کندوی قصه طوتمق

اِقتِصاص : انتقام المق وانتقام طلب ایتمک وروایت ایتمک

اِقتِضا : مقتضی اولمق لازم اولمق

اِقتِضاب : کسیمک ، کسوب المق

اِقتِضاض : قیزك بکرینی ازاله ایتمک

اِقتِطاع : کسمک ، کسوب المق

اِقتِطاف : قوپارمق ، اخذ ایتمک وزور ایله المق

اِقتِفاء : آردینه دوشوب کیتمک وامتثال واقتدا ایتمک اولان

اِقتِفار : بمعناه ایضاً

اِقتِلاع : قوپرمق وقوپمق

اِقتِناء : مسلکنی اختیار ایدوب اویمق

اِقتِناص : آولامق ، صید وشکار ایتمک

اِقتِنان : ثبات وقرار اوزره قالمق

اِقتِواء : قوتلنمك ، قوتلو اولمق

اقتياد يدملك: اوكندن طتوب كتورمك

اقتناز بحث وتنقير ايتمك تفتيش ايتمك

اقتياس مثلنه قياس ايتمك واقتفا واقتدا ايتمك

اقتياف ايزلمك: ايز سورروب كيتمك

اقحاط قحط وغلا وقتلق چكمك

اقحام ايشه بلا ملاحظه صالدرمق

اقحوان پاپاتيه دنيلان نبات

اقداح قدحلر: شراب جاملري

اقدار قدرت ويرمك مقتدر قيلمق

اقداع منع ايتمك: مانع اولمق

اقدام قدملر: اياقلر: پايلر

اقدام دوام اووزره مشغول اولوب فارغ اولمامق

اقدس زياده مبارك ومقدس اولان

اقدم زياده مقدم واول اولان

اقذاع فحش سوز ايله سوكمك

اقراء قاريلر: قران كريم قرائتنك ماهر اولانلر

اقرار مقر قيلمق واعتراف ايتمك تسليم ايدوب انكار ايتمامك

اقراص قرصلر: توتسي قرصلري

اقراض اودنج ويرمك وكسوب آيرمق

اقراع فراغت بلوب كيرو طورمق

اقران قرينلر: سن ورتبه‌ده اولان

اقرب زياده قريب ويقين اولان

اقربا قريبلر علاقه قرابته داخل اولانلر: خويشان

اقرع متين: محكم: صلابتلو اولان

اقساء سرتلندرمك: پكشدرمك

اقساط عدالت وحقانيت ايتمك

اقسام قسملر: پارهلر: پارچه‌لر جزولر

اقسه قسيسلر: پاپاسلر

اقسط زياده عادل وحقانيتلو اولان

اقصا اقصى اولان آل نهايتده اولان

اقصار قادر ايكن امتناع ايدوب ترك ايتمك

اقصر زياده قصه وكوتاه اولان

اقصاص قصاص ايتمك قاتلي قتل يا جارحي جرح ايتمك

اقصى زياده بعيد ونهايتده اولان

اقضى زياده حكم وفصل ايديجي

اقضيه قضالر: حكملر

اقطار قطرلر ودائره‌نك مركزندن كچن مستقيم خطلر

اقطار طملاتمق: طملا طملا آقمق وانبيقدن چكمك

اقطاع حجت ودليل ايله بهت واسكات ايتمك

اقطان قطنلر: مقاملر: مملكتلر

اقطع الى كسلمش آدم مقطوع اليد اولان

اقعا اوطورتمق: قعود ايتدرمك

اقعار درين ايتمك چقور ايتمك

اقطاء انتخاب ايتمك

اقفاص قفصلر: قفسلر

اقفال قفللر: كليدلر

اَقَلّ زیاده قلیل وکمتر اولان لا اقل هیچ اولمزایسه الك آشاغی معناسنه مرکبدر

اِقْلاع قوپارمق وفراغت ایتمك ویلکن آچمق

اِقْلال آزالمق وآز بولمق ودتره‌مك لرزان اولمق

اَقْلام قلملر یازی آلتلری وکاتب اوطه‌لری

اِقْلید آناختار مفتاح

اِقْلیم کرهٔ ارض بروجهله یدی یه یاخود نصف کره بروجهله اوتوزه تقسیم اولنمغله حادث اولان قطعهٔ ارض

اِقْلیمیا آلتون وکموش بوصلسی وبوقی

اِقْماع ذلیل ومقهور قیلمق

اَقْمِشَه قماشلر بزلر

اَقْمِصَه قمیصلر کوملکلر

اِقْنات دعا ایتمك ونمازده قیامی اوزاتمق وحج شریفه داومت ایتمك وچوقچوق غزا وجهاد وتواضع ایتمك

اِقْناع راضی وقانع قیلمق وایاقده طوروب نظرینی ایکی طرفه قطعا میل ایتدرمیه‌رك باشنی دیکوب طورمق

اَقْوا اقوی اولان: زیاده قوی اولان

اَقْنُوم اصل ذات جوهر

اَقْوات قوتلر غدالر یمکلر ییه‌جکلر

اَقْواس اوقیایلر ومحیط دائره جزؤلری

اَقْوال قوللر سوزلر کلاملر لقردیلر

اَقْوام قوملر ملتلر خلقلر

اَقْوَم زیاده طوغری ومستقیم اولان

اَقْوی زیاده قوی وقوتلو اولان

اَقْوِیاء قوی وقوتلو اولانلر

اِقْیاء قی ایتدرمك: قوصدرمق

اَقْیاد قیدلر باغلر صارغیلر بوقاغیلر

آقیانوس بحر محیط: طیش دکز

اِقْواء شاعر شعرنده روی حرفلرینك حرکه‌لرینی مختلف ایتمك

اِقْثاء بر یرده خیارچوق اولمق

اِقْراء اوقوتمق

اَقْراء شعر ومنظومه‌نك انواع وانحاسی

اِقْعاء طوارطاولنوب سمورمك

اِقْفاء برکمسه‌نی قتل ایلمك یاخود قتله حمل وسوق ایلمك

اِقْتاب کسمك: قطع ایتمك

اِقْتاب دوه‌یه سمر اورمق

اِقْراب دوه‌نی آرکن صویه ایرشدرمك ایچون کیجه‌سی سوروب یوریتمك

اكابر اكبرلر ورتبه وفضيلت جهتيله بيوك اولانلر

اكاحه دوشمنه غالب كلمك

اكاذيب اكذوبه‌لر؛ يلانلر كذبلر؛ دروغلر

اكار چفتجى؛ حراث؛ اهل زراعت

اكارم اكرملر؛ رتبه وفضيلت جهتيله مكرم اولانلر

اكام اكملر؛ ديه‌لر؛ بايرلر

اكاسره كسرالر؛ اسكى عجم پادشاهلرى

اكانه حقير وذليل قيلمق

اكباب برايشه بك مداومت ايتمك

اكبر زياده بيوك وعظيم اولان

اكتاب يازدرمق واغزدن سويلنوب آخره يازدرمق

اكتاف كتفلر؛ اوموز وكورك كميكلرى

اكتتام كتم ايتمك؛ كيزلمك

اكتتاب يازو يازمق كندو كندويه كتاب يازمق

اكتتام كتم ايتمك؛ كيزلنمك صقلانمق

اكتحال كوزه سورمه چكنمك

اكتراء كرا ايله طوتمق وكرا ايله المق

اكتساء كيسنمك؛ وكيينمك

اكتساب كسب ايتمك؛ تحصيل ايتمك؛ قزانمق

اكتسار قيرمق؛ پاره‌لنمك

اكتفا قناعت ايتمك؛ الويردرمك زياده طلب ايتمامك

اكتتام زياده كيزلو زياده پنهان اولان

اكتناء كنيه‌لنمك ومعنا شبهه‌لو قالمق اوزره تكلم ايتمك

اكتناف اطرافنى قوشاتمق احاطه ايتمك

اكتنان كيزلنوب صاقلنمق وستر وپنهان ايتمك

اكتناه اصل وحقيقتنه واصل وواقف اولمق

اكتيال اولچمك؛ مكياله اورمق

اكثار تكثير ايتمك آرترمق چوغالتمق

اكثر زياده اولان؛ زياده كثرت وچوقلق اولان

اكثريا على الاغلب اكثر وقتلرده واقع اولديغى وزره

اكحوان اقحوان باپادیه دنيلان نبات

اكداء حسد وبخل ايتمك احسانى بلك آز اولمق

اكدار كدرلر؛ قصاوتلر

اكذاب كذب ويلان سويلتمك وكذبنى ميدانه چيقارمق

اكذوبه يلان سوز؛ كذب؛ دروغ

اكراء كرايه ويرمك

اكراب كدرلندرمك مكدر قيلمق

اكرام تعظيم وحسن معامله ايتمك وبخشش واعطا ايتمك

اِكْرَاه : بدوكريه بولمق اكرمك تكسمك

اَكْرَم : زياده كريم ومكرم اولان

اَكْرُومَه : كرم تعظيم

اِكْسَاء : كيديرمك وكيندرمك

اِكْسَاد : رولج بوزلمق صاتلمامق كساد اولمق

اِكْسَال : سستلك وكسل وفتور ويرمك

آكْسَى : زياده كيلمش قوشادلمش اولان

اِكْسِير : شكرلو ورلجهلو روح وكيماكرجهلا بيننده جمله معادني آلتونه تبديل وجمله امراضي دفع ايتمكه حاصل ومستعمل بر نسنه اولور

آكْظَام : كظملر غضب اظهار ايتميوب هضم ايديشلر

اِكْفَال : كفيل قيلمق

آكْل : يمك تناول ايتمك

آكْلَه : يجمك علتى بين علتى

اِكْلِيل : تاجكه پادشاه باشنه اكتسا ايدر

اِكْمَال : كامل وبى قصور قيلمق

آكْمَام : كملر چيچك قابجقلرى واثواب قوللرى استينلر

آكِمَّة : كملر چيچك قابجقلرى

آكَمَه : دپه : بابسر

اِكْفَار : كافر عد ايتمك كافر ديمك

آكْمَل : زياده كامل وقصورسز اولان

آكْمَلِيَّت : اكملك : قصورسزلق

اِكْنَاء : لنجق واقفلرك تفهيم ايدن جكى اسلوب اوزره تكلم ايدوب ماده اصليني بلمانلرى شبهه ده براقمق

اَكْتَاف : كتفلر : جانبلر : ناحيهلر

اِكْنَاف : اعانه وحمايه ووقايه يتمك

اِكْنَان : كيزلمك : صقلامق مكنون قيلمق

آكْنَان : كنلر : پرده لر : سترهلر محفظهلر

آكِنَّه : بمعناه ايضاً

آكْوَاز : كوزلر : قدحلر : كاسهلر

آكْوَان : كونلر وجودلر : عالملر : دنيالر

آكُول : چوق يمك يين

آكْيَاس : كيسلر : لغچه كيسه لرى

آكْيَال : كيللر : كيله لر : اولچكلر

آكِيد : قوى : ستين : محكم اولان

آكْيَس : زياده كياستلو : زياده عقللو اولان

آكَاه (ف) : واقف : خبير : خبردار ومتيقظ : متنبه اولان

آكَاه ضَمِير (ف) : ضميرى آكاه : وواقف واويانق اولان

آكَاهِى (ف) : وقوف : خبر وتيقظ المناه اويانقلق

آكَر : شرطيله فرصيله واقع اولدقده معنالرنه ادات شرطدر

ف **آگرچه** هرنقدر ایسه وواقعا فی الواقع

ف **آگنده** طولو: مملو: وطولمه طولدرمه اولان

ف **آگه** آگاه وواقف ومتیقظ اویانق اولان

ف **آگهی** آگاهلق: وقوف: وتیقظ اویانقلق

ف **آگین** طولو: طولمش اولان وشیشمان سمز اولان

علاؤ **اکتشاء** اتی قرونجه قدر قاورمق یاخود کباب ایلمك

اکتفا برنسنه‌یی بوزی قویی ترسنه قپامق

اکتفاء بمعناه ایضا

اکلاء برك اونی چوق اولمق

اکلاء سلفه ویشین ایله صاتون المق

اکماء برمنتارلو اولمق

اکاءة مراد اولنان نسنه‌دن برامر فجأی یاخود آنسزین ظهوریله قورقوب رجعت ایلمك یعنی دونمك

اکتساب برحزن واندوه سببیله ناسه‌لنمق: قهر ایتمك محزون وتاسه‌لو اولمق

اکآب

اکآب برکسه‌یه برقابك برنبندن فلان صو یا سودی ایچرمك

آل اهل وعیال واتباع والحبا واصدقا طاقمی

آل مکر: حیله: خدعه

آل عربجه‌نك حرف تعریفی اولوب اسم وصفته الحاقله تعیین ایچون مستعملدر

الآء اولولر: عطیلر: بخشیشلر

الا دن ماعدا اولمدیغی صورتده وعلی الخصوص معنالرنده برادات استثنادر

آلات آلتلر: اوادانلقلر

الآف الفلر: بیکلر: هزارلر

الآف الیفلر: دوستلر: اشنالر

آلام المر: کدرلر: دردلر

الآمه لوم ذم ایتمك: ومذموم ایش ایشلمك

الآن بوآن: بووقت معناسنده ترکیب عربیدر

الانه یومشتمق: لین قیلمق

اله معبود: عبادت اولنان نسنه

الاهه دیشی بت: دیشی صنم

الاهی حق سبحانه وتعالی حضرتلرینه منسوب اولان ودینه مستند برنوع مقاملو کلام

الایث بولاشقلق: لوث: مردارلق

ألب وحشمت: طنطنه: سلطنت یکیت: بهادر: دلاور جسور اولان

اَلِبَّاءُ: لبيبلر: عقللو وهوشمند اولنلر
اَلْبَابُ: لبلر: عقللر: هوشلر
اِلْبَاثٌ: مكث ايتدرمك اكلندرمك طوردرمق
اَلْبَاسٌ: لباسلر: ثيابلر: جامه‌لر
اِلْبَاسٌ: لباس اورتوب بورتمك وكيدرمك: جامه‌لندرمك ومشكل وملتبس قيلمق
اَلْبَانٌ: لبنلر: سودلر: شيرلر
اَلْبَتَّه: تردد ورجعت احتمالي اولميه رق
اَلْبُرْزُ: بالا: بلند ودلير: شجيع كمسنه
اَلْبِسَه: لباسلر ثيابلر جامه‌لر
اَلَتَّه: بابجينك تصرفنده اولوب باجعه سهولت ويرن نسنه
اِلْتِبَاسٌ: اختلاط: قارشق ايتمك وقارشقلق
اِلْتِثَامٌ: اويمك بوس ايتمك تقبيل ايتمك
اِلْتِجَاءٌ: صغنمق ملجا وپناهه وارمق
اِلْتِجَاجٌ: قارشق وشوريده اولمق كورلديلو اولمق
اِلْتِحَاصٌ: جبر ايتمك مضطر وناچار قيلمق
اِلْتِحَافٌ: صارلمق: بورنمك اورتنمك
اَلْتِحَاقٌ: بتشمك يتشمك ايرشمك
اِلْتِحَامٌ: ابو اولمق: قاتمق وقرشوب شدت بولمق

اِلْتِدَامٌ: مضطرب اولمق اللريني كوكسنه هومق
اِلْتِذَاذٌ: حظ ايتمك: خوش بولمق خوشلنمق
اِلْتِذَاعٌ: درد يانمق وجع سببيله يانوب ياقلمق
اِلْتِزَاقٌ: ياپشمق: ياپشق اولمق
اِلْتِزَامٌ: كندويه لازم قيلمق لجراسنه جهد ايتمكي كندوسنه واجب قيلمق ودولتك ايرادندن بعضيسني ايچون كفيل ويروب تحصيلي كندو اوزرينه المق
اِلْتِسَاقٌ: ياپشمق: ياپشق اولمق
اِلْتِصَاصٌ: ياپشمق: يتشمك: بتشك اولمق
اِلْتِصَاقٌ: ياپشمق: ياپشق اولمق ملاصق اولمق
اِلْتِطَاطٌ: اورتمك: بورتمك
اِلْتِطَامٌ: طالغه‌لر بربرينه چارپشمق وچالقنمق
اِلْتِظَاءٌ: علولنمك: پارلامق
اِلْتِعَابٌ: اوينامق اويون اوينامق
اِلْتِفَاتٌ: يوز چويروب توجه برله مراسم سلام ايفا ايتمك وترتيب كلامده نسبت وحكمت راجع اولان ضمير كاه متكلم وكاه مخاطب وكاه غائب صيغه‌سي دوستلق آشنالق

التیاق برلسنه لیشاروب صلانمق

التعاق برآدمك لونی متغیر اولمق کویاکه لونی لعق اولمشدر

التفاف بورنمك : اورتمك

التقاء قارشوكلوب بولشمق محل واحده كلمك

التقاص المق : اخذ ایتمك

التقاط دیوشیروب المق وبرینك یاننه ناکهانی اوغرایوب انك یابدیغنی وایشلدیکنی کوروب اکلامق

التقاع لونی بوزلمق : رنکی اتمق

التقام یوتمق : لقمه ایلوب یوتمق

التکاك ازدحام اولوب صقشمق

التماء نونی بوزلمق : رنکی اتمق

التماس طلب ایتمك : رجا ایتمك

التماع یلدرامق : اشلدامق وقاپوب المق

التواء بوزیلوب بوکلمك : صارلمق طولاشمق

التهاء اوینامق : اکلنمك

التهاب علولنمك : علوایله یانمق ویدنك برطرفی قیزاروب یانه رق وجع ویرمك

التیاث اختلاط : التباس قاریشقلق : شبهه

التیاع اندوه وغصه دن یانوب یاقلمق

التیاف غایت صدق واختصاصه دوستلق ایتمك

التیام نوم وزخم اوکلمق : لوم وزدی تجویل ایتمك

التئام فاسد نسنه اصلاح اولمق یولشمك : ایواولمق

الجاء جبر ایتمك : مضطر وناچار قیلمق

الجام اغزینه کم اورمق لکام واویان اورمق

الجمه لجاملر : لکاملر : کملر : اویانلر

الحاء لوم وتعییبه شایان وضع وحرکت ایتمك

الحاج جبر ایتمك : مضطر وناچار قیلمق

الحاح ابرام ایتمك : یاپ یاپ دیو صیقشدرمق

الحاد طریق حقدن عدول ایتمك کفره میل ایتمك

الحاصل کلام نتیجه اولرق نتیجهٔ کلام معناسنده ترکیب عربیدر

الحاظ یان باقش ایله باقمق

الحاق قاتمق : نهایتنه علاوه ایتمك یتشدرمك

الحال شمدی : شمدیکی زمان حال معناسنده ترکیب عربیدر

الحاله بمعناه ایضاً

الحام سب ودشنام ایله عرضه خلل ویرمك

الحان لحنلر : ازکیلر : نغمه صدالری

اِلْحَان : تفهیم ایتمك اكلاتمق
اَلْحَق : واقعا فی الواقع طوغریسی شودر كه معناسنده تركیب عربیدر
اَلْحَن : ذهن وفهمی زیاده اولان
اِلَخ اِلٰی آخِرِه : تركیب عربیسنه اشارتدر كه تا آخرینه وارنجه معناسنده استعمال اولنور
اَلَدّ : متعند ومتمرد : شدید الخصومه اولان
اَلدُّعَا : سزك ایچون دعا مز ایكسك دكلدر معناسنده تركیب عربیدر
اَلَذّ : زیاده لذیذ وخوشگوار اولان
اِلْزَاق : یاپشدرمق یاپشق اولمق
اِلْزَام : معارضه ده اسكات ایتمك والتزام واسناد واثبات ایتمك وقباحتلو چیقارمق
اَلْزَم : زیاده لازم ومقتضی اولان
اِلْسَاع : افساد ایدوب بربرینه دوشورمك
اِلْسَاق : یاپشدرمق : یاپشق قیلمق
اَلْسَن : كلامده فصاحت وبلاغتی زیاده اولان
اَلْسُن : لسانلر : دیللر زبانلر
اَلْسِنَه : بمعناه ایضا
اَلْصَاص : لصلر : صارقلر : دزدلر حرسزلر
اِلْصَاص : حالوق : سرقت ایتمك
اِلْصَاق : یاپشدرمق یاپشق قیلمق
اَلْطَاف : لطفلر : نوازشلر حسن معامله

اِلْطَاف : لطف وعنایت ایتمك ایولك ایتمك ایولك
اَلْطَف : ولطف وعنایتی زیاده اولان
اِلْظَاء : علولندرمك یارلاتمق شعله لندرمك
اِلْظَاظ : على الدوام ملازمت ایتمك اقدام ایتمك
اِلْعَاج : طوتشدرمق تتشلندرمك
اِلْغَاء : ابطال ایتمك : لغو ایتمك
اِلْغَار : چاپمق قوشمق
اَلْغَاز : لغزلر : بلمجه لر : مرامی مستور اولان كلاملر
اِلْغَاز : كلامده مرادی ستر وتعمیه ایتمك
اَلْغَرَض : حاصلی كلام : كلامدن مراد اولان شودر كه معناسنده تركیب عربیدر
اَلْف : بیك عددی : هزار
اَلِف : حروف هجادن حرف اولك اسمی
اَلْفَاظ : لفظلر : كلمه لر : سخنلر
لغتلر : سوزلر
اَلْفَاف : لفلر : طائفه لر : جماعتلر حزبلر
اِلْفَاف : باشنی قفادی النه صوقمق یاخود كریبانه چكمك
اُلْفَه : قونشمق دوستلق آشنالق
اِلْفَنْكَرِی : الفت دوستلق آشنالق
اَلْفَتَه : شفته مجنون چلدرمش اولان

و

إِفْنَاء	برافق: قومق اتمق انداخت ایتمك
أَلْقَاب	لقبلر اصل اسمندن ماعدا اولان اسملر
إِلْقَام	بوندرمق بوغازندن اشاغی ایتمك
إِلْقَان	چابك حفظ وازبر ایتمك ازبرلمك
اَلْقِصَّه	حاصل کلام کلامدن مراد اولان شودرکه معناسنده ترکیب عربیدر
اَلْکَن	بلتك اولان آدم
اَلْکَنْکَن	بلتکلك کوزرر وآدمك اغزینی صوصدرر اولان
اَلْکُونَه	قلدیلرك بوزینه سوردکاری قزل بویا
اَللّٰه	خالق السموات والارض باری تعالی حضرتلرینك جمیع صفاتلرینی حاوی اسم اعظملریدر
اَلَم	اغری: رنج: کدر: غم: غصه
إِلْمَاء	چالق سرقت ایتمك
إِلْمَاح	جزئیجه عرض ایدوب آنیده ینه ستر ایتمك
اَلْمَاس	مشهور ذی قیمت جوهرکه خالص کسموردر
إِلْمَاع	وضع حمل وقتی تقرب ایتدیکنك علامتلری ظهور ایتمك واشارت ایتمك ایما ایتمك وعلولندرمك: اشعال ایتمك

اَلَمْزَده	متألم: غمخوار: مضطرب اولان
اَلْمَعَه	لمعانلر: ضیالر
اَلُو	بطالت ایدوب سعی واهتمامده قصور ایتمك
اَلُوّ	عطیه بخشش: احسان
إِلْوَاء	سنجاق دیکمك: سنجاق آچمق
أَلْوَاح	لوحلر: یصی صحیفه لر: تختهلر
أَلْوَان	لونلر: رنکلر چشیدلر
آلُوث	بولاشق قارشیق ملوث اولان
آلُودَه‌کی	بولاشقلق قارشقلق تلوث
آلُودَه	بمعناه ایضا
آلُوف	الفت وانسیته زیاده میال والشوق اولان
أُلُوف	بیکلر: هزارلر: الفلر
أُلُومَه	لوم وتوبیخ اولنه جق فعل
أُلُوهِیَّه	الهلق: معبودلق تکریلق
أَلْوِیَه	لوالر: سنجاقلر: بیراقلر
إِلٰه	معبود: عبادت اولنان نسنه
إِلْهَاء	اکلندرمك: اویون ایله مشغول قیلمق
إِلْهَاب	علولندرمك: شعله لندرمك
إِلْهَاد	ظلم وجور ایتمك
إِلْهَام	فیضله عبدك قلبنه نسنه القا وتلقین ایتمك
آلِهَه	الهلر: معبودلر: عبادت اولنان نسنه لر
إِلْهَه	دیشی بت: دیشی صنم
إِلٰهی	یاربی ای بنم ربم معناسنده ندای عربیدر

اِلٰهی: حق سبحانه وتعالی حضرتلرینه منسوب اولان

اِلٰهیّه: اللهلق: معبودلق: تکریلق

اِلیٰ: طرفنه طوغری معناسنده اداة انتهای ترکیب عربیدر

آلیاف: لیفلر: اغاج وآغاج قبوغنك تللری

آلیَس: دلیر: شجیع: بهادر دلاور اولان

اَلیَط: زیاده لیاقت صاحبی اولان

آلیف: الفت اولنمش آشنا ودوست اولان

آلیَق: زیاده لایق وسزاوشایان اولان

اَلیَب: اغزی ورنجشه موجب اولان

اَلیَوم: بوزمان بوکون بوعصر معناسنده ترکیب عربیدر

اِلتِحاء: صقاللو اولمق وقبوق صویمق

اِلتِحاج: جبر ایتمك الجا ایتمك زورلق

اِلتِزاء: طولدرمق

اِلتِفاء: برنسنه نك قبوغنی صیروب صویمق

اِلقاء: ابقا ایلمك ترك ایتمك براقمق

اِلباء: اوبالنوب بطائت ایلمك

اِلتِیاب: بربردو اکلنوب مقیم اولمق

اِلتِیاب: اثواب کیمك

اِلتاب: برخصوصی برکمسه اوزره واجب ولازم قیلمق

اُمّ: انا: ننه: والده: مادر

اَمّابَعدُ: اندنصکره کلملیم ایلیشمزه معنالرنده مستعمل ترکیب عربیدر

اِمانَه: اولدرمك: اماته ایتمك

اَمائِل: امثللر: وقومنك افضل ومعتبر اولانلر

اَماج: هدف: اوق وتفنك آتمغه دیکلن نشان

اَماجِد: امجدلر مجد وشرف وعزتلری زیاده اولانلر

آماجگاه: دنیا: عالم: کون وفساد

آماده‌گی: حاضرلق: مهیالق: مستعدلك

آماده: حاضر: مهیا مستعد اولان

اِمارَه: آمرلك: امر وحکومت ایتمك

اَمارَه: نشان: علامت: علم

اَمّارَه: ذوق ولذت حسیه مایل اولان

اَمارِد: امردلر: صقلسز اولانلر

اِمازَه: آیروب سچمك انتخاب ایتمك

آماس: بدنده حادث اولان شیش وقبارق

اِماطَه: بعید برطرفه ایتمك ابعاد ایتمك

اَماکِن: مکانلر: محللر: یرلر موضعلر: موضعلر

آمال: امللر: امیدلر: اومیدلر

اِماله: برطرفه میل ایتدرمك برطرفه طوغری یاتیرمق

اَمالِکه: مملوکلر: کوله‌لر: عبدلر: قوللر

ف
ف
ف

اِمَام نمازده جماعتك رأسى وهاديسى اولان ونمازده جماعت رياستنى ايتمكه مأمور وموظف اولان وامير سلطان: رأس: حاكم

ف **اِمَامَانَه** امامه لايق ويراشق اولان

اِمَامَه امامليق: امامك خدمت ورتبه سى وتسبيحك اوجنه وچوغك اغزلغى مقامنده علاوه اولنان كهربا پارچه سى وبوكا مماثل شيلر

اَمَان ندا اولنوب مرحمت طلب ايتمك والم ياخود وجع ياخود تعجب ياخود اضطراب افاده ايتمكده استعمال اولنور

اَمَان عفو ومرحمت

اَمَانَت حفظ اولنوب صكره رد واعاده اولنمق اوزره تسليم وتوديع اولنان نسنه

اَمَانَةً امانت اولارق كيرو ويرلمك اوزره

ف **اَمَانَتدَار** امانتك تسليم وتوديع اولنديغى كمسنه

ف **اَمَانَتدَارى** امانتدارلق: امانتجيلك

اَمَانِى امنيت قورقو وعقوبتدن معاف ومصون اولمق

اَمَانِى امنيه لر آرزولر مقصودلر

اَمْتَه قدر پريشان پاره

اُمَّت جماعت: قوم: طائفه وپيغمبرك بعث اولنديغى طائفه كه ايچلرندن ايمانه كلنلر امت اجابت وايمان كتورمينلر امت دعوت تسميه اولنور

اِمْتِثَال موافقت مطابقت ايتمك

اِمْتِحَاء محو ونابود اولمق: ازاله اولنمق: غائب اولمق

اِمْتِحَاض صافى اولمق وخالص وصاف اولمق

اِمْتِحَاق محو وابطال اولمق بوزلمق

اِمْتِحَان صلاحيت ياعدم صلاحيت كشفى ايچون واقع اولان تفتيش وتفحص وتجربه

اِمْتِدَاح مدح وستايش وثنا ايتمك

اِمْتِدَاد كرلوب اوزانمق وبوى طول: اوزونلق

اِمْتِرَاء چيقارمق: اخراج ايتمك وشك: وتردد ايتمك

اِمْتِزَاج اويمق: طبعاً ياخود جسماً موافق ومطابق اولمق

اَمْتِعَه متاعلر صاتله جق نسنه لر

اِمْتِكَار الدانمق: مكره اويمق فريفته اولمق

اِمْتِلَاء طولمق طولدرمق وطولو اولمق ومعده طولغونلغى

اِمْتِلَال بر ملته داخل اولوب ملتلنمك

امتناع فراغت ایلدوب کیرو طورمق چکلمك

امتنان برینه مصروف اولان احساناتی ذکر وتعداد ایلدوب باشنه قاقمق وممنون ومتشکر اولمق

امتیاز تفرق: تفضل وتفریق ایتمك وعامهٔ ناسه مشترك اولمیوب بعضنه مخصوص اولان رخصت: ومأذونیت

امتیازی تفرق وتفضله منسوب ومتعلق اولان

امثال مثللر: مثالمر: اورنکلر نمونه‌لر: نمودارلر: ومثللر قاتلر: مقدارلر: ضروب امثال ضرب مثللر بین الناس مشتهر ومقبول کلام عبرت ارلساملر امثال رقمی برکمك قاچ مثلی لخذ واعتبار اولنه جغنی ارائه ایدن رقم

امثل زیاده مشابه اولان وامثالدر زیاده شایان اولان وافضل واکرم واکبر اولان

امثله مثاللر اورنکلر نمونه‌لر

امثوله امثالدر شایان بیت یا عباره

امجاد مجید اولنلر: مجد وشرف وعزته مالك اولانلر

امجد زیاده مجید اولان مجد وشرفی زیاده اولان

امحاء محو وازاله ایتمك نابود قیلمق

امحاء بمعناه ایضا

امحاض خلوص ومحبت ایتمك وطوغری سویلمك

امحاق برکتنی کیدرمك وتلف اولمق

امحاك دارغون مشرب اولوب لجوج اولمق

امحال قیتلق اولمق وقیتلغه کرفتار اولمق

آمد کلمك: ورود ایتمك (ف)

آمد صوك: غایت انجام: منتها

امد زیاده مدید وطویل اولان زیاده اوزون اولان

امداد یاردم ایتمك اعانه واغاثه ایتمك (ف)

آمدوشد کیدوب کلمك ذهاب وعودت ایتمك (ف)

آمده کلمش اولان وارد اولمش اولان (ف)

آمر امر ایدیجی: بیوریجی فرمان ایدیجی اولان

امر بیورق: فرمان ولسنه شیء چیز وماده خصوص مصلحت

امر زیاده مرارتلو زیاده آجی اولان

امرا امیرلر: بکلر: میرلر سیدلر: شریفلر

امرار مرور ایتدرمك کچورمك

امراض مرضلر: علتلر: خسته‌لقلر

امراض خسته قیلمق: کیفسز ایتمك

آمرانه آمره مناسب اولان (ف)

اَمْرَد جهره سی مطلقا تویسز قیلسز اولان جوان

ف **آمُرْزِش** بارلغامق : عفو ایتمك

ف **آمُرْزْكَار** بارلغایجی عفو ایدیجی اولان

ف **آمُرْزْكَارِی** بارلغایجیلق : عفو ایتمك

ف **آمُرْزَنْدَه** بارلغایجی : عفو ایدیجی اولان

و **اِمْرُوز** بوكون

اَمْزِجَه مزاجلر : خلطلر : تركیبلر مركبلر وطبیعتلر : مشربلر

اِمْشَاء اخشام اولمق وامشا ملق

اِمْسَاس كدرمك : طوقندرمق مس ایتدرمك

اِمْسَاك صالیویرمامك طوتمق حبس ایتمك وكندو نفسنی ضبط ایدوب پرهیزكارلق ایتمك وخست وبخل ایتمك ابسم وصیام نیتیله اكل وشربدن اجتناب ایتمك یوم صیامده اكل شربدن اجتناب اولنه جق دقیقه

و **اِمْشَب** بوكیجه

اَمْصَار مصرلر : شهرلر : مملكتلر

اِمْضَاء جاری قیلمق ایچون اسمنی علاوه ایتمك

اَمْضَی زیاده جاری و نافذ اولان

اَمْطَار مطرلر : یاغمورلر : بارانلر

اَمْعَاء معیلر : باغرصاقلر

اِمْعَال ایشنلنچوریك ایشنه مانع اولمق

اِمْعَان مبالغه اوزره جهد ایتمك

اِمْكَان ممكن اولمق حد قدرته داخل اولمق

اَمْكَن ممكن اولدی مهما امكن ممكن اولدیغی قدر فقدر ممكن اولور ایسه معناسنده تركیب عربیدر

اَمْكِنَه مكانلر : محللر : یرلر موقعلر

اَمَل امید اومق : امید ایتمك

اِمْلَاء طولدرمق : مملو قیلمق طولو قیلمق یازمق تحریر ایتمك والفاظ مكتوبه نك تحریر مناسب ومقتضی اولان حرفی اشعار ایدر برعلم مرغوبك اسمیدر

اَمْلَاك ملكلر : تملك اینه و اراضی

اِمْلَاك صاحب ملك اولمق

اِمْلَاك یوروب اوصاندرمق

اَمْلَس ال ایاسی كبی دوز صرپجق اولان

اُمَم امتلر : پیغمبر قوملری

اَمْن امنیت : خوف واندیشه دن فارغ اولمق

اُمَنَاء امینلر : اعتماد اولنه جق ذاتلر ودولتك ایرادات واخراجاتنه مربوط ومتعلق بولنان بعض مناصب معتبره نك صاحبلری

امنع: زیاده کوچ ومشکل اولان وزیاده قوت وقدرت وحمیت صاحبی اولان

امنیّه: خوف واندیشه‌دن خالی اولمق

امنیّه: اوملان آرزو ومقصود

اموات: میتلر: اولیلر: بی حیات اولنلر، وقطعه اعمار اولنمیان اراضی

امواج: موجلر دکزلر طالغه‌لری

اموال: ماللر: تملك اولنان نسنه‌لر

امواه: ماءلر: صولر: آبلر

آموخته: اوقومش: اوکرنمش عالم: متعلم اولان

امور: امرلر: نسنه‌لر: شیلر چیزلر: مصالح: مواد

اموزیده: ایش کورمش: مجرّب ومعلوماتلو اولان

آموز: بلیجی: عارف اولان اوکرنیجی اولان واوکردیجی اولان

آموزش: بلکو معلومات اوکرنمك واوکرتمك

آموزکار: خواجه: اوکردیجی وشاکرد: واوکرنیجی

امومه: والده اولمق ووالده‌یه مخصوص کیفیت

امهاء: بله‌مك: کسکنلتمك

امهات: املر: والده‌لر واصللر اساسلر ویر علمه متعلق باشلوجه ومعتبر اولان کتابلر

امهال: مهلت وزمان ویرمك تعجیل ایتمامك

امهان: حقیر ومبتذل قیلمق

امهق: کیرچ کبی دونغی بیاض اولان

امّی: اوقوب یازمغی اصلا تحصیل ایتمامش اولان

امیال: میللر: ایکی بیك بشیوز ذراع مسافه‌لری

امیّه: والده‌لك: والده‌یه مخصوص کیفیت

آمیخته: مخلوط: قارشق اولان

امید: امل: توقع: اومه انتظار

امیدبخش: امید ویریجی امیدبخشی

امیدوار: امیدلو: امیدی اولنان

امیدواری: امید: امید ایدیجیلك امید ایتمك

آمیر: امر ایدیجی بك پاشا پادشاه ضابط وحضرت سید الانامك نسب عالیلرینه منتسب اولان آدم شریف. سیّد

امیر آخور: پادشاه آخورینك نظارتنه مأمور اولان کمسه

امیر الامراء: بکلربکی

امیر الجیوش: سرعسکر: سپهسالار

امیر الحج: حج شرفنه کیدنلر اوزرینه مأمور ضابط

أمير المؤمنين	بالجمله مسلمانلرك پادشاهى
أميرانه (ف)	اميره لايق ويراشق اولان
آميز (ف)	قارشق مختلط اولان قارشديريجى اولان
آميزش (ف)	اختلاط معاشرت وقارشمق قاتلمق
آميل	زياده مائل ومبتلا ومستعد اولان
آمين	اولسون معناسنده دعادر
أمين	قلبنده خوف واندیشه اولميوب راحت وآسوده اولان وعذر وخيانتدن مأمون اولوب موثوق ومعتمد اولان وامانتدار وبرنوع رتبه‌لو معتمد مأمور
آمينى	امينلك : امينك رتبه‌سى ايله مأموريتى
آمنيا (علاوه)	دربدن دكيلان طغارجق
آميزه (ف)	طبيعت وقير صقاللى كيمسه وآميز معناسنه
آميزموى (ف)	قير صقاللى كيمسنه
أميغ	حقيقت وايكى شيئك قارشمسى وجماعدن كنايه‌در
أميغه	قارشق ومجامعت
أميغى	حقيقى
أمّى	صادق حضرت سيد الانام عليه الصلوة والسلام طرف شريفلرينه اشارتدر
آين (ف)	شو، او، بودكل، اول برى ومحبوبلرده اولان نقد حسن لطافت وجاذبه
آن (ف)	وقت، زمان، وزمانك جزء لايتجزاسى
آناء	الولر زمانلر
إناء	قاب وچناق : صحان تخره كاسه مثللو
إنائه	صكره يه قومق : تكاسل ايتمك : اوشنمك
إنابه	پشيمان اولمق ندامت ايتمك
أناة	حلم رفق : ووقار تمكين
أناث	انثيلر قاريلر زنلر زنان
أناجيل	انجيللر انجيل شريفلر
أناذ (و)	قاردينلان ميوه
أنار الله	الله تعالى منور قيلسون معناسنده دعادر
انارستان (ف)	نار يمشى بغچه‌سى
إناره	منور قيلمق آيدنلندرمق
أناس	انسانلر : ادملر
أنا فانا	كوندن كونه متعاقبا متواليه
إناقه	افراط درجه سنده خوب ولطيف اولمق
إناله	نائل قيلمق : اعطا ايتمك
أنام	ناس : انسانلر وبر يوزنده اولان مخلوقات
إنامه	اويوتمق : نومه كرفتار قيلمق

آنامل نمله لر : پرمغك طرنوقی بوغمری

آنان نالان اولمق انين وفغان ايتمك

آنانيّة بنلك : خود بينلك

اِنْباء اخبار ايتمك خبر ويرمك انها ايتمك

اِنْبات نباتات بتوروب نشو ونما ايتدرمك

آنْبار (ف) ذخيره ومهمات حفظنه مخصوص بيوك مخزن وسفينه مخصوص اولان محل

آنْباز (ف) رفيق : شريك : اورتق

آنْبان (ف) طغرجق : چانطه : هكبه

آنْبانجه (ف) كوجك انبان كوجك چانطه

آنْبانه (ف) انبان : طغرجق چانطه هكبه

آنْبرباريس (ف) برنوع ميوه نك اسميدر

اِنْبِساط بايلمق : وسرور ومحظوظ اولمق

اِنْبِعاث بعث وارسال اولنمق كوندرلمك

اِنْبِغاء لياقت مرغوب اولمق سزا اولمق

اِنْبِكاء اغلامق بكا ايتمك

آنْبوب قارغی وقامش بوغمی

آنْبوبه بمعناه ايضاً

آنْبوه (ف) كثرت : غلبه : ازدحام وكثير وافر اولان

اَنْبِياء نبيلر پيغمبرلر سولر

اِنْبِياع رايج اولمق سورولوب صاتلمق

اِنْبيق عرق نقطيرينه مستعمل اولان آلت

اِنْتاج طوغرمق حصوله كتورمك

اِنْتِبار (ف) قبارمق : شيشمك

اِنْتِباك يوكسلمك وشهرت بولمق

اِنْتِباه اويانمق : كوزی آچق اولمق

اِنْتِتام اغزندن قبيح وناسزا سوز بوشانمق

اِنْتِثار صاچلمق : يايلمق : ويرندن طشقرمق

اِنْتِجا فسلداشمق وبربريله اسرار سويلشمك

اِنْتِجاس بولاشمق : مردار اولمق

اِنْتِجام انجامه واصل اولمق : تمام اولمق بتمك

اِنْتِحاء ميل ايتمك وسويكوب طيانمق

اِنْتِحار كندو كنديسنی قتل ايتمك

اِنْتِحال ديكرك نسنه سنی سنمدر ديو ادعا ايتمك

اِنْتِخاء تبختر وتعظم وافتخار ايتمك

اِنْتِخاب ورندولمك اختيار وامازه ايتمك

اِنْتِذار ادامق ادراق ايتمك نذر ايتمك

اِنْتِزاع چكوب چيقارمق وقوپوب چيقمق

اِنْتِساب دائره تعلق ومعيتنه داخل اولمق

اِنْتِساج طوقونلق واورنلك ومنتظم بولمق

اِنْتِسَاخ كتاب نسخه سنى المق وزائل و باطل اولمق

اِنْتِسَاق نظام اوزره دزلمك

اِنْتِشَاء نشئات ايتمك : حاصل اولمق

اِنْتِشَار طاغلمق : صاچلمق يايلمق آچلمق

اِنْتِشَاق بورونه نسنه چكمك

اِنْتِصَاب يوكسكه قالدرلمق وديكلوب طورمق : ومنصب نصب اولنمق

اِنْتِصَاح نصيحت قبول ايتمك

اِنْتِصَار داد وانتقام وانتصاف المق

اِنْتِصَاف حق وداديني تماماً وكاملا المق

اِنْتِظَار مأمول ايلدوب بكلمك مترقب اولمق

اِنْتِظَام نظام وصره وديزه اوزره اولمق

اِنْتِعَاش يقيلور ايكن طوغريلوب قالقمق ومريض يا خود كسكون ايكن صحت وشرف بولمق

اِنْتِفَاء يردن ايريلوب اوزاغه سورلمك

اِنْتِفَاخ ايچنه يل طولوب شيشوب قبارمق

اِنْتِفَاش صاچى طاغنق اولمق

اِنْتِفَاض بول ايتدكدنصكره كركى كبي استبرا ايتمك

اِنْتِفَاع فائده لنمك : منفعت بولمق

اِنْتِقَا دانه لرينى ازقيلمق استمك

اِنْتِقَاء اورندرلمك : اجتبار وانتخاب ايتمك

اِنْتِقَاب نقابلنمق : باشمق اورتمق

اِنْتِقَاص اكسلمك واستبرا ايچون ذكره صو سرپمك

اِنْتِقَاض بوزلمق : چوزلمك وابطال اولنمق

اِنْتِقَاط خبر صورمق : تدقيق وتجسس ايتمك سؤال واستفسار ايتمك

اِنْتِقَال تبديل مكان ايتمك يردن يره كوچمك

اِنْتِقَام اخذ ثار ايتمك : اوچ المق قارشولق ايتمك

اِنْتِقَاه كلامن وخبر وصدن شفاى صادره وانشراح بولمق

اِنْتِكَاس بقلمق باش اشاغى اولمق سرنكون اولمق

اِنْتِمَا نسبت وعلاوه وانتساب ايتمك

اِنْتِهَاء غايت ونهايته واروب تجاوز ايتمك

اِنْتِهَاب قاپشمق يغما ايتمك : نهب وغارت ايتمك

اِنْتِهَاج وارمق چيقمق : يول ايتمك

اِنْتِهَاز فرصتى قاچرميوب يقالمق

اِنْتِهَاض دبره دوب قالقمق وبو وسفره چيقمق

اِنتهاك: ضعیف وبیحال قیلمق وابطال ایتمك

اِنتیاط: آصلوب معلق اولمق وكندویه ربطله حكم ایتمك

اُنثا: انثه: قاری، دیشی

اِنثرام: آغزده دیش كوكندن قیریلمق

اِنثقاب: دلنمك: دلك اولمق

اُنثی: قاری: زن، دیشی

اِنجاء: قورتارمق سلامته ایردرمك

اَنجاب: نجیبلر صوی ونسلی پاك وكریملر اولادلر

اِنجاح: ایشی بیتمك ومرادینی ویرمك

اِنجاد: مرتفع اولمق: ورتبهٔ رفیعه یه نائل اولمق

اِنجاز: وعد وقاقیلمق: سوزندن طورمق وبرینك حاجتنی رواكورمك

اَنجاس: نجسلر: مردارلقلر پیسلكلر

اَنجام: صوك: آخركار: عاقبت

اِنجذاب: جذب اولنمق برنسنه نك جاذبه سی قوتیله اول نسنه یه طوغری چكلوب منجر اولمق

اِنجذام: كسلمك: قطع اولنمق

اِنجراد: صویلمق: چیلاق اولمق

اِنجرار: چكلمك چكلوب اوزامق

اِنجزام: قیریلمق: شكستا اولمق

اِنجلاء: آچلوب روشن وعیان اولمق

اَنجم: نجملر: یلدزلر: كوكبلر

اِنجماد: طوكمق صلابت كسب ایتمك قاتیلشمق

اِنجماع: بریكوب جمع اولنمق برییره طوپلانمق

اَنجمن: مجلس، شنلك جمعیت

اَنجیر: معلوم برنوع میوه اسمیدر

اِنجیل: حضرت عیسی علیه السلامه نازل اولان كتاب شریف

اِنجیلی: انجیل شریفه متعلق ومنسوب اولان

اَنحا: ناحیه لر: طرفلر: جانبلر

اِنحا: اماله ایدوب چویرمك توجه ایتمك

اِنحداب: قانبورلق: قانبور اولمق

اِنحدار: اینمك اشاغیلق اینمك

اِنحراف: برطرفه طوغری میل وعدول ایتمك صاپمق (انحراف بوصله) راست قطبین ارضه متوجه اولمیوب كرك شرق وكرك غرب جهتنه میل ایلمسی

اِنحراف مزاج: غضب: انفعال: كوجنمك كیغنمزلك، عدم صحت

اِنحسام: كسلمك: قطع اولنمق

اِنحصار: حصر اولنمق تجاوز ایتمامك قپانوب چیقمامق وتجارتی بركیمسه یه تخصیص ایتمك

اِنحطاط: اینمك آشاغیلمق

	لغت	معنا
	اِنْحِلال	چوزلمك : آچلمق بوزلمق واریمك
	اِنْحِطام	قیرلمق : اوزلمك : اوفالق
	اِنْحِناء	اكلك : بوكلمك : چارپلمق
	اِنْخِذار	پرده لنمك : پرده طوتمق
	اِنْخِداع	آلدانمق حیله یه آلدانمق
	اِنْخِزان	بلی قیرلمش كبی اگری یوریمك
		ویرینك كلامنه جواب ویرمك
	اِنْخِساف	آی كره ارض كولكه سنه
		طوتلوب قرانلق اولمق
	اِنْخِفاء	گیزلنوب صقلانمق
	اِنْخِفاض	اینمك : آشاغیلمق
	اِنْخِلاع	چیقاریلوب دفع اولنمق
	اِنْخِناق	بوغلمق بوغازی صیقلمق
ف	آنْدَاخْت	آتمق دیمك القا ایتمك
	اَنْدَادْ	ندلر : امثال : مانندلر
ف	آنْدَازْ	آتیجی رامی رمی ایدیجی اولان
ف	آنْدازَنْدَه	بمعناه ایضاً
ف	آنْدازَه	مقدار : مقیاس : اولچك
ف	آنْدازی	اندازلق : آتیجیلق
ف	آنْدام	اندام بدن ونظافت
		انتظام
	اِنْداه	ندامت ایتدرمك پشمان قیلمق
	اِنْدِباغ	دباغت اولنمق
	اَنْدَر	زیاده نادر اولان یك از بولنان
ف	آنْدَر	ایچنده : درونده :
		داخلنده : طرفنده
	اِنْدِراج	تنسل بالجمله دوكتوب
		قالمامق

لغت	معنا
اِنْدِراس	رسم واثری محو وازاله اولنمق
آنْدَرُود	صو ویالدز وامثاللری طلا
آنْدَرُون	ایچرو : داخل : ایچ طرفی
	وحرم زائره سی
	اجزاسی طاغلمق
اِنْدِعاص	
اِنْدِفاع	دفع اولنمق وسوزه گیریشمك
اِنْدِفان	دفن اولنوب كوملمك
اِنْدِقاق	دق اولنوب : ازلمك
آنْدَك	از اولان مقداری قلیل اولان
اِنْدِماج	گیروب گرگی كبی برلشمك
اِنْدِمال	اوكولوب صاغالمق بواولو قپانمق
آنْدُوخْتَه	مكتسب : قزانلمش كسب
	اولنمش اولان
آنْدُود	سوریلوب طلا اولنمش اولان
آنْدُوز	قزانیجی كسب ایدیجی وجمع
	ایدیجی اولان
آنْدُوه	غم : غصه : كدر
آنْدُوهگین	مكدر : مغموم غصه‌دار اولان
آنْدُوهْناك	بمعناه ایضاً
اِنْدِیاك	اسهاله گرفتار اولمق صارقوب
	صاللانمق
آنْدِیَه	نادیلر : ندیلر : مجلسلر
	انجمنلر : جمعیتلر
آنْدِیش	دوشنیجی : تفكر ایدیجی اولان
آنْدِیشَه	دوشنمك : تفكر ایتمك
	وغم : هم : كدر
آنْدِیشْناك	مغموم : مكدر
	اندیشه‌لو اولان

اندیشیده : دوشونلمش تفكر اولنمش اولان
انذار : بر ماده اعلام ایدوب تحذیر وتخویف ایتمك : عذاب وعقوبت وعد ایتمك
انزال : ایندرمك : نزول ایتدرمك وحین جماعده منی اخراج ایتمك
انزعاج : یرندن قوپارلمق : سوكلمك
انزمام : باغلنمق : بولار ایله باغلنمق
انزواء : كوشه‌یه چكلمك كوشه‌نشین ونهان
انزیال : آیرلمق : جدا اولمق
انس : انسان طائفه‌سی نوع بشر
انس : الشقلق : انسیت ایتمك الشمق
انساب : نسبلر : صویلر : خصم اقربا طائفه‌لری ونسبلر یعنی وجه مخصوص اوزره حساب اولنوب تنازعه نشئه اولنمش جدوله قید وثبت برله علم وحسابك مشكلاتنی تسهیل وتخویف ایچون استعمال اولنمش عددلر
انساق : مسجع ومقفی منتظم كلام ایراد ایتمك
انسال : نسللر اولاد طائفه‌لری ذریتلر
انسان : آدم بنی آدم نوع بشردن بر فرد
انسان العین : كوز بیكی : مردمك چشم
انسانی : انسانه مخصوص منسوب اولان
انسانیه : انسانه مخصوص منسوب اولان

انسب : زیاده مناسب وموافق حال اولان
انسبا : نسبلر : صوی ونسب صاحبلری
انسجال : دوكلوب آقمق : ریزان اولمق
انسجام : بمعناه ایضاً وصو كبی آقمق وكلامك عباره‌سی وجه مرغوب اوزره ترتیب وتألیف اولنمق
انسحاق : سحق اولنمق : دوكلوب ازلمك
انسحال : آب روان كبی متصل تكلم ایتمك
انسداد : سد ومنع اولنمق وقپانمش اولمق
انسداك : صارلمق : صارقق اولمق
انسعاب : آقمق : جریان ایتمك
انسعار : یانمق : آتش اولمق : علولنمك
انسلاب : صویلمق : چیقارلمق وانكار اولنمق
انسلاخ : ای آخر اولمق آیك صوكی اولمق
انسلاك : سلوك ایتمك : قول طوتمق
انسلال : ناس ایچندن كیزلوجه صیویلوب كتمك
انسیاب : آقمق جاری اولمق جریان ایتمك
انسیاع : بمعناه ایضاً
انسیاق : سوق اولنمق : سورلمك وتابع وپیرو اولمق
انست : الشقلق الشق اولمق وحشی اولمامق

اِنْشَاءْ یاپمق : اعمال ایتمك ومكتوب یازمنك علمی

اِنْشاءَالله اگر الله تعالی دیلرسه معناسنده ترکیب عربیدر

اِنْشَادْ شعر اوقومق وغائب اولان مالی ندا ایتمك

اِنْشَاقْ قوقلامق ودوزاغه واغه الشدرمك

اِنْشَائِی انشایه منسوب ومتعلق اولان

اِنْشَابْ بایکیت اولمق : بنشوب جوان اولمق

اِنْشِیَالْ آزآز دوکله رك آقمق

اِنْشِتَاتْ طاغلمق : پراکنده اولمق طاغنق اولمق

اِنْشِرَاحْ فرح : فرحناك اولمق کوکسی کلمك

اِنْشِرَاقْ چاتلایوب یارلمق چاتلامق

اِنْشِرَامْ یارق یارق اولمق : ویك یارلمق

اِنْشِطَاءْ چتاللاشوب آیرلمق چتاللاشمق

اِنْشِعَابْ چتاللاشوب آیرلمق متفرق اولمق

اِنْشِغَالْ مشغول اولمق : مشغول اولمك

اِنْشِقَاقْ یارلمق : چاتلامق یارلمش اولمق

اِنْشِلَالْ شدتله اتله رق آقمق

اِنْشِیَامْ داخل اولمق ومنظور اولمق

اَنْصَابْ نصبلر : صنملر : بتلر ودیکیلو طاشلر

اِنْصِبَابْ دردوناك وبیطاقت ایلمك

اَنْصَارْ ناصرلر : مدینهٔ منوره اهالیسندن طرف حضرت مصطفویه نصرت واعانت ایدن زمرهٔ جلیله یه داخل اولان ذات شریفلر

اَنْصَافْ نصفلر : یارملر : بملر

اِنْصَافْ عدل وداد ایتمك : عادل

اِنْصِبَاغْ بویانمق ووافتیز اولمق

اِنْصِرَاحْ آچیغه چیقمق : عیان وآشکاره اولمق

اِنْصِرَافْ کیرو دونك وصاپمق وصیغه یه کلمك

اِنْصِرَامْ کسلمك : قطع اولمق

اَنْصَفْ عدل وداده زیاده مطابق اولان

اِنْصِلَاخْ یاریلشوب ترك خصومت ولمق

اِنْضَاجْ کرکی کبی پشیرونه قوامی بولدرمق

اِنْضِمَامْ ضم وعلاوه اولنمق قاتلمق قباحتلو اسناد ایتمك

اِنْطَافْ [illegible]

اِنْطَاقْ سویلتمك نطق ایتدرمك

اِنْطِبَاخْ پشمك : پشورلمك

اِنْطِبَاعْ طبع اولنمق : باصلمق وبسمه [illegible] [illegible] [illegible] تماثل اولمق

اِنْطِفَاقْ [illegible]

اِنْطِفاءْ سیونمك : سیوندیرلمك
اِنْطِلاق صالیویریوب کیتمك وممنون ومحظوظ اولمق
اِنْطِواءْ بوکلوب : دوشیروب طوپلانمق
اِنْطِباعْ مطیع ومنقاد اولمق اطاعت ایتمك
اِنْظِلامْ ظالمك ظلمنه بیون صونوب بوکمك
آنْعامْ قیونلر : انعام : نعملر
اِنْعامْ احسان ایتمك بخشیش ایتمك
اِنْعِدالْ صاپمق : طوغری یولدن چیقمق
اِنْعِزال اعتزالکنده کرهندن آیرلمق
اِنْعِصامْ محفوظ ومصون اولمق
اِنْعِطافْ بوکلمك : اکلمك چارپیق اولمق
اِنْعِقادْ باغلانمق : واغدلنوب باغلانمق
اِنْعِکاسْ عکس اولنمق : ترس چویرلمك
اِنْغِمامْ غم وکدره کرفتار اولمق مغموم اولمق
آنْفْ بورون تنفس ایله شم آلتی اولان عضویدن
آنِفْ سابق مقدم اولان اقدملر
آنِفاً مقدما : سابقا
اَنْفارْ نفرلر : فردلر کشیلر
اِنْفارْ قورقودوب قاچرمق

اَنْفاسْ نفسلر : تنفسلر صولوقلر وروحلر : جانلر وذاتلر جوهرلر : کدرلر وکلمه‌لر کلاملر : ودعالر
اِنْفاقْ خرج ایدوب توکتمك وفقیر اولمق
آنْفالْ نفللر : غنیمتلر : یغمالر
اِنْفِراءْ یارلمق شق اولمق
اِنْفِراجْ غم وغصه‌دن خلاص بولمق
اِنْفِرادْ یالکز اولمق : تك اولمق
علی الانفراد یالکز بر اولرق بکانك یکان معناسنده ترکیب عربیدر
اِنْفِراقْ آیرلمق آیری اولمق
آنْفَسْ زیاده نفیس : وخوش ومقبول اولان
اِنْفِساحْ بولالمق : کنشلنمك ومسرور اولمق
اِنْفِسادْ فساده دوشمك
اِنْفِصامْ آیرلمق : آیری اولمق
اِنْفِصالْ بمعناه ایضا
اِنْفِصامْ قیرلمق : وکسلمك
اِنْفِضاضْ قیرلمق ومهری اچلمق ختامی بوزلمق
اِنْفِطارْ یارلمق : اچلمق : یارق اولمق
اَنْفَعْ زیاده نافع وفائده‌لو اولان
اِنْفِعالْ خاطرمانده اولمق کوجنمك
اِنْفِکاكْ یرندن یریوب چیقمق

انفهام آڭلاشلمق فهم وادراك اولنمق

انقاض نقضلر؛ بنا يقيلد يلرى طاش وكراميد وكراسته ومبحثلر مثللو؛

انقباض وارادن عمل كلماملك

انقحام ايشه بلا ملاحظه صالدیرمك

انقراض فرد واحد قالمامق اوزره توكنوب زوال بولمق

انقسام تقسيم اولنمق؛ بولنمك

انقص زياده نقيص واكسك اولان

انقصاف دفع اولنمق قوغلمق قاچرلمق

انقصام قيريلوب ايرلمق پاره لنمك

انقضاء آردى كسيلوب توق اولمق توكنمك

انقضاب كسيلمك: قطع اولنمق

انقضاض چاتلايوب ييقلمق دوچه سقلمق ولمق

انقطاع كسيلمك؛ قطع اولنمق وتوكنمك اولنمامق؛ باقيسى قالمامق ودنيادن چكلوب كوشه نشين انزوا اولمق

انقلاب دونمك؛ دكشمك؛ بشقه درلو وآخر كونه اولمق وحال وهيئتى صول دكشمك

انقلاع سوكلوب قوپارلمق

انقياد رام ومطيع اولوب خضوع وتضرع ايتمك

انكاح اولندرمك وقوجه يه ويرمك

انكار اويله دكلدر ديو ادعا ايتمك

انكحه نكاحلر؛ اولنمه لر

انكد زياده مكدر؛ زياده عجيب ياخود كوچ اولان

انكسار قيرلمق شكسته اولمق وخاطرمانده اولمق توجنمك وبد دعا ايتمك؛ لعنت اوقومق

انكساف ذاتنده اولان ضياسى غيراللغه تبديل اولنمق

انكشاف آچيلمق چيقمق؛ ظاهر وآشكاره اولمق

انگاه اول وقت؛ اول ساعت اول زمان

انگبين بال؛ عسل؛ آرى بالى

انگشت پارمق؛ الپرمقى؛ اصبع

انگور اوزم عنب اصمه نك ميوه سى

انگورك اوزمجك؛ كوچك اوزم

انگور چشم كوز ببكى وانسان العين

انگيز قاريشديرمق تحريك ايليجى اولان

انهنا فتنه ايله حوادث پيدا ايدرمق

انهاء محو وفنا بود اولمق يوق اولمق

انمشله پارمقلق طرزنده نوع حلوى

انموذج نمونه؛ اوزرنك

انموذج بمعناه: ايضا

انموزج بمعناه

انم وقت؛ زمان؛ ساعت

انوار نورلر؛ ضيالر؛ ايدنلقلر

لغت	معنا
اَنْواعْ	نوعلر: درلولر:
اَنْوَرْ	كونشلر زياده منور وضيادار وآيدنلق اولان
اَنُوفْ	آنفلر: برونلر: شامه‌لر وتنفس آلتلرى
اِنْهَا	سوز وخبر يتشدرمك خبر ويرمك
اِنْهاجْ	واضح وعيان قيلمق ياخود اولمق
اَنْهارْ	نهرلر: ايرماقلر: چايلر
اِنْهِباطْ	يوقاريدن اشاغى اينمك
اِنْهِناكْ	هتك اولنمق چاك اولنمق يرتلمق: وقيزك قيزلغى بوزلمق
اِنْهِدامْ	هدم اولنمق: يقلمق
اِنْهِزامْ	هزم اولنمق ال ايله باصلوب ازلمك وجنكده بوزلمق
اِنْهِضامْ	هضم اولنمق معده‌ده محو اولنمق
اِنْهِلاكْ	كندو نفسنى تهلكه‌يه صالمق
اِنْهِماكْ	جد واصرار ايدرب توغل ايدرك اوغراشمق
اِنْهِمالْ	كوز ياشى طاشوب آقمق واهمال ايتمك
اِنْهِمامْ	قوجامق اختيارلنمق يرفانى اولمق
آنِى	كماله وارق وقتى يتشمش اولان كال كمال وقتنه يتشمك
آنِيَه	انالر: قابلر: قجاقلر
آنِيسْ	انس والفت ايدن آدم دوست آشنا
اَنِيقْ	كوزل غريب ولذتلو لطيف اولان
اَنِينْ	الم ويا كدر سببيله اينلمك

لغت	معنا
آوا	آواز سس صدا وشهرت مشهور اولمق
آواخْ	خيف دريغ ايواه آه افسوس
اَواخِرْ	آخرلر: صوكلر: وآيك صوك كونلرى
آوارَهْ	مكان ومسكندن دور اولوب قپوسز اولان
آوازْ	سس: صدا: صيت وشهرت: مشهور اولمق
اَواسِطْ	اوسطلر: وسطده اولانلر وآيك وسطنده اولان كونلر
اَواصِرْ	آصره‌لر: منتلر: احسانلر وقرابتلر
اَوالِى	اولالر زياده ايو ومطلب اولانلر
اَوَامْ	برج دين وآدم ذمتنده اولان مبلغ
آوازه	سس: صدا: صيت وشهرت: مشهور اولمق
اَوامِرْ	امرلر: بيورقلر بيورلديلر
آوانْ	آنلر: زمانلر
اَوانِى	اناالر: قابلر: قجاقلر
اَوائِلْ	اوللر: اول اولانلر وآيك اولكى كونلرى واول زمانلر
اَوْبِاءْ	وبالر: طاعونلر: يمورجقلر
اَوْباشْ	هر جنس آدم قاريشوب جمع اولمسى
آوَّهْ	اف: [illegible]: يلا
اَوْتادْ	وتدلر: قازقلر: ديركلر

اوتار : وترلر : یای ایپلری و قوس هندی وترلری

اوتاغ : بیوك چادر خرگاه معظم

اوثان : وثنلر : بتلر : صنملر

اوج : کوکبك مرکز ارضدن غایت بعدی درجه سی و درجه علیا غایت درجه سی

اوجاع : وجعلر : آغریلر صانجیلر

اوجال : وجلر : قورقولر خوفلر

اوجب : زیاده واجب و لازم اولان

ف اوجکیز : بر بوکسك یرك یوقاروسنه چیقمش اولان

اوجه : زیاده مواجه و لایق وسزا اولان

ف آوخ : آواخ : ایواخ : حیف آه دریغ

اوداء : ودیدلر : صادق و خالص دوستلر

اودیه : وادیلر : دره لر : طاغلر اراسی یرلر

ف آوز : کتوریجی : حامل : حاوی صاحب اولان

اوراد : وردلر : قرآن کریمدن قرائتی وظیفه اتخاذ اولنان جزؤلر و دائما دلده اغزده اولان کلاملر

اوراق : ورقلر : اغاج یاخود کاغد یپراقلری

اورام : ورملر : ورم علتلری

آورد : جنك : پیکار : محاربه

آوردگاه : محاربه یری : جنك میدانی

آوردگه : بمعناه ایضا

آورده : نقل اولنمش منقول اولان وکتورلمش اولان

اورنگ : تخت : پادشاه صندالیه سی

اوزار : وزرلر : بارلر : یوکلر حموله لر

اوزان : وزنلر : تارتیلر و آغرلقلر

اوساخ : وسخلر : مردارلقلر

اوساط : وسطلر : اورته لر

اوسط : زیاده اورته ده واقع اولان

اوسع : زیاده واسع و میدانلو اولان

اوصاف : وصفلر : صفتلر

اوضاع : وضعلر : طورشلر : قونشلر

اوضح : زیاده واضح و عیان و آشکار اولان

اوطان : وطنلر : اصل ولادت مملکتلری

اوعیه : وعالر : قابلر : محفظه لر

اوغاد : وغدلر : الچق و دنی و فرومایه آدملر

اوفر : زیاده وافر و کثیر اولان

اوفق : زیاده موافق و اویار اولان

اوفی : زیاده وافی و وفی اولان

اوقات : وقتلر : زمانلر

اَوْقاف: وقفلر: جامع و عمارت مثللو خیراتك اداره سنه تخصیص اولنان اراضی و ابنیه

اَوْكاز: وکرلر: قوش یوالری اشیانلر

اَوْكَد: زیانه مؤکد و مؤید اولان زیاده مؤید اولان

اَوْل: رجوع ایتمك: کیرو دونمك

اَوَّل: برنجی نخست و ابتدا ابدا مبدأ

اَوَّلا: برنجی محلده و برنجی دفعه برنجی اولمق اوزره

آوْلا: اولا اولان زیاده لایق وسزا و مناسب اولان

اَوْلاد: ولدلر: جوجقلر

اُولُو: صاحبلر: ذاتلر

اَوْلَوِیَّة: اولالك: زیاده لایق وسزا اولمق

اَوْلَی: زیاده لایق: وسزا و مناسب اولان

اُولی: اول: برنجی: نخست اولان

اُولی: اولو: صاحبلر

اَوَّلی: مدخل و مقدمه و مبدأ اولان شئ

اَوْلِیاء: ولیلر: خصملر: اقربا وعلایق دنیادن واسنجین اولرق عبادت و ریاضتله مشغول اولوب الله تعالیه شدت قرب تحصیل برله صاحب کرامت اولنلر

اَوَّلِیّات: اولیلر: مدخل: و مقدمه اولان شیلر

اَوَّلِیَّة: اول اولمق برنجیلك

اَوَّلین: اوّللر: زمان قدیم آدملری

اَوَّلین: الك اول جمله دن اول اولان

آوَنْك ف: شراب قونه جق قاب

آوَنْكان ف: چنکال و صاروق شیلر

آوْنَق ف: شراب: باده

اُونیا: هالج تسمیه اولنان میوه

اُوی ف: ضمیر غائبدر

آوُرْكان ف: خواص محبوبان دلبران

آوُرْكَن ف: یوزسز دلنجی

آوِیْز ف: خالص شراب

اُوَیْس: قورد دیدکلری جانوار وکبار اولیای تابعیندن بر ذات اسمی اویس القرانی حضرتلریدر

آوِیشَن ف: کیکلك اوتی و اصلمق معناسنه

اَوْهام: وهملر: ظنلر: بی اساس اولان قیاسلر

اَوْهَن: زیاده وهن و سست وضعیف اولان

آوِی: قونوب ساکن اولوب اوطوروق

آوِیخْتَه ف: آصلمش: آصیلو معلق منوط اولان

آوِیز ف: آصیلیجی یا اصیجی اولان

آوِیزَه ف: آصمه: شمعدان وکوبه

ا ه : الله لفظندن مختصر شكل مخصوصدر

آه : ندا اولوب درد وكدر ووجع وونجش افاده ايدر

اهالى : اهللر؛ ساكن ومتمكن اولانلر؛ اوطورانلر

اهانت : الحق وحقير عد اندوب اعتبار ايتمامك وشول خارق عادهكه كافرى تكذيب وتذليل ايچون حق تعالى خلق ايدر

اهتجاء : بربرينى مسخرهيه چويروب ذم وقدح ايتمك

اهتجاج : اوزون اوزادى توغل وتمادى ايتمك

اهتداء : دلالته امتثال ايدوب طوغرى يولدن كتمك

اهتزاز : صاللانمق؛ دپرنمك حركت ايتمك وفرح وابتهاج سببيله صچرايوب اوينامق

اهترام : خيلى صدا ايله چاتلمق وعجله ايتمك

اهتصار : قيروب اوفاتمق وكندو نفسنى قيروب تواضع ايتمك

اهتضام : غصب ايدوب ظلم ايتمك

اهتلاك : كندو نفسنى هلكهيه صالمق

اهتمام : دقت وامكله ايشلمك ومحزون اولمق

اهتيال : قورقمق قورقويه كرفتار اولمق

اهجاء : هجو ايتمك؛ ذم ايدهرك مسخرهيه چويرمك

اهجنه : صيرلمش؛ صيرلو ومسلول چيقارلمش اولان

اهداء : كوندرمك؛ ارسال ايتمك وهديه ايتمك بخش ايتمك

اهدار : باطل وساقط واعتبارسز قيلمق ودوكلمش قانك قصاصنى وديتنى الدرمامق

اهذار : هرزه وهذيان سويلمك كوهزهلك ايتمك

اهراب : جد وجهد ايتمك وفراره مضطرب قيلمق

اهراق : دوكمك؛ آقتمق

اهرام : هرملر؛ مصر ديارنده واقع بعض اسكى وعظيم بنالردركه شكللرى سريع اولوب منارهكلاهى مثللو سيورى اولورلر

هرم : برشكل هندسيكه قاعدهسى شكل مستقيم الاضلاع اولوب مذكور قاعدهنك خارجنده بر نقطه قاعدهنك ضلعلرى بلنده وصل اولنان سطح مستويلر احاطهسندن حاصل اولور

اهزاف : چوقچه كولمك؛ قهقهه ايله كولمك

اهزال : هزليات ولاغ وخواطريه بك مشغول اولمق

آهستگی يواشلق: بطائت: تأنی عجله سزلك وملايملك نرملك: شدتسزلك

آهسته يواش: بطی: عجله سز اولان وبر ملايم شدتسز اولان

آهك كيرج: ايچی

اهل منسوب ومتعلق اولان وماهر واستاد اولان وساكن اولان اهل بيت زوجه: قاری: زن

اهلاك هلاك ايتمك: اولدرمك

اهلال يكی آی كورنمك وتلبيه ايدوب رفع صوت ايتمك

اهلّه يكی آيلر: هلاللر

اهلی آلشمش اولان وحشی اولميان

اهليّة مهارت: لياقت: تعلق منسوبيت

اهليلج ليمون: يمورطه شكلنده اولوب نام كرم شكلنده اولميان

اهم زياده مهم ودقته لايق وجهده شايان اولان

اهماك دارلمق: اغضاب ايتمك وبك چانشدرمق

اهمال بوشلامق: براقق ترك ايتمك وبر حرفی نقطه سز قيلمق مهمل قيلمق

اهمام محزون ودردناك قيلمق همومللندرمك

آهن دمير تيمور حديد دنيلان جسم معدنی — ف

آهن‌ربا مقناطيس طاشی دنيلان جسم معدنی — ف

آهنكش بمعناه ايضاً — ف

آهنك موزون صدالو اولان وموزون اولان ونفسيملو صدا وقصد وعزيمت ايتمش اولان وقصد عزيمت اراده ايتمك وشتاب سرعت عجله وروش رسم قاعده وطابور: صف: آلای — ف

آهنگر دميرجی: حداد — ف

آهنگی آهنكك صداسی موزون اولمق — ف

آهنی دموردن عبارت ياخود مصنوع اولان — ف

آهنين بمعناه ايضاً — ف

آهو جيلان وقرمجه وظبی وغزال دنيلان حيوان — ف

اهواء هوالر: هوسلر ميللر خواهشلر

اهوال هوللر: قورقنجلو نسنه‌لر وقورقولر

اهول زياده هولناك زياده قورقنجلو اولان

اهوَن زياده قولای زياده آسان اولان وبهاسی زياده دون اولان

ف آهون بر : دیوار دلیجی ویرهاز بجی آفتاب

علاوه آهوی : بمعناه ایضاً

ف آهوی ختن

ف آهوی زرین : کونش ویلدزلی قدح معناسنه

ف آهو پای : التی کوشه‌لی اوطه وآهو کبی آتلمقدن کنایه اولور

ف آهوز : برتیر انداز اسمیدر

آهوز : معشوق ومحبوب ومطلوب

آهوری : خردال دیلان تخم

آهوی : زیاده هوی : زیاده دوست ومحب اولان

و آهی : ندا اولوب درد والم و تحسر افاده ایدر

ف آهیخته : صیرلمش : چیقارلمش صیرلو ومسلول اولان

ف علاوه آهوی شمین : سزقی سیم ساعد مار کسربن

ف آهوی سرافکن : محبوبک چشم و طاقت سکسندکنایه

ف آهوی نهن گرفتن : برمظلوم حقنده ظلم وجیف وانصافسزلق ایتمکدن کنایه

ف آهوی : متوحش ومعیوب اولمق

ف آهیانه : دماغ اوزرنده اولان کمک باش طاسی

ف آهی : زند با زند لغتنده جیالان غزل

آی : ندا اولوب یاء ندکله : دقت ایدک دیمکدر

آیا : بمعناه ایضاً

آیا : تعجبا معناسنده ندادر

ایاب : کیرو دونمک : عودت ایتمک

آیات : آیتلر : علامتلر وقرآن کریمک عباره‌لری

ایات : کونشک حسن ورونقی

ایارت : تقویتنا یتمک قوتلندرمک

آیادی : یدلر : اللر : دستلر

آیادیم : یریوزی روزمین ادیملر زمینلر

ایاس : نومید اولمق : امیدسز اولمق

ایاسه : یاس ایتدرمک امیدسزقیلمق

ف ایاغ : قدح : شراب کاسه‌سی

ف آیاق : بمعناه ایضاً

آیاله : سنجاق : پاشالق والیلک زیرحکومتنده اولان دیار

ایاله : والیلک ایتمک

آیام : یوملر : کونلر : روزلر

آیب : راجع اولان کیرو دونجی اولان

ایباس : قورتمق قوروتلمق

آیت : علامت نشان وقرآن کریمک کلام مربوط جمله‌لری

ایتام : یتیملر : پدری وفات ایتمش نا بالغ جوجقلر

ایتمار : ابزینه اویمق : وامتثال واقتدا ایتمک

ایتسار : قمار اوینامق

ابتساع	واسع اولمق كنش اولمق كنشلنمك
ابتساق	اتساق انتظام منتظم اولمق
ابتسام	طمعالو ونشانلو اولمق وتسميه اولنمق
ايتصاف	اتصاف صفتلنمق صفتلو اولمق
ايتصال	اتصال اولاشق وييشك اولمق
ايتضاح	واضح وعيان وآشكار اولمق
ايتلاف	بركمك : جمع اولمق والفت ايتمك : قونشمق والشمق الفت كسب ايتمك
ايتمام	قصد ايتمك واقتدا وامتثال ايتمك
ايتمان	امنيت ايتمك : امين اولمق وامين قيلمق
ايثار	كند ومحتاج ايكن بخشش واعطا ايتمك واختيار وترجيح ايتمك وتابع ودرلى قيلمق
ابتشام	كاه قومق كاه وقباحت ايشلمك
ايجاب	واجب اولابق ولازم اولمق
ايجاد	وجوده كتورمك : يكى چيقارمق اختراع ايتمك
ايجار	كرايه ويرمك ملك
ايجاز	مختصر ايتمك تفصيل وتطويل ايتما

ايجازاته	ايجاز واختصار اوزره بلا تطويل
ايجاع	آغرتمق اجتمق وجع ويرمك
ايحاء	الهام ايتمك طريق فيصله بلدرمك : وحى ايتمك
ايحال	شروشوره اوغراتمق بلايه كرفتار ايتمك
آيدالله	الله تعالى مؤيد وقوى ومحكم قيلسون معناسنده دعادر
ايداد	تقويت وامداد واعانت ايتمك : يارديم ايتمك
ايداح	تواضع وتضرع ايتمك : رام ومطيع ومنقاد اولمق
ايداع	امانت اوله رق ويرمك توديع ايتمك
آيدى	يدلر اللر : دستلر
ايذاء	اينجتمك : أذيت ايتمك
ايذان	بلدرمك : خبر ويرمك اكلاتمق
ايراء	چقمقله آتش چقمق
ايراث	ميراث براقمق : ميراث ويرملك وسبب اولمق موجب اولمق
ايراد	وارد قيلمق كتورمك احضار ايتمك وقت تعيينه : حاصل اولان مبلغ انجه وتقل ايتمك ذكر ايتمك

ف ایرمان : مهمان : مسافر

ف ایرمانسرا : مهمانسرای مسافرخانه

ف ایرمانسری : بمعناه ایضا

ایزاغ : ایارتمق : اغرا ایتمك رغبت ویرمك

ف ایزد : الله تعالی : خدای متعال حضرتلری

ایئس : قهر : ظلم : ضرر ونومید اولمق : امیدسزلك

ایساء : تسلی ویروب صبره ارشاد ایتمك

ایساح : کنزلنمك : مردار ایتمك

ایسار : زنكین ومالدار وغنی اولمق

ایساغ : زنكین اولمق : زنكین ایتمك وواسع وكنش قیلمق

ایساف : دارلتمق : تاسف ایتدرمك متاسف قیلمق

ایشاد : استاده قائم طوریجی اولان

ایشر : زیاده قوری ویسبرو انسان

ایشاغ : چیچكلنمك : چیچكلر آچلق چیچك آچمق

ایصاء : سپارش ایتمك : وصیت ایتمك

ایصال : ایرشدرمك اولاشدرمق یتشدرمك

ایضا : وبنه ودخی وكذا وكذلك

ایضاح : روشن وعیان قیلمق ایجمق : یارلاتمق

ایضاع : تجارتده زیانه اوغرامق وكریبه ترك ایتدرمك

ایطان : یوردو وطن اتخاذ ایتمك

ایفر : آت بارکیر اولمامش ات بچل

ایفاء : ادا ایتمك عهدی محافظه واجرا ایتمك

ایفاد : ایلچیلكله كوندرمك ارسال ایتمك

ایفار : توفیر ایتمك : چوغالتمق تكثیر ایتمك

ایقاد : یاقمق آتش یاقمق

ایقاظ : اویاندرمق : بیدار قیلمق

ایقاع : وقوعبولدرمق واقع قیلمق

ایقاف : طوردرمق : آكی قومق ومالنی وقف ایتمك

ایقان : تحقیق وذره شبهه سزبلمك

ایكا : اتكا ایتمك طیامق وطیانه جق نسنه ویرمك

ایكاد : تاكید ایتمك : محكم واستوار قیلمق

ایلاء : والی ومتصرف قیلمق ووصی نصب ایتمك

ایلاج : ادخال ایتمك : درج ایتمك ولوج ایتدرمك

ایلاد : طوغرمق : ولادت ایتدرمك

ایلاغ : اغرا ایتمك ترغیب تشویق ایتمك

ایلاف : الشدرمق الفت ایتدرمك

ایلام : مكدر ودردناك ورنجیده ایتمك

ایلخان پادشاه. مغول عسکره فرمان ویریجی اولان سلطان

ایلخانی پادشاهلق و پادشاهه منسوب ومتعلق اولان

ایلول شهور رومیه دن مارتدن اعتبار ایله یدنجی شهرک اسمیدر

ایماء اشارتله اکلامق اشارت ایتمک

آیمان زوجه سی وفات ایلمش آدم: یمینلر اندلر: قسملر وصاغلر

ایمان اینانمق وتوقف اعتماد ایتمک وپیغمبرک شریعتنی قبول ایتمک

أئمّه امام لر: جماعت باشلری

أیمن زیاده میمنتلو: زیاده یمن صاحبی اولان

این بو. بروکی: حاضر اولان

ایناس الشدرمق: وحشیلکنی کیدرمک

آینده کلن کلمکده اولان: وزیرده اولان: آتیده اولان

ایواء بر محلده اوتوروب اسکان ایتمک

ایوان بوکسک بنا وپادشاه دیوانخانه سی

ایهاب اعطا ایتمک: بخش ایتمک

ایهام برقاچ معنایه کلور بر کلمه استعمال ایتمکله مخاطبی وهم وشبهه یه قومق

ایهان سست وضعیف قیلمق وتحقیر ایتمک

آیین عادت: وقانون

آیینه عکس صیا بجون قوللانیلان آلت: مرآت

آیینه دار آیینه جی آیینه یی طوتان خدمتکار

ایناء اشارت ایتمک: اشارتله اکلامق

ایاب کیرو دونمک

ایبه بمعناه ایضاً

ایتاب حاضرلنمق: تهیؤ ایتمک

ایتیاب یقاسز ویکسز کوملکی کیمک

ایتطاب بر ایشن سهولت وملایمت بولمغله راست اولمق مستقیم اولمق

ایتشاب ناس بربرینه مختلط یاخود مجتمع اولمق

ایتناب شبع یاخود غیر عارضه سببیله طعامه اشتهاسز اولمق

ایتاء بر آدمک عضوینی معیوب قیلمق: قیرمق: کسمک

ایجاء بر کمسه یاشدن صاوب دفع ایتمک

ایذاب پادشاه ووالی قلمرو سلطنت وایالتنده اولانلری کلّابی برعدل وداد ایلمک وبر کمسه یی ضیافته دعوت ایلمک

	ب	اشبو بای موحده ترتیب حروف عثمانیه ده حرف ثانی اولوب تاریخ وحسابه رائج کتب ورسائلك سائرنده ایکی عددینه دلالت ایدر ومکتوب واوراق سائره تاریخنده شهر رجبه علامتدر
	ب	ایله ودوه یه معنالرنده آدات فارسیه در
	ب	بمعنا ایضاً ادات عربیدر
ف	با	ایله وذو وصاحب معناسنده ادات فارسیه در
	باب	قپو: در: وخانه: دار قوناق: بیت: وکتاب: فصل وامر: ماده نز خصوص
ف	بابا	پدر: آتانه والد
ف	بابا یانکنه	بابا یه لایق ویراشق اولان
ف	بابلخانه	روسپی: وفاحشه کارخانه سی
ف	بابابه	پایه ایله رتبه ایله معناسنده ترکیب فارسیدر
ف	باخ	ویرکو: بولدن کیدندن آلنان ویرکو
ف	باجدار	باج طوپلایجی مأمور
ف	باجکدار	باجی طوپلانوب تحصیل اولنمسی قانون اولان: وباج ویریجی اولان
	باجکیر	باجی: باج تحصیلنه مأمور اولان
	باجه	صویك بیوك وانکین یری وخانه حولیسی میدان
	باحور	یاز کونلرینك شدت وحرارتی ایامی باحور تموز ایسنده معلوم بدی کونکه نهایت حرارت واقع اولور
	باخته	اوینامش اولان واوینامش اولان
	باخرد	عقل وذکا صاحبی معناسنده ترکیب فارسیدر
	بالخصوص	خصوصا: الان الی زیاده علی الخصوص معناسنده ترکیب فارسیدر
	باد	اولسون اوله معناسنده لفظ فارسیدر
	باد	یل: روزکار: ریح: ونفس صولوق
	بادا	اولسون اوله معناسنده لفظ فارسیدر
	بادام	باده دینلان میوه نك اسمیدر
	باداور	جالشمقسزین بخت ایشی اولهرق تصرفنه داخل اولان مال وبلاعوض کسب اولنان نسنه معنالرنده ترکیب فارسیدر

	لغت	معنا
ف	باداور	بمعناه ايضا
ف	بادآورده	بمعناه ايضا
ف	بادبان	يلكن: شراع
ف	بادبان كشا	يلكن آچيجق: شراع كشا اولمق ويلكن آچيجى: يلكنى آچلمش اولان
ف	بادبدست	صفر اليد: مفلس بى مايه اولان مقاسنده تركيب فارسيدر
ف	بادپا	اياقلرى روزكار كبى چابك اولان چابك قوشر اولان
ف	بادپيما	روزكار اولچيجى: پك چابك قوشيجى اولان
ف	بادخايه	فتق علتى: قاصق ياريغى
	بادر	آنسزين ظاهر وحادث اولور اولان
	بادره	بالبداهه وبلا تكليف سويلنان كلام وجمله خطا: زله فاحشه
ف	بادرفتار	قوشمشى روزكار كبى اولان چابك قوشان
ف	بادزهر	پازهر زهرك تأثيرينى منع ايدن نسنه
ف	بادزهريه	بادزهر اولمق بادزهرلك
ف	بادسوار	روزكاره راكب اولمش چابك كيديجى اولان
ف	بادسير	روزكار كبى كيديجى: چابك قوشيجى اولان
ف	بادغنان	ديزكينى روزكاردن اولان چابك قوشيجى اولان

	لغت	معنا
ف	بادكرد	قاصرغه دينلان روزكار كه دونوب دونوب توز طپراغى هوايه قالديرر
ف	بادنجان	معروف ميوه كه طعامده استعمال اولنور
ف	بادنگان	بمعناه ايضا
ف	بادنما	روزكارك قنغى جهتدن اسديكنى اشارت ايتمكه استعمال اولنان آلت
	باده	شراب: خمر: مى
ف	بادهوا	پاره سز پولسز وسعى ورنجسز كسب اولنان
ف	بادى	ظاهر وآشكار اولان وخلاق خالق يراديجى: وسبب علت موجب
	(باديه)	بر نوع بيوك صوقابى
	باديه	صحرا: قير: اووه
	باديه پيما	يولجى: رهروان
	باذل	بذل ايديجى: لطف واحسان ايديجى اولان
ف	بار	يوك: حموله: اغرلق: وميوه يتيشن محصولات وسبب معارف واضطراب اولان نسنه ودفعه كره باغديريجى دوكيجى وقلعه سور: ديوار
ف	بار	صادق ودينداره وراستكو اولان كمسنه
ف	باران	يغمور: مطر: رحمت

ف	بارانيه	يغمورلق : قبوط
و	باراور	محصول ويرن : مثمر اولان
ف	بارخانه	يوكلنجك يوك وانتقالى
ف	بارد	صوغوق : برودتلو اولان
ت	باردار	حامله : گبه اولان : ومثمر يمش ويريجى ويمشى حالا اوزرنده اولان : ظاهر واشكار اولان
	بارغ	اوصاف حميده صاحبى اولوب فائق وسربلند اولان
ف	بارقه	شمشك : وقلج گبى پارلاق اولان نسنه
ف	بارقنما	پارلاق وتابنده اولان
	بارك الله	الله تعالى مبارك ايلسون معناسنده دعادر
ف	باركش	يوك چكيجى يوك قالديريجى حمال
ع	بارگاه	اذن ورخصت محلى : پادشاه ديوانخانه سى
ف	باركير	يوك حيوانى : وحابه سى چقارلمش اولان اسب
ف	بارو	قلعه ديوارى : حصار برجى : سور
ف	باروَر	يمش ويريجى : يمشى حالا اوزرنده اولان : وگبه حامله اولان
ف	باره	كره : كره وقلعه حصارى وحق شان : خصوص : زلف : گيسو
ف	بارى	خالق : خلاق : خلق ايديجى براديجى : الله

بارى	بركره : براويون : بردفعه وكاشكه
باريك	اينجه : رقيق : دقيق اولان
باز	آچيق : آچلمش اولان : واويناجى اوينادجى اولان : وگيرو وارقه طرفنه طوغرى
باز	شاهين دنيلان قوش
بازار	متاع فروشلرك جماعت محلى وهفته نك برنجى گونى : يوم احد يكشنبه
بازپرس	تفتيش وتفحص تجسس وسؤال
بازپس	گيرو وآرقه طرفى آرقه طرفنه طوغرى
بازخاست	قيامت : بعث : ينه ديرلمك
بازخواست	جواب : پاسخ
بازخيز	قيامت : بعث ينه ديرلمك
بازرگان	تاجر : آلش ورشله مشغول اولان كمسنه
بازگونه	ترس معكوس باش اشاغى اولان
بازمانده	گيرو : وباقى قالمش اولان
بازنده	اويونجى : اويناجى
بازو	قولك اوموز ايله درسك آراسنده اولان محلى
بازوبند	بازويه وضع اولنان حلقه بازو زينتى : وقوله تعلنان تعويذ ونسخه
بازودراز	قولى اوزون وقهرمان اولان

	لغت	معنا
ف	بازی	اویون: اكلنجه: لهو ولعب
ف	بازیچه	اویونجق: لعبه
ف	بازیكده	اویون: واكلنجه محلی
	بابس	قورقوق: بیمز: وقدبه ر
	بابش	ضربز زبانلو قوت شدت زور
	باسر	فاعلدر معناسنده فعل عربیدر
	باسره	وقس علی هذا وكذا الی اخره باجمعه معناسنده تركیب عربیدر
	باسرها	بمعناه ایضاً
	باسرهم	بمعناه ایضاً
	باسط	مجرد: مؤلف ومركب اولمیان بسیط اولان: وبایجی بسط ایدیجی اولان
ف	باسور	مایرسیل دیلان معروف علتك اسمی
ف	باش	اولسون اوله معناسنده لفظ فارسیدر
ف	باشد	بمعناه ایضا
و	باشه	آغجه دیلان قوش
	باصر	كوریجی كوز قوتیله حس ایدیجی اولان
	باصره	كوز: چشم: عین
	باضعه	دریسی كسلمك اوزره واقع اولان باره
	باطل	ذاتنده حقیقت وثبات اولمیان
	باطن	ایچ طرفده اولان ظاهرده اولمیان ونهت ضمك ایچی وایچ بوزی وانسانك روحی
	باطنی	باطنه منسوب ومتعلق اولان
	باع	قولاچ دیلان مقداری
	باعث	سبب: علت: موجب وكیدن دیولدیجی: وخلق ایدیجی وكوندریجی: رسال ایدیجی اولان
ف	باغ	بیوك باغچه واوزوم ایچون مخصوص باغچه
ف	باغبان	باغ وباغچه بمازیه مشغول اولان آدم
	باغبانی	باغچوانلق مشغولیتی
	باغچوان	باغ وباغچه وبوستان بمازیه مشغول ومأمور اولان كمسنه
	باغچه	چیچكر وبعض زینتلو اغاجه مخصوص محل
	باغستان	باغ وباغچه محل
	باغوان	باغچوان
	باغی	حقدن آیرلوب سركشلك ایدن وظلم وغدر ایدن واطاعتدن آیرلوب عصیان ایدن
	باف	دوقیجی: نسج ایدیجی اولان
	بافت	قماشه طوقمو وطوقولمش اولان
	بافته	طوقولمش: نسج اولنمش اولان
	باقی	اولكی حالی اوزره ممتد ومستمر اولان زائل وفانی وغائب اولمیان
	باك	قورقو: خوف: دهشت

بالكره	قهرا وغلبه قهرن
بالكمال	كمال اوزره اولان كامل اولان
باكوره	طرفانده ميوه وامثالنك اول يتشانى
باكى	اغلايجى: آشكار اولان
بالك	يورك: قلب: فؤاد
بالك	قنات: جناح: قوش قنادى
بالا	يوقارى ويوكسك اولان وبوى: قامت
بالاپرواز	يوكسك اوچيجى اولان
بالاتر	زياده يوقارى وزياده يوكسك اولان
بالاتفاق	اتفاق ايله اتفاق اوزره معناسنده تركيب عربيدر
بالاخانه	خانه نك اوست قاتى وزياده شرفه لى
بالادست	اوستده اولان: فائق وغالب اولان
بالادستى	اوستونلك: تغلب: اوستده اولمق
بالانشين	يوكسك اوطوران
بالاهمت	عالى همت: علو همت صاحبى اولان
بالبداهه	بيك دوشنمه بلا ملاحظه معناسنده تركيب عربيدر
بالتمام	اكسك اولميه رق نقصان اولميه رق معناسنده تركيب عربيدر

بالجمله	مجموعا بالتمام بلا استثنا معناسنده تركيب عربيدر
بالخير	خير وفلاح ايله معناسنده تركيب عربيدر
بالدفعات	چوق دفعه چوق كره معناسنده تركيب عربيدر
بالذات	كندو كندوسى اوله رق معناسنده تركيب عربيدر
بالسن	باصدق: باليقين وقوليله تصديقى
بالضرور	ناچار اوله رق چاره سى اولمديغندن معناسنده تركيب عربيدر
بالضروره	بمعناه ايضا
بالغ	يتيشمش وارمش وتام وكامل اولان وحد بلوغه يعنى عقل تمامنه وارمش اولان
بالفعل	حقيقتده في الواقع في الحقيقه معناسنده تركيب عربيدر
بالكليه	كليا: بتون بتون: مجموعا معناسنده تركيب عربيدر
بالله	الله تعالينك حق وجود وشرفى ايچون معناسنده تركيب عربيدر
بالمشاهده	يوز يوزه كوريشه رك معناسنده تركيب عربيدر
بالمعنى	حقيقتده وباطنده في الحقيقه معناسنده تركيب عربيدر

بالمواجهه : قرشو بقرشو اوله رق معناسنده ترکیب عربیدر
بالوار : قنادلو : جناحی اولان
(ف) باللدار : بمعناه ایضاً
(ف) بالی : اسکی کهنه و مسن اختیار سالخورده اولان
(ف) بالین : دوشکه مخصوص یصدق
(ف) بالین‌پرست : تنبل : یصدغه عبادت ایدن
(ف) بام : قبه : کمر : دام : سقف : طوان وصباح وقتی
(ف) بامگاه : صباح وقتی
(ف) بانگ : سس : صدا : آواز : واذان اوقونمسی
(ف) بانو : خاتون : بیوك قادین : خانم
بانی : بنا ایدیجی : یاپدیریجی اولان
باوجود : مادامکه چونکه معناسنده ترکیب فارسیدر
باور : صحیح : صادق : کرچك
باه : جماع : مجامعه
باهر : روشن و تابناك وضیادار اولان ظاهر وآشکار ومشهور اولان
باهل : خودسر : باشلو باشنه اولان والیتسز کوجسز اواره کزر اولان
(ف) باهر : برابر بر برده معاً معناسنده ترکیب فارسیدر
(بای) بك : میر : امیر
بای‌حال : هر نصل اولور ایسه اولسون معناسنده ترکیب عربیدر
بابد : مقتضی : واجب : لازم
باتر : متحیر : متعجب : حیران اولان : وفاسد العقده اولوب هالك اولان
بایسته : لازم : واجب : مقتضی اولان
بایض : یومورطلایجی اولان
بایع : صاتیجی : فروش ایدیجی وصاتون الان
باین : آیرو : منفصل : بشقه اولان وآشکار وظاهر اولان
(ر ف) ببر : ارسلانه مشابه یرتیجی بر حیوان
ببغا (ببك) : طیغان دینلان قوش
کوز اوستنده اولان سیاه دائره وقوجاقده کزدیریلان چوجق
بت : الله تعالیدن ماعدا هر عبادت اولنان شی صنم وثن وکوزل آدم یاخود قاری
بت‌پرست : صنم عبادت ایتمك
(ف) بت‌پرستی : بمعناه ایضاً
(ف) بتتراش : بته لو یان صنم اعمال ایدن کمسنه
(ف) بتخانه : بت پرستلرك عبادتخانه‌سی وفاحشه‌لرك کارخانه‌سی یاخود میخانه

بتخصيص — خصوصا وعلى الخصوص معناسنده تركيب عربيدر

ف بتر — زياده بد: زياده خيرسز اولان

بتراء — قويروغى كسلمش اولان وهر طرفى ناقص اولان: وماشى ونافذ وجارى اولان

(بتيكجى) — يازيجى: كاتب: بتكلكجى لفظنك اصلى

ف بتكده — بتخانه: بتپرستلرك عبادتخانه سى

بتماما — بتون بتون تماما معناسنده تركيب عربيدر

بتول — اركلردن چكنوب انلره اصلا شهوت ومراجعتى اولميان خاتون ومريم العذرا ايله فاطمة الزهرا رضى الله عنهما حضرتلرينه مخصوص صفتدر

ت بت — يايوب طاغتمق: وفاش وشايع ايتمك

بتير — كثير: وافر: چوق اولان

بج بجا — يرنده محلنده مناسب تام كامل اولان وبدل مبادله ترانيه معنالرنده تركيب فارسيدر

ف بجايش — بدل: مبادله: عوض ترانيه معناسنده تركيب فارسيدر

بجد — جد وجهد ايله سعى وغيرتله معناسنده تركيب فارسيدر

بجيل — تعظيم وتكريم اولنوب خاطرى زياده صاييلان كمسنه

ف بجكان — بچه لر: باوريلر: چوجقلر

بچه — باورى: چوجق

بح بحار — بحرلر: دريالر: دكزلر

بحت — صاف: ساده: خالص اولان

بحث — بيان وتفتيش وتحقيق طريقى اوزره كلام ايتمك: بيان و تفتيش ايچون بسط اولنان كلام وبيان وتفتيشى ايچون كلامك بسط اولنديغى نسنه وامر خصوص ماده ومعارضه اوكدل تعيين ايتمك ومعارضه تعيين اولنان اوكدل كرو

بحر — دكز: دريا: وعظيم نهر وكول وشعرك اوزانندن فرقه اصليه

بحران — مرض وعلتك الك زياده شدت بولديغى وقتكه مريض اندن صكره يا اولور ويا شفا بولور

بحرين — ايكى دكز يعنى قره دكز ايله اق دكز: ياخود ابج دكز ايله طلش دكز: وبر مملكتك اسميدر

بحوري — ذكره منسوب ومتعلق اولان

بحسب — حسبيله اقتضاسنه نساغى معناسنده تركيب عربيدر

بحكم — حكمندن اقتضاسنه ناشى معناسنده تركيب عربيدر

بحور — بحرلر: دكزلر: دريالر

بحيره — كوچك دكز: كول

بخ

بخار — بوغ بوغو حرارت سببيله جسم سيال لطيف اولمش ايكن برودت واسطه سيله جسم سيال كثيف شكلنه ارجاعى ممكن اولان نسنه

ف بخت — طالع: قدر: قسمت: عزت: سعادت

ف بختاور — بختلو: طلعت: وسعادت صاحبى اولان

ف بخت بركشته — بختسز: طالعسز اولان

ف بختيدار — بختى اويانق اولان: بختلو اولان

ف بخت خفته — بختى اويومش اولان بختسز اولان

ف بختيار — بخت: دوستى: بختلو اولان

بخر — اغزده واقع اولان فنا قوقو

ف بختيارى — بخت: عزت دولت: طلعت

ف بخرد — عقللو: عاقل: خردمند اولان

ف بخردى — عقل: خرد عقللولق

بخس — اكسك وناقص اولان وصولنميوب همان يغمور قوتيله محصول ويرن تارلا

ف بخش — ويرمك: اعطا ايتمك: وويرجى احسان ايدجى اولان

بخشا — بمعناه ايضاً

ف بخشاى — بمعناه ايضاً

ف بخشايش — ويرمك اعطا واحسان ايتمك

بخشش — ويرمك: وويريلان نسنه احسان: عطيه

ف بخشنده — ويرجى: احسان ايدجى وعفو ايدجى: بارلغايجى اولان

بخشش — بخشيش: احسان: عطيه

بخل — ناكسلك خسيسلك طمعكارلق

بخلا — بخيل وخسيس: وناكس اولانلر

بخلاف — خلاف اوزره عكس اوله رق معناسنده تركيب فارسيدر

بخور — يالكز: خود بخود: ياپ يالكز باشلو باشنه مستقل وكندو كندندن معنالرنده تركيبدر

بخور — توتسى: كوزل قوقولى نسنه كه اتكله تطييب ايدرلر

ف بخوردان — بخور ياقمغه استعمال اولنان بر نوع قاب

بخيل — ناكس وخسيس وطمعكار اولان

بخيه — درزيى وامثالنك دكديكى ديكيش وچاتمه

ف بخيه دار — ديكيشلو اولان: چاتلو اولان

ف بخيه زن — ديكيش ديكيجى: وچاتيجى اولان

ف	بَدْ	فنا: كوتى: يرامز: ردى قبيح: شنيع: وفنالق كوتيلك: شر: قبيح
	بَدْأ	باشلمق: آغاز ايتمك
ف	بَدْاَخْتَرْ	يلدزى فنا اولان: بخت سز اولان
ف	بَدْاَخْلاقْ	خوى واخلاقى فنا: وشنيع اولان
ف	بَدْاُسْلُوبْ	طرز وطريقى شنيع اولان وچركين اولان
ف	بَدْاَصْل	اصل ونسلى رذيل: ودنى اولان
ف	بَدْاَمُوزْ	رذالت ودنائت بيلدرت رذيل: دنى اولان
	بَدْاَنْدِيشْ	شر وفسادى تفكر ايدن وقصد ايدن
	بَدَاوَةْ	صحرانشينلك نخانه ده ساكن اولميوب طاغده دره ده اوتورمق ونسته نك بدايت حالى وتازه لك هنكامى
	بَدَاوِى	صحرانشين چادرده ساكن اولوب طاغى دره يى طولاشيجى اولان
	بَدَاهَةْ	آنسزين ظهور ايتمك
	بِدَايَةْ	باشلمق: وباش: اول: ابتدا
	بَدَايِعْ	بدعتلر: يكى ايجادات اولنمش شيلر: وصكره دن ايجاد اولنمش شيلر

بَدْدِيرْ	عادت ورسوم ودستورى قبيح اولان
بَدْبَخْتْ	بخت سز اولان: طلعتلو اولميان
بَدْبُو	فنا قوقان: فنا قوقولو رايحه سى كريه اولان
بَدْبُودْ	فنا: لعين: لئيم اولان
بَدْبِينْ	بدكوروب بكنمز اولان
بَدْتَرْ	زياده بد: وقبيح وشنيع اولان
بَدْتَرِينْ	الك زياده بد وقبيح: وشنيع اولان
بَدْجِنْسْ	جنسى فنا: وصويسز اولان
بَدْچَشْمْ	كوزى نظر دكدرير اولان وحسدجى اولان
بَدْچَهْرَه	چركين: كريه المنظر اولان
بَدْحَالْ	حالى دوشكون اولان
بَدْخِصَالْ	خوى: طبيعتى رذيل وشرير اولان
بَدْخُلُو	بمعناه ايضاً
بَدْخُو	بمعناه ايضاً
بَدْخَواه	دشمن: فنالك استر اولان
بَدْخَواهى	دشمنلك: فنالك: عداوت
بَدْدُعَا	لعنت يرينه فنالق اولسون ديو الله تعالى حضرتلرينه نياز ايتمك
بَدْر	طلوع آى: ليلة البدر آيك اون دردنجى كيجه سى

	یوم بدر	حضرت پیغمبرك كفار اوزرینه فتح ونصرت بیلند مظهر اولدقلری بدر فیروز	
ف	بَدَر	طشره خارج اولان	
ف	بَدرام	مفرح اولان محل: سیر یری وضیافت	
ف	بَدراه	فنا یولده صاپوب منزلنه گرفتار اولان	
ف	بَدرای	رای ونظر وقیاسی یاكلش وبد وباطل اولان	
	بَدرَه	بیوك ومدور وكسكین اولان كول	
ف	بَدرفتار	كیدیشی ویوریشی فنا اولان	
ف	بدرگ	دلیل قلاغوز ومرشد طریق خدا	
ف	بدزبان	اغزی بیس اولان: ناسزا سوز سویلیجی اولان	
ف	بدزهره	یرامز كوتلو: بداندیش چفته لو اولان	
ف	بدسیرت	سیرت واخلاق وخویی یرامز اولان	
	بدیع	بدعتلو: احكام الدن صكره بینه علاوه اولنان نسنه لر	
	بدعت	یكی شی چیقارمق: ایجاد ایتمك: ودین خصوصنده یكی رسم وسنت وطریق چیقرمق	
ف	بدعمل	فعل وعملی كریه وناپسندیده اولان	
ف	بدعهد	بلا یمجی: وعد وعهدینه اعتماد اولنماز اولان	

ف	بَدفرجام	صوكی وعاقبتی فنا اولان لعین اولان	
ف	بَدفرما	عیب وكناه ایشلمسنی امر ایدیجی اولان	
ف	بدفعال	فعلی وعملی كریه وقبیح اولان	
ف	بدكار	بمعناه ایضا	
ف	بدكردار	بمعناه ایضا	
	بدگمان	فنا بی وسوسه: وشبهه ایدیجی اولان	
ف	بدگو	افتراجی: غماز: لاابالی اولان	
	بدگوهر	اصلی ذاتی: طبیعتی فنا اولان	
	بدگوی	بدگو: افتراجی: غماز	
	بَدَل	دیشك: عوض برنسنه نك یرینی طوتن یاخود برینه ویریلان نسنه	
ف	بَدِل	یوركدن ریاسز: عن صمیم معناسنده تركیب فارسیدر	
ف	بدمهر	خوبسز: ترس طبیعتلو مروتسز اولان	
	بَدَن	اعضاسز گوده: حیوانك باشی وقوللری واياقلری: ونباتك دال وكوكندن ماعدا باقی قلان جزئی ودیوار: سور	
	بدنام	فنا شهرتلو اولان: اسمی شرله ذكر اولنان	
ف	بدنژاد	صوپی صوپی ذلیل اولان پیچ اولان	
	بدنسل	بمعناه ایضا	

ف بدنما: چركين: كريه المنظر اولان

ف بدنهاد: خلقت وأصلى فنا اولان

بدنى: بدنه منسوب ومتعلق اولان

بدنيه: بدنى اولمق وبدين اولمق

ف بدنيت: نيت وصميمى فنا اولان

بدوى: صحرانشين اولان: قيرده طاغده اوطورو بخانه نشين اولميان

بكه: قاو: اغاج قاوى: وبجاوره قاوى

ف بديد: ظاهر: مشهود: كوزكورر اولان

ف بديدار: بمعناه ايضا

بديع: يكى چيقارلمش خوب وغريب اولان: وخالق خلاق برادجى اولان تعالى

بديعه: يكى چيقارلمش خوب وغريب نسنه

بديها: آنسزين بردن سوزه

بديهه: آنسزين ظهور ايتمك

بديهى: آنسزين ظهوره ايدن

بديهيات: آنسزين ظهوره كلان وقوعات

بذر: تخم وخصوصا كتان تخمى

ف بذل: اعطا واحسان ايتمك: وصرف ايتمك

ف بذول: عطايا واحسانى كثير اولان والى اچيق اولان

اوزره عمل معناسنده ادات استعلاى فارسيه در وكوكس: سينه: صدر وحامل: ناقل: كتوريجى اولان: وميوه: ثمره: وبيراق: ورق

بر: عميم النعم اولان الله تعالى حضرتلرى: وصادق راستكو: ديندار اولان كمسنه وقره كردكز مقابليدر زمين: ارض

بر: انعام واحسان ايتمك وصادق وراستكو اولمق والله عبادنده قوى وصادق اولوب عبده دائما احسان ايتمك

برء: خلاص برلق: قورتلمق شفا بولمق

براءة: معاف وبرى اولمق: قيد وحكم تحتنده اولمامق

ف برابر: مساوى: مشابه: محاكى مطابق اولان

برابر: بربرلر: بربرستان آدملرى

برابرة: بمعناه ايضا

ف برات: برنوع ميريدن ويرلان امتياز سندى

ليلة البرات: برات كيجه سى

ف برادر: قرداش: قرنداش: اخ

ف برادرانه: برادركبى قرداشه لايق اولان

	لغت	معنا
	برارى	بربرلر: چوللر: قيرلر صحرالر
	براطيل	برطيللر: رشوتلر
	براعت	حسن وجمالده تام اولمق اوصاف حميده جميله امثالنه فائق اولمق
	براعت استهلال	برعبارده مرادف ومقفى برقاچ كلمه بولنمق حسن انسجام كسكين قولاى صولى حديد اولان
ف	براندخته	بوقارى يا تلمش: بوقارى قالديرلمش اولان
ف	براندان	بوقارى قالديرجى: بوقارى آتيجى اولان
ف	برآورده	بوقارى قالديرلمش رفع اولنمش اولان
	براه	زيب: زينت: اراستكى: خوب: ييكو: كوزل اولان
ف	براهمن	هند رجالى برنوع بت پرستلرك باباسى واهل مذهبى
ف	براهمه	برهمنلر هند بت پرستلريله باباسى
	براهين	برهانلر: دليللر: حجتلر: اثباتلر
ف	براى	ايچون لاجل معناسنده ادات فارسيدر
	برايا	بريه‌لر: ومستولى وغالبدن اولون خراج وبرميانلر خارجده نرده اولنلر ومخلوقات وانسانلر

	لغت	معنا
	برائت	معاف وبرى اولمق: بولاشوق وكرفتار اولمامق: وصحت بدن ومبريدن نوعبر بيلور برنوع امتياز سندى ليلة البرائت برات كيجه سى
	براية	يونقه: كمندى: قرقدى
	برباد	پريشان خراب اولمش: تلف وهلاك اولنمش اولان
	باربارس	امبر بارس ديلان ميوه
	بربر (بربر)	بربرستان اهاليسى وبرفردى تراشلر ايتمكله مشغول ومرزوق اولان كمسنه
ف	بربرده	قابلمش آلنمش كتورلمش اولان
ف	بربط	برنوع چالغى آلتنك اسمى
ف	بربوز	بولغور ديمك
ف	برپا	اياقده قائم وجارى مقرر مرعى اولان
	برتر	زياده يوجه ويوكسك ورفيع اولان
	برترين	اك زياده يوجه ويوكسك ورفيع اولان
	برج	قلعه جيقمسى: قلعه قوله سى ودائره منطقه وزرنده مساحه اولنان اوتوز درجه مقدارى
	برجمه	برمغك اوجندن اعتبارا يله برنجى ايله ايكنجى اوينا قلرى بيننده اولان بوغم

	لغت	معنا
ف	برجا	برنده تام صحیح مناسب اولان
ف	برچیده	دیوشیرلمش طوپلانمش اولان
ف	برچین	دیوشیریجی طوپلایجی اولان
ف	برچینا	بمعناه ایضاً
ف	برخاست	قالقمق : قالقش : ایاقلنش
ف	برخاسته	قالقمش : ایاقلنمش اولان
ف	برخاش	غوغا : نزاع : کورلدی خارلدی
ف	برخوار	حصه : نصیب : بهره : پای وحصه دار : بهره مند نصیبلو اولان
ف	برخور	بمعناه ایضاً
ف	برخوردار	حصه مند : بهره مند نصیبلو اولان : وصاحب دولت واقبال اولان
ف	برخیز	قالق ودیرلك : وزور بالق ایتمك
ف	برخیزش	بمعناه ایضاً
	برد	صوغوق : نقصان حرارت
	برد	قماش : وثیاب جنسندن برنوع
ف	برداز	قالدیرلمش : آصلمش اولان وطوتیجی اطاتمتایدیجی اولان وثمره لونمیش ویریجی اولان
ف	برداشته	قالدیرلمش : رفع اولنمش
	برده	عربلر بیننده مستعمل برنوع ثیاب
ف	برده گان	برده لر : اسیرلر : کوله لر
ف	برد وام	دوام اوزره دائما دائماً معناسنده ترکیب فارسیدر

لغت	معنا
بردوش	اوموزلنمش اوموزه النمش اولان
برده	اسیر کوله : طوتاق
بردی	برنوع ساز یعنی حصیر اوتی که اسکی زمانده ایچ قبوغندن کاغد یرینه مستعمل بر متاع اتخاذ اولنور ایدی
برره	بارلر : صادق : وراستکو ودیندار آدملر
برزخ	عالم موتا موتیلرك وطنی که دنیا ایله آخرت بیننده اولان مکان یاخود زماندن عبارتدر
برزده	یوقاروبه طوغری سورلمش وقالدیرلمش اولان
(برسش)	کندیر یپراغندن اعمال اولنان برنوع افیون
بردی	حصیر اوتنك ایچ قبوغی که سابقا مصریه قرطاس تسمیه اولنان کاغد اعمال اولنور ایدی
برشته	پشمش : قاورلمش : یانمش اولان
برص	الآتلك دینلان علت
برطرف	مسلوب رفع اولنان
برطیل	رشوت ایچون ویریلان نسنه
برغوث	پیره دینلان حیوان
برغول	بولغور : ازلمش بغدای
برف	قار : ثلج
برق	شمشك
برقات	ابشلدامق : پارلدامق
برق انداز	تفنکجی : شمشك اتیجی

ف **برقرار** — قرار ده: مقرر. قرار و برلمش اولان: و دائمی اولان

برقع — باشمق: يوز اورتيسى

بركات **بركت** — بركتلو: احسان الهيه. الله تعاليدن احسان اولنان خير و نعمت و بوللق

ف **بركه** — كول حوض، بند و قورته

ف **برگشته** — چقارلمش و چيقمش اولان

ف **بركنده** — سوكلمش: قوپارلمش: چيقارلمش استيصال اولنمش كوكى قازلمش اولان

ف **برك** — يپراق ورق و مال ملك

ف **برگذار** — خاطردن اخراج اولنمامق ايچون ويريلان هديه

برگريز — خزان: خريف: صوك بهار. يپراقلر دوكيجى اولان

ف **برگزيده** — منتخب: انتخاب اولنمش بكلمش اولان

ف **بركشته** — دوشكون بختسز اولان

ف **برگ و بار** — يپراقلى يمش: اوراق و اثمار

ف **برگ و ساز** — مال اشيا: مال و منال

ف **برگ و نوا** — بمعناه ايضا

و **برنا** — گنج: دليقانلو اولان

ف **برنج** — پرنج دينلان دانه

برنس — مغربيلره مخصوص بر نوع ثياب

برنيق — صو آيغرى دينلان حيوان

بروات — براتلو: امتياز سندلرى

بروج — برجلر: قلعه قوله لرى و منطقه نك برجلرى. منطقة البروج كونشك سماده يلدزلر اراسندن بهرسنه ده تجديدكى يول

برودة — صوغوق: صوغوق اولمق حرارتسزلك: و جنسزلك. شكرابلق

بروز — آچيقه چيقمق: ميدانه چيقمق ظاهر اولمق

برو فرود — اشاغى: يوقارى: انيش چيقش

برومند — غنى ما الدار: صاحب جاه و جلال اولان: قوتلو سميز صحيح الاعضا اولان: و تازه طراوتلو نشو و نما اوزره اولان

برومندى — برومندلك: بركت و رفاه حال

بره — قوزى دينلان حيوان: برهٔ فلك حمل برجى

برهان — دليل: حجت: اثبات

برهانى — برهانه منسوب و متعلق اولان

برهه — مدت طويله: چوق وقت

برهم — بر برى اوستنده قاريشق اولان

برهم درهم — قارمه قاريشق معناسنده تركيب فارسيدر

برهمزده — قارمه قاريشق: پريشان اولان

ف بَرْهَمْزَنْ قارمه قاریشق : وپریشان قلیجی اولان

بَرْهَمَنْ هندستانك بتپرست اولمدق اصل اسکی اهالیسنك ذریتی طائفه سندن برفردو مذهب مذکورك باباسی

ف بَرَهْنَه آجیق : چلاقه تارك اولان

ف بَرَهْنَه پا یالین ایاق اولان

ف بَرَهْنَه سَر باشی آجیق اولان درویش

ف بَرِی قورتلمش معاف اولان وقیدو حکم بخنده اولمیان

بَرِّی قیره منسوب ومتعلق اولان

بیانی وقره به منسوب ومتعلق اولان بحری یاخود سماوی اولمیان

بَرِیَّات مخلوقات : برپیرلر

بَرِیَان کباب : قاورمه

بَرِیَّه چول : قیر : صحرا

بَرِیَّه مخلوق : وانسان : ادم

بَرِّیَّه نشین صحرالشین : طاغده . درده ساکن اولان

بَرِید منزل بارکیری : واولاق ساعی : تاتار

ف بُرِیدَه کسلمش : مقطوع اولان

ف بَرِیشَم ابریشم : بلان ایپك

بَرِیص الاتلو : ابرص : برص علتنه کرفتار اولان

بَرِیق یارلدی : لمعان : یارلاموق ویارلاق : لامع : درخشان اولان

ف بَرِین الا زیاده یوکسك : ورفیع اولان

بَزَّاز بزجی : قماشجی

بَزَّازِسْتَان بزستان : چارشوبری

بَزْبَاز هندوستان جوزی دینلان بهارك قبوغی

بَزْر تخم : کتان تخمی

بُزُرْگ بیوك : عظیم اولان ورتبه لو اولان : وزیاده یاشلو اولان

بُزُرْگَان بزکلر : بیوکلر

بُزُرْگَانَه بیوك : وبزرکه لایق ومناسب اولان

بُزُرْگْوَار صاحب جلال وعظمت اولان جلیل وفاضل اولان اکا بردن اولان

بُزُرْگْوَارِی عظمت : جلال : کبریا

بُزِسْتَان چارشو بری

ف بُزْغَالَه قوزی دینلان قیون یاوریسی

بَزْم ضیافت : مکلف طعام

بَزْمِگَاه ضیافتخانه : ضیافت محلی

بَزْمِگَه بمعناه ایضا

بُزُور بزرلر : تخملر

بَزَّه کناه : اثم : قباحت صوچ

ف بَسْر : چوق پك
بَسَاتِين : بستانلر : باغچه لر
بُسَاط : دوشك : مندر : دوشمه : كليم
بَسَالَت : جسارت : يكيتلك : بهادرلك
بَسَائِط : بسيط اولانلر
بَسْبَاسَه : هندستان كوچك جوزى قبوغى
ف بَسْت : باغلامق : بند ايتمك
بِسْتَان : بستان ممه نك باشى
ف بُسْتَان : سبزوات باغچه سى
ف بُسْتَان افروز : بر قاج كوزل قرمزى چيچك اسمى
ف بُسْتَان پيرا : باغچوان : باغبان
ف بُسْتَانسراى : كوشك باغچه ده واقع سراى
ف بُسْتَانى : بستانجى : باغچوان
ف بُسْتَر : دوشك : يتاق
ف بَسْتَگى : باغلولق باغلو اولمق
ف بَسْتَه : باغلو وقبالو وطونيلو اولان
بَسْط : يايمق : سرمك : آچمق وبيان ايتمك : افاده ايتمك اوزون اوزون اكلاتمق
بَسْطَة : فضيلت : مزيت : وعلم ودانشك وسعت واحاطه كامله سى وبايغونلق امتداد
بِسْم : باسم دن مختلف اولوب اسم حق ايچون معناسنه تركيبه عنر بدر

ف بِسْمِل : بوغازلنمش : مذبوح قربان : كسلمش اولان
بَسْمَلَه : بسم الله اوقومق
ف بسملگاه : سلخخانه : بوغازلمق يرى
بَسُول : جسور وبهادر اولمق
ف بسى : چوقلق : كثرت : زيادلك
ف بسيار : چوق : كثير : وافر اولان
ف بسيارى : چوقلق : كثرت : زيادلك
بَسِيج : يول لوازمنى دوزوب ترتيب ايتمك ويول لوازمنى تدارك ايدجى اولان
بَسِيط : واسع : كنش : يايغين اولان ومجرد اولان : مركب بالخصوص مؤلف اولميان وسكز كره مستفعلن فاعلن تفاعيلندن مؤلف اولان بحر عروضنك خاصه اسمى وكنش اولان بر واسع برو وتكلمى طلاقت وفصاحت اوزره اولان
بَسِيطَه : شمسك مناسى معرفيله ساعت كوسترن آلت : كونش ساعتى
بَسِيم : كولر يوزلو اولان
بَشَاشَة : كوزلك : حسن : جمال
بِشَارَة : مژده : بشرى : ومژده بخششى
بُشَارَة : بمعناه ايضاً

بشاشه فرح: سرور: مسرت یوزی کولملك شاد اولمق
بشر بمعناه ایضاً
بشر انسان آدم: مردم ودری جلد پوست ابو البشر حضرت آدم علیه السلام وجودك طیشن دریسی جلد خارجیسی
بشری انسانی: انسانه منسوب ومتعلق اولان
بشری مژده: سویجلو خبر خیرلو خبر
بشریة انسانیت انسانلك طبع: وخلقتی
بشماق ایاق قابی: پابوش
بشیر مژده جی: سویجلو خبر کتوریجی وکوزل: لطیف خوب جمیل اولان
بشیری بشیرلك: مژده جیلك ایتمك
بشیع کریه: قبیح: ناپسند غیر مقبول اولان
بصارة کورمك بصیر اولمق
بصائر بصیرتلر: برهانلر: حجتلر
بصر کوز: چشم: عین وکورمك
بصل صوغانلو صوغان شکلنده اولان کول
بصیر کوریجی اولان وبصیرت صاحبی اولان

ب

بصیرة فطنت: فراست: عقل عقللولق: امورك صوکنی ونتیجه سنی کلامق وحجت: دلیل: برهان
بضاعة سرمایه: اصل مال رأس المال
بضائع بضاعتلر: سرمایه لر
بطء قاز اوردك ومتین
بط جیجاق مشربه
بطانت یواشلك حرکتك اغرلغی
بطالة کنده اغر وبیکار اولمق
بطاقة کوکرجین واسطه سیله ارسال اولنان نامه وقماش طوبنه یاپشدیریلان یافته وپوصله
بطال باطل: منسوخ: مفسوخ اولان وبوش بیفائده اولان واسکی اصول اوزره اولوب متروك وغیر مستعمل اولان وجسور بهادر اولان
بطالة تنبللك: وجسارت بهادرلك
بطانة راز: سر: سرویك محرم دوست واستار
بطیقه طبقی وعینی اوله رق معناسنده ترکیب عربیدر

بطريق طريقله بوليله معنالرنده تركيب عربيدر

بطريق باتبريك

بطش ارسلان كبى عنف وسطوتله قاورايوب طوتمق: وقوت: شدت قدرت: مكنت

بطلان بوش وعبث اولمق باطل اولمق

بطن قارن: شكم وايچ: باطن داخل طرفى واوبه قبيله عشيرت جرمى

بطنان داخل طرفى باطنلو

بطنپرست ييه جك ايچه جك ايچون چوق تفكر ايدوب چوق وقت صرف ايدن كمسنه

بطولة جسارت: بهادرلك

بطون بطنلر: داخللر: قرنلر وقبيله لر عشيرت قسملرى

بطى چابك اولميان آغر يواش اولان

بطيش قوى: شديد: بطش صاحبى اولان

بعال جماع ايتمك مجامعه ايتمك

بعث كوندرمك: ارسال ايتمك وخلق ايتمك: ديرلتمك ميتى احيا ايتمك: وبريني پيغمبر ايتمك

بعثه كوندرمك ارسال ايتمك وديرلتمك وارسال اولنمق وديرلمك: ديرلدلمك

بعد اندنصكره وبوندنصكره معناسنده ادات عربيه در اما بعد اندنصكره معناسنده كتابلرده دعانك عقبنده مستعمل لفظ عربيدر

بعدوقت برزماندنصكره

بعده اراده اولان مسافه طولاينه اوزاقلق وبوى: اوزونلق

بعد بعد برمدتدنصكره معناسنده تركيب عربيدر

بعدكم صكره معناسنده ادات عربيدر

بعدازين بوندنصكره معناسنده تركيبدر

بعده اندنصكره پس آمدى معناسنده تركيب عربيدر

بعض برمقدار: برقاچ جمله سى اولميوب ايچلرندن برطاقم

بعل زوج: زوجه: اهل بيت قوجه: ياخود قارى

بعلة زوجه: اهل بيت: قارى

بعوضه سورى سنك ديلن حيوان

بعولة زوجيت وبعللر: زوجلر زوجه لر

بعول باردم وعنایتیله معاسنده ترکیب عربیدر

بعید اوزاق : ایراق اراسی چوق اولان

بعینه عینی وطبقی اولدرق معناسنده ترکیب عربیدر

بغات باغیلر: زوربالر: خارجیلر

بغال بغللر: قاطرلر

بغّال قاطرجی: استربان

بغاوت زوربالق: باغیلق عدم اطاعت وانقیاد

بغاباء بغیلو: زوربالق: اطاعت وانقیاد اوزره اولمیانلر

بغایة عنایتله چوق معناسنده ترکیب عربیدر

بغتةً انسزین بردن بره معناسنده کلمهٔ عربیدر

بغثرة قارشقلق شورش شوریده اولمق

بغض سومامك نفس نفرت ایتمك عداوت ایتمك

بغضاء شدت بغض: بك سومامك

بغضاء ابغض اولان زیاده نفرت ایدوب سومایجی اولان

بغل قاطر: استر دینلان حیوان

بغل قولتق ابط

بغل کبری قولتق طوتمق: قولتغنه کیرمك

بغی روسپیلك وزنا ایتمك وتغلبله ظلم وستم ایتمك وحقدن عدو ولله شرکشلك ایتمك

بغی ظلم وستمکار وسرکش اولان

بغیان ظلم وستم وسرکشلك ایتمك

بغیر بلا: بی معناسنده ادات سلب عربیه در

بقا اولکی حال اوزره قالمق بوزلمامق: دکشلمامك دار بقا اخرت

بقاع بقعه لر: عالی ومتین بنالر

بقال باغ وبیز وحبوبات مثللو ماکولات فروش

بقایا بقیه لر: فضله لر: قلان شیلر

بقر صغر: اوکوز: کاو

بقرة اینك: وصغر: اوکوز

بقعه عالی ومتین بنا وارض قطعه سی

بقله معلوم بر نوع حبه ونبات سبزه

بقور بقرلر: صغرلر: اوکوزلر اینکلر

بقول بقله لر: سبزوات

بقی قلان بوز ولوب دکشلمش اولمان

بقیه قلان بوزولمیان کمسته براقلوب اهلاك واعدام اولنمیان نسنه

بقیة السیف قلجدن قورتلوب قتل اولنمامش اولنلر

بُکا اغلامق: کوز یاشی دوکمك اشکریز اولمق

بُکاء نالان وفریادخوان اولمق کورلدی ایدوب اغلامق

بُکاء باکیلر: اغلایجیلر

بَکام مقصودینه نائل ومظفر اولان ومساعد اولان ف

بکاره قیزلك قیزلغی وقیز اولمسی

بکامت دلسز اولمق وتکلمدن اجتناب ایمك وجماع وبعالدن اجتناب ایمك

بکر قیز اوغلان قیز وقیزلك قیزلغی

(بَکری) اکثریا مست وسرخوش اولان کمسنه

بَکوری اول طوغان جوجق

بَکوریت نحسنزاده: الك اولان نحسنزاده لك ایلك اولان حق وکیفیتی

بَکجه

بکا اغلایجی: اشکریز اولان

بَکزاده برنده وقتنده اولان بك اوغلی بدری بك اولان کمسنه و

بَ بلکه ودخی معنالرنده ادات یمنی وبااضرار ایدر

بَلاء آفت: داهیه کدر وضرر سبب اولان کمسنه

بَلا اولمیرق وصاحب اولمیان معنالرنده ادات سلب عمهیدر

بِلاد بلدلر: مملکتلر: دیارلر

بَلادَة عقل وفهم وادراکی اولمامق عقلی ناقص اولمق

بَلادَه بدکار: فاسق فاجر اولان وفتنه کار فسادجی اولان

بَلازده آفت وبلایه کرفتار اولمش اولان ف

بَلاغ وصول: ورود وکفایت وفضیلت: کمال

بَلاغ سعی ومبالغه ایتمك پك چالشمق

بَلاغت کلامك مقامه مطابق اولمسی وبلیغ اولمق یعنی مرامنی بطیقه افاده ایتمکه قادر اولمق

بَلاکش درد وبلایه کرفتار اولان ف

بَلاهت خیر وشری فرق ایتمك درجه سنده احمق وعقلسز اولان

بَلایا بلیه لر: کدر وضرره سبب اولهجق شیئلر

بُلبُل معلوم بر نوع قوش هزار داستان ف

بَلَد مملکت شهر قصبه: کوی

بُلدان بلدلر: شهرلر: قصبه لر کویلر: ممالك

بَلده بلد: مملکت شهر قصبه کوی

بَلَدِي — شهری اولان: بدوی اولمیان

بَلَدِیّه — شهرلیك شهرده ساكن اولمق

بَلْبانْ — پلسنك یاغی دینلان نسنه

بِلُطْفِهِ — الله تعالینك لطف وعنایتیله معناسنده تركیب عربیدر

بَلْع — یوتمق: بوغازدن مجروب معده یه داخل ایتمك

بُلَغاء — بلیغ اولنلر: بلاغت صاحبلری

(بُلْغار) — معلوم بر نوع جلد مدبوغ

بَلْغَم — اخلاط اربعه‌دن بری وعلت سببیله بوغازده حاصل اولان غلیظ جراحت مثللو نسنه

بَلْغَمی — خلط ومشربنده بلغم غالب اولان

ف (بُلْغور) — بر مقدار ازلمش بغدای

ف بُلَنْد — بوجه: یوكسك: رفیع رفعتلو اولان

ف بُلَنْداَخْتَر — صاحب طلعت: دولتلو اولان

ف بُلَنْداقْتِدار — چوق اقتدار صاحبی اولان

ف بُلَنْدمَرْتَبه — رتبه و پایه‌سی بلند وعالی اولان

ف بُلَنْدهِمَّت — سعی وهمتی عالی وبلند اولان

ف بِلِلُّور — معلوم بر نوع جوهر واكا مشابه صاف جام

بَلوط — میشه اغاجی ومیشه اغاجنك پلاموت دینلن میوه‌سی

بَلُوع — اكول: چوق یمك ییجی اولان

بُلُوغ — ایرشمك: یتشمك ویغلاشوب چاتمق وكمال بولمق وارككك ارككلكی كامل اولمق

بُلُوغیّه — ارككك ارككلكی تام اولمق

بَلِیّات — بلیه‌لر: كدر وضرره سبب اوله‌جق نسنه‌لر

بَلِیّه — آفت: داهیه: كدر وضرره سبب اوله‌جق نسنه یاخود وقعه

بَلید — عقل وفهمی ناقص اولان احمق اولان

بَلیغ — مرامنی بلانقصان تماماً افاده وتفهیم ایتمكه قادر اولان وكلامی معناسنه ومراصنه تماماً وبلا نقصان مطابق اولان ومبالغه اوزره اولان كفایت ایدوب تجاوز ایدر اولان یتشور اولان

بِمَعْناه — بودخی بومعناده درمعناسنده تركیب عربیدر

بَمُهْر — مهرلو: مختوم اولان

ف بَن — اوغل: زاده: ابن

بَن — كوك: بمل: اوج باش: نهایت: دیب

بُن — قهوه وقهوه اغاجی

بِنا — یاپو یاپمق: قورمق: ویاپو ومعمار یاپوسی

بَنّاء — معمار: یاپو یاپیجیسی

بِناءً — مبنی اوله رق معناسنه اولهرق معناسنده لفظ عربیدر

ف **بِنابَر** — بنا سببیله سببیدن مناسبتله معناسنده ترکیب فارسیدر

بَنا بوَین — بوکا بناء: بناء علی هذا

بَنات — بنتلر: کریمه لر: قیزلر دخترلر

بَنادِر — بندرلر: مرسالر: لیمانلر اسکله لر

بُنادِق — بندقلر: تفنکلر

بِناءً علیه — اول سببدن اول مناسبتله معناسنده ترکیب عربیدر

ف **بِناگوش** — قولاغنك صارقوق طرفی کم کوپه بکحریلور

ف **بَنام** — مشهور نامدار اولان واسمله سیما اولان

بَنان — بنانه لر: پرمقلر: یاخود پرمق اوجلری

بَنانه — پرمق: انکشت: یاخود پرمق اوجی

ف **بُناوَر** — اصل مقرر ثابت مؤسس اولان

بِنت — قیز: دختر: کریمه

بِنتی — قیزه لایق ومتعلق اولان

بَند — باغ: بغاغی: یولار: قید وصو بر کدرمك ایچون ایکی طاغ اراسنده بنا اولنان بند دیوار ومذکور سد واسطه سیله حاصل اولان کول وفاصله سی اولیان عباره

ف **بَند** — علم: لوا رایت سنجاق واون بیك نفری حاوی اردو

بَندَر — لیمان: اسکله: وبحر بوغازلرنده بنا اولنان قلعه یاخود پلنقه

بَندَرگاه — بمعناه ایضا

بُندُق — فندق وتفنك وقورشون دانه سی

ف **بَندگان** — بنده لر: عبدلر: کوله لر

ف **بَندگی** — بنده لك: عبودیت: کوله لك

ف **بَنده** — باغلو: مقید: بند اولنمش واسیر عبد کوله

بَنده پَرور — زیر دستی اولنلره حسن معامله ایدوب حاجتلرینی ویریجی وبسلیجی اولان

ف **بَندخانه** — کوله اوی کوله نك خانه سی

بَندَه زاده — کوله اوغلی: کوله نك اوغلی

ف **بَندیده** — باغلو: بغلنمش اولان وبنده اسیر: کوله اولان

ف بَندَه نَوَاز: زیردستی اولنلره حسن معامله ایدوب لطف وعنایت واحسان ایایجی اولان

بَنسَر: کوشنك طاوربمق امالی ایتمك

بِنصِر: بوزك برمغی انکشت خاتم

بنفسه: بالذات ذاتیله کندو کندو کندو ونفسی کندو ذاتی معنالرنده ترکیب عربیدر

ف بَنفشَه: منکشه دینلن معلوم مائی خوشبو چیچك

ف بَنك: خشیشه اسرار کبر کان وکندو بیراغندن لعقاك اولنوب اکل اولندقده سرخوش ومجنون وبی اراده ایدر

ف بَنکاه: یول یبادکی وخزینه اوطه سی وبوك: اغرلق: اثقال

ف بَنکی: بنك اکل ایدیجی: بنك تریاقیسی اولان

بَنُو: ابنلر، اوغوللر: زاده لر زادکان

بُنُوَّة: اوغل اولمق: اوغللق اوغل اولمق کیفیتی

بُنُود: بندلر: سنجاقلر: علملر فرقه لر وعسکر فرقه واردولری

بَنُون: ابنلر ولدلر: اوغللر زاده لر

بَنَوِی: ونه منسوب ومتعلق اولان

بَنَّه: قوقو رایحه: بوی

بُنَی: بنلر: اوغللر: زاده لر زادکان

ف بُنیاد: بمل: اساس وبانی: بنا

بُنیان: بانی: بنا وبدن ومزاج بدن

ف بُنیه: بانی: بنا وشکل: طرز صورت

بُو: بوی قوقو رایحه: وامید: رجی

بُو: ابو: بابا: پدر

بَوَا: هندستان جوزینه جوز بوا دینور

بَوَّاب: قپوجی: دربان

بَوَّابَة: قپوجیلق: قپوجی خدمتی

بَوَّابِی: قپوجی یه منسوب ومتعلق اولان

بَوَاحًا: ظاهر واشکار وعیان اولورق

بَوَادِی: بادیه لر: صحرالر: قیرلر چوللر

بَوَار: هلاك اولمق وبرایشه برامیوب چوروب قالمق دار البوار جهنم

بَوَادِر: بادره لر: صوغوق نسنه لر

بَوَارِق: بارقه لر: شمشك چاقیجی بلدریجی اولنلر

بَوَارِی: حصیرلر: حصیر اونلری

بَوَاسِیر: باسورلر: مایه سیلر

بو العجب — اعجوبه: عجيب وغريب نسنه وطالقاوق بوداله معنالرنده تركيب عربيدر

بو الفضول — فضولى بوش بوغاز كوزه معنالرنده تركيب عربيدر

بو الهوس — عقلسز: جاهل. وبوداله اولان

بوبو — كوز بيكى وهر نسنه نك عزيز ومنتخب اولان طرفى

ف بوته — بوته قيوجى بوته سى

ف بود — كون كينونت وجود وارلق اولمق

بور — سوبليون قوسى تذرو

بورق (بوره) — بورق ديلن معدن

بورى — ايجى بوش اوزون نسنه وبر نوع چالغى

ف بوروك — بوريجى: بورى چالان كمسنه

بوره — برنوع جسم معلوم نطرون

ف بوج — اغزك داخلى: و آووورد

ف بورياه — حصير كه مفروشات بيتيه دندر

ف بورياباف — حصير اوريجى وطوقويجى اولان اهل صنعت

بوزنه — ميمون ديدكلرى جانوره دينور

(بوزا) — مشروباتدن معلوم برنوع شربت

بوزه — بمعناه ايضا

بوس — اوپمك: اوپش تقبيل: واوپيجى اولان

ف بوستان — سبزوات باغچه سى وكوزل اغاجلق ياخود چمنزار اولان محل

ف بوسكاه — اوپولوب بوسه اولنه جق محل

ف بوسه — اوپوش: اوپمك: تقبيل

ف بوسجا — اوپوب: اوپوله جك محل

ف بوسى — اوپمك: تقبيل ايتمك

ف بوسيده — چورك: بوزق اولان

بوسيده — اوبلمش اولان

ف بوش — طليه لك: هرجنس ادم جماعتى

ف بوصير — صغر قويرغى ديلن نبات

(بوطه) — بوته قيوجى بوته سى

ف بوقلمون — معلوم برنوع حيوانجق وجانفزا ورنكارنك اولان نسنه

ف بول — سيديك: جيش مثانرده تراكم ايدوب قبلدن دفع واخراج اولنان صو

ف بوم — بايقوش وبوغى قوشى

بوم — مملكت: ديار: اولكه

بوه — بايقوش: بوغو قوشى

بومه — دينى بايقوش

ف بوى — قوقو رايحه وامد قوقولو رايحه لو اولان

ف **به** — الله وحق ايچون معنالرنده اداتدر

ف **بِه** — ايو: كوزل: خوب اولان

بِهِ — اكا: انده: انكله: انك واسطه سيله معنالرنده تركيب عربيدر

ف **بها** — برنسنه فروخت اولندقده مقابلنده ويريلان مبلغ ياخود برنسنه يه مقابل يا بعد نطلب اولنان مبلغ

بهاء — كوزللك: حسن جمال

بِها — اكا: انده: انكله: انك واسطه سيله معناسنده تركيب عربيدر

بهاجة — كوزل وخوب لقا اولمق حسن: جمال

ف **بهادر** — جسور: جسارتلو يكيت دلاور اولان

ف **بهادرانه** — بهادره لايق: ويراشق اولان

ف **بهادري** — جسارت: جسور اولمق

ف **بهار** — اول بهار فصل ربيع كه مارتك طقوزندن حزيرانك طقوزينه دكين ممتد اولور اول ايامده شمس حمل وثور وجوزا برجلرندن مرور ايتمش اولور

بهار — خوب ومنير وتابدار اولان نسنه وصاري يا باره

بهارة — آيدين ومنير وتابدار اولمق وفضيلت

بهارستان — اول بهار: ايلك بهار فصل ربيع

ف **بهاري** — اول بهاره منسوب ومتعلق اولان

ف **بهاكير** — بهالو: ذي قيمت چوق اقچه يه ذكر اولان

بهام — قيون وقوزي وكچي ودوه مثللو حيوانلر

ف **بهانه** — ذكر وايراد اولنان سبب وياعذر باطل

بهائم — بهيمه لر: درت ايا قلو حيوانلر: چارپا اولنلر

ف **بهبود** — مبارك: عزيز شريف اولان

بهتان — افترا: برينك يابمديغي ياخود سويلمديكي نسنه يي اوزرينه اسناد ايتمك

ف **بهتر** — يك ايو ومقبول ومعتبر اولان

ف **بهترين** — اك زياده ايو ومقبول ومعتبر اولان

بهجة — كوزللك: حسن: بها: جمال

ف **بهر** — ايچون لاجل وبهره: حصه پاي: نصيب

بهره — حصه: نصيب

ف **بهره دار** — حصه سي اولان حصه يه مالك اولان

ف **بهره مند** — بمعناه ايضاً

بهزاد حسبی ونسبی پاکیزه اولان

بهشت جنة : فردوس

بهشت‌نشین جنته اوطوریجی جنتمکان اولان

بهشتی جنته منسوب ومتعلق اولان

بهم برابر هب بربره : وهب بر برده

بهمزده قارمه‌قارشق پریشان اولان

(بهی) ندا اولوب غضبه دلالت ایدر

بهی کوزل : خوب : جمیل وصاحب حسن اولان

بهیج کوزل اولوب وجمیل اولان ومسرور وشادان اولان

بهیرة کوزل : دلبر قاری ، وقومی میانده معتبره وشریفه اولان قاری

بهیم الاجه اولیوب هر طرفی بر رنک اولان آت ویک سیاه

بهیمة درت ایاقلو حیوان چارپا

بهیمی حیوانات غیر ناطقه‌یه منسوب ومتعلق وطبیعی اولان

بهین اک زیاده ، ایو ومقبول ومعتبر اولان

بی اولمیرق وصاحب اولمیان معنالرنده ادات سلب فارسیدر

بیاب چارسو بازارده صو کوزدیرن صوجی

بیابانی دشت صحرا : قیر : بلا عمران اولان اراضی

ف **بیابان‌نشین** قیرده وبیابان یرنده اوطوریجی اولان : بدوی اولان : صحرانشین اولان

ف **بی‌اختیار** آرزو وآزاده دن محروم اولان وضروری جبری ناچار اولان

ف **بی‌اختیاری** عدم اختیار وضرورت

ف **بی‌ادب** ادبسز : عارسز اولان

ف **بی‌ادبانه** ادبسزه لایق ویراشق اولان

ف **بی‌آرام** راحت وقوتسوز وآرامدن محروم اولان : راحتسز مضطرب ورنجیده اولان

بیاض سفیداق اولان وضیانک شعاعات سبعه‌سی اتحادیدن حاصل اولان رنک وتبییض اولنمش یازی

بیاضة بیاضلق : آقلق

بیاع صاتون آلیجی : مشتری وصاتیجی : بائع

بیاعة صاتون آلمق : وصاتمق

بی‌امان امان ویرمیجی : مرحمت ایتمیجی اولان

بیان واضح وآشکار قیلمق وافاده ایدوب اکلاتمق

بی‌اندازه اولچلمز درجه‌ده بیوک وچوق اولان

ف **بی ایمان** ایمانسز : دینسز اولان

ف **بی باك** قورقوسز : جسور اولان

ف **بی بصیرت** بصیرتسز عقلسز اولان

ف **بی بهره** حصه و نصیبسز محروم اولان

ف **بی پایان** صوکی اولمیان اوجی بوجاغی اولمیان حد و حسابدن بیرون اولان

ف **بی پرده** کیزلو اولمیوب واضح و آشکار اولان

ف **بی پروا** قورقوسز اضطرابسز اولان

بیت او : خانه : مسکن : منزل قوناق و شعرده ایکی مصراعدن مرکب اولان منظومه

ف **بی تاب** یوزوتلی اولمیان یوروشسز اولان

ف **بی تاب** قوتسز : مجالسز اولان

ف **بیتابانه** قوتسزه لایق و یراشق اولان

بیت المال کیچه قالمق : کیجه لمك

ف **بی جان** جانسز : حیاتسز اولان وجسور بهادر اولان

ف **بی جواب** جوابسز ساکت اولان

ف **بی چاره** چاره سز اولان درد و شکوه زده و اللو اولان

ف **بی چون** ذاتندن و افعالندن سؤال اولنوب سببی آرانمق جائز اولمیان

بی حاصل حاصل و فائده سی منتج اولمیان : بوش : نافله بیمعنا اولان

بی حجاب حجابسز : اوتانمز اولان

بی حد حدسز : نهایتسز اولان صوکی اولمیان : توکنمز اولان

بی حساب حسابسز : حسابه کلمز اولان

بی حضور راحت و حضوری اولمیان راحتسز اولان

بیخ کوك : اصل

بی خانمان مسکن و مأواسی اولمیان یولجی اولان

بی خبر خبرسز : معلوماتسز جاهل اولان

بی خرد عقلسز : احمق اولان

بی خزان صوك بهاری اولمیان زوالسز اولان

بی خواب اویقوسز : منتبه بیدار اولان

بی خود کندو به مالك اولمیان چلدیرمش اولان دلی مجنون اولان و بایلمش اولان

بید سکوت اغاجی

بیدا چول : بیابان : بیان یری

بیداد عدالتسز ظالم : اهل جور اولان و جور : ظلم

بیدادگر ظلم و جور ایدیجی : ظالم اولان

بیدار اویانق : منتبه اولان اویومیان

بیداربخت بختی اویانق : بختلو بختیار اولان

بیدارِدل: قلب وعقلی وفراستی اویانق اولان

بیداری: اویانقلق تیقظ؛ اویومامق

بیدانِش: جاهل؛ معلوماتسز اولان

بیدح: سرت؛ جنك آتی وشطرنج بیداقی

بَیداق: شطرنج اویوننك نفراتی جكنده اولان قطعه

بیدرنك: علی العجله بلاتأخیر اولان

بیدریغ: احسانده بلانقصان اولان الذی یعنی قدرتندن كلن سعی وغیرت وهمتو احسانده بی قصور اولان

بَیذَق: شطرنج بیدلغی وعسكر نفری

بیدین: دینسز؛ ایمانسز اولان

بیر: قویو؛ چاه؛ صوقویوسی

بَیرَاق: سنجاق؛ علم؛ رایه

بیراقدار: سنجاقدار؛ بیراق حفظنه مأمور اولان

(بَیرام): عید؛ دین قرنداشلری بیننده تبریك وتهنیه والله تعالی یه حمد وتشكر ایتمكه مخصوص كون

بیراه: یولسز؛ عادات وادابه مغایر اولان واركان وادبدن محروم اولان ودیلنسز اولان

بیرنك: رنكسز اولان رنكی اولمیان

بیرو: عارسز ادبسز حیاسز حجابسز اولان

بیروز (ف): بختسز؛ طالعسز یلدزی دوشكون اولان

بیروزج (و): كوك مائیسی رنكده بر نوع جوهر پیروزه

بی بی: خاتون خانه قادین خانم

بیروزی (و): رزق ونفقه سی منقطع اولان كوندن كونه یجه جك وسیله دن محروم اولان

بیرون (ف): خارج؛ طشره؛ وطرف خارجی طیش طیش طرفی وزیاده متجاوز وتجكین اولان

بیریا: ریاسز؛ صادق؛ كرچك حقیقی اغزنده اولان كلامی یوركنده اولان؛ تفكره مطابق اولان

بیریب (ف): شبهه سز اولان بسبللو اولان

بیز (ف): اورمق؛ ضرب ایتمك واورجی ضرب ایدیجی اولان

بیزار (و): اوصانمش كوسنمش اولان ورنجیده خاطری قالمش ایكنمش اولان

بیزاری: اوصانج؛ كوسكنلك وایكنمش اولمق

بیزبان: دلسز اولان نطق وتكلمه قادر اولمیان

ف بیزبانی : دلسزلك ؛ زبانسزلك
ف بیزر : پاره‌سز ؛ پولسز اولان فقیر اولان
ف بیزوال : زوالسز اولان دائم وبرقرار اولان
بأس : ضرر ؛ زیان ؛ وقوت شدت ؛ زور
بئس : افعال ذمدن اولوب نه فنا ونه کوتو در معناسنده ذمی افاده ایدر
و بی‌ساز : لوازمات ومهماتدن محروم وبی‌بهره اولان
ف بی‌سامان : بمعناه ایضاً
ف بی‌سان : مثلی اولمیان بی‌نظیر اولان
ف بیست : یکرمی عددی عشرون عشرین
ف بی‌ستون : دیرکسز ؛ ستونسز اولان
ف بیش : چوق ؛ کثیر اولان وبر نوع زهرلو اوتکه هندستانده حاصل اولور کوربه ایکن اکل ایدرلر
ف بیشانبه : شبهه‌سز معلوم ومسلم اولان
ف بی‌شبهه : بمعناه ایضاً
ف بیشك : بمعناه ایضاً
ف بی‌شکیب : صبرسز اولان
ف بیشمار : صاییسز حسابه گلمز کثیر اولان

بلیشه : اورمان وسازلق یری
بیض : بیضلر ؛ پارلاق وکسکین قلیجلر وبیاض وپارلاق اولمق ؛ ایام البیض ایلك اون اوچنجی واون دردنجی واون بشنجی کونلری
بیضاء : بیاض ؛ آق ؛ سفید اولان
بیضه : یموُرطه ؛ خایه ؛ تخم مرغ
بیضوی : یموُرطه رسمنده ارز وبجه مدورجه اولان بیضی اولان
بیضی : یموُرطه شکلنده اولان ویموُرطه شکلی
بیطار : اسب قسمنك خواص وامراضنه وتیمار ودواسنه واقف اولان کمسنه
(بیعاق) سطرنج بیدقی وعسکر نفری
بیطاق : قوتسز مجالسز طاقتسز اولان
بیع : صاتون المق ؛ خرید ایتمك وصاتمق وفروخت ایتمك
بیَع : بیعه‌لر ؛ کلیسالر
بیعه : حکومتی قبول ایدوب حاکم اولدیغی تسلیم وعلناً اقرار ایتمك ونصارا کلیساسی
بیغایه : نهایتسز اولان صوکی اولمیان
بیغرض : غرضی اولمیان خصاحق ولهابر نظر ورعایت ایدن
بیغرضانه : بمعناه ایضاً

بیغور صیغ ودرین اولمیان وعقلسز احمق اولان

بیفائده فائده سز : منفعتسز اولان

بیقرار قرارسز : راحتسز : ارامسز مضطرب اولان

بیقیاس اولچسز : چوق : بیوك عظیم اولان

بیقید قیدسز : ایلشلمیجی اولان

بیکار ایشسز : کوجسز اولان

بیکام خائب وخاسر دیلدیکی وطلب ایلدیکندن بی بهره اولان

بیکس کمسه سی اولمیان : اشسز دوستسز اولان

بی کم وکاست اکسکی اولمامق اوزره تمامه معناسنده ترکیب فارسیدر

بیگانگی بیلنجیلك : آشنا اولمامق اجنبیلك

بیگانه بیانجی بیلداء اولمیان اجنبی اولان

بیگانه زاده بیانجینك اوغلی اولان کمسنه

بیگاه وقتسز : مناسبتسز اولان

بیگران حدسز اوجی بوجاغی اولمیان بك زیاده سیله بیوك اولان

بیگمان شبهه سز بلوز : مسلم اولان

بیگناه گناهسز : صوجسز قباحتسز اولان

بیل باغجوان بلی دیلن آلت ف

بیم قورقو : دهشت : رعب ف

بیمار خسته : کیفسز : علیل اولان ف

بیمارخانه خسته یاخود مجنون اولنلره مخصوص محل ومسکن

بیماری خسته لك مرض ف
کیفسزلك وکیفسز اولمق

بیمال مالسز : معناسز اولان ف

بیمثال مثالسز اولان اقران واشی اولمیان

بیمثالی مثالسزلك بی مثال اولمق ف

بیمجال مجالسز : قوتسز : طاقتسز اولان

بی محابا خاطر کوکل صایمیه رق بلا مسامحه ف

بی معنا معناسز : مالسز اولان ف

بیمغز عقل وفکردن محروم اولان عقلسز اولان

بیمکان مکانسز : محلسز اولان ف

بیمنت ابنا یکی احسانلری بغدا د ایدوب باشه قاقمجی اولمیان وبیدریغ اولان

بین ارا : میانه : وبعده مسافه

بين: اراسنده میانده معناسنده ادات عربیدر

بين الناس: انسانلر اراسنده

بين الاقران: اقران وامثال اراسنده

ف بين: کوریجی مشاهده ایدیجی کشف ایدیجی اولان

بيّن: آشکار: روشن: واضح اچیق اولان

ف بينا: کوریجی: بصیر: متبصر اولان

بيّنا: آشکار اولهرق

ف بيناب: اولیای کرامك کشف حالنده ظاهر ونمایان اولان کیفیات

ف بينام: اسمسز: اسمی یوق اولان

ف بيناموس: قانون وشرع بیلمز اولان عادات وآدابه مغایر اولان وعرض وحمیتدن عاری اولان

ف بينايى: کوت: باصره: کوزك کوریجی قوتی

بيّنه: واضح واشکار دلیل وبرهان اولان نسنه

ف بينش: کورمك: کورش معاینه

بينصيب: حصه منداولمیان: پای الماميش اولان

ف بينظير: اش وامثالی ونظیری اولمیان

بيمك: طاتسز: طوزسز اولان

ف بيننده: کوریجی: مشاهده ایدیجی اولان

بى نوا: فقیر: مهمات ولوازماتدن محروم اولان

بينونت: آیری وبشقه اولمق آچیقده اولمق

بنهايت: نهایتسز اولان صوکی اولمیان

بينهما: ایکی نسنه نك اراسی معناسنده ترکیب عربیدر

بينى: بورون: انف

بى نياز: مستغنی اولان نیازسز اولان

بيواره: یبانجی: اجنبی اولان

بيوايه: وایه وبهره وحصه دن محروم اولان

بيوت: بیتلر: خانه‌لر: اولر: قوناقلر

بيوع: بیعلر: الوب صاتمقلر

بيوفا: وفاسز اولان وفادار اولمیان: سوزنده وعهدنده ثابت اولمیان

بيوقت: مناسبتسز وقتده

بيوقوف: وقوفسز اولان واقف اولمیان: خبردار اولمیان خبرسز اولان

بيوه: دول قاری: زوجی اولمیان ویا وفات ایتمش اولان

بيهمال: اش وامثالی اولمیان

بيهمتا: بمعناه ایضا

بيهنر: هنر ومعرفتی اولمیان جاهل اولان

بیهنگام وقتسز، مناسبتسز وقتده

بیهودگی فائده سزلك: بیهوده لك

بیهوده فائده سز بوش

بیهده باطل اولان: عبث

بیهوش دلی، مجنون اولان وبرسم میران اولان

بیئس شدید الیم فنا اولان

بیئه بورده یاقوناغه قونمق حالنه دینور

بیوت صوغوق صو

بیات کیجه لمك: کیجه قالمق

بیته کیجه ایش

بیوته دوشمك احتمالی ولمیان ثابت ومحکم دلیل

بیات واسط قربنده بر سنجاق ادیدر

بینیت بر نوع سمك بحری ادیدر

بیت نتر کرجث کبی ادات ترکیب عربیدر

بیدخ تنومند خاتون یعنی ششمان

بیجان کیزلو سنه عیان اولمق

بیاحة بالق طوتنه جق آغ یعنی شبکة الحوت

بیدر غله یی یغوب خرمن ایلمك

بیدرالی چوق سوزلو بر کوی آدم

بیزار الت تناسله اطلاق اولنور

بیقره هلاك اولمق: وفاسد وتباه اولمق

بیقر حلاج یعنی حائك

بیوز هلاك اولمق تلف اولمق

بییك کلمهٔ رأفت ودقتدر وای سکا وبازق سکا دیمکدر

بیس ناسی کبر وطغره ایله آزرده قیلمق انجتمك

بیص شدت وضیق ومحنت

بیضة البلد دوه قوشنك یمورطه سنه اطلاق اولنور یلده دوه قوشنك یاوری چیقاردیغی یره دینور

بیضة العقر خروس قسمنك مدة العمر بر دفعه یمورطلدیغی یمورطه در

بیضة الخدر چادر ویورشبه التنده اولان محبوبه یه اطلاق اولنور

بیضه طیرلرك بغایت بیاض وزیبنده دوز واملس اولان یر

بیوض یمورطلجی طاوق

بینط قماش طوقوجی چولحه

بیط ارکك حیوانك منیسی وعورتك منیسی وبر روایتده رجلك منیسنه دخی اطلاق اولنور

بیغ آدمی سیرك اتان آته وصف اولنور

بیاعه صاتلق مال وصاتلق متاع

بیاع صاتیجی: فروش ایدیجی

بیع زراجده قان غلبه ایلمك. بر نوع اولدرکه مرجکدن اوزون اولور اکینلر الجزء نایته وقوتی مرجك قوتنده اولور جمیع مفاصل وقبل وقولنج علتلرینه نافعدر

پ : اشبو باء بر و بای فارسی تسمیه اولنان حرف ترتیب حروف عثمانیه‌ده اوچنجی حرفدر

ف پا : حروف عثمانیه‌دن اوچنجی حرفك اسمی و ایاق: قدم: پای

ف پابرجا : ثابت: ثابت‌قدم: ثبوت اوزره اولان

ف پابسته : ایاغی بغلو و مقید اولان

ف پابند : ایاق باغی: ایاق کوستکی

ف پاپوش : ایاقاویمك و ایاق اوجی ارلان ایاق اویمك

ف پاپوشی : ایاق قابی و ایاقا ورتیسی

ف پاپچه : ایاقدن پایلان طعام و ایامدن پایلان طعامه مشابه اولان طعام و شلوارك اشاغیسی و حیوانك ایاغنه طوغری برلرده اتخاذ اولنان کورك و پوستین

ف پالخوست : ایاق التنده پامالمش چینمنش اولان

ف پاداش : مکافات: اجر: جزا

ف پادرعقال : ایاغی کوستکلو بغلو اولان

ف پادشاه : حاکم مطلق: سلطان

پادشاهانه : پادشاهه لایق و شایان اولان

پادشاهی : پادشاهه منسوب و متعلق اولان

پادشه : پادشاه: سلطان

پارچه : پاره: قطعه: جزء

پارس : قپلان جنسندن برنوع حیوان

پارسا : عفیف صالح: متدین اولان

پارنج : ایاق تری: ایاق کراسی دینلن بخشش

پاره : پارچه: قطعه: جزء و دمیرلو یوز و غروشلك فرق جزئنده بر جزئی

پازه : پاره: منکسر بر قاچ قطعه اولمق اوزره قیرلمش اولان

پارمان : شوخ: شیوه‌کار: شیوه‌لو اولان

بازار : چارشوی و هفته‌نك برنجی کونی یوم احد

پازده : ایاق التنده چینمنش اولان

پاسبان : بکجی: نوبتجی: نکهبان

پاسبانی : بکجیلك: نوبتجیلك

پاستاده : پای استاده قایم ایاقده اولان

پاسخ : جواب: بازخواست

پاسدار : بکجی: نوبتجی: پاسبان

پاسوار : پیاده: بیان اولان پاسبان بکجی، نوبجی

پاتر — صاحبجه طابجی ولان
پاشنه — اياغك اوكچه سی
ف **پاسیده** — صاچلمش طاغلمش اولان
ف **پافرسوده** — اياغی اینجلمش واشنمش اولان
ف **پاك** — تمیز طاهر اولان کبرلو اولمیان
ف **پاکباز** — حیله ایتمیوب طوغری اوینار اولان
ف **پاکدامن** — انکی تمیز اولان وممنوعات وارتکابدن بری وطاهر اولان
ف **پاکی** — تمیزلك طهارت
ف **پاکیزه** — زیاده پاك ولطیف ونازك اولان
پالان — یره بدل اولرق بنك حیوانلرینه اوردقلری نسنه
پالاد — پالان ویدك اتی
پالاندوز — پالان دیکیجیسی پالانجی
پالانجی — پالانجی
پالوده — سوزلمش سوزکجدن سوزلمش اولان
پالهنك — ایپ : کمند : تابشر ودیزکین
پامال — پایمال اياق التنده چیکنمش اولان
پامزد — اياق تری دیلن بخشش
(**پازهر**) — زهر دفعنه نافع نسنه پادزهر
پایهلده — اياق باصمش اولا واردا اولان
پای — پا : اياق : قدم

پایاب — قدرت : حکم : نفوذ وصیغ اولان عمیق اولمیان
ف **پایان** — نهایت : اوج : اخر صوك
ف **پای‌انداز** — رسم کونلری پادشاه کچمسی ایچون یوللره دوشنن قماش وسائر نسنه
ف **پای‌بسته** — اياغی بغلو ومقید اولان
ف **پای‌بسته** — بمعنا ایضا
ف **پای‌بند** — اياق کوستکی اياق باغی واياق بند ایدرا اولان
ف **پای‌بوس** — اياق اوپمك
ف **پای‌پوش** — پابوش : اياق قابی
ف **پای‌تخت** — محل حکومت : پادشاهك ساکن اولدیغی شهر
ف **پای‌باف** — بزوقماش طوقیان : جولهه
ف **پایدار** — ثابت : محکم : قوی : متین تمللو اولان
ف **پای‌خسته** — اياقله چکنانمش ودپلنمش
پایمال — اياق التنده قالمش وچینمش اولان وزبون حقیر ذلیل اولان ومنهزم منهدم برباد خرابا اولان
ف **پای‌مزد** — اياق تری دیلن بخشش اياق کراسی
ف **پاینداز** — پادشاه کچمسی ایچون رسم کونلرنده یوللره دوشنن فراش یا [illegible] بسته
پاینده — ثابته پایدار [illegible] متشمش اولا ودستك : طیاق

پابوند : پابند : اباق کوسنکی

پایه : رتبه : مرتبه : ودرجه نردبان ایاغی

پ پ — پیره : اختیار : مسن : قوجه قوجامش اولان

ت — (پنادق) : فجأة بغتة : بردن بره انسزین

(پنکجی) : کاتب بازیجی

(پیل) : فتیل : فتیله : پلیته

پتیله : بمعناه ایضاً

پ ج — پجواک : ترجمان : مترجم وترجمه

ف پ خ — پخته : پشمش : پشکین اولان ومجرب کاردیده عاقل اولان

ف — پختی : الماسیه مثللو طونقالق وبلته وبلغم وجراحت

و پ د — پدر : بابا : والد : آتا

ف — (پدید) : ظاهر : مشهود : اشکار کوزه کورینور اولان

ف — پدیدار : بمعناه ایضاً

پ ذ — پذیر : قبول ایدیجی : وسوز دکلیجی اولان

ف — پذیرا : بمعناه ایضاً

و پ ر — پر : قوش تویی وقوش قنادی : جناح

ف — پر : طولو : مملو اولان

ف — پراکنده : طاغلمش : طارمه طاغین اولان

پران : اوجیجی : طاش وجار اولان

پربار : یوکلو : حامل اوزرنده چوق میوه سی اولان

پرتاب : اوق منزلی ومنزل اوقی واتمق واتلمق : کندوبی اتمق : صیچرامق

پرتاف : بمعناه ایضاً

پرتو : ضیا : شعاع : جسم منیر اطرافنده کورینن تل تل آیدنلق

پرتوافشان : ضیا : باش ایدنلق صاچیجی منیر : پارلاق اولان

پرتوانداز : بمعناه ایضاً

پرچم : معلوم تراش اولندقده باش دپه سنده براقلان صاچ بوماغی

پرچین : میخ قاقلدقده اوجنی بکمی وکنارلو ایتمک

پرچین : بوروشق قیورجملو اولان

پرخاش : غوغا : نزاع : کورلتی ومحاربه : جنک : جدال

پرخاشجو : غوغاجی : غوغا ایدیجی اولان

پرخاشخواه : غوغاجی جنکجی اولان

پرداخ : جلا یوزی دوز پارلاق اولمق

پرداخت : بمعناه ایضاً ودوزملک : ترتیب ایتمک

پرداخته : دوزلمش : ترتیب اولنمش یاپلمش اولان

پرداز : دوزیجی : ترتیب ایدیجی اولان

پردازی : پردازلك : ترتیب ایدیجیلك

	پرده	اورتی وستر اولنق ایچون اوست طرفندن آصیلوب الت طرفی صارقق اولان قماش حجاب وساز غو پرو غنده اولان تقسیملر: وموسیقی صداسی
ف	پرده برانداز	پرده قالدیریجی پرده چیقاریجی
ف	پرده دار	پرده جی پرده ماچوب قپامغه مأمور اولان
ف	پرده در	پرده یرتیجی عارسز ادبسز اولان
ف	پرده سرا	سازجی سازنده: چالغیجی
ف	پرده سرای	چادر: خیمه
ف	پرده شناس	اهل موسیقی: سازنده وعاقل وعارف اولان
ف	پرده کش	پرده چکر اولان
ف	پرده گاه	پرده اورتیلو اولان محل
ف	پرده نشین	پرده لو محلده اوطوریجی اولان اهل عصمت وعفت وانزوا اولان
	پرساله	یاشی طولغون اولان مسن اختیار اولان
	پرسان	صوروب سؤال ایدیجی اولان
	پرست	عبادت ایدیجی طابنجی عابد اولان
	پرستار	عبد قول: بنده خدمتکار
	پرستاری	خدمتقولق: بنده لك
	پرستاران	پرستار: عبدلر بنده لر
	پرستش	عبادت طابنمق بنده لك ایتمك
	پرستنده	عبادت ایدیجی طابنجی اولان

	پرسش	سؤال صورمق: استفسار ایتمك: پرسه
ف	پرسوز	بتون: بتون آتش کسلوب یانق اولان
ف	پرکاله	پامه: رقعه وخشتین ایبلك ایله طوقنمش برجنس قماش
ف	پرکنده	طاغلمش وعاجز وفرومانده وناتوان
ف	پرکینه	عداوت وغضب طولو اولان
	پرگار	دائره رسم ایتمکه مخصوص ایکی باقلو آلت پرکار
	پرنیخ	تحته سنك یوفقه دوزطاش
ف	پرند	ایپکدن طوقنمش غیر منقش قماش وقلج وامثالنده اولان جوهر
ف	پرند آور	جوهردار شام وقره خراسان قلجی کبی جوهرلو اولان
	پرداس	ال ایله یوقلمق ودرك ایتمك
ف	پرنده	اوچیجی: طائره طیران ایدیجی اولان
ف	پرنو	ایپکدن طوقنمش ایجه منقش قماش
ف	پرنیان	ایپکدن طوقنمش منقش قماش
ف	پرو	اضطراب قورقو وسوسه قید
	پرواز	اوچماق: طیران ایتمك قوشکبی هوادن کچمك وبرنوع زه وکنار واوچیجی طیار اولان

لغت	معنا
پروانه	بر نوع قنادلو بوجك كه كیجه وقتی موم اطرافنده پرواز ایدر وبعضیلری دلخل اولوب محترق اولور وچرخ آلتلرنده بولك واغزی چرخکه تسویه قوت وحرکت ایچون اولور
پرور	بسلیجی وتربیه ایدیجی ولی نعمت ونفقه ورزق ویریجی اولان
پرورده	بسلنمش اولان وتربیه کورمش اولان
پروردگار	الله تعالی خدا قوللرینك رزقنی ویرن رب العالمین
پرور	صوی ونسب واقلیم وایکی درلو ایپك طوقنمش قماش
پرورش	بسلیوب بیوتمك وبسلنوب بیومك وتربیه
پرورش آموز	تربیه واداب اوکرنیجی اولان
پرورنده	بسلیجی وتربیه ایدیجی اولان
پروردی	پرورده لك : بسلنمیلك
پروری	پرورلك : بسلیجیلك بیودیجیلك وتربیه جیلك وتربیه
پرهیز	آغز ویاغلو طعامدن اجتناب ایتمك وکناه وعوایدن اجتناب ایتمك
پرهیزکار	عوایب وکناهدن اجتناب ایدر اولان

لغت	معنا
پری	بر نوع مخلوق که جسمی بغایت لطیف ومنظری خوب وخوش وکندو مسلم وموحد اولوب بنی آدمه محبت اوزره اولور
پری پیکر	یوزی پری یوزی کبی خوب اولان محبوب
پری رخ	کوزل خوب وبناغی پری بناغی کبی دلبر اولان
پری چهره	بمعناه ایضا
پری رو	یوزی پری یوزی کبی کوزل ودلبر اولان
پری زاد	پری اوغلی وکوزل ودلبر اولان
پریشان	طارمه طاغین وارمه قارش اولان وخراب ییق منهدم اولان ویورلمش منهزم طاغلمش اولان وغایت مکدر وناﻻن اولان وهلاکه کرفتار اولان وبختسز اولان وسفلی ورذیل ذلیل اولان
پریشانی	پریشانلق : خرابلق : دوزن وانتظام وترتیبدن محروم اولمق
پژمرده	صولمش : قورومش اولان واسکیمش خراب ومتغیر الاحوال اولان

پژوه	سوروب اراشدیریجی سؤال ایدوب تجسس ایدیجی ویوکسك تپه واستاد
پس (ف)	امدی : بعده اندن صکره معناسنده ادات تأخیردر وکیرو وارد : آرقه طرفی
پست (ف)	آلچق اولان اشاغی اولان وحقیر رذیل ذلیل اولان وصداسی قالین ومهیب اولا
پستان (ف)	ممه : ثدی
پسته (ف)	فستق دینلن میوه : ومحبوبك طوداغی
پسر (ف)	اوغلان اوغلانجق ارکك چوجق
پسرو (ف)	اتباع واصحاب
پسمانده	کیرو قالمش وباقی قالمش اولان وترك اولنمش اولان
پسند (ف)	مقبول اولان کوکل وطبیعته موافق اولان وبکنیجی ومقبول طوتیجی اولان
پسندیده	بکنمش : مقبول کچمش اولان
پسین	الك صوك : واخیر اولان
پشت	آرقه صرت : ظهر : بویون ایله قویروق صوقومی بیننده اولان قطعه
پشت پا	ایاق طبانی

پشت پازن	طبان قالدیروب قاچیجی اولان وتکمه اوریجی اولان	
پشتمال	حمامده بله بغلنان قماش پاره سی	ف
پشتواره	برآدم یوکی برحمال یوکی	ف
پشته	دیه : دیرجك وبغلین : کومه	ف
(پشرو)	چالغی ایله چالنان برنوع مقام	ف
پشم	یوك : قیون وکچی وسائر بعض حیوانات یوکی یاخود یاخور قیللری : یاخود تویلری	ف
پشمین	یوکدن قیلدن صوفدن عبارت ومصنوع اولان	ف
پشمینه	بمعناه ایضا	ف
پشه	سیوری سنك دینلن حیوان	ف
پشیمان	ایتدیکی ایشه پشیمان اولان	(
پشیمانی	ایتدیکی ایشه کندر ومکدر اولمق	(
(پف)	دوداقلر همان قپالو اولهرق شدتله اخراج اولنان مدلتسز نفس	ف
پفکرده	سیوندرلمش : منطفی اولان	ف
پکسمات	ذخیره ایچون کلیا قورومق اوزره پشوریلان اتمك	پ ك
پل	کوپری : جسر	ف پل
پلاده	مفسد فسادجی فتنه کار اولان وفاسق فاجر بدکار اولان	

	پلاس	پك قبا غليظ: قماش چول مثللو وحيله مكر
ف	پلاو	پرنجدن عبارت برنوع طعام
ف	پلاو زرده	زعفران ايله صارى بويانوب شكرلى اولان پلاو
ف	پلنك	قپلان نوعندن بنك بنك بر حيوان
ف	پلنكين	پلنكه متعلق ويراشق اولان
ف	پلنكينه	بمعناه ايضاً
ف	پليد	مردار، بولاشق: ناپاك اولان
پز	(پناكين)	طشره ده بيع وشرا ضمننده ميقات معينده واقع مجار جمعيتى پناير
ف	پناه	ملجا صغينه جق ير وبر نسنه نك كثرت اوزره واقع اولديغى ير وحامى حمايه وصيانت ايدىجى اولان وصغنمق التجا ايتمك
ف	پناهگاه	ملجا: صغنه جق ير، ملاذ
ف	پنبه	پاموق وپاموقدن عبارت اولان ومعلوم برنوع قرمزى رنك وقرمزى شراب باده خمر
ف	پنبه زار	پاموق تارلاسى
ف	پنج	بش عددى خمس
	پنجاه	اللى عددى خمسين خمسون

	پنجروز	بش كوندن عبارت اولان مدت قليل اولان
	پنجره	خانه يه ضيا دخولى ايچون مخصوص اولان آچقلق
ف	پنجشنبه	هفته نك بشنجى كونى يوم خميس
ف	پنجگانه	بش وقتده قلنان نماز
ف	پنجگوشه	بش كوشه ومخمس اولان
ف	پنجم	بشنجى خامس اولان
ف	پنجه	ال ايله برمقلر برابر وحيوانات ياغى طرنقلر يله برابر ورسم مخصوص يازيلان امضا
	پند	نصيحت: شويله ايت ياخود ايتمه ديو عقل وكرنمكه بسط اولنان كلام اوكوت
ف	پندار	خيال: تصور وملاحظه وعجب غرور
ف	پندنامه	پند ونصيحتى حاوى اولان نامه
ف	پنگاه	بنكاه، ياربوك اثقال
ف	پنهان	كيزلو: مخفى: صقلو اورتيلو اولان
ف	پنير	ماكول معلوم كه سود كسلوب تابليل وتمغله اعمال اولنور
	پو	اراشدرمق: ارامق تجسس وتفحص ايتمك

بوته طبراق یاخود معدندن یاپیلوب بنه معدن ارتمکه قوللانیلور برنوع قاب بوته

ف پود قماشك ارغاجی

ف پوزش عذر دیلمك : قصورك برسببه مبنی عفو اولنمسنی طلب ایتمك

ف پوزنه میمون : بوزنه دینیلان حیوان

ف پوست حیوان دریسی وجلدی واغاج قبوغی وستر خارجی طبش اورتیسی ومنصب

ف پوستپوش حیوان دریسی اکتسا ایدر اولان

ف پوستین حیوان دریسندن عبارت اولان وکورقوه تویلو وقیللو دریدن یاپلوا اولان جامه

پوشیده مغشوش ومعیوب وچورومش

پوش اورتی ستر اورتیجی : ستار واورتلمش مستور اولان

پوشش اورتی : ستر : قاب واورتمك

پوشنده اورتیجی دستار وکیجی اکتسا ایدیجی اولان

پوشه اورتی : دستر

پوشیدنی کیلوب اکتسا اولنه جق اثواب

پوشیکه اورتیلو مستور اولان وکیلمش اولان

ف پوك بوارلق یصی نسنه واکجه پاره

ف پولاد چلك دمیر ایله خالص کورك مزج وترکیبندن حاصل اولان جسم معدنی

ف پویا بلیجی : قوشیجی : چاپیجی اولان

ف پویان بمعناه ایضا

ف پهره نوبت : نوبت بکلمك

ف پهره‌کش نوبتجی : بکجی

ف پهلو یان : جنب : قولتق ایله قالچه باشلری بیننده منحصر اولان قطعهٔ بدن

ف پهلوان کولشمکده ماهر اولان وجنکی ودلاور بهادر اولان

ف پهن آن عرض ایکی یان بیننده اولان طول وانلو عریض یایغین اولان

ف پهنا بمعناه ایضا

پهناور انلو عریض یایغین اولان

ف پهین بمعناه ایضا

فب پی ایاق : قدم : وبرنسنه نك بهاسندن یاوجه بشین ادا اولنان مقدار ایچه

پیاپی تدریجله : قدم قدم درجه درجه

	مدخل	معنا
	پياده	اياقده اولوب يورويرك كيدن وبالكز برچفت كورك ايله قوللانيلان قايق
ف	پياله	قدح : برداق : ايچمكده مستعمل اولان قاب
ف	پيام	خبر : آخر محلدن كلن خبر اصل متكلمك اغزندن اولميوب آخر كسنه ياخود مكتوب واسطه سيله وارد اولان كلام پيغام
ف	پيام آور	خبر كتوريجى پيغمبر
ف	پيامبر	بمعناه ايضاً
ف	پايبند	آياق بغلمغه استعمال اولنان نسنه
ف	پيچ	بورم : بورغاج : طولاشوق بوكلم
ف	پيچاپيچ	بوريلو بوكلملو اولان
ف	پيچان	بمعناه ايضاً
ف	پيچدار	بمعناه ايضاً
ف	پيچش	بوكلم : بورلمق : قيوردم قيورلمق
ف	پيچيده	بوكيلو : بوريلو : قيوريملو اولان
ف	پيخ	كريكلر ضمغ مثللو يابشوق بولنان نسنه چپاق
	پيدا	حاصل : موجود وارد اولان وكسب ايتمك
	پيدرپى	مانى مانى : يواش يواش درجه درجه ومتعاقب اولان متوالى ومتتالى اولان
	پير	اختيار : قوجه آدم وشيخ وطريقت محدثى طريقت چيقارمش كسنه
	پيرا	دوزيجى : ترتيب وصره واصولنه قويجى وبزه يجى دوناديجى تزيين ايديجى اولان
	پيراسته	صره سنه قونمش ديزلمش اولان وبزنمش تزيين اولنمش اولان
	پيرامن	چوره : اطراف : حوالى : كنار نسنه نك اطرافنه محيط اولان شى ونسنه نك اطرافنه طولاشيجى اولان
	پيرامون	چوره : اطراف : حوالى كنار
	پيراهن	كوملك وقميص
	پيراى	نظام وصره ويريجى دوزيجى اولان وبزه يجى دوناديجى : تزيين ايديجى اولان
	پيرايش	زينت : دوزن : ونظام انتظام
	پيرايند	نظام وزينت ويريجى اولان
	پيرايه	زينت : زيب : زيبايش
	پيرزن	قوجه قارى عجوزه

پیرحال — اختیارمسن قوجه‌مش باشلو اولان

پیرو — تابع ومقتدی اولان

پیروز — ماوی رنکده بر نوع ذی قیمت طاش

پیره‌زن — قوجه قاری عجوزه

پیراهن — كوملك: قمیص: پیراهن

پیری — اختیارلق: قوجه‌لق شیخوخت

پیش — اوك: ایلرو: قبل: باشی طوغری طوندقده نظری استقامتده اولان طرف

پیش‌انداز — معروض اولان هدایا

پیشانی — الن جبهه قاشلر ایله صاچ بیتن كوكلری بیننده اولان قطعه

پیشكار — ابر قادین وضع حمل خصوصنده ماهر اولان قاری

پیشباره — بمعناه ایضاً

پیشبان — قارشولایجی وقارشوقویجی

پیشبین — ایلرو كوریجی بصیرت وعقل صاحبی اولان

پیشتخته — دكانلرده مال سرمكه مخصوص اولان اوك تخته‌سی

پیشتر — زیاده ایلرو اولان ومرتبه‌سی زیاده بلند اولان

پیشخانه — اثنای سفرده ایلرو كوندریلوب نصب اولنان چادر وچادر طاقمی وصنفه

پیشخوان — سفره باشی

پیشخیمه — پادشاه و وزرا دیوانی چادری — ف

پیشداد — قانونجی: قانون ترتیب ایدن كمسنه — ف

پیشرو — قلاغوز: یول كوستره‌جك كمسنه وسرعسكر: امیر رأس: باش وموسیقیده اصل مقامدن مقدم چالنان نغمه — ف

پیشطاق — دهلیز: اصل دائره خانه‌دن اول داخل اولنان اوطه یاخود دیوانخانه — ف

پیشكار — ایش باشنده اولان ضابط اولان كمسنه — ف

پیشكش — هدیه عرض وتقدیم اولنان تحفه — ف

پیشگاه — بر نسنه‌نك اوكنده اولان میدان — ف

پیشگر — ترجمان مترجم وعرضحالجی — ف

پیشگیر — طعامده ویا پیقنور ایكن آدمك اوكنه یاخود دیزینه سریلن قماش پاره‌سی — ف

پیشنهاد — تمل: اساس: وعادت اصول: قانون: موضوع — ف

پیشوا — اقوال وافعالنه اقتدا واتباع اولنان كمسنه رئیس وحاكم وامام پیغمبر مثللو

پیشه — شغل : حرفت : کار صنعت : مشغولیت وصفت : عادت معتاد

ف **پیشه گاه** — کارخانه : ایشجی دکانی

ف **پیشه گر** — اهل صنعت اهل حرفت

ف **پیشه وار** — بمعناه ایضاً

ف **پیشه ور** — بمعناه ایضاً

ف **پیشی** — تقدیم : ایلرو اولمق ومرتبه سی زیاده رفیع اولمق وقوعدن مقدم اکلیوب کشف وانبساط ایتمک

ف **پیشیاب** — وقوعدن مقدم اکلیوب کشف وانبساط ایتمک

ف **پیشین** — مقدم زمان جهتیله اول اولان واسکی قدیم اولان وعوق وتأخیردن عاری وبری اولان

ف **پیشینه** — بمعناه ایضاً ومقدم وقوع بولوب نمونه وامثال طوتیلان خصوص وباوجه پیشین ادا اولنان آقچه سلف

ف **پیشینان** — متقدمون : مقدم حیاتده اولمش اولانلر اول زمان آدملری

ف **پیغاره** — طعن : ناسزا سوز وبهتان افترا

پیغاله — قدح : برداق : جام

ف **پیغام** — مکتوب یا خود آدم واسطه سیله برندن کلن یا خود کیدن خبر وکلام کتورن اولان آدم

پیغامبر — خبر کتوریجی : یا خود کتوریجی اولان

ف **پیغامبری** — پیغمبرلک : رسالت

ف **پیغامگذار** — پیغام وخبر کتوریجی اولان

ف **پیغمبر** — بمعناه ایضاً والله تعالی طرفندن عبدلرینه امر ونهی وتبشیر وانذار تبلیغنه مأمور اولان ذات شریف رسول : مرسل : نبی

پیغمبری — پیغمبرلک : رسالت وپیغمبره منسوب ومتعلق اولان

ف **پیغوله** — کوشه : بوجاق : طار وضیق اولان محل

ف **پیغوله زار** — کوشه بوجاق چوق اولان محل

ف **پیک** — مکتوب وتذکره کتوروب کتورمکه مأمور اولان پیاده خدمتکار وکوکب سیارک اصلی اطرافنده دور ایدن کوکب سیار ثانی

ف **پیکار** — جنک : محاربه : دوکشمک

ف **پیکان** — اوق ومزراق وامثالی نسنه لرک دموردن مصنوع باشلری

ف **پیکر** — چهره : یوزجه : الن وایکی کوز ایله ایکی یناق وبورون وایکی دوداق وچکه دن عبارت اولان قطعه یدن وصورت

	پیل فلك	آتی: قمر: ماهدن کنایه
ف	پیل	فیل حیوانات بریه نك اعظمی اولان حیوان
ف	پیلبان	فیلجی: فیل سوریجی وساسی
ف	پیلبانی	فیلجیلك خدمتی
ف	پیلتن	جثه سی بیوك اولان فیل وجودلو اولان
ف	پیلزور	فیل کبی قوتلو وزورلو اولان
ف	پیلاست	فیل دیشی دینلن کمیوك جنسندن بیاض متاع
ف	پیما	اولچی: مقیاس ایدیجی مکیال ایدیجی اولان
ف	پیمان	عمل یاخود فراغنه دائر یا ایکی دم یاخود ایکی فرقه بیننده قرار ویرلمك ووجه مذکور اوزره قرار ویریلان قول وکلام وشرط
ف	پیمانه	برداق: جمجاق: قدح واولچك: اولچی
ف	پیمانی	اولچی: مقیاس ومکیال ایدیجی اولان
ف	پیوست	اولاشیجی: اولاشمش ایرشمش: متصل یتشك اولان ودائما لا ینقطع اولان
	پیوسته	بمعناه ایضا

	پیوند	منسوب ومتعلق اولان منوط ومربوط اولان ومواصلت وصلت وصل وقوم
فعلاده	پیور	ترلاده طاش کبی منجمد اولان طپراق پارچه لریدر
ف	پیوان	براسه قوشی
ف	پیوس	کوزتمك وتربص وانتظار ایتمك
ف	پیوست	متصل ودائم وهمیشه اولان ویتشدردی واولاشدردی: اکلادی معناسنه فعل ماضی دخی اولور وارباب تحقیق عندنده سالکان قید تعلقدن اطلاق حقیقی مرتبه سنه واصل ونقطه سی دائره یه وقطره سی محیطه منتهی ومتصل اولمقدن عبارتدر
ف	پیوستن	یتشدرمك واولاشدرمق واکلمك
ف	پیوستکانی	مرکباتکه بسائطه مقابلیدر موالید ثلثه دن عبارتدرکه نبات وجماد وحیواندر
	پیوك	کلین وعروس
	پیوکانی	دوکون وولیمه

ت اشبو تاى فوقيه وتاى مثناة وتاء تسميه اولنان حروف ترتيب حروف عثمانيه ده دردنجى حرف اولوب حسابده دائر كتب ورسائلده درت يوز عدد دينه دلالت ايدر

تاء حروف عثمانيه دن دردنجى اولان حرفك اسمى

تا قات: قيورم: بوكلم واداة اولوب غايت ونهايت و غرض معناسنه دلالت ايدر

تاب خاصه وكيفيتك درجهٔ كمال واعتدالى وقوت مجال طاقت: قدرت: اقتدار وبوكلم بورم قيورم وضيا نور ايدنلق: پارلاقلق وحرارت سيجاقلق: وخشم: غضب دارغنلق: وحسن: جمال كوزللك: تازه لك والم كدر: رنجش وضيادار منور پارلاق اولان وضيا لندريجى اولان ويافيجى ياندريجى اولان ويوريجى: وبوكيجى اولان

تابان ضيادار منور: پارلاق ايشلديجى اولان

تاباور قوت وقدرت صاحبى مقتدر اولان

تابخانه قيشلاوى: قيشلا وطوسى وخسته خانه

تابداده ياقلمش: ياندرلمش اولان

تابدار سيجاق: حرارتلو: كرم قيزغين اولان
صوبه: تبه جاى

تابستان يازموسمى كه تموز واغستوس وايلول آيلرى مدتنجه ممتد اولور: موسم صيف

تابش ضيا: پارلاقلق

تابع تبعيت ايديجى: اطاعت ايديجى واقتدار وامتثال ايديجى وبرينك حكمى تحتنده اولان

تابعون صحب رسول زمانينه يتشوب مجلسلرينه داخل اولهرق انلردن نصكره حياتده قالوب اقوال وافعالنى ثبت وروايت ايدنلر

تابناك ضيادار منور پارلاق اولان

تابنده بمعناه ايضا

تابوت مزاره نقل ايتمك موتالرك وضع اولندقلرى صندق

تابه طعام قاورمق ایچون مستعمل اولنان تضیحه مطبخ آلتی وآلت مذکوره ده قاورولان طعام

تأبّه تکبر وتعظم ایتمک کبرلو اولمق

تأبید صوکسز: زوالسز قیلمق دائم ایلمک

تأسّی اویوب آردنجه کیتمک اقتدا واتباع ایتمک وکدر: حزن: انفعال

تأثیر اثر ونشانه براقمق: اثر ونشانه ایتمک وایشلیوب داخلنه وارمق واحوال واوصاف تغیّر ایتمک

ف **تاج** پادشاهلق نشانی اولوب باشنه وضع اولنان زینتلو دائره اکلیل وکلاه سکه: عمامه

ف **تاج بخش** تاج ویریجی پادشاه نصب ایدیجی اولان

تأجّج کندوطوتوشوب علولنمک

ف **تاجدار** تاجه مالک اولان پادشاه

ف **تاجدارانه** تاجداره متعلق ویراشق اولان

ف **تاجداری** پادشاهلق وپادشاهه متعلق اولان

تاجر بیع وفروخته مشغول اولان کمسنه تجارت بازرکان

تأجیل صکره یه قومق ومدت تعیین ایتمک

ف **تاخت** یغما: صویغون: نهب وغارت

تأخیر صکره یه قومق: وعده تعیین ایتمک

تأدّب ادبلنمک: ادبلو اولمق وعلم وآداب اوکرنمک

تأدّم اکمکه قاتق قاتوب ییمک

تأدّی اوده مک اوزرینه بورج وواجب اولان نسنه یی ویرمک یاخود یاپمق

تأدیب علم وآداب اوکرتمک وتربیه ومؤاخذه ایتمک

تأدیه بورجنی ویرمک وورینه اوزرینه واجب اولانی یاپمق

تأذّی اذیت چکمک: انجنمک رنجیده اولمق

تأذین باغروب چاغروب اعلان ایتمک وبلدرمک

ف **تار** قرانلق: مظلم اولان وتل ایبلک ایچه اوزون اکلور بوکلور نسنه وقماش دوقومه سنده مکک واسطه سیله آتیلان ایپلک اوریجک آتقی

تار عنکبوت

تار رطوبتلو: صولو: تازه نمناک اولان

تارات: بعمنا: تمارات: تاخت

ف تاراج: بمعناه ایضاً

ف تاراجگر: یغماجی: غارتجی

ف تاراش: تاراج: یغما: غارت

ف تاران: تاریك: قرانلق: مظلم اولان آیدنلق اولمیان ضیا ورونقدن محروم اولان

تأرّب: تعصب وامتناع ایله کردنکشلك ایتمك وتکلّف ایدوب زیر کلمك

تاره: وقت: حین: هنگام وکرّه: دفعه: مرّه

تارك: ترك ایدیجی: ارامیجی وازگچیجی اولان

ف تارك: باش دپه‌سی: فرق: سر مفرق

ف تارم: یوکسك طام یاخود قبه وچارطاق طارم

ف تارمار: پراکنده طارمه طاغین قارمه قارش اولان

تاریخ: وقعه یه وقت تعیین ایتمك ووقعه نك وقوعنه تعیین اولنان وقت ووقعه نك وقوعنه وقت تعیین ایدن کلام وارقام وممالکنده واقع اولان وقوعاتی زماننه نظراً ترتیب وصرا ایله ذکر وبیان ایدن کتاب

تارولود: قماشك ارغاجیله ارتقیسی

تارومار: پراکنده طارمه طاغین قارمه قارش اوله

تارب: متین ومحکم قیلمق

تاریك: قرانلق اولان نور وضیادن محروم اولان

تاز: قوشیجی: چاپیجی اولان

تازگی: تازه لك: طراوت

تازنده: قوشیجی: چاپیجی اولان

تازه: کنج جوان اولان وکوربه اولان ویکی اولان اختیار وقارت ویباتی اولمیان

تازی: عرب وشاعی وعرب لسانی وبر نوع چابك قوشان ورقیق الاعضا آوکوپکی تازی

تازیانه: قامچی: قرباج وطنبور چالمغه مخصوص کوچك کبك پارچه سی

تاسع: طقوزنجی اولان

تأسّف: قورقوب کدر ایتمك غم وغصه ایله یانوب یاقلمق

(تاسمه): تسمه طونمق ایچون ایکی اوجی مضبوط واورته سی صارقق یاخود کیری کبی آچق اولان قایش

(تاسه): کدر: غم: غصه: الم اندوه

تأهّی: تسلی بولوب سیر ایتمك

تأسیه: تسلی ویروب صبره ارشاد ایتمك

تأسیس اساس ویرمك تملشدرمك وثابت ومحكم وقراردار قلمق

ف **تاقته** بوكلش : بورلمش اولان

تأفیف اف دیونداایدوب اظهار نفرت ایتمك

ف **تاك** اورمراصمه سی

تأكد قوت وشدت ومتانت بولمق

تأكل یمك : اكل اولنمق واشمق وتوكنمك

تأكید قوت وشدت ومتانت ویرمك وخبراولی تصدیق وتأییدضمننده خبرثانی وثالث ایصال ایتمك

تالاج سس : صدا : صیت

تالاش چاغرشمه : باغرشمه جنك غوغا : نزاع واصولسز عجله ونظامسز همت وغیرت

ف **تالان** یغما : غارت : ودشمندن زورایله النان مال وغنیمت

تالد میراث طریقیله مالك اولنان مال

تالسان عمامه اوموزاورنه بیله صارقق اولان اوجی واوجی بویله صارقق اولان عمامه

تألف الشمق : محبت ایتمك

تألم اغری وكدرودرد چكمك

تالی آردنجه كلیجی : تعقب ایدیجی اولان

تألیف تركیب ایتمك مختلف نسنه لری جمع ایدوب برایتمك وبكیدن كتاب ترتیب ایدوب یازمق والفت ایتا.رمك الشدرمق ویابشدرمق : دفع خصومت ایتمك

ف **تألفكرده** تألیف وتصنیف طریقیله وجوده كتوریلن كتاب

تام ناقص واكسك اولمیان هر برجزئی موجود اولان

تأمل حقیقته ایرمك ایچون كركی كبی دوشنمك

تأمن امین اولمق : امنیتده اولمق : امنیت ایتمك

تأمیم نیت وتصمیم ایتمك ذهنده قورمق

تأمین امنیت ویرمك امین قیلمق

تأنس انسیت كسب ایتمك الشمق

تأنی عجله خفتدن حذرایدوب ثبات وتمكین اوزره اولمق عجله ایتمامك

تأنیث مؤنث قیلمق دیشی یه مخصوص اولان صورته قومق

تاوُ قوت تاب زور صغتك لازم اولان درجه سی كه كمال واعتدالدن عبارتدر

تَاوُك بشقه معنا ويرلمك : تأويل كلام اولنمق

(تاوه) آلات مطبخدن اولوب نسنه قاورمغه استعمال اولنور وآلت مذكورده طبخ اولنان يمك

تَأوّى مسكن ومأوا اتخاذ ايتمك اوطوره جق ير پيدا ايتمك

تأويه بمعناه ايضا

تأويل برقاچ معنا قبول ايدن كلامك حسب الاقتضا معناسنى ويرمك

تأويلى تأويله منسوب ومتعلق اولان

تأهُّل اولنمك : قارى المق

تائب توبه ايدجى پشيمان اولان

تأيُّد قوت ومتانت بولمق تأييد اولنمق

تأيُّق توقف خسته لكدن يكى قورتلوب قالقمش اولان كمسنه

تأييد قوت ومتانت ويرمك قوى ومحكم قيلمق

تأييدات تأييدلر قوت ويرشلر

تأييس مأيوس وأميدسز قيلمق قطع اميد ايتدرمك

تَبّ حمى علتى واستمه ملتى

تَبادُل بربرينه بدل اولمق بربرينك برينه يكمك وترانبه ايتمك دكشر ايتمك

تَبار قوم قبيله : نسل : اوجاق خاندان

تَبار هلاك : تلف

تَبارُك مبارك ومعززا ولسون معناسنده دعادر

تَباشير كيرج جنسندن معلوم برنوع جسم معدنى وهزارن بوغم برلرنده كيرجه مشابه حاصل اولان بر نسنه

تَباشير تبشيرلر : مژده لر سونج خبرلرى

تَباطُؤ بطائت : يواشلق چابكلكدن خالى اولمق آغر ديرنمك

تَباع آرديه دوشوب كتمك واويوب امتثال ايتمك

تِباع تبعلر : تابع اولنلر

تَباعَه تابع اولمق : اويوب آرديجه ياخود برابر كتمك

تَباعُد اوزاق چكلمك : اوزاقلق

تَباعيّه تابع اولمق حكم تحتنده اولمق

تَباه بوزق : بوزلمش افتاده كرفتار اولمش اولان : وبوزقلق فنا ومحو واعدام اولنمق

تباين	بربرلدن آیری وبشقه اولمق ومشترك برمقسوم علیهك واقع اولمامسندن حاصل اولان کیفیت عددیه
تبتل	ماسوادن کسلوب الله تعالی یه اختصاص ووزه عبادت ایتمك
تبتل	بمعناه ایضاً
تبجیل	تعظیم وتکریم ایتمك بیوك صانوب حقنده موجبجه حرکت ایتمك
تبحر	بیك عالم ودانشمند اولمق
ف تبخال	حرارت داخله سببیله دوداقده حاصل اولان چیابچق واوچوق وشراب قدحه یکی دوکلدکده هر اوزرنده واقع اولان هوا حبابی کبوك دانه سی
ف تبخاله	بمعناه ایضاً
ف تبخالدار	اوچوقلق وچوقلمش اولان
تبختر	صالنه رق خرام وزفتار ایله یوریمك
تبخر	کندویی بخورلمق
تبخیر	بخورلمق : توتسیلمك
تبدل	یکی هیئته کیرمك وبر درلو اولمش ایکن صکره دن بشقه درلو اولمق ومنصب دکشمشی

تبدید	طاغتمق : تفریق ایتمك پراکنده ایتمك
تبدیع	یکی شی چیقارمق : اختراع وایجاد ایتمك وبر نسنه یی یکی چیقمه عد ایتمك
تبدیل	یکی هیئته قومق دکشدرمك بر نسنه یرینه بشقه نسنه ایقاع ایتمك وجاسوس یکی منکر هیئتله خلق اراسنده کزدیریلان مأمور
تبذیر	هرزه واسراف وجمیله صرف ایدوب پراکنده ایتمك
تبر	اصناعه اولنمامش التون وکموش
ف تبر	بالطه صاپی اوزون وباشی دمیردن اولوب کسکین واغزی صاپنك طولی حذاسنده اولان آلت
ف تبرزدار	بالطه جی : سلاحی بالطه اولان عسکر
تبرر	اللهه اطاعت وانقیاد اوزره اولمق
تبرز	برونا ایتمك : میدانه چیقمق کورنمك
تبرزین	برنوع جنك بالطه سی کم ایرك بر طرفنه یاغلنور
تبرطم	خشم وغضبه کلمك دارلمق

تَبَرُّعْ بلا مجبوريت اعطا ايتمك بخش ايتمك

تَبَرُّعاً بلا مجبوريت اعطا ايتمك اوزره سعادت خير الهى يه حصه مند اولمق و برنسنه ايله تيمن ايتمك و برنسنه يى كندو حقنده صواب و مبارك و ميمنتلو عد ايتمك

تَبَرُّكاً سعادتله خير الهى يه وصواب ومبارك وميمنتلو وعزيز عد ايدرك

تَبَرُّؤْ پاك و برئ الذمه قيلمق

تَبْرِئَه برئ الذمه قيلمق

تَبْرِيدْ صوغلتمق حرارتنى كسلتمك

تَبَرُّزْ قباحتسز چيقارمق

تَبْرِيكْ مبارك اولسون ديو دعا ايتمك: تهنئه ايتمك

تَبْزَدَه حما يا خود استمر مرضنه مبتلا اولان

تَبَسُّمْ خفيفجه وظريف طرزله كولمك

تَبَشْبُشْ كولر يوز كوستروب انس والتفات ومواصلت ايتمك

تَبْشِيرْ مژده ويرمك خيرلى برخبر ويرمك

تَبَصْبُصْ بلتاقلمق: دنائت وتحقير درجه سنده اظهار اختصاص ايتمك

تَبَصُّرْ دقتله باقمق وكوزل دوشنوب ملاحظه ايتمك

تَبْصِرَه كوز اچديروب دقت وملاحظه ايتدرمكه مستعد اولان نسنه

تَبَصُّلْ صوغان كبى قات قات اولمق

تَبْصِيرْ كوسترمك وكوز آچدرمق واوكرتمك

تَبَطُّنْ برنسنه نك داخل وباطننه كسب وقوف ايتمك

تَبْطِئَه حركتنى يواشلتمق آغرلشدرمق

تَبَعَه تابعلر: حكم تحتنده اولنلر

تَبَعِيَّت تابع اولمق: اطاعت ايتمك امتثال ايتمك

تَبْعِيدْ اوزاغه سورمك اوزاتمق بعيد قيلمق

تَبْعِيضْ بولك: بولك ايتمك تقسيم ايتمك

تَبَقُّرْ بيك عالم ودانشمند اولمق

تَبْقِيَه برمقدار براقمق: بقيه براقمق

تَبْكِيَه ميت اوزرينه مرثيه ايله اغلامق ويا اغلاتمق

تَبَلُّدْ بليد وناقص العقل اولمق وشاشوب قالمق

تَبْلِيغ ايرشدرمك: اولاشدرمق ابلاغ ايتمك

تَبَنِّى اوغلادير بينه طوتوب ولادعد ايتمك

تَبَوُّلْ سدليك چيقارمق صودوكمك

تَبْوِيبْ باب باب تقسيم ايتمك وترتيب قيلمق

تَبَه تباه: بوزلمش اولان وبوزقلق: واعدام

ف **تَبَه كار** كناهكار: قباحت صاحبى

تَبَهُّك تحصيل ايچون رنج ومشقت چكمك

تَبَهُّم مبهم ومشكوك وبلورسز اولمق

تَبْهِيج سوندرمك: سونچ ويرمك بهجتلندرمك

تِبْيَان واضح واشكار ايتمك

تَبِيع تابع اولان: اطاعت و امتثال ايليجى اولان

تَبَيُّن واضح واشكار اولمق

تَبْيِيض بياض ايتمك: وير يازينك صورتنى پاك كاغدا وزرينه لايقيله يازمق

تَبْيِين واضح وآشكار قيلمق

ت **تَتَابُع** بلا فصله بربرى اردنجه واقع اولمق

تَتَارُك ايكى طرفدن ترك ايتمك

تَتَالِى برى برى اردنجه واقع اولمق

تَتَبُّع برخصوصك كيروسنى بوشلاميوب كركى كبى يوقليوب اراشدرمق

تَتْبِيب ضرر وخسارته ايرشدرمك

تَتْبِير قيرمق: پاره لمك وهلاك ايتمك

تَتْبِيع كيروسنى بوشلميوب كركى كبى آراشدرمق: واويمق

تَتَرُّب توز وترابه بولاشمق

تَتْرِيب توز وترابه بولاشدرمق

تُتُق پرده حجاب

تَتَلُّع بوينى اوزانوب باشنى قالديرمق

تَتَلِّى اردينه دوشوب كركى كبى اراشدرمق

تَتْلِيَه نذر ايتمك وفرضدن صكره نافله نماز قيلمق

تَتِمَّه ناقص اولان نسنه‌يى اتمام واكمال ايچون علاوه اولنان نسنه

تَتْمِيم نقصانى اكمال ايتمك تمام قيلمق

تَتْوِبَه كناهدن توبه واستغفار ايتمك

تَتَوُّج تاج كيمك باشنه تاج قويمق

تَتْوِيج تاج كيدرمك باشنه تاج قويمق

تَثَاقُل جانى استمامك سببيله چكينمك

تَثَاؤُب اسنمك خميازه كش اولمق

تَثَبُّت صبر وثبوت اوزره اولمق

تَثْبِيت يرنده برقرار وپايدار اولمق

تَثَتُّم ناسزا مردار سوزلر سويلمك

تَخْثِير كنشلتمك: بولاتلمق: انلولتمك

تَثْرِيب لوم وسرزنش ايتمك ازارلمق

تَثْقِيب دلمك: دلكلو ايتمك

تَثْقِيف تعليم وتربيه ايله حاذق وچيره دست وتيزكار قيلمق

تَثْقِيل آغر قيلمق وآغر عد ايتمك

تَثَلُّم چنتك وديش ديش اولمق

تَثْلِيث اوچ ايتمك اوچ عد ايتمك واوچه تقسيم ايتمك واقاليم ثلثه يه نائل اولمق وبينلرنده يوز يكرمى درجه قوسى واقع اولمق

تج

تثليج	طلا ايتمك سورمك بولشدرمق
تثليم	جنتمك ديش ديشلى ايتمك
تثميم	ابا قله باصوب ديكيمك
تثمين	سكز ايتمك وسكز قات ايتمك
	وسكزه تقسيم ايتمك وقيمت قويمق
تثني	اكلمك بوكلمك ايكى قات اولمق
تثنيه	ايكى دال اولان شكل لفظ
	ومذكور شكل اوزره ترتيب ايتمك
تثويب	فريضه دنصكره نافله نمازينى
	قلمق ونمازه دعوت ايتمك
تثوير	توز قالدر ومعناى باطنى يى
	تفتيش تجسس ايتمك
تجادل	ايكى طرفدن مجادله وغوغا ونزاع ايتمك
تجار	تاجرلر وبازركانلر
تجارب	تجربه لر : دنه مه لر
تجاره	امتعه بيع وفروخت ايتمك
	الش ويرش ايتمك والش ويرشدن
	حاصل اولان كار وفائده
تجاسر	سركشلك وخودبينلك ايتمك
	وشديد ودشوار ايشه
	جسارت واقدام ايتمك
تجافف	تجفافلر اسب زرهلرى
تجالد	دوكشمك غوغا ايتمك
تجالس	عقد مجلس ايدوب برابر اوتورمق
تجالل	كبر وتعظم ايتمك كندويى بلك صانمق
تجانب	چكنمك صاقنمق
تجاوب	برى برينه جواب ويرمك
تجاور	قوكشو اولمق برى برينه يقين اولمق
تجاوز	اوته يه يچمك وتعدى ايتمك
	وحقى ابطال ايدوب ظلم ايتمك
تجاول	برى برى اطرافنه طولاشمق
تجاه	قارشو يماج : پيشگاه
تجاهد	سعى ايدوب بذل مقدرت ايتمك
تجاهل	بلمامزلك ايتمك جهالت
	صورتنى طاقنمق
تجبر	كبر وتعظم ايتمك
تجبن	كسلوب پينير اولمق
تجبر	صنمق : كوكى صاروبا وقلمق
تجبين	قورقاق عد ايتمك
تجدد	يكى اولمق جديد اولمق يكيلنمك
تجديد	يكى ايتمك يكيلتمك يكيلندرمك
تجدير	جدر يعنى چيچك علتنى اشلامق
تجديع	اعضاى بدندن برينى كسمك
	قطع وجزم ايتمك
تجديف	كفران نعمت ايتمك نامكورلك ايتمك
تجديل	يره يقماق يره آتماق
تجذير	كوكنى چيقارمق كوكندن قوپرمق
تجذيم	قطع ايتمك دكسمك
تجر	تجارت ايتمك : الش ويرش ايتمك
تجربه	دنه مك : صينه مق : اكلامق
	ضمننده عاقل اولمق واكلامق
	ايچون اجرا اولنان فعل
تجرد	يالكز اولمق ومتأهل اولمامق
	واغياردن قطع علاقه ايدوب يالكز بر
	نسنه يه اشتغال ايتمك وماسوادن
	قطع علاقه ايدوب يالكز الله توجه ايتمك

تجرّع — ایچوب یوتمق شرب ایتمك نوش ایتمك

تجرّم — یوتمه كیمك : مرور ایتمك

تجرّؤ — جرئت : وجسارت ایتمك

تجرید — صویوب چپلاق قیلمك و اعراض غیر لازمه دن عد وتصور ایتمك ویالکز قیلمق آیری ایتمك وجه یالکز کیمك

تجریع — ایچوروب یوتدرمق

تجریم — جرمیه بر مظهر قیلمق جرمیه بولیله جزا ومؤاخذه ایتمك

تجزئة — جزء جزء تقسیم ایتمك

تجزیه — جزا ومجازات ویرمك

تجسّد — تجسم ایتمك جسد کسب ایتمك

تجسّس — بوقلا یوب آراشدرمق

تجسّم — جسم کسب ایتمك برجسم کورنمك

تجعّد — بوکلم بوکلم اولمق

تجعید — بوکلم بوکلم ایتمك

تجفاف — اسب رزهی جوقال تجسیم

تجفّل — خروس بوینونك توپلرینی قبارتمق

تجفیه — اذیت ایتمك جفا چکدرمك

تجفیف — رزهلر قیلامق رزه کیدرمك

تجفین — چوق جماع ایتمك

تجلّب — غوغا ونزاع وکورلدی ایتمك

تجلّد — عناد ایتمك سرکشلك ایتمك وذاتنده جلادت یوغیکن کلفتله جلادت وجسارت کوسترمك

تجلّس — عقد مجلس ایدوب اوتورمق

تجلّی — آچلوب روشن وعیان اولمق منکشف اولوب کورنمك وعالم غائبدن بعض خصوصات ولی اللهه مشهود اولمق : وبخت قدر : قضا : طالع

تجلید — جلالمك قاپلمك کتابه قاب یاپمق

تجمّد — طوکوق سیالت حالندن صلابت حالنه محول اولمق

تجمّر — خلوق طوپلانمق جمعیت اوزره اولمق

تجمّع — طوپلنوب برارایه کلمك

تجمّل — زینت وجمال کسب ایتمك

تجمّلات — آلات : تجملات : لوازم اوادانلق

تجمیر — طوپلامق : برکدرمك

تجمیل — حسن وجمال ویرمك کوزللشدرمك

تجنّب — قاچنمق چکنمك : صاقنمق

تجنّس — جنس واحددن اولمق

تجنّن — چلدرمق : مجنون اولمق دلی اولمق

تجنّی — برادمه صوچ آتوب اسناد تهمت ایتمك

تجنید — عسکر ترتیب وجمع ایتمك

تجنیز — اولویی تابوته بجنه وضع ایتمك

تجنیس — ایکی کلمه بعض جهتله بربرینه مناسب اولوب جهت اخراده مختلف اولمق ومنوال محرر اوزره اولان کلمه لری استعمالنده اولان صنعت

تجوز مجازا اوزره سویلمك واغماض ایدوب جائز کورمك

تجوع قصد ایله آج قالوب آجلق چکمك

تجوید کوزل یاپمق: کوزل ادا ایتمك اوقومقده هر بر حرفی مخرجدن صفت لایقه سیله ادا ایتمك

تجویز جواز ویرمك اذن ویرمك رخصت ویرمك واوته یه کچورمك تجاوز ایتدرمك

تجویع آجلقله هلاك ایتمك

تجویف ایچینی بوش ایتمك ایچنی اویمق

تجهز دونمق: بزنمك

تجهیز دونتمق تهیئه ایتمك بزه مك

تجهیل جهالته اسناد ایتمك جاهل عد ایتمك وبرینك جهالتنی ظاهره اخراج ایتمك

تجیش عسکر طوپلانوب اردو اولمق

تجیف چوریوب تعفن ایتمك

تجییش عسکر طوپلایوب اردو ترتیب ایتمك

تجیص میل عدول ایدوب منصرف اولمق

تجییف محقر ورذیل قیلمق ولاشه کبی قوقمق وقورقمق تخویف ایتمك

تحاجی بر برینه هجو ایتمك

تحادث بر برینه صورلیشوب حوادث نقل ایتمك

تحاشی صاقنمق چکنمك اجتناب ایتمك

تحامق احمق صورتنی کوسترمك احمق صانمق

تحامی صاقنمق: حذر اوزره اولمق

تحایف تحفه لر: هدیه لر

تحلس کندوبی ضبط ایتمك نفسنی ضبط ایتمك

تحت آلت طرفی: طرف زیرانی آلت

تحته آلتنده: زیرنده: تحتنده

تحتانی نقطه سی آلتنده وضع اولنان حرف وفلکی فلك شمس درونده اولان شیلره

تحتم نسنه یه لازم وواجب اولمق

تحجر طاش کسلمك: طاشه دونمك

تحجی ثبوت اوزره اولمق یرندن چیقمامق

تحدب قانبور اولمق اورته سی طشره اوغرامش اولمق

تحدث صکره دن حاصل اولمق یوق ایکن وار اولمق

تحدی چکشمك مجادله ایتمك وامعان نظر ایتمك دقتله صرف ذهن ایتمك

تحدیب قانبور ایتمك اورته سنی طشره اوغراتمق

تحدیث نقل: وروایت ایتمك

تحدید حد وتعیین ایتمك: نهایتنی معلوم ایتمك وصفت لازمه سنی تعیین ایتمك

تحذر حذر اوزره اولمق: دقتلوجه طاورانمق

تحذیر قورقودوب کندینی صاقندرمق

تحرز صاقنمق احتراز وتحفظ ایتمك

تحرّی تفتیش ایتمك یوقلامق آراشدرمق

تحریر یازمق تسطیر ایتمك وقید ایتمك دفتره گچورمك

ف **تحریرکش** کاتب یازی یازیجی یازی یازان

تحریض وجه مذموم اوزره ولزومندن زیاده آرزوکش وطلبکار قیلمق

تحریض بر ایشه قندرمق تشویق وتحریك ایتمك

تحریف تبدیل وتغییر ایتمك دگشدرمك بر محررك بعض الفاظنی حذف ویا تبدیل ایدرك یاخود بعض الفاظ علاوه ایدرك مآل ومفهومنی فساد ایتمك

تحریك قیملداتمق حرکت گتورمك بورتمك وتشویق ایتمك ازدرمق آرالمق

تحریم حرام قیلمق ممنوع ایتمك

تحریمه حاجلرك احرامه اکتسابه قیاملری

ف **تحریمه بند** احرام اکتسا ایدیجی اولان

تحریمی تحریمه منسوب ومتعلق اولان

تحزّب طاقم طاقم جمع اولمق

تحزّن محزون مکدر اولمق کدر ایتمك

تحزیب طاقم طاقم ایتمك وحزب حزب تقسیم ایتمك

تحزین محزون قیلمق کدر ایتدرمك

تحسّر حسرت چکمك : غائب اولان شئه ایچون کدر وتأسف ایتمك

تجسّس دیکلیجیلك ایتمك هرکسك صحبتنه قولاق ویروب دکلمك

تحسین گوزللتمك وگوزل بولوب بگنمك

تحشّد بركوب طوپلانمق تجمع ایتمك

تحشّر مزاردن دیرلمك

تحشیه کنار یازمق : حاشیه یازمق

تحشیم حشم ایتدرمك : دارلتمق غضبه گتورمك : قیزدرمق

تحصّن بر مستحکم محله قپانمق

تحصیل ایدینمك : کسب ایتمك : کندی حوزهٔ تصرفنه داخل ایتمك واوگرنمك : تفنن ایتمك

تحصیلدار میری آقچه سنی طوپلامغه مأمور اولان کمسنه

ف **تحصیلدارلق** تحصیلدارلق خدمتی

تحصین قوت ومتانت ویرمك استحکام ایتمك

تحطیم قیرمق : پاره پاره ایتمك

تحف تحفه لر : هدیه لر : ویکی اولمش شئلر

تحفه هدیه : پیشکش : ارمغان ویکی پیدا اولمش ظرفه شئ

تحفّظ صقنمق : حذر واحتراز اوزره اولمق وعلل سائره دن کندوینی قورومق

تحقّق صحیح اولدیغی ظاهر ومستبان اولمق : تحقیق اولنمق حقیقتی میدانه چیقمق

تحقير حقير ودنى عدايتمك وحقير ودنى قيلمق وحيثيته نظر لازمكلان تلطيفاته بدلا سوء معامله وحركت ناشايسته ايله حقارت وتنزيل قدر ايتمك

تحقيق اصل وصحت ارامق وحقيقت ارامق وحق وصحيح عدايتمك وحقيقت وصحته قرار ومعتمد اولمق

تحقيقا صحت وحقيقت اوزره

تحققى خطا وشبهه واقع اولميه رق حق صحيح خطاسز درستا ولان

تحكك شركيرا ولمق برينه ضرر وزيان ايتمك قيد نده طولاشمق

تحكم حكم وضابطلك طاقنمق تكبر وتعظم ايتمك

تحكير تائرك بنايه شروع ايتملريني منع ضمننده بر عرصه يى ديوار ايله احاطه وسد ايتمك

تحكيم قوى ومحكم ايتمك وحاكم نصب ايتمك

تحلة كفارت يمين ايتمك، يمينه حانث اولميوب برشينه واسطه سيله اندن چيقمق ويميندن چيقمق ايچون ويريلان ياخود يا پيلان نسنه

تحلل شرط واستثنا ايله يمين ايتمك ويولدن كلدكدن صكره يولك عارضه سى سببيله فراجسر وعليل اولمق

تحلم حليم اولميان كمسنه بر كلفتله حلم كوسترمك ورؤيا كورمك ويالاندن رؤيا دوزوب سويليه رك نقل ايتمك

تحلى خاتون زينتلرينى طاقوب دوناتمق

تحليه دوناتمق: تزيين ايتمك

تحليف يمين ايتدرمك آند ايچورمك

تحليق تراش ايتمك: قازيمق ويوكسكده هواده دائره چويره رك طيران ايتمك

تحليل حلال ايتمك: مادون قيلمق ويمينه كفارت ايتمك ومشكل ومسئله ودعوى حل ايتمك يعنى جوابنى ويرمك رام ايتمك قنى نسنه سيالالدن برى ايچنده ارتمك وشيشمش ورم علاج ايدوب شيشنى ازاله ايتمك واوجد فعلو بوشانمش زوجه سنى ازنوز وجه ايدنمك

تحليم حليم قيلمق: طبيعتك سرتلكنى ازاله ايتمك

تحمس ثابت ومقدم وغيرتوار اولمق

تحمل يوك چكمك بارمكرفتار اولمق وصبر ايتمك: وقبول ايتمك

تحملگداز صبر وتحمله خلل ويريجى اولان

تحميد الحمد لله الفاظ شريفه سى ذكر ايتمك الله تعالى يه حمد وثنا ايتمك

تحميس دارلتمق : اغضاب ايتمك وميری طرفندن تخصيص اولنوب قهوه قاوروب سحق وتدقيق اولنديغی محل

تحميص قاورمق : قوورمق

تحميق احمق قيلمق واحمق عد ايتمك احمق ديو تسميه ايتمك

تحميل يوكلتمك طاشتمق كوتورتمك

تحميم قيناتمق : اصيتمق

تحنث كناهدن اجتناب ايتمك

تحنط ميتك كفننی حنوط ايله طيبلنمق

تحنف حنفی المذهب اولمق

تحنن ميل ومحبت ايتمك

تحنيط ميتك كفننی حنوط ايله تطييب ايتمك

تحول دكشمك : دكشلمك : تبديل اولنمق

تحويل دكشدرمك : تبديل ايتمك چويرمك وبر نوع اقچه نك بويله

تحيات تحيه لر : سلاملر

تحيه سلام ويرمك عمركز چوق اولسون ديو دعا ايتمك ودعاء سلام

تحير شاشه قالمق : قاله قالمق متعجب اولمق

تحيز طوپلانمق : جمع اولنمق بركمك : طاقم اولمق

تحيض عورت حيض سببيله نماز قيلمامق

تخاذل جنكدن قاچوب كيرو دونمك

تخاشی قورقمق ومخوف وادراك ايتمك

تخاويف تخويفلر : اومماجيلر

تخت ف پادشاه صنداليه سی : سرير

تختروان ف بر نوع صندق كبی بولنجی قسمندن عليل ياخود زنكين كيمسنه لر اكا راكب اولوب ايكی رأس قاطر ويا درت نفر حمال صرتلری واسطه سيله حمل ونقل ايدرلر

تختگاه ف پادشاهك اسكان ايلديكی شهر پای تخت : دار سلطنت

تخت نشان ف تخت نصب ايدن شهنشاه

تختنشين ف تخت ده اوتوريجی پادشاه قرال

تخته قولايجه اكيلوب كسيله وبونه نسبتله اينجه اولان نسنه وبالخصوص اغاج اولور ايسه

تختپوش خانه ملحق اولوب اكثری جامه شلته سی قورمغه مستعمل تخته دوشه لو واوستی ودرت اطرافی آچق محل

تختيم مهرلمك : مختوم قيلمق

تخجيل خجالت ايتدرمك اوتاندرمق

تخدر تازه قيز اهل پرده اولوب كيمسه يه مشهود اولمق

تخديد قوروتمق باصديركی قوروتمك

تخدير پرده طوتندروب مشهود قيلمامق

تخديش طرماليوب تازه ايتمك طرنقله جرح ايتمك

تخديع حيله ايدوب الداتمق

تخذيع كسمك : طوغرامق : قيمق

تخذيل خوار وذليل ومتروك قيلمق
تفنن ايتمك كسب كمال ايله استاد چيقمق

تخرّد اوتانوب ساكت اولمق

تخرّق بيرتلمق : قوپارلمق : سوكلمك

تخريب خراب ايتمك بوزمق يقمق يقمق

تخريج كسب كمال ايتدكده استاد چيقارمق وطشره چيقارمق ميدانه چيقارمق وحديث شريفك راويلرينی كوسترمك

تخسّر خسارت وزيانه كرفتار ايتمك

تخشّع كبرندن اجتناب ايدوب خضوع وتضرع ايتمك كندوبی الچق طوتمق

تخشّل ذليل وحقير اولمق : ذلت وحقارته كرفتار اولمق

تخشّن خشونت وسرتلك كسب ايتمك

تخشّی قورقمق : خوف ايتمك

تخشية قورقتمق : تخويف ايتمك

تخصّص يالكز برنسنه يه منسوب اولمق وحب ومخادنتله برينه مربوط اولمق

تخصيص يالكز برنسنه يه منسوب ومتعلق قيلمق : وانتخاب ايله برنسنه نك منسوبيت ومتعلقنی يالكز برنسنه يه حصر ايلمك

تخضّع كندوبی الچق طوتمق : كبر وتعظمدن ايراق اولمق

تخطّی خطا ايتمك : ياكلمق ياكلش ايتمك

تخطّی حدی تجاوز ايتمك : اللايوب كچمك وكناه وقباحت ايتمك

تخطئة بونسنه خطادر ديو ادعا ايتمك

تخطيط يازمق : چزمق : رسم ايتمك

تخطيف قاپمق : قاپوب الوب كوتورمك

تخنّع برطرفه اكلمك : ميل ايتمك

تخفيف خفيف قيلمق : آغرلغنی اكسلتمك وكلمه نك بعض حرفنی ترك ايتمكله تلفظنی تسهيل وتعجيل ايتمك وتحقير ايتمك صايمامق : لايق اوزره تعظيم ايتمامك

تخلّد دائما اولمق : ابديت كسب ايتمك

تخلّص صافی اولمق : خالص اولمق وصادق وريا سز درست اولمق وتخلص ايدنمك يعنی برمخلص ايله مسما اولمق

تخلّط قارشمق : قارشق اولمق

تخلّع قوپاركبی اولمق وطوغری باقدن طوره میوب سرخوش كبی كتمك

تخلّف صكره كلمك : صكره يه قالمق : واولكی حال وتصابندن چيقمق

تخلّق خوی وخلق پيدا ايتمك

تخلخل اجزاسی بر برندن زیاده ایرلمغله قاباروب زیاده مکان استیعاب ایتمك

تخلی خالی محله چکلمك یالکز اولمق

تخلیه بوش ایتمك: بوش براقمق

تخلیص قورتارمق: کرفتارلکدن چیقارمق

تخلیط قارشدرمق: قارشق ایتمك

تخلیع چیقارمق: قوپارمق

تخلیف بری اردنده دیکرینی واقع قیلمق: وبرینی نصکره دیکرینی واقع قیلمق

تخلیل اکشتمك: اکشی قیلمق

تخم نباتده چچکدن نصکره حاصل اولوب ذرع اولنمغه کلنلر جنسندن بر نباتك حصول ونشأتنه مبدأ اولان نسنه کویا نباتك یموُرطه‌سی اولور

تخمه ف امتلاء معده طولغونلغی

تخمد آتشك انطفایه یوز طوتمه‌سی

تخمر خاتون باشنی اورتمك باشمقلق وشراب کبی کیف ایتمکه کسب استعداد ایتمك اوزره قاباروب قینامق: ومایه‌لنمك

تخمیر مایه قاتوب مایه‌لندرمك

تخمیس بش قات ایتمك وبشه بولمك وبر نسنه‌یی بش ارکان اوزره ترتیب واعمال ایتمك

تخمین دلیل ضعیفا وزره حکم وقیاس ایتمك

تخمینا دلیل ضعیفا یه حکم وقیاس اولنه‌رق

تخوف خوف ایتمك: قورقمق

تخم تخومه‌لر: حدلر: سرحدلر: حدود

تخومه حد: سرحد: سنور باشی

تخون خائن اولمق: خیانت ایتمك

تخویه خالی وخراب قالمق

تخویف قورقتمق: قورقویه کرفتار قیلمق واماجی: قورقنج

تخویل بوللانمق: توسیع ایتمك وبسط ایدوب تفصیل واطاله ایتمك

تخیل بلامعاینه ویالکز قراستله نسنه‌یی بر وضع وحالت اوزره فهم وادراك ایتمك وذهنده نسنه‌نك حالات وهیئاتنی تشکیل وتصویر ایتمك

تخییب امیددن منع ایتمك مأیوس قیلمق

تخییر مخیر قیلمق نسنه‌نك انتخاب واختیارینی برینه احاله ایتمك

تخیل سوءظن ایتمك وحیله ایتمك

تدابیر تدبیرلر: تفکر ایله تصمیم اولنان اصول حرکت

تداخل بر برینه ایچنه کیرمك وبر برینك ایشنه قارشمق وبورجك تقسیطلری وقتله وبرلیوب بشقه تقسیطك وقتنه قارشمق

تدارس درسله مشغول اولمق

تدارك لوازماتی حاضر و مهیا قیلمق وقیلمغه مشغول اولمق وینشوب لاحقا ولمق

تدافع کندوبی حفظ ایدوب دشمنی دفع ایتمك

تدافعی دشمن دفعنه متعلق اولان

تداقق بك تدقیق ایدرك حسابایتمك

تداور نوبتیله بربرینه دور وحواله ایتمك

تداول الدن اله ویرملك عموما استعمال ایتمك

تداویر تدویرلر دورلر طولاشنلر

تدبر تفکر ایدوب سلوك حرکت اختیار ایتمه

تدبیر اختیار اولنجق سلوك وحرکتی قرار ویرمك تفکر ایله تصمیم ایتمك

ف **تدبیرشناس** عقللو مدبر تصمیم ایتمزدن مقدم لایقیله تفکر ایدیجی اولان

تدثیر قوش کندو یواسنی دوزمك

تدجیل قاپلامق بوریمك ویالدزلمق

تدخن توتمك توتون ویرمك

تدخین توتسیلك توتوتسلمك

تدرب الشمق: الفت کسب ایتمك

تدرج درجه درجه حرکت ایتمك

تدرس درس المق اوقوق: درسه مشغول اولمق تحصیله چالشمق

تدریب الشدرمق: الفت ایتدیرمك

تدریج درجه درجه آهسته وتانی ایله حرکت ایتدرمك

تدریجا درجه درجه تعیننه آهسته

تدریس اوقومق: درس ویرمك: اوکرتمك

تدسیه افساد واغوا ایله اکراه ایلمك ایارتمق: آزدرمق

تدفیع دفع ایلمك: تبعید ایتمك

تدفین دفن ایتمك: کومك

تدقیق اوفالتمق: اینجلتمك وکرکی کبی یوقلایوب حقیقت آرامق

تدلك دلك اولنمق: سورینمك اووالنمق

تدلل نازولنوب شیوه وادا کوسترمك

تدلی نازوشیوه وادا ایتمك نازلنمق

تدلیه صارقمق: یوقاریدن اشاغی برافق ودلیل حجت اظهار ایتمك

تدلیس متاعك معایبینی مشتریدن حیله ایله کتم واخفا ایتمك وبر حدیثك روایتنه کندو بر روایت ایدن ذاتك اسمنی کتم ایدوب دیکر برکیمسه یه اسناد ایتمك

تدلیك سورمك: اووالمق سورشدرمك

تدلیل شوخلق ایدوب نازوعشوه ایتمك

تدلیه غم وغصه یاخود عشق برآدمی بیهوش ومدهوش ایلمك

تدمع اغلایوب کوزیاشی دوکمك

تدمن طرلا کوبره ایله کوبره‌لنمك

تدمیه قان اقتمق اووزه جرح ایتمك

تدمیج برنسنه درونه وضع ایدوب کرکی کبی برلشدرمك

تدمیر هلاك واعدام ایتمك تارومار وپریشان ایتمك

تدمیغ قان کورینمك لکن اقمامق اوزره جرح ایتمك

تدمیق ایچرو صوقمق: ادخال ایتمك

تدنس کیرلنمك: پاسلنمق ودنیل ودنی اولمق

تدنی برشسنه یه آزجه آزجه واروب یاقلاشمق ودنائت وتنزل کسب ایتمك

تدنیه برشسنه نك صغیرینی وکبیرینی تتبع ایتمك

تدنیس کیرلتمك: پاسلندرمق وعرضنه شین وطعن ایتمك

تدویر یوارلندرمق ویوارلاق ایتمك وطولاشدرمق ومسلك دوری طولاشمق یولی وزمانی

تدویص کندونی صنعت واسطه سیله یوکسکدن صالیویرویا یتمك

تدویم دائم وباقی اولمق ودونمك دور ایتمك

تدوین دیوانه تحریر ایتمك: جمع ایدوب دیوان ایتمك

تدهیش دهشت وخوف وحیرته کرفتار ایتمك

تدهین یاغلامق یاغ ایله طلا ایتمك

تدیث دیوث اولمق دیوثلق ایتمك

تدین بورج ایتمك: مدیون اولمق ودیندار ومتعصب اولمق

تذبذب بیقرار اولوب وتحرکت ایتمك

تذبیب منع وزجر ایتمك: قومامق براقمامق

تذبیح بوغازلمق کسمك: ذبح ایتمك

تذریع ذراع ایله اولچمك ارشونلمق

تذور سوکلون دیدکلری قوش

تذکار ذکر ایتمك اکدرمق وخاطره کتورمك

تذکر خاطره کتورمك خاطرنشان ایتمك وتکرارینه تکرار ایدرك درس ازبرلمك

(تذکره) ایکی اوچ سطردن عبارت اولان مکتوب ونامه وبر آدمك سرکذشتنی روایت ایدر اولان تألیف

تذکیر ذکر ایتمك: اکدرمق: وتنبیه وایقاظ ایتمك ومذکر شکل وبنیه سنه وضع ایتمك

تذلل خور وحقیر اولمق کندونی الچق طوتمق

تذلیل ذلیل ایتمك تحقیر ایتمك حقیر ایتمك

تذمم ذم اولنمق قورقوسیله یاتمق

تذمیم ایو یاپمدن دیو ازار ایتمك تعییب ایتمك

تذنب اوبجلرینی قویروق کبی صارقمق

تذنیب قویروق طاقمق قویروق مثللو صارقمق شسنه ایله تزیین ایتمك

تذوق دفعات ایله طاتمق وذوق وصفا ایتمك

تذهیب آلتون ایله طلا ایتمك وقماش ایچنه صورمه اوروب طوقومق

تذهین حاذق وفراستلو اولمق

تَذْيِيلْ — اتكلو ايتمك وذيل علاوه ايتمك وتطويل ايتمك اوزاتمق

ف ت تَرّ — صو نملو: رطب ياش اولان وتازه اولان كوركه اولان وكنج جوان اولان ولطيف لطافتلو وياقشقلو اولان وفاجر فاسق اهل فجور اولان

تُرَابْ — طپراق: خاك

تُرَابِي — طپراغه متعلق اولان ياخود طپراقدن عبارت اولان

تَرَاجُعْ — كيرو كتمك: كيرو كلمك رجعت ايتمك

تَرَاجِمْ — ترجمانلر: مترجملر

تَرَاجِي — چكمك ولنغر طورانوب يواش حركت ايتمك وامورده كوشك طورانمق

تَرَادُفْ — آرقه داش اولمق: همراه اولمق وهمعنان اولمق

تَرَادَه — كوده جيق طقناز اولمق

ف تَرَازُو — ميزان آلت وزن وموازنه وترازو

تُرَاسْ — قالقانلر مكروه وقالقانجى

تَرَاسَه — قالقانجيلق حرفتى

ف تَرَاشْ — يونتمق درينه وارمقسزين سطحدن كسمك: ويونيجى اولان ويونلمش اولان

ف تَرَاشَه — يونقه: كسندى: قازندى

ف تَرَاشِيدَه — يونلمش كسلمش قازلمش اولان

تَرَاصُفْ — قالديرم طاشلرى كبى بربرينه يانوب صفلشمق

تَرَاضِي — ايكى طرفدن راضى اولمق

تَرَافُعْ — خصومت ايچون ايكى طرفدن حاكمه مراجعت ايتمك

تَرَافُقْ — بربرينه رفيق اولمق

تَرَافُضْ — برابر رفض ايتمك برابر حورز ديمك

ف تَرَاكْ — پاطلامق چاتلامق وچاتلامش اولان

تَرَاكُبْ — بربرينه باغلاتمق كنتلتمك وتركيب اولنوب مركب اولمق

تَرَاكُمْ — جمع اولنمق مجتمع اولمق بريكمك

تَرَاكِيبْ — تركيبلر

ف تَرَانْكَبِينْ — قدرت حلواسى ومن دينلن دوا

ف تَرَانَه — نغمه ومقام

ف تَرَانَه پَرْدَازْ — نغمه ومقام ترتيب ايديجى اولان

تَرَاوِيحْ — رمضان كيجه لرينه مخصوص نماز

تِرْبْ — مثل ونظير: ارقداش

تُرْبَانْ — ترابلر: طپراقلر: خاكلر

تُرْبَه — اولوذاتلرك قبرى وزرينه تعظيما بنا اولنان باركاه

تَرَبَر — برمق اوجى انمله: سرانكشت

تَرَبُّتْ — اويالنوب قالمق مكث ورزه اولمق

تَرَبُّصْ — تك دوروب ياترقب بكلمك

تُرْبَه دَارْ — تربه حفظنه وفراشتنه مامور اولان كمسنه

تَرَبِّي — بسلمك: بروش ايتمك تربيه ايتمك

تَرْبِيَتكَرده — تربيه اولنمش اولان

تربيه اخلاق وكيفيات روحانيه وجسمانيه بي كماله ايرشدرمك وكماله ايرشدرمكه مناسب اولان حالاته مظهر قيلمق ومولنده ايدوب عذاب وعقاب ايتمك وتكثير لذت ضمننده ابراز وبهار علاوه ايتمك

تربيع درره تقسيم ايتمك ومربع شكلي اوزره رسم ايتمك وكواكبك بوبرندن طقسان درجه طول مسافه سنده اولمق وبرعددك مربعني استخراج ايتمك

ترتب وقوع بولمق حصوله كلمك ظهور ايتمك

ترتم اونوتمامق ايچون برماغنه ايپلك باغلامق

ترتيب صره يه قومق تنظيم ايتمك وتدارك ايدوب حاضر ومهيا قيلمق

ترتيبسار ترتيبا بديهي اولان

ترتيبكرده ترتيب ايدلمش اولان

ترتيل كلامي لطيف تنظيم ايتمك وآهسته آهسته روان ولطافتله اوقومق

ترشيه مع مبك محسناتني ذكر ايدرك انفلاك

ترجيح بر طرفه ميل ايتمك ودها مختار رجحه اولمق

ترجمان كلامي برلساندن لسان آخره تحويل ونقل ايدن كيمسنه

ترجماني ترجمانلق خدمتي

ترجمه كلامك معاني ديكر لسان اوزره افاده ايتمك وكلامك معاني ديكر لسان اوزره افاده ايدن

ترجي اومق : اميد ايتمك : رجا ونياز ايتمك

ترجيب تعظيم : وتكريم ايتمك

ترجيه اومق : اميد ايتمك : ورجا ونياز ايتمك

ترجيح زياده بكمك : زياده اعتبار ايتمك

ترجيع كيرو كتورمك كيرو كوندرمك والله تعالى حضرتلرينه اظهار انقياد ايچون اشبو إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ آيت كريمه سني ذكر ايتمك

ترجيع بند برنوع نظم كه هر چند بيتده معين بر بيتك تكرري واقع اولور

ترجيم طاشلامق طاش ايله اولدرمك

ترح كدر : غم : غصه : حزن

ترحاب مرحبا ايمكله راسم خوش آمدي بي اجرا ايتمك

ترحال بولنه چيقمق : نقل مكان ايتمك كوچ ايتمك ومنزله قونمق

ترحل بمعناه ايضا

ترحم حالنه اجيمق : مرحمت ايتمك

ترحيب برينه مرحبا ديمك

	ترحيل	بولده چيقارمق نقل مكان ايتديرمك
	(ترخانه)	سوددن باپيلان بر نوع طعام
	ترخص	مساعده ورخصت بولمق وبهاسى اشاغى اولوب اوجوز اولمق
	ترخيص	اذن ورخصت ويرمك
	ترخيم	لسانك قواعدينه تطبيقاً كلمه نك حرف اخيرى ياخود حروف اخيره سنى ترك ايتمك
ف	ترداماد	فاحشه : روسپى
	تردد	برخصوصده زمنده قرار ويره ميوب شبهه ده قالمق صندبده وصالندبده قالمق
ف	تردست	اليچابك والى بشه بارقشور اولان
ف	تردستى	المعرفتى وچابكلك
	ترديه	ردا ايله اورتمك
	ترديد	كيرو ايتمك : رجعت ايتدرمك كيرو دوندرمك وترك ايتدرمك وبرسوزده طورميوب كلامى مشوش ايتمك
	ترديف	يانه قاتمق : برابر كوندرمك
	ترذيم	قيلمق : وتكميل ايتمك
	ترذيل	رذيل ورسوا قيلمق اعتبارغيرمق
	ترزان	اغزندن كلام لطافت وبلاغت اوزره صوكبى اقار اولان
	ترزين	دوزيمك : تسويه يمك

	ترزيق	رزق ويرمك : بسلمك ورزق ايچون ويروب يدرمك
	ترزيق	بوش وبيهوده اولان معناسز اولان كلام
ف	ترزبوطراز	مثالدوزيجى اولان
ف	ترس	قالقان : سپر
ف	ترسا	مسلمان اولميان كيمسنه كافر وخوف وقورقويه كرفتار اولان قورقاق اولان
ف	ترسابچه	كافر اوغلى
ف	ترسان	قورقاق وقورقويه كرفتار اولان
	ترسل	عجله ايتميه رك يواش يواش يابمق
	ترسم	دقتله نظر وتأمل ايتمك
	ترسيل	لطافت وتأنى اوزره اوقويوب تلاوت ايتمك ومكتوب يازمق
	ترسيم	چيزمك : رسم ايتمك ويازمق
ف	ترش	اكشى حامض اولان ومعكوس طبيعتلو خويسز اولان
	ترشح	درلمك حرارتدن ناشى مسامات بشره دن خروج ايدن بخار صو قطراتى كبى جلدده واقع اولمق
ف	ترشرو	اكشى صورتلو اولان كيمسنه
ف	ترشطبع	طبيعتى ناخوش اولان كيمسنه
ف	ترش مزاج	بمعناه ايضاً
	ترشيح	تقيد وحسن رعايت وتيمار ايتمك وبسلبوب تربيه ايتمك

ترشّى سركه يا خود مايه و واسطه سيله اكشيدلوب بر ايام فنا و فساد بولميه رق حفظ اولنمغله مستعد و طعام مستعمل اولان نسنه

ترشيح تقيد و حسن رعايت و تيمار ايتمك و سليوب تربيه ايتمك

ترصّد دقتله باقمق و اميد ايتمك انتظار اوزره اولمق

تروهّع ابتهاج و مسرت و انبساطده اولمق

ترصيص نسنه لرى بر برينه يناشدروب يابشدرمق و خاتون يالكز كوزى كورنمك اوزره ياشمق يا غلامق

ترصيع التون و كموش و جواهر ايله تزيين ايتمك و كلامى قطعه قطعه ايدوب مختلف قطعه لرده اولان الفاظ نظيرينه صورة و معنا موافق ايتمكله تزيين ايتمك

ترصيف بر برينه قوى و متين يتشدرمك

ترصين متين و محكم قيلمق رصانت ويرمك

ترضيه راضى و خشنود قيلمق و رضى الله عنه ديو برينه دعا ايتمك

ترطّم سوء معامله دن تحدث ايدن اشكالى دفع ايچون يا عذر سرد ايتمك و يا خود عفو ديلمك و ايادن قضاء حاجت اقتضا ايلدكده حبس ايدوب دفع ايتمامك

ترطيب اصلاتمق؛ و رطوبتلو قيلمق

ترطيل تارتمق؛ وزن ايتمك

ترعّى اوتلامق؛ چايره چيقمق

ترعيب قورقتمق؛ خوف و رعبه كرفتار قيلمق

ترغيب آرزو و رغبت ايتدرمك اسنك ويرمك

ترفّه نعمت؛ حضور و رفاهيت

ترفّع يوكسكه چيقمق؛ يوكسلمك

ترفّق عنف و شدت ايتميه رك طاتلولق و ملايمت اوزره معامله ايتمك

ترفئة بالرّفاء و البنين ديو اولنمش كسنه يه تبريك ايتمك

ترفيد تعظيم و تكريم ايتمك

ترفيع يوكسلتمك؛ اعلا ايتمك

ترفيق يوله برابر چيقارمق برابر يورتمك

ترفيه تأن و نعمتله مالامال قيلمق

ترقّب بكلمك؛ انتظارده اولمق اميد ايتمك

ترقّص اوينمق و حركت ايتمك صالانمق

ترقيح ربح و امكله مال كسب ايتمك

ترقّق رقت قلبيه له مرحمت ايدرك اجيمق

ترقّى آرتمق؛ ازدياد بولمق و ايلرولمك و يوكسكه چيقمق؛ يوكسلمك

ترقيه آرتيرمق و ايلرولتمك و يوكسلتمك

ترقيح مال اداره و اصلاح ايتمكله اهتمام ايتمك

ترقيدار ترقى ايتمش؛ مترقى و مزداد اولان

تَرْقيش كلامه حسن قيافت وزيب وزينت ويرمك

تَرْقيص رقص ايتدرمك : اوتره بروه حركت ايتدرمك صاللاندرمق

تَرْقيع برتوق لباسه يامه اورمق ومالى تقيد وتيمار ايدرك صلاح ايتمك

تَرْقيق عبد وكوله ايتمك واينجه رقيق قيلمق وكلامى نزاكتله ادا ايليه رك معنايه فقط كتابه ايلمك

تَرْقيم يازمق تحرير ايتمك : رقملمق

تَرْقين دفتر ياخود مضبطه دن بر عبارة ياخود بر اسم ابطال ايدوب بوزمق براقمق واز كچمك

تَرْك عبارت اولمق : اجراسى

تَرْكيب قارشمغله حاصل اولمق

تَرِكَه بر كسنه نك وفاتندن باقى قالان اثاث بيت وسائر طعام وتمامى

ف تُرْكتاز خبرسز چاپوب جولان ايدرك غارت ويغمايه سكرتمك يغماجى اولان

ف تُرْكسوار سوارى اتلو اولان : ترك كبى بنيجى اولان

ف تُرْكش اوق محفظه سى وقدان

تَرْكين قوت وشدت كسب ايتمك وتمكين ووقار سدا ايتمك

تَرْكيب مختلف شنه لرى برابر ايه كتوره رك يكى بر شنه حاصل ايتمك بو بر شنه نك حصولى ايچون استعمال اولان شنه لره مجموعى

تَرْكيب‌بَنْد شعرك بر نوع شكل مخصوصى

تَرْكيبى تركيب وزده قائم اولان وتركيب منسوب ومتعلق اولان

تَرْكيز ميخلامق : صاپلامق

تَرْكيك اينجلتمك : اينجه لتمك وضعيف ايتمك

تَرَمُّل قوجه سى اولمك : زوجى وفات ايدوب دول قارى اولمق

تَرْميد ياقوب كول ايتمك خاكستر ايتمك

تَرْصيع سوزى برى برينه بلا فاصله وصل وتنظيم ايتمك

تَرْميق كلامى تركيب وتنظيم وتاليف ايتمك

تَرْميم خلل بولمش شنه نى اصلاح ايتمك تعمير ايتمك اوكارمق

تُرُنْج معلوم بر نوع ميوه نك اسميدر

تَرَنْجَبين ترنكبين وقدرت حلواسى ومن ديلن دوا

تُرُنْجى ترنجى رنكنده اولان

تَرَنْكَبين ترانكبين : قدرت حلواسى ومن ديلن دوا

تَرَنُّم ليستلى : تيزلى خوش اواز كيلر ايله نغمه اهنك ايتمك

تُرُوس ترسلر قالقانلر : سپرلر

تَرَوُّس ياس نصيب ولمق : ياش اولمق

تَرَوُّع قورقمق قورقويه دوشمك

تَرْويه بورسنك صدا ايدوبا وتمنى

تَرَؤُف رأفت وشفقت ورحمت ايتمك

ترّم اسركمك قايرمق

ترويه عرفه كوننذن مقدم اولان كونكه ذى الحجه نك سكزى اولور

ترويج رواج ويرمك خلق ميانندە اعتبار ويرمك وقبول ايتديروب كچورمك

ترويح تنفسلندرمك: سرينلندرمك هوا ويرمك وكوزل قوقولو قيلمق: تطييب ايتمك

ترويحه تراويح نمازينك هر درت ركعتى

ترويض جيچك وفدان غرس ايدوب باغچه شكلنه صوقمق وتعليم وتربيه وتهذيب ايتمك

ترويع قورقتمق: تخويف ايتمك

ترويق سوزوب طورولدرق براق ايتمك

تره معلوم بر نوع نبات

ترهات ترهلر: مآلسز: ومعناسز اولان كلاملر

ترهة بى معنا وبلامآل اولان كلام

ترهب حق تعالى يه كمال وزره قوللق ايتمك ورهبانلق اختيار ايتمك وقورقمق خوف ايتمك

ترهيب قورقوتمق: تخويف ايتمك

ترياق معجونه مشابه بر علاج نوع معالجه

ترياك آفيون

تريد معلوم بر نوع طعام

تريكه قالمش يا خود براقلمش اولان نسنه

تزاحف محاربه ده عسكر واروب بربرينه چاتمق

تزاحم خلق غلبالق اولوب صيقشمق

تزايد آرتمق: مقدارى چوغالمق

تزبير يازمق: تحرير ايتمك

تزبيل كوبره ايله كوبره لمك

تزرز بغداى بيتى ديلن زيانكار حيوان

تزرو سوكلون ديدكلرى قوش تذرو

تزعيف سوزه يلان قاتوب آرتزمق

تزفيت زفت ايله طلا ايتمك

تزلك بعض محللرده آتش ايچون استعمال اولنان قورو صغر نجاستى

تزكيه ذكر وثنا ايتمك واصلاح ايتمك معابدن خالى وبرى قيلمق وآدمك ناموس وشهرتى

تزلزل حركت اولنوب ارغالنمق زلزله كبى صاللانمق

تزميم بولار ايله باغلامق

تزندق زنديق وكافر اولمق

تزنيه زنا ايتمك وزنا اسناد ايتمك

تزنيد چقماقله آتش چاقمق

تزوج قارى المق نكاح ايله المق: اولنمك

تزود يولا ايچون زاد وذخيره تدارك ايتمك

تزويج نكاحله ويرمك نكاحله آلدرمق نكاحلندرمك اولندرمك

تزويد يول ايچون زاد وذخيره تدارك ايتمك

تزوير يالان سويلمك كذب وحيله ايتمك

تزويق: نقش وزينت ويرمك وجيوه واسطه سيله بتورزه يالذ راورمق

تزهد: زاهد وپرهيزكار اولمق

تزيد: ارتمق چوغالمق زياده ايتمك

تزييف: مخلوط وقلب وكم عيار ايتمك وقلب وكم عيار ديو اعلا ايتمك اولوم وذم وتقبيح ايتمك

تزييل: طاغتمق تفريق ايتمك پراكنده ايتمك

تزيين: زينتلندرمك طونانمق بزه‌مك

تسائل: صورشمق بربرينه سؤال ايتمك

تسابب: بربرينه سبب ايتمك

تسابق: يارش ايتمك بربرينه تفوق وتقدم ايچون سعي ايتمك

تساقط: بربرينك اردنجه دوكلوب دوشمك

تسامح: بربرينه طاتلو طاتلو معامله ايتمك

تساوي: ايكي ويا زياده شينك قدر وقيمتي واوصاف سائره‌سي توفق وتنا قصدن خالي اولدرق بر درجه‌ده بولنمق

تساهل: خشونتسز رفق وملايمتله طاتلو طاتلو معامله ايتمك

تسبيح: سبحان الله ديو الله تعالينك تنزيه وتقديسنده دعا ايتمك وابريشم اوزرينه ديزلور ودعاده مستعمل طقسان طقوز دانه منظومه‌سي

تش

تسبيحات: دعالر، تسبيحلر

تسبيق: يارشده وقوشيده اوكدك المق ايلرو كچمك تقدم ايتمك

تسبيد: اريدوب قابه دوكمك سبك ايتمك

تسبيل: في سبيل الله وقف ومباح قيلمق

تستر: كيزلنمك صاقلنمق، اورتنمك

تسجد: باشني يره طوغري اكمك سجده ايتمك

تسجيع: موزون ومقفى كلام سويلمك

تسجيل: محكمه سجيله يازمق قيد وتحرير ايتمك

تستير: كيزلمك صاقلمق اورتمك

تسجين: حبس ايتمك، زندانه قيامق

تسحر: ساحور طعامي ايتمك

تسحية: كاغد ترسه سيله مكتوب باغلامق

تسخر: ذوقلنمك: مسخره ايتمك

تسخير: رام ومنقاد قيلمق: اطاعت وانقياد ايتدرمك فتح ايتمك ضبط ايتمك

تسخين: برودتي دفع ايتمك كرم وايسي قيلمق

تسدد: قصد ايلان سويلمك

تسديد: طوغرولتمق طوغري قيلمق

تسدير: الي‌يه تقسيم ايتمك وايكي كوكب بيننده التمش درجه بعد اولمق

تسري: اوطه‌لق جاريه ايدنمك

تسريب: كوندرلمك ارسال ايتمك

تسريح: حيوانلري اورمق وموي باقمق وشنه تزيين ايتمك

تسريح: صاليويرمك وصلاقايدوب بوشامق وتسهيل ايدوب قولايلق ويرمك وطرمق

تشرید کلامی قماش طوقور کبی بلا فتور سویلمك
تشریق سارقسز بو اسناد ایتمك
تسطر بلا امال کلام سویلمك
تسطیح دوزلتمك: سطح هموار قیلمق
تسطیر سطر سطر یازمق
تسع تسنه طقوزده بری
تسعه طقوز عددی
تسعه عشر اون طقوز عددی
تسعر آتش یانمق وچلد روب یانوب یاقلمق
تسعون طقسان عددی
تسعیر نرخ تعیین ایتمك: ویا قوب علولندرمك
تسفیر سفره چیقارمق ویولجی چیقارمق
تسفیل الچقلندرمق: سفیل قیلمق
تسفنه سفیه وعقلسز عد ایتمك
تسقف نصارا پاپاسی پسقپوس نصب اولنمق
تسقیه سقاك الله دیو دعا ایتمك
تسقیف خانه‌یه سقف اورتمك ونصارا پاپاسی پسقپوس نصب ایتمك
تسقیم خسته ومریض قیلمق
تسکن مسکین وفقیر اولمق
تسکیت صوصدرمق سکوت ایتدرمك
تسکیر سرخوش قیلمق
تسکین دیکلندرمك راحت وسکوت ویرمك شدت وشرتی ازاله ایتمك

تسلت صویلوب زینتی برطرف ایتمك
تسلت آرقداشلرندن کیزلوجه صاوشمق
تسلح سلاح قوشانمق سلاحلنمق
تسلسل زنجیر مثللو بربرینه متصل اجزادن عبارت اولمق
تسلط حاکمانه وامرانه حرکت ایتمك وجبارانه معامله ایتمك
تسلف متاع تسلیمندن مقدم بهاسنی قبض ایتمك واودیج المق
تسلی غمناك کسنه بعض سببدن ناشی قلبی راحت وطمأنینه وارمق
تسلیت غمناك کسنه‌یی مطمئن الخاطر قیلمق
تسلیح سلاحلندرمق: سلاح ایله دوناتمق
تسلیخ دریسنی صویمق دریسنی بوزمك
تسلیس دوزمك: تنظیم: وتحسین ایتمك
تسلیط حکم وسلطنت ویرمك ومسلط ایتمك
تسلیم السلام علیکم دیو بینه دعا ایتمك: وبر نسنه‌یی برینك حفظ وحمایه‌سنه نقل واعطا ایتمك وممانعت ومنازعه‌دن فارغ اولوب رام ومنقاد اولمق

تسليميه وقوعات حادثه يه راضی اولوب اعتراض واشتكادن خالی اولمقلق

تسمه دباغت اولنمامش قايش طسمه

تسمی بووجهله رفيع وعالی اولمق

تسميه اسم قومق دو يرمك اسم ويرمك

تسميج طوكز بلنمق طوغری ايتمك وبلا خشونت رفق سهولتله طاتلو طاتلو معامله ايتمك ويوريمك

تسمير ميخلامق : چيويلمك

تسميل رفيق ونازكانه سوز سويلمك

تسنّم برشنه دبه سنه چيقمق

تسنّن سنی اولمق سنن شريفه يی مرعی طوتمق وياشلنمق

تسنيم برشنه دبه سنه چيقمق وخانه طامی مثللو ويرچ شكلنه قومق وجنتده واقع برچشمه وعلی قول برنهرك اسميدر

تسويه دور وهموار قيلمق : يكسان وهمقدر قيلمق ومشكل مسئله يی حل ايدوب برصورته قومق

تسويد سياهلامق : قره لامق وبر يازينك قرلمه اولان صورت اصليه نسخه سی

تسوير معالی اموره مرتبه ترفيع ايتمك

تسويغ تجويز ايتمك : جواز ورخصت ويرمك

تسويف صكره يه قومق صكره يه براقمق

تسويق كيرودن دوتوب حركت ايتدرمك

تسوّك مسواك ايله تطهير ايتمك

تسويل الداتوب اغوا ايدرك خصوصك كوزل اولديغنی اينا ندرمق

تسهيل قولايلندرمق قولای قيلمق موانع وصعوبت ازاله ايتمك

تسيار كوندرمك ارسال ايتمك

تسبّل دلنجيلك ايتمك : ديلنمك

تسيير يوريتمك يوله كوندرمك

تسييل سيلان ايتدرمك : اقتمق

تشأم اوغورسز : ومشؤم عد ايتمك صلحنك خلل وزوالنه باعث ايتمك

تشابك شبكه مثللو قارشق وطولاشق اولمق

تشابه بربرينه بكزمك بربرينه مشابه اولمق

تشاجر چكشمك : غوغا ومحاربه ايتمك

تشارك اورتاق اولمق اورتاقلق ايتمك

تشاعب چاتاللاشمق : چاتاللانمق ايريلوب قول قول اولمق

تشاكل بربرينه بكزمك

تشاكی بربرندن شكايت ايتمك

تشاور بربريله مشاوره ايدوب دانشمق

تشايع بربريله دوست اولمق

تشبث الايله ياپشوب طوتنمق وصاليوبرمامق ونيت قوتيله مباشرت ايتمك

تشبه بگزه‌مك

تشبيب محبوبك جمالنى ذكر وثنا ايتمك

تشبيك قفس ايشى مثللو بربرينه طولايوب اورمك

تشبيه بگزتمك متحد الاوصاف عد وباطل ايتمك: وحضرت ذوالجلا لى حاشا مخلوقات ايله متحد الاوصاف عد ايتمك

تشت طبله سينى: لكن: طشت

تشتت طاغلمق: طاغنق اولمق

تشتى قيشلامق: قيش مدتنجه اقامت ايتمك

تشتيت طاغتمق: طاغنق اولمق

تشجيج باشه پاره ايتمك: قفايى پاره لمك

تشجيع شجاعتلندرمك جسارت ويرمك

تشجين مكدر ودردناك قيلمق

تشخص شكل وصورته كيرمك

تشخيص طانيمق: چيقارمق: اكلامق

تشدد سرتلك وشدت كسب ايتمك قوت وطيانقلق كسب ايتمك

تشديد قوتلندرمك: قوى ومحكم قيلمق وزياده شدت وقوت ايله تلفظ ايتمك وبرحرفه وزرنده اشبو (ّ) علامتى ترسيم ايدوب شدّ ايله يعنى اولحرفك ايكى كره تلفظا ولسى لازم گلديكنى اشعار

تشديد ايتمك وعلامت مذكوره يه اسم اولور آيروب الارغه وبر طرف ايتمك

تشرّع شريعته مطابق عمل ايتمك

تشرّف شرف وبزركلك وعلويته نائل اولمق

تشريح پاره پاره كسمك وجزء جزء ايتمك وحيوانك اخود نباتك اعضا وجوارحى وطمر وسكرلرينى بربرندن تفريق ايدوب ترتيب وتركيبنى تجسس ايلمك وبرعلمك اسميدركه انسانك ياخود حيوانات سائره نك تركيب بدنيه لرندن بحث ايدر

تشريد برآدمك عيب ونقيصه سنى ناسه نشر وتشهير ايتمك

تشريع شريعته اسناد ونسبت ايتمك

تشريعى شريعته منسوب ومتعلق اولان

تشريف مشرف قيلمق: شرف وعلويته وتفوقه نائل ايلمك

تشريفات تشريفلر اصحاب رتبه نك ايام معينه ده پادشاه ووزرا حضورينه رسما دخوللرينك قواعدى

تشريفاتى اصحاب رتبه نك ايام معينه ده پادشاه ووزرا حضورينه رسما دخوللرنده قواعد موضوعه نك مرعى ومعتبر اولديغنه ناظر ومحافظ اولان مأمور

تشرين اول مارتك برندن اعتبار ايله مشهور روميه نك سكزنجى شهرينك اسميدر

تشرین ثانی مارتك برندن اعتبار ایله شهور رومیه دن طقوزنجی شهرك اسمی

تشقب چاللاشمق ایریلوب قول قول اولمق

تشعب چال ایتمك: ایروب قول قول ایتمك

تشعیر بلدرمك: معلوم ایتمك

تشفع تك ایكن جفت اولمق وشفاعت ایتمك

تشفی شفا وراحت بولمق

تشفیه شفا وراحت ویرمك

تشفیع شفاعتنی قبول ایلمك

تشقق یاریلوب یارلمق شق اولنمق

تشقیه سعادتدن دور ایدوب شقاوته كرفتار قیلمق

تشكر نعمته مقابل ولی نعمتك ذكر وثنا سنی ایتمك

تشكك شبهه ایتمك شبهه ده اولمق

تشكل شكل وصورته كیرمك

تشكی سوء حالنی اخبار ایتمك شكایت ایتمك

تشكیك شبهه القا ایتمك: شبهه ایندرمك

تشكیل شكللو قیلمق شكل ویرمك وجوده كتورمك یاپمق

تشمر پاچه سنی صیوایوب ایشه حاضر اولمق

تشمیت عطاسه ویوب تعقلو ما یوبر قیلمق ویوا زمرا قصرد قده یرحمك الله . بودعا ایتمك

تشمیر پاچا وپاچاق صیوامق وایشه حاضرلنمق

تشمیع بالموی ایله موملامق مشمع ایتمك وسخره ایدوب رذیل ورسوا قیلمق

تشمیل احرام بورنمك

تشمیم قوقلامق قوت شامه واسطه سیله تفتیش ایتمك

تشنج بك وجعلو مهلك برنوع سكر علتی وذری بورشمق

تشنكی عطش: صوصامق صوسزلق وآرزو: واستك رغبت

تشنه صوصامش: صوصوزلغه مبتلا اولان وآرزومند استكلو هوسكار اولان

تشنیع شنیع وقبیح عد ایتمك اولوم وذم ایتمك: عیبلامق عیب كورمك

تشنیف قولاغنی كوپه ایله تزیین ایتمك

تشنیف انساز قولاغنی كوپه ایله تزیین ایدیجی اولان

تشوش قاریشوب شوریده اولمق

تشویر برآدمی عار وحیا ایله جلسه برایش ایشلمك اوتاندرمق شرمسار قیلمق: وحیوانی بازاره عرض ایتمك

تشویش قاریشدیرمق قارشق ایتمك شوریده قیلمق

تشویق: آرزومند ایلمك: استکله ویرملك

تشهید: کلمهٔ شهادتی ذکر و تلفظ ایتمك

تشهیة: شهوتیه کتورمك آرزولندرمك

تشهیر: مشهور و نامدار قیلمق: اوته برو معلوم و مذکور قیلمق وقباحت صاحبی مرکبه بندیروب شهرك جوانبنه طولاشدرمق

تشیخ: قوجه لمق: اختیارلنمق

تشید: بنا کبی کوکه طوغری یوکسلمك

تشیع: شیعی مذهبنه داخل اولمق

تشیید: بنایی یوکسلتمك و رفیع ایلمك و برنسنه‌یی محکم و قوی وقرارداده قیلمق

تشییع: کیدن مسافر یاخود یولـه چیقان کمسنه ایله برابر بر مقدار مسافه کیتمك

تصادف: ارامقسزین راست کلمك وبلا تدبیر وقوعبولمق

تصادم: بر برینه شدتله تلاقی ایتمك چاتشمق: طوقشمق

تصارف: تصریفلر اجراسی مطلقا لازم اولان امرلر فرمانلر وتبدیلات: تحویلات

تصارخ: بمعناه ایضا

تصارف: بمعناه ایضا

تصاعب: عناد و سرکشلك ایتمك

تصانیف: تصنیفلر: کتابلر

تصاویر: تصویرلر رسملر صورتلر

تصبر: صبر ایتمك و صبر کوسترمك

تصحیح: نقصان و خلل محو ایدوب تام و صحیح قیلمق و یکلش طوغریلتمق: و تفسیر اولانی ایو ایتمك و حقیقت حالی آکلامق ایچون سؤال و تفتیش ایتمك

تصدد: برکسه نك اوقوریجا اوکنه چیقمق

تصدع: یارلمق: چاتلامق: ایرلمق پراکنده اولمق: طاغنق اولمق

تصدق: صدقه ویرمك و صادق و کرچك اولدیغی تبیین ایتمك

تصدی: تصادف ایتمك و وقوعبولمق و صدد نیتله و اقدام اوزره برنسنه‌یه مشغول اولمق تعرض ایلمك

تصدیع: باش آغرتمق: صقندی ویرمك و باش آغریسی و برخصوصده دفعاتله رجا و نیاز و ابرام ایلدك برینی رنجیده قیلمق

تصدیق: صادق و باوز اولدیغنی اقرار و اثبات ایتمك کرچکلمك

تصدیقی: تصدیقه منسوب و متعلق اولان

تصرّف دوندرمك واستعمال واستخدام وصرف وفروخت وبونلر مثللو افعال اجراسنه مقتدر اولمق ووزره ضبط ايتمك فاعل مختار بولنمق ووزره مالك اولمق وخاتونه معامله زوجيه اجرا ايتمك

تصريح آيت آچق سويلمك كلامى آچوق ظاهر وعيان قيلمق وبلا كتم تحرير وبيان ايتمك

تصريف صرف قواعدى اوزره كلمه‌نك شكلنى بشقه كلمه‌لره تبديل ايتمك دكشدرمك ومصلحتده تصرفه اذن ويرمكله متصرف قيلمق

تصعّب كوچ ودشوار اولمق

تصعيد انيشقدن چكمك ارتمك ويوكسكه چيقمق

تصغير جرم وقدرى كسلتمك كچولتمك

اسم تصغير اشيانك كچوكلوكنه مخصوص اولان اسم كه عربيده فُعَيل وفُعَيعِل وزننده اولور تركيده اصل اسمك نهايتنه جق ملحق ياخود جغز ويا جكز لفظلرينك علاوه‌سيله حاصل اولور

تصفّح زياده دقتله تفحص وتحرى ايتمك

تصفيه پاك وصافى قيلمق بولانقدن ومخلوطلقدن خالى وبرى قيلمق

تصفيح يصلتمق، يصلامق عريض قيلمق واللرى بربرينه اورمق

تصفيد بغلامق : بند ايتمك

تصفير صفرارتمق : صصلوقچالمق

تصفيف صف ايله دزمك

تصفيق قوش قنسنى قنادينى قاقوب اوينامق

تصقيل مصيقل قيلمق مصقل ايله جلا ويروب آچمق

تصلّب قوى ومحكم اولمق ودياتت وتعصب كوسترمك

تصلّف كبردن ناشى كند وظرافت ورشد وذكاسنى حقيقت مرتبه‌سندن زياده مدح ودعا ايتمك : اوكنمك : ونملق ايتمك

تصليب خاجه كيرمك : خاجه آصمق قاتى اولمق : قاتى قيلمق وآصمق

تصلية صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ ديو دعا ايتمك وحق تعالى رحمت ومغفرت ايتمك

تصميم دوكمك اوزره نيت ايتمك

تصنّع صنعت ومعرفت كوسترمك

تصنيع برصنعتله مشغول اولمق وبرصنعتله يامق

تصنيف صنف صنف تنظيم ايتمك وبكيدن كتاب ترتيب ايتمك وتأليف ايتمك

تصليم صنم ايدنمك بت پرستلك ايتمك

تصوّر ذهنده برنسنه نك صورت وماهيتنى وهيئتنى كشف وادراك ايتمك وتخيل

تصوّف خوف ياخود ديكر سببه مبنى كلماتك معانيسنى تبديل ايدرك دين خصوصنده تأليف اولنان كلام وعلم

تصوّن كندو نفسنى صاقنمق وقايرمق

تصويب صواب وطوغرى عد ايتمك وبكنمك تنسيب ايتمك مناسب كورمك

تصوير صورت ويرمك وياپمق ومسئله نك بر صورتنى تمثيل وبيان ايتمك ورسم چزلمش ياخود ايلنش صورت

تصويف كلماتك معانيسنى تبديل ايدرك دين ومذهب خصوصنده تأليف كلام ايتمك

(تصيه) غم كدر حزن صقندى ياسه

تصيّد صيد وشكاره چيقمق اوه كتمك

تصيّف يازموسمى مدتجه بر محلده اسكان ايتمك صيفيه دراوطورمق

تصيير بر صورته قومق وازديرمق

تصاد ايكى نسنه بر برينه ضد وعكسى اولمق

تضاعف چوغالمق ايكى اوچ قات اولمق

تضاعيف تضعيفلر؛ چوغالدشلر

تضجّر تنكدل؛ ومضطرب وعصبانك اولمق

تضجّع اوشنوب سست طورانمق

تضجيع تقصير ايتمك؛ اهمال ايتمك

تضحّك كولمك؛ انسان نوعنه مخصوص اولوب اكثريا مسرته علامت اولان حركت اعضا ايله صورت معروفى اجرا ايتمك

تضرّر ضرر وزيانه دوچار اولمق

تضرّع كندو نقصانينى بلوب كسر وتعظيم نحاشى ايدرك الچق كوكللولك ايتمك

تضرير ضرر وزيانه مبتلا ودوچار قيلمق

تضعيف بر او قدر زياده علاوه ايتمك وضعيفلمق وضعيف عد ايتمك

تضليل ضلالته واردرمق؛ طوغرى يولدن صاپتمق وازديروب كناه اشلتمك

تضمّن محيط وحاوى وشامل اولمق وضامن وكفيل اولوب وتضمينى قبول ايتمك

تضمين ضرر وزيانه باعث اولان كمسنه يه زيان وضرر مذكورى اودتمك وبرنسنه يى ديكر برنسنه يه ادخال ايتمك

تضييع برنسنه‌يی بلانفع وبلا ثمره تلف واستهلاك ایتمك

تضييف مسافره لايق اولان اكرام واطعام رسومنی ادا ایتمك وميل ایتمك واینذرمك قصد رمق

تضييق صيقشدرمق واراده ويرميوب ابرام ایتمك وسوء حاله دوچار قيلمق

تطابق بربرينه اويوب مطابق اولمق بينلرنده اختلاف ومغايرت اولمامق

تطارف بربرينك ايزينه دوشوب كيتمك

تطاول كبر وتعظم وترفع ايلمك وناحق تسلط وتبردستلك ایتمك

تطبع برنسنه‌يی عادت ايدينه طبيعت ايدنمك وقالب طوتمق

تطبق اويمق مطابق اولمق مغاير اولمامق

تطبيع اصوب تمثيل ایتمك وطولدرمق

تطبيق ويدرمقا وزربينه يا ترزوب قابلامق وبلود هوا يی وصو ارضی بورتمك وبربرينه عين ومثل قيلمق وعين ومثل اولوب اولماديغنی تحقيق وتجسس ایتمك وعقلا قياس وتمثيل ایتمك

تطرب فرح وسروردن ناشی صچرايوب اوينامق

تطرس تنزه واستغنا واجتناب كوسترمك

تطرف دفعاتله متتاليه اورمق

تطريب سروردن ناشی صچرايوب اوينامق

تطريخ بنای سمایه طوغری بلند ومرتفع يابمق

تطريد نوعما اوزاق ایتمك چيقاروب دفع ایتمك

تطريز اثوابك بر طرفنه طراز وكنار ايشلمه

تطريس بازلدقدن صكره سيلنمش اولان كاغده تكرار يازی يازمق

تطفئة آتشی محو ایتمك: اتشنی قلمق

تطفيف طارتی واولچيده اكسك ويرمك

تطلب دفعه بدفعه طلب ایتمك

تطلس يازيسی وسيلنمش اولان دفتابدور باكلامق

تطلع ارامق: طلب ایتمك

تطليب

تطلية صوامق: سوز ملا بولاشدرمق قابلامق: يالدزلمق

تطليس يازی سيلمك

تطليق ديشی اغاجه اركك اغاجك چچكلرينی سلكله ميوه دار قيلمق اشيلامق وتلقيح ایتمك وعورت بوشامق

تطميع طمع ايتدرمك رزوسنده قيلمق

تطمين اطمئنان وامنيت ويرمك تأمين ایتمك

تطواف برنسنه‌نك اطرافنه چوقجه طولاشمق

تطوس طاووس قوشی مثللو رنكا رنك اثواب ايله تلبس ایتمك تزيين ایتمك

ط

تطوّع — اوزرینه واجب ولازم اولمیان نسنه‌یی اختیاریله یاپمق نفل ایتمك

تطوّف — نسنه اطرافنده طولاشمق

تطوّق — کندو بوینه خلقه وزنجیر وکردنلك مثللو نسنه کچورمك

تطوّل — اوزامق اوزاتمق وبوینی اوزاتمق وکبر وتعظم ایتمك

تطویف — طولاشدرمق: وچوق دفعه طولاشمق

تطویق — برینك بوینه طاقمق

تطویل — اوزاتمق: اوزون قیلمق

تطهّر — طهارت ایدنمك: تمیزلنمك

تطهیر — طاهر وپاك قیلمق: لوث وچرکینی محو ایتمك: تمیزلمك

تطیّب — کوزل قوقولو نسنه لرایله کندویه قوقو ویرمك

تطیّر — طوتلان تفالی وامز واوغورسز عد ایتمك

تطییب — ایو وکوزل قیلمق وخوش ایتمك

تظالم — ایکی طرفدن بربرینه ظلم ایتمك وبربرینك ظلمندن ایکی طرفدن شکایت ایتمك

تظاهر — بربرینه ایکی طرفدن بارزایلك

تظرّف — ظرافت صاتمق کلفتله ظریف اولمق

تظفّر — ظفر بولمق ظفریاب اولمق

تظلّل — کولکه ده اولمق سایه ده اولمق

تظلّم — ظلم وتعدیدن طولایی شکایت ایتمك

تظلیل — کولکه ده قومق

تظنّن — ظن ایتمك بلا بینه قیاس وحکم ایتمك

تظهّر — زوج زوجه سنه ظهار ایلمك یعنی زوجه سنه مثلا علیّ انت کظهر امّی دیو تشبیه ایتمك که کفارت ایتمدکجه قربان ایتمك حرام اولور

تظهیر — بمعناه ایضا واهمال وتسامح ایدوب کویا ارقه سنه اتمش اولمق

تعاتب — بربرینه عتاب وازارش ایتمك

تعاجب — تعجب اولنه جق نسنه لر

تعادل — ایکی طرف عدالت ومساوات اوزره اولمق

تعادی — ایکی طرفدن بربرینه عداوت وخصومت ایتمك

تعار — قانی طورمیان یاره

تعارّ — عاری اولمق: دوشکده مضطرب اولمق

تعارض — ممانعت ایتمك

تعازی — تعزیه لر تسلیلر وتعزیه ایتمك

تعاسر — صربلنوب: کوجلتمك

تعاضد — بری برینه یاردم ومعاونت وقوت ویرمك

تعاطف — بری برینه مهر وشفقت ومحبت ایتمك

تعاطی — صنا شوب مشغول اولمق وویرشمك

تعاقب — بربرینك اردیجه کیتمك یاخود کلمك

تع

تظ

تعالی یوکسلسون وعالی اولسون معناسنده دعادر

تعامل بری بریله معامله ایدوب ایش کورمک

تعامی کورلک صاتوب کورمیویرمک

تعانق بربرینک بوینینه صارلمق

تعانی اوزنمک امک صرف ایدوب اهتمام ایتمک : اعتنا ایتمک

تعاون بری برینه یاردم ومعاونت ایتمک

تعاویذ تعویذلر نسخه‌لر حمائللر

تعاهد بری برینه عهد وقول ومیثاق ایتمک

تعایب بری برینی عیبلامق : وذم ولوم ایتمک

تعب رنج وزحمت چکوب یورلمق

تعِب یورلمش یورغون اولان

تعبّد عبادته تکلف ایله سعی واهتمام ایتمک

تعبئه قوشوب دوزوب حاضر وآماده ایتمک

تعبید قول قیلمق : کوله ایدنمک

تعبیر معانیء باطنه‌یی الفاظ واسطه‌سیله غیره تفهیم ایتمک وتسمیه ایتمک دیمک ورؤیانک احوال خارجه‌سندن کیفیات باطنه ومستقبله‌یه مطلع اولمق وبیان ایتمک

تعتّی کبر وعتو ایتمک متکبر اولمق

تعجّب عادته یالخود مأموله مغایر اولمسی سببیله قوت مدرکه تأثیر ایدرک ذهننده حاصل ایتدیکی کیفیت خاصه وخاصهٔ مرقومه‌یه کرفتار اولمق

تعجّل بر ایشک چابک ختام پذیر اولمسنه حددن زیاده سعی ایتمک

تعجیب عادته یالخود مأموله مغایر اولمسی سببیله برشینه ذهننده برکیفیت خاصه حاصل ایتمک وتعجب ایتدرمک

تعجیز عجزه کرفتار قیلمق : بریک صبر وتحملنی منقطع قیلمق جاننه صقندی ویرمک

تعجیل عجله ایتدرمک چابک عمل ایتدرمک

تعداد عددینی صایمق اسملری بربر بربر ذکر ایتمک

تعدّد چوغالمق تکثر ایتمک

تعدّی برشینه دن آخر برشینه‌یه کچمک وحد عدالت وانصافدن کچوب ظلم وجور ایتمک وعلت ساری اولمق وفعل مفعولنه تجاوز ایتمک

تعدید مستعد وحاضر ومهیا قیلمق

تعدیل افراط وتفریط وسهو وخطا واخنا نقائصندن خالی قیلمق تسویه ایتمک طوغرولتمق وعادل ایتمک ومعتدل قیلمق وجرحه تبدیل ایتمک

تعذّر دشوار اولوب حصولی ممتنع الوقوع اولمق وبرکسه کندو نفسی ایچون عذر ومانع سرد ایتمک

تعذیب عذاب ایتمک اذیت ویرمک

تعذیر عذر کاذب ایراد ایتمک

تعرّب عرب یاخود عرب لسانی متکلمه کیرملک

تعرّض تصادف ایتمک باشنه کلمک وبعضه سنه ایتمک بقه سندن طوتمق ومانع وتسلط اولمق

تعرّف جست وجو ایدوب اکلامق وبیلمک

تعریب عرب لسانته دخل ایدوب قواعدینه منطق قیلمق

تعریة صویمق چیلاقلایتمک

تعریس دوکون وولیمه ایتمک ویولجی قونوب استراحت ایتمک لیلةُ تعریس بر کیجه نک اسمیدر کیم اول کیجه فخر الانام صلعم حضرتلری اویویوب قالمغله صباح نمازنی وقتی کچورمشدر بر غزاده واقع اولمشدر

تعریض کنایه وتوریه سویلمک وبو ایکی نوعدن بریسی مرادلک سامعه منفهم وغیری مستور اولدیغی وجهله سویلمکدر ودیکری برینه خطاب ایدوب برینه مراد تفهیم ایتمکدر

تعریف برشینه نک علامتلرینی ذکر ایتمکله اول شینه یی معلوم قیلمق

تعریق درلتمک درینک مساماتندن حرارت واسطه سیله درو رطوبت حاصل ایتمک

تعریک تأدیب وکوشمال وشمار ویرمک

تعزّب تأهل ایتمیوب بارکن طورمق

تعزّز عزت وقدرت کسب ایتمک

تعزّل چکلمک چکیلمک افتراق واجتناب ایتمک

تعزیة مصیبته کرفتار اولانی صبر وتحمله تشویق ونصیحت ایلمک

تعزیر ازا اولمق لوم وسرزنش ایتمک وحد شرعی یعنی سکساندن دون ضرب ایله تأدیب وتجربه ایتمک

تعزیز عزیز قیلمق

تعزیل عزل ایتمک

تعس هلاک اولمق افنا بولمق نام ونشانی زائل اولمق

تعسّر کوچ ومشکل اولمق اجراسنده صعوبت واقع اولمق

تعسیف ظلم وجور وتعدی ایتمک

تعسیر کوچلندرمک اجراسنی مشکل قیلمق

تعشّق عاشق اولمق عشق بلاسنه کرفتار اولمق

تعشّی اخشام یمکی یمک

تعشیه اخشام یمکی یدرمك

تعشیر اون تقسیم ایتمك واون قات ایتمك وعشر وشرعی بی اخذ وتحصیل ایتمك

تعصب امور دینیه ودنیویه ده کندو قومنك رسومندن ولو جزئی اولسه دخی جمیع اختلافات وابتداعاته ممانعت ایتمك

تعصی عصیان وزوربالق ایتمك

تعصیر درونده اولان صوی ررو طوتجی چیقارمق ایچون میوه یاخود بشقه نسنه یی صیقمق

تعطش صوصامق وآرزومند اولمق

تعطف احسان وشفقت ایتمك ایولك ایتمك

تعطل ایشسز کوجسز بوشده اولمق

تعطیر معطر قیلمق کوزل قوقولو قیلمق

تعطیس اقصرمق عطس ایتدرمك

تعطیف بوکوب ایکی قات ایتمك

تعطیل ایشدن کوجدن فارغ قیلمق وحق سبحانه وتعالینك حاشا جمیع صفاتنی رد وانکار ایتمك وایشدن کوجدن قالنان کون

تعطیش صوصاتمق عطشیه مبتلا قیلمق

تعظم بیوکلك صاتمق: کبرلنمك

تعظیم بیوك عد ایدوب حرمت ومکرم طوتمق

تعفف فائده حرام اولاندن پرهیز ایدوب چکنمك وتکلف وزوره عفت وپرهیزکارلق صاتمق

تعفن لاشه مثللو چوریوب بد بو اولمق

تعفی خراب وویران ومضمحل اولمق

تعفیه زایل ایله اوریمك وهلاك ایتمك

تعقب بر نسنه نك حقیقتنه کسب اطلاع ضمننده اردینی ارامق وارارش ومؤاخذه ایتمك

تعقل ذهن صرف ایدوب انجام وعاقبت ونتیجه اکلامق

تعقیب بربرینك اردنجه کیتمك یاخود کلمك وبر نسنه یی کیرو براقمق وصکره براقمق ونمازدن صکره دعایه وطورمق

تعقید پك دوکوملمك محکم عقد ایتمك

تعقیر یارولمك جرح ایتمك سکرلرینی کسمك سکرلمك

تعقیم عقیم وقسر قیلمق

تعکس بر نسنه نك اولی آخره واوستی آلته کلمك

تعلق یاپشوب ییشلمك بر نسنه دیکر بر نسنه ایله نسبت واحدا ولیوب زیرنده یاخود بربانده واقع اوله رق کامتصل ومستند اولمق ومحبت ایتمك برکسنه یه قرابت یاخود دیکر بر مشارکت مناسبتله بست وبند اولمق

تعلث حیله ایله برینه جنحه عزو ایتمك وبر ایشی لایقیله یاپمیوب باشدن صاومه ایتمك

تعلل بالكز برشی ایله مشغول اولوب وقت كچورمك وپك ایو ویلكزو انشاء الله دیو وعد ایدرك بر شینك اجراسنی صكره یه قومق وعورت ایله كولوب اوینامق

تعلم تحصیل علم ومعرفتده مشغول اولمق

تعلیق اصدرمق ایلشدرمك رسم بت وبدا ایتمك وعجم خطنك اسمی

تعلیل سبب وعلت اولمق سبب ویرمك بهانه ویرمك

تعلیم اوكرتمك علم ومعرفت تحصیل ایتدرمك ومأموره سلوك واسلوب حركت تنبیه ایتمك واجراره كسب مهارت ایچون تكرار تكرار یاپمق

تعلیمات آمردن مأموره ویریلوب دستور العمل طوتلمسی لازم كلان تنبیهات ومذكور تنبیهاتی حاوی اولان ورقهٔ محرره

تعلیمخانه مكتب وسائر تعلیمه مخصوص محل

تعمد قصد ایدوب جد وعزیمتله شروع ایتمك

تعمق درینه وارمق

تعمیه كور ایتمك : اعمی قیلمق وستر واخفا ایتمك ومعما سویلمك

تعمیر خللنی تصحیح ایتمك مختل شینی اصلاح ایتمك

تعمیق درین قیلمق ودرینه وارمق

تعمیل عامل ووالی نصب ایتمك

تعمیم عمومی قیلمق هر خصوصده جاری وهر بر فردی شامل قیلمق وبرینك باشنه صاریق صارمق : وبرینی قومنه رأس وحاكم قیلمق

تعنت خطا وزله طوتمق قیدنده اولمق

تعنی زحمت چكوب امك صرف ایتمك

تعنیف عنف ومشقته دوچار قیلمق

تعوج اكری بوكری اولمق

تعوز جاربلمق كمنسز اولنلرك زیارتنه كیتمك

تعوض عوض وبدل قبول ایتمك

تعوق صكره یه بكلمك وقت فوت ایتمك

تعویج اكمك : بوكمك : چارپق ایلمك

تعوید الشدرمق عادت ایتدرمك

تعویذ نسخه : رقیه : حرز افسون دفع ضرر ایچون اعضایه واشیایه باغلانن اسما ودعا اشكال مثللو نسنه

تعویض عوض وبدل ویرمك دكندرمك

تعویق ایشدن آلی قومق ایشدن جویرمك مانع اولوب تأخیر ایتمك

تعهد	كندوزمته قبول ايتمك واجراسنه سوز ويروب كفيل كبی اولمق
تعيش	كچنمك كفايت مقداری كسبی اولمق
تعين	كورنمك كوزكك عينه محسوس اولمق وبللو اولمق ويا شلو بللو اولمق
تعييب	عيب وقبيح عد ايتمك وازارش وسرزنش ايتمك
تعييد	بيرام ايتمك
تعيير	قباحتی يوزينه اوروب اوطاندرمق
تعييش	كچندرمك كفايت مقداری كسب ويرمك
تعيين	كوسترمك بللو ايتمك وسائرلردن تفريق ايدوب بر خصوصه مخصوص قلمق ولهجه دن ماعدا عسكره وبعض سائر مأمورلره اعطا اولنان مأكولات : ولوازمات ومأكولات ولوازمات
تعيينات	مزبوره نك مقدار معينی عسكر وبعض مأمورين سائره يه معين ويريلان مأكولات
تغابن	بربريني الدانمق
يوم تغابن	قيامت كونی
تغافل	عن قصد غفلت كوسترمك
تغالب	غلبه يه سعی ايتمك
تغاير	بربرينه مختلف ومغاير اولمق

تغبير	توز ايله آلوده ايتمك غبار بولاشدرمق
تغدی	صباح طعامی يمك
تغديه	صباح طعامی يدرمك
تغذی	بدنك نما وقوامنه مدار اولهجق مأكولاتی ومشروباتی اكل وشرب ايتمك
تغذيه	بدنك نما وقوامنه مدار اولهجق مأكولات ومشروباتی يديروب واچورمك
تغرد	قوش كوزل آواز ايله اوتمك
تغرر	كندو نفسنی مخاطره يه قومق
تغريب	غربته كوندرمك مسكندن دور وبعيد ايتمك
تغريد	قوش كوزل آواز ايله اوتمك
تغرير	كندو وتفسنی مخاطره يه قومق والدانمق
تغريم	بر كمسنه يه ذمتنده اولوب واجب الادا اولان بورجنی اودتمك
تغزل	غزل يازمق : غزل سويلمك
تغزيه	غزايه چيقارمق
تغسل	ييقنمق : صو واسطه سيله بدن واعضا تطهير ايتمك
تغشی	اورتنمك : قابلانمق : بورنمك
تغشيه	اورتمك : قابلامق بورمك
تغشيش	منافقانه نصيحت ويروب ويا ضميرنده اولانك خلافنی اظهار ايدوب خيانت ايتمك
تغضب	غضبه كلمك : دارلمق

تع

ت غ

تغفّل غفلت ایتمك وعن قصد غفلت كوسترمك تغافل ایتمك

تغفیل علی غفلة یاصقین ویروب طوتمق

تغلّب بلاحق اكربكینلك یولیله توسط واستیلا ایتمك

تغلّل صاچ وصقالنی غالیه ایله تطیب ایتمك

تغلّی بمعناه ایضاً

تغلیة غلیان ایتدرمك قایناتمق

تغلیط غلط ایتدرمك یاكلتمق وذاتاماین اولان شینه لری تفریق ایتمیه رك قارشوق ومختلط ایتمك

تغلیظ غلیظ قیلمق قالین وقبا قیلمق

تغلیف غلف ایله ستر ایدوب حفظ ایتمك

تغمّد ستر ایتمك اورتمك بورتمك

تغمید بمعناه ایضاً

تغمیض كوز قپایوب كورمیو ویرمك

تغنّم برشینی غنیمت عدایتمك

تغنّی بلند آواز ایله خوش الحان ادا ایتمك

تغنیة بمعناه ایضاً

تغوّر برشینك درینلرینه وارمق

تغوّط قضای حاجت ایتمك
تبول ایتمك

تغویة آزدیروب یولدن صاپتمق واوزرینه واجب اولانی ترك ایتدرمك

تغیّر اولكدن بشقه درلو اولمق حالدن حاله كچمك : دیكشمك وبوزلمق: فساده وارمق

تغیّظ غیظ وغضبه كلمك دارلمق

تغییر اولكدن بشقه درلو قیلمق حالدن حاله چویرمك تبدیل ایتمك

تغییظ غیظ وغضبه كتورمك دارلتمق

ت ف

تف تب: جماعلتی واسمله علتی

تفّاح الما وسیب دینلن میوه

تفاحش آچقدن فاحش سویلمك وایشلمك

تفاخر بری برینه قوریلوب فخر ایتمك

تفارق بری برندن آیریلوب بشقه اولمق

تفاریق تفریقلر: تقسیملر: تقسیطلر وتفرقلر اوبجه شینه لر اوفاق تفك وفاجق نفقه جك شیلر

تفاسیر تفسیرلر قرآن كریم واحادیث نبویه نك شرح وتأویللری

تفاصح فصاحتله سویلمك

تفاصیل تفصیللر فصللر: بولكلر

تفاضل فضل وتفوق دعواسنده اولمق وبیوك شینه ده كوچك برشینك مقدارندن زیاده موجود اولان مقداری

تفاعیل تفعله لر بیتك ومصراعك اجزای وزنیه لری

تفاقد بربری سؤال ایدوب آراشدرمق

تَفَاقُم برماده بیوبوب کوج و دشوار اولمق

تَفَأُّل فال اتخاذ ایتمك : فال آتمق

تَفَاوُت ایکی شیئدن بری اوصاف بلخوص مقدار جهتیله دیکرینی کچمك وزیاده اولمق

تَفْتِیش کرکی کبی صوروب آراشدرمق

تَفْتِین فتنه دوشورمك آیارتمق

تَفَث حجاجك احرامدن خروجلرنده صاچ وبدنلرینه یاغ سورمك وصقال ایله بیق کسمك واوستوره طوتمق مثللو ایشلره مباشرت ایتمك

تَفَجُّر طاك آتمق : شفق سوکمك وصو یردن قینایوب آقمق

تَفَجُّع آجیوب دردناك اولمق

تَفْجِیر فاجر عد ایتمك وفاجر اسمن اطلاق ایتمك

تَفْجِیع آجیوب : آغریمق : اینجمك

تَفَحُّش فاحش وناسزا سوز سویلمك

تَفَحُّص ایچ یوزی وحقیقتی جد ومبالغه ایله آراشدرمق

تَفْحِیَة فحوا : معنا مراد . کلام وکلامدن برشیئه ومعنا مراد ایتمك

تَفَخُّذ تأخیر ایتمك صکره یه قومق

تَفَخُّر فورلمق بوکلك صاتمق

تَفَخُّر تکبر وتعظیم ایتمك کبرلو اولمق

تَفْخِیم فخیم قیلمق : بیوك عد ایتمك تبجیل وتکریم ایتمك

تَفْدِیَة کندوینی غیره فدا قیلمق یعنی برکیمسه نك اوغرینه جانینی ویرمك

تَفَذُّب برآدم برایشده باشلو باشنه مستقل اولمق

تَفْرَة برونك وسطیله اوست دوداغك وسطی بیننده واقع اولان چقور

تَفَرُّج غم وغصه وهمومی زائل ایتمسندن خفیف وخوش برمشغولیته التجا ایتمك اکلنمك وکزمکه چیقمق

تَفْرِجَة آرالق : آچقلق

تَفَرُّجگاه سیر وتفرجه مناسب برمحل

تَفَرُّخ سوینمك : خوشلنمق مسرور اولمق

تَفَرُّد اختلاط ناسدن چکنوب باب یالکز برمحله چکلمك وچکلوب آیری اولمق

تَفَرُّز آیریلوب بشقه اولمق

تَفَرُّس دقت وتأمل برله ادراك ایتمك

تَفَرُّش یایلوب دوشنمك

تَفَرُّط تفوق : تفوت زیاده اولمق

تَفَرْطُح چاتللوب دال دال اولمق

تَفَرْعُن فرعون مثللو تکبر ومعند اولمق

تَفَرُّع اصلدن قوپلوب دپنمك

تَفَرُّق بری برندن آیرلمق

تفرقة بری بریندن آیرلمق وآیری قیلمق

تفرقه بخش آیریجی ایکی نسنه‌نك بری بریندن ایرلمسنه سبب اولیجی

تفریة اثوابه کورك قاپلامق

تفریح مسرور وشادان قیلمق اکلندرمك دفع هموم وغموم ایتمك

تفرّج مسرور وشادان قیلمق فرح ویرمك

تفریخ قوش یاوریسی یومورطه‌دن چیقمق

تفرّد اخلاط ناسدن مجانبت ایدوب عزلت وانزوایی اختیار ایتمك وتفریق ایدوب یایرمق

تفریر قرار ایتدرمك قاچرمق قوغمق

تفریز بری برندن آیرمق

تفریش یایوب دوشه‌مك

تفریض فرض وواجب قیلمق

تفریط قصور ایتمك اعمال وتقصیر ایتمك

تفریع مسئله اصلیه‌دن فروع واحکام عدیده استخراج واجتهاد ایتمك

تفریغ دوکك بوشالتمق خالی قیلمق

تفریق بری برندن ایری قیلمق ایرمق

تفزیع قورقوتمق قورقویه کرفتار قیلمق

تفسیح بولالمق کنشلتمك

تفسّخ غزیوك کوترمك سببیله بیتاب وطاقت ولمق ولاشه‌نك تولری دریدن ودریسی اتدن واتی الکدن دوکلوب ایرلمق

تفسیح بولالتمق بوللانمق کنش قیلمق

تفسیده قزمش: اصیمش اولان

تفسرة خسته‌نك اولانك علتنی تفهیم ایچون طبیبك نظر ایلدیکی بول وطبیب خسته اولانك علتنی تفهیم ظمننده بوله نظر ایلمسی

تفسیده لب دوداغی قزمش صوصامش اولان

تفسیر قرآن کریم واحادیث شریفه‌یه معنا وتأویل ویرمك کلمه یاخود عباره‌نك وقرآن کریمك معناسنی آچمق اوزره تألیف اولنان کتاب معتبر

تفسیر عطف برکلمه‌نك معناسنی آچمق ظمننده دیکر بر کلمه عطف وعلاوه ایتمك

تفصّح فصاحت وبلاغتله سویلمك

تفصیل اوزنجه واطرافیله بیان ایتمك

تفصیلا اوزونجه واطرافیله

تفضّل عنایت واحسان وکرم ایتمك

تفضیح برکسنه‌نك مستور اولان عیوبنی افشا ایدوب رسوای قیلمق

تفضیض کومش ایله قپلامق تزیین ایتمك

تفضیل فضل وزینتلنا بینله سائرلره ترجیح ایتمك وبیوتمك نه قدر ومرتبه سنی بیوتمك

اسم تفضیل شئلرك زیاده متصفلرینی تسمیه ضمننده مستعمل اولان اسم که عربیده افعل وزننده اولوب فارسیده (تر) یاخود (ترین) حروفلك وقبارکیده (دق) یاخود (دك) حروفلرینك علاوه‌سیله حاصل

اولور مذکور اسم تفضلك لسان عثمانیده شکل مخصوصی موجود کلدر

تَفَطُّر: پارلمق: آچلمق: شق اولمق

تَفَطُّن: اکلامق: ادراك ایتمك فرقنه وارمق

تَفْطِیر: افطار طعامی یدیرمك

تَفْعِلَة: بیت مصراعنك جزونیسی

تَفَقُّح: کل وچیچك چلسی کبی آچلمق

تَفَقُّد: غائب اولانی اراشدرمق ارایوب صورمق

تَفَقُّه: اکلامق: ادراك ایتمك وعلم فقه تحصیل ایتمك

تَفْقِیه: اوکرتمك اکلاتمق: تفهیم ایتمك

تَفَكُّر: اکلامق ضمننده صرف قوای باطنه ایتمك: دوشنمك دوشنوب طاشنمق

تَفَكُّك: حماقتدن ناشی هر فعلده پریشان کردار اولمق وسدّ اولدیغی نسنه‌دن ایرلمق

تَفَكُّه: بك خوشلنوب تعجب ایتمك وبك نادم وپشیمان اولمق

تَفْكِیر: تفکر ایتدرمك دوشندرمك

تَفْكِیك: بتشك اولدیغی نسنه‌دن ایرمق

تَفَنُّن: برقده کسب مهارت ایتمك

تَفَوُّت: تعدّی وتجاوز ایتمك وزیاده ومتجاوز اولمق

تَفَوُّق: فائق واعلا اولمق رتبه وهنر ومقدار جهتیله زیاده اولمق

تَفَوُّه: اغزینی آچوب سویلمك نطق ایتمك

تَفْوِیت: فوت ایتمك: نافا ایتمك: الدن قاچرمق

تَفْوِیض: احاله وسپارش ایتمك وخاتونی بلا مهر تزویج ایلمك

تَفَهُّم: فهم وادراك ایتمك اکلامق عقلی ایرمك

تَفْهِیم: اکلاتمق بیان ایتمکله معلوم قیلمق

تَقَابُل: ایکی طرفدن ایلرو کلوب قاوشمق

تُقَاة: الله تعالیدن خوف ایتمکله کناهدن صاقنمق

تَقَاتُل: بری برینی قتل ایتمك محاربه ایتمك

تَقَارُع: بری برینی قاقشدیروب منع ودفع ایتمك

تَقَادُم: تقدمه‌لر عرض اولنان هدیه‌لر

تَقَادِیر: تقدیرلر: احکام الهیه

تَقَارُب: بری برینه یاقلاشمق

تَقَارِیر: تقریرلر ذکرلر افاده‌لر: انهالر

تَقَاسُم: بربریله پایلاشمق وبری برینه یمین وقسم ویرمك

تَقَاسِیط: تقسیطلر بورجك ادا اولندیغی جزولری

تَقَاصّ: بری برینه اوردشمك: بر کسنه‌نك الاجغنی ویره‌جکنه حواله ایتمك

تَقَاصُر: ایشلمکده قدرتی وار ایکن امتناع ایتمك

تَقَاضَا: مدیونی حقنی طلب ایتمکله صقشدرمق

تقاضی بمعناه ایضاً

تقاطر طاملامق و یغمور یاغمق

تقاطع بری برینی قطع ایتمک

تقاطیر تقطیرلر

(تقاعد) علیل یاخود مسن اولوب عسکرلکدن چراق اولمق

تقالیب تقلیبلر: دونشلر وکشیشلر

تقامر بربریله قمار اوینامق

تقاویم تقویملر: روزنامه‌لر

تقایل ایکی طرفدن بازارلکدن واز گچمک

تقبیح قبیح وچرکین عد ایتمک

تقبل قبول ایدوب پسند عد ایتمک

تقبیح قبیح وچرکین وقباحت عد ایتمکله لوم وذم ایدوب بازارش ایتمک

تقبیر در قبر ایتمک دفن ایتمک مزاره کومک

تقبیض قبض ایدرمک ال ایله طوتدرمق

تقبیل تعظیم یاخود محبت اظهاری ضمننده دوداق ایله وجه معروف اوزره مس ایتمک اوپمک بوس ایتمک

تقتیر اهل وعیال واتباعک نفقه‌سنی ازالدوب تضییق وتقصیر ایتمک

تقتیل قتل ایتمک پک چوق قتل ایتمک

تقحیم بربی بر ایشه بلا رؤیت صالدرمق

تقدد قورومق وقورولمق رطوبتی محو اولنمق

تقدر تقدیر الهی قضاسیله وقوعی تعیین اولنمق

تقدس زیاده سیله پاک اولمق

تقدس هرنوع تشبیه وتمثیلدن خالی وبری اولسون معناسنده دعا

تقدم ایلرو کیتمک ایلرو گچمک ایلرو واقع اولمق

تقدمه عرض وتقدیم اولنان هدیه

تقدید قورومق: ورطوبتنی محو ایتمک

تقدیر حق تعالی من الازل وقوع بوله‌جق نسنه‌لری تعیین ایتمک وبر نسنه‌نک اوصاف وکیفیاتنی تعیین ایتمک وبر شیئک قدر وقیمتنی حسن وتسلیم واعتراف ایتمک وترتیب وتسویه ایتمک ووقوعبولمنک وجه وصورتی وعباره‌نک معناسنی تمام ایتمک ایچون واقع اولمیان لفظ یاخود الفاظی ذهناً علاوه ایتمک

تقدیری واقع وموجود اولمیوب ذهناً تقدیر وتعیین اولنان

تقدیس تطهیر ایتمک پاک وتمییز قیلمق وحق تعالی حضرتلرینک بر نوع خدمت وعبادتنه تعیین وتخصیص ایدرک عزیز ومبارک ومقدس قیلمق والله تعالی‌یی عیوب وشریکدن تنزیهه دلالت ایدوب تعبیر ایله ذکر ووصف واعتقاد ایتمک

تقدیم ایلرو سوروب اوکه گچورمک وپیشگاهه وضع ایتمک وتعظیم ایله عرض ایتمک

تَقَرُّب بعدی قلیل اولمق یقین اولمق وبعدی اکسلمک یقینلشمق
یاتشمق: یانته وارمق

تَقْرِیَة یقلاشمق: یقین اولمق

تَقَرُّر برلشوب پایدار اولمق وقوت یاخود بقا بولمق

تَقْرِیب یقلاشدرمق بعیدینی تقلیل ایتمک مابینی تقلیل ایتمک ولوقت طرتو بولمق

تَقْرِیبا مابینی قلیل اولمق اوزره وتخمینا

تَقْرِیبی صحت دقیقه اوزره اولمیوب صحته مهما امکن قریب اولان

تَقْرِیر ذکر وبیان ایتمک وبیان ایچون قلمه آلنان کلام ونهایه محکم قیلمق

تَقْرِیص خمیری یومق یومق ایتمک

تَقْرِیض مدح وثنا ایتمک وبر کتابی ترویج ضمننده معتبران علمادن برینک سرد ایتدیکی تصویبنامه

تَقْرِیع ازارلمق: سرزنش ایتمک باشنه قاقمق

تَقْرِین قرین وارقداش قیلمق

تَقْرِیح کلامه بلا کذب حسن وزینت ویرمک

تَقْرِیع یالکز الیشه تخصیص وتجرید ایتمک

تَقْسِیط بولمک تقسیم ایتمک ودیخی تقسیط مجموعا ادا ایتمیوب بولک بولک ارا ارا ودینک بر دفعه ده ادا اولنان بورجی

تَقْسِیم پاره پاره ایتمک وجزء جزء توزیع ایدوب طاغتمق وعلم حساب قواعدندن بریدر

تَقْصِیر مقتدر ایکن ولایق ایکن یاپمامق ومقتدر اولمامق واوزرینه واجب اولانی اکسک اجرا ایتمک

تَقْضِیَة ما مولینه نائل اولوب بر مسئله‌یی اتمام ایتمک وبرینی قاضی نصب ایتمک وبورجنی اوده‌مک

تَقَطُّب قاشلرینی چاتوب کوزلرینی ازالتی بوروشدروب یوزینی کوزینی اکمک وسرت طبیعتلو اولوب صغیر قباحته مقابل تعزیر ایدیجی اولان

تَقَطُّر طملامق طمله طمله اقمق

تَقْطِیب قاشنی چاتمق یوزینی اکشیتمک

تَقْطِیر طملاتمق وانبیقدن چکمک

تَقْطِیع قیمق خرده خرده کسمک وشعرک کمافی علم عروض قواعدی اوزره تقسیم ایتمک

تَقَعُّد ایشنه اقدام واهتمام ایتمک وبرخصوص طلبندن وازکچمک

تَقَعُّر برخصوصک ایچ یوزینی تفتیش ایتمک

تَقَفِّی اقتدا واقتفا ایتمک اویوب امتثال ایدرک کندویه اورتک ایتمک

تَقْفِیَة برینی برینک ارقه‌سی صره کوندرمک وبرینی برینه امتثال ایتدرمک

تَقْفِیل قفل واسطه‌سیله قپویی سد ایتمک

تقفین باشنی کسوب یرندن آیرمق
تقلب جهت وهیئتی دیگر گونه اولمق
تقلیب جهت وهیئتی دیگر گونه ایلمك
بر هنرنك ترسنی چویرمك
تقلید بوینه چکورمك وگردنلق
اولان زنجیر یاخود سائر نسنه
والزام ایدوب کندویه بورج
مثللو عد ایتمك واصله امتثال
ایدوب بکزتمك واصله بکزمه
اولان نسنه
تقلیدی براصله بکزتمه اولان
تقلیس والی شهره قدومنده دف
چالوب قلیج وقزاق وبنیه رقص
شکلنده استقبال ایتمك
تقلیع یرندن قوپارمق سوکمك
تقلیل مقداریني ازلتمق قلیل قیلمق
تقلیم کسمك: یونمق
تقنوا کناهدن صاقنمق کندوبی کوزتمك
الله تعالی حضرتلرندن قورقمق
تقوت کچمك: بسلنمك
تقوس چاریلوب اوق یای شکلنه کیرمك
تقوم قوام وقرار وقوت بولمق
تقوی کناهدن صاقنمق کندوبی کوزتمك
الله تعالی حضرتلرندن قورقمق
تقوی قوتلنمك محکم اولمق
تقویة قوی ومحکم قیلمق: قوت ویرمك
تقویس اکوب اوق یای شکلنه کتورمك
تقویل قول برینه اسناد ایتمك شویله دیدی دیمك

تقویم طوغرلتمق: طوغری ایتمك
ویچمه قومق: تسویه وتعدیل
ایتمك ووقوعات یومیه‌یی ذکر
ایدن ورق مطبوع وکوکبلرك
هرکون طلوع وغروب وخصوصات
سائره‌سنی ذکر ایدن دفتر
تقهیر قهر وغلبه ایله ضبط ایتمك
تقی صقنیجی کندوبی کوزدیجی
الله تعالی حضرتلرندن تخوف
وهراس ایدیجی اولان
تقیة تقوا دیانت اللهدن قورقوق
تقیید جهت واهتمام وحصر دقت ایتمك
تقیید حروفه نقطه وحرکه وضع
ایتمك وبر کلمه نك معناسنی
حصر وتخصیص ایتمك
تقیین تزیان ایتمك: دونانمق بزنمك
(تك) جفت اولمیان فضله قالمق
اوزره ایکیشر ایکیشر ترتیب
اولنمقلغی قبول ایتمین وقوشمق
عکزتمك: چاپمق وقعزیب
تك وپو اوته بر ویلوب بوسورمك
ویلوب بیوریجی اولان
تکابر کنذو نفسنی بیوك عد ایتمك
کبر وتعظم ایتمك
تکاپو بلوب بیورمك وبلوب
بیوریجی اولان
تکاتب بری برینه مکتوب یازمق
مکتوبلشمق

تكاتم بری برندن شی کتم ایتمک

تكاثر چوغالمق کثرت بولمق

تكاثف صقلشوب قالین اولمق

تكاذب بری برینه یلان ودروغ سویلمک

تكارم شاین وتقصه‌یی موجب حالاتدن تنزه واحترازایدوب نفسنی مکرم طوتمق

تكاسل ایشنده قید واهتمام سز طورانمق

تكافؤ بری برینه همت ومساوی اولمق: کفو اولمق

تكافی بری برینه مساوی اولمق

تكاليف تکلفلر میری ایچون تحصیل اولنان اقچه‌لر وبالاختیار قبول یاخود رد اولنه‌جق عزیمه‌لر

تكاور سرعتله چابجی وقوشیجی اولان

تكبر کندو نفسنی بیوک عدایتمک کبر وتعظم ایتمک

تكبير الله اکبر دیمکله الله تعالی‌یی کبریا صفتیله یاد وذکر ووصف ایتمک

تكتاز سرعتله چابجی وقوشیجی اولان

تكتيب یازدرمق یا یازمسنه یاخود یازلمسنه موجب اولمق

تكثر چوغالمق عددینه عدد یاخود مقدارینه مقدار علاوه ایتمک

تكثير چوغالتمق برشینک عددینه عدد یاخود مقدارینه مقدار علاوه ایتمک

تكثيف کثیف قلمق صیق وقالین قیلمق

تكحل کندو کوزینه سورمه سورنمک

تكحيل برینک کوزینه سورمه سورمک

تكدر کدر ایتمک مکدر اولمق جانی صیقلمق

تكديح برینک یوزینی طرمالمق یاخود جمالنه خلل ونقیصه ویره‌جک ایش ایشلمک

تكديد شدتله اینوب دفع ایتمک

تكدير کدر ویرمک وارارلمق وعذاب ومؤاخذه ایتمک وبولاندرمق وبولانق قیلمق

تكذيب برکلامی کذب یاخود برکسنه‌یی کاذب عدایتمک وکذب ایله موصوف قیلمق

تكين زرین وتحتانی الت قات سمی واوزمه چکردکی ویر پادشاهک لقبی

تكرر وقوعبولمش شینک وقوعبولمق

تكرير برخصوصی اجرا ایتمش ایکن آخر بردفعه اجرا ایتمک

تكريم بیوک ومرعی ایدوب حرمت وتعظیم ایتمک

تكريه کریه وناخوش کوسترمک

تكسب قزانمق سعی ایدوب کندو متصرفنه داخل ایتمک

تكسر پاره پاره اولمق: قیرلمق پاره‌لنمک

تكسل برخصوصک اجراسنده اوشنگ طاورانمق

تكبتى كيتمك كيتمش اولمق

تكسيب قزاندرمق برينك سعى ايلديكى شىٔنه بى تصرفنه داخل ايتمك

تكسية كيندرمك بدن اوزرينه ثياب اورتمك

تكسير پاره پاره ايتمك پاره لمك

تكشف آچلمق ظاهر واشكار اولمق

تكشيف اورتيلو وقپالو اولان شىٔنى آچوب ظاهر واشكار ايتمك

تكفف الينى اوزادوب ديلنمك ديلنجيلك ايتمك

تكفل برينه كفيل اولمق

تكفير اورتمك ستر ايتمك وجنت لازم كلن يمينه كفارت ايتمك وبرينه كفر اسناد ايدوب كافر ديمك

تكفيل برآدمك مؤنتنى التزام ايتمك وبرينى كفيل قلمق

تكفين جنازه يى كفنه صارمق

تكلف كند واوزرينه رنج ومشقتلو ايشر المق وعادتدن خارج مصرف وياخود كوسترش ايتمك

تكلم سوز سويلمك كذ وافكارينى علامات ملفوظه واسطه سيله اظهار ايتمك

تكليل تاج كيدرمك

تكمل بلانقصه اولمق: نقصانى محو اولنمق

تكليف برخصوصك اجراسنى برينك عهده سنه احاله ايدوب قبولنى ياخود طرديى دخى اولكسنه نك رأينه براقمق قبول ايدوب اخذ ايلسون ياخود اجرا ايلسون ديو برشيك اوكنه برشىٔ سورمك وعادتدن خارج كوسترش وتعظيم ورعايت ايتمك ودولت مصارفى ايچون طرف ميرىدن تحصيل اولنان مبلغ

تكمم اورتلوب بورنمك

تكمن كيزلنمك صقلنمق: پوصى يه ياتمق

تكمه اثوابى بدن اوستنه قپايوب ضبط ايتمك ايچون مقابلى اولان دليكه ادخال بولنان عجى ياخود ييلوب شىٔ

تكميل نقصان تماملق قصورسز براقمق: بترمك

تكنية برينه كنيه وضع ايتمك

تكنيف اطرافنى چويروب قوشاتمق

تكنين كيزلوب صاقلامق ستر ايدوب پنهان قيلمق

تكون واراولمق: موجود اولمق وجوده كلمك

تكوينى تكوينه منسوب ومتعلق اولان

تكوين وارقيلمق: موجود ايلمك براتمق: خلق ايتمك

تكوير باشنه صارق وعمامه صارمق

(تکه) معلوم بر جنس دکز بوجکی

تکهّن: غیبدن خبر ویرمك یا فیصلق بلخود فلقلق ایتمك کهانت ایتمك

تکهین: بمعناه ایضا

ف تکیه: درویشلره مخصوص مسکن ومعبد وکوشه زاویه و باصدق مسند وطیانله جق شی

ف تکیه دار: تکیه ده اوطوران درویش

ف تکیه گاه: استراحت وطیانه جق یر

ف تکیه نشین: تکیه ده اوطوران کمسنه

ف تك: دیب : قعر

ف تکمك: کوکدن یغان طلو

(تکلتی) ایر التنه حیوانك ارقه سی اوزرینه قونیلور بر نوع اورتی

تلاحق (ت): بر بیری بنه یتشوب ملحق اولمق

تلاد: کندی خانه سنده طوغمش بیومش کوله وجاریه وحیوانات مثللو تملکات

تلاش: اضطرابله مخلط اولان عجله

تلاشی: رتبه واعتباری زائل اولوب ذلیل وکم قدر اولمق اعتباردن دوشمك واضطراب شوریده لك پریشانلق

تلاصق: بربرینه یاپشق اولمق

تلاطف: صاللو طاتلو رفق وسهولتله خوش معامله ایتمك

تلاطم: بربرینه شمار اورشمق ودکز طالغه لری بربرینه چارپشمق

تلاعب: اوینامق : اوینا شمق

تلافی: فوت اولان شیئی تدارك وتهیه ایتمك

تلاقی: بربرینه قارشو کلوب بولشمق وبربرینه یتشمك

تلال: تللر؛ طاغلر دپه لر ومحل مرتفعلر

تلامذه: تلمیذلر شاکردلر تعلیم وتربیه ایچون معلمك زیر اداره سنده اولان کمسنه لر

تلامید: بمعناه ایضا

تلاوت: قرآن کریمی اوقومق

تلاوم: بربری لوم ایتمك

تلاهی: بربرینه قباحت بولمق لهو ولعب ایتمك اوینامق وقت کچورمك

تلبّس: قارشق ومخلط اولمق

تلبیه: لبی ولبیك یعنی بیورکز وامرسزکدر دیو اظهار طاعت ایتمك که مراسم حجدندر

تلبیة: بمعناه ایضا

تلبیس: تخلیط ایدوب قارشق وشبهه لو قیلمق : وحیله ایدوب الداتمق

تلثّم: خاتونلر اغزینه یاشمق طوتمق

تلثیم: محبوبه‌نك اغزینی اوپمك

تلجیج: صوبك ودکزك وهیلك انکین طرفنه طالمق

تلجیم: دابه یه لجام اورمق

تلحید لحده كومك ومزاره دفن ایتمك

تلحین نغمه وآواز ایله اجرای مقام ایدرك اوقومق

ف **تلخ** تدنده آجی اولان لذتی ناخوش اولان وطبعه ناپسند اولان

ف **تلخاب** آجی صو طوزلو صو وكوز یاشی

ف **تلخبار** میوه‌سی آجی اولان وآجی اولان میوه

ف **تلخرو** صاحب خشونت ترش طبیعتلو اولان

ف **تلخکام** آجی لذت سببیله آغزی بوزلمش اولان؛ ومكدر ومأیوس اولان

ف **تلخگو** آغزی بوزوق اولان آجی لقردی سویلین

ف **تلخمزاج** طبیعتسز؛ خشونت صاحبی اولان

ف **تلخناك** لذتی آجی اولان لذتی ناخوش اولان

ف **تلخی** آجیلق؛ آجی لذت؛ مراره وكدر بلا

ف **تلخ چشیده** آجی طاتمش اولان بلا كورمش اولان

(تلخیص) وزیر طرفندن خاكپای شاهانه‌یه مصالح دولته دائر تقدیم اولنان تقریر وپادشاهه معروضلرین عرض ایتمك

تلذذ بر نسنه‌نك قوت ذائقه‌یه تأثیرندن خشنود وممنون اولمق وبر نسنه‌نك حواس خمسه‌دن هرقنغی بریسنه یاخود ذهنه تأثیرندن ممنون ومسرور اولمق

تلزج یاپشقان بلشك اولمق

تلصص سرقت ایتمك؛ چالمق خرسزلق ایتمك

تلطط انكار ایتمك؛ حقی كیزلمك

تلطف اموردە طاتلولق طاتلو رفق وسهولتله نازكانه معامله ایتمك

تلطخ بولاشمق وملوث ومردار ایتمك

تلطیف حقنده حسن معامله ونوازش؛ ورعایت وخاطر نوازلق ایتمك

تلعث اوینامق؛ اكلنوب وقت كچورمك

تلعب بمعناه ایضا

تلغین عذاب ایتمك؛ اذیت ایتمك

تلف بلا فائده استهلاك ایتمك

تلفت بر نسنه‌یه طوغری یوزینی چویرمك

تلفظ تكلم ایدوب ومطلقا آغز والفاظ سیله اصوات كلام شكلنه كتورمك

تلفف صاریلوب بورنمك

تلفيف صارمق: بورمك: ازورتمك
تلفيق جمع ايتمك هب بريره كتورمك
تلقاء كورشمك بولشمق بدار ملاقات
تلقب كندو اصل اسمندن ماعدا براسمله مسمّا قيلمق
تلقّع فاحش وناسزا سويلمك
تلقف عجله عجله يوتمق
تلقّم لقمه لقمه اكل ايدوب يوتمق
تلقن فهم وادراك ايتمك اكلامق واوكرنمك
تلقي برشينه بر فارشو تصادف ايدوب كورمك
تلقيب برينه لقب ويرمك: يعني اصل اسمندن ماعدا بر اسم ويرمك علاوه ايتمك
تلقية انسانه بچك آشنى اشلامق
تلقيه واغاجه آشى اشلامق
تلقين برينه سويليوب تفهيم ايتمك اكلاتمق وبزار باشنده امام كلمهٔ شهادتى كرار ايدوب كويا متوفايه خطا وتفهيم ايتمك
تلميح بتون بتون لايقيله كشف ايدوب نظره عرض ايتميه رك شويله برجاجك جوب ينه قيامق وكلام اراسنده بر نسنه يى همان اكديروب بسط وبيانا ايتميه رك قصملك

تلميذ معلمدن علم تحصيلنده ولان كمسنه شاكرد
تلوث مردارلمغه بولاشمق
تلوط لوط قومنك فعلنى ارتكاب ايتمك
تلوّن رنكدن رنكه كيرمك وحالتدن حالته كيرمك: طبيعتى قرارسز اولمق وكدره كرفتار اولمق
تلوية بوكمك: چويرمك
تلويث مردارلغه بولاشدرمق
تلويح واضح واشكاره قيلمق وصاچ وصقالى اغارتمق ويارلدتمق بارلاق قيلمق
تلويم لوم وابتمك ازارلمق سرزنش ايتمك
تلوين رنك ويرمك رنكلو قيلمق
تلهّب علولنمك علوايله يانمق
تلهف آه وفغان ايتمك: آه واه چاغرمق
تلهي اوينامق: اكلنوب وقت كچورمك
تلهيب علولندرمك آتش ياقمق
تلهية اويخق كلنجه
تليد كندو خانه سنده طوغمش بيومش كوله وجاريه وحيوانات مثللو تملكات
تليين سرتلك وحشونتى محو اولنوب يومشاق اولمق

تَمَّ : بتدی . تکمیل . تتمیم اولدی معناسنده فعل ماضی عربیدر

تماثُل : بربرینه مساوی ومشابه اولمق وبری برینه بلا کسر تقسیم قبول ایتمك

تماثیل : تمثاللر . صورتلر . شکللر . تصویرلر

تماجُد : بربریله مجد وعظمت دعواسنده اولمق

تمادی : اوزامق منتهی ومنقضی اولمامق

تمارُض : کندوینی مریض کوسترمك

تمازُح : بربرینه شقا ولطیفه ایتمك

تماس : بری برینه طوقنمق

تماسُح : صوری ومنافقانه بربریله طاتلو طاتلو ورفق سهولتله قونشمق

تماسُخ : صورتنی چرکین وزشت صورته تحویل ایتمك

تماسُك : امساك ایتمك پرهیزکارلق ایتمك کندوینی ضبط ایتمك

تماسیح : تمساحلر . تمساح بالقلری

تماشا : سیره چیقمق دفع هموم ضمننده طشره یه نظر ایتمك وکزمك

تماشاگاه : سیر یری . اکلنجه محلی

تماشاگر : سیر وتماشایه چیقمش اولان

تماشاگری : سیر وتماشایه چیقمق

تماشی : طشره چیقوب کزنمك

تمالُك : کندو نفسنی ضبط ایتمك

تمام : برنسنه‌نك جمیع اجزاسی کما ینبغی موجود اولمق وقوس دائره یاخود زاویه‌نك طقسان درجه‌یه اکمالی ایچون علاوه ویاتنزیلی ایجاب ایدن قوس یاخود زاویه

تمامی : تمام اولمق : تکمیل اولمق

تمامیه : بلا نقصان تام وتکمیل اولمق

تمایُل : برطرفه کیتمك برطرفه یاتمق وخواهش واستعداد وترجیح ایدرك برجهته التفات ایتمك

تمتُّع : کندو نفسنه کار وفائده ومنفعت چیقارمق برنسنه‌یی استعمال ایتمکدن ناشی منفعت کورمك

تمتیع : نفعلندرمك بربرینه برنسنه استعمال یاخود تملیك ایتدیروب کار ومنفعت ویرمك

تمتین : متانت ویروب قوتلندرمك

تمثال : صورت : تصویر : رسم . شکل : اورنك

تمثیل : کتاب باصمق وامتثال نقل ایتمك مثللو کرك لفظا وکرك جسما برنسنه‌نك عینی ومثلی یاخود وتشبیه ایدوب بکزتمك

تمجُّد : شان وشرف وکرم وجلال کسب ایتمك

تمجُّس : مجوسی اولمق آتش پرست اولمق

تمجید : تعظیم وثنا ایتمك وصباحله قرشو ومناره‌لرده وقتان [illegible]

تمدّح کندوبی مدح ایتمك وتکلیف ایدوب بعض اطوار ممدوحه اتخاذ واظهار ایتمك

تمدّن شهر وقصبه لره طوپلانوب بادیه نشینلر اصولندن وازکچمك

تمدیح مدح وثنا ایتمك ذکر وجمیل ایله ذکر ایتمك

تمدید اوزاتمق: اوزون قیلمق

تمر خرما تسمیه اولنان میوه

تمر الهند معلوم برنوع میوه که معالجه ایچون استعمال ایدرلر وتمر هندی دخی دینور

تمرّد عناد ایتمك: معند اولمق

تمریه مدح وثنا ایتمك

تمریج قارشدرمق قاتمق قاتشدرمق

تمزیق یرتمق: رخنه‌دار قیلمق وادمك عرض وناموسنه طوقنمق

تمساح کرنکله شکلنده بعضا اون ذراع طولنده واکثریا مصر دیارنده واقع نهر نیل درونده بولنان برنوع مخوف حیوان

تمسّح مردارلغی کیدرمك ایچون الله سورب صیغامق ابدست ابدست الورایکن مسح ایتمك

تمسخر مسخره لق ایتمك: ذوق ایتمك

تمسّك بورج ویا بورج اداسنی اقرار ایتمك ایچون تحریر اولنان ویرنسنه قوی یاپشوب طوتمق

تمشّی مصلحت یوریمك ایش ایلرولمك

تمشیه مصلحت یورتمك ایشی ایلرولتمك

تمشیط طرامق طراقایله تطهیر ایتمك

تمضمض ابدسته آغز چالقامق

تمطّر یغمور یاغمق

تمطّط کلامده درلو درلو سویلمك

تمعّق درینه وارمق وبدخوی اولمق

تمعّر زاد ومعاشی قالمیوب فقیر اولمق

تمغا طرف میریدن وبعضا اسنافك طرفندن اشیا وامتعه یه ضرب اولنان نشان

تمغارته تمغا اورلمش تمغالو اولان

تمكّن وقار وتمکین صاحبی اولمق وبرمحلده قرار ویروب وتورمق ومقتدا اولمق

تمکین خفت مزاجه مقابل اولان کیفیت وقار اغرو صبور صلولق وعظمت عزت: اقتدار: قدرت

تملّق تلطف ایدوب عرض واظهار بندکی ومحبت ایتمك یالتقلنمق

تملّك وجه استقلال اوزره برنسنه یه متصرف اولمق

تملّل برملته داخل اولمق: برملتی قبول ایتمك

تملیه طولدرمق: مملو قیلمق

تملیح کوزل وظریف شعر سویلمك

تملیس برآقمق: صالیورمك قویویرمك

تملیس دوز و هموار قیلمق دوز ایتمك

تملیك متصرف قیلمق: مالك و صاحب قیلمق

ف **تمن** اون بیك عدده بر نوع عجم التونی

تمنا) تمنی و رجا ایتمك یلوارمق و تعظیم یولنده الني باشنه قالدرمق

تمنع اجراسی غیر ممکن اولمق

تمنی رجا ایتمك یلوارمق

(تمنی) تعظیم یولیله النی باشنه قالدرمق

تمنیه منی انزال ایتمك

تمنبع صاودیروب کیرو طوردرمق

تموج چالقنوب طالغه طالغه اولمق

(تموز) ماردندن اعتبار ایله شهور رومیه‌نك سکزنجیسی اولوب حزیران ایله آغستوس بیننده واقع اولان شهر

تمول مال و ثروته نائل اولمق و زنکینلنمك

تموبه چوق صوقومغله صولو قیلمق و سوءیله مخالف خبر اخبار ایتمك کذب علاوه ایتمك و معدنلره یالدیز چکمك. یالدزلق

تمهد متمکن و برقرار اولمق

تمهر مهارت کسب ایتمك استاد اولمق

تمهل عجله ایتمیوب سکونت و وقار اوزره اولمق

تمهیة کسکینلتمك: قلاعی ویرمك

تمهید یایوب دوشمك و تسویه و تنظیم ایتمك و بسط و بنا ایتمك

تمهیل مهلت ویرمك: وقت ویرمك

تمیز سائرلردن آیرلمق فرقلو اولمق

تمیع آقمق جریان ایتمك: اریمك

تمیمه دفع نظر ایچون چوجق و حیوانات بوینلرینه تعلیق اولنان بونجق دیزیسی

تمییز سائرلردن آیرلمق و سائرلردن آیرمجق مقدار تعریف و بیان ایتمك و عباره ده بر اسمك معناسنی حصر و تخصیص ایتمك منمنك دیکر بر اسم علاوه ایتمك

تمیل میل ایتدرمك: مائل قیلمق

ف **تن** وجود: بدن جسد جسم تنه

تناثر صاچلمق طاغلمق تجابجا دوکلمك

تناجی بری برینه فسلدی ایدوب اسرار سویلشمك

تناذ بری برندن اورکوب قاچمق زیاده سیله قورقوب قاچمق

یوم التناد قیامت کونی روز محشر

تنادم بری برینه ندیم اولمق بری بریله مصاحبت ایدوب قونوشمق

تنادی ناس بر رایه کلوب بری برینه چاغرشمق

تنازع بری بریله نزاع و مخاصمه ایدشمك

تنازل محاربه ایچون ایکی طرفدن اتدن انمك

تناسان وجود راحتلكی تندرستلك

تناسب ایکی طرفدن بری برینه منسوب یاخود مشابه اولمق وایکی نسنه بیننده بر مقدار جهتله واقع اولان اضافت

تناسخ بری برینی ازاله ایله متعاقب اولمق ومیراث انتقالندن مقدم وارث وفات ایتمکله میراثك وارثلرینه انتقال ایتمك وکفره نك برنوع قوللری اوزره روح الی الابد بدندن بدنه انتقال ایتمك

تناسخی روحك الی الابد بدندن بدنه انتقال ایلمسی قولنه قائل ومعتقد اولان کسنه

تناسخیه تناسخیلر طائفه سی وتناسخی اولمق

تناسق نظام اوزره دیزلمك

تناسل بری بریندن طوغوب اورهمك

تناسی اونتمق واونتمق صورتنی کوسترمك

تناشد بری برینه شعر اوقومق

تناصح بری برینه نصیحت ویرمك

تناصر بری برینه یاردم ایتمك

تنافر بری بریندن اورکوب قاچمق وقاچنوب وازاغه چکلمك

تنافی بری برینه مخالف وضد اولمق

تناقص اکسلمك، مقداری آزالمق

تناقض بری برینی بوزوب خراب ایتمك

تناکح بری بریله نکاح ایدشمك

تنانیر تنورلر، اوجاقلر، فرونلر

تناوب بری بریله نوبت ایدشمك

تناور بدنی قالین وجسامتلو اولان

تناول غدا یرینه استعمال ایتمك اکل وشرب ایتمك

تنباکو نارکوله یه مخصوص اولان نبات

تنبل ایشدن خدمتدن چکینجی اولان

تنبلیت کوچك یوك که بیوك یوك اوزرینه بندا ولنور وکچولك یوك که حیوان اوزرینه آتلوب آنك اوزرینه بنلور

تنبور برنوع چالغی

تنبه اویانمق، عقل باشنه دوشمك

تنبیت ثابت ومنبت قیلمق

تنبیه اویاندرمق، کوز آچدرمق عقلنی باشنه دوشرمك وامر اصمارلمق وحواله ایتمك

تن پرست کندو بدننه حصر مساعی ایدن سفیه وخودبین کمسنه

تن پرور بدننه حمایه وتحفظ ایدیجی اولان

تنشّر صاچلمق : طاغتمق

تنجّس مردارلغه بولاشمق

تنجّم یلدزلره دقت ایتمك

تنجیس مردارلغه بولاشدرمق وجن طائفه‌سنك عشق و محبتی ظن وخوف اولنان شخصك بوینینه تعلیق اولنان نجس ومیت کمکلری وحائض بزی مثللو نسنه

تحسّس برخبرك بلخود بر کلامك اردینی کرکی کبی صوروشدیره رق اراشدرمق

تنخّخ بوغازه بلغم طیقاندقده حاصل اولان جلیلدی ایله صولومق

تند (ف) سرت روزکار فورطونه

تندرست (ف) بدن صاغ وصحیح اولوب مرض وعلتدن خالی وبری اولمق

تندرستی (ف) وجود صاغلغی

تندرفتار (ف) چابك کیدیجی سریع الحرکه اولان

تندرو (ف) بمعناه ایضاً

تندرو (ف) صورتسز طارغین مزاجلو اولان

تندزبان (ف) فصاحت وبلاغت صاحبی اولان

تندعنان (ف) چابك سکردیجی وچابیجی اولان

تندلجام سرت اغزلو : آغزی سرت اولان

تندلگام (ف) بمعناه ایضاً

تندّم (ف) ندامت ایتمك : پشیمان اولمق

تندور (ف) برنوع بیوك اسکمله کہ تحتنه آتش وضع اولنوب اوزرینه واطرافنه یورغان اورتلمکله ایام شتاده طائفهٔ نسا میاننده اکثر الاستعمال اولان واسطهٔ تسخین ابدان واعضا

تندهی (ف) مقید وساعی اولمق بذل وجود ایتمك

تندی (ف) سرتلك : خشونت : شدت وتیزلك : چابکلك : سرعت

تنذّر واجب اولمیان نسنه‌یی کندو نفسنه واجب قیلمق

تنزّل یوقاریدن اشاغی یه طوغری حرکت ایدوب نقل مکان ایتمك ولطف طبیعیله کندو رتبه‌سنه لایق اولان وقاری برطرف ایتمك

تنزّه ایراقلشمق : تبعد ایتمك وعوایب ونقایصدن وتلوثیاتدن بعید وسالم اولمق وسیر وتفرجه چیقمق قساوت شهردن تبعد ایدوب دفع هموم وتفسیح قلب ایچون باغ وسبزه زاره چیقمق

تنزّه ایراقلشسون بعید اولسون معناسنده دعادر

تَنْزِيل يوقاريدن اشاغي يه طوغري حركت ايتديروب نقل مكان ايتدرمك وطرح وتفريق ايدوب برمقدار ايچندن چيقارمق وقرآن عظيم الشان

تَنْزِيه نفسني قبائحدن ايراق وبعيد ايلمك والله تعالى حضرتلرينك ذات جليله لرينك شريك ونقيصه دن خالي اولديغني اعتقاد واقرار ايتمك

تَنْزِيهي تنزيهه منسوب ومتعلق

تَنَسُّب برنسبتدن اولديغي دعواسنده اولمق

تَنَسُّج طوقنلمق؛ اورلمك وقماش زاربره طمر مثلو نلر طوقلمش نسنه

تَنَسُّخ انواع شكل ووزنه معمول كوزل قوقولو خمير قرصي

تَنَسُّق نظام ووزنه دزلمك

تَنَسُّك حق تعاليه قوللق ايتمك

تَنَسُّل طوغوب اورهمك

تَنَسُّم صولوق آلمق؛ وروزكار خفيفجه اسمك

تَنْسِيَه اونتدرمق؛ خاطردن چيقارمق

تَنْسِيق نظام ووزنه دزمك نظام قومق

تَنْسِيم ابتدا باشلمق وازاد ايتمكله احيا ايلمك

تَنَشُّب صاپلانمق؛ ايچرو ايشليوب طوتلمق

تَنَشُّد ماده ناسك مطلع اولميدجغي وجهله نازكانه صوروشدرمق

تَنَشُّر آچلوب يايلمق وخبر طاغلوب دويلمق وجنازه ييقانمق

تَنَشُّط نشاطلنمق؛ فرحلنمق؛ سونمك

تَنَشُّف تراب وحوض مقوله سي صوبي كندويه چكوب ايچمك

تَنَشُّؤ بردن قالقوب ايشه باشلامق

تَنْشُوِي بدن ييقامق ايچون مستعمل اولان چشمه وحوض مقوله سي وميت غسل اولنه جق تخته

تَنَشِّي مست وسرخوش اولمق

تَنْشِيب صاپلامق؛ ايچرو ايشلتمك وروزكار اسمك

تَنْشِير اچوب يايمق سرمك ومجنون ياخود مريضه رقيه تعويذ ايلمك

تَنْشِيط نشاطلندرمق؛ سوندرمك

تَنْشِيف تر وصو مقوله سني منديل وسونكر وچاوره مقوله سيله الوب قورتمق

تَنْشِيم لحم بوزلوب قوقمق وبر ايشه باشلمق وبر بلايه اوغرايوب طوتلمق؛ وبلند وعالي قلمق

تَنَصُّب ديكلوب طورمق وعقلي شي واحد مركوز اولمق وتوز هوايه ديرك كبي قالقمق

تنصّح نصیحت آلوب قبول ایتمك

تنصّر نصرانی اولمق: دین مسیحی قبول ایتمك

تنصیب یوکسکه قالدرمق

تنصیر نصرانی قیلمق: دین مسیحی قبول ایتدرمك

تنصیص کرکی کبی استفسار و تدقیق و تحری ایتمك

تنصیف متساویة ایکی یر بولمك

تنضیج کرکی کبی پشورمك

تنضید بربری اوزرینه نظامله استیف ایتمك

تنضیر تر و تازه و خوش و رونقدار قیلمق

تنطّس تمیزلك خصوصنده بغایت دقت و پرهیز و اهتمام ایتمك

تنطّع تعمق و تکلفله فصاحت صیانه رق تکلم ایتمك

تنطّف قولاغنه کوپه طاقنمق و بولاشوب آلوده اولمق و خبر طویمق و کندوبی پاك طوتمق

تنطّق قوشاق قوشانمق و تکلم ایتمك

تنطیف زنا ایله بهتان ایتمك: عیب و نقیصه بولاشدرمق

تنظار صرف باصره ایتمك یا قمق

فکر و تأمل ایدرك دقتله باقمق اهسته جه تأنی ایدرك معامله ایتمك و برشینه نك وقوعنی اومق و کوزتمك

تنظّف پاك اولمق و تکلفله پاکلك کوسترمك

تنظّم دیزلمك: صره ایله اولمق

تنظیف پاك و پاکیزه قیلمق: تمیز ایتمك

تنظیم دیزمك: صره سنه قومق

تنعّم نان و نعمتله و رفاه و معیشتله خوشدل اولوب پرورشلنمك

تنعیش یوقاری قالدرمق: و آیاغی سوریجوب ییقلان کمسنه یه انعشك الله دیو دعا ایتمك

تنعیل طوار آیاغنی نعللتمك

تنعیم نعمتلندرمك: راحت و رفاه صاحبی قیلمق

تنغّم ایرلامق: نغمه ایتمك

تنغیص برادمك عیش و زندگانیسنی مکدر ایتمك

تنفّج بیهوده و باطل و فضولانه لاف وکندافله افتخار ایتمك

تنفّر اکراه و استکراه ایتمك کسنمك

تنفّس نفسلمق: صولومق و یورغونلق المق و راحت ایتمك

تنفّض برمحلده اولا بلمك ایچون اطرافنه نظر ایتمك

تنفّل نافله نماز قیلمق وسائر عسکر
دن زیاده حصهٔ غنیمت المق
تنفّخ شدتله اوفورمك
تنفیذ ایچندن یجروب اوته
چیقارمق وحکم وفرمانی
اجرا ایتدرمك ومرعی قیلمق
تنفیر اورکوتمك : قورقتمق
نفرت حاصل ایتدرمك
تنفیس صولوقی الدرمق وراحت
ایتدرمك ویورغونلغنی الدرمق
تنفیل غنیمت ویرمك : ویمین
ویرمك : ویرادمادن زرندن
ضرر ومحذور دفع ایتمك
تنفیه یوروب بیتاب ایلمك
تنقاص اکسلتمك : واکسلمك
تنقام عقوبتله جزا ایلمك :
جزاسنی ویرمك
تنقّب یاشنی نقابله اورتمك
تنقّص تعییب ایتمك : مذمت ایتمك
عرضنه نقصان کتورمك
واکسلمك ناقص اولمق
تنقّض چاتلیوب چاتردامق وطلامق
تنقّط نقطه نقطه وبنك بنك
اولمق : وخبری جستجو المق
نقطار بکجی : وارداجی : پاسبان
وایچه برنوع اوزون مومکه
تا بصباح سونیوب بنار
تنقّی اورندیلك سچمك انتخاب ایتمك

تنقیب هر یری طولاشوب کزمك
تنقیه پاك وپاکیزه قیلمق : احتقان
ایتمك
تنقیح کمکدن ایلك چیقارمق
وتجسس ایدوب نسنه نك
صوکنه وحقیقتنه ایرمك
وشاعر شعرینی تیمار ایدوب
مرغوب قیلمق
تنقید قورتارمق
تنقیر کرکی کبی تفتیش وتحری ایتمك
تنقیز رقص ایتدرمك : اویناتمق
تنقیس دواته مرکب قومق : ویرینه
لقب قومق
تنقیش ایکی یاخود زیاده رنکله بویامق
تنقیص کسلمك : ناقص قیلمق
تنقیط حرفی نقطه لمك :
نقطه سنی یازمق
تنکار معروف برنوع اجزادر که
قیوجیلر لحیم ایچون استعمال ایدرلر
تنکّب یولدن صاپمق : واوموزلمق
صقندیك اولمق : صقلمق
تنکّر حسن حالدن سوء حاله دونمك
وبلنمز صورته کیرمك
تنکیب یولدن صاپمق
وصاپدیروب الارغه
ایتمك
تنکیس باشن اشاغه
چویرمك

تنکیر صورتنی تبدیل ایدوب بلنمز ایلمك ومجهول ومنکر قیلمق غیر محدود وغیر معین قیلمق شبهه ایلمك

تنکیع الیشندن ایودر مکلکاریجی ناقص وناتمام براقدیروب مصلحته خلل ویردرمك

تنکیل سائرلره مدار خوف وعبرت اولجق وجهله بربنه معامله ایتمك: بجزاسنی ویرمك

ف **تنگ** طار: ضیق: صیقی اولان وصقندیلو ملول کدرلو اولان ومضطرب آزرده مکدر اولان وقیت قحط اولان

ف **تنگای** طاریول: بجید: بوغاز: وصقندی کدر: اضطراب

ف **تنگبار** الله ذو الجلال وحضورینه داخل اولمق یك عسیر اولان کمسنه ونادر وعزیز اولمغله تدارکی هرکسك خرجی اولمیان نسنه

ف **تنگ بغوله** دنیا: جهان

ف **تنگ چشم** طارکوزلو: جمری: نامرد اولان وبالکز برقوجه یه وارمش اولان خاتون

ف **تنگحاله** باشی صقندیده اولان

تنگحالی فقیر محتاج اولان صقندی فقیرلك حاجت احتیاج

ف **تنگدست** مفلس: فقیر: محتاج اولان وممسك بخیل خسیس ضعکار اولان

ف **تنگدستی** مفلسلك: فقیرلك وممسكلك بخل خست ضعکارلق

ف **تنگدل** محزون مکدر اولان ومرحمتلو شفقتلو اولان

ف **تنگدلی** حزن: کدر ومرحمت: شفقت

ف **تنگسار** عقل وفکرك ضعفلکی

ف **تنگسال** قحط: وغلا قیتلق

ف **تنگ شکر** دلبر محبوبه نك آغزی

ف **تنگعیش** فقیر: محتاج حاجتمند اولان

ف **تنگنای** ایکی طاغ آراسنده اولان طاریول ودره وبوغاز ومزار وقبر ودنیا جهان وانسان وحمودی جسد آدمی

ف **تنگی** طارلق: صیقلق وصقندی ملال: کدر وصقندلولق راحتسزلك

ف **تنگاب** نادر بولنور اولان

تنمّر بدخوی وخشمناك اولمق وغضبه کلمك

تنمّس کیزلنمك: صاقلنمق

تنمّص قیللرینی یولمق: قیللرینی جنبزا بله الـمق

تنمیه بریکلوب آرتمق: ازدیاد بولمق ویرخبر وکلامی برادمه عزو واسناد ایلمك

تنمیر بدخوی وخشمناك ومغضوب اولمق

تمنيس	تلبيس : تخليط ايتمك والداتمق
تمنيص	قيل يولق جنزايله قيل چيقارمق
تمنيط	دلالت ايتمك يول كوسترمك
تمنيق	يازمق : تحرير وتسطير ايتمك
تموّح	صارقوب صاللانوب اوته
	برى حركت ايتمك
تنوّخ	اقامت واسكان وتمكن ايتمك
تنوّد	اوته برى صاللنوب حركت ايتمك
تنوّر	پارلامق : منير اولمق منور اولمق
تنّور	اتمكجى فرونى وسيكار صويلك
	ويربوزى وجه الارض
	روى زمين
تنّوره	اوجاق : فرون
تنوّط	مكرم ومعزز اولمق
تنوّع	كوناكون ودرلو درلو اولمق
	واوته بروصاللنوب حركت ايتمك
تنوفه	چول : بريه : بيابان
تنوفيه	بمعناه ايضا
تنوّق	اهتمام ايدوب دائما نفيس
	طعام وفاخر ثياب بيلان
	ايچون مشغول اولمق
تنوّم	اويومق : ورويا كورمك
تنومند	كودهلو وبويلو : بوصلو
	وكوچلو قوتلو اولان وحيوا
	تشلو يالكز يمك وايچك قيدنده
	بتيرور اولان
تنومنك	قورطلك جنسا وجوده قونيذوب كوچ
تنويك	برنك اليشنى يتورمك

تنويح	چوكرمك يره چالمق
تنوير	روشن قيلمق : مضى
	ومنور قيلمق
تنويس	مقيم اولمق : بربرده قالمق
تنويص	قوماش بويامق
تنويع	اوته بروصاللايوب
	تحريك ايتمك
تنويم	اويوتمق : اويقو واردرمق
تنوين	كلمه نك صوك حرفنه ايكى
	اوستون ياخود ايكى اسره
	ياخود ايكى اوترى تعيين
	وتحرير ايتمك
تنويه	مدح وثنا ايتمك : معظم
	ونامدار ومشهور قيلمق
تنه	جثه : بدن : كوده :
	واو مجهول اعمى
تنها	يالكز وحيد متوحد اولان و
	انسانلردن خالى اولوب اصسز اولان
تنهائى	يالكزلك : وادمسزلك
تنهنه	ممنوع اولان نسنه دن كيرو
	طورمق
تنهيه	ييساق : وممنوع قيلمق
	ونهايته وارمق : وانها
	وايصال وتبليغ ايتمك
تكنده	صوغمش : نسج اولنمش
	اولان واو مجهول اعمى
تنين	آزدرها : اژدرها
	آژدر

تِنِّينِ فَلَكْ كهكشان وصمان اوغرليسى وحاجيلر يولى ديلان هيئت آسمانكى خسوف ايله كسوف موقعلرى اولان عقدتين فلك

تَنْسِيج بدنك ككلرينه قوت ويرمك وكمك اوفاتمق واورملك

تَوَّابْ كناهدن رجوع ايدوب حضرت حقه توجه ايدن وكناهكارك توبه سنى قبول ايدن

تَوَابِعْ تابعلر، متابعت واطاعت واقتدا ايديجيلر تابولر

تَوَابِتْ

تَوَاتُرْ امور متعدده وقربرى آرديجه ظهور ايدوب بيدا اولمق واشياى متتابعه بينلرنده برمقدار فصل وفوت واقع اوله رق بيدربى ظهور ايتمك وبرخصوصك ذكرى، همان هركسك آغزنده اولوب سويلنملك

تَوَاثُبْ برى برى اوزرينه اتلايوب هجوم ايتمك

تَوَاثُقْ برى برى ايله ميثاق عهد وپيمان ايتمك

تَوَاجُهْ برى برى ايله قارشو قارشويه اولمق

تَوَاجُهًا قارشو بقارشو اولمق اوزره يوز يوزه قارشو اوله رق

تَوَادُدْ برى برينه ود ومحبت ايتمك برى برينى سومك

تَوَادُعْ ايكى طرفدن خصومتى ترك ايدوب برى برى ايله بارشمق

تَوَارُثْ برى برندن ميراث بيه رك المق

تَوَارُدْ كلمك، يتشمك، ورود بولمق وارد اولمق

تَوَارِي كيزلنمك وغائب اولوب كوزدن ناپديد ومستور اولمق

تَوَارِيخْ تاريخلر، زمانلر، وقوعات ذكرلرى ووقعه نك زمان ظهورينى اشعار ايدن اشعار

تَوَازُنْ ايكى حرفك وزن مساوى اولمق

تَوَازِي برى برى ايله همتا وهمقدر اولمق واصلا نفرت وياتبعد ايتمامك اوزره يان يانه اولمق

تَوَاصُفْ برى برينه وصف ونقل وتعريف ايتمك

تَوَاصُلْ برى برينه اولاشمق

تَوَاصِي برى برينه وصيت وسپارش ايتمك

تَوَاضُعْ الچق كوكللولك كوسترمك كندوينى الچق وحقير طوتمق

تَوَاطُؤْ برى بريله شركير اولمق واويوب اولاشمق ومقاتله ايتمك جنك ايتمك

تَوَاطُسْ بركسنه اوزرينه شركير اولمق وذكر طالغه لر قبارروب تلاطم ايتمك

- **تَوَطُّؤ** : توافق ایتمك : بری برینه اویوب موافق اولمق
- **تَوَاعُد** : وعدلشمك بری برینه سوز ویرمك
- **تَوَافُر** : كثرت اوزره اولمق : وفرت اوزره اولمق
- **تَوَافُق** : بری برینه اویمق
- **تَوَافِی** : ناس بالجمله برابر كلوب تمام اولمق
- **تَوَافُح** : عناد ایتمك : وكبر ایتمك
- **تَوَافُف** : بری بریله قرار ایدشمك
- **تَوَاقِیع** : وقیعلر : فرمانلره چكیلن نشان همایون
- **تَوَاكُل** : بری برینه اعتماد وتوكل ایدو كوكنمك
- **تَوَالُد** : طوغوب : طوغرمق
- **تَوَالِی** : صره ایله اولمق : بربری اردنجه اولمق
- **تَوْأَم** : ایكیز طوغان چوجق
- **تَوَائِم** : ایكیز طوغمش چوجقلر : توأملر : ایكیزلر
- **تَوْأَمَان** : ایكیز طوغان ایكی چوجق
- **تَوْأَمَه** : ایكیز طوغان قیز
- **تَوَان** ف : كوج : قوت : زور : جلادت
- **تَوَانَا** ف : كوجلو : قوتلو اولان
- **تُوَانَائی** ف : كوج : قوت : زور
- **تُوَانْكَر** ف : زنكین : مالدار : متمول اولان
- **تَوَانْكَری** ف : زنكینلك : زنكین اولمق
- **تَوَانِی** : ایشده تقصیر وتكاسل وشوز ایلمك

- **تَوْبَه** : كناهندن رجوع ایدوب من بعد ایشلمامسنه قصد ونیت ایتمك
- **(تُوبْرَه)** : جوالدن كوچك وكیسه دن بیوك قماشدن یاپلان ظرف توربه
- **تَوْبَه كار** : توبه ایدن : كناهدن رجوع ایدوب من بعد ایشلمامسنه نیت ایدن كمسنه
- **تَوْبَه كاری** : توبه كارلق : توبه ایتمك
- **تَوْبَه كذار** : توبه كار : توبه ایدیجی اولان
- **تَوْبِئَه** : ترتیب وتهیه ایتمك : حاضر ومهیا قیلمق
- **تَوْبِیخ** : لوم وسرزنش ایلمك : ازارلمق
- **تُوت** : معلوم ومعروف بر نوع میوه
- **تُوتِیَا** : بر نوع بیاض معدن كه قلایه بكزر واسكی زمان كیمیاكرلری عندنده معلوم الاسم مجهول الجوهر بر نوع جسم عزیز موهوم
- **تَوْتِید** : قازیق قاقمق
- **تَوْتِیر** : یایی قورمق
- **تَوَثُّب** : صیچرامق : اتلامق
- **تَوَثُّق** : ایشده متانت واستحكام اوزره یاپشمق
- **تَوْثِیق** : محكم واستوار قیلمق وبرینك صداقت واستقامتنه شهادت ایتمك
- **تَوَجُّد** : رنجش پیدا ایلمك وحیرت ووجدانه كرفتار اولوب كندوبی غائب ایتمك

تَوَجُّع دردناك اولمق ويريكى اغريمق
تَوَجُّن ويرينك حالنه آجيمق
تَوَجُّه حضوع ومسكنت ايلمك برشيئه طوغرى يونلمك واحسان والتفات ايتمك ويرشيئه يه صرف عقل ايتمك ذهنى برشيئه يه طوغرلتمق
تَوَجُّب لازم وواجب قيلمق
تَوْجِيه كوندرمك ولايق ووجيه وذيشان قيلمق ويرجهته طوغرلتمق واحسان ايتمك وتقسيم وتسليم ايتمك وقافيه مقيّدده واقع روى حرفندن اوّل اولان حرف
تَوَحُّد بنجك: ويكانه اولمق
تَوَحُّش خالى وتنها واحشتزلنمك وقاردن آجقمق واوركمك قورقوق
تَوْحِيد حق تعالينك وحدانيت حقيقيه سنه ايمان واقرار ايتمك برايتمك: برلمك
تَوْحِيش اوركتمك وقرار ايدر ايكن خفيفلنمك ايچون لباسنى وسلاحنى آتمق
تَوْخِيم آش برن خاتونه كوكلى ديلديكنى ويروب يدرمك وقيرلنش اغاج چبوغندن صو چيقمق

تَوَخُّم ثقيل: ناخوش: ووبا كوار بولمق وعدا ايتمك
تَوَدُّد تدريجله كندوبى سودرمك ودوستلق ومحبت ايتمك
تَوَذُّر اسراف يوليله تلف ولنمق وورطهٔ عظيمه يه خاطرناكه دوشمك ويرينى بلايه ومصيبته كرفتار ودوچار قيلمق
تَوَدُّع ظرف ايچنده صقلامق وانيشه كوجه قوللانمغله مبتذل ايلمك وتوديع وقتنده تحيّه وتسليم ايلمك ومسيريجا اولمق
تُودَه يغلن : كومه
تَوْذِير تهلكه يه دوشورمك: برنده دن ايمق: يارزدن اوجورمق واسراف ايدوب تلف ايتمك: وارنكابه تشويق ايتمك كراء وعاصى ايلمك
تَوْدِيس كيزلنمك: صقلانمق
تَوْدِيع مسافر كيدر ايكن قلان كمسنه لرى ويونلر دخى كيدن مسافرى استلمك وحفظ رحمانه سپارش ايتمك مسافرى استليه ركه يوله چيقارمق وتشييع ايتمك وترك ايتمك وتسليم ايتمك محافظه ايچون بلحوذ امانة اعطا وتسليم ايتمك

ف

تَوْرات موسى عليه السلامه تنزيل اولنان كتاب

تَوَرُّه ورود ايتمك : كلمك وارد اولمق

تَوَرُّط وارطه يه ياخود مشكل ايشه دوشمك : بلايا اوغرامق

تَوَرُّع ناسزا ومنهيات ويا قشقسز اولان نسنه لردن پرهيز واجتناب ايتمك

تَوَرُّك نمازده قايناغنى صاغ اياغى اوزرينه وضع ايدوب اوطورمق : ياخود قايناقلرينى ياخود ايكيسنى برر قومق وكند ونجاستدن بولاشمق ويربرده مقيم اولوب اسكان ايتمك

تَوَرُّم اعضاى بدن شيشوب قبارمق

تَوَرِّى كيزلنمك : صقلنمق مخفى اولمق

تَوْرِيب مغلق ولميان معاريض وكنايا ايله توريه وابرام ايتمك

تَوْرِيَة اورتوب كيزلمك ولاقردى يى ياخود خبرى يصحح ايتموب كتم واخفا ايتمك واصل مرادينى كيزلوب آخر نسنه يى ظاهر اظهار ايتمك وبر لفظك ايكى معناسى اولوب اكثر الاستعمال اولان معناسى ترك ايدرك كلامده معناى بعيدى استعمال ايتمك ويارديم ايدوب بلادن قورتارمق

تَوْرِيت موسى عليه السلامه نازل اولان كتاب

تَوْرِيث وارث قيلمق : وفائده مالنى برينه براقمق

تَوْرِيخ تاريخ قومق

تَوْرِيد چيچك آجمق : ويكاغنه كلكون سورمك

تَوْرِيش خلقى بربرينه دوشورمك

تَوْرِيط وارطه يه دوشورمك بلايه كرفتار ايلمك

تَوْرِيع برنسنه دن كيرو طوردرمق صاقندرمق : اجتناب وپرهيز ايتدرمك

تَوْرِيك واجب ولازم قيلمق وقباحت ياخود كناهى برينه بوكلتمك ويمين ويرن آدمك خلاف مرادينى نيت ايدرك يمين ايتمك

تَوْرِيم اعضاى بدنى شيشيروب قباريق واغضاب ايتمك غضبه كتورمك

تَوَرْيُف بورون قبارتمق : تكبر وتعظيم ايتمك

تَوُّز طوپلانجى جمع ايدنجى اولان ونهب وغارات ويغما

تَوْزِير پادشاه هر وزير اولمق

تَوْزِيع حصه حصه پاى ايتمك تقسيم ايدوب حصه حصه‌يه طاغتمق

توزیع جنین اناسی فرزنده صوورتلمك

توزیف عجله وسرعت ایتمك

توشخ کیرلنمك: باصلنمق مردارلنمق

توسذ یصدغه باصلنوب طیانمق

توسط اورتهیه کیرمك میانجیلك ایتمك

توسع بولالمق: کنشلنمك ومضیقه هرکسه اوتوره‌جق یر بولنمق

توسعة بوللق: کنشلك

توسل حق تعالی درکاهنه تقرب ایده‌جك عمل ایشلمك واوغرلق وخرسزلق ایتمك

توسم برنسنه‌نك علامتلری تفرسیله ظن صحیحیله ادراك ایتمك

توسن سرکش ویی تعلیم وحرون وصحراغان آت

توسن خاتونی اویقوده باصوب مجامعت ایلمك

توسیخ کیرلنمك: مردار قیلمق

توسید یصدغه سویکندرمك وطیاندرمق

توسیط اورتهیه صوقمق: اورتهیه کتورمك واورتهدن بولمك

توسیع بول وکنش ووسعتلو قیلمق

توسیل حق تعالی حضرتلرینك درکاه جلالتنه تقرب ایلیه‌جك عمل ایشلمك

توسیم حج موسمنده حجاج مجتمع اولمق

توشخ طاقنمق: قوشنمق

توشه کفاف نفس: آزق ذخیره: طعام

توشه‌دان یول طعامی وضع اولنان قاب

توشی آغرمق: بیاضلنمق الاجه‌لنمق

توشیح طاقمق: قوشاندرمق وتنظیم ایتمك: دیزمك: ترتیب ایتمك وتزیین ایتمك زینتلندرمك

توشیم بدنه ایکنه ایله نشان اچمق

توصب خسته‌لنوب دردناك ورنجور اولمق

توصف صفتلنمق وصف اولنمق

توصل اولاشمق: یتشمك: ونکاح طریقیله خصملق وقرابت کسب ایتمك

توصم دردناك اولمق: ورنجیده اولمق

توصیه سپارش ووعهده ایتمك وکندوسی غائب اولدقده یاخود وفاتی یتدکده نصکره ایشلنلمك اوزره نسنه‌یی برکیسنه سپارش ایتمك وبر کیمسه‌یی قایرلمق ایچون دیکر برینه احاله وسپارش ایتمك

توصید تحذیر ایتمك: قورقوتمق

توصیص یاشمغله قاپمق

تَوْصِيف صفتلمق: علامتنی تعداد وبیان ایتمك صفاتنی ذکر وایراد ایتمك

تَوْصِيل اولاشدیرو یتکلمك یتشدرمك

تَوْصِيم دردناك ایلمك: وکسل وفتور ویرمك

تَوَضُّح روشنلك وعیانلك کسب ایتمك

تَوَضُّؤ نماز ایچون بیقانوب ابدست المق

تَوْضِيح روشن وعیان قیلمق: آچمق

تَوَطُّن وطن ومسکن اتخاذ ایتمك اسکان ایدوب وطورمق مقیم اولمق

تَوْطِئَه دوز وملایم قیلمق یول آچوب

تَوْطِيد دوروما نعدن عاری قیلمق مرکزنده کرکی کبی یرلشدیروب چوکرمك

تَوْطِير بر لا فردینك اوجنی آچوب فی الجمله بیان ایتمك وطریق ترتیب ید وب حاضرلمق لا فردینك یاخود بر عملك یولنی آچمق ورفع ایتمك وتأثیر ایتمك

تَوْطِين یورد ووطن ایدنمك ویرلشنه به ربط قلب ایلوب آنی قرارداده قیلمق

تَوْظِيف ارزاق یومیه معینه به نائل ایلمك وظیفه تمك وظیفه تعیین ایتمك

تَوَعُّد قورقتمق: تهدید بر وتخویف ایتمك

تَوَعُّر صرب ودرشت وشدید اولمق

تَوْعِيد سکا شویله بیارم بو بیله بیارم دیه رك قورقوتمق

تَوْعِير صرب ودرشت قیلمق والی قویوب منع ایتمك

تَوْغِير سبق وتقدم ایتمك وسورمق

تَوْعِيق بر ایشدن جویرمك منع ایتمك وازگجورمك: وحشتبن ویدخوی عد ایتمك

تُوغ آت قیلندن ترتیب ولنوب پاشالره اعطا اولنان علامت وزارت

تَوَغُّر خشم وکیندن یر آتش اولمق

تَوَغُّل بك ایراغ کتمك بر ایشه طالمق

تَوَغُّم خشم کلمك: غضبه کلمك دارلمق

تَوْغِير خشم وکین وغضبه تشویق ایتمك

تَوَقُّد مرتفع اولوب اطرافه حواله ولمق

تَوَقُّر عرض وناموسه تمام رعایت ایتمك

تَوَفُّق توفیقه مظهر اولمق

تَوَفِّي بتونی المق: وجانی المق وفات ایتدرمك

تَوْفِيَه بتونی ویرمك

تَوْفِيد ایلجی ایله یوللامق

تَوْفِير چوغالتمق ورعايت ايدوب عرضنه وناموسنه طوقنور حركات والفاظدن صاقنمق

تَوْفِيق سعی ايدوب چالشديغی شيئه نائل ايدرك برينك ايشنی راست كتورمك وبرينك دليل وحجتی نصيب قيلمق واويدرمق بری برينه موافق قيلمق

تَوْفِيل چوغالتمق

تُوقَان مشتاق وآرزومند اولمق وايشده عزم وسرعت ايتمك

تُوقَه خسته لقدن يكی قورتلمش كسنه لر نائلر

تَوَقُّح شديد وخشين اولمق

تَوَقُّد آتش طوتوشوب يانمق وغيرت وحميت اظهار ايتمك

تَوَقُّر وقار وتمكين پيدا ايتمك غريبی طانمق

تَوَقُّع برشيئك وقوعنه مترقب ومنتظر اولمق: رجا ونياز ايتمك

تَوَقُّف منتظر اولمق: ياقوب كلمك واكلنوب قالمق

تَوَقُّم لسانله قورقوتمق واوزادق مبالغه ايتمك وبرسوز كركی كبی اخذ واصغا ايدوب ازبرلمك

تَوَقِّی تقوی حذر الهدن قورقوق

تَوَقِّی صقنمق حذر واحتراز ايتمك

تَوْقِبَه صاقنمق: وكوروب كوزتمك

تَوْقِيت وقت تعيين ايتمك

تَوْقِيد آتش طوتشدرمق ايقاظ ايتمك

تَوْقِير تعظيم: واحترام ايتمك

تَوْقِيع اوامر سلطانيه يه چكلن نشانه پادشاهی

تَوْقِيف اليقويوب طوردرمق وكلام كركی كبی آچوب بيان ايتمك وجائز ومشروع قيلمق وحجاج وقفه يه طوردرمق

تَوَكُّد متانت واستحكام اولمق

تَوَكُّل ايشده خدای متعاله اعتماد وانقياد ايتمك وايشنی كندو بتورميوب غيره سپارش ايتمك

تَوَكُّن برلشمك

تَوْكِيد محكم استوار ايلمك

تَوْكِيل وكيل نصب ايلمك

تُولَان توله لر عظيم بلالر

تُولَه عظيم بلا وداهيه وسحر جادولق

تَوَلُّج كيرمك: دخول ايتمك

تَوَلُّد طوغمق: آناسنك قرنندن چيقمق

تَوَلُّه واله وسرسم: وحيران اولمق

تَوَلِّی ايكسه چوروب كيتمك واوزرينه آلوب درعهده ايتمك ويقينلق قرابت وبرينه دوست ايدنمك

تَوْلِيَه والی متصرف قیلمق ومتولیلك ایتمك ومتولی نصب ایتمك ومالنی اخر کمسنه اصلا کار ایتامك اوزره تیع ونقل ایتمك

تَوْلِيج ناسك دیلجیلیکندن قورتلمق ایچون کندو مالنی کندو حیاتنده ایکن اولادینه اعطا ایتمك وکیردرمك ادخال ایتمك

تَوْلِيد طوغرتمق جوجغی طوغرایکن المق تربیه پرورش ایدوب بسلمك

تَوْلِيه واله: سرسم وحیران قیلمق

ف **تُومَار** اوزون اولوب دیوریلیرلك قبا نورا اولان ورق که اکثریا دفترلرده استعمالی اولنور

ف **تُومَان** اون بیك عددی واون بیك اقچه واون بیك نفر عسکر واون بیك نفر بسلیرك مخصوص اولان الکا

تَوْنِيَة جد واهتمام ایلیوب تقصیر وفتور ایتمك

تَوَهُّج پارلدامق: بلدرامق وانش طوتشمق

تَوَهُّد جماع ایتمك

تَوَهُّق شاشردوب سویلیه جکنی غائب ایتدرمك

تَوَهُّل بر شیئی کلتمق قیدنده اولمق

تَوَهُّم ظن وکمان ایتمك وقورقوب خوف ایتمك

تَوْهِيم وهمه دوشورمك: یاکلتمق تغلیط ایتمك

تَوْهِين سست: ضعیف قیلمق

تَوَيْل آه وفغان ایتمك بویلی ویلی دیو دعا ایتمك

تَوْهِيز قورقوتمق: تخویف ایتمك

تَهْ دیب: قعر: جانب: اسفل آلت طرفی

تَهَاتُر بر برینی تکذیب ایدن شهادتلر

تَهَاتُر بر برندن بیهوده وباطل دعوی ایدشمك

تَهَاتُم بمعناه ایضا

تَهَاتَه باطل وبیهوده نسنه لر

تَهَاجُر بری برندن ایریلوب کسلمك

تَهَاجُم بر بر برینه هجوم ایتمك

تَهَاجِی بری برینی هجو ایتمك

تَهَادُد ناس بر برینه تعاقب بر مرحله طوبلاشمق وبر برینه تهدید ایتمك

تَهَادُر بری برینك قانلرینی هدر ایتمك یعنی قصاص ودیت المیه رق روکدرمك

تَهَادُم بر برندن دعوای باطل ایتمك

تَهَادِی بری برینه هدیه ویرمك

تَهَارُش کلبلر بر برینه دوشوب طلاشمق وخورلداشمق

تهارط / تهافت: سوكشمك شربنه كفر ايتمك پروانه نك موسرد وشمعه سى كبى برنسنه يه بالاختيار كمال اشتياق ومواظبتله دوشمك

تهاكك / تهالك: شربله غوغا ونزاع ايتمك پروانه نك نفسنى موم القا ايتديكى مثللو برنسنه اوزرينه نفسنى القا ايدوب بومثللو دوشمك

تهامة: باغ وات متغير اولوب بد رايحه اولمق

تهانف: استهزا طريقيله برينه كولمك

تهانؤ / تهانى: برى برينه تبريك وتهنيه ايتمك تهنيه لر: تبريكلر

تهاون / تهبير / تهتك: حور وحقير كورمك صايمق طوغرامق: كسمك پرده مستوره سى يرتلمق وعرض وناموسه خلل اصابت ايتمك: وقيزك قيزلغى بوزلمق

تهتم / تهتيك: قيرلمق: پاره لنمك پرده مستوره سنى يرتمق وعرض وناموسه خلل ويرمك

تهتيم / تهجد: ضعيف وبيحال ايلمك كيجه اويانلدقده نماز قيلمق وكيجه وقتى اويانلدقده قلنان نماز

تهجؤ: حروف هجايى تعداد و تلفظ ايتمك

تهجى / تهجيه: بمعناه ايضا بمعنا ايضا وهجو واستهزا ايتمك

تهجير / تهجين / تهدار: اويله وقتى يره كتمك ذم وتقبيح ايتمك بركمسه يه بر شى داريلوب تمورايله حواله اولنرق

تهدل / تهدم: خاطرينه جوق سوز سويلنوب قرغنلى حاله هدم اولنمق يقلمق وبرينه يه داريلوب وزنما الا بانه قيرولك تخويف وتهديد ايتمك

تهدى: اهدا ايتمك دلالت ارشادينه قبول ايدوب هدايتلنه رك طوغرى يوله كتمك

تهدية / تهديد / تهديم: هدايه كوندرمك وطاغتمق قورقتمق: قورقو ويرمك يقمق يره اتمق: برابرله يكسان ايتمك

تهدين: آوتمق: طاتلو سوزله صووق رصف وصداقت ايتمك والى قويوب اكلندرمك

تهذب: رونق: ولطافت وحسن قيافته كيرمك.

تهذيب زوائدينى ازاله برله اصلاح ايدوب پاك وپاكيزه وخالص ايدرك رونق ولطافت وحسن وقيافت ويرمك

تهريب قاچرمق : فرار ايتدرمك

تهريك دوكمك : صاچمق : وبر كسنه نك عرض وناموسنى يقمق

تهريش قشقردوب بربرينه دوشورمك

تهريض يرتوب پاره لمك

تهرير اختيار وپيرفانى قيلمق قوجاتمق

تهزج ترانه ونغمات ايلمك

تهزك قيملدامق : ديرتمك حركت ايتمك

تهزع يوز اكشتمك وتبديل قيافتله متكبر صورته كيرمك

تهزل لاغ : وچوراطه ايتمك

تهزم صدا ايله چاتلامق وقيرلمق

تهزؤ استهزا ايتمك مسخره لغه آلمق

تهزج ترانه لى نغمات ايلمك

تهزيز قيملدامق : تحريك ايتمك اويناتمق

تهزيع قيروب : اووالمق

تهزيل اوفلتمق ضعيف وزبون ايلمك

تهشم قيريلوب : اووالمق

تهشيم تعظيم واكرام ايتمك

تهضم غضب وظلمله ضبط ايتمك

تهطر چوكوب ييقلمق

تهقم قهر وخاكسار ايلمك

تهكر متعجب : ومتحير اولمق

تهكم چوكوب ييقلمق واستهزا ايتمك ويكا ويكلنوب خشمه كلمك

تهكن پشيمانلق ايلمك : نادم اولمق

تهكيم بربرينه طرب وتغنى ايلمك

تهلكة عاقبتى هلاكه سبب اوله جق حال ياخود نسنه

تهليب قيل يولمق وهجو واستهزا وذم وشتم ايلمك

تهليك هلاك ايتمك : اولدرمك

تهليل لا اله الا الله الفاظ شريفنى ذكر ايتمك وقورقوب قاچنجه رفتار قاچمق وبرينى شتم وازارش ايدر ايكن وازكچوب كيرو لنه رك ابسم اولمق وبازى بازمق يوزولوب قوقمق

تهمة / **تهمه** ظن وتوهم اولنان صفت وخصلت وقباحت جنحه صوچ

تهمتن كوده لو بويلو بوصلو اولان وجميع اولان ودلير وبهادر اولان

تهمك برايشه زياده جد جهد ايدوب متمادى اكا اوغراشمق

تهمم جستجو ايتمك : اوامق

تهمية تسكين ايتمك : يومشاتمق

تهنج والدانك قرنده بكى جاپلوب قيملدامغه باشلمق

تهنئة تبريك واستغنا ايتمك انشاالله ايو اولور وخير سبب اولور ديو برنسنه دعا ايتمك

تهدید ملاطفه ایدوب برینی کندویه عاشق قیلمق؛ وقلیچ بلدرمک وقصور ایتمک وقتاسرکمک وبایقوش کبی چاغرمق

تهشف سرعت ایتمک

تهود یهودی اولمق؛ یهودی دینینی قبول ایتمک

تهور عقلسزلقدننا شی بر ایشه بلا ملاحظه صالدیروب کیرمک ومخاطره‌یی هیچ عقل ایتمیوب غوغایه کیرمک

تهوش قارش: مورش اولمق

تهوک سرکشته ومتحیر اولوب شاشمق

تهول قورقنج اولمق

تهوم اویوقلیان آدم باشنی اوته بری صاللامق

تهوید یهود دیننه دوندرمک

تهویر بره چالمق

تهویش قارش مورش ایتمک

تهویل قورقنج ایله قورقتمق

تهویم اویوقلیان ادم باشنی اوته بری صاللامق

تهوین تخویف: وتحقیر ایتمک حورلق حقارت ایتمک صایمامق وقولای صایمق وقولای قیلمق: تسهیل ایتمک

تهی بوش مغالی اولان

تهیئات تهیه‌لر: حاضرلانیشلر

تهیب هیبت اظهاریله برینی قورقوتمق: وصاقندرمق وقورقمق: هیبت المق

تهیئه حاضر واماده قیلمق دوزانمق: تنظیم ایلمک

تهیج یرندن قوپوب توزیمق

تهی چشم آج کوزلو خسیس: طمعکار اولان

تهی دست الی بوش فقیر بی نوا اولان

تهیر جوکوب ییقلمق

تهیض قیرق کمک صارلدقدنصکره ینه قیرلمق

تهیتم خوب ولطیف یوریمک

تهی مغز عقلسز: قفاسی بوش اولان

تهی میان ایچی بوش: مجوف اولان

تهییب مهابتلو کوسترمک مهابتلو بیلدرمک

تهیئة حاضر واماده قیلمق هیئت وصورت لازمه‌یه قویوب اصلاح ایتمک

تهییج تحریک ایتمک ایلغز قالدرمق

تهیید مهول وموحش لشمق ایله بلکلندرمک ومکدر وغصه‌ناک ایلمک

تیار حاضر اماده: تکمیل اولنمش بتمش اولان

تیار طالغه: موج یاریلوب صاچلان طالغه

تیبیس — یابس قیلمق: قوریتمق قوروایتمك
تیتیم — یتیم قیلمق: اوکسز ایتمك
تتویج — تاجلر پادشاه تاجلری اکلیللر
تیجان — بمعناه ایضا
تیر — اوق: سهم یایله اتیلجق اوزون اینجه اغاج وصاعقه یلدرم واوزون اولوب یاخود ایکی وجه اینجه جه اوزنرسی قالینجه اولان چبوق سفینه سرنی کبی وخمیر اوغلاغیسی کبی وعطارد یلدزی بولانق قرانلق اولان
تیر — تاره لر: دفعه لر: کره لر
تیرانداز — اوق آتیجی: کمانکش
تیراندازی — اوقجیلق: کمانکشلك اوق اتمق
تیردان — اوق محفظه سی
تیرزن — اوق چالان: اوق آتان کمانکش
تیرکش — بمعناه ایضا
تیره — بولانق: قرانلق اولان ومکدر غمناك اولان
تیره بخت — بدبخت: بختسز اولان
تیره دل — متکدر بورکنده دردی اولان
تیره ضمیر — کوکلی بولانق: ومتکدر اولان
تیره گون — بولانق اولان براق اولمیان

تیز — کسکین قیلاقیلو وسیوری اوجی سیوری اولان: و دارغین مشرب اولان متهور اولان: وچابك چالاك اولان واکشی وآغز بورشدیرر اولان وآجی و دارغین وخاطر قیرار اولان صدا
تیزآب — کذاب صوبی کهرچله روحی
تیزبال — چابك اوچیجی اولان
تیزپا — ایاغی چابك اولان
تیزپر — چابك اوچیجی اولان
تیزتاز — چابك قوشیجی اولان چاپیجی اولان
تیزچشم — کوزی کسکین اولان
تیزرو — چابك کیدیجی اولان چابك کیدن
تیززبان — دلباز جربزه لو اولان
تیزطبع — چابك قرار داریلورا اولان
تیزکام — مرادینه چابك نائل اولان بختلو اولان
تیزگام — چابك سرعتلو سریع السیر اولان
تیزنا — قلیچ وبالطه وبچاق مثللو کسه جك آلتلرك آغزی وکسکین طرفی یعنی قلاغیسی
تیزی — تیزلك: کسکینلك وچابکلك

تیسّر قولایلنمق وکوکل مرادنجه اوزره برابنجام واصل اولمق وبلا رنج وکدر میدانه کلمك

تبسوسیه یکی متلو نزاکتدن محروم ورفنا وخویدار اولمق تکرسی اولمق: تکه‌لنمك

تیسیر آسان قولای قیلمق: میسر قیلمق: رنج وکدرسز کوکل مرادنجه برینك برایشی میدانه ووجوده کلمسنده سبب اولمق

تیشه بالطه جنکده واوطون یارمقده مستعمل باشی دمیر آغزی کسکین صابلی وزون برآلت

تیغ قلیج: وپاله: وساطور وبیغان سنلو آلت وشعاع پرتو وقایغك اوزون باشطرفی

تیغ آفتاب قدح وپیاله ده منعکس اولان شعاع

تیغ آزور **تیغ بند** **تیغ دار** قلیججی: قلیج صیقل ایدیجی قلیج قوشادیجی سلحدار قلیجلو اولان وشعاعلو رونقدار اولان

تیغ زن **تیغ زن فلك** قلیج اوریجی قلیج چالیجی مریخ یلدزی

تیقّظ اویانمق ویلیق اولوب کوزی آچیلوب ودقیقانه حاضر ومنتظر اولمق

تیقّن تحقیق وجهله بی شبهه بلمك

تیقّظ اویاندرمق: کوز آچدرمق

تیقور وقار تمکین: آغر ادب

مریض وعلیل یاخود بلایه کرفتار اولمش کسنه یه همخوار وشهربانلق ایدوب خدمتنده وامورنده بولنمق وحیوانه وباغ وبغچه یه باقوب خدمتنی ایتمك واقتضاسی ظهورنده سفره کتمك شرطیله یاخود برخدمت سابقه یه مقابل دولت طرفندن اعطا اولنان ملك ومالکانه

تیمارخانه دلیلر حفظنه مخصوص اولان بنا

تیمّم صو اولمدیغی صورتده قوم یاخود طپراق ایله ابدست المق

تیمّن مسعود ومبارك وفرخنده اولمق

تیمیم تیمم ایتدرمك وقصد ایتمك

تیمین تهنیه وتبریك ایتمك

تین انجیر دینلن میوه

تیه بیابان: بریه: چول: قفر صحرا: بادیه

تیهو جبل قوشی

تیهور بیابان: بریه: چول: قفر صحرا: بادیه

ث اشبو حرف ثاى مثلثه ترتيب حروف عثمانيده بشنجى حرف اولوب حسابا دار تركيب ورسائلده بشيوز عددينه اشارت اولور

ثاء حروف عثمانيه دن بشنجى اولان حرفك اسميدر

ثاليل ثولولر؛ مم‌لر؛ بستانلر

ثابت پايدار؛ وبرقرار اولان قيملدامايان

ثابته ثابت: پايدار وسائر يلدزلره نسبتله يرندن قيملدامز اولان يلدز

ثابت‌القدم مزاجى اويناق اولميوب ايشنده وسوزنده برقرار اولان

ثار ديت: قصاص: انتقام

ثاقب ياندن يانه دلوب كچر اولان ونافذ اولان؛ ياندن يانه كيروب كچيجى اولان

ثاقل ثقيل: اغر؛ كران اولان خفيف اولميان

ثالث اوچنجى: ايكنجى ايله دردنجى اراسنده اولان ومياينجى برنزاعك فصلى ايچون انتخاب اولنان كمسنه

ثالث ثلاثه اوچ نسنه نك برليسى

ثالثا اوچنجى اولمق اوزره

ثالثه ثانيه نك التمش جزئندن برجزئى

ثالوث شئ واحدك اوچ شى اولمسى

ثامر مثمره ميش وير ميوه دار باردار اولان

ثامن سكزنجى يدنجى ايله طقوزنجى اراسنده اولان

ثامنا سكزنجى اولمق اوزره

ثانى ايكنجى برنجى ايله اوچنجى اراسنده اولان وچويريجى دوريجى: دوندريجى اولان

ثانيا ايكنجى اولمق اوزره

ثانيه دقيقه نك التمش جزئندن برجزئى

ثبات پايدار وبرقرار اولوب دورمق وثابت اولمق اويناق اوينامق وطبع مزاج وعقلك متانتى ارزمق قيدنده اولمق

ثبت پايدار وبرقرار اولوب دورمق

ثبوت ثابت اولمق اويناق اولمامق

ثبوتى ثباته منسوب ومتعلق اولان

ثبت ثابت وپايدار وبرقرار اولان

ثخانت قالين وبك صيق اولمق

ثخن بمعناه ايضا

ثخن بمعناه ايضا

ثخنه بمعناه ايضاً

ثخون بمعناه ايضاً

ثخين قالين يك صيق سخت اولان

ثدى ممه: بستان

ثدى بمعناه ايضاً

ثدى بمعناه ايضاً

ثدى ثديلر: ممه‌لر

ثراء طپراق: تراب: ارض وثروت مال ومنال زنكينلك

ثرائد ثريدلر: تريدلر

ثرم برينك ديشلرينى كوكلرندن قيرمق

ثروان زنكين: مالدار: صاحب ثروت اولان

ثروت مال ومنالك چوقاولمسى زنكينلك

ثرى طپراق: تراب

ثريا پروين دينلن واولكر دينلن طوپ يلدزلر ركه نور برجده ديران يلدز زينه قريباً ولور

ثريد تريد دينلن طعام ارباب قصعه وثريد كاسه ليس چناق يلايجى رذيل ادم

ثطاع زكام علتى: نوازل علتى

ثطاعى زكام اوغرامش اولان

ثعبان يلان: اژدرها

ثعابيب غزادن اقان ايلمغك صافى ساليه

ثعلب سالب دينلن كوك كرد وكلو قينادلد قده شربت اولور ودلكو دينلن حيله كار حيوان

ثغر دربند: بوغاز: دار الحرب سرحدى: دشمن اغزى

ثغور ثغرلر: دار الحرب سرحدلرى دشمن اغزلرى

ثفايت نفوذ ايجمك: ايشلمك

ثقات ثقه‌لر: قلبك اعتماد ايتديكى كسنه‌لر: ممتسك وحجت وكفيلل مثللو صادق ومعتمد دوستلر

ثقافت ظرافت: ذهن چابك اكلاموق

ثقال اغر: وكران اولمق: خفيف ولماموق

ثقاله بمعناه ايضاً ومكدر ومحزون اولمق

ثقب دلمك: ياندن يانه ايشليوب كچمك: ودليك: سوراخ ومعلومات كامله

ثقبه دليك: سوراخ

ثقة ايناتمق: اعتقاد ايتمك وقايه اعتماد وامنيت ويره‌جك كسنه تمسك حجت وكفيل مثللو و صادق ومعتمد دوست

ثقف تيزكار وچيره دستا ولوب هر خصوصده اوزورلك ودانا اولمق

ثقل اغرلق ساز وسامان بار وبنكاه يوك اوفاقچغك وكرانبها وذى قيمت اولوب حفظ وصيانتا ولناز كسنه

ثقلان انسان قسمی ایله جن طائفه‌سی

ثقلین بمعناه ایضا

ثقلاء ثقیل اولنلر

ثقلة آغرلق: یوك: بار: بنكاه وصقنك: ملال: فرحسزلك

ثقیف تیز کار و چیره دست اولوب هر خصوصده اوز وزیرك ودانا اولان

ثقیل آغر: گران وزنی زیاده‌جه اولان وملال وصیقنتی‌یه موجب اولان وبد منظر وکریه الهیئه اولان

ثكل ادمیك سودیکی دستنی یلخود ولدینی یاوی قیلمق

ثکلی ولدینی یاوی قیلمش عورت

ثلاثه اوچ عددی: سه

ثلثون اوتوز عددی: سی

ثلاثی اوچه منسوب اوچدن عبارت اولان واوچ حرفدن عبارت اولان لغت اصلیه‌که یچمش زمانك غائب مفرد مذکری اولور

ثلاثین اوتوز عددی ثلاثون‌سی

ثلاج قار و بوز صتان کمسنه برف فروش

ثلث بر نسنه‌نك اوچ جزئندن برجزئی

ثلث بمعناه ایضا

ثلثاء صالی کونی: سه شنبه

ثلثه اوچ عددی سه

ثلثون اوتوز عددی سی

ثلثین بمعناه ایضا

ثلثی یازینك بر نوع خطی که یازینك حروفی بیوك اولور

ثلج قار: برف كه قیش موسمی یغر

ثلم کدملك: چیمك بر نسنه‌نك اغزینی یاخود کنارینی دیشر دیش ایتمك وچانلا تموق

ثلمه رخنه: کدك: یارق: چاتلاق

ثلوج ثلجلر: قارلر: برفلر

ثمّ بعده اندنصکره: پس

ثمار ثمرلر ثمره: میوه‌لر محصوللر

ثمان سکز عددی: هشت

ثمانون سکسان عددی هشتاد

ثمانیه سکز عددی هشت

ثمانین سکسان عددی هشتاد

ثمر اغاجك یمشی میوه ومیوانك هر بر درلوسی وفائده کار حاصل

ثمره بمعناه ایضا

ثمن بر نسنه‌نك سکز جزئندن برجزئی

ثمن بها: قیمت: دکر

ثمیر یمش ویرن میوه دار: باردار اولان

ثَمين قيمتلو بهالو كران بها اولان

ثن ثَناء مدح ايتمك ؛ وصف ايتمك

ثِنا ديز باغى ؛ پابند

ثَناء ثِناء ايكيشر ايكيشر جفت جفت

ف ثناخوان ثنا اوقويجى ؛ مدح ايديجى دعا ايديجى اولان

ف ثناخوانى ثنا اوقويجيلق ؛ مدح ايديجيلك

ف ثناكار ثنا ايديجى ؛ مدح ايديجى دعاجى اولان

ف ثناكارانه ثناكاره لايق وياراشور اولان

ثناكارى ثنا ايديجيلك ؛ ثنا ايتمك

ف ثناگو ثنا سويليجى ؛ مدح ايديجى دعاجى اولان

ف ثناگويى ثنا سويليجيلك

ف ثناور ثنا ايديجى ؛ دعا ايديجى اولان

ف ثناورانه ثناوره مناسب اولان

ف ثناورى ثناورلك ؛ و ثنا اوزره منسوب اولان

ثَنائى ايكى حرفدن عبارت اولان لغت اصليه

ثَنَوى مجوسى ؛ ايكى خالق يعنى خالق الخير ايله خالق الشر قولنه قائل اولان كمسنه

ثَنى قاتله قويروب بوكلك

ثِنى تكرار ايكى كره ياپمق

ثَواب جزاى خير ؛ اجل مكافات

ثَوابِت ثابته لر وسائر يلدزلره نسبتله يرندن حركتا يتميوب ثابت اولان يلدزلر

ثَواقِب ثاقبه لر ؛ زياده پارلايجى يلدزلر

ثَوالِث ثالثه لر

ثَوانى ثانيه لر

ثَوب بدن اورتيسى ؛ لباس ؛ روبه

ثَور صوغر ؛ اوكوز وحمل برجيله جوزا برجى بيننده اولوب برج ثابتك اسميدر كه شمس اول برجه نيسانك سكزنده دخول ايدر و نوزقالدرمق وقتنه وقتنا دچيقارمق

ثُؤلول ممه ؛ بستان

ثُوم صارمصاق دينلن بر رايحه لو نبات

ثِياب ثوبلر ؛ لباسلر ؛ بدن اورتيلرى

ثِيابى حمام خدمتجيلرندن مشتريلرك اثوابنه نظارت ايدن كمسنه

ثَيِّب اركورمش قيز اولميان خاتون زوجندن مفارقت ايلمش طول خاتون ومتزوج اولمش ارك

ثَيِّبات ثيّب اولان خاتونلر

ثَيِّبه زوجندن مفارقت قيلمش طول خاتون

سَفاء برهيده اسم خردل سفيد كه بعجم سپند اندر ترجمه شره انخمى ديدكلرى بدر

ج — اشبو حرف جيم عربي ترتيب حروف عثمانيده التنجي حرف اولوب حساب ابجدده ترکيب ورسالهلرده اوچ عددينه اشارت اولور ومکتوب ايله سند تاريخلرنده جمادي الاخري شهرينه دلالت ايدر مکتوب واوراق سائره تاريخلرنده جمادي الاولي شهرينه علامتدر

ف (جاير) — محل؛ مکان؛ موضع؛ موقع

ف چابچا — اوته بري بعض محلده متفرق اوه رق وبريره محلدن محله

جابر — تکبر وتعظيم ايدن مرحمتسز وشفقتسز اولان عزيز وقوي اولان وقيرجي وحقنجي

ف جابلوس — يالنقلنجي؛ مملق متصبص

ف جابلوسي — يالتقلنجيلق تملق تصبص

جمابي — اوقاف اجارهلريني ياخود خراج وويرکو طوبلامغه مأمور اولان کمسنه

جاثليق — ملت نصاراده امام وپيشوا مقامنده اولان عالم وعابد کمسنه بطريق بيوك پاپاس

جاحد — بلورايکن انکار ايديجي اولان

جادب — کاذب؛ يلان؛ يلانجي اولان

جاده — اولو يول؛ شاه راه

جادو — سحرباز؛ ساحر؛ سحر ايديجي

ف جادوگش — بمعناه ايضا

ف جادوگر — بمعناه ايضا

ف جادوگري — جادولق؛ سحر؛ سحربازلق

ف جادوي — بمعناه ايضا

ف جادي — سحرباز؛ سحر ايديجي؛ ساحر

جاذب — جذب ايديجي؛ کندويه چکيجي اولان

جاذبه — جذب ايديجي کندويه چکيجي اولان وان؛ لطافت؛ حسن؛ جمال

ف جاذو — جادي؛ سحرباز

ف جاذي — جاديلق؛ سحر؛ سحربازلق

جار — قوکشو ويقين؛ قريب اولان

جاز — جر ايديجي؛ چکيجي اولان وحرف جر

جارح — جرح ايديجي؛ اوروب يارهليجي

جارحه — مال قزانمغه آلت اولان اعضانك هر برسي ال اياق وغيروسي فرجي مثللو

جارم — جرم وقباحت صاحبي

ف جاروب — سپورکه

جاروبزن — سپوريجي؛ فراش؛ فراشت وکيلي

جاروبکش — بمعناه ايضا

جاري — جريان ايديجي؛ آقيجي؛ آقارقان ونافذ ومرعي اولوب ناس بينلنه کيجر اولان

جاريه — جاري اولان والجاريه ايله النوب صاتيلان قيز ياخود قاري

جادِمْ جذم ایدیجی: کسوب اتیجی قاطع اولان

(جازو) جادی: سحرباز

جاسِر جسارت ایدیجی اولان

ف **جاسوش** شاشید دشمنه افشا ایتمك ایچون بر دولتك یاخود زونك ویا افرادناسك اسرارینی تجسس ایدوب راشدریجی اولان کمسنه

ف **جاسوسی** جاسوسلق: شاشیدلك

جاعِل قلیجی یاپیجی: خلق ایدیجی اولان

جافی جفا ایدیجی: ازیت وریجی اولان

ف **جاگزین** بر محلی انتخاب ایدوب آنده ساکن اولیجی

ف **جاگیر** جای کیر واقع اولان وقوعه کلن واوتوریجی ویوبیجی اولان

جالِبْ جلب ایدیجی براخر محلدن کند ویانینه کتوریجی اولان وکندو چکوب جذب ایدن

جالِسْ جلوس ایدیجی: اوتوریجی اولان وارقه داش: ندیم اکثریا همجلس وهمصحبت اوله

جالِعْ آچق مشرب وبی حیا وادبسز اولان

جالِفْ دری باخور قابوق صویجی اولان

جالِفه دری یله الی برابر قوپران پاره

جالوت نفی: جلا: سورکن

جالی جلا لو: پارلاق اولان وسوروب دفع ایدیجی اولان

جالیه جالی اولان ونفی جان سورکون ونفی وجلاده بولنانلر واهل ذمت طائفه سی

جامْ جام: قدح: پیاله: وآیینه وپنجره جامی

جامِحْ ضبط اولنمز باشی سرت سرکش اولان آت

جامِدْ طوکمش: غیر جاری وبی حیات اولان ومحصولسز اولان

جامدان لباس قویه جق نوبچه وطولاب: وزنبیل

جامدانه بمعناه ایضا

جامِعْ جمع ایدیجی: طوپلایجی وجمع ایتمش: وطوپلامش بولنان وحاوی ومحیط اولان ومسلمین ایچون عمومی عبادتگاه اولان بنا

جامعه جامعه بولنان وجامعه منسوب اولان

جامعیّة جامع اولمقلق: زیاده نسنه یی حاوی اولمق

(جامکان) جامه ده صویمق وگیینمك ایچون مخصوص اولان محل

جاموش — مانده صوصغری دینلن حیوان

ف جامه — بدن اورتیلسی: ثوب: لباس قبا: روبه

ف جامه‌دان — اثواب صندیغی، یلخود طولابی

ف جامه‌شوی — چماشورجی اثواب ییقایجی

ف جان — روح حیوانی حیاتك اصلی ومنبعی اولان قوت یاخود جسم لطیف

جانّ — جن جمعی

ف جان آزار — اذیت ویریجی: جان یاقیجی اولان

ف جان افزا — جانه حیات ویریجی انشراح قلبه باعث اولان

ف جانان — جانلر: روحلر

ف جانان — محبوب ومعشوقه دلبر گوزل

ف جانانه — ایضاً

ف جان آور — جانلو دیری اولان جوان

جانب — یان: طرف: سو

ف جانباز — جاننی اویونده تهلکه یه قویان یعنی تقبیرات بدنیهٔ غریبه وظهار ایلدن ناشی مشاهده ایدنلر عندنده تهلکه ومخاطره یه القا ایدك آت جانبازلری وآت جانبازی [illegible]

جانبخش — روح ویریجی حیات ویریجی اولان

جانبدار — صحابت: وحمایت ایدیجی طرفدار: طرفلو اولان

جانبی — جانبه منسوب یان صاپه اولان واجنبی خارجدن اولان

جانبین — تثنیه‌نك ایکی طرفی

جانح — جنحه وقباحت صاحبی اولان

جانخراش — جانه اذیت ویریجی اولان

جاندار — جانلو: ذوحیات اولان

جانربا — جان قاپیجی اولان ذو عجیب وغریب اولان زیاده سیله گوز ودلبر اولان

جانسپار — جان تسلیم ایدیجی جاننی فدا ایدیجی: جاننی صرف ایدیجی اولان

جانسپارانه — جاننی صرف وفدا ایده‌رك

جانستان — جان الیجی: جان قاپیجی اولان

جانسوز — جان یاقیجی یوزك طوتشدیریجی اولان

جانشکار — جان آولایجی اولان یعنی اولدیریجی محبوب ومعشوق

جانشین — قائممقام: وکیل منصب صاحبی یوسته کچوب اوتوریجی اولان

جانفرسا — جان آشندریجی: ملال صقندی وکدر: حزن واذیت ویریجی اولان

جانفزا	جان آرتیریجی: تازه جان ویریجی وقلبه انشراح وشادمان ویریجی اولان
جانفزای ف	بمعناه ایضاً
جانفشان ف	برنسنه اوغورنده جاننی صرف ایدوب فدا ایدر اولان
جانفشانی ف	غیرت: حمیت جاننی صرف وفدا ایتمك
جانكاه ف	جان اکسیلدیجی رنج وكدر وخاطر اضطرابنه باعث اولان
جانگداز ف	جان اریدیجی: حزن ورقت قلب ورحمت کتوریجی اولان
جانگذار ف	جاندن کچر اولان: وجانه تأثیر ایدر اولان
جانگزا ف	جان آصریجی: اولدیریجی قاتل مهلك اولان
جانگیر ف	جان آلیجی: روح قبض ایدیجی اولان
جان نثار ف	جاننی فدا ایدوب صرف ایدر اولان
جانوار ف	حیوان صاحب حیات اولان
جانور ف	بمعناه ایضاً
جُسانه	حیوان یاورسی بچه
جانی	عزیز جاندن سولمش اولان
جانی	جنایت ایدیجی صوچ وقباحت صاحبی اولان
جاود	باقی: دائم لایزال ولایموت اولان

جاودان ف	بمعناه ایضاً
جاودانه ف	بمعناه ایضاً
جاودانی ف	بمعناه ایضاً وجاودان وابدی اولمق وجاودانلق ابدیت
جاورس ف	قره داری دینلن اکن
جاوید ف	باقی ودائم لایزال ولایموت اولان
جاویدانی ف	بمعناه ایضاً
جاویدانه ف	بمعناه ایضاً
جاه ف	قدر: منزلت: منصب
جاهه ف	بمعناه ایضاً
جاهد ف	صرف مقدور ایدیجی اولان کلدیکی قدر چالیشی اولان ودین دشمنی ایله جنك وقتال ایدر اولان
جاهض	جهر وضت وحدت جرئت صاحبی کوزی پك اولان
جاهل	بلمز: نادان: خبرسز اولان ودنیادن خبرسز اولان
جاهلی	جاهله منسوب ومتعلق اولان
جاهلیة	وقت سعادت نبویه دن مقدم اولان جاهللك وبت پرستلك وجاهل اولمق
جائی	مكان: محل: یر: موقع: موضع
جائر	ظالم: ستمكار: واعتدال وجاده دن چیقوب صپه کیدن کمسنه

جابِرْ عقله ویاخود قانونه وشریعته موافق اولان
مأذون ولا بأسا اولان
جائِزَه عطیه بخشش ولطف واحسان وکوزل ومقبول اولان شعر وضرب مثل
جائِعْ آج اولان جوعه کرفتار اولان
ف جایگاه محل: مسکن
ف جایگیر واقع اولان محل صاحبی
جائِلْ جولان ایدیجی: طونیجی دونیجی اولان
ف جای نشین قائممقام وکیل: ومنصب صاحبی ویوسته یجن کلیجی آتی زیرده واقع اولان
جانی
جب درس قویو
جَبابِرَة جبارلر: ناحق یره دائما قتل نفوس ایدنلر
جَبّار قهر وعزت وعلو وعظمت صاحبی الله: ولجلال ومتکبر ومتمرد اولان وناحق یره دائما قتل نفوس ایدن ومرحمتسز اولان
جِبال جبالر: طاغلر: کوهلر
جَبان قورقاق: هبوب بی زهره اولان
جَبّانَة بمعناه ایضا
جَبانَة جبین قورقاقلق: عدم جسارت لازمی

جِباوَة دیزوب: دیوشرب طوپلامق وجابیلك خدمتی
جِباه جبهه لر: باش النلری
جِبایَة دیزوب دیوشروب طوپلامق وجابیلك خدمتی
جُبَّه معلوم بر نوع لباس که قولکری قصه واتکی طارجه اولور
ف جَبخانه طوب وتفنکدن انداخت اولنه جق باروت وکولله وقورشون وبونلرك حفظنه مخصوص اولان محل
جَبْر زور وقهر وعنفله معامله ایتمك وضبط ایدوب کندو اداره سنه براقلق: وقیریغی بتونلمك وقیرق کمکی صارمق وعلوم هندسیه دن بر علمکه اکا جبر ومقابله دخی دینور
جَبَروت فرط: عظمت: وجلال عالم جبروت عالم اعلا
جَبْری کندو اراده سیله اولمیوب زور وقهره مبنی یاپلان
جَبْریات علم جبر مسئله لری
جَبْریَّة بر مذهب اسمیدر
جَبْس کیرج ایجی
جَبَل طاغ: دیه وجه الارضیدن اوغرایوب خیلی ارتفاع کسب ایدن هیئت معدنیه

جِبِلّة — اصل یرادلش : خلقت طبیعت : نهاد

جِبِلّی — اصل ویرادلش وخلقت وطبیعتده اولان

جُبْن — قورقاقلق : عدم جسارت لازمی وپنیر

جُبُن — قورقاقلق وپنیر

جَبُورَة — کبر وکبریا : عظمت : جلال

ف جُبَه — زرهدن اولوب دمیر خلقه وبولدن مصنوع اولان جنك لباسی

ف جبه پوش — زره کین زره قوشانان

جَبْهَه — یوزلنکه ایکی قاش ایله صاچ بین محل راسنده اولان قطعه اولوب حالت سجده ده یره قونور

ف جبه خانه — سلاح یاخود باروت حاضر قوللانمق ایچون محافظه اولندیغی بنا واردوده یاخود سفینه ده باروت حفظنه مخصوص اولنان محل وانبار خانه ولنجق باروت وکولله وقورشون

ف جبهه سا — النی یره سورن النی یره اولان

ف جَبهه سای — بمعناه ایضا

جِبّیر — بك کبرلو اولان

جِبیره — قیرق کمك صارمغه استعمال اولنان صارغی وتخته

جَبین — قورقاق بی زهره بورکسز اولان والنك اوست یاریسنك اوجی که شقاق یرینه بنشلك اولور

جَبینان — النك اوست یاریسنك شقاق یرلرینه بنشلك اولان ایکی اوجی

ف جَبین سا — النی یره سورن : آلنی یره اولان

ف جَبین سای — بمعناه ایضا

ج ث

جُثام — اویقوده اغرلق بصمق اغرلق عارضه سی

جُثّة — شخص : قالب : بدن تن : وجود

جُثمان — بمعناه ایضا

جُثوم — اصلا قیملدامامق اوزره یرلشوب اوطورمق

ف جُثّه دار — بدنلو بدنی بیوك اولان

ج ح

جِحاش — زور ایله اوتره قاقوب صارمق وقلبالق ایتمك صقشدرمق مزاحمه ایتمك

جَحْد — بلهرك انکار ایتمك

جَحس — طرملمق وقتل ایتمك وکید ومکر وحیله وخدعه ایتمك

جَحف — فیوق صویمق وقاپمق المق

جَحیم — علوی بغایت شدید اولان اتش وقات قات برری اوزره یاتان اتش وچقور یرده یانان عظیم اتش وجهنمك طبقهٔ سفلاسی

جَحِیمِی جحیمه منسوب ومتعلق اولان

جُحُود بله رك انكار ایتمك

جَحْف (ج خ) عهده سندن وقدرتندن زیاده

جَخِیف تنسنه ایله اوكنمك كندوبك صاغو خودبین ومتكبر اولان كمسنه

جَدّ (ج د) دده : بیوك بابا : بابانك واناننك باباسی وبخت : طالع : وحظ نصیب ووقع وقدر وحظ ورزق وقسمت

جِدّ چالشوب چبالمق : كرچكدن ایشلمك

جُدَا (ف) آیری یشقه مفروق اولان

جِدًّا حقیقت تحقیقاً فی الحقیقه

جِدَار دیوار : حائط

جِدَاع سوكشوب خصومت ونزاع ایتمك

جُداگانه (ف) آیریجه : یشقه جه

جِدَال شدتله مخاصمه ایتمك : غوغا ایتمك

جُذَام برص علتی الرتنلك وابرص اولان ابرش واله تنلو اولان

جَدَاوِل جدوللر

جُدَائی (ف) آیری اولمق : یشقه المق

جَدْ بجَدْ (ف) سلسله قوللا ایرق باباردن اوغله

جَدَّه بیوك انا بابانك یاخود انانك اناسی

جَدَّهٔ صحیحه بابانك اناسی

جَدَّهٔ فاسده انانك اناسی

جادّه یول : طریق : راه

جُدَد جاده لر یوللر : طریقلر : راهلر

جُدُر دیوار : جدار : حائط

جُدَرَا جدیرلر : لایق وسزاوار اولنلر

جُدْرَان جدرلر جدارلر : دیوارلر

جُدَرِی چیچك تعبیر اولنان قبارجق علتی

جُدَرِیّ بَقَرِی اینك چیچكی دینلن قبارجق

جَدْع زندانه قویوب حبس ایتمك وبرینك بورننی كسمك یاخود قولاغنی ویا النی ویا ایاغنی كسمك

جَدَعَه كسلمش بورونك یاخود قولاقدن یرنده قالان بقیه

جَدَل عن اقتدار شدتله نزاع وخصومت ایتمك

جَدْوَار معلوم ومشهور برنوع كوكدر

جُدُور لایق سزاوار شایان اولان

جَدْوَل خانه خانه تقسیم اولنوب هر برخانه ده بر رشته قید اولنمشدر لوحه اوزرنده حاصل اولان هیئتكه اكثریا حسابه متعلق لایحه لرده استعمال اولنوب ونهر صغیر وصویولی

جَدْی كچی وغلاغی : كچی یاوریسی وفلك بروجنده قوس برجیله دلو برجی بیننده واقع اولوب شمس مذكور برجه كانون اولك سكزنده یاخود طقوزنده دخول ایدر

جَدْی فلككِ قطب شمالیسنده همان متصل اولوب تیمور قازق دینلان یلدز

جَدِید یکی اسکی مقابلی اولان نو اولان

جَدِیدان کیجه وکوندز لیل ونهار روز وشب

جَدِیر لایق سزاوار شایان اولان

جُذَام جمله بدنه سودا انتشار بولنمسندن تحدث ایدوب جمیع اعضانك مزاجی وهیئتی متغیر وفاسد اولمسنه وبدنده برام زیاده لر وجبانلر ظهورینه وبعضاً اعضانك چوریوب دوکلمك کیفیتنه مؤدی اولان علت که اصکا مسکینلك وجذام دخی دینور

جَذْب کندویه چکمك

جَذْبَة بمعناه ایضاً

جَذْر کوك بیخ : اصل وجذر محیطلك قرنا تیری مناسبتله نظام ولسان اوزره طولدقدن صکره بهر اونه ایکی ساعت باشنده چکلوب کسامسی وکند وکندویه ضرب اولندقده عدد معلومی حاصل ایدن عدد

جَذْرِ تَام وجه مذکور اوزره عدد معلومی بلا تخلف حاصل ایدن عدد

جَذْرِ اَصَم وجه مذکور اوزره عدد معلوم فقط تقرب ایدوب صحت اوزره استخراجی ممکن اولمیان عدد

جَذِل اغاجك یوقاریسی کیندکدن صکره قالان کتوك ایله کوك

جَذْم کسمك قطع ایتمك وبیك النی کسمك قطع ید ایتمك

جُذَمَاء کسلمش ال ید مقطوع

جَذُوب جذب ایدیجی : کندویه چکیجی اولان

جُذُور جذرلر : کوکلر : اصللر بیختلر

جُذُول جذللر کوکلر اصللر کتوکلر

جَذِیم کسلمش قطع اولنمش اولان

جَرّ چکمك کندویه طوغری تحریك ایتمك ح وبر کلمه یی مکسور ایلمك : وکسره نك علامتی که اسره دخی دینور جنایت ایتمك کندویی تذلیل ایدجك ایش ایشلمك وکبه حیوان وقتنده طوغمیوب ولدیی قارننده وقتندن زیاده طاشیمق

جُرَاب چوراب دینلن ایاق اورتلیسی

جِرَاب طغارجق : یول ذخیره سنی قودقلری مشین توبره وخابه توبره سی

جرائت بهادرلك: يكيتلك: شجاعت

جراءة بمعناه ايضاً

جراح جرحلر: يارەلر: زخملر

جرّاح يارە تيمار ايدن استاد

جراحت جرح يارە زخم ويارەدن جريان ايدن صولو مادە

جرّاحى جراحە متعلق ومنسوب اولان

جراد چكركە ديلن بوجك

جرّار چكيجى: صوركلايجى ونفراتى طراوان وانتقالى كثير اولوب آهستە آهستە حركت ايدن عسكر ودلنجى كدا

جرّارە نفراتى فراوان وانتقالى كثير اولوب آهستە آهستە حركت ايدن عسكر

جرابة نسوان كنج وكوزل اولمق ووكالت وكيل اولمق

جرائد جريدەلر: كتابلر: دفترلر

جرائر جزيرەلر: صوچلر قباحتلر ذنوب

جربزە بغايت دوبارەجى وزيرك ومكار وعيار اولمق وفطانت ايلە تمييز وجسارت معندلە و قوت ادارەدن عبارت اولان صفت ذهنيە ودلبازلق هرلا قيردى ير جواب بولوب اشاندن مدعادەنى فورا ولمق

جرائم جرملر: صوچلر قباحتلر كناهلر وقباحت صاحبندن قباحتى ايچون اخذ وتحصيل اولنان اقچەلر

جرب ياغلو سميز اولان

جرثومە كوك: اصل: بيخ: جذر

جرح يارەلمق: زخملا رقيلمق وبرينە اغز اچوب شدتلە ازارلمق وشاهدك كذب ياخود فسق تهمتندن ناشى حاكم انك شهادتنى وعدالتنى بىرد واسقاط ايتمك وبرينك قول ورأيى باطل ونا صواب ولديغنى كوسترەرك بوزوب چوريتمك

جرح يارە: زخم

جردە صارى رنك آت كرفولەدن آچقدر

جرز طوپوز ياشى دميردن طوب اولان سلاح

جرس كليسا چاكى وچكرداف

جرع ايچمك: صويوتمق

جرعە بربوتم صو

جرم كسمك: قيرمق وكناه ايشلمك

جرم كناه: قباحت: صوچ

جرم جسم: وجود: جسد: تن

جرم كراشبولاجرم تركيبندە استعمال اولنور

ف لاجرم: لابدونا چار وبالضروره والبته وچاره سز دیمکدر

ف جرمناك: قباحتلو: صوچلو اولان

جروح: جرحلر یاره لر: زخملر

ف جره یات: طوغان تعبیر اولنان قوشك ارککی یا خود آق جنسی واوق: تیر: سهم

جری: جسور: شجیع: یکیت ایچی پر و ابهادر اولان

جریان: آقمق وسرعتله مرور وکذران ایتمك چابك یوروب کیتمك وسکرتمك قوشمق وبالوق مثللو حرکت ایتمك

جرأت: بهادرلق: یکیتلك: شجاعت وعدم رعایتدن ناشی اجتناب اولنمیوب ناسزا اشلر ایشلمك

جرب: یلان بالغی

جریح: مجروح یاره لی زخمدار اولان

جریده: برنوع اتلو تعلیمنده خلقك بری برینه آتدقلری دکنك دفتر: کتاب

جریره: صوچ قباحت: ذنب

جریم: جرم وجریمه صاحبی قباحتلو کناهکار اولان

جریمه: صوچ: قباحت: کناه وصوچلو کسنه دن صوچی ایچون اخذ وتحصیل اولنان اقچه

جزء: پاره پارچه بلوك قسم بتوندن اکسك اولان مقدار وقرآن عظیمك اوتوز فصله تقسیمندن حاصل اولان بلوك وکتاب ترتیبنده بش کاغد یعنی اون یپراق ویکرمی صحیفه مقداری وچوجقلرك قرائته ابتدا ایلدکلری اوقودقلری صغیر کتاب ومرکب اولان نسنه نك ترکیبنه داخل اولان نسنه

جزء لا یتجزی: آرتق تقسیم قبول ایتمز اولان جزء بولنمکدن مبرا اولان بلوك

ف جزء خوان: قرائتده مبتدی اولان

جزا وقیان

جزا: قباحت وکناه مقابلنده برینك مظهر اولدیغی عقوبت ویلاوبر نسنه یه مقابل ویریلن مکافات وعوض قارشولق

جزاء شرط: شرطك حصولنه تابع اولان کیفیت وعبارده شرطك مقابلی اولان قضیه

جزار: دوه قصابی

جزالة: بیوك وعظیم اولمق وعقللو وخوب رأی وپك اندیشه لو اولمق

جزائر: جزیره لر: اطه لر

جزائل: جزیل وکثیر اولنلر

ف جزبند: جلد اولنمامش اوراق حفظی ایچون استعمال اولنور کتاب فابی رسمنده بر نوع ظرف

ف جزدان: بمعناه ایضاً

جزر: بحر محیطک قریانیریله مدندن صکره چکلوب اکسلمسی

جزع: عین الهر دینلن طاش که حیوان کوزینه متشابه اورته سنده اولان بنک اطرافنده برقاج بشقه بشقه رنکلو حلقه اولور ذی قیمت طاشلردندر

جزع: صبرسزلق ایدوب اظهار حزن برله تلاش ایتمک

جزم: کسمک قطع ایتمک وشرط واستثناء اقامه ایتمیه رک حتم وقطعی وجه اوزره یمین ایتمک وبر ایشی اصلا ایلشلک قالماموق اوزره کسوب بتورمک وبر کلمه نک آخرنده اولان حرفک حرکه سنی قالدیروب اسکان ایتمک وقرآن کریمی فصاحت وتأنی ودقت وسکونت اوزره طونیره رق اوقومق وتخمین وتقدیر ایتمک ویازینک حروفنی طوغرلدوب هب بر چزیده یازمق وحرفک حرکه سز اولوب ساکن اولدیغنه اشارت اولان علامت که خلقه رسمنده اولوب حرفک اوزرینه وضع وترسیم اولنور

جزوع: صبرسز اولوب همان تلاش واضطراب وتأثیر اظهار ایدر اولان کمسنه

جزوی: جزئی واولان کلی اولمیانه قلیل اولان

جزی: جزیه لر ویرکولر: خرجلر

جزیه: خرج ویرکو ومسکراندن اخذ اولنان ویرکو

جزیره: اطه دورت طرفی صو قوشاتمش اولان یاخود یالکز بر طاربوغاز واسطه سیله قره یه بتشک اولان قطعه ارض

جزیل: چوق کثیر: بسیار اولان

جزئی: جزئه منسوب ومتعلق اولان کلی اولمیان کم وناقص وقلیل اولان زبون وکامل اولمیان

جزئیات: جزئی اولان شیلر

جسارت: دلیر وبهادر اولمق بر شیئه قورقیوب صالدرمق

جسام: جسیم وبیوک وجودلو اولانلر

جسامة: بیوکلک وجودلولک

جسان: لایق: یاقشور: مناسب اولان

جسوسی: ایکی یوزلولق: مرائیلک

جست: ارامق اراشدرمق تجسس ایتمک

جست صچرامق: وآتلايجى وقاپچى قورتليجى وصچرايه رق آتلايه رق

جسته صچرايش: آتلايش ودرجه وادیم: خطوه

جسته جسته درجه درجه: آز آز

جسد بدن: وجود: تن

جسدى جسده متعلق ومنسوب اولان

جسر كوپرى: نهر ياخود چقور اوزرينه انشا اولنان يول كه ديرك اوستنه ياخود ايكى كناره طيانه رق قائم اولور

جسم بوى واك وقالنلغى اولوب اطرافى محدود وكندوسى برمكانده موجود ايكن هر سائر جسمى اول مكانه دخولدن منع ايدن نسنه هر نه اولور ايسه اولسون

جسمانى جسمه منسوب ومتعلق اولان

جسمانيه جسم اولمق

جسور جسارتلو: دلير: بهادر يكت اولان

جسور جسرلر: كوپريلر

جشوع بخل: طمعكارلق هيچ هديه وبخشش ويرمامك

جسيم بيوك اولو: عظيم: كبير مهم اولان

جشاء بر محل اويغونسز كلمكله آخر محله نقل مكان ايتمك

ف **جشن** دوكون ضيافت عيش وعشرت

جشوء بر ارضدن ارض آخره كيدوب خروج ايتمك

ج ص **جص** كيرج: ألجى: اهك

جغ **جصاص** كيرجچى وصيواجى: بادانه جى

جعاله اجرت عوض: اجر: مكافات ورشوت

جعد قيورق صاچ: كاكل بوكلم: خلقه

جعر حيوان بوقى نجاست

جعلى ساخته دوزمه تقليد اولان

ج غ **جغد** بايقوش: بوغو قوشى ديلن قوش

ج ف **جف القلم** قلمى كاغددن قالدرميه رق ايچى بوش اولان نسنه

جفا بريني آزارده وخاطرمانده ورنجيده قيلمق بريك ياكو كلنه يا بدسز كدر ويرمك

ف **جفا پيشه** جفا كار: ظالم مرحمتسز اولان

ف **جفاكار** ذهنه وكوكله كدر واضطراب ويرن مرحمتسز وظالم اولان عدالتسز اولان

جفاكش جفايه متحمل اولوب جكر اولان

جَفانْ جفنه‌لر: كريم وجوانمرد اولانلر

ف **جِفتْ** اش: زوج اولان: تك اوليان وايكى اولان وايكى عدديله تقسيم اولنمسى ممكن اولان

ف **(جِفتَه)** ايكى ارد اياغيله برابر دپمك غائبدن خبر ويرمك ادعاى كاذبيله بعض حيله كار و بيغزلرك توغل ايلدكلرى برنوع هرزه

جُفرَه چقور: حفره

جَفرِى جفرهرزه سنه متوغل اولان بيغز كمسنه

جِفسْ ضعيف وچولپك اولان ولئيم ورذيل وفرومايه اولان كمسنه

جَفنْ وزم اغاجى: اصمه: كتوك

جَفنَه كريم وجوانمرد اولان كمسنه

ج اكباد **جِكَرْ** باغر وكبد ديلن الت باطنه كه صفرا ديلن يشل صو انده حاصل اولوب معده يه جريان ايدرك هضم طعامه مدار وبرنوع علته كرفتار اولديغندن معده فسادى وصاريلق علتى وامراض مختلفهٔ سائره ترتب ايدر بو التك خاصتله فره جكر تسميه اولنوب آق جكر بالعكس آلت تنفسدركه بوركدن كاكلز سياه قان هواى نسيمى ايله خودنا بذيرنر اولالت درونده مطهر اوله رق تطهير اولندقدن صكره آق جكردن بنه يوركه ايلديلوب يوركدن شاخ طمرلرى واسطه سيله جميع اعضاى بدنه آب حيات مثللو تقسيم وتجزيه اولنور

جِكَردُوزْ آدمك جكرينى ثقب ايدوب دلك دلك ايديجى اولان

جِكَرسُوزْ جكر يا قيجى كدر ويريجى اولان

جِكَركُوشَه جكرك كوشه سنى مثلنده عزيز وشريف وحقير طوتلانلسنه

جَلّ بيوك واولو وبزرك اولسون معناسنده دعاى عربيدر

جُلّ برنسنه نك چوغى واكثريسى وچول ديلن برنوع آت اورتيسى

جِلاء برنسنه نك كيريني پاسنى آچوب مصيقل وپارلق قيلمق وشنه مصيقل وپارلق ولمق وبركسنه يى سوركون ايدوب وطندن اواره قيلمق

جَلاء بركسنه وطندن اواره اولمق

جُلّاب مسهل اولان دوالردن برى

جلابيب	جلبابلر: باشمقلر، ياخود فراجه لر
جلاجل	جلجللر: كچوك چاك وچكردك ودف پوللرى
جلاد	سلاحله غوغا ايتمك چكشمك
جلاد	قباحتلو لرك قتل واعدامنه مأمور اولان كمسنه
جلادده	جلالو: مجلا: پارلق مصيقل اولان
جلادة	شدت وزور وقوت صاحبى اولوب دلير وبهادر اولمق يكتا اولمق
جلاس	برينه ارقه داش اولوب اوطورمق
جلاس	جالسلر: همنشين وهمجلس اولانلر
جلاع	قمارده ياخود عشرتده غوغايه طوتلمق
جلافة	بركمسنه قبا ونصلاف وباقشمسز اولمق
جلال	قدر وشان عظمتنده غايت وتناهى يه واصل اولمق عظمت اولولق بزركى
جلالت	عظمت اولولق: بزركى
جلالتانه	جلال وعظمت اظهار ايدر اولان
جلانكر	جلنكر: كليد واناختار باپان آدم

جلاة	قماش طوقويجى
جلائل	جليل وعظيم وكبير اولان نسنه لر
جلب	كندو طرفنه چكمك اخر محلدن كتورتمك
جلباب	جندانلق نوعندن براورتى
جلباب	قاريلرك كيدكى باشمق ياخود فراجه
جلبان	مرجمك ديدكلرى حبه كه بلا و وشورباده استعمال اولنوب اكل اولنور
جلبه	انا باباكونى غوغا كورلدى حارلدى
جلبه	اوكولمغه باشلديغنده ياره اوزرنده پيدا اولان دوى وپول ومهره وزمان شدتده صيق اولمق
جلجل	حيوانك بوينه اصلان چكردك ودف اطرافنه ديزيلن پول
جلجلان	كشنيش ياخود سوسم تخمى
جلد	حيوان دريسى، وبرقاب دروننده اولان كتاب قطعه سى وكتابك مربوط قابى
جلد	قوت زور شدت ودلير وبهادر اولمق
جلد	قانجيله اورمق وبهادر وجلادتلو اولان
جلديان	چابك وچالاك اولان
جلدقدم	اياغى چابك اولان

ف **جلدمزاج** چابك غضبه كلور اولان

ف **جلدى** چابكلك : چالاككلك

جليس اركداش همنشين اولان كمسنه

جلساء جليسلر : اركداشلر همنشين اولان كمسنه لر

جلسات جلسه لر اوتورشلر اوطورمنك دفعه لرى ومجلس عقد اولنملرى

جلسه بردفعه اوطورمق وبردفعه عقد مجلس ايتمك

جلسه اوطورش اوطورمنك نوع وحالتى

جلف قبوغنى صويمق وكوكندن قوپارمق

جلف باقشمسز : نصلا وخورداد فرومايه ودنى اولان كمسنه الچق ادم

ف **جلنجبين** كل انكبين بال ايله يايلمش كل طاتلوسى معسل ورد

ف **جلنسرين** كل نسرين يابراقلرى بك كوزل رايحه لو اولان برنوع كل اغاجى

ف **جلوه** دامادك كلينه ويرديكى يوز كورمه لكى واچلق پارلاقلق وكلينك يوزى اچلوب داماده كورينمك ومحبوبه نك بعض كونه : لرباو ممشالنسور حركتى وظهور ايتمك وقوعبولمق ومولوكك درونيشنك دوكمسى

جلوس پادشاهك پادشاهلغه چقوب تخت نشين اولمسى تختنه چيقمق اوطورمق

جلوسى پادشاهك جلوسنه متعلق اولان

جلوه كن جلوه وناز وادا ايديجى وظهور ايديجى

جلوه كنان جلوه وناز وادا ايدرك

جلوه كاه كلين اوطه سى وظهور محلى

جلوه كر جلوه ايديجى وظهور ايديجى

جلوه كرى جلوه ايتمك : جلوه جيلك

جله چله پاى ايپى

جله قرق كون چكيلن صيقندى

جلى واضح روشن آچق آشكار اولان

جليب اسير صاتلمق ايچون كتوريلن اسير

جليد سرت قاتى پك اولان ويكيت دلير بهادر اولان

جليدة كوزبكنده اولان صو

جليس آركداش : همنشين برابر اوطوريجى

جليل اولو بزرك عظيم اولان

جم چوقلق كثير بسيار اولان وغلبه لك : ازدحام واولجك اوزرينه باش يتمق

جما ازدحام ايدرك : غلبه لك ايدرك

جماح حیوانك قیمی دیكلدكی پك ضبط اولنمز و سرکش اولمق و قاریسی قوجه سنه اطاعت ایتمیوب بلا اذن اقرباسی خانه سنه کیدوب قالمق

جماد بی حیات اولان نسنه طاش طپراق و معدن مثللو

جمادات بی حیات اولان نسنه لر

جمادی الآخره شهور عربیه دن آلتنجی شهر

جمادی الاولی شهور عربیه دن بشنجی شهر

جمادی جماده متعلق اولان و بی حیات اولان

جمادی الآخر شهور عربیه دن آلتنجی شهر

جمادی الاول شهور عربیه دن بشنجی شهر

جمار چابك کیدر اولان دوه ارککی

جماره چابك کیدر اولان دوه دیشیسی

جماش زندوست زنباره زنپرست

جماع فعل تناسلی اجرا ایتمك

جماعت برارایه کلوب طوپلانمش اولان انسان جمله سی و قول واحده قابل اولان علما و صلحا مجتهدین جمله سی

جمال کوزللك یاقشقلق خوبلق

جمال جمللر دوه لر

جمال دوه جی شتربان

جمان خرما اغاجنك دیبی سنده لحنه شکلنده حاصل اولان لذیذ کریه بپراق برکندیسی که کسلسه اغاج قوریوب چورر

جماهیر جمهورلر بلا امرا اولان جماعت یاخود فرقه که حاکملرینی کندولر انتخاب ایدوب نصب ایدرلر و قول واحد قائل اولان علملر جمله لری

جمجمة چانچاق اغاجدن اویولمش کاسه و قفا باشی کاسه سی

جمجم دیزکین قامچی دکلمیوب آت سرکش اولمق

جمرات جمره لر اوچ جمره موسملری و مناسك حجدن اوله رق اوچ دفعه طاش آتلمسی

جمره آتش دانه سی و اول بهاره قریب هوا و صو و ارضك اسلنمکه باشلادقلری موسم که اوچ جمره در اول هوایه بعده صویه و بعده ارضه دوشر و مناسك حجدن اوله رق بر دفعه طاش اتلمسی

جمری مسکین ، حسیس ، آلچق مشرب اولان

جمع طوپلامق و یردن بر ودن بریره کتورمك و کلمه لرك برشکلی بردن یاخود ایکیدن زیاده یه دلالت ایدر و جماعت کروه

جمع جمعه کونلری جمعه لر

جُمْعَه هفته ده پنجشنبه کونندن صکره واقع اولان کون کیم اول کون جامعلرده خطبه اوقونور

(ف) **جَمْعَدان** یولجی ایچون یاپلان بر نوع محفظه

جَمْعِیَّت طوپلانمش اولمق؛ طاغنق اولمامق وافراط کثیره جمع اولنمسندن عبارت اولان هیئت

جَمَل تمام کمالنی بولمش ارکك دوه

جُمَل جمله‌لر مجموعلر؛ طاقملر

جُمْلَه مجموع؛ همیسی؛ بتون وطاقم؛ نوع؛ درلو

بِالْجُمْلَه جمیع؛ همه؛ بتون

فِی الْجُمْلَه حاصل کلام؛ الحاصل

اَزْ جُمْلَه (وَمِنْ جُمْلَه) ذکر اولنان نوعدن وطاقمدن اولمرق ذکر اولنان خصوصاتدن بری دخی بودر که

جُمْلَهٔ عَرْش ملئکه کرامدن بر جمله در

جُمْلَةً بتون بتون بلا استثنا

جُمُوح آت دیزکینه قاپجی یه قولاق ویرمیوب سرکش اولمق وقاری قوجه سندن بلا اذن کیدوب اقرباسنك خانه سنه اوطورمق

جُمْهُور حاکملری انتخابی اولوب پادشاهی اولمیان دولت وجماعت وقول واحد مقابلی اولان عالملر جماعتی ودولتك هیئت مجموعه سی

جُمُود طوکمق؛ طوکنمش اولمق وغیرتسزلك بوزوك صغوقلغی

جَمِیع مجموع؛ هپ؛ بتون؛ جمله

جَمِیعَه بریره کلمش اولان انسانلر طاقمی؛ جمعیت

(ف) **جَمْعِیَّتگاه** جمعیت محلی؛ جمعیت مکانی

جَمِیل کوزل؛ خوب دلبر اولان وایولك اولان

(ج) **جِنّ** ناردن خلق اولنمش طائفه

جَناب سرای وخانه حولیسی ومنزل یول منزلی ویرینك بولندیغی محل وحضرت لفظی کبی تعظیمی متضمن بر عنوان اولوب بیوك وکوچوك اسملری عقبنده ایراد اولنه رق الله تعالی وپیغمبر واعاظم ناس اسملری قبلنه وضع واتیان اولنور

جَنابَت انزال منی سببیله آبدستسز اولمق

جَناح قوش قنادی قوشك آلت طیرانی وانسانك قولی وبالغك قنادی واوردونك قولی یعنی طرفی

جَناحِ بَعُوضَه سیوری سینك قنادی مقوله سندن اولان پك جزئی نسنه

جَناحان ایکی قناد وایکی قول

جَناحَیْن بمعناه ایضا

نهرلیجنده بك طاشلق قیالق اولوب صویك بك سرعتلو دوشه رك قاینه رق آقدیغی محل جندللرایری قیالر

جُنار چنار اغاجی

جنازه میت اولی آدم اولمش ادملك بدنی

جِناس بکزه مك وبرلسنده لطیفه بولیله تشبه معناده اولان الفاظ استعمال ایدرك اكلنمق وتلمیح ایلمك

جُنافی هر طرفه صالنه رق فاحشجه میلان ایدوب یوریین متکبر وخودبین کمسنه

جَنافیر جعفورلریك اسکیدن قالمش مزارلر

جَنان یورك: قلب: کوکل وجان: روح

جِنان جنتلر: بغچه لر

جَنانه یورك: قلب: کوکل

جِنایه برینك نفسنه یاخود اعضاسنه یاخود مالنه ضرر وزیان ویروب صوچ ایتمك

جِنایتکار صوچ وقباحت صاحبی اولان

جَنب یان یهلو

ذات الجنب صانجان دنیلن علت

جُنبان حرکت ایدیجی حرکتده اولان صالنان وصالنه رق حرکت ایدرك وتحریك ایدیجی اولان

جُنبانی جنبانلك تحریك ایدیجیلك — ف

جُنبد کنبد: کمر قبه — ف

جُنبده بمعناه ایضاً

جُنبش دیرنمك: حرکت ایتمك: اوینامق — ف

جنّه اغاجلق کولکه لو باغچه وقیامتده تصکره صالح ومؤمن اولنلرك الی الابد سعادتله ابدا اسکان ایلدکلری اللهدن موعود اولان محل

جنتمکان مکانی جنت اولان جنتده بولنان

جُنح حمایه: سایه

جُند عسکر جمعی: اردو

جَندره بوزلمش بازی وزربنه قلم کزدیروب دوزلتمك وقماشك بوزلمش نقشنی دوزلتمك

جَندره قماش یرداختا یتمکه مستعمل برالت ومجلدلرك کاغد قصد رمغه استعمال ایتدکلری الت

جَندل طاشلق محل وایری طاش

جِنس موجوداتدن برصنف وقسم کبیر یاخود زیاده نوعی شامل وحاوی اولور ونوع: درلو: صوی ومتاع صاتیلق مال

جِنستان جنلرك مملکتی — ف

جِنسی جنسنه متعلق ومنسوب اولان

جِنسیّة: بر جنسی اولمق

جَنَف: طوغریدن یولدن صاپمق وقنایه صاپمق وکوکسك برطرفی ایچرو چوکوب دیکر طرفی اولکی فیلکی اوزره طوغری قالمغله حاصل اولان وجود چاربقلغی

جُنفور: اسکیدن قالمه مزار

جَنّات: دشمن ایله دوکشمك طوب وسلاح ایله دوکشمك معاً

ف جَنکار: جنکجی: جنك ایدیجی

ف جَنك آزموده: جنك کورمش وغوغادن اکلار اولان کسته اسکی عسکر

ف جَنکاوَر: جنکجی غوغاجی یکیت اولان

ف جَنکجو: غوغا ایجی اولان

ف جَنکَل: بك صیق اغاجلق وسازلق محل

ف جَنکلِستان: اغاجلق وسازلق اولان محل

ف جَنکی: جنکجی: غوغاجی

جَنوب: صباح وقتی کونشه طوغری طوروب باقلدقده صاغ طرفده اولان جهت که بو بلده لرده اویله وقتی کونش تمام جنوب جهتنده اولور

جَنُوبی: جنوب جهته منسوب اولان خط استوانك جنوب طرفنده اولان بولنان

جُنوه: جنایت صوچ قباحت

جُنوح: میل ایتمك

جُنود: جندلر: عسکرلر: اردولر

جُنوف: طوغریدن یولدن صاپمق

جُنون: دلولق مدلولی اولمق: عقلی باشندن کیتمك

جِنّی: دیو شورلش قوبارلمش اولان

جِنّی: آتشدن خلق اولنمش طائفه‌دن بر فرد مخلوق

جَنیب: یدك حیوان

جَنیبه: بمعناه ایضاً

جَنیس: قارشق اولمیوب اصل صوی اولان وهب بر جنسدن اولان

جَنین: انا سنك قرنده اولان چوجق

جَو: آرپه: شعیر

جوفروش کندم نما: بغدای کوستروب ارپه صاتیجی حیله کار

جَوجَو: دانه دانه: ذره ذره

جُو: اراییجی: اراشدریجی اولان وارمق: اراشدرمق

جَوّ: یر ایله کوك اراسی

جَواب: سؤاله مقابل اولان کلام

جَوابده: جواب ویرن جواب ویریجی اولان

جَوابنامه: مکتوبه مقابل یازیلان مکتوب

جَواد: کریم وجوانمرد اولان الی آچیق یذول اولان واشکن ودیرنشی کوزل اولان ضکی وبورك آت

جَوادّ: جاده یوللری

جَوَاذِبْ جاذبه‌لر آن حسن لطافت وجمال مثللو کوکل باغلیه جق خصوصلر

جَوَارْ یقین اولمق : قوکشو اولمق ویقین : قریب

جَوَارِحْ جارحه‌لر ال وایاق مثللو انسانه اشجر وامکی قزاندیرر اعضای بدن وشکاری اولان یرتیجی قوشلر وحیوانلر

جُوَارِشْ معده‌یه قوت ویرمک ایچون تناول اولنان بر ترکیب دوا

جَوَارِشَاتْ جوارشلر

جَوَارِي جاریه‌لر قیزلر . خلایقلر

جَوَازْ جائز اولمق واذن رخصت

جَوَاسِرْ جاسرلر : یکت وجسور اولانلر

جَوَاسِيسْ جاسوسلر : شاشیدلر

جَوَاشِنْ جوشنلر : بول ایله حلقه‌دن اولان بر نوع زرهلر

جُوَالْ قالین قماشدن یاپلان بیوک بر نوع ظرف

جَوَالْ جولان ایدوب طولانور اولان

جَوَالَهْ جوللوجقورلرک دیدن اغزه قدر باتلری ودیوارلری

جُوَالدُوزْ بر نوع بیوک ایکنه

جَوَامِحْ جامحلر : دیزکین قاپیجی کلمیوب سرکش وعنادجی اولانلر

جَوَامِدْ جامدلر بی حیات اولان نسنه‌لر

جَوَامِعْ جامعلر بیوک مسجدلر ودرونلرنده چوق شی بولنان کتابلر یاخود سائر نسنه‌لر

جَوَامِيسْ جاموسلر صو صغرلری ماندەلر

ف جُوَانْ کنج اولان : سنی آز اولان آدم

جَوَانِبْ جانبلر : طرفلر : یانلر

غ جَوَانْبَخْتْ صاحب طالع بختی جوان اولان

ف جُوَانْمَرْدْ کریم وسخی وبذول وصاحب نعمت واهل مروت اولان

ف جَوَانْمَرْدِی کرم : سخاوت جوانمردلک

غ جَوَانِی کنجلک : صغرسن

ف جَوَاهِرِی جواهرجی : قیومجی

جَوَائِزْ جائزه‌لر : عطیه‌لر : الطاف احسانلر وکوزل ومقبول اولان اشعار وضروب امثال

ف جَوْبجُو پاره پاره دانه دانه ذره ذره

جَوْدْ چوق یغان یغمور

جُودْ جوانمردلک : کرم : سخاوت

جُوَدْ جوادلر : کریم وسخی اولنلر

جُودَه بمعناه ایضا

جَوْدَه ایو اولمق : ایشی خدمتی ایو کورمک

جَوْدِی چوق بول اولان وچوق یغان

ف **جُور** طوپ طلو اولان قدح

جَوْر حقسزلق : عدم عدالت ظلم : ستم

ف **جُورَب** معلوم اياق اورتيسنك برنوعی

ف **جَوْرپیشه** ظالم وغدار اولان

جَوْرَه بیداد وظالم وحقسز اولان حاكملر

جَوْز معلوم برثمره

جَوْزبوا هندستان جوزی

جَوْزهندی بیوك هندستان جوزی

جَوْزا فلك بروجدن ثور برجیله سرطان برجی بیننده واقع اولان برج كه شمسك اكا دخولی مایسك سكزنده یاخود طقوزنده اولور

ف **جَوْسان** برشیئی اوبنسنی آراشدروب طلب ایتمك ویغما نیتیله چادرلر وخانه لر آراسنده كزوب كوشه وبوجاقلرینی یوقلامق وتاشید خبر آراشدرمق جاسوسلق ایتمك

ف **جُوش** قاینامق : غلیان ایتمك وفتنه وفساد واضطراب چالقنمق : راحتسز اولمق وحركت ایتمك : دپرنمك

ف **جُوشان** قاینایان ـ طالغه كبی حركتده اولان

جُوشِش قاینامق : جوش ایتمك

جَوْشَن برنوع زرهكه پول ایله خلقه دن اوریلور ویاپیلور

جَوْشَن پوش جوشن كین زره قوشنان

جوع آچلق كرسنكی وقیله یمك یمامكله معده ده حاصل اولان راحتسزلك

جوع الكلب طویمق بلمز اولان آچلق مرضی

جَوْعان آچ : یمكسز قالمش ومعده سی راحتسز اولان كرسنه اولان جایع اولان

جَوْف برشینك اورته سنده اولان بوش یر

جَوْكان اوجی اكری بعض اویونده استعمال اولنان برنوع دكنك

جُول چوقورك دیبندن آغزینه قدر دیواری

جَوَلان طولاشمق : طولاشمق

جَوَلانگاه تعلیم میدانی

(جومرد) جوانمرد : كریم : سخی بذول اولان

جُوُود یغمور : یغمور چوق یاغمق

جَوْهَر ذی قیمت اولان طاش واجیدن معدن چیقان طاش وبرشینك حاصل ماده سی وقائم بنفسه اولان شی وخراسان وشام قلجلرنده اولان

سیاه و بیاض طالعه کبی بکلر ونقطه لو اولان حرف وحروفك نقطه سی کوهر کوهر

جوهر فرد — جسمك حد ذاتنده مرکب ومبتنی اولدیغی استدلال اولنان جزء اخیر

جوهره — بردانه منفرد جوهر

ف جوهردار — طالعه وسمنده سیاه وبیاض بنکلو اولان قلج

ف جوهرطلب — جوهر آرشدیریجی اولان

ف جوهرفروش — جوهرجی جوهر صاتیجیسی

ف جوهری — بمعناه ایضاً وجوهره متعلق ومنسوب اولان

ف جوی — ارایجی؛ اولشدیریجی وچای؛ ایرمق؛ آقصو؛ نهر وارمق؛ اراشدرمق

ف جویا — ارایجی؛ اراسدیریجی

ف جویان — بمعناه ایضاً

ف جویبار — نهر چای؛ ایرمق؛ آقصو

ف جوین — آرپه دن عبارت اولان

ف جوینه — بمعناه ایضاً

ف جوبنك — ارایجی؛ اراشدیریجی

ف جوینه — چای وکوله متعلق اولان قوش؛ واوردك؛ وقاز ووقوعو مثللو

جهاندیده — جهیده لر؛ اموره واقف وعارف اولنلر

جهات — جهتلر؛ یوزلر؛ یانلر؛ طرفلر

جهاد — دین دشمنیله جنك ایتمك

جهار — آچیق واشکار اولمق وآشکاره سویلمك

جهارا — آچیق آچیقدن آشکار اوله رق

جهارة — فخیم اولمق کوزه بیوك وکبار کورنمك وسسی بلند اولمق وکوزللك؛ یاقشقلق

جهاز — میت وعروس ومسافره لازم مهمات وتمات

جهاضة — حدت؛ نفس

جهال — بلمز اولمق وبلمزلك ایتمك ویاقشمز ومناسبتسزلکنه ایشلمك

جهال — جاهللر؛ بلمز اولنلر

جهالة — بلمز اولمق نادان اولمق

جهام — برادمك بورنی طوپاچ ویوری وچرکین اولمق وبریچ بوزاکنده رك قارشولمق

ف جهان — فلك قمرك مااحتوی بولنان موجوداتدن عبارت اولان عالم ظاهر دنیا عالم

ف جهان آرا — جهانه زینت وکوزللك ویریجی اولان

ف جهان آرای — بمعناه ایضاً

ف جهان آرایی — جهان آرالق

جهان افروز — جهانه نور وضیا ویریجی اولان

جِهانْ اَفْرُوزِى — جهان افروزلك

جِهانْ آفرینْ — خالق السموات والارض اولان الله تعالی جل جلاله حضرتلری

جِهانْبانْ — جهانك بكجيسى ومحافظى اولان بيوك پادشاه

جِهانْبانى — پادشاهه متعلق ولان وپادشاهلق

جِهانْبينْ — جهانك هر برشيسنى كورن

جِهانْپناهْ — جهانك صغنديغى محافظ

جِهانْپناهى — جهانپناهه منسوب ومتعلق اولان

جِهانْتابْ — جهانه ضيا ياخود حرارت ويريجى اولان

جِهانْتابانه — جهانتابه متعلق ويراشق اولان

جِهانْدارْ — جهانك ملكى اولان پادشاه

جِهانْدارانه — جهاندارة متعلق ويراشق اولان

جِهانْدارى — پادشاهلق وپادشاهه متعلق اولان

جِهانْديدگى — جهانديدهلك

جِهانْديده — جهانى كزمش كورمش اولان

جِهانْروا — جهانده جارى ورايج ولايق جائز اولان

جِهانْروائى — بمعناه ايضاً

جِهانْسالارْ — جهانك راسى وبيوكى وسردارى اولان پادشاه

جِهانْستانْ — جهانى اليجى وضبط ايديجى اولان پادشاه

جِهانْستانى — پادشاهه متعلق اولان وپادشاهلق

جِهانْسوزْ — جهانى ياقوب ياندريجى اولان

جِهانْگشا — جهان فتح ايديجى پادشاه

جِهانْگردْ — جهانى طولاشمش اولان سياح

جِهانْگيرْ — جهان اليجى جهانى قاپيجى پادشاه

جِهانْگيرى — پادشاهلق وپادشاهه متعلق اولان

جِهانْمطاعْ — كندوسنه بتون جهان طرفندن اطاعت وانقياد اولنور اولان

جِهانى — جهانه متعلق ومنسوب اولان ودنيالو اولان

جِهانِيانْ — جهانلر يعنى دنيا خلقى

جَهبَذْ — اموره واقف ودقايقه شايان اولان عارف

جِهَة — يوز يعنى طرف يعنى سو

جَهد — الندن كلديكى قدر چالشمق وارقوتنى صرف ايتمك

جَهر — عيان واشكار اولمق وسورى اشكار سويلمك

جَهراً — اشكار اولرق اچقدن عيانا

جُهراء — جهرلر يعنى چهره سى كوزل وخوبلقا اولنلر

جَهره — آشكار وعيان وآچق اولان نسنه لر

جَهْرَة آشكار اوله رق حائلسز اوله رق

جَهْرِي عيان وآشكار اولان

جَهْشَار اغلايرق قورقوايله بر كمسنه يه طوغري قوشوب صغنمق

جَهْشَة اقان كوزياشي وانسان جماعتي

جَهْضَم ناتمام ودوشرك اولان چوجق وياوري وبري ايشندن زور ايله چويرمك ومنع ايتمك

جَهْل بلمامك خبرسز اولمق اوهمامش واوكرنمامش اولمق

جُهَلَاء جاهللر: بلمز اولنلر اوكرنمامش اولنلر

جَهَلَه بمعناه ايضاً

جَهَنَّم بك درين قويي وجنت مقابلي اولان محل كه آخرتده كناهكار اولان كمسنه لر عقوبت ايچون من طرف الله اكا القا اولنور

جَهَنَّمِي جهنمه متعلق ومنسوب اولان

جَهُود بك چالشقان اولان

جُهُود يهودي: يهود طائفه سندن بر آدم

جُهُودَانَه چفوتجه چفوت كبي

جُهُودِي جهودلك: ٢٠ و ديلك

جُهُوضَه حدت نفس

جَهُول بك جاهل ونادان وبلمز اولان

جَهُوم عاجز وزبون وضعيف اولان

جَهُومَة يوزي طوبراج يوريمه وچركين اولمق وبسري يوز اكشيلكي ايله قارشولق

جُهَيْد بك چالشقان اولان

جُهَيْدَك صحرامش: صحرايجي اولان

ف

جُهَيْدِي جهد وهمت ايتمك چالشمق

جَهِير بلند آوار ايله سويلنان اچق سويلنان وكوزل وخوش منظر وخوبلقا اولان

جَهِيز كلينك لوازمات ومهماتي

جَهِيض ناتام ودوشوك اولان چوجق وياوري

جَيَئَان وصول وزور كلمك چالشمق

ج ف

جِيَاد جوادلر اشكني ودبرنشي كوزل اولان صوي اتلر

جِيَاع جايعلر: آج وبيكسز اولنلر

جَيَّاف فرارلري چوب كهنلري صويجي اولان آدم

جَيَائِد جوادلر اشكن ودبرلشي كوزل اولان صوي وبويلك اتلر

جَيْب باش يقه سي كريبان ولباسده واقع اولان كيسه منللو ظرف ويورك قلب وصدر كوكس سينه وعلم هندسه اصطلاحاتنده اولنوب قوسك نهايتندن ديكر نهايتله مركز بيننده وصل اولنان نصف قطر اوزرينه اخراج اولنان عموده اطلاق اولنور

تمام جیب جیبك واقع اولدی قصف قطردن موقع جیب اولان نقطه ایله مرکز قوس بیننده اولان قطعه در

جیبة جواب سؤاله مقابل سویلین کلام

جیبی جیب هندسیه متعلق اولان

جید بویون ، کردن ، عنق

جیِّد ایو ، نیك ، نکو ، بهتر ، بنکو

جیران جارلر قومشولر جوارده اولان محلّلر

جیرة بمعناه ایضاً

جیزة ناحیه ، طرف ، جانب

جیش عسکر ، اردو ، جند ، لشکر وقاینامق وطولوب طاشمق وطاشوب دوکلمك

جیف جیفه لر ، لاشه لر قوقمش میت جثه لری

جیفه لاشه قوقمش میت جثه سی

جیفه خوار لاشه ییجی ، لاشه کل ایدیجی اولان

جیل ناسدن بر صنف وطائفه وقوم

جیم ترتیب حروف عثمانیه اوزره التنجی اولان حرفك اسمی

جیوب جیبلر ، بغه لر ، کریبانلر

جیود جسدلر ، بیونلر ، کردنلر

جیوش جیشلر ، اردولر ، عسکرلر لشکرلر

جیوه بر معدن کبر هوانك اکثر درجات حرارتنده سیال اولوب رنکی بیاض کومش اولور شدت برودتله انجمادی واقع اولدر کا زیبق دخی دینور

جیئة وصول ، ورود ، کلش

جبت بت صنم معناسنه وکاهنکه مغیباتدن خبر ویرر وساحر وجادو وسحر وخیرسز ومنفعتسز اولان خسیس وکفرشی ومطلقا معبود بالحق اولان اللهدن غیری اتخاذ اولنان شیئه دینور

جثّ تکرنك سموزلکنی واریقلغنی بلمك ایچون بدنی ال ایله یوقلشدرمق

جثیث خرما فداننذن اخذ وغرس اولنمش فدان

جثجثة پیدرپی شمشك چاقمق

جحجبة هلاك ایلمك وبرنسنه ده تردد ایلمك وبوغا وتركیدوب کلمك واولطه چاتمق

جحب حسنه لکدن وجودی پك زبون ونحیف اولوب وایچرلیسی قاون اغاجی کبی بوم بوش قالوب اجوف اولان کسنی

جَحّادْ بلی پك اولمغله كيج انزال ايدر كشی يه ديئور

جَدَّة ساحل نهر ويولك يوزی وكوپك بويوننه كچوردكلری قلاده يه ديئوركه خالقه تعبير اولنور ويكی اولمق وخرقه يرده اطلاق اولنور

جِذامِر عهد وحقوقی پك قطع ايدن كمسنه يه ديئور

جَرُورْ شول كبه ناقه ديئوركه تمام سنه دن صكره بر يا ايكی آی ياخود قرق كون دخی زياده كچمش اوله وبدكه كلمز اولان سركش حيوانه ويك درين قويه ديئور كوياكه درينلكدن ايپی كندليسنه جر وجذب ايدر وكوترم خاتونه كه سورينه رك كيدر

جَسّ بر شئی ال ايله يوقلمق وخبر اراشدرمق

جِسّاسْ بلغور دوكيجی

جَصيصْ خانه لری واويرلری بری برينه پك يقين اولمغله بر طائفه كبی اولان جماعته ديئور

جَعْجَعَة دكرمن آوازی

جَفْنَعْ بر كسهٔ بره چالمق

جَجَكَه تيمورلی بر برينه طوقندقده ظهور ايدن صوندن حكايه در

جَلْجالْ كورلديلی وهر يره شامل يغمور

جَمُولْ دائما ايچ ياغی اريدن آدمه ديئور وسموز خاتون

جُنْدُكْ اغاجدن دوزلمش قالين قواطه وچناق

جُولْ عقل وعزم وآرت ودوه وقيون وكچی سوريلری وصويك ديبنده اولان بيوك قيا

جَمامْ يغمور سربلوب

جُهْضَمْ بيوك باشلو دكرمی يوزلوا دمه ديئور ويانلری ميدانلو وكوكسی كنكش كمسه وارسلان وبر رجل اسميدر

جِيمْ اسرمش ديشيه قومش دوه يه ديئور وديبا تعبير اولنان قماش

جَهْشَكَه كوسكوه ديئوركه انكله اوجاق واتش قاريشديررلر

جِبابْ حسن ياخود حسب ونسب ومال ومنقوله نسی اسباب مفاخره ايله مفاخره ايلمك

ف

باب جيم فارسي

ف	چ	اشبو حرف جيم فارسي ترتيب حروف عثمانيه ده يدنجي حرفدر
ف	چابك	سريع الحركه نشنله از زمانده چوق مسافه قطع ايدر اولان
ف	چابك خرام	چابك يورويجي: سريع السير اولان
ف	چابك دست	الي چابك اولان
ف	چابك رو	چابك كيدر اولان: سريع السير اولان
ف	چابك سوار	چابناز: جندي آت چابنازي
ف	چابكي	چابكلك سرعت نشنله از زمانده چوق مسافه قطع ايتمك
ف	چابلوس	يالتقلنجي متملق متبصبص اولان
ف	چابلوسي	يالتقانجيلق: تملق تبصبص
ف	چاپليق	بيوك پاپوس: بطريق
ف	چادر	صحرانشين اولنلرك قماشدن مصنوع استعمال ايتدكلري بر نوع مسكن
ف	چار	چاره: مدد: علاج و درت عددي يا ربع
ف	چار بالش	پادشاه تختي و كبار و علما و وزرا مسندي و عناصر اربعه: دنيا

چارپا	درت اياغلو اولان
چارپاره	چالپاره و زيل ديلن چالغي
چارچشم	درت كوزلو يعني كوزلكلو اولانو هر بر كوزي اوزرنده كورر سمنده سياه بنكلو اولان
چارسو	درت طرفي دكان اولان محل
چارشب	روشنك پاك قالسون ديو اوزرينه سريلن قماش پارهسي
چارطاق	ديرك اوستنه و اوزري آچق اولان چالي
چارگاه	درت محل درت سمت دنيا
چارگوشه	درت كوشه لو اولان
چارم	چهارم دردنجي رابع اولان
چارميخ	كوكي نشنه كرمكده استعمال اولنان اغاج و ساير آلت و سفينه ده ديرك باشندن سفينه نك يانه ياخود چنا قلعه و قورجنه يه كلوب كوريله رلك ديركه ياندن قوت ويرن قالين ايب
چارمين	دردنجي: رابع اولان
چارناچار	استرز استمز: طوعاً و كرهاً
چاروب	چاروب: سپوركه
چاره	مدد: علاج قورتلهجق يول: وسيله

ف چارەساز: چارە بولیجی: قورتیله جق وسیله خلق ایدیجی یاخود ویریجی اولان

ف چارەكار: بمعناه ایضاً

ف چارەگر: بمعناه ایضاً

ف چارك: دردك بر ربع واون بش دقیقه مدتی

ف چارساز: قیصر: پادشاه روم

ف چاشت: قوشلق وقتی وقوشلق طعامی

ف چاشتگاه: بمعناه ایضاً

ف چاشتگه: بمعناه ایضاً

ف چاشته: بمعناه ایضاً

ف چاشتی: بمعناه ایضاً

ف چاشتدان: اتمك وسائر نسنه وضع اولنەجق سپت

ف چاشكدان: بمعناه ایضاً

ف چاشنی: بر نسنه نك لذتنی كلامق ایچون اغزه النان جزئی مقداری ولذت دار

ف چاشنگیر: افندیسنك طعامنی داتمغه مأمور اولان كمسنه

ف چاقاچاق: قلج ویالطه اورمقدن حاصل اولان صدا

ف چاقچاق: بمعناه ایضاً

ف چاك: یوتق مهتوك اولان ویرتماج یارق وچاتلاق وقلج اورمغله حاصل اولان صدا

ف چاكاچاك: قلج اورمقدن حاصل اولان صدا وحوق یرنده یرتق ویارق اولان

ف چاكچاك: بمعناه ایضاً

ف چاكرانه: چاكره منسوب وبراشوق اولان

ف چاكرپرور: چاكرینی فایریجی وگچندیریجی اولان

ف چاكرپروری: چاكرپروراولق وچاكرپروره منسوب ومتعلق اولان

ف چاكر: قول خدمتجی خذمتكار

ف چاكرنواز: قولنی اوخشایوب تلطیف ایدرك مرادلرینه ایردیریجی اولان

ف چاكرنوازانه: قولنه ایولك ایتمك وایدیجیلك: وچاكرنوازه متعلق ومنسوب اولان

ف چاكری: قوللك خذمتكارلق

ف چاكو: آچیلوب قپانان بچاق چاقی

ف چانوچ: اكسر وچوی قاقمغه استعمال اولنان آلت ومعدن دوكمكه دخی مستعملدر رجیج

ف چالاك: جست وچابك وتنك اولان هر بر حركتی سریع اولان وعقلی وفراستی اچق اولان

چالاكی: چابكلك: تنكلك

ف چالش — جنك: جدال: محاربه

ف چامه — شعر: نظم: وزنلو كلام

ف ع چامه كوى — شاعر: ناظم: متكلم

ف چانه — چنه چكه نك اسفل التى قات دیشلرينك مركوز اولديغى كمك ومتعلقاتى

ف چاه — قويو: چقور: بئر

ف چاهسار — قويسى چوق اولان محل

ف چاى — براغاجك يپراغى اولوب چين مما لكنده حاصل اولور وبر نبات محصولى اوزرينه قاينار صو دوكلكله حاصل اولان شربت

چ ب چپ — صول: يسار. يوركك بدنده واقع اولديغى طرف

ف چپ انداز — خداع: غدار: حيله كار اولان واصولندن شاشوب چيقمش اولان

ف چپ اندازانه — چپ اندازه لايق ويرا شقوا اولان

(چپلك) — جيلبند نلك سينك وسيورى سينكدن محافظ ايچون استعمال اولنان پرده

چ ت چتر — چادر: خيمه: وشمسيه

چ ح چحچير — برنوع بول پاچه لو لباس: چقشير

ج ر چرا — اوتلامق چايرده اوت يمك

چرا — نيچون معناسنده واستفهام فارسيدر

ف چراجا — اوتلاق چاير: مرعا: اووه

ف چراخوار — بمعناه ايضاً

ف چراخور — بمعناه ايضاً

ف چرازار — بمعناه ايضاً

ف چراغ — ياقوب ايدنلق انتفاع ايتمك ايچون ياغه آلوده وياقابلو ايدلمش فتيل وبير ومرشد رهنما اولان كمسنه وآت شاخ قالقمق وافندیسنك عنايتيله وسيله تعيش اولوب آزاده قلنان بنده وشاگرد تلميذ وشاگردلك تكميل اوله رق علم وفنى تحصيل ايتمش اولان: وشراب محى: سبكى

ف چراغان — ياغه بوكلمش فتيللو وقنديل دونانماسى

ف چراغپا — اوزرينه چراغ وضع اولنه جق نسنه وشاخ قلقان آت

ف چراغ پرست — پروانه دينلن بوجك

ف چراغ پرهيز — فانوس وفنار چراغى روزكاردن حفظ ايدن ظرف

ف چراغدان — اوزرينه چراغ وضع اولنه جق نسنه

ف چراگر — اوتلنان حيوان

ف چراگاه — اوتلاق چاير: مرعى اووه

ف چراگر — بمعناه ايضاً

ف **چرام** بمعناه ایضاً

ف **چرامین** بمعناه ایضاً

ف **چرب** غالب: راجح اولان وياغلو سموز اولان وياغلو اولمق سموز وسمین اولمق

ف **چرب پهلو** شیشمان ملحم اولان

ف **چربدست** الی ایشه یاقشور وایشه کلور اولان

ف **چربزبان** طاتلو کلمات ایله خلقی کندوسنه راغب وبنده ایدر اولان ویالتقلنجی متملق ومتبصبص اولان

ف **چربزبانی** طاتلو کلمات سویلمك

ف **چربی** یومشقلق وطاتلولق وياغلولق وسهولت وقولايلق ودنيا نعمتلرینه نائل اولمق

ف **چرخ** حرکت دوریه ایله حرکت ایدن شینه تکرلك ومقره والت چرخی مثللو وفلك کوك: اسمان وحرکت دوریه ایله اشلین الت کرك بسیطه وکرك مرکبه اولسون والات حربدن منجنیق وزنبرك دینلان الت

ف **چرخ انداز** منجنیق ایله طاش واوق اتیجی

ف **چرخزن** دورایدیجی دونیجی اولان

ف **چرخ فلك** بچیت اسیدر ویول قپامق وپیاده عسکرینی سواری هجومندن حفظ ایتمك ایچون استعمال اولنور بر نوع سپر

چرخه حرکت دوریه ایله حرکت ایدن شینه ونقل واستعمالی سهولتلو اولان صغیر طوپ که میدان جنکده استعمال اولنور

ف **چرسهداز** دلبجینك صدقه مندیلی

ف **چرغات** فرمان اوزرینه رسم اولنان طغرای شاهانه

ف **چرك** کیرپاس وقیح مردارلق ویاره دن اقان جراحت وارین

ف **چرکاب** مردار صو بولاشق صو

ف **چرك آلود** مردار بولاشق: کیرلو پاسلو اولان

ف **چرکین** بمعناه ایضاً وکریه بدنا خوش صورتلو اولان

ف **چرمینه** کرسله دن عبارت اولان

ف **چرمینه دوز** پاپوش دیکیجیسی

ف **چرنگ** اوتلانن حیوان

ف **چرنده** بمعناه ایضاً

ج س **چسبان** لایق یاقشور: مناسب اولان

ف **چست** چابك چالاك: سریع الحرکه اولان ویرا شقله یاقشقلو برلو برینجه مرتب اولان وکوزل زیبا نازك اولان

چستی چستلك: چابکلك چالاکلك

ف چَشْن — دادیجی: لذت تجربه ایدیجی ذائق اولان

ف چَشْم — کوز: عین: بصر. آلت باصره

ف چَشْم پوش — کوزنی یومك وکوز اورتیجی اولان

ف چَشْم پوشی — کوز اورتمکلك

ف چَشْم زخم — کوزدن اصابت ایدن نظر

ف چَشْمه — پیکار، عین: صو خروج ایتدیکی بر وایکنه نك کوزی

ف چَشْمسار — چشمه سی چوق اولان محل

ف چَشْن — دوکون: ضیافت: عیش وعشرت

چَشَنْده — دادیجی: لذت تجربه ایدیجی ذائق اولان

ف چَشْنی — دادلذت نسنه نك قوت ذائقه یه ایتدیکی تأثیر

ف چَشیده — دادمش اولان ودادلنمش اولان

ج ع ف چَغانه — بر نوع آلت طربکه چنکلر انکله اصول طوتوب رقص ایدرلر وحلاج مشیسی شکلنده اولوب براوجی یارق وبرقاچ پول ایله دونانلودر

ف چُغْد — بایقوش: بوغوقوشی

ع چُغُل — قوغجی ومفسد ونمام وبیدی شر وخولجه فتنا اولان

ف چُغُلْچور — بمعناه ایضاً

ف چُغُلْچوری — مفسدلك: نماملك

ف چُغُوك — سرچه قوشی

ج چُغَت — چارداق: تخته پوش مهتابیه وقبه ودیوانخانه

ف چِفْت — اش: مثل: وزوج وایکی عددی وایکی تقسیم اولنان عدد

(چِفُود) — یهود طائفه سندن اولان کمسنه

ج چَقَلْچاق — قلج بربرینه اورمقدن حاصل اولان صدا

ج چَك — برات: حجت: تمسك طپوتذکره سی

ف چَکاچاك — سلاح بربرینه اورمقدن حاصل اولان صدا

ف چَکاچَك — بمعناه ایضاً

ف چَکاك — طملایجی: تقاطر ایدر اولان

ف چَکاو — طویغار قوشی

ف چَکَچاك — سلاح بربرینه اورمقدن حاصل اولان صدا

ف چَکیده — طملامش اولان: طملا قطره

ف چِکُونکی — کیفیت برنسنه نك نه درلو موجود ویا واقع اولدیغی حالت

فج چِلِه — وقف باینه طاقلان اینك بیم وفرق کون مدت مداری اولان صیقندی ومضایقه

چماق كوزو طپوزد يلق جنك آلتى وباشى طوپوز اولان دكنك

چمن دوز وهموار اولان چاير وباغ وبغچه وكلستان محلى واغاجلق كولكه لك محل

چمنستد باغبان باغچوان

چمنپيرا بمعناه ايضاً

چمنزار دوز وهموار يشل چاير چمنلك اولان محل

چمنستاز

چمنصفه باغچه ده چمن قابلو اوصورمغه مخصوص سد

چنار معلوم ومعروف بر نوع اغاج

چنان چالشيجى اوغراشيجى سعى واقدام ايديجى

چنان شويله بويله شول طرز

چنبر حلقه رسمنه كيرمش اينجه ويصى واوزون نسنه

چند نقدر بمقدار قاج اوج بش اون مثللو عدد

چندان اول قدر نقدر هر نقدر

چنك بر نوع چالغى آلتى وپنچه وطرناق

چنكال الى پنجه طرناق

چنكل اوجى كير وچورلمش اولان چوق قانجه واولته ايكنه سى مثللو واغاجلق اورمانلق محل

چنكلستان اغاجلق اورمانلق اولان محل

چنكى رقاص كوچك

چيد ف ديو شورلمش طوپلانمش اولان

چنين ف بويله بو طرز بو وجهله

چو ف ج و كبى معنا سنده ادات تشبيه چونكه معناسنده ادات سببيت فارسيه در

چوال ف قماشدن يابلور بر نوع بيوك ظرف

چوالدوز ف چوال ديكمكه مستعمل اولان بيوك ايكنه

چوب ف اغاج واوطون

چوبان ف قويون كچى وتلاغنه كوتوروب كورن وتيمار وحمايت ايدن كمسنه

چوبپاره ف اغاج پارچه سى يونقه

چوبچار ف اغاج قوردى

چوبك ف كچوك اغاج پارچه سى وچوق وركنك وبعض نوع چالغى چالمغه قوللانيلان دكنجك

چوبين ف اغاجدن عبارت اولان

چوكان ف باشى اكرى بر دكنك كه طوب اوينده استعمال اولنور

چوماق ف باشى طوپوز بر جنك آلتى وباشى طوپوز اولان دكنك

چون ف مادام كه وشو سببدن معنالرنده ادات ابتدا واو ادات سببيت فارسيه در

ف چون وچرا — تفصیل وبیچون

ف بی چون وچرا — افعال وارادانك سببی صورلمز اولان الله ذو المجد والجلال حضرتلری

ف چونجرا — منازعه: نزاع: غوغا چکشمه

ف چوکان — جوکان طوب اوینونده استعمال اولنور باشی اکری دکنك

ف چه — قویی: چاه: بئر: چقور

ف چه — نه معناسنده ادات استفهامدر

چهار — درت عددی: چار: اربعه

چهار بالش — پادشاه تختی وعلما وکبرا ووزرا مسندی وعناصر اربعه ودنیا

ف چهارپا — درت ایاقلو اولان حیوان

ف چهارپاره — چالپاره دینلن آلت طرب

ف چهاردهم — اون دردنجی رابع عشر

ف چهاردوز — سوردکی درت کون اولان فانی: زائل: ثباتسز اولان

ف چهارشنبه — هفتەنك بازاردن بدا ایله دردنجی کونی که صالی ایله پنجشنبه بیننده اولور یوم اربعا

ف چهارکانه — درت قات یاخود درت درلو اولان

ف چهارگوشه — درت کوشه لو اولان

ف چهارم — دردنجی: رابع

ف چهان — طملامق وتقاطر ایتمکده اولان

چهر — یوز: منظر: لقا: صورت

چهره — انسان صورتی یوز قلمق

چهره پرداز — رسام: صورت رسم ایدیجی

چهره خراش — ادمك صورتنی طرملایوب صیریجی اولان

چهره گشا — یوزینی چهره سنی آچوب کوستریجی اولان وصورت رسم ایدیجی اولان

چهره گشان — یوزینی آچوب کوسترمك

چهره نمود — یوزی کوزکمش اولان

چهل — قرق عددی: اربعون

چهره — چهره: یوز: صورت

چهیز — کلینك لوازمات وتمانی

چپر — جاده یول: شاهراه

چیت — معلوم بر نوع قماش

چیخ — کوزندن دائما یاش وچپاق اقوب قباقلری قزل قزل وکرپکلری دوکلور اولان

چیده — طوپلانمش دیوشورلمش اولان

چیرکی — شجاعت: یکیتلك بهادرلك

چیره — غالب: مستولی: منصور بهادر اولان

چیره دست — الی چابك وایشه یاقشور اولان

چیز — شی: نسنه کلك وموجود هرنه اولورسه

چیزه بود سبب : باعث : بادی موجب اولان

چیزه بودکر خالق الاسباب

چین قیرمه : بوکلم : بورشوق اولان وطوپلایجی دیوشوریجی جمع ایدیجی اولان

چینا طوپلایجی : دیوشوریجی جمع ایدیجی اولان

چیده جمع اولنمش طوپلانلمش اولان

چینی چین مملکتنده یاپلان برنوع چناق چوملك

چاپای مایه سز وبازلماج دیدکلری اتمك

چاپو حرامی وسارق اصه جق اورغان

چاچ ترکستانده برشهر اسمیدر وخرمن یرنده صماندن پاك اولمش غله بیغندیسی

چاچکه بوستان الدیلان اپاق قاپی که دهقانلر کیررلر

چار مربع وطولانی مقوادن کسلمش برقطعه در

چارترسا نصارا رافا دینلرینه مخصوص برنوع چادر وشفقدن وشعاع آفتابدن کنایه در

چادر کافوری فجر صادقك آیدینلغندن کنایه در

چادر کحلی اسماندن وقرانلق کیجه دن کنایه در

چادر لاجورد اسمان وچاپرلق محللدن کنایه

چار اخر عناصر اربعه دیرکه خاك وآب : باد : وآتشدر وقطب شمالی سمتنده بنات النعش اسمیله مسمی یدی یلدز دیرکه بیلر تعبیر اولنور اندن نعش دیدکلری درت یلدزه دخی اطلاق اولنور

چارغ چارق تعبیر اولنان اپاق قاپی

چارزی کازبان چاوشی

چارکامه یورغه یوریلشلی حیوان وهنکامه عشرتی کرما کرم وسایر اهنك ایلمکدن کنایه در

چارمادر عناصر اربعه وبنات النعش یلدزلرندن نعش اطلاق اولنان درت کوکبه اطلاق اولنور

ح — اشبو حای مهمله ترتیب حروف عثمانیه ده سکزنجی حروف اولوب حسابه دائر کتب ورسائلده سکز عددینه اشارت اولور و حای حطی دخی تسمیه اولنور

حاءْ — ترتیب حروف عثمانیه اوزره ترتیبده سکزنجی اولان حرفک اسمی

حاتم — حاکم : قاضی

حاتم شیم — جومرد : جوانمرد : سخی سخاوتلو اولان

حاتمی — حاتم طای مثلنده اولان

حاج — حجه گیدن کمسنه وحجه گیتمش اولان کمسنه

حاجات — حاجتلر یرینه لازم اولوب محتاج بولندیغی شئلر

حاجب — قپوجی : بواب : دربان و پرده حائل

حاجب راز — جبرائیل علیه السلام

حاجة — لازم اولوب مقتضی بولنان شئ و لازم و مقتضی اولمق لزوم اقتضا

قضاء حاجت — بول یا بدنك دفع صحتکی ایتمك

حاجّه — حجه گیدن خاتون حاجی خانم

حاجتمند — فقیر : محتاج نسنه سز اولان

حاجز — دیوار و دیوار کبی دیرک و یوکسک اولان جای کناری

حاجم — حجامت ایدیجی

حاجور — دیوار کبی دیرک و یوکسک اولان جای کناری

(حاجی) — حجه گیتمش اولان

حادْ — قارغه قوشی : زاغ : غراب

حادّ — کسکین : سیوری اولان و اکشی اولان و سرت و شدید اولان

حادّه — معدنلی وتخته سی انجلتمکه مستعمل برالتک اسمی و علم هندسه اصطلاحاتندن اولوب اچقلغی زاویهٔ قائمه یعنی طقسان درجه اچقلغندن اصغر اولانه اطلاق اولنور

حادِث — وجوده کلن اویوورن ظهور ایدن و قدیم اولمیان صکره دن وجوده کلن

حادِثه — وقوع بولوب کدره سبب اولاجق نسنه قضا بلا و ایدست بوزان قضا

حادور — قولاغه طاقیلان کوپه

حادی تشویق ایدوب غیرت ویرهرك چابك یوروبجی اولان

حاذی مظلومه یاردم ایدوب اوزرندن ظلم وستمی دفع ایلدن یاردمجی

حادی عشر اون برنجی: یازدهم

حاذق ماهر واستاد اولان صنعتنی کرکی کبی بلور اولان وکسکین اولان

حارّ حرارتلو: اسی: صیجاق اولان

حارث چفتجی: ترلا سوروب اکین اکن کمسنه

حارس حراست ایدیجی محافظه ایدیجی: حمایت ایدیجی

حارص حرصلو اولان شنه نجلبنه بلك افراطله چالیوب ازرکس اولان

حارق طوتشمش یانان آتش اولان

حازم رشد وبصیرتله امورینی مضبوطه ایدوب اتقان واستحکام جهتیله طوتان آدم کم طوغری وعقللو وصاغلم آدم دینور

حاسر حسر ایدیجی: دویجی

حاسّة حس ایدیجی یعنی دویجی اولان قونکه انسانده بش قوتدر کورمك قوقلامق اشتمك دادمق طوقنمق

حاسب حساب ایدیجی

حاسد حسد ایدیجی قزنانجی اولان

حاسر چبلاق وسلاحسز اولان وحسرت چکن

حاسم کسیجی: قطع ایدیجی قاطع اولان

(حاشا) الله تعالی ول مقوله شنه کوسترمسلو معناسنده دعادر

حاشر جمع ایدیجی طوپلایجی اولان

حاشیة کنار: پرواز: وکاغد کنارینه یازیلان یازی

حاصب شدید اولوب توز طپراغی هوایه صاوران روزکار

حاصد حصاد ایدیجی اکین بچیجی

حاصر حصر ایدیجی برشنه نك اطرافنی طوتوب طشره یه چیقارمز اولان

حاصل حصوله کلان وجوده کلن ومیوه ثمره وبر اصل ویا سببدن وار اولان

الحاصل والحاصل وحاصل کلام بوقدر کلامدن مراد ونتیجه شو اولیور که معناسنده کتیریلور

حاصلات حاصلك: حاصل اولان نسنه وحاصل اولان ایراد

حاصنه نامحرمدن اجتناب ایدوب اهل عفت وپرهیزکار اولان خاتون

حاضر حضورده اولان غایب اولمیان بشقه محلده اولمیوب کوز اوکنده اولان وآماده ومهیا ومستعد اولان برنسنه اجزاسنه اقتضا ایدن حال وکیفیت اوزره اولان

حاضرجواب ف وقتیکه رسیوب همان بردن جواب بولوب ویرن

حاضنه سود انا والده دن ماعدا چوجغه سود امزرن عورت

حاطم قیریجی اوقاییجی اولان

حافات حافه لر کنارلر چوریلر قییلر

حافر کنار قیی چوری

حافد تورون اوغلک اوغلی حفید

حافره برنسنه نک اولی وهیئت اولاسی

حافظ حفظ ومحافظه ایدیجی برنسنه ضرر طوقنمسنه مانع ولیجی وقرآن عظیمی ازبرلمش اولان کمسنه

حافظه حفظ ومحافظه ایدیجی اولان دیشی وحس اولنان نسنه نک اثرینی ذهنده ثابت ایلین قوت باطنه ازبرلمک واونوتمامق قوتی وقرآن کریمی ازبرلمش اولان خاتون

حافل بک طولو وبک سوتلو اولان

حافی یالین ایاق یوریین وبرینه ایولک ایتمک نیتیله حالنی بک صوران وعلم تحصیلی ایچون بک چالشان وبرینه بشارت ایدوب بک چوق سرور وفرح اظهار ایدر اولان

حاق برنسنه نک اورطه سی

حاکم حکم ایدیجی دعوا فصلنه مأمور اولان واقتضا ایدن اوامر اصدارینه مأمور اولان قاضی ضابط پادشاه وامری نافذ وجاری اولان والله تعالی شانه حضرتلری

حاکمانه حاکمه لایق ویاقشور اولان

حاکی حکایت ایدیجی نقل ایدیجی اولان

حال شمدیکی زمان وبرنسنه نک اولوسی وبولنسی

للحال شمدی

علی کل حال هر نصل اولورسه

فی الحال درعقب بنده بلا توقف

حالا شمدی شمدیکی وقتده

حالات حالک حالتلر اولوشلر بولنشلر

حاله اولمک وبولنمک صوکی روزکارلو

حالی دوزکون برابر طاقیجی کندنی دونادیجی

حالی	شمدیکی زمان وشمدیکی اولوشه متعلق ومنسوب اولان
حالیا	حالا: شمدی: شمدیلکده
حالیه	دوزکون وبرایش طاقینجی اولان عورت
حامد	حمد وثنا ایدیجی: مدح ایدیجی وشکر ایدیجی اولان
حامض	اکشی اولان سرکه کبی اولان
حامل	طاشیوب کوتوریجی
حامل وحی	جبرائیل علیه السلام
حامله	قرننده چوجق اولان دیشی کبه اولان
حامی	حمایت ایدیجی زیان واذیتدن حفظ ایدن
حانث	حنث ایدیجی یمین عهد وسندن قالان خلف یمین ایدیجی
حاوی	جامع وشامل اولان جمع ایدوب طوپلایجی ویرکدیریجی اولان کندوسی ایچنه المش اولان
حائب	کناهکار: صوچلو قباحتلو اولان
حائج	بولنیوب مقتضا اولان نسنه
حائد	دونیجی: صاپیجی
حائدگاه	منزل: قونه‌جق محل قوناق
حائر	حیرتده اولوب شاشمش اولان
حائز	مالک اولان واقرانندن ممتاز اولان

حائض	حیض. یعنی ای باشی کورن عورت
حائضه	بمعنا: ایضا
حائط	دیوار: پرده: حولی
حائف	کنار: قیی: جوری
حائک	قماش طوقیان کمسنه
حائل	ایکی نسنه بیننده ویا بر نسنه اوکنده پرده مقامنده اولان
حَبّ	دانه: تخم: چکردک وچکمیردک بوطوجق کچوک طوب
حَبُّ العزیز	وحَبُّ اللذیذ معلوم بر نوع خوشکوار دانه
حُبّ	محبت: سومک: دوستلق
حِبّ	بمعناء ایضا
حَبَاء	ماینیجی مثللو پادشاهک همنشین وندیم وخاصه‌سی اولان کمسنه
حِبَاءُ	قارشولق المیه‌رق وامتنانسز ویریلان نسنه
حَبَاب	صو یوزنده سیوجه مثللو حاصل اولان صغیر نصف کوره کبی درونده هوا محبوس اولوب محیط ذات صو اولور
حِبَاب	محب: دوستلق ایتمک سومک
حُبَاب	بمعناء ایضا وکبولک دانه‌سی

حَبابَه صو یوزنده حاصل اولوب حباب دخی دینلن کبوجك دانه‌سی

حَبّات حبّه‌لر: دانه‌لر: تخملر

حِبار اثر: نشانه

حِبال حبللر: ایپلر: حلاطلر

حَبّال ایپجی: حلاطجی

حِبالَه ایپدن یاپلان اغ و دوزاق

حُبّان حبلر: دانه‌لر: تخملر

حَبائِل حباله‌لر: اغلر: دوزاقلر

حَبّ حبّه‌لر: دانه‌لر: تخملر

حَبّه دانه، تخم: جکردك حیوانك یمورطه‌سی مقامنده اولوب نباتلرده چیچك آچلغله حاصل اولەرق طپراغه وضع اولنمغله کند و جنسندن دیکر تخمیل بر نبات حدوثنه منبع اولەرق صغیر جسمکه بعض نباتلك حبه‌سی دخی اکل اولنور و یك صغیر بر قطعه و یك قلیل بر مقدار

حِبْر یهودی خاخامی و یازی مرکبی

حَبْس الیقومق: صالیویرمامك بر محله قپایوب طشره چیقارمامق و فی سبیل الله وقف ایتمك و زندان محبس نسنه قپانوب طشره چیقمدیغی محل

حُبُس فی سبیل الله وقف اولنان نسنه

حَبَط باطل و بیهوده قیلمق فائده‌سز ایلمك

حَبَق معالجه ایچون استعمال اولنور بر نوع زهرلو نبات

حَبْکَر نسج: قماشك طوقونیشی هیئتی

حَبْل ایپ: حلاط که اکیلور بوکیلور نسنه‌دن یاپیلور بند و باغ ایچون استعمال اولنور

حُبْلی حامله: گبه اولان عورت

حُبوب حبلر: دانه‌لر: تخملر

حُبوبات اکله مستعمل اولان دانه‌لر و تخملر

حُبور کوکل فراحلغی: سوینج سرور: شادمانی

حُبوط باطل و بیهوده و فائده‌سز اولمق

حَبیب محبت اولنان و سویلن کمسنه

حَبیس فی سبیلی وقف و تخصیص اولنمش نسنه

حِتار بر نسنه‌یه محیط اولان نسنه زه و پرواز و سجاف و کنار مثللو

حُتُر حتارلر: کنارلر زهلر و پروازلر

حَتْف اولمك وفات ایتمك

حَتْفِ اَنْفی عادتا مریض اولوب دوشکده یاخود بولندیغی یرده اولمك

حثم حکو ایتمك: امر ایتمك بیورمق

حثوف حفلر: اولوملر وقاتلر

حثوم حکملر: امرلر: بیورقلر

حتی بر کلامی تصدیق ضمننده ایراد اولنه جق دیکر بر کلامی لجموایچون استعمال اولنور بر کلمه در وبعضاً نهایة وغایة ومراد ومقصود افاده ایتمکه مستعمل اولور بر ذاتدن

حث ترغیب وتشویق ایتمك ابارتمق: دوزیمك

حثر سیوجه چیقارمق

حثوث جست وچابك اولان وقلنوب ابا ردبنلن

حثحث بمعناه ایضاً

حجج وقت معین حلولنده رسوم معروفی اجرا ایدرك مکهٔ مکرمه‌لی زیارت ایلمك بلمجه ویا کلماج سویلشمك

حجاء

حجاب پرده ایکی نسنه بیننده چکلن بولمه واوتنمق شرمسار اولمق کندوبی قصور صاحبی بلوب کوزاوکندن چکلمك

حجاب حاجبلر: قپوجیلر: پرده دارلر

حجاج دلیل: برهان وحجت ایراد ایدرك معارضه ومباحثه ایلمك

حجاج ظالم سفاك ومرحمتسز اولان بر وزیرك آدی

حجاج حاجیلر: حجه کیدن ویا کیتمش اولان کمسنه لر

حجار حجرلر: طاشلر: سنکلر

حجاره بمعناه ایضاً

حجال حجله لر: زفاف خانه لر: جهاز اوطه لری

حجام اصرمسون دیو خولیسز حیوانك اغزینه بغلنان نسنه

حجام حجامتجی: حجامت ایدیجی

حجامه بر بدنك بر طرفنه بوینوز باخود قدح وضع ایدوب درونده اولان هوائی تخلیه ایتمکله قانی ولطرفه جولانه مستعد قلدقدنصکره زنبرك دینلن بر قاچ اغزلو آلت ایله انی یاروب ینه هواسی تخلیه اولنمش قدح وضع ایدرك قان آقیتمق

حجب حاجبلر: پرده لر

حجابه حجابلق: قپوجیلق پرده دارلق

حجه حجه کیتمك

ذی الحجه سنه قمریهٔ عربیه نك صوك ایدر کز ذی القعده دنصکره کلوب سنه یی تمام اولمغله م

عقبنده محرم شهرندن ازلو باشلنور وبوايلك اونجى كونى ذبح قربان رسمى اجرا اولنور وقربان بيرامى تسميه اولنور

حُجَّة دليل برهان بر قولك صحتنى اثبات ايدن نسنه وسند تمسك وقاضى حكمنامه سى وخصوصا تذكار مثللو متملكاتك متصرفنى كوسترن سند

حُجَج حجتلر: دليللر: برهانلر وسندلر وقاضى حكمنامه لرى

حَجْر منع ايتمك: قومامق

حِجْر بمعناه ايضا وحرام اولان نسنه وقوجاق آغوش

حِجْر الكعبة بيت اللهك جانب شماليسنده حطيم دينلن حائط ايله چورلمش اولان موضعدر

حُجُر **حَجْر** منع ايتمك: قومامق

كعبهٔ شريفده واقع اولور زياده سيله محترم طوتلان برسياه طاشدر

حُجَرات حجره لر: صغير صغير اوطه لر

حَجَر طاش: سنك

حجرات منع ايتمك: قومامق

حُجْرَة قوجاق: آغوش

حُجْرَة كوچك اوطه: اوطه جق ونسنه وضعى ايچون ترتيب اولنان معلوم چقور محل كه قپوسز طولاب شكلنده اولور آياق بلازكى

حَجَل **حَجَلة** كلين اوطه سى: زفاف اوطه سى

حَجَلگاه بمعناه ايضا [ف]

حَجْم برنسنه نك ال سورولوب يوقلنه جق وطوتيله جق جثه سى ومقدارى: و اممك: صورمق

حَجْو بلمجه: باكلتماج

حِجَى عقل: هوش: فهم: فطانت له

حَجِى لايق: براشق: روا يا قشق اولان

حَدّ برنسنه نك غايت كنارى كه انده منقطع ومحدود اولور وكسكين اولان نسنه نك اغزى يعنى كسكين طرفى ومعنوى اولان نسنه نك غايتى قدرت ونفوذ مثللو وقباحت صاحبنه ايديلن تأديب شرعى وانسانه عارض اولان غضب وحدت وبرنسنه نك جنس ونوع وفرقنى معلوم ايدن عباره وايكى نسنه نك بيننى تفريق ايدن نسنه

حَذاءٌ تشويق ايدوب غيرت ويره رك چابك يوريمك

حِذابٌ حذبلر: مظلوم ميردم ايليجيلر وتشويق ايدوب غيرت ويره رك چابك يوريجيلر

حِداثٌ خبر وحوادثه دائر صحبت ايتمك

حَدابٌ حدبلر: طاغلر: دپه لر

حِداثَةٌ يكيلك: يكي وجوده كلمش اولمق وتسنه نك اولي وابتداسي وكنجلك جوانلق

حِدادٌ كدر كوسترمك ايچون بر كسنه وفات ايلدكده متعلقاتي زيب زينتي ترك ايدرك بر نوع مخصوص لباس ايله اورتمك ماتم ايتمك

حَدّادٌ دمورجي: آهنكر: وقپوجي وزندانجي

حَدادٌ كسكين قلاعيلو اولان

حِداقٌ حدقه لر: كوز بيكلري

حَدائِقُ حديقه لر: بغچه لر: باغ بوستانلر

حَدَبٌ قانبور اولمق: اورته سي كارنك زياده طشره اوغرامش اولمق

حَدَبَةٌ بمعناه ايضاً

حِدَّةٌ غضب: دارغنلق وكسكينلك

حَدَثٌ تكرار ابدست وغسلك لزومنه سبب اولان وقعه

حَدَثاتٌ حدثلر

حِدْثانٌ تسنه نك تازه لكي حالي وتازه لكي زماني

حِدْثانُ الدَّهْرِ زمانك نوائب ونوازلي

حَدَثانٌ تكرار ابدستك كروسنه سبب اولان قضا وحدوث ايتمك يوغيكن وجوده كلمك

حَدْرٌ يوكسك يردن اشاغي ايندرمك واتمك واتشده سرعت وعجله ايتمك وبر تسنه نك اطرافني آلوب چويرمك واحاطه ايتمك

حَدَرٌ انيش اولان بر نشيب چقور

حَدْسٌ ظن وتخمين ايتمك وبر كلامك معناسنده ياخود بر خصوصك وضعنده لبشقه رجه وهم وخيال ايتمك

حَدَقَةٌ كوزبيكي كوزك ورته سنده اولان سياه دائره انسان العين: مردمك: چشم

حَدْلٌ ظلم وجور ستم حقا يتسزلك

حَدْوٌ سورمك تشويق ايدوب چابك يوريتمك

حُدُوثٌ يوغيكن وجوده كلمك

حُدُودٌ حدلر: غايتلر: كنارلر وتعريفلر وقباحته مقابل اجرا اولنان تأديبات

حَدُودٌ انيش اولان بر نشيب چقور

حُدُودٌ بمعناه ايضاً وانمك اشاغي اينمك

حدوره جمعيت؛ اجتماع؛ خلق

حديث يكى؛ نو؛ جديد؛ اولان وكنج تازه اولان و پيغمبرك اقوال وافعال وشخص و سائر متعلقات ذاتيه سنه دائر روايت اولنان كلام مروى

حديد دمور؛ ياخود تيمور واهن دينلن جسم معدنى وكسكين تيز اولان وسرت قوى محكم اولان وتيز طبع حدتلو كرم مزاج اولان

حديده دمور آلت

حديدى دموردن عبارت اولان

حديقه باغچه؛ روضه؛ جنت

حذاء قارشو؛ مقابل؛ وخط مستقيمك كندو استقامتى اوزره اخراج اولنمسندن حاصل اولان جهت

حذر حذر؛ صاقنمق؛ كوزتمك تهلكه دن قاچنمق

حذاقت عمل؛ وصنعتده كركى كبى ماهر واستادا ولمق

حذر صاقنمق؛ ضرورره جك نسنه لردن قاچنمق

حذف بر نسنه نك بر مقدارينى آلوب كيدرمك

حذفه قسم؛ جزء؛ قطعه؛ پاره پارچه

حذور صاقنيجى؛ متيقظ؛ بصيرتلو اولان

حذوف كيده رلمش؛ قالديرلمش اولان

حذيقه بر صنعتده كركى كبى استاد اولمق

حذيم كسكين؛ تيز اولان

حر سيجاق اولمق؛ كرم؛ وحرارتلو اولمق

حر كوله وجاريه اولميوب كشى زاده ويا ازاده اولان كمسه

حرات چفتچى؛ اكينجى؛ بچيجى

حراث چفتچيلك؛ اكينجيلك

حرار حر وكشى زاده وازاد اولمق

حرارت سيجاقلق ومعده فسادى ياخود حما علتى سببيله زياده صوصامق وعشقله يانمق

حراس حراسلر؛ محافظ وحمايت ايليجيلر

حراست حفظ ايتمك؛ قوريمق

حراش ايكى دشمنى قيرديروب بر برينه طوتشدرمق

حراص اوديا قوب قاليه طاشنى دوزن ويا كرج طاشنى يا قوب كرج دوزن كمسنه

حراصه بر كيمسه نك درد وعلتى اوزايوب كيتمك ووردله رسواى اولمق

حراف قوندانجى؛ باغنيجى

ج د

حَرَّاقَه آتش چاقمغه مستعمل اولان
قاو و آتش ایله مشغول اولان
کسنه طوردیغی محل
و آتش کبیسیکه دشمن
اوزرینه صالدیریلور
حَرَام برشئنه برکیمسه اوزرینه
حَرَامزاده پیچ ولدزنا: روسپی اوغلی
نهی الهی ایله ممنوع اولمق
حَرَامکار زنباره: زانی: زناکار
ویرکسه اوزرینه نهی ایله
ممنوع اولان شئنه
حَرَامِی خرسز: حایدود: یول کسیجی
حَرْب جنك: قتال دوکش کارزار
بری برینه قارشو کلوب
سلاحله بری برینی قتل
واجرح ایتمك وصلحك
ضدی اولان حالت
حَرْبَا شمس اطرافنده بعضًا
رنك رنك پیدا اولان دائره
حَرْبَا حرب ایله حرب ایدرك
حِرْبَاء قیاکلری کلری دینلن جوکلکه
یاقدقده تنی هردمده صغیر
اولوب رنکدن رنکه لا
ینقطع مبدل اولور
حُرْبُر برنوع قصه وقزاق کبی
دموریاشلو سلاح
حَرْبکاه جنك وقوعبولان
محل

حَرْبِی حرب وجنك وقتاله متعلق
اولان
حَرْبِیَه بمعناه ایضًا وحربه
متعلق اولان امور
حَرْث تارلا سوروب اکین اکمك
حِرْج قاطر بوغی دینلن بوجك
قیوغی که برقاریش یاخود
آخرشئنه اوزرینه یازوب
زینت برینه استعمالی اولور
حَرْدَب برنوع زهرلو اوت
حُرْدِی قامش: حصیر اوتی
حُرِّیَّت بهریت: ازاده لك
حِرْز محافظه نفسه وسیله
اوله جق شئنه وآفات
وبلیت دفعی ایچون اتخاذ
اولنان نسخه وطلسم
وتعویذات مثللو وقلعه
کبی محکم ومتین ومحفوظ
اولان موضوع وپناه کاه
حَرْز حفظ وصیانت ایتمك
قوریمق
حَرَش بمعناه ایضًا
حَرْشَف بالق درینسنده بولنان
اینجه وبوینوز کبی سرت
پول اوزره حلقه سی یاخود
پولی وزینت ایچون سلاحه
قاقلان پول وانکنار دینلن
نبات

حرص	برشئه بی رغبت مذمومه ایله ولزومندن زیاده شدتله طلب ایتمك
حَرَض	برکسنه بدنی یاخود دین ومذهبی یاخود عقل وشعوری بوزلمق وفاسد اولمق
حَرف	کلام ایتمکه آلات ناطقه نك وصناعه اشارت ایچون کتابده استعمال اولنان اشارت ومعنایه دلالت ایدوب اسم یاخود فعل اولمیان کلمه وبرشئنه نك کناری یاخود اوجی یاخود سیوری کسکین قیسی
حِرَف	حرفتلر: چیمکه وسیله اولان کارلر
حَرف آشنا	همان حرفلری بری بریندن فرق وتمییز ایتمکه اقتدار کسب ایتمش اولان
ف حَرف انداز	تعریض وکنایه ایله سوز سویلیان وعیب ونقیصه آرایان کمسنه
ف حَرف اندازی	کنایه جیلك: وعیب ونقیصه آرامق
ف حَرفگیر	عیب ونقیصه اوایوب خلقی دائما فصل ایدر اولان
حَرفگیری	خلقی دائما فصل ایتمك
حِرفت	مدار رزق اولان کار وصنعت
حَرَق	آتشه یانمق برشئنه بی آتش قوبتله متغیر الحال یاخود معدوم الوجود قیلمق
حُرقة	یانغین ویانق
حِرك	ازکی: دیرك: جست چالاك اولان
حَرَکات	حرکتلر: حرکه لر
حَرَکة	قیملدامق: دیرنمك: تبدیل مکان ایتمك: سکونتنده اولمامق وهجا باشنده اولان حرفه ویریلان صوتکه اشبو اوچ عدد واسطه سیله اشارت اولنور (ـَ) اوستونك یاخود فتحه و(ـِ) اسره یاخود کسره و(ـُ) اوتری یاخود ضمه تسمیه اولنور
حَرَم	مکه مکرمه ده بعض معلوم اولان حدود داخلنده اولان موضع شریفکه حرم الله و حرم رسول دینور وخانه لرده قاریلره مخصوص اولان دائره واوطه لر وقاری خاتون وزوجه
حُرُمات	حرمتلر حرام: وممنوع اولان نسنه لر
حَرَمان	مکه مکرمه ایله مدینه منوره شهرلری

حرمان برکسنه دن برنسنه یی دفع ایدوب اول کسنه یی اول نسنه دن محروم ایتمك وبرکسنه یی نسنه دن محروم ومأیوس اولمق

حرمة یوزمسی وفسخ وانتهاکی حرام اولان شی عرض وناموس کبی وتوقیر وتعظیم ایتمك

حرمسرا پادشاه سراینده قادینلره مخصوص اولان دائره

حرمسرای بمعناه ایضاً

حرمین مکهٔ مکرمه ایله مدینهٔ منوره شهرلری

حروب حربلر: غوغالر: جنکلر

حرور سیجاقلق: حرارت

حرورة بمعناه ایضاً

حروریة سرلیست : ارلك

حروض درد وعلت سببیله ضعیف ونحیف وناتوان ومسکین اولمق

حروضة فساد ورذالت وبین الناسده متروك اولوب اعتبارسزلکده وسقوطده اولمق

حروف حرفلر: یازی حرفلری: واسم اولمیوب فعل دخی اولمیان کلمه لر

حروف قاو دینلن اتش چاقمغه استعمال اولنان نسنه

حرون بنجیسنه اطاعت ایتمیوب ترسلك ایدن دابه وعنادجی خویسز اولان آدم

حرونی عناد: معاندت خویسزلك

حری روا لایق: مناسب: یاقشق اولان

حریب یغما اولنمش صویلمش اولان

حریة سربستلك: ازاده لك حر اولمق

حرید یالکز: تنها اولان

حریر ایپك دینلن نسنه که بر نوع قوردك محصولیدر وسیجاق: کرم: حرارتلو اولان

حریری ایپکجی: بازرکان وبر نوع کاغد اسمی

حریز حفظ اولنان محفوظ اولان وعزیز طوتیلان

حریص حرصلو اولان برنسنه یه رغبت مذمومه اوزره لزومندن زیاده طلب ایدن

حریض قالقوب یوریمکه قدرتی اولمیان

حریف برینك هم کار وهم صنعتی اولان آدم ودوست وهمنشین اولان آدم

حریفانه حریفه لایق وبراشق اولان

حریق یانغین آتش ویاقلمش اولان ویانمش آتشه کرفتار اولان

حَرِيم حرام وممنوع اولمغله اصلا طوقنلمز اولان نسنه واورتاق شريك وحاجيلرك مكهٔ مكرمه‌ده كيدكلرینه مخصوص اثواب وخانه یاخود قوپی اطرافنده بعض ایش ایچون مقتضی اولان مسافه واشنلك اورزینه حفظ وصون واجب ولوب سائرلك اكا دخل وتعرضی منع ایچون مقالله ایلمسی دخی لازم اولان نسنه

حَرِيكه برینك كندو مالی ولوب استدیكی كبی قوللا نه‌رق صرفایده بیلدیكی نسنه

حرام، حرامه قولان وجرجق بغرداغی ایشنی دائما كورمكده عقللوطاورانوب صاغ قازغه باغلمق

حِزب انسان جماعتی: طائفه وبرادملك هركون مداومت اوزره قرائت ایلدیكی آیات ودعا واوراد قرائت الشانك بوز یكرمی یه تقسیمندن حاصل اولان مجمع آیات كریمه

حَزم ایشنه بصیرت ورویت ورشد ایله حركت ایدوب اموری صاغ قازغه باغلمق

حَزمَاء حازم اولنلر ایشلرنده عقللو طاورانان كسنه لر

حَزمَه رشد ورویت وبصیرت ایله حركت ایدوب ایشنی صاغ قازیغه باغلمق وحزیم اولنلر ایشلرنده عقللو طاورانانلر

حَزَن سرت وغلیظلر یر وغم كدر: اندوه

حُزن كدرلو اولمق: غمكین واندوهناك اولمق

حَزَو قوشی یرندن اوچورمغله تفال وتكهین ایتمك

حَزوَر كوچلو قوتلو اولان اوغلان

حَزیران شهور رومیه دن مارتدن اعتبار ایله دردنجی شهر اولوب مایس ایله تموز بیننده واقع اوله رق ابتدای صیفا ولور

حَزیم دائما رشد وبصیرت ایله اموری مضبوط ایدوب اتقان واستحكام جهتیله طوتان كسنه ایشنده عقللو طورانوب صاغ قازغه باغلیان كسنه

حَزین حزنلو: غمناك: كدرلو اولان

حِسّ برنسنه نك موجود ولمسی اعضای بدندن برینه تأثیر ایلمسیله ادراك ایتمك طویمق

حَسَابٌ	صايمق: تعداد ايتمك: وعددلرك بعض خاصهٔ معلومه‌سی واسطه‌سیله تسنه‌نك مقداريني تعيين ايتمك وتسنه‌نك مقداريني تعيين ايتمك ايچون عددلرك بعض خواص معلومه‌سنی استعمال وتوسط ايتمك وعددلرك خواصندن وخواص مذكوره‌نك وجه استعمالندن بحث ايدن علم
حِسَابَةٌ	صايمق: حساب ايتمك
حِسَابْدَانْ	علم حسابه آشنا اولان كمسنه
حِسَابِ كِتَابْ	برتسنه‌يه دائر تحرير اولنان دفتر وحساب مثللو كاغدلر
حِسَابْ نُوِيسْ	حسابه مأمور اولان بازيجی
حُسَّادْ	حاسدلر: حسد چيلر قزقانجيلر
حَسَادَتْ	حسد ايتمك: قزقانمق
حُسَّارْ	حاسرلر: چپلاق وسلاحسز اولنلر وحسرت چكنلر
حَسَّاسْ	حس ايديجی: حاسه‌ سی اولوب دوبيجی اولان حاسه‌سی اولان بوركده كيزلو اولان كمسنه وطشمناك
حُسَافَةٌ	بمعناه ايضاً
حَسَاكَةٌ	

حِسَامٌ	كسكين قلج
حَسَّانْ	ايولك ايتمك: حسن معامله ايتمك
حُسَّانْ	بك كوزل اولان
حَسْبُ	اقتضا لزومی
بِحَسَبِ	اقتضاسی وزره اقتضاسندن ناشی
حَسَبُ	اقتضاسی وزره اقتضاسندن ناشی
حَسَبٌ	اجداددن كلن شرف وحيثيت وكشينك اجداد وانسابی
حُسْبَانْ	حساب ايتمك وعقوبت وجزا
حِسْبَةٌ	اجر وثواب ومثوبه وتدبير عقل
حَسْبَةً لِلّٰهِ	اللهك عشقی ايچون
حَسْبَ الْحَالْ	احتياج وضرورت احوالك اقتضاسی ومناسبتی وصحبت ايدوب وقوشمق اوزره احوالدن بحث ايتمك
حَسَدٌ	برنده اولان نعمت ياخود فضيلتك اندن زائل ومسلوب اولديغنی ياخود كندويه محول ومنتقل اولديغنی آرزو ايتمك
حَسَدَتْ	حسودلر: حسد چيلر
حَسْرَةٌ	الندن وتصرفندن فوت اولوب كيدن تسنه‌يه كمال آرزو وسندن ناشی كدر وتأسف وغضب چكمك

حسرتزده حسرته دوچار اولان
حسرتكش حسرت چكن حسرت چكيجى
حسك بوركده كيزلو اولان دشمنلك
حسكة بمعناه ايضاً
حسكل دوكلو ايكن قيزغين دموردن قرلايوب صيچرايان قيغلجملر
حسل رذيل ايلمك
حسم برينه برنسنه يى ويروب طورر ايكن ويرمامك وكسمك قطع ايتمك
حسن كوزللك : ايولك
حسن كوزل : خوش : نكو : ايو اولان
حسناء كوزل عورت
حسنات حسنه لر : كوزل عد اولنه نسنه لر والله ايچون اجرا افعال واعمال
حسنة الله ايچون اجرا اولنان عمل
حسنى كوزللك وايو عمل ودشمنه فوز وظفر بولمق وشهادت نعمتى شهيد اولمق واحسنك مؤنثى اولوب زياده كوزل كوزل اولان زياده حسن اولان ديمكدر
الحسنيين ظفر ايله شهادت نعمتى

حسنيات نسنه فائده اولان كيفيات
حسر ازجه آزجه تدريجله اچمك
حسوة اچيله جك نسنه نك براچمى
حسود قزقانوب سائرك نائل اولديغى نعمتك زائل اولمسنى ياخود كنديه منتقل اولمسنى آرزو ايدن كمسنه
حسود حسد ايتمك : قزقانمق
حسى حس وحاسيه متعلق ومربوط اولان
حسيب حسب ونسب وشرف صاحبى اولان وكافى اولان يتشور اولوب راولان
حسير حسرت چكن كمسنه
حسيفة كوكلده كيزلو اولان كينه وعداوت
حسيكة بمعناه ايضاً
حسين كوزل : ايو : نيكو : خوش اولان
حشار حشرات : جمعيتلر : جمعيتك جمع الجمعى
حشاش خسته ياخود مجروح اولانلرك بدننده قالان روح بقيه سى
حشاشة بمعناه ايضاً
حشائش حشيشلر : قورى اوتلر
حشر جمع ايتمك طوپلمق هرطرفدن بريره كتورمك وطننده سوروب نفى ايتمك الله تعالى يوم قيامتده جمله انسانلرى ديرلدوب حشر ايلمك

حَشْدْ برگمك: طوپلمق: هرطرفدن گلمك

حَشَرَاتْ حشره لر: خرده حیوانلر وبوجكلر

حَشْرَتْ كچوك حیوان وجمعیت جماعت

حَشْرَجَه اولمك حالنده اولان آدمك نفسنی بوغازنده غرغره ایتمك

حَشَفَه ذكرك كرتكندن یوقاری اولان یومری باشنه سنتدن میدانه كلور

حَشَلْ برشیئك فناسی ورذیل والخغ

حَشَمْ اوتانمق: اوتاندرمق وطارلمق وطارلتمق

حَشَمْ تبعه وخدمه واهل وهمخوار طاقمیكه برینك غیرتنی چكوب اپشنی كوررلر و دشمنیدن حفظ ایتمكه مستعد اولورلر

حَشَمَه بمعناه ایضًا وچوق حشم صاحبی اولمق

حِشْمَه بمعناه الاول ایضًا

حِشْمَه اوتانوب بوزیلوب قالمق

حَسِنَه حقد: كین: كین كوزتمك

حَشْوْ یصدف ومندر مقوله سنه قو ویموق مثللو طولدیرلمق و شعرده بربیتك مصراع اولنده صدر ایله عروضندن ماعدا مصراع ثانیسنده ابتدا ایله ضربندن ماعدا جمیع تفاعلینه دینور

حَشْوِیَّاتْ كلام آراسنده حشنه ومثلا وفرضا وسوزم بیانی مثللو مالسز ولزومسز تلفظ و علاوه اولنان كلمات

حَشِیَّه مندر: یصدق ونسوانك بعضًا برطرفلرینی بیوك كوسترمك ایچون استعمال ایتدكلری یصدق بر آدمك ایشندن ناشی یودرمك وادمی طمعكار وحریص قیلمق وفهدكی اوتلق وكندوسی اغندن ترتیب اولنان معلجه كه آفیون كبی كیف ایدر واسرار دخی تسمیه اولنور

حَشِیشَه اوت كه: كیاه

حَشِیفْ اسكی لباس

حَشِیمْ ناسدن اوتانور اولان

حَصَافَتْ رأی: رشد: درایت: عقل وسدك تماوغنده طاش بیدا اولمق علتی

حَصَادْ اكین وچایر بچمك: ووفات ایدوب اولمك

حَصَّادْ اكین بچیجیسی

حِصَارْ دشمنك اطرافنی قوشادوب تضییق ایتمك محاصره ایتمك وقلعه استحكام وبركمش محل حصر

حُصَّار: حاصرلر: محاصره جیلر

حِصَاص: پایلاشمق بر نسنه دن بریه حصه ویرمك

حَصَافَة: رائی: متین وعقل کامل اولمق

حُصَالَة: خرمندن قلان باقی سپورندی

حَصَان: نامحرمدن پرهیزاوزره اولمق

حَصَانَة: خاتون نامحرمدن پرهیزاوزره اولمق وقوی محکم متین اولمق

حَصَائِد: حصیده لر: خرمنلر اکین بیچملری

حَصَائِل: حصیله لر: باقی وممتاز قالان نسنه لر

حَصْبَة: قزامق تعبیر اولنان سیویجه علتی

حِصَّة: پای: بهره: نصیب نسنه نك تقسیمندن بر کسیه دوشن قطعه ویا مقدار

حَصْد: اکین وچایر بیچمك

حَصْر: طاریره طیقانوب اطرافنی صیقشدرمق وبر حددن طشره قومامق یعنی اول حدوده حبس ایتمك وعسکر ایله بر نسنه نك اطرافنی الموق وقوشاتمق

حَصَر: قهرت وغصه چكمك

حِصَص: حصه لر: پایلر: نصیبلر: بهره لر

حَصَف: قوری قیچمه اویوز علتی

حِصْن: کبرلسی کوج ضرب ومتین ومحکم محل قلعه حصار

حُصْن: خاتون نامحرمدن پرهیز اوزره اولمق

حَصْنَاء: زیاده سیله اهل عفت ونامحرمدن پرهیزکار اولان خاتون

حَصُور: غم وغصه دن تنکدل اولان ونسوان طائفه سنه وتأهله اصلا رغبت ایتمز اولان واسراریکی صقلار اولان

اَلْحَصُور: یحیی نبی علیه السلام

حُصُول: حاصل اولمق وجوده کلمك

حُصُون: حصینلر قلعه لر حصارلر

حِصَّه بَخْش: حصه ویریجی اولان

حِصَّه دَار: حصه یه مالك اولان

حِصَّه گِیر: حصه اخذ ایدیجی اولان

حَصِید: بیچلمش اکین وخرام ومنهدم اولان

حَصِیدَه: بیچلمش اکین

حَصِیر: معلوم اوتدن اوریلوب خانه لره دوشندکلری اورتی وغم وغصه دن تنکدل اولان

حَصِیف: رأیی متین وعقلی کسکین اولان

حَصِیلَه: نسنه نك باقیسی

حَصِین: ضرب منیع محکم متین اولان

حُصَيِّن قلعه‌جك حصين صغير

حَضّ بر ایشه تشویق ایتمك دورتشدرمك

حُضَّار حاضرلر حاضر و واقع اولنان آدملر حضورده بولنانلر

حَضَارَة حاضر اولمق: ستر و پرده توسط ایتمیه‌رك برنسنه‌نك قربنده اولمق

حَضَانَة قوجاغه المق: وبلمك

حَضَايَا حصیه‌لر: زیاده محبت ایدیلن زوجه‌لر

حَضَر یوبجا ولمیوب یاخود شمنه مقابل ولمیوب محلنده اقرار اوزره اولمق

حَضَرَات **حَضْرَة** حضرتلری: جنابلر اشبو کلمه‌نك ذاتی معناسی آدمك قرب و پیشگاهی ایکن اولوب تدریجله تحویل اولنوب تعظیمی متضمن بر نوع لقب و عنوان اولمشدر استعمالنده دخی بیوك و کوچك اسم دن صکره ایراد اولنور فقط الله تعالی و پیغمبر و ملئکه ناس اسملری اولنه کشور بیلور

حَضَرِي حضره متعلق اولوب سفره متعلق اولمیان

حِضْن قولتوق آلتندن بوکره وارنجه اولان عضویدن کوکس سینه قوجاق

حُضُور ستر و پرده توسط ایتمیه‌رك برینك قرب و پیشگاهی و راحت اضطراب و غائله‌دن خالی اولمق

حَضِيَّة زیاده محبت ایدیلن زوجه یاخود جاریه

حَضِيرَة بشدن اون نفره قدر عسکر بلوکی

حَضِيض نیرین ایله کواکب سیاره‌نك کرهٔ ارضه اقرب اولان تقرب نقطه‌لریکه اوج تعبیر اولنان نقطه‌نك مقابلیدر و هیئت جدیده قولیجه کرهٔ ارض ایله کوکب سیاره‌نك مرکز شمسدن اك زیاده بعید اولدقلری نقطه‌در

حَظّ اشغالی ایتمك و یاندرمك وشطرنج اویونده خصمنه برطاشی مخصوصیجه ویرمك

حَطَّاب اودونجی: اودون بازرکانی

حُطَام قیرلدی: ویمورطه قبوغینك قیرندیسی

حُطَامَة بمعناه ایضاً

حَطَب اودون هیزم آتش ایچون تهیه اولنان اغاج

حطم قیرمق ؛ وقانمق

حطمة شدید آتش و جهنمك بر طبقه سی و یاخود بر قیویی ومرحمتسز وشفقتسز آدم

حطوط نسنه نك بوقاریدن اشاغی اینمسی

حطیبة اوطونلق : اورمانلق اولان محل

حطیم بیت الله خارجنده واقع بر میدان

حظ سوینج : سوینمك : مسرور اولمق : نعمت مسروریتی موجب اوله جق نسنه

حظة عزت : مكانت خاطر اغیار صایلمسی

حظر ویرمیوب منع و حجر ایتمك

حظلان داره جیلك مصرفنی حساب اوزره ایتمك : ممسكلك

حظوة قدر : مكانت : اعتبار

حظوتا حظلر : سوینجلر و نعمتلر

حظیرة اطرافی حالی و صازلق ایله احاطه اولنوب حیوان حفظنه مخصوص محل آغل

حظیرة القدس جنت : فردوس

حفاظ حفظ ایتمك : محافظه ایتمك : صقلامق

حفاظ حافظلر : حفظ ایدیجیلر وقرآن کریمی ازبردن بلنلر

حفاوة بریننه چوق نوازش و اکرام ایتمك

حفائر حفیره لر : قازلمش چقورلر مزارلر

حفائظ حفیظه لر : غضبلر دارغینلقلر

حفدة حافدلر تورنلر اوغل و غوللری

حفر قازمق : چقور ایتمك

حفر بمعناه ایضاً

حفر حفره لر : قازلمش چقورلر

حفرة قازلمش چقور : قیو : مزار خندق

حفض اکوب بوکمك والدن براقیوب ویرمك و بر کلمه نك حرفی اخیرینی مجرور ایتمك

حفظ صقلامق : غائب اولمسون و ایچمسون دیو امین یره قومق : یاخود باشده برالمق وازبرلمك وخاطرده طوتمق قوت باطنه سی

حفظة غیرت : غضب : حمیت

حفظة حافظلر : حفظ ایدیجیلر وانسانك افعالنی یازمغه مأمور اولان ملائکه کرام حضراتی

حفنة ایکی آوج طولوسی مقداری وچقور قیارده اولان طبیعی اویمه چقور

حفوك بریکمك و وفرتا وزنه اولمق

حَفِي اكرامجي: نوازشجي اولان وكشينك حال واحوالني دقت ايله صورمقه معتاد اولان وعلم بحصيلنده زياده متحري اولان

حَفِيد تورون: اوغل اوغلي نبيره

حَق الله تعالينك اسماء حسنيسندن بري ومقتضاي عدل وحكمته مطابق اولان نسنه وعدل وحكمت مقتضاسي اوزره لازم وواجب اولان نسنه وانكاري بر درلو روا وصحيح اولميوب ثابت وموجود اولان نسنه ومحقق اولان نسنه وبر نسنه نك اخذ وضبطي يا خود طلب واستدعاسي بابنده بر مقتضاي عدل وحكمت يرنده واقع اولان صلاحيت تام وبرينك قوللنده واستدعاسنده صدق وصحتي واقع ولمسي وعدل داد عدالت ودين اسلام وقران عظيم الشان ونسنه يي وجوده كتورمك ونسنه يي يرينه كتورمك يا اجرا ايتدرمك

حَقّا واقعا في الواقع: حقيقت اوله رق

حَقاره خورلق: خور كورمك خور معامله ايتمك

حِقاق مخاصمه ايتمك: دعوا ايتمك

حِقاف حقفه لر: قومبيلر

حَقاق حقه جي: قوبجي

حِقالك ترلاد. ولان بغداي هنوز اولمزدن مقدم صاتمق وترلايي اكتك بر مقداري ايچون كيرايه ويرمك

حقّاني حق طرفندن اولان وحق صحيح اولان

حَقّانِيَّت عدالت انصاف واجب ولازم اولاني ايفا ايتمك

حَقائِد حقدلر: بغضلر دشمنلكلر

حَقائِق حقيقتلر: ثابت وشبهه سز اولان شيلر

حَقْبين حق وعد الله رعايته وامتثال ايدن ف

حَقْپرست الله تعاليدن غيري بر نسنه يه عبادت ايتميوب عدالت وحقانيته امتثال ورعايت ايدر اولان ف

حَقْپسند حق وحقيقتي سور اولان ف

حُقّه معروف ومعلوم بر نوع قوتي

حَقْجو حقي اراشدروب طلب ايدن اولان ف

حِقد دروننده كين طوتمق قلبده عداوت صقلامق

حَقدار حق صاحبي اولان

حَقْشناس حق طانيوب تسليم ايدر اولان

حقشناس حقی تسلیم ایدیجیلك

حقطراز حقی اجرا ایدر وحقی سویلر اولان

ف **حقگذار** حقانیت اوزره عامل اولان

ف **حقگزین** حق طلب ایدر اولان

ف **حقگوی** حق سویلر اولان

حقنه انقباض دفعی ایچون ورادن استعمال اولنان شربت مثللو معالجه واورادن ادخال ادویه ضمننده استعمال اولنان بر نوع طولمبه ومذکور طولمبه یه مشابه اولهرق خدمات سائره یه مستعمل کچوك بر نوع آلت

حَقود قلبنده عداوت طوتان کین طوتان

حُقود حقدلر: عداوتلر: کینلر کینه لر

حُقوق حقلر موجود وثابت ومقرر اولان شنسه لر وواجب ولازم اولان شنسه لر

ف **حقه باز** الچابکلکی وصنعتیله یاپلمش درلو درلو اولان واسطه سیله وجه اجراسی گیزلو اولهرق بیجه بیجه غریب اویون ومعرفت کوسترن کمسنه

حَقیر بی قدرت بی اعتبار قدر واعتباردن بی بهره اولان قدر واعتباری اولمیان

حَقیق حقی مقرر اولان حق صاحبی اولان

حَقیقة ثابت وواقع اولان شنسه وشنسه نك كنه واصل ومنتهاسی ویاخود واقع اولان حالی ویاکیفیت ویاماهیتی وكلام ایله افعالك صداقتی

فی الحقیقه فی الواقع صحیحاً: وواقعاً

حقیقةً حقیقت وواقع حال اوزره

حقیقتشناس شنسه لرك حقیقتنه واقف اولان

حَقیقی ایچی طیشنه وصوکی اولنه اویار اولان یلان ویاپمه اولمیان

حَك قازیمق شنسه نك یوزندن بر مقدار شیئی برکسیجی آلت واسطه سیله قالدیروب گیدرمك ونهر قازمق وبدن قاشیمق

حك صدر وشبهه: ریب: گمان واثم وخلجان مثللو درونده تأثیر ایدن حالاتدن هربری

حکاء وقوعاتی نقل ایتمك ووقعه نك احوالنی ذکر ایتمك

حَکاك صنعتی هر مثللو شنسه قازمق اولان

محاكة قازنان وپرداخت اولنان نسنه دن دوكيلن قازودونتی

تحاكم خصمتی حاكم حضورينه دعوت ايدوب محاكمه و مرافعه ايتمك

حكّام حاكملر، حكم ايدنلر پادشاهلر واليلر، قاضيلر، ضابطلر

حكايات حكايه لر، حكايتلر و وقوعات نقللری

حكاية بر وقعه نك خصوصات وكيفياتنی بيان ايتمك ويا اندن حاصل اولان كلام

حكلة دل طوتقونلغی لسان طوتقونلغی

حَكَم دعوا فصلنه دعواجيلرك اختيار ورضالريله تعيين اولنان كمسنه

حِكَم حكمتلر، معرفتلر

حُكم شو نسنه شويله در ديو كسوب آتمق، قاضينك حكمی كبی وشو نسنه شويله اولسون ديو امر ايتمك پادشاهك حكمی كبی وبر ماده يه قرار ويرن ياخود دعوايی فصل ايدن كلام ويا اول كلامی حاوی اولان نسنه

حكماء حكيملر، حكمتی آشنا اولانلر، عالملر

حكم بردار حكمه اطاعت ايدوب قضاسنی اجرا ايدن كمسنه

حكمة عدل وعلم وحلم ونبوت وقرآن وانجيلی والله تعالينك غايت احكام واتقان ايله اشياء و موجوداتی بلوب ايجاد وخلق ايلمك صفت شريفه سی وانسانك موجوداتی بلوب افعال خيريه يی ايشلمك صفتی وموجوداتك افعال وكيفيات خارجيه وباطنيه سندن بحث ايدر اولان علم جامعه دينوركه علوم سائره اول علمك اجزاسی وفروعی وقطعاتيدر

حكمتناه حكيم: اهل حكمت اولان

حكمران حكمی جاری اولان پادشاه

حكمرانی پادشاهلق وپادشاهه متعلق ومنسوب اولان

حكمكش ف حكمه اطاعت ايدوب مقتضاسنجه حركت ايدر اولان

حكمنامه ف حكمی شامل اولان يازی

حكوف ايشنده كوشكلك وصالقيلق ايتمك

حكومت حاكملك: امر حكم: امرلك وبر حاكمك دائره اولان بلاد كرك مستقل دولت وكرك تابع بر مملكت اولسون

حكومتران حكمی جاری اولان پادشاه

حكومتگاه حاكم وپادشاهك محل ومكانی

	حکیم	حکمت ایله متصف اولان موجوداتك حقیقتنه واقف اولان
	حکیم مطلق	الله تعالی
ف	حکیمانه	حکیمه لایق ویراشق اولان
ح ل	حل	دوکمه چوزمك ومشکل نسنه نك چاره سنی بولمق ومشکل سؤالك جوابنی بولمق ومرکب اولان نسنه نك اجزای مرکبه سنی بری بریندن تفریق ایدوب ترکیبنی ازاله ایتمك وطوکمش نسنه یی اریتمك وبر نسنه یی صو ایچنده ویاخود آخر سیال ایچنده اریتمك ومجتمع اولان هیئتك اجزاسنی تفریق ایدوب جمعینی ازاله ایتمك وبر یره نزول ایدوب قونمق
	حلار	برینه اکرام وتلطیف وخوش معامله ایتمك
	حلاب	یاردم ایتمك ؛ معاونت ایتمك
	حلابس	ارسلان ؛ اسد ؛ شیر ؛ وقومی بیلنده شریف ومحترم اولان آدم
	حلاج	پموق آچوب ایچنده بولنان کیرو قاریشق نسنه لری چیقاریجی یاخود تخمنی چیقارمق ایچون پموغی دوکوب ایجی اولان آدم

حلاجة	حلاجلق صنعتی
حلاحل	فائنده بهادر اولان عظیم الشان آدم
حلاف	بر نسنه نك اجراسنه متعهد اولدیغنی یمین ایله بیان واثبات ایتمك
حلاق	تراش وستوره ایله النمش یاخود النمسی لازم کلمش اولان قیل ؛ صاچ
حلاق	بربر ؛ تراش ایدیجی حرفتکر
حلاقة	تراش اولنمش قیللر
حلال	حرام اولمیوب الله تعالینك جوازیله جائز وما دون قلنمش اولان نسنه
حلال	حل ایدیجی ؛ چوزیجی ؛ اچیجی
حلال زاده	نکاحلو خاتوندن یاخود جاریه دن تولد ایدوب ولدزنا اولمیان کسنه
حلاله	ایکنجی توجه سندن بوشانوب اسکی برنجی قوجه سنه تکرار نکاح اولنان خاتون
حلالی	نسنه نك حرام اولمیوب جائز وحلال اولمسی
حلاوة	طاتلو وشیرین اولمق
حلاونجر	حلاوه وطاتلولق ویریجی اولان
حلایب	حلبه لر ؛ قوشی یه کوریلن آتلر

حلائل حليله لرڭ نكاحلى قاريلر

حليب تازه صاغلمش سود

حلبة باش ايچون اطرافدن طوپلنان آتلو وامداد ايچون اطرافدن طوپلنان سواريلر

حِلّة وجوده عارض اولان قيز قلق وضعف وفتور

حُلّة بنش نوعندن بر رسم لباس وخاتون طلاق ثلاثه ايله طلاق اولندقده زوجنڭ محلّل دا وارمسى حلال اولمق اوزره واروب اطلاق اولنمسى اقتضا ايدن زوج آخر

حلتيت شيطان بوقى دينلن معروف ضمغ

حلج پموغى تميز ايتمك ايچون ياى ايله آتوب آچمق

حَلف يمين ايتمك قولنڭ صحتنى اثبات ايتمك ايچون بر عزيز نسنه نڭ اسمنى ذكر ايتمك انداچمك

حِلف بعض كسنه ار اسنده سوز ويرشوب قرار ويريلان عهد وپيمان

حُلفاء حليفلر برى برينه سوز ويرشوب انداچه رك عهد وپيمان ايتمش اولانلر

حلق بوغاز كردان وعنق وتراش ايتمك صاچ وقيللرى ازاله ايتمك

حلقه اورته سى بوش نكرلك بچمنده اولان نسنه ويا شكل

حلقه بند حلقه ترتيب ايديجى اولان

حلقوم بوغاز طعامك اغزدن معده يه وارمق اوزره كچديكى يول

حلقى بوغازه منسوب ومتعلق اولان بوغازدن چيقان بوغازدن سويلنوب تلفظ اولنانلر

حِلم انسانده طبيعتك يواشلغى كه چوق وچابك دارلمز

حُلم دوش آزمق رؤياده جماع ايتمك

حلمه ممه نكمه سى ممه نڭ باشى

حلوا معلوم ومعروف برقاچ طاتلو طعام

حلوان طاتلو وشيرين اولمق

حلوانى حلوا پوب فروخت ايدن كسنه

حلول كيرمك كلوب چاتمق نزول ايدوب قونمق ووقوع بولمق ظهور ايتمك وبعض كفارڭ اعتقاد باطللرى اوزره حق سبحانه وتعالى حضرتلرينڭ انسان وحيوان شكلنه كيروب دنياده جسماً مشهود اولمسى

حلولى اللهڭ حلولنه قائل اولان

حلوم حلم: طبيعت يواشلغى

حلوى حلوا دينلن طاتلو طعام

لغت	معنا
حَلْوِیات	طاتلو وشیرین اولان نسنه لر
مُحلی	زینتایچون استعمال اولنان نسنه لر
حِلی	حلیه لر: قلجك بالچیغنده وقیننده اولان زینتلر
حُلی	حلیلر: زینت ایچون استعمال اولنان نسنه لر
حلی حِلیة	کوزل: دلبر: زینتلو اولان قلجك بالچغنده وقیننده اولان زینتلر ونسوان طائفه سنك استعمال ایلدیکی زینتلر وصورت هیئت: صفت: منظر
حَلیف	برکسه ایله انداایجوب عهد ومیثاق ایدن کمسنه
حَلیل	زوج: قوجه
حَلیله	زوجه: نکاحلو قاری
حَلیم	طبیعتی یواش اولوب جوق دارلمیان
	حمی علتی که اعضای بدن آتش کبی یقار
حُماة	حامیلر: حمایه جیلر: حمایه ایدنلر
حِمار	اشك دینلن حیوانکه یوکلر بارکیر کبی اولوب قولاقلری پك اوزون اولور
حِماری	اشك دینلن حیوانه متعلق اولان

لغت	معنا
حَماسَت	جسارت: شجاعت بهادرلك
حَماقَة	عقلسز اولمق: بون واوغور اولمق
حَمّال	یوك وبار نقلنه استخدام اولنان کمسنه
حِمام	اولوم: موت: مقدر اجل
حَمّام	سیجاق صو ییقانه جق مخصوص بنا
حَمامَة	قومری ویا کوکرجین دینلن قوش
حَمّامی	حمامجی: حمام صاحبی حمّام اوسته سی
حِمایَة	قوریمق: ضرر وزیاندن واذیتدن حفظ وصیانت ایتمك
حَمائِد	حمیده لر: مدح وثنایه شایان اولان افعال
حَمائِل	بدنك برمحلنه طاقلون اصلان نسخه واوموزدن بجن قلج آصقیسی
حَمْد	تعظیما وتشکرا ثنا وذکر جمیل ایتمك
حَمْدَله	الحمدلله الفاظ مبارکه سنی ذکر ایتمك
حَمْراء	عرب اولمیان اجناس انسان عجم وترك وروم مثللو
حُمْرَة	قزل رنك قرمزیلق
حُمْق	عقلسز اولمق حماقت بون اولمق

حُمَقاء: احمق: عقلسز اولان

حُمَقاء: احمقلر: عقلسز اولان

حَمْك: آرقه‌یه برشینه آلوب کوتورمك وقارنده اولان چوجق یوك یوكلتمك واسناد ایتمك وبوك بار وصبر تحمل

حَمَل: قوزی قیون یاوریسی وسماده بربرجك اسمیدر که شمس اول برجه مارتك طقوزنده داخل اولور

حُمْلَة: دشمن اوزره صالدیروب هجوم ایتمك وبردفعه‌ده واقع اولان سعی وکوشش

حُمُوضَة: اکشی اولمق: اکشیلك

حَمُول: حلیم: وصبر: وتحمل صاحبی اولان

حُمُولَة: جملر: یوکلر: وصبرلر تحمللر

حَمُولَة: برشینه‌یه یوکلنمش اولان یوك ویوك قالدیرانلك تحملنه مقتدر اولدیغی یوك

حُمّی: برمرض که بدن هرطرفی آتش کبی اولوب حرارت وصوسزلغله دوچار ایدر

حُمَیّا / حَمِیَّة: هرشینه‌نك شدت وحدتی غیرت وناموسدنا شی برشینه‌دن عار واستنکاف ایتمك اوتانمق وقیزارمق

حَمِید: شکر وسپاس وثنای جمیل ایله ذکر اولنان ومدحه شایان وسزاوار اولان

حَمِیلَة: قلیچ اصقلسی وقایشی

حَمِیم: سیجاق صو

حَمِیمَة: بمعناه ایضا

حن

حِنّاء: قاریلر بیننده برمقلرینی بویامق ایچون مستعمل برنوع معروف اوت

حِناطَة: بغدای صاتیجیلق حرفتی

حَنّان: عظیم الرحمة اولان رحیم اولان

حِنایَة: اکریلك: چاربقلق

حِنث: برآدمك یمینی بوزوب آندن چقمامق

حِنطَة: بغدای کندم

حَنظَل: ابوجهل قاربوزی دیدکلری نبات

حُنَفاء: حنیفلر: دین اسلامه میلی صحیح اولوب اسلام اوزره ثابت اولان آدملر

حَنَق: دارلمق: غضبه کلمك

حَنُونَة: کوزل قوقولو شینه‌لردن مرکبا اولان طیب که میتك کفنی اوزرینه صاچیلور

حَنِیث: یمینی بوزوب آندن چقمیان آدم

حَنِیف: دین اسلامه میلی صحیح وثابت اولان

حَوَائِج — حاجه لر: حاجتی قادینلر

حَوَاجِب — حجابلر: پرده لستر سازلر

حَوَادِث — حادثه لر: یکی ظهور ایدن نسنه لر وقضالر بلالر فلاکتلر و یکی وقوعات خبرلری

حَوَارِی — انبیاء عظام حضرتلرینک احکام شرعیه لرینی انقیاد واجرا بابنده مقدوریتی صرف ایدن آدم و حوریلر

حَوَارِیُون — حواریلر حضرت عیسی علیه السلام حضرتلرینک اصحابندن اولوب احکام شریعته سنی اجرا بابنده سعی تبلیغ ایدن ذوات

حَوَاس — حاسه لر حیوانده اولان حس ایدیجی قوتلر

حَوَاسِّ خَمْسَهٔ ظَاهِرَه — کورمك وایشتمك دادمق وقوقلامق وطقنوب طویمق قوتلری

حَوَاشِی — حاشیه لر: اطرافلر وکتاب کنارنده یازیلان یازیلر وتابع طاقمی

حَوَاصِب — حاصبلر: شدید روزکارلر

حَوَاصِل — حوصله لر قورسقلر قورساقلری

حَوَاصِن — حاصنه: اهل عصمت اولان خاتونلر

حَوَافِر — حافرلر: پنجه لر: طرنقلر

حَوَاقِل — حوقله لر: پك پیر وناتوان اولانلر

حَوَال — حول وتغیر ایتمك شاننده اولان

حَوَالَه — بری وزرینه چویرمك سپارش ایتمك و بر کسنه دن سپارش اولنه رق آخر بر کسنه دن اخذ اولنجق آقچه وذکر اولنان سپارشه متعلق اولان سند

حَوَالِی — بر محلك اطراف وجواری

حَوَانِیت — حانوتلر: دکانلر

حِوَایَه — حاوی اولمق: جمع ایدوب طوپلامق

حَوَائِج — حاجتلر: برینك محتاج اولدیغی نسنه لر

حَوَائِض — حائضه لر: حیضی اولان خاتونلر

حُوت — بالق: ماهی وسماده بر برجك اسمیدر که شمس اول برجه شباطده داخل اولوب دلو برجنه متعقبدر

حُور — جنتده موجود اولان حوری

حُور — کوزببکی سیاهلکی

حُورَا — حوری: حور

حُورزَاد — حوریلدن طوغمش اولان

حُورِعِين	قره كوزلو جنت حوريسى
حُورنَق	عظيم وبك زينتلو سراى
حُورِى	قره كوزلى جنت محبوبه سى
حَوز	كندو نفسنه اخذ وجمع وضم ايتمك
حَوزَة	كنار طرف ناحيه وبلده نك مجموع فضا ونواحيسى
حَوصَلَه	قوشلرك قورساغى وانسانك مقدار تحمل واستعدادى
حَوض	صو ايچون مخصوص اوسنجه آچق واطرافى ديوارلو بر ظرف
حَوقَلَه	بك پير وناتوان اولان آدم
حَوقَلكو	پير فانى كبى لاقيرديسنى قارشديرر اولان
حَول	سنه: ييل: سال وبر حالدن بشقه بر حاله دونمك وبر نسنه نك چوره وپيرامنى وقوت قدرت مكنت
حَولى	خانه نك وبنانك الندهو واطرافنده اولان فيالوميدانى
حَومَه	بر نسنه نك كوم ومعظمى ياخود زياده شديد اولان برى
حَى	صاغ ديرى حياته اولان زنده اولان
حَيا	اوتانمق: شرم ايتمك اوتانج: شرم

حَياة	جان جانلولق حيوانه مخصوص اولان حالت زندهكى
جانبخش	حيات وير يجى حياتلنديريجى
حَيادار	اوتانجق: اوتانيجى اولان
حِيارشنبر	برنوع معالجه
حِياز	كندو نفسنه اخذ وجمع وضم ايتمك
حِياض	حوضلر صو حوضلرى
حِياطَة	بر نسنه يى محيط اولمق وآنى حفظ وصيانت ايتمك
حَيّاك	جلا صنعتى: بز طوقومق اولان
حِياكَة	بز طوقومق صنعتى باكلك
حَيّة	ييلان ومار دينلن حيوان
حَيث	قنى: قنده قنغى محلده كيجه
حَيثِيّت	جا: مسند اعتبار: رتبه درجه
حَيدَر	ارسلان: اسد: شير
حَير	شاشوب نه يپاجغنى بيلاملك
حَيران	شاشمش ونه يپاجغنى غائب ايتمش اولان
حَيرانى	حيرانلق: حيران اولمقلق
حَيرَة	شاشمش: نه يپاجغنى بيلاملك

حیرة انکیز — عجیب وغرایب اولان
حیز — حولی میدانی
حیز — یشت: مفعول: لواطه
مخل: شنیع وقبیحدن
مفعول اولان
حیزی — یشتلق: مفعوللق
حیض — نسا طائفه سنه عارض
اولان آی باشی
حیطات — حائطلر: دیوارلر
حیطة — صون وحفظ وحمایه
ایتمك
حیف — جور: ظلم: قدر: ویازق
مدد: امان
حیفا — واه یازق اولسون
معناسنده مستعملدر
حیل — قدرت: قوت: مکنت
حیل — حیله لر مکرلر
حیله — بر بیخ الدائمق نیتیله یاپلان
شی
حیلولة — یکی نسنه نك اراسنه
پرده کبی کیرملك
حیلهباز — حیله ومکر اشتغال اولان
حیلهساز — بمعناه ایضا
حیلهکار — بمعناه ایضا
حیلهفروش — بمعناه ایضا
حین — وقت: زمان: هنکام
حینا — بعضا اراده صرا ده
کا هیجه

حیوان — حیات: جان وحیات
صاحبی اولان نسنه
حیوان — آب حیات
حیوانات — حیوانلر: جانلو نسنه لر
حیوانی — حیوانه مخصوص ومتعلق
اولان
حیوانی — حیوانلق: حیوان
اولمقلق
حیوة — حیات: جان
حیوتی — حیاته منسوب ومتعلق
اولان
حائل — کبی: خثل: شبیه
نظیر
حبوکك — قالین دود اقلی آدم
حملك — ویرمك وهر شیئك فناسی
وکوتیسی
خثمة — صو بندندن صویك
دوکله جك یره دینور
حجولك — کوز چقورلنوب ایچرو
باتمق
حدل — برآدمك براوموزی دیکرندن
یوکسك وقالقق اولمق
وظلم ایتمك وبوز بر یا نیله
باتمق
حذك — بر شیئك اصل ومناسبی
اولان وطونك اوچقورلغی
وقوجاق
حرمل — اوزرلك تخمی

خرمل حسیسه وناکسه عورت

حسدلی کنه دیدکلری بوجکه منسوبدر شول قومشویه وصفا ولورکه دائما کوزی وکوکلی هجو آرزنده اوله یعنی آینده درونده سنی واحوال وافعالنی همیشه کوزدوب تجسس وتفتیش ایدر اوله

حسوم وجوده هزال ونحافت کلدکده صکره طاولنمغله یوز طوتمق ودابه قسمی والبهاردمجایر بولوبا وتلامغلمجانلنوب وقزلنوب طاولنمق وجزئی شسنه اکل اتمک ویوزیلوب درمانده اولمق ویوزیلوب بورترمق

حصرمه طولدرمق: یائی قورمق قلم یونمق: ایبی محکم یونمک بخل وخست

حصوم اوصورغان ادم وضرطه‌جی آدم

حضرت لساننده لکنت وپلتکلک اولمق

حطمه قوراق وقتلاق سنه سی

حظل شول ممسک آدم دینورکه اهل وعیالنه انفاق ایلدکی نفقه‌لری حساب ایدر اوله

حفول ممه‌سی بک سودلو اولان حیوانه دینور

خفقله طپراغی پاک ومنبت تزلایه دمور ودوبر مخصوص برعلت ادیدرکه فارلنی سابخلنمقدن عبارتدر وطبزاق بمکدن ناشی آت قسمنک قرننه عارض اولان وجع

حکل اوازی ایشدلمیان حیوانه دینور قرنجه وبیره وکهله کبی وآت قسمنک طبوقلری طابوک وبوطلری باصق اولمغله یوررکن بر بربنه سورتیلور اولمغله دینور

حلزون قبوقلو ممو کلو بوجک

حمیله برکسنه اوزره ثقلت ومحنت اولان آدم وقسنه یه اطلاق اولنور

حنین شوق: آرزو شدت: بکا طرب: اشتیاق

حوامین ضرب اولمیان یک وعلیظ یرلر

حولوك پک چالاک وجرك محتال وداهیه آدمه دینور

حیعله اذان واقامت ایدن مؤذن حی علی الصلوة وحی علی الفلاح دیمك

حیلان خرمن عربه سنده تختدریله چوراد واتنه دینور

خ اشبو خای معجمه ترتیب حروف عثمانیده طقوزنجی حرف اولوب حسابه دائر اولان کتب ورسائلده التی یوز عددینه اشارت اولور بیجی : چینه بجی

خا / **خاء** ترتیب حروف عثمانیده طقوزنجی اولان حرفك اسمی

خاتم / **خاتَم** مهر ومهرلایجی مکتوب وسائر کاغد مهرلدکلری مهر

خاتمه کتابك نهایتنده اولان کلام وصوك : آخر، انجام

خاتون قادین اعتبارلو اولان قاری

خادع حیله وخدعه ایدن حیله باز

خادم خدمتجی خدمتکار وحرم خدمتی ایچون آلت تناسلی قطع اولنمش آدم

خاذل رذیل دنی اولان ومغلوب منهزم اولان

خار دیکن بعض نباتده حاصل اولور اینه کبی سیوری نسنه ودیکنلو اوت وجه ومحبوبه نك نازو کرشمه‌سی ویك سرت قاتی طاش

خارا مرمر کبی سرت قتی اولان طاش

خاراندام کرپی تعبیر اولنان حیوان

خارآور دیکنلو ایکنه لو اولان ودیکنلو چالی

خارپشت کرپی تعبیر اولنان حیوان

خارج برنسنه نك طیشی یانی وبر نسنه دن طیشره اولان وبرنسنه دن حاصل اولان

خارج قسمت تقسیم اجراسیله حاصل اولان عدد

خارجی خارج وطیشره طرفه متعلق ومنسوب اولان وزوربا وعاصی اولان

خارچینی برنوع معدن که زمان قدیمده اندن اینه انشا ایدرلردی

خارخار کچیك قاشنمه وبرنسنه یه هنوز علاقه بتمش ایکن حاصل اولان اضطراب وکوکلك راحتسزلکی وعشق ومحبت بقیه سی

خاردار دیکنلو ومشکل صعوبتلو اولان

خارزار چالی ودیکن طولو اولان محل

خارستان بمعناه ایضاً

خارش کیجیك قاشیمه وپاره دری سیرلنمسی

خارصه شوله باش یاریغی که باشنك دریسی جزیجه یارلمش اوله

خارق یاروب یرتیجی چاك ایدیجی اولان

خارق عادة عادته وهر کسك کوردیکنه مخالف اولان وقعه

خاركش فقیرلکدن ناشی خانه سنه دیکن وچالی طاشیمغه مجبور اولان

خارماهی بالق قیلجیغی ؛ وقلچ بالیغی

خاروار دیکنلو ؛ ایکنه لو اولان

خارخسك چوپلك ؛ سپورندی

خاره خارا مرمر کبی پك وقتی اولان طاش

خازن خزینه دار ومخزنجی

خاسته قالقمش ؛ قیام ایتمش اولان

خاسر ضرر وخسار کوریجی وبوکبی غائب ایتمش کمراه اولان

خاسی هر نسنه دن سوریلوب قوولان وطرد وتبعید اولنان

خاشن غوغا ؛ نزاع ؛ خورش وخشورش

خاشاك سپورندی چورچوب

خاشجو غوغاجی ؛ نزاعجی

خاشع کوکل بجقلغی وخشوع وضراعت کوسترن کمسنه

خاشی تخشی ایدوب جنکجی اولان

خاص عام وعمومی اولمیان مخصوص اولان وقوم وملتی بیننده ممتاز ومکرم اولان وپادشاهنك ذاتنه مخصوص اولان وصافی وپاك اولان وتام عیار وحیله سز اولان

خاصان ملت بیننده ممتاز ومکرم وخاص اولان کمسنه لر

خاصه برنسنه یه مخصوص اولان قوت وتأثیر ومنفعت وخاص اولان

خاصته مخصوصاً ؛ بالتخصیص

خاصکی سرای پادشاهی یه مخصوص بر نوع مأمور ومستخدم کمسنه واستانبولده بر محله نك اسمی

خاصیت قوت ومنفعت ؛ فائده مخصوصه

خاضع خضوع وضراعت وکوکل بجقلغی ایله متصف اولان

خاطب خطاب ایلیجی ؛ لاقیردی ایدیجی

خاطر انسانك درونونده محل تفکر اولان قلب وکوکل

خاطرآزار خاطری قیریجی اولان وخاطری قیرلمش ورلمش اولان

خاطرآزاری جان صقیجیسی کوکل عذابی

خاطرآزرده خاطری قالمش مکدر اولان

ف **خاطرآشفته** کوکلی پریشان اولان

خاطره قلبنده جولان ایدن رأی وتفکر

خاطرجمع راحت وصفاده اولوب غائله وکدردن خالی اولان

خاطرخواه کوکلک استدیکی وآرزو ایتدیکی نسنه

خاطرزاد خاطر وکوکلدن حاصل اولمش اولان

ف **خاطرساز** کوکل یاپیجی: راضی وخشنود ایدیجی اولان

ف **خاطرکشا** خاطر وکوکله فرح و سرور ویریجی اولان

ف **خاطرماندگی** خاطری قالمش اولمق

ف **خاطرمانده** خاطری قالوب کوکلی قیریلان

ف **خاطرنشان** اونوتمامق اوزره خاطره اخذ اولنان

خاطرنشین خاطرده قالان ونونلماش اولان

خاطرنواز هر کسک خاطرینی کوکلنی خوش ایدن کسنه اکرام وتلطیف ایدیجی اولان

ف **خاطرنوازی** اکرام، تلطیف: التفات

خاطف قاپیجی یردن سره ایلیجی اولان وکوزقاشدیریجی اولان شمشک

خاطی خطا ویاکلش ایدیجی اولان

خافض باصدیریجی اشاغی اندیریجی اولان وقهر وادمار ایدیجی اولان وقولایی راحت وسعتلو اولان

خافقان مشرق ومغرب

خافقین بمعناه ایضا

خافی خفی: مخفی: کیزلو صاقلو اولان

خافیه سر: خفی اولان نسنه

خاقان پادشاه: سلطان: حاکم

خاقانی پادشاهه متعلق اولان

و **خاقانیان** پادشاهلر: سلطانلر

و **خاک** تراب طپراق

خاکپای اباق طپراغی ایاغک باصدیغی محل

و **خاکبر سر** مغموم: مکدر اولان واوتانش وکوملش اولان

و **خاکدان** دنیا: کره: ارض: عالم اسفل

خاکدر بمعناه ایضا

خاکروب یرسپوریجی اولان ویره سپوردیمک

خاكریز طپراق پارچه‌سی وحقیر اولان كسنه

ف خاكزاد دنیادن یاخود طپراقدن حاصل اولمش اولان

ف خاكسار دوشكون پریشان ذلیل اولان

ف خاكساری دوشكونلك پریشانلق

ف خاكسان دوشكون پریشان اولان

ف خاكستر آتشك كلی : رماد

ف خاك‌صفت حقیر كمتر : الچق اولان

ف خاك‌نشین توز طپراق ایچنه چوكمش اوطوران : دوشكون وپریشان اولان

ف خاكی دنیایه ویا طپراغه منسوب اولان والچق وكمتر اولان

ف خاكیان خاكیلر دنیا اهالیسی والچق وكمتر وفرومایه اولنلر

ف خاكینه تاوه‌ده پشمش یومورطه‌كه قایغانه دخی تعبیر اولنور

ف خال بعض انسانك وجودنده بولنان كوچك سیاه مدورلكه كه بن یاخود بك تعبیر اولنور

خال كبر تعظم نخوت : متكبرلك

خالب [?] آلدادیجی حیله ایدیجی اولان

خالد ابدی ودائمی اولان

خاله والده‌نك قیز قرنداشی

خالص قارشق اولمیوب صافی اولان ومقدم مشوب ایكن شائبه‌سی زائل اولان

خالصه خالص اولانه لایق ویاراشق اولان

خالع قوجه‌سندن بوشانمش قاری وقاریسنی بوشامش اولان آدم

خالف صكره كلیجی : صكره‌یه قالیجی

خالق خلق ایدیجی یرادیجی یوقدن وار ایدیجی

خالقیه خلق ایدیجیلك یرادیجیلق

خالی بیوك كلیم وسجاده مثللو اوطه وجامع دوشمه‌سی

خالی تهی بوش : وتنهاسز اولان ومتعلق ومنسوب اولمیان ومشغول اولمیان

خام پشمامش ناپخته اولان وكمالنه ایرشمامش اولان وبیهوده بوش باطل اولان وایشلنمامش وبرنوع تربیه كورمامش اولان

خامد ساكن وساكت اولان واولی كبی حالسز ونشانسز وادراكسز اولان

ف خامدست الی ایشه یاقشمز اولان

خامس بشنجی دردنجیدن صكره اولان

خامسا بشنجی اولمق اوزره

خامش خاموش ساكت وصداسز اولان

خامل: نام ونشانسز اولان

خامن: بمعناه ایضاً

ف خاموش: ساکت وصداسز ونشانسز اولان ومرده اولمش متوفی اولان

ف خاموشی: سکوت: صداسزلق نشانسزلك

ف خامه: قلم قامشدن اعمال اولنان آلت کتابت

ف خامه‌دان: قلم قبوری

ف خامه‌گذار: محرر مسطور مرقوم اولان

ف خامی: خاملق: چیکلك

ف خامیاز: اسنمك که یورغونلقدن یاخود وصایمقدن ناشی آغز آچوب بلا اختیار کریلمکدن عبارتدر

ف خامیازه: بمعناه ایضاً

ف خان: پادشاه وبك وکردلر ایلری وبازرکان اوطه‌لرینی حاوی تجارته مخصوص اولان بنا

خانه: خائن اولنلر خیانت ایدنلر

ف خاندان: برکریم وشریف کمسنه‌نك اهل بیت وخصم واقرباسی طاقمی اوجاق صوای نسب نسل وخانه بر مسکن

ف خانسالار: سفره‌جی باشی وچاشنکیر

خانع: فاجر فاسق: متهم تهمتلو اولان

خائف: بورلی هوادار اولان کبرلو خودبین کمسنه

خانق: بوغاز مسقوف بوغیجی اولان وبلك طار وضیق اولان یول وکچید

خانقاه: درویش تکیه‌سی زاویه صومعه

خانقه: بمعناه ایضاً

خانگاه: بمعناه ایضاً

خانگه: بمعناه ایضاً

خانگی: خانه‌یه متعلق اولان خانه طائفه‌سندن اولان

خانمان: اوخانه بیت وخانه عائله اهل عیال

خانواده: بمعناه ایضاً

خانه: او: بیت: مسکن: وبر نسنه‌نك وضع اولنمسنه مخصوص: وصرانی بر چهار حدود محدود اولان محل

خانه‌بر: خانه‌ده بی مقر اولان

خانه‌خراب: خانه‌سی خراب وویران اولان

خانه‌زاد: برینك کوله‌سنك یاخود جاریه‌سنك خانه‌ده طوغمش چوجغی

خانه‌سوز: اویاقیجی: یانغین اولان

خانی: خانه وکیه متعلق اولان کنیت: خانلق

(خاو) چوقر وقطیفه یوزی اولان بیجه وهموار قیلل

خاور مشرق ومغرب

خاوری شرقی وغربی

خاوی شنلکسز اولان : معمور اولمیان

خاویه شنلکسز اولان یر : خرابه

خاهر قیز قرنداش : همشیره

خای خایه‌جی : اکل اولان

خایب ناامید محروم بی بهره اولان

خایف قورقق خوف ایدیجی اولان وقورقمش خوف ایتمش اولان

خایکینه تابه ده پشمش اولان یومورطه

خایل مالی کرکی کبی محافظه واداره ایدیجی اولان

خاین خیانت ایدیجی امانته غدر ایدیجی

خایه قوش ویا بوجک یومورطه‌سی وآلت تناسل ذکوره ملحق اولان طوبره درونده بولنان یومورطه شکلنده جسم

خایده اغزه چینمش اولان

خباء چادر : اوبه

خبائث مردار ومکروه اولمق مردارلق وناسزا اولان فعل وحرکت

ختار اتمکجی اتمک یاپوب صاتیجی

خبال اهل جهنمک حین حرقنده بدنلرندن سیلان ایدن صاری صو ورنج وزحمت

خبایا خبیه‌لر : اسرار کیزلو شیلر

خبائث خبیثه‌لر : مردارلقلر وناسزا افعاللر

ام الخبائث هر پرزنالتک والده‌سی مقامنده اولان شراب

خبث مردارلق وقوومایه‌لک وبر کمسنه شیطان ودباره‌جو اولمق

خبثاء خبیثلر : مردار وقوومایه اولانلر

خبثت مردارلق وشیطانلق

خبر برخصوصه دائر نقل اولان کلام وعلم معلومات وعباره ده مبتدیه مقابل اولوب برکیفیتی بیان واشعار ایدن کلام

خبره برنسنه‌نک حقیقتنه واقف اولمق

اهل خبره نسنه‌نک حقیقتنی بیلن کمسنه

خبردار آگاه وواقف معلوماتی اولان ف

خبرناکه قبله‌یی کوسترر بربوج آلت ف

خبز — اتمك: نان عزیز

خبزات — برصومون اتمك

خبط — خطا ایتمك: یاکلمق: دلی کبی یاخود کورکبی یوربیوب کیتمك

خبطة — خطا عقلسزلق دلیلك

خبور — خبرلر حوادث

خبی — کیزلو صاقلو خفی مستور اولان

خبیئة — صاقلو کیزلو اولان نسنه

خبیث — مردار: مکروه اولان وقوومایه آیجق اولان وشیطان ودوباره‌جی اولان

خبیر — آکاه خبردار واقف اولان

ختام — تمام تماملق ایتمشلك
سنت ایتمك وذکرده سنت محلی

ختانة — سنت ایتمك

ختر — برینی الدادوب غدر وخیف ایتمك

ختل — بمعناه ایضا

ختم — بترمك تمام ایتمك وباشدن باشه اوقومق ومهرله تمهیر ایتمك

ختمات — ختملر تماملو نهایتلو وبرنهایتدن برنهایته قدر اوقومه‌لر

ختمه — کتابك آخری اولان کلام

ختمی — ختمه وصوکره ومهره منسوب اولان

ختمیة — ختمی اولمقلق حضرت محمد خاتم الانبیاء علیه السلام

ختن — سنت ایتمك

ختنة — بمعناه ایضا

ختور — حیله‌کار غدار مکار

ختونة — مصاهره نکاحدن اولان خصملق

خثیث — خسیس کمتر کمقدر اولان

ختیر — حیله‌کار غدار مکار یلانجی

خثلة — بر اوج اغاج قوندلسی

خجالة — اوتانمق شرمنده اولمق

خجسته — اوغرلو مسعود مبارك اولان

خجل — اوتانمق شرمنده اولمق

خجلة — بمعناه ایضا

خخم — یهودیلرك خخامی

خدا — واجب الوجود اولان باری تعالی وافندی صاحب مالك

خداداد — الله ویردی موهبه الهی اولان

خدادار — الله ایچون الله عشقی ایچون

خدارة — عصمت عفت نسا قسمی اهل پرده اولمق

خداش — طرملامق بچه ایله یاره ایتمك

خداشناس — الهی بیلیجی اهل توحید اولان

خ ت

خِدَاعْ الدامق حيله ومكر ايتمك

خُدَاعْ حيله كار دوباره جى شيطان اولمق

ف خُدافُروشْ مرائى منافق ايكى يوزلو اولان

خُدّامْ خادملر خدمتجيلر خدمتكارلر

خِدَامْ خدمه‌لر دائره اولمش ناس خلقه‌لرى

خِدَانْ دوستلق ومخادنت ايتمك

ف خُداوَرْ مالك صاحب بك حاكم

ف خُداوَنْدْ بمعناه ايضاً

ف خُداوَنْدِكارْ پادشاه سلطان والله تعالى

ف خُداوَنْدِكارى پادشاهلق پادشاه اولمق

ف خُدايا يا الله يا عزيز يا قدير معناسنه ندا در

خُدائِعْ خديعه‌لر خدعه‌لر حيله‌لر

ف خُدايِگانْ معاصرى بيننده ممتاز اولان پادشاه

ف خُدايِگانَه بمعناه ايضاً

خِدْرْ پرده ستر حائل اولان نسنه

خَدَشْ طرملامق طرمه طرمه تيرنمق

خَدْشَة قورقو وسوسه راحتسزلق

خَدْعْ الدانمق الدامق حيله ايتمك

خُدْعَة حيله حيله كارلق

خَدَمْ خادملر خدمتكارلر

ف خَدَماتْ خدمتلر عبوديتلر

ف خِدْمَتْ برينك ايشنى كوجنى كوروب بنده‌لك وپيشكارلق ايتمك

خَدَمَة خادملر خدمتكارلر ودائره اولمش ناس خلقه‌لرى

ف خِدْمَتْكارْ برينك خدمتنده اولان آدم

ف خِدْمَتْكارى خدمتجيلك

ف خِدْمَتْكُنْ خادم خدمتكار خدمتجى

ف خِدْمَتْكُذارْ ايشكذار اولوب شونك بونك خدمتنى كورن كمسنه

خِدْنْ قيز اوغلان قيز

ف خَدَنْگْ اوق تير سهم

خُدُورْ خدرلر پرده‌لى سترلر

خُدُوشْ طرملامق طرنقله برتمق

خَدِيرَة اهل پرده وعفيفه اولان خاتون

خَدِيعَة حيله حيله كارلق

ف خِديوْ پادشاه وافندى ووزير

ف خِديوى پادشاهلك افنديلك

خَدَعْ قيمه قيمق

خَدَفْ طاش سنك حجر

خَدَكْ برينه دوستلق ايتميوب پريشانلقده وخوارلقده براقمق ودوستسز امدادسز قالمق

خِذلان بمعناه ایضاً
خُذاله دوستی ترك ایدوب امداد ایتمیان کمسنه لر وخاذللر دنیلر الجقلر ومغلوب ومنهزم اولنلر
خَذُول بمعناه الاول ایضاً
ف خِدیو پادشاه افندی
ف خَر اشك خمار مرکب دینلان حیوان
ف خَراب ویران زیر زبر آلت اوست پریشان اولمق
ف خَرابات میخانه میکده
ف خَرابات خرابه لر ویرانه لر
ف خَراباتی وقتی میخانه ده گچورب کمسنه سرخوش بکری اولان آدم
ف خَرابه ویرانه اسسز اولان محل
ف خَرابه زار خراب وویران اولان محل
ف خَرابه نشین ویرانه لر اراسنده ساکن ومتمکن اولان
خَرابیّة خرابلق ویرانه لك
خَراج رعایادن طرف سلطانه ارا اولنان اقچه
خُراش طرملایجی قوباریجی اذیت ایدیجی وچورك میوه وبوزیلوبا اصلا استعماله صلاحیتی اولمیان نسنه

ف خَرچَنك ینکج وسرطان دینلان حیوان
خَراطیم خرطوملر برونلر
ف خُرافات صاچمه صپان هرزه هزیان
خُرافة بوداله لقردیسی بیهوده کلام
ف خِرام صاللانرق نازواداایله یوریمك ومژده بشارت وسوینج مسرت سرور شادمان
ف خِرامان صاللانرق نازواداایله یوریمك
ف خِرامنده صاللانرق نازواداایله یوررر اولان
خِرّان مطیع اطاعتلو منقاد فرمانبردار اولان
خَرائِد خریده لر قزاوغلان قیزلر بکرلر
ف خَربان اشکجی اشك صاحبی ویا اشك سوریجیسی
خَربَق ایکی نوع زهرلو اوتك اسمیدرکه برینه بیاض جوبله ودیکرینه قره جوبله دینور
ف خَربَقین مذکور اوتلرك ایکیسی
ف خَربَنده اشکجی قاطرجی
خَرج مصرف برینك مالندن واقچه سندن صرف اولنان مقدار وماالدن واقچه دن صرف ایتمك وکارکیر بنالردن

طاشلراراسنه قونیلان کرج وخراسان مخلوطی واثواب وزرینه ایشلنان اینجه قیطان

وَكيلِ خَرَج — افندیسنك مطبخ مصرفی وبعضاً دیگر مصرفی خصوصنه مأمور اولان خدمتكار

(خُرْج) — مشیندن یا بیلور برنوع بیوك یول طوبره سی

خَرجراه — یول مصرفی یول خرجلغی — ف

خِرَد — عقل ذهن درایت — ف

خُرْد — اوفاق كوچك اینجه اولان — ف

خُرْدسال — كوچك یاشلو چوجق — ف

خَرَدسوز — عقل یاقیجیسی — ف

خَرُدشنی — یبان اشكی — ف

خَرْدَل — بعض طعام لذت ویرمك واشتها آچمق ایچون استعمال اولنان برنوع تخم

خِرَدمَنْد — عقل صاحبی عقللو اولان — ف

خِرَدمَندان — عقل صاحبلری عقللر — ف

خِرَدمَندانه — عاقله لایق ویراشق اولان — ف

خِرَدمَندی — عقللولق درایت — ف

(خُرْدَوات) — خرده نسنه لر اوفاق تفك نسنه لر

خُرْدَه — اوفاق كوچك اینجه اولان

خُرْدَه بين — مدقق هر نسنه نك اینج بوزینی وكنه وحقیقتنی ارایان كمسنه وخرده نسنه لری بیوك كوسترر برنوع آلت حكمیه

خِرس — آیو تسمیه اولنان حیوان — ف

خُرسَند — دائما مسرور وشادمان ومرفه الحال اولان وقسمتنه راضی وقانع اولان — ف

خَرَش — طرملامق طرنق ایله قازمق — ف

خُرطوم — فیل بورنی وطلومبه یه طاقلوب كوسله دن مصنوع بوری — ف

خُرفه — سمیزاوتی — ف

خُرْدَه گیر — عیب ارایان كمسنه — ف

خَرْف — یروب یرتمق وبوزمق

خُرُق — خریقلر صوار یقلری وجایرلو چمنلو اولان دوزیرلر

خِرْقَه — برنوع اثواب كه اوائلده پارچه ویامه دن یاپیلور ایدی — ف

خِرْقَه پوش — خرقه اورتینان درویش — ف

خَرگاه — پادشاه ویاوزیر اوتاغی — ف

خَرگَلَه — شك سوریسی — ف

خَرگوش — طوشان ارنب دینلان حیوان — ف

خَرگَه — خرگاه اوتاغ چادر — ف

خُرَّم — مسرور شادان خوشحال اولان — ف

خُرْما — عربستان محصولی مشهور برنوع یمش

	لغت	معنا
ف	خرمگاه	مفرح اولان محل
ف	خرمکش	آت سنکی دینلان حیوانجق
	(خرمن)	بغدای بچلدکدنصکره جمع اولنوب صماندن تفریق اولندیغی محل
ف	خرمن	بمعناه ایضاً
ف	خرمن سوخته	خرمنی یانمش کوللو اولمش مفلس کمسنه
ف	خرمنگاه	خرمن محلی
ف	خرمهره	قاطر بونجغی تعبیر اولنان زینت وبوینوزدن یا بلوردن برنوع بوری
ف	خرنوب	بکجی بوینوزی دینلن قوری یمش
ف	خرواز	اشك یوکی اشك حموله سی
	خرّوب	بکجی بوینوزی دینلن قوری یمش
	خروج	طیشاری چیقمق عصیان ایتمك
		صاحب خروج عاصی اولان کمسنه
ف	خروس	مشهور قوش که دیشیسنه طاووق دینور
ف	خروش	چاغرشمه باغرشمه شماطه
ف	خروشان	شماطه ایله بوغلمش اولان
	خروط	اویغونسز ضبط اولنمز بارکیر

لغت	معنا
خرید	ارکك مس ایتمامش اولان قیزاوغلان قیز
خرید	آلش اخذ مبایعه
خریدوفروخت	آلش ویرش بیع وشرا
خریدار	صاتون آلیجی مشتری
خریدة	ارکك مس ایتمامش اولان قیزاوغلان قیز
خریده	صاتون آلنمش مبایعه اولنمش اولان
خریطة	مسطح اولان مملکت رسمی
خریف	صوڭك بهار کوز فصلیکه یازدنصکره وقیشدن اول اولور
خریق	دریناولمیان صوآرقی وچایرلو چمنلو اولان دوز ارالق یر
خزان	صوڭك بهار کوز موسمی ویپراقلرك صرارمسی
خزانده	صولمش صرارمش اولان
خزّان	خازنلر خزینه دارلر
خزانه	خزینه دار خدمتی ومال وضع اولنان خزینه مخزن
خزائن	خزینه لر کنجلر
خزران	هزاردن دینلن اینجه قامش
خزع	کسمك قطع ایتمك
خزعه	قطعه پارچه سی
خزف	دستی دینلن معلوم قاب

خِزْي بليه و رسوايلغه كرفتار اولمغين بين الناس خوار و ذليل اولمق

خَزِينَه مال وضع اولنوب حفظ اولنديغي محل و طوب و خمپره و سائر آلتده ولغمه باروتك وضع اولنديغي محل وسائرلسنه نك چوقلق اوزره جمع اولنديغي محل

خَزِينَه دار حفظ ماله مأمور اولان كمسنه

خَس چورچوب طلاش يونغه

خَسَار زيان وضرره اوغرامق

خَسَارَة بمعناه ايضا

خَسَاسَت الچق طبيعتلو وفرومايه وخسيس اولان چنكانه لك

خَسْتَكِي خسته لق عدم صحت بدن

خَسْتَه كيفسز مزاجسز اولان

خَسَر زيان وضرره اوغرامق و يولدن آزمق وضال وكمراه اولمق

خُسْرَان بمعناه ايضا

خُسْرَو پادشاه سلطان وكونش

خُسْرَوَان پادشاهه لايق ومناسب ومنسوب ومتعلق اولان

خُسْرَوِي بمعناه ايضا

خُسُوف ظل ارضه دخول برله ضيا شمسدن دور اولمغله قمره عارض اولان ظلمت كه آى طوتلمسى تعبير اولنور

خَسِير ضرر وزيانه اوغرايان كمسنه

خَسِيس الچق طبيعتلو چنكانه اولان

خَسِيسَه الچق طبيعتلو اولمق چنكانه وطمعكار اولمق

خ ش

خَشَب كراسته قالين قورى اغاج

خُشْبَان خشبلر كراسته لر

خِشْت طوغله كه بنا ايچون قوللانيلور — ف

خُشْك قورى يابس نم ورطوبتدن خالى اولان ياش اولميان — ف

خِشْم غضب دارغينلق — ف

خِشْمناك دارغين غضبلو اولان — ف

خُشْنَه خشونت سرتلك

خُشْنُود رضا وقناعت وتشكر ايدن — ف

خُشْنُودِى رضا قناعت تشكر — ف

خُشُوع كندويي الچق طوتوب ادب وحيا اوزره اولمق

خُشُونَت سرت وقابى ودرشت اولمق

خَشْيَان قورقق قورقمش اولان

خَشْيَان قورقو قورقمق

خَشْيَة بمعناه ايضا

خَشِين خشونتلو سرت درشت اولان

خِصال خصلتلر خویلر اخلاق
بر برینه دعوا ومنازعه ایتمك

خَصائِص خاصیتلر بر نسنه‌نك مخصوص اولان كیفیتلری

خَصائِل خصلتلر خویلر اخلاقلر

خَصائِم خصومتلر نزاعلر دعوالر

خِصب بوللق اوجوزلق

خَصلَت خوی خلق مشرب

خَصم دشمن دعواده ونزاعده واویونده وغوغاده بربرینك حقندن كلمكه سعی ایدن كمسنه

خُصَماء خصملر دشمنلر خصومت ایدیجی اولانلر

خُصمان بمعناه ایضاً

خُصوص كیفیت ماده شی امر وبر نسنه‌نك سائر نسنه‌لردن تفریق وتمیز اولندیغی عرض

عَلَى الخُصوص وبالخُصوص ویالخُصوص جمله‌دن زیاده اوله‌رق بشقه اولمدیغی صورتده دخی بونك اولمسی مأمول اولمق وجه اوزره

خُصوصا بشقه‌سی اولمز ایسه بونك اولمسی مأمول اولوب بشقه‌سی اولور ایسه یوخسه جمله‌دن زیاده اولمق وجه اوزره

خُصوصیّت دوستلق محبت و مخصوصلق آیریلق

خُصوم خصملر دعواجیلر

خُصومَة ایكی كمسه بیننده اولان جدل ونزاع چكشمك دشمنلك ایتمك

خُصیَة طاشاق خایه

خَصیص خاص مخصوص اولان

خَصیم خصومت ایدیجی دشمن

خِضاب نسنه بویایه‌جق بویا

خَضارَة یشیل اولمق یشیللك

خُضاری یشیل سبزه رنك اولان

خِضاض یازی مركبی

خَضراء كوك یوزی فلك سما آسمان واخضر یشیل سبزه رنك اولان

خُضرَت یشیل رنك اولمق

خُضوع الچق كوكللولك ایدوب كمال ادب اوزره بولنمق

خَطّ كنج كمسه‌نك یناغنده وبیغی محلنده اولان اینجه توی

خَطّ چیزكی ویازی چیزكی ال یازیسی ونامه مكتوب وفرمان

خَطِّ اِسْتِواء هر بر جزوی دنیانك ایكی قطبندن مساوی بعدده اولوب كره‌ء ارضی متساویاً تنصیف ایدن دائره موهوم

خَطِّ شریف طرف شاهانه‌دن صدور ایدن فرمان عالیشان

خط نصف نهار شمسك غايت ارتفاعنده واقع اولديغى دائرهٔ سموت

خطاء ياكلش طوغرى ويجا اولميان خصوص

(خطا صواب) باصمه كتابلرك صوكنده ياكلشلرينى دوزلتمك ايچون باصيلان جدول

خطا خطوه لر آدملر

خطاب توجيه كلام ايتمك لقرديسنى بوينه ويا بعض كسنه يه تخصيص ايتمك

خطاباً خطاب ايدرك خطاب اولنه رق

خطابت خطيبلق خطيب اولمق

خطابه خطبه خطيبك منبردن ناسه اوقوديغى دعا

خطابخش قباحتلونك صوچلرينى عفو ايديجى اولان

خطاپوش قباحتلونك صوچلرينى اورتوب ستر ايديجى ستار غفور اولان

خطار خطرلى تهلكه لى مخاطره لى

خطاط يازيسى كوزل اولوب مشق و امثالى يازيلر يازمغه مشغول ومألوف اولان كمسنه

خطاف قاپيجى قاپوب ضبط ايديجى وشيطان لعينك اسميدر

خطاكار خطا ايديجى قباحتلو صوچ صاحبى اولان

خطاكر بمعناه ايضاً

خطام يولار يدك حيوانك يولارى

خطآور بيناقلرى توپلنمكه باشلمش اولان كنج اوغلان

خطايا خطيئه لر صوچلر قباحتلر

خطاير خطيره لر ملكلر الكالر

خطب ايش شان امر كار مصلحت

خطبا خطيبلر

خطبه معلوم كلامكه خطيب افندى منبرده اوقور

خطه الكا ديار مملكت

خطر مخاطره ده اولمق تهلكه ده اولمق

خطرات خطرلر عقله كلان فكرلر

خطره فكر عقله كلان صورت وخيال

خطرناك مخاطره لو تهلكه لو اولان

خطط خطه لر ديارلر مملكتلر

خطف قاپمق قاپوب ضبط ايتمك

خطمى معلوم اوت كه چيچكى معالجه ايچون قوللانيلور

خطوات خطوه لر آديملر

	لغت	معنا
	خونة	خائنلر خيانتجيلر
ف	خونكَان	قان طملايجى اولان
ف	خونريز	قان دوكيجى اولان
ف	خونفشان	قان صاچيجى اولان
ف	خونين	قانلو. قان ايچيجى شارب الدماء اولان
ف	خوى	طبيعت كبى اولمش اولان عادت فعليه شخصيه
ف	خوى	بدندن چيقان درعرق
ف	خويش	كندو ذات نفس
ف	خويشان	خصم. اقربا. قربا. قرنا
ف	خويشاوند	خصم اقربادن اولان
ف	خويشاوندى	خصملق اقربالق
ف	خيابان	چيچك بغچه سى يولى
	خيابة	محروم وناامید قالمق بهره دار اولمسى ضرر وزيانه اوغرامق
	(خيار)	معلوم بر نوع سبزه ميوه سى
ف	خيارچنبر	خيارشنبه تعبير اولنان دارو
	خياط	درزى اثواب بچوب ديكن كمسنه
	خياطة	درزيلك ديكيجيلك صنعتى
	خيال	انسانك ذهننده حاصل اولوب مرتسم اولان صورت وذهن عقل
	خيالات	خياللر ذهنده حاصل ومتصور اولان صورتلر

لغت	معنا
خيالة	خيال يالكز ذهنده حاصل اولوب بى وجود اولان صورت وبعضا خسته لرك ياخود مرالولرك كوزينه كورينور كبى اولوب كليا معدوم الوجود اولان صورت موهومه
خيالى	يالكز ذهنده حاصل اولوب بى وجود اولان
خيام	خيمه لر چادرلر
خيانة	خائنلق. عهد وامانته غدر ايتمك. كندو حقنده برى عندنده امنيت حاصل ايتدكدنصكره اول امنيته مغاير قصدا فعل و حركت ايتمك
خيبة	محروم وبى بهره قالمق مراده نائل اولمامق
خير	هركس عندنده مطلوب ومرغوب اولوب باعث منفعت اولان شى
خيرات	خيرلر آخرتده انسانه باعث منفعت اولنه جق عمللر
خيرانديش	خيردوشونيجى اولان
خيرة	انسانك روحنه باعث منفعت اوله جق عمل
خيرخواه	بربينك ايواولمسى استيجى اولان

ف تيرخُورده اوق يمش ولان اوق ايله مجروح اولان

ف خُورشيد كونش شمس آفتاب

ف خُورنق (خُورپاذ) كوشك قصر سراى ادب وپروش كورميوب حيوان كبي قالمش كمسنه

ف خُوش كوزل خوب حسن ايو ولان

ف خُوش آب ميوه نك طبخندن حاصل اولان معلوم برچوق نوع شربت

ف خُوش آمد خوش كلديكز صفا كلديكز معناسنده خطابدر

ف خُوش آمدگو خوش كلديكز ديو دعا ايدن

ف خُوش آمدكى خوش كلديكز ديو دعا ايتمك

ف خُوشدِل خشنود ومتشكر اولان

ف خُوشدَم حال ووقتى خوش ومرفه اولان

ف خُوشطَبع طبيعتى خوش وكوزل اولان

ف خُوشگوار طتلو لذيذ اولان

ف خُوشمزه بمعناه ايضا

ف خُوشنما كوزل كورينور اولان

خُوشنمد كوزل اولان بمعناه ايضا

خُوشنوا كوزل سسلو اولان

ف خُوشه صالقم وبشاق

ف خُوشه‌چين خرمندن صكره تارلاده قالمش بشاقلرى ديوشروب طوپليان كمسنه وبشقه لرك خرده وغير مقتضى اولان اموالندن تعيش ايدن فقير كمسنه

خَوض صويه كيرمك

خَوف قورقو قورقمق

ف خُوك طموز وخنزير ديلان حيوان

ف خُوكبان طموز بكجيسى وچوبان

ف خوكرده خوى ايدنمش الشمش اولان

ف خُوليا خيال خاطر عقلدن بجوب تصور اولنوب مطمح نظر اولان خصوص

خَون خيانت خائنلك

ف خُون قان. دم. حيوانك طمرلرنده اولان مادهٔ سياله

ف خُوناب قانلو صو. كوزياشى

ف خُونابه بمعناه ايضا

ف خُون آفشان قان صاچيجى اولان

ف خُون آلوده قانه بولاشمش اولان

ف خُونبار قان ياغيجى قان طملايجى اولان

خُون بها نلحق يره دوكيلان قان ايچون شرعا آدا اولنان اقچه

ف **خوانسالار** سفرہجی باشی چاشنکیر باشی

ف **خوانق** خانقاهلر تکیه‌لر

(خواننده) شرقی ومانی سویلیجی

ف **خواه** استك استیش ارزو

ف **خاطرخواه** كوكل مرادی جانك استدیکی

ف **خواه نخواه** استر استمز طوعا وكرها

ف **خواهر** قیز قرنداش همشیره اخت

ف **خواهرزاده** قیز قرنداشك اوغلی یکن

ف **خواهش** استك استیش: مراد مطلوب

ف **خوابیده** خابیده دیش یللهجیننمش اولان

ف **خوب** كوزل: خوش: نیكو: ایو دلبر اولان

ف **خوبان** كوزللر دلبرلر

ف **خوبتر** زیاده كوزل ودلبر اولان

ف **خوبترین** الك زیاده كوزل ودلبر اولان

ف **خوبرو** كوزل یوزلو دلبر چهره‌لو اولان

ف **خوبرویان** كوزل یوزلولر دلبر چهره‌لولر

ف **خوبی** كوزللك دلبرلك

ف **خود** كندو ذات: نفس

ف **خود** توغله باشه كیلان زره كلاه

خودبجود كندو كندینه كندولكندن

خودبین یالکز کندوسنی دوشنوب هیچ برشقه‌یی دوشنمیان ویالکز کندولی بکنوب بشقه‌یی بکنمیان فضول کمسنه

خودپرست کندولی یك بکنمش وکندو نفسنه تابع اولان کمسنه

ف **خودپسند** کندولی بکنان کمسته

ف **خودرا** معند وسرکش کمسنه

ف **خودرای** بمعناه ایضا

ف **خودروش** کندو کندویه الیشر الیشلك

ف **خودرو** کندی کندویه بتوب حاصل اولان

ف **خودسر** معند سرکش کمسنه

ف **خودروش** کندولی مدح ایدوب یك صاتان فضول کمسنه

ف **خودکام** کندو رای وهوسنه تابع اولان

خودکامه بمعناه ایضا

خور خوار حقیر بی اعتبار اولان ویجی اكل ایدیجی اولان وكونش شمس خورشید

خورد یملك ... طعام

خورده یمش اولان اكل ایلمش اولان وحس ایتمش اولان

خلوصکارانه: خلوصکاری دوستِه مناسب اولان
خلوصکاری: خلوصکارلق خالص دوستلق
خلوصیّة: خالص دوستلق
خلوق: اخلاق حمیده صاحبی اولان
خُلّة: صادق دوست ودوستلق
خلی: بوش نهی ایچی بوش اولان ومشغول ولمیوب بوشده اولان
خلیج: نهر ایرمق ونهر شکلنده اولان صو بوغاز کورفز وجدول مثللو
ف خلیده: کندوسنه سیوری نسنه دورتلوب باتزلمش اولان دیکن ایله صوقلمش اولان وکندی برهسنه باتریلوب صوقلمش اولان
خلیع: خلع وطرد اولنان هرکسک قوغدیغی ودفع ایتدیکی چاپقون
خلیع العذار: چاپقون مشرب اولان کمسنه دن کنایه در
خلیفه: برینک منصبنه ومسندینه کچن کمسنه وپیغمبر ع م حضرتلرندنصکره امیر المؤمنین اولان ذوات حضراتندن هر بری وبعض مأمورک معاونلرینه اطلاق اولنور ومعمار معاونی
خلیق: لایق مناسب سزا شایان اولان
خلیقه: لیاقت مناسبت استحقاق وطبیعت جبلیت
خلیل: صافی وخالص دوست
خلیله: خالص وصافی دوست اولان خاتون وزوجه منکوحه
وع م خَنَم: اکری بوکری قیورلمش اولان وبوکلمش صاچ زلف
ف خُم: کوپ بیوک دستی وقیه کنید کمر وبیوک نقاره طاول ونفیر وطونج بوری سورنا
ف خُمار: سرخوشلقدنصکره عارض اولان باش اغریسی سرسملك
خُماسی: اصل بش حرفدن عبارت اولان کلمه
خِمالات: خمله لر سرلر اسرارلر کیزلو صاقلو خصوصلر
خُمامَت: سوپرندی کناسه وطعام دوکندیلیسی که اجر وثواب ایچون دیوشروب اکل ایدرلر

خمیازه اسنمك اویقودن یاخود جان صقلسندن ناشی اغزین استراستمز آچیلوب کرلمسنی خامیازه

(خمبره) ایچی بوش کره رسمنده آلت حرب که باروت وقورشون ایله طولدیروب هوادن انداخت ایدرلر وایچی بوش طوبراقدن یابلور ظرف که چوجقلر انده اقچه حفظ ایدرلر

ف **خمخانه** میخانه شراب کوپلری مخزنی

خمخمة سوزی کنکزدن سویلمك

خمد آتش سونمیه رك علوی ساکن اولمق

خمر شراب باده می

خمس بش بیج

خمس بشده برنسنه نك بش جزئندن برجزئی

خمسه بش بیج

خمسون اللی پنجاه

خمسین اللی پنجاه وقلش موسمنك صوکی ولان اللی کونکه نهایتی سلطان نوروزه واصل اولور

خمشده چاریلش اکلمش چاربوق اولان

خمکشته بمعناه ایضا

خملة سرکیزلو صاقلو اولان خصوص

خمور آتش سونمیه رك علوی ساکن اولمق ویا یلق بیخود اولمق کندوبی غایب ایتمك وغیرت یاخود حرارت تسکین اولنوب صغومق

(خمور) خمیر اون وصو ومایه قاتیلوب حاصل اولان اتمك خرجی

خمور خمرلر شرابلر باده لر

خموش خاموش ساکت اغزینی قبایوب صوس اولان وسونمش منطفی اولان

خمول برکمسه نك آدی صانی باتمق کمنام اولمق شهرتی غایب اولمق

خمی اکریلك چاربقلق انحنا

خمیازه کش اسنیجی تنایت اولان

خمیده اکری چاربق منحنی اولان

خمیر اتمك وبورك مثللو شیلرك خرجی اولوب اون وصودن مرکب اولان نسنه

خمیس بشده برنسنه نك بش جزئندن برجزئی وبش ارکاندن یعنی مقدمه وقلب ومیمنه ومیسره وساقه‌دن

عبارت ومرتب اولان اردو وعسكر

يوم الخميس پنجشنبه كونى

خِنابة د فنالق اثر قبيح شر وشرور

خِناث خنثالر كندولرنده هم ارككلك وهم ديشيلك علامتى اولان آلاتك موجود بولنديغى مخلوقات

خُناثى بمعناه ايضاً

خَنادِق خندقلر ترلا امثالى اطرافنه قازيلان چقورلر

خَنازِر خنزيرلر طموزلر خوكلر

خَنازير بمعناه ايضاً

خَنّاص شيطان لعين

خَنّاسى شيطانه منسوب ومتعلق اولان

خُنّاق معلوم علت كه بوغازه عارض اولوب نفس لمق وبوتقنمق كوج اولور

خَنّاق بوغيجى جلاد

خَنّاقه خناق علتى

خُنثى كندوسنده هم ارككلك وهمده ديشيلك علامتى موجود اولان مخلوق

خَنجَر اكرى وسيورى بر نوع بيوك بچاق

خَند ف كولمك تبسم وقهقهه ايتمك

خَندان ف كوليجى كولمكده اولان

خَندَق ترلا وقلعه وامثالى اطرافنه وسائر محللرده قازيلان چقور

خُندَه ف كولر اولان وكولمك

خِنزير معلوم حيوانكه طموز وخوك دخى تعبير اولنور

خِنزيرة ديشى خنزير ديشى طموز

خُنساء بورنك اوجى زجر قالقق كيروسى باصق اولان قارى

خِنصِر كوچك برمق صرچه برمغى

حَنظَل ابوجهل قاربوزى تعبير اولنان ميوه بغايت آجى ومسهل اولور

خَنِق بوغمق بوغاز صيقوب اولدرمك

خِنك ف رنكى قير اولان آت

خُنكار پادشاه سلطان شهريار

خواب وخو ف اويقو نوم

خواب جاويد ف ابدى اولان اويقو موت مراد اولنور

خواب خركوش ف طوشان اويقوسى اغفال ايچون اجرا اولنان حيله

خواب آلوده ف اويقو باصمش اولان

خوابكاه ف يتاق يتاجق يير اويويه جق يير

ف خوابناك — اويقوسى باصمش اولان
ف خوابنوش — اويومش ويقوده اولان
ف خوابنوشه — اويقوده اولان
ف خوابنوشين — اويومش اويقوده اولان
خواتم — خاتملر مهرلر
خواتيم — بمعناه ايضا
خواتين — خاتونلر قادينلر
ف خواجگى — زنكين ومعتبر بازركان
ف خواجگان — خواجه اغالر افنديلر
ف خواجگى — خواجه لق اغالق افنديلك
ف خواجه — افندى اغا كتخدا خانه صاحبى معتبر ومعظم اولان كمسنه وتدريسه مشغول اولان كمسنه وبازركان تاجر
ف خوار — ذليل حقير بى اعتبار اولان
ف خوار — صغر قسمنك بوكورمسى وقيون قسمنك مله مسى
خوارج — خارجيلر عاصيلر زوربالر وكج مذهب ياخود بشقه ملتدن اولان كمسنه
خوارق — خارق العاده اولان خصوصلر عجيب وغريب اولان وقوعات
خوارى — خوارلق رذالت ذلت

خواست — استدعا عرض حال رجا نياز
خواستگار — مستدعى طالب اولان
خواستگارى — خواستكارلق طالبلو
خواسته — مطلوب ومرجو مستدعا اولان
خواص — خاصلر محرملر وبيوك ومعتبر اولنلر وخاصه لر
اهل خواص — مخصوص اولان كيفيتلر كويا بعض اسرار وحكمته واقف اولمغله خارق العاده ومعجزه كبى افعال اجراسنه مقتدر اولان
خواطر — خاطرلر فكرلر افكارلر
خواطف — خاطفلر قپمشكلر
خوافى — خافيه لر خفى وكيزلو اولان شيلر
خواقين — خاقانلر پادشاهلر
خوان — طعام يمك ومائده سفره وتبسى وسينى واوقويجى قرائت وتلاوت ايديجى اولان
خوّان — خائن خيانتجى اولان
خوّان — خائنلر خيانت ايديجيلر
خوانچه — كوچك سينى كوچك تبسى
خوانده — اوقومش معلوم اتلو اولان كمسنه وچاغرلمش دعوت اولنمش اولان

ومسند دن اخراج ایتمك وقارینی بوشامق واوغلو اولادلقدن چیقارمق

خُلع قارینی بوشامق

خِلَع خلعتلر قفتانلر

خِلعَة منصبه تعیین اولنان یاخود زیارتر وعرض بندهکی یه کلن ذاتلره پادشاه ویا وزیر طرفندن تشریفا ویریلان قفتان

خَلَف آرد آرقه پس که اوك مقابلیدر

خَلَف بریندن صکره منصبه یچن کسنه وبریندن صکره دنیایه کلن کسنه

خُلف بوزمق مخالف حرکت ایتمك

خُلَفاء خلیفه لر برکسه دن صکره منصبه یچن کسنه وبر مأمور معیتنه ویریلان معاونلر وپیغمبر عم دن صکره امیر المسلمین اولان ذوات کرام حضراتی

خَلقی خلقه متعلق ومنسوب اولان

خَلق یوقدن وارایدن یراتمق ویوقدن وارایدلمش اولان کسنه آدم انسان وقوم قبیله

خُلق خوی طبیعت مشرب جبلت

خِلقَت یارادلش فطرت آفرینش

خِلقی طبیعی ذاتی اولان

خِلقیه طبیعت یرادلش

خَلَل بوزقلق اکسك نقصان

خُلُو بوشلق خالیلق وایش ایله مشغول اولمامق بوشده اولمق

خَلوَة تنهایه چکلمك ایش یرندن وغلبه لق یرندن چکلمك وتنها محل استراحت محلی وجماع ایتمك

خَلوَتخانه ایشدن وغلبه لقدن دور وتنها اولان استراحت محلی — ف

خَلوَتسرای پادشاهك خلوت محلی — ف

خَلوَتگاه خلوت محلی — ف

خَلوَتگزین خلوت وتنهالی اختیار وانتخاب ایدیجی اولان — ف

خَلوَتنشین خلوت وتنهاده اوطوران — ف

خُلوج راحتسزلق اولمق چالقانمق دوکمك رعشه دار اولمق — ف

خُلود دائم وباقی اولمق

یوم خلود قیامت کونی

خُلوص خالص دوستلق وخالص وصافی اولمق قاریشق اولمامق

خلوصکار خلوصلو محبت ایدیجی اولان دوست

خِلاط قارشدرمق . بربرینه قاتمق

خُلاع چاتلمه وچارپمه دینلن علت

خُلاعة خلیع العذار ادبسز عارسز بدنام وبی ننك چاپقون اولمق

خِلاف یلان كذب لحن خطا ومخالفة قرشولق ایتمك وقرشوقومق

خِلافة خلیفه اولوب برینك یرینه چكمك وخلیفة الله اولمق

خِلافكیر (ف) برینه مخالفت وخصومت ایدراولان

خَلّاق خلق ایدیجی . یرادیجی الله تعالی

خِلال (ز) ایكی نسنه بیننده اولان ارالق زمان وقت ودیش وحولقده واقع اولان كیری آیقلایجق بركوچك آلت كه چمشیر وفیل دیشی وآخر مواددن اعمال اولنور وبر دكلمه نك اصل وفروعنی حاوی اولان ترتیب صرفی وبری ایله صدق وصفوت اوزره دوست اولمق

خِلالة صادق دوستلق

خُلّان خلیللر صادق دوستلر

خِلاق خلقلر آدملر مخلوقات وخلیقه لر طبیعتلر خوییلر اخلاق

خِلب طرنق وظفر

خُلّب یغمورسزلجی قره بلوت ویاتمشلك برق

خُلّب یغمورسزلجی شمشك

خُلّة دوستلق محبت

خَلَجان اضطراب راحتسزلك رعشه دتره مك

خَلخال قاریلر ایاقلرینه كیدكلری حلقه زینتی بلازك كبی

خُلد باقی ودائم اولمق وجنت فردوس

خَلَّدَ الله الله تعالی دائم وباقی ایلسون معناسنده دعادر

خِلص دوست محب

خُلصان خالصلر دوستلر

خَلط ایكی شیٔ بری برینه قاتوب قارشدرمق وغلیظ و خطا ایتمك

خِلط اخلاط اربعه دن هر بری كه بنیهٔ بدن مبناسی اولوب صفرا وسودا ودم وبلغم تسمیه اولنور

خَلع چیقارمق صویمق نزع ایتمك وعزل ایتمك منصبندن

خُطُوب	خطبلر ایشلر مصالح
خُطُوَه	آدیم یوریمك حالنده هر بر اپاق آچلشنده قطع اولنان مسافه
خُطُور	عقله کلمك
خُطُوط	خطلر چیزکیلر چزیلر
خَطِیب	منبرده خطبه قرائتنه مأمور اولان افندی
خَطِیئَه	صوچ خطا قباحت کناه
خَطِیر	مهم جسیم الزم اولان وشان وشرفی صکجی عالی رفیع اولان
خَطِیرَت	مملکت دیار الکا
خُف	چیزمه دینلان اپاق قابی
خَفاء	کیزلتمك کیزلو اولمق وکیزلو اولان خصوص بمعناه ایضا
خِفاء	
خَفارَه	حمایت صیانت امان
خُفّاش	براصه دینلان قنادلو حیوان
خَفّاف	قواف دینلن دکانجی که چیزمه ویا پابوش وامثالی نسنه لر فروخت ایدر
خَفایا	خفیه لر کیزلو صاقلو اولان خصوصلر
خِفَّه	خفیفلك که آغرلق وثقلت مقابلیدر وخفیف قرلجلقکه وقار وتمکین مقابلیدر

خُفتان	جنکده زره اوزرینه کیلور برنوع پموقلو قفتان
خُفتَه	اویومش خوابیده ونائم اولان
خَفَقان	اوته برود بر نوب اوینامق یورك وسنجاق اوینامه سی مثللو ویورکه عارض اولور بك تهلکه لو بر درد زمه علتی
خَفی	کیزلو صاقلو اولان
خَفِیَّه	کیزلو سر صاقلو اولان نسنه
خَفِیض	اشاغی پاصلمش اولان کبری وسرکشلکی قیرلمش اولان
خَفِیف	آغر اولمیان ثقیل اولمیان
خَلاء	بوش اولمق تهی اولمق وبوشلق وبوش اولان مکان وممشا کنیف
خَلاب	صولو بالچق وبتاق چامرلو اولان محل
خِلاب	یرتجی قوش وحیوان پنجه سی
خَلاخِل	خلخاللر ایاغه کیلان خلقه زینتلری
خَلاص	مخاطره دن ویا مضایقه دن قورتلمق وقارشقلقدن عاری اولمق
خُلاصَه	بر نسنه دن بالعمل چیقاریلوب اول نسنه نك بتون قوت وفائده سنی حاوی وجامع اولان نسنه

ف

خ ل

خیره‌گی — خیره‌لق شاشقنلق قراتلق وبونا مشلق

ف خیره — قماشق طونق اولان واویوشق اولان وبونامش اولان وحیران شاشمش ومتحیر اولان وکستاخ ادبسز اولان وهرزه ویهوده بیمعنا اولان ولجوج معاند اولان ودلیر دلاور شجیع اولان

ف خیره‌دست — سرکش عنود متعصب اولان

ف خیره‌کش — ناحق یره قتل ایدن ظالم ودلبر . محبوبه

ف خیز — قالقیجی . صچرایجی اولان

ف خیزاب — طالغه . موج

ف خیزان — قالقمق صچرامق

خیشوم — بورون ایچنده ککرز دینلن محل

خیط — ایپ . ایپلك . تل

خیف — خوف . قورقو . قورقمق

خیل — آت . فرس . اسب . وآت سوریسی وآتلو عسکر جماعتی

خیلان — صانمق . ظن ایتمك توهم ایتمك

خیلوله — صانمق . قورقمق . توهم ایتمك . وکبر . تعظم غرور

خیلی — چوق وافر اولان

خیمه — چادر

خیور — خیرلر ایو ومنفعتلو شیلر

خیوط — خیطلر . ایپلر . ایپلکلر

خیول — آتلر . وآتلو عسکر بولکلری

خائنة — طوشنجل قوشنه اطلاق اولنور شکار اوزره سوزیلوب ایندیکی وقتده

خبیث — حقیر وکتر وفرومایه شئنه

خثر — شوللا وبوشقلق حالتدر که برمؤثر دوا ویاخود زهر تناول اولندقده وجوده عارض اولور اعضا حس وحرکتدن قالور

خجل — اوتانمق . محجوب وخجیل اولمق

خج — اوته قاقمق . ویارمق ویورلمق وجماع ایلمك واسهاالله چقرمق وطپراق صاورمق

خدر — عضوك اویوشقلغی وکیجه‌نك قراکولغی

خدعل — شاشقین واحمق عورت ومشیندن دیکلمش برکسیم لباس

خرقلة — وفی‌حنا قتله استادانه آتمق بلخو تانی وسکونیله یاینه رقصالیوبرملك یاخود رشتانه ایشلدوب وته سنه یکورمك

خُزَلَةٌ دائما ناسی ایشندن کوجندن عوق و تأخیر ایدن آدم دینور

خَسِیلٌ الچق و رذیل و کمترشی و ناسك ناکس و رذیل و فرومایه نسنه دینورکه آدم مولوزی تعبیر اولنور

خَسِلٌ زبون. و بیمجال و ضعیف آدم

خِصَابٌ میوه سی چوق اولان خرما اغاجی

خُصُوبٌ اغاج پشرمك

خَطْلَبَةٌ مجلسده سوز چوغالوب شوریده و مخلط اولمق

حَظَوَانٌ کوده سنك اتی چوق و صیقی اولوب بری بری اوزره قاتلنوب قتملنمش آدم

خَفْيٌ برنسنه یی ظاهر و عیان ایلمك و طشره چیقارمق و برشی کیزلمك اضدادندندر

خَلْجَمٌ تنومند شیشمان آدم

خَمْ سیورمك و ثنا و ستایش ایلمك و سود صاغمق و ات بوزیلوب قوقمق و سودك طعمی طلومك بد رایحه سی تغییر ایلمك و قفسده طاوق حبس اولنمق و کسمك و بك اغمق

خَتْمَةٌ صدوردن اخروب بلغم اخراج ایدرکن صولوق طارلغی عارضه سی ای ضیق النفس

خِتَارٌ بك آجلق. جوع شدید

خُلُشْرٌ شول ایشه یرامز حقیر و خسیس و کمتر اشیا دوکندیسنه دینورکه برمحله نقل اولنندقده بوررده واوده قالور

خِنْسِرٌ لئیم. و ناکس. و فرومایه شخص. و آفت. و داهیه

خَوَزٌ ضعیف و زبون و بیتاب اولمق

خَوَّارَهْ کوندر دینور راست معناسنه وچوق یمش طوتمش خرما اغاجنه دینور

خَوَّارٌ سست و ضعیف و نزار اولان انسان و حیوان و سائر نسنه یه دینور و یك آتشلی چقماق و بدنه و اندامی نازك و خوش و تناسب اعضاسی تام اولان ارکك دوه

خ و

خَیِّرٌ چوق خیر ایدن آدم

خِیرٌ کرم شرف هیئت قیافت

خَیِّتٌ سسلنمك. سس ویرمك خانه اهل و سکانندن خالی اولمق

ح ی

باب دال مهمله

د اشبو دال حرف مهمله ترتیب حروف عثمانیه ده اونجی حرف اولوب حساب وعلومه دائر اولان کتب ورسائلده درت عددینه اشارت اولور

داء علت . زور . مرض

داء الثعلب کل . اویوز علتی

دأب عادت . اصول . یول

دابه یر اوزرنده یوریین حیوان وبنك حیوانی

دابة الارض قیامت وقتی یاقلشدقده ظهور ایده جك مخوف بر حیوان

داخل دخول ایتمش ایچروده اولان وتصرف بوله جماع ایلیجی اولان

ف **داد** ویرکو . اعطا . عطا وعدالت انصاف . عدل . حق

ف **دادستان** اخذ واعطا آلش ویرش

ف **دادا** جوجغه باقیجی اولان جاریه

ف **دادار** عادل مطلق اولان باری تعالی

ف **دادبخش** احقاق حق ایدیجی صاحب عدالت

دادخواه حقنی دعوا ایدیجی اولان

داداش قرنداش . برادر

دادگاه عدالت محلی دیوان محکمه

دادگر عادل مطلق اولان باری تعالی وصاحب عدالت اولان پادشاه

دادگستر عدالت یاییجی جمله نك حقنی حق ایدیجی اولان

داده ویرلمش . اعطا اولنمش اولان

دار اغاج دیرك وصلب مالك اولان وباقیجی کوزدیجی اولان قوناق . سرای

دار دنیا شمدیکی حالده مسکنمز بولنان عالم کون وفساد

دار بقا ودار آخرت ودار القرار قیامتدنصکره داخل اوله جغمز عالم

دار برزخ وفات ایله قیامت بیننده داخل اوله جغمز مکان وزمان

دار الخلد جنتك بر بغچه سی

دار السلام جنتك دیکر بر بغچه سی

دارا پادشاه . سلطان

دارات دبدبه . شان . شوکت ابهت

دارچینی بهارتدن دارچین دینلن شی

دارصینی — بمعناه ایضاً

دارنده — مالك . صاحب طوتیجی اولان

دارو — علاج ایچون قوللانیلان نسنه کرك ساده اولسون وکرك بشقه شیئه قارشق اولسون

داروبرد — عظمت . ابهت . شکوه

داروکیر — جنك . غوغا . مقاتله

دارین — ایکی قوناق . دنیا واخرت

داش — اکین بچمکه قوللانیلان اوراق

داس زرین — التون اوراق که یکی آیدن کنایه اولور

داستان — کچمش شیلرك حکایه سی

داستانسرا — تغنی ایله حکایه نقل و بیان ایدر اولان

داعی — دعوا ایدیجی . دعوت ایدیجی ودعا ایدیجی وسوق وتشویق ایدیجی اولان ومؤذن اذان اوقیان کمسنه

داعیه — موجب . سبب . باعث اولان خصوص ووقت وزمانك برحالی

داغ — باقی . قیزغین تیمور ایله یاپیلان نشان وعلامت ومعنا

داغدار — نشانلو . تمغالو . داغلو اولان

دافع — دفع ایدیجی کندو یانندن ایروب سوریجی وصاوویجی قاقیویجی اولان

دال — حروف عثمانیه دن اون ایکنجی حرفك اسمیدر واکری چاربق قنبور اولان

دال — دلالت ایدیجی کوستریجی اولان

دام (ف) — آغ طوزاق

دام — دائم اوله دائم اولسون معناسنده دعادر

داماد (ف) — کندو قزینك قوجه سی

دامادی (ف) — داماد لق

دامان (ف) — اتك . دامن . لباسك بلدن اشاغی صارقوب اوزونجه اولان طرفی

دامعه — بر نوع یاره که باشه اصابت ایدوب قان انجق کورینه

دامغه — شول باش یاره سی که دماغه ایشلمش اوله

دامن (ف) — اتك ذیل لباسك بلدن اشاغی صارقوب اوزنجه اولان قطعه سی

دامن بوس (ف) — اتك اوپمك . واتك اوپیجی اولان

دامن بوسی (ف) — اتك اوپمك اتك اوپیجیلك

دامن درمیان — خدمته حاضر اولان

ف	دامنگیر	برينك اتكنه قپانيجى واتك طوتيجى اولان
ف	دامنه	دامن. اتك. ذيل
	دامية	شول باش ياره سى كه قانى اقوب سيلان ايده
ف	دان	قاب ظرف محفظه و بليجى اكلايجى اولان
ف	دانا	عالم معلوماتلو. عارف كمسنه
ف	دانايان	دانا و عارف و عالم اولنلر
ف	دانايى	دانالق. عالملك
ف	دانش	بلمك علم معلومات
ف	دانشپذير	بلمكلو معلوماتلو اولان
ف	دانشمند	بمعناه ايضاً
ف	دانشورى	معلوماتلولك عالملك
ف	دانشور	بمعناه ايضاً
ف	داننده	بليجى خبردار عالم اولان
ف	دانه	حبه. بغداى. واريه وبونلر مثللو كوچك محصوللك برعدد ميوه سى وجگردك وطعام واتمك اوفاغى وجه شكلنده بوارلق اولان نسنه طوب كله سى وتفنك قورشونى مثللو وهر خيلك يالكز برفردى
	دانه دانه	دانه‌لو عبارو اولمق اوزره

دانى	يقين. قريب. نزديك اولان
داور	عادل ومنصف وفاضل اولان پادشاه وياحاكم
داورى	پادشاهلق حاكملك
داهية	آفت. بلا. قضا
دائر	دوراديجى برشيئك اطرافنى قوشاديجى ودونوب طولاشيجى وبرنسنه نك بحثنه متعلق اولان
دائرگاماذ	
دائره	رُجچوره درت اطرافى برشكل مسطح كه خط واحد ايله محدود اولوب داخلنده واقع ومركز تسميه اولنان نقطه دن خط مذكوره وصل اولنان جميع خطوط مستقيم بربرينه مساوى اولور وبربرينه يقين ومتعلق اولوب بشقه لردن آيرلمش برطاقم اوطه وبرافندينك خدمتنده مستخدم اولان كسانك جمله سى وكرك جسمانى كرك معنوى برحد وحدودك دخلى وبرنوع چالغى آلتى
دائم	دوام اوزره برقرار اولان وجودوكونى بلانهايت اولان

دائِمًا هر وقت . هر زمان
دائِن بورجلو . مدیون اولان
والٰه جقلو اولان
دایه چوجق باقیجی قاری
دُبّ ایو دینلان حیوان
دُبّ اَکبَر ودُبّ اصغر سماده قطب شمالی یرقویب یلدزلرك ایکی شکلیدرکه بنات النعش دخی تسمیه اولنور
دُبابَة مقدملرده قلعه یه ودیبنه واصل اولمق ایچون التنه کیروب تدریجله ایلرو سوق اولنور بر نوع آلت حربك اسمیدر
دَبابیج دیباجه‌لر دیبا قماشلری
دَبّاغ حیوان درلیسنی تربیه ایدوب مشین وکوسله وامثالی اعمال ایدن اهل صنعت
دِباغ مشین وکوسله وامثالی اعمال ایتمك اوزره حیوان درلیسنی تربیه ایتمك
دِباغَة بمعناه ایضا
ف دَبّاغخانه مشین وکوسله وامثالی اعمالی ایچون حیوان درلیسنك تربیه اولندیغی کارخانه
دَبْدَبَة صوت . سس . پاطردی کوردی
دَبْدَبَة جلالت حشمت جاه ابهت

دُبُر آرقه . آرد . صیرت
ف دِبِستان مکتب . درسخانه
دَبْغ مشین . وکوسله وامثالی اعمال ایچون حیوان درلیسنی تربیه ایتمك
دَبُور باطی روزکاری
ف دَبیر کاتب . منشی . یازیجی . عطارد یلدزی
ف دَبیرفلك
ف دَبیرِستان مکتب . درسخانه
دث دِثار اوست البسه بنش وقفتان کبی
دج دَجاج طاوق وخروس
دَجاجَة بمعناه ایضا
دَجّال آخر زمانده ظهور وخروج ایده جك کذاب ملعونك اسمیدر
دخ دُخان توتون . دومان وایچیلان توتون
دُخان نوش توتون ایچن کمسنه
ف دُختر قیز . کریمه
ف دُخترزَر آصمه نك قیزی . اشراب . باده . می
دَخْل قاوشمق . طوقنمق . تعرض ایتمك مداخله ایتمك
ف دَخمه مزار . قبر . تربه
ف دَخمه کشا مزار آچیجی اولان
دُخُول ایچرو کیرمك جماع ایتمك
دَخیل داخل درونه ایچرو ده اولان وبریك اسرارینه واقف ومحرم اولان وبیانجی ولوب

برقومه انتساب ایتمش اولان
واملنده عربی اولمیوب بصکره
دن عربی یه قارشمش اولان

ف دَرْ — قپو. باب. ولیجنده دَه فی
علی ویریجی قوپاریجی اولان

دَرْعَلِیَّه — پای تخت دولت علیه

دُرْ — اینجو دیلان ذیقیمت دانه
که برنوع مدیه ویا استردیه

ف دُرَّاج — اتی نازك برقوشك اسمیدر

دَرَّاجَه — مقدملرده قلعه دیبنه وصل
اولنمق ایچون التنه کیریلوب
تدریجله سوق اولنور برنوع
آلات حربك اسمیدر

دَرَارِی — درّیلر. پارلاق یلدزلر

ف دِرَاز — اوزون طویل بویلو اولان

ف دِرَازْدَسْتْ — الی اوزون اولان ظالم
وجور ایدیجی ظالم اولان

ف دِرَازْدَسْتِی — ظلم. جور. درازدستلك

ف دَرَاغُوشْ — قوجاقلمق

ف دُرَافْشَانْ — اینجو صاچیجی اولان

دَرَّاك — درك ایدیجی. ادراك ایدیجی
اکلایجی اولان

دَرَّاكَه — قوت مدرکه عقل
ذهن

دَرَاهِم — درهملر. کومش اقچه لر
واوج دنکدن عبارت
اولان وزنلر

دِرَایَه — عقل ذکا. فطانت. ذکاوت

دَرَایِشْ — دریسلر اسکی جامه لر

ف دَرْبَار — پادشاه وحاکم قپوسی
ودیوان محلی

ف دَرْبَانْ — قپوجی. بواب

ف دَرْبَدَرْ — قپودن قپویه سوریتوب کزن

ف دَرْبَنْد — قلعه وکچید بوغاز وکچید
قره غول خانه سی

ف دَرْبِیْش — ایلرو اوك اوکر اوکده

دَرَزْ — طوره قاپجی قرباج

دُرَّه — بیوك وذیقیمت اینجو

دَرْج — یازی یه وکتابه داخل ایتمك
یازمق وخطاطك تعلیم
طوماری

دُرْج — قاربنك اودانلق قوطیسی

دَرَج — درجه لر قدمه لر بصامقلر

دَرَجَات — بمعناه ایضاً

دَرَجَه — قدمه باصامق ومحیط
دائره نك اوجیوز التمشده
متساویه تقسیمندن حاصل
اولان قوس ورتبه ومرتبه و
جنتك هر برتفاوت منزلی

ف دَرْحَال — آنیده اولساعت درعقب

ف دِرَخْت — اغاج شجر

ف دِرَخْش — پرتو. ضیا. فروغ
پارلاقلق

دِرَخْشَان — پارلاق ضیادار اولان

دَرْخَواسْت — رجا. نیاز. عرضحال

دَرْخُورْ لایق . موافق . مناسب اولان

دَرْدْ الم . کدر . اغری . اذیت

دُرْدْ طورطون . تلوه . جوکندی

دَرْدآشِنَا درت کدر کورمش اولان

دُرْدَانَه اینجو دانه سی

دَرْدَسْتْ الده اولان یا یقلمقده یاخود حاضر وآماده اولان

دَرْدِمَنْدْ دردو کدر واغری یه طوتلمش اولان

دَرْدِمَنْدَانَه دردمنده لایق ویراشق اولان

دَرْدْنَاكْ دردلو کدرلو اولان

دُرْدَه طورطو تلوه چوکندی

دُرَرْ دره لر . بیوك اینجولر

دُرْبَارْ اینجولر یاغدیرجی اولان

دَرْزِی اثواب بچوب دیکن اهل صنعت

دَرْسْ اوقیوب وکرنمك واوکرتمك ایچون اوقومق واوکرتمك ایچون اوقومق وتعلیمه اوکرنیلان خصوص

دِرْسْ اسکی اثواب اسکی لباس

دِرْسَانْ درسلر . اسکی ثوابلر

دُرُسْتْ صاغ . صحیح . بتون اولان قیرق ویا نقصان اولمیان

دُرُسْتِی درستلك . صاغلق

دَرْسْخَانَه درسه مخصوص اولان محل

دَرْسْخْوَانْ درس اوقوبجی طالب علم

دُرُشْتْ سرت قالین قبا یوروزلو خشین خشونتلو اولان

دُرُشْتِی سرتلك قالینلق قبالق یوروزلولك . خشونت

دِرْعْ زره که جنکده کیلور ایدی وقاری یه مخصوص کوملك

دُرَعْ ایلك اون التنجی واون یدنجی واون سکزنجی کیجه لری

دَرْعَقَبْ عقبنده . بلا توقف . اول ساعت آنیده

دَرْعُهْدَه عهده یه داخل اولان

دِرَفْشْ بابوشجی بیزی وسنجاق علم . رایت . بیراق

دِرَفْشِ کَاوِیَانْ فریدونك مشهور بیراغی

دَرَكْ آرقه دن یتشمك ونهایته واصل اولمق ادراك ایتمك

دَرَكَاتْ درکه لر اشاغی یتمك ایچون واقع اولان باصامقلر وجهنمك الدالت قاتلری

دَرْکَارْ معلوم آشکار اولان

دَرَکَه اشاغی اینه جك باصامق وجهنمك بك اشاغی قاتی

دَرْکِنَارْ کتابك یاخود مکتوبك ویا بشقه کاغدك اصل یازیسنده اولمیوب کناره یازلمش اولان یازی . نسخه نك کنارنده اولان

ف **درگاز** سرایك حولیسی
ف **درگر** دولكر دینلان اهل صنعت
ف **درگه** درگاه سرایك حولیسی
ف **درم** درهم. اقچه. پاره
ف **درم خریده** اقچه ایله آلنمش مبایعه اولنمش اولان
ف **درمان** علاج. تدبیر. چاره
ف **درمانده کر** بیچاره لك فقر وصقندی وكدره اوغرامش اولان
ف **درمانده** بیچاره فقر وصقندی وكدره اوغرامش اولان
ف **درمیان** اورته ده اولان میدانده اولان
ف **درنده** یرتجی. جانكاه یرتیجی اولان
ف **درنگ** تاخیر. تأنی. بكلمك طوتمق
ف **درو** اوراق وقتی. حصاد
ف **دروازه** بیوك سوقاق قپوسی
ف **دروازه بان** قپوجی. دربان. بواب
ف **دروازه** قپو. در. باب
درود اوراق ایتمك اكین بچمك وصلوة ورحمت خدا واستغفار ملائكه ودعای انسان وتسبیح حیوانات سائره
ف **درودكار** دولكر دینلان اهل صنعت
درور كثرت. بوللق
دروس درسلر علم اوكرنمك ایچون كتابا وقومقلقلر
دروغ یلان كذب صدقه مخالف اولان افاده

دروگر اوراقجی. اكین بچیجی
درون ایچرو داخل. ایچ طرفی
درونه بمعناه ایضاً
درونی داخل ایچ درونه منسوب اولان
درویش الله تعالی عشقی ایچون فقر وذلتی اختیار ایدن كمسنه
درویشانه درویشه یاقشور وجهله اوزره درویش مثللو اولان
(دره) ایكی طاغ آراسنده اولان چقور محل ونهرچای یرمق
دره قرباج. قایچی. طوره
درهم قارشیق. مخلوط. مختلط اولان
درهم كموش اقچه واوچ دانك ثقلتنده بر نوع وزن
دری نورانی. درخشانی. پارلاق اولان وقملجك پارلدامسی وپارلاق یلدز
دری دوباره ایدوب الدانمق
دری عجم لسانك فصیح ولطیفی اولوب اسكی زمانده استعمال اولنمش بر نوعی
دریا دكز. بحر
دریاب عقل. درایت. ذكاوت ذهن
دریابار دكز كبی یاغجی اولان وبیوك دكز. بحر عظیم

دریافت اكلایش. درایت. زكاوت
دریچه پنجره. باغچه كوچك قپو
دریده یرتلمش. چاك اولنمش هتك اولنمش اولان
دریغ ایواه. حیف. آخ. امان معناسنده دروغ خصوص بر كسه نك الندن كلدكده امتناع ایدوب اجرا ایتمامك
دریغا ایواه اولسون حیف اولسون معناسنده ندادر
دریوز دیلنجی. سائل. دیلنجیلك
دریوزه بمعناه ایضا
دزد خرسز. سارق. سرقت ایدیجی
دزدار قلعه محافظی
دزدافنار خرسز یتاغی خرسزك سرقته یاردم ایدن كمسنه
دساتیر دستورلر
دسایس دسیسه لر. حیله لر
دست ال. ید
زبردست غالب اوستن چیقمش اولان
زیردستی مغلوب اولان برینك حكمنده اولان
دست مجلسده صدر محلی بیوك افندی یه مخصوص اولان محل. ودشت. اووه قیر. صحرا
دست آخر صوك دفعه

ف دستار صارق. عمامه. دلبند
ف دستاربند صارق صاران افندیلر
ف دستارچه دستمال منديل. ياغلق
ف دستاره دستره. بچقی
ف دستاسنك بویا اوغولجلریچه استعمال اولنان طاش
ف دستافشان رقاص چنكی. ورقص ایدن
ف دستان مكر. وحیله. تزویر ولاف. غرزه
ف دستاویز جق هدیه وپیشكش
ف دستبار طاوله وسطرنج وسایر اویونلرده ذوبنده معاصی اولمیوب جایك اوینایان كمسنه وقمارباز كمسنه
ف دستبرد قدرت. قوت. قهر غلبه
ف دستبوس ال اوپمك
ف دستبوسی بمعناه ایضا
ف دستپیمان داماد كلینه ویردیكی آغرلق هدیه سی
ف دستتنكی فقیرلك. فقر
ف دستچالاك الی چابك اولان وخرسز اولان
ف دستچوب چوماق. صوپه
ف دستخوش الكلنجه ایچون اله طوتیلان نسنه اوینجق ملعبه وسخره. هزل

دست دراز تطاول ید برله ظلم ایدیجی اولان

دست درازی ظلم ظالملك تطاولی

دسترس موفق . نائل . مظفر اولان . وقادر . مقتدر اولان

دستره تحته بچمکه استعمال اولنان معلوم برنوع آلت

دستگاه ایش محلی وبر طوقوجیلری آلت ودکانك اوکلکی اولان تخته وقدرت . امکان . مقدرت وساز وسامان ثروت غنا

دستگه بمعناه ایضا

دستگیر یاردیجی . ارقه . معین اولان

دستگیری یاردم . معاونت . ارقه

دستمال ال سیله جك یاغلق مقرمه

دستمالچه کوچك دستمال یاغلق

دستمایه سرمایه بضاعه

دستمزد بخشیش اجرت اياق دری

دستوان الدوانلق . ال قابی

دستوانه بمعناه ایضا

دستور وزیر . مشیر صاحب صدر ومسند صاحب قدرت وقوت امور ومصالحده معتمد ومعتبر اولان کمسته واذن اجازت جواز واورنك نمونه قانون قاعده

دستور العمل برخصوص اجراسنده قاعده عد اولنوب اتباع اولنان نسنه

(دستور) امور مالیه میریه دفتری وزیر . مشیر . ومیجلك سنه بسنه ترتیب ایتدیکی نجوم دفتری

دسته بعض امتعه نك برابر باغلنوب طاقم عد اولنان مقداری كه کثریا اون ویا اون ایکی یاخود یکرمی ویا یکرمی درت قطعه شیدن عبارت اولور

دسته چوب چوماق وصوپه

دسته سنك بویا واجزا متالی زمکده استعمال اولنان طاش

دسته دسته بر ردسته اوزره آیری آیری اوله رق

دستی معلوم صو . یاخود . یاغ قابی

دستیار یاردیجی . معاون . آرقه داش

دستیاری یاردم . ومعاونت اعانه

(دسکره) خسته نقلنه مخصوص بر نوع تخت روان

دَسِيس جاسوس. خبر الوب كتورملك ايچون كيزلوكوند ريلان كمسنه

دَسِيسَه كيزلمك. كتم ايتمك صقلامق وخيانت ال التندن اولان ايش

دَشْت صحرا بيابان اووه. قير

دَشْتِى بيابانى بيابانده حاصل اولان

دُشْمَن خصومت وعداوت ايدن كمسنه

دُشْمَنكَام دشمنك مرادى كبى منكوب اولان

دُشْنَام كفر. لعنت. سوكوب صايمق

دَشْنَه خنجر تسميه اولنان آلت قتال

دُشْوَار كوج. مشكل. عسير عسرتلو اولان

دُعَاء الله تعالى يه نياز ايله برخصوصك وقوعنى طلب ايتمك

دُعَاة داعيلر. دعاجيلر

دُعَاكُو دعا ايديجى

دِعَام ديرك. پاينده. دستك

دِعَامَة طباق وجماعتك معتبر وباش اولان كمسنه سى بمعناه ايضا

دِعَاوَة ادعا. دعوى. شوشى بنمدر ديو دعوى ايتمك

دَعَائِم دعامه لر. ديركلر. طباقلر

دِعَة معاش بولنغى حضور وراحت رفاه. رفاهيت

دِعْمَة ديرك. طباق. پاينده

دَعْوا دعوى. ادعا. شوشى شويله در ديو ادعا ايتمك وبشقه بركمسنه دن برشينه حقمدر ديو طلب ايتمك

دَعْوَة چاغرمق. برخصوص يا بيسى بركمسنه يه رجا ويا نصيحت يوليله تكليف ايدرك اول كمسنه يى مخاطب قيلمق

اُمَّتِ دَعْوَة پيغمبر كندولرينه بعث اولنوب ايمانه كلميان امت

دَعْوى دعوا. ادعا. شوشى شويله در ديو ادعا ايتمك وبشقه بركمسنه دن برشينه حقمدر ديو طلب ايتمك

دغ

دَغَا كتوخويلو. بدمشرب حرامزاده اولان

دَغْدَغَه تشويش. اضطراب قلب راحت قومامق مضطرب قيلمق

دف

دَف مشهور برنوع چالغى كه دائره دخى دينور

دَفَاتِر دفترلر. دفتر كتابلرى

دَفَائِن دفينه لر. كوميلو اولان آلتون وذيقيمت نسنه لر

دَقّه — قسنه نك يانى ويا خود يانينك يوزى

دَفْتَر — بر بريله قاتلمش صحيفه لرك هيئت مجموعه سى وصره ايله قيدا ولنمش مفرداتك دخى هيئت مجموعه سى

ف **دَفْتَردار** — ميريلك حسابلرى نظارتنه مأمور اولان

دَفْع — قاقيتمق . سوروب صاومق

دَفْعا — يئله دخى اندفعكره

دَفَعات — دفعه لر كره لر مره لر

دُفْعَه — كره مره وقوعبولمق

دَفْعَةً — بردن بره واقع اولمق اوزره

ف **دُفْعَه بدُفْعَه** — برقاچ كره تكرارا

دَفْعى — بردن بره واقع اولان

دَفْن — برالتنه كومك

دَفين — كوميلو كيزلو صقلو اولان

دَفينه — كوميلو اولان مال واقچه وامثالى

دَقّ — قاقوب اوفاتمق دوكوب اوفاتمق . واوروب چالمق

دَقائِق — دقيق واكلاشلمسى كوچ اولان خصوصلر دقيقه لر

دِقَّت — دقيقلق اينجه اوفقلق وصرف ذهن اهتمام ايتمك تجسس واطرافى ملاحظه ايدرك عاملو اولمق

دَقيق — اينجه اوفق اولان واكلاشلمسى كوچ ووقتيله محتاج اولان

دَقيقه — دقيق . اينجه . اوفق اولان قسنه وفهم وادراك ياخود اداره سى مشكل اولان خصوص وبر درجه ياخود برساعتك التمشه تقسيمندن حاصل اولان جزء

دَقيقه دان — خصوصات مشكله بيلور اولان

دَقيقه سنج — خصوصات مشكله تحقيق ايديجى اولان

دَقيقه شناس — خصوصات مشكله بيلور اولان

دُكّاء — غليظ اولميان كوچك باچوق دابه اوركجسز ياخود بصى اوركجلو دوه

دَكاكين — دكانلر مال صاتمغه مخصوص اولان آجق وطرلو خانلر

دُكّان — چارشوده مال صاتمغه مخصوص اولان اجق اوطه

دِل — قلب . يورك . فؤاد كوكل

دِل آرا — كوكل زينتى . محبوبه

دِل آرام — كوكل راحتى محبوبه ومستريح مطمئن القلب اولان

دِل آزَر — كوكل عذابى جان صقندلسى ومضطرب اولان

دِل آشوب: قلبه اضطراب ویران اولان

دَلّاك: حمامده اوغمق ویقامق مثللو خصوصده استخدام اولنان خدمتجی

دِل آگاه: عقللو: بصیرتلو: متیقظ اولان

دَلال: نازه شیوه: عشوه: کرشمه

دَلّال: صاتجی ایله مشتری اراسنده واسطه اولان کمسنه
طوغری یول کوستروب قلاغوزلق ایتمك کوسترمك اشعار ایتمك

دَلالیّه: دلالجیلغی دلاللق

دِلاوَر: یورکلو: جسور جسارتلو اولان

دِلاوَران: یکیتلر: جسور آدملر

دِلاوَری: یورکلولك: جسارت جسورلك

دِلاویز: کوکله صفا ویریجی اولان

دَلائل: دلیللر دلالت ایدن خصوصلر

دِلبَر: کوکلی کوتوریجی کوزل محبوبه

دِلبَسته: کوکلی کدرده اولان مکدر اولان و عاشق اولان

دُلبَند: صارق: عمامه و بر نوع اینجه قماش

دِلپَذیر: کوکله مقبول اولان

دِلپَسند: کوکلك بکندیکی و مقبول طوردیغی اولان

دَلّه: ناز شیوه: عشوه طور

ف دِلتَنگ: جانی صقلمش اولان

و دِلجو: کوکل آرایجی کوزل و نازنین اولان

ف دِلخَسته: یورکنه درد و ابتلا عارض اولان

دِلخواه: کوکل دیلسی

ف دِلخون: یورکی قانمش اولان
یك دردلو اولان

ف دِلداده: کوکلی بخش ایتمش اولان
مبتلا اولان عاشق اولان

ف دِلدار: برینك کوکلنی المش اولان
محبوبه: معشوقه

ف دِلرُبا: کوکل چکیجی و جذب ایدیجی اولان محبوبه کوزل دلبر اولان

ف دِلریش: کوکلی یاره‌لی اولان عاشق اولان و دردمند و مکدر اولان

ف دِلساز: کوکل یاپیجی اولان کوزل اولان لطف و احسان ایدیجی اولان

ف دِلسِتان: کوکل ضبط ایدیجی اولان

ف دِلسوخته: کوکلی یانمش اولان

دِلسوز: کوکل یاقیجی اولان

ف دِلشاد: کوکلی خوش و مسرور اولان

دِلشُده: کوکلی کیتمش اولان

ف دِلشِکار: یورك اولایجی اولان

دِلشِکاف: یورك یاریجی اولان

ف دلشکسته: کوکلی قیرلمش اولان
ف دلشگفته: کوکلی آچق اولان
ف دلفروز: کوکلی قوجلندریجی اولان
ف دلفریب: کوکل آلدیجی اولان
ف دلفکار: کوکلی یاره لو ومجروح اولان
ف دلق: درویشه مخصوص اسکی برنوع جبه یاعبا نوعندن لباس
ف دلقپوش: دلق کیجی درویش
دلك: ال ایله سورتمك واوغمق
ف دلکش: کوکل چکیجی وجذب ایدیجی اولان وکوزل رعنا اولان
ف دلگشا: کوکل فتح ایدوب فرح وریجی اولان
ف دلگدار: کوکل اریدیجی اولان
ف دلگیر: کدرویریجی اولان
کدرویریجی اولان وکوکلی قالمش مکدر اولان اینجمش اولان
ف دلمرده: مکدر: محزون کدرلو اولان
ف دلنشین: خوش: مقبول اولان
ف دلربوده: عاشق اولان
ف دلنواز: کوکل اوخشایجی: کوکل خوش ایدیجی اولان
ف دلنهاد: کوکلك مرادی ومطلوبی اولان
دلو: صوقوغه سی ومنطقه البروج اوزرینه جدی وحوت برجلری بیننده واقع اولنرق اون ایکی برجدن که شمسك مذکور برجه دخولی کانون ثانیده وقوعبولور
دلیر: یکت: جسور: جسارتلو اولان
دلیرانه: یکیت یکی جسوره مناسب ویاقشوق ومخصوص اولان
دلیری: یکتلك: جسارت
دلیل: مجهول کشف ایتمکده ومعلومك صحبتی اثبات ایتمکده واسطه وآلت اتخاذ اولنان خصوص وطوغری یول کوستریجی قلاغوز دلالت ایدیجی
دم: صولوق: نظر وآن وقت: ساعت
دم: قان: خون: دما: دمی
دم: قوبرق: ذنب: دنبالك
دما: نفس وصولوق
دماء: دملر قانلر خونلر: دمالر
دمانه: یواش: وملایم طبیعتلو اولمق
دمادم: وقت وقت: بعضاً اراده صره ده
دمار: هلاك: اولمك: موت
دماغ: اغزك ایچ واوست طرفی که قبه شکلنده اولوب دیلك اوست طرفنه طوقنور وکبر وغرور نخوت

دِماغ بلینی مغز: قفا ایچنده بولنان یومشق نسنه که حیوانلرك یشامسنه همان یورك کبی لازم وفائده لودر

دَمامه برنوع چالغی اسمی

ف **دَمان** حدت وحمله ایله یورویجی اولان

ف **دَمبان** مداهنه جی بالتقلنیجی اولان

ف **دَمبازی** مداهنه جیلك مداهنه

ف **دُمبال** قویروق: ذنب

ف **دَم بدَم** وقت وقت بعضاً اراده صره ده

ف **دَمبستگی** دمبسته لك حالتی

ف **دَمبسته** نفسی طوتلمش صولوغی کسلمش وشاشمش قالمش اولان

ف **دُمدار** قویروق صاحبی قویروقلو اولان

ف **دَمدمه** حیله مکر ومداهنه مداهنه جیلك

ف **دَمساز** دوستار قرداش محب

ف **دَمسازی** دوستلق: ارقداشلق محب احبابلق

ف **دَمسان** دوست: ارقداش: محب

دَمعان اغلامق کوزیاشی دوکمك

دَمعه کوزیاشنك برطمله سی

ف **دَمکش** خواننده: مانی وشرقی سویلیجی وبرنوع کوکرجین کوبره فشقی

دِمن سپورندیلك: مزبله

دِمنه

دُموع کوزیاشی واغلامق

دَموی طبیعتنده قانی صفراسنه ودیکر اخلاطنه غالب اولان

ف **دَمیده** ایچلمش چیچك کبی ایچلان

دن **دَنائت** الچقلق فرومایه لك چیقوللك

دَناست کیرلولك: مردارلق

دَنانیر دینارلر: التون سکه لر

ف **دُنبال** قویروق: ذنب: دنباله

ف **دُنبالهرو** برینك ارقه سی صره کیدیجی اولان

ف **دُنباله** قویروق: ذنب: دنبال

ف **دَندان** دیش: اغز دیشی

ف **دَندانه** بمعناه ایضاً وبازینك دیشی

دَنس کیر: مردارلق: پسلك

دَنك ابله: احمق: نادان شاشقین اولان

ف **دَنكادَنك** موازنه اولنمش: دنك اولان

دَنی الچق فرومایه جنكانه طبیعتلو اولان

دُنیا بولندیغمز کرهٔ ارض که کویا سمادن الچق بولنیور

ف **دُنیاپرست** اخرتی ملاحظه ایتمیوب دنیایه مبتلا اولان

ف دنیادار: بمعناه ایضا
دنیع: بك عقلسز ناکس اولان
دنیوی: دنیایه متعلق ومنسوب اولان
ع دو: ایکی: اثنین
دواء: علاج: معالجه: چاره
دواب: دابه‌لر: حیوانلر بینلمجك حیوانلر
دواة: دویت تعبیر اولنان یازی آلتی
دوار: مدور: دکرمی: تکرلك کبی اولان
دوار: دوراید یجی: دونیجی اولان
ف دوازده: اون ایکی اثنا عشر
اون ایکنجی: ثانی عشر
دواعی: داعیه‌لر: سببلر: موجبلر
دواعی الدهر: زمانك انقلاباتی وقت ودنیانك تبدلاتی
ف دوال: قایش: زهه: طسمه: طره
ف دوالباز: بازکسیجی: خرسز حیله باز
دوالیب: دولابلر: صو دولابلری
دوام: دائم وبرقرار اولمق بلا تبدیل حالت واحده اوزره قالمق
علی الدوام: دوام اوزره دکشمه‌رك ترك ایتمامك اوزره
ف دوان: سکردیجی قوشیجی چابجی اولان
دواوین: دیوانلر: شاعر دیوانلری
دواهی: داهیه‌لر: آفتلر: بلالر: قضالر

دوآره: آره‌لی: دکرمی شکللر
ف دوباره: ایکی کره ایکی دفعه وطاوله اویوننده زارلرك ایکسنده ایکی نقطه لو طرفك استه‌کلمسی وحیله دك اویون
و دوتا: ایکی قات بوکلمش چاربق اولان
دوچار: ملاقی اولمش چاتمش اولان
دوحة: بیوك اغاج
دوخت: قیز: باکره
دوخته: دیکلمش: ایکنه ایپلك ایله دکلمش اولان
دود: قورد: بوجك
دود الحریر: ایبك قوردی
دود: تولون: دومان: دخان وغم: غصه: اندوه: و صولق: نفس: دم
دودمان: صوی: قبیله: خاندان
دور: اوزاق: ایراق: بعید اولان
دوردراز: اوزون اوزادی
دور: چرخ کبی دونوب طولانمق ونقل ایتمك چورمك بر کمسنانك عهده سندن چیقاروب بشقه برینك عهده سنه ویرمك داشر وحد وحدود وو زمان عصر

دُورْ : دارلرن خانەلرن بیتلر قوناقلر

دُورادُورْ : سیرك بعضا ارادە صرەدە ویك اوزاق : اوزاقدن اوزاغە

دَوَرانْ : چرخ کبی دونوب طولانمق ووقت : زمان : عصر

دُورانْ : دارلرن خانەلرن بیتلر قوناقلر

دُورْاَندیشْ : ایلرو دوشونیجی صاحب تدبیر عقللو اولان

دُورْباشْ : صویە چوکان : دکنك والك بالطەسی وچوماق

دُورْبینْ : اوزاق کوریجی صاحب تدبیر عقللو اولان واوزاقدە اولان شیلری کورمکلە استعمال اولنان برنوع مصنع الت

دُورْدَستْ : اوزاق : ایراق : بعید اولان

دُوری : اوزاقلق : ایراقلق وتکنمك نفرت واستکراه ایتمك

دُوزْ : دیکیجی خیاط ایدیجی اولان

دُوزَخْ : جهنم طامو وعذاب ومحنتن کدرکافت

دُوسْتْ : یاره محب : یکدل یکرنك ومحبوب محبوبە معشوقە وعاشق سویجی اولان

دُوسْتانَە ف : دوست ویاروجهلە لایق ویاقشورا اولان

دُوسْتدارْ ف : دوست محب اولان وعاشق اولان

دُوسْتداری : دوستلق دوستدارە لایق اولان

دُوسْتکامْ ف : اخیار مرادی اوزرە اولان کمسنە ومجلسندە دوست ایلە شراب ایچك وبرینك عشقنە شراب ایچك

دُوسْتکانْ ف : بمعناه ایضا وبرینك عشقنە ایچلان شراب

دُوسْتکانی : بمعناه ایضا

دُوسْتی ف : دوستلق : محبت : عشق

دُوشْ ف : اموز : کتف ودون کیجە ورؤیا : خواب واقعە منام وتصادف وتلاقی ایتمك ومتصادف ومتلاقی اولان

دُوشاخْ ف : طمروق : چتال اغاج کە مجرم وفراریك بوینە کچوررلر

دُوشاخَە ف : بمعناه ایضا

دُوشَكْ ف : یتاق : مندر : شلتە

دُوشَنْبِە ف : بازار ایرتسی کونی یوم اثنین

دُوشیرَە ف : قیز باکرە قیز اوغلان قیز

دُوشَنْبە ف : دون کیجە

دُوصَدْ ف : ایکی یوز : مائتین

	لغت	معنا
ف	دوكانه	ایکی درلو ایکی نوع اولان
ف	دولاب	حرکت دوریه سی اولان شی صودولابی : ویمك دولابی وفلك منللو وحیله خدعه مکر : فند : معامله واشیا حفظنه مخصوص معلوم بچولی خزانه
ف	دولت	مال ورتبه واغنیا رصاحبی اولمق وکندو قانونلریله حکم واداره اولنان ممالك مستقل
ف	دولتپناه	پادشاه حکومت وسلطنت وحشمت صاحبی اولان
ف	دولتخانه	قوناق صاحب رتبه قوناغی
	دولتمدار	دولت وسعادتك محلی اولان
ف	دوم	ایکنجی ثانی اولان
ف	دومین	بمعناه ایضاً
	دون	اشاغی اشاغیجه سفیل دنی اولان وغیر : ماعدا بشقه
ف	دونده	قوشیجی : سکردیجی اولان
ف	دوتیم	ایکی : بولنمش ایکی پارچه ایدلمش اولان
	دوی	حسته مریض نامزاج اولان
	(دویت)	قلم ومرکب حفظنه مخصوص برنوع یازی طاقمی
ف	دویست	ایکی یوز عدد ماتین
ف	ده	اون عددی عشر : عشره

لغت	معنا
ده	ویریجی بخشنده بخش ایدر اولان وکوی قریه
دها	جن فکرلو اولمق : پك تدبیر صاحبی اولمق
دهاء	پك اوغورسز : پك مصیبت اولان
دهاة	داهیلر : جن فکرلو اولان کمسنه لر
دهاقنه	دهقانلر : کوی پاشلری
دهالیز	دهلیزلر : قپوارالقلری
دهان	آغز : فم
دهر	زمان : مدت : عهد وابد : بلانهایه اولان زمان
دهرا	ابداً الی الابد
دهره	اوراق جنکلی : داس
دهری	قیامتی انکار ایدوب دنیانك دائم وباقی اولمسنه قائل اولان کمسنه
دهش	ویرمك : اعطا ایتمك
دهشة	عقل شاشرمق : قورقمق کندونی غلب ایتمك مدهوش وبیهوش وحیران اولمق
دهقله	کوی باشی اولان کمسنه
دهقان	کویلو چفتچی
دهلیز	قپوارا سی : قپو ایله خانه بیننده اولان ارالق
دهم	اونجی : عاشر اولان
دهن	سوره جك یاغ

دَهَن : دهان : آغز : فم

دِهناء : میدان : صحرا : اووه

دَهوا : بك اوغورسز : بك مصیبت اولان

دُهور : دهرلر : زمانلر : مدتلر

دَه‌هزار : اون بیك

دَهی : زیرك : عقللو . جزفکر اولان

دَهیا : عظیم بك بیوك مصیبت

دَیهیم : تاج : اكلیل

دِیات : دیتلر : قان بهالری

دِیار : دارلر : خانه‌لر : بیتلر قوناقلر : وممكت : الكا مرز بوم

دَیّار : مناستر صاحبی وكمسنه كس

دِیانة : دین وعبادتده صداقت اوزره اقدام ایدوب كناهدن اجتناب ایتمك

دیبا : معلوم برنوع ایبك قماش

دیباج : بمعناه ایضا

دیباجه : كتاب اولنده یازیلوب اكثر با حمد له وتصلیه وستایشی وكتابك وجه وسبب تحریری ومؤلفك اسمنی حاوی وعلم كتابنده زیاده رعایت اولنوره تركیب اولنمش ثنا مه

دیباجه‌بند : دیباجه یازوب ترتیب ایدیجی اولان — ف

دِیَة : مقتول ایچون وارثنه ویریلان قان بهاسی

دَیجور : بك زیاده سیله مظلم وقرانلق اولان — ف

دیدار : یوز : چهره : قیجه كورشمك ملاقات ایتمك بولوشمق — ف

دَیدَنه : آیین : عادت : اصول

دیده : كوز چشم عین وكورمش تجربه‌سی سبقت ایتمش اولان — ف

دیده‌بان : بكجی : كوزدیجی وخراج یلخودكمركه متعلق بعض خصوصه مأمور برنوع دولت بنده‌سی — ف

دیده‌كشاد : كوز آچیجی — ف

دیده‌كشود : كوری لجق اولان — ف

دَیر : نصرانی مناستری — ف

دیروز : دون : دونكی كون — ف

دیرین : اسكی : قدیم اولان — ف

دیرینه : بمعناه ایضا — ف

دَیس : دیسه‌لر قویو اورمانلر

دیسه : قویو اورمان اغاجلری بك صیق اورمان

دیگ : تنجره : چوملك قزغان — ف

دیگر : بشقه : آخر : غیر : سائر — ف

ف **دیگربار** بشقه وقت : بشقه دفعه

ف **دیگرگون** بوزوق : بوزلمش خراب اولمش : اولان

دَیموُمَه دائم و برقرار و زوالسز اولمق

دَین مدتلو ووعده لو بورج ولجب الادا اولان مبلغ

دین الله و پیغمبر خصوصنده انسان بیننده جاری اولان اعتقاد

دینار بر نوع اسکی زمان سکه لو التون

ف **دین پرور** دین وملته یاردم و مظاهرت ایدیجی اولان

ف **دینپناه** دین وملته حمایت وصیانت ایدیجی اولان

ف **دیندار** دیننده قوی و آیننده دائما اولوب کناهکار اولمیان

ف **دین شکن** اهنا دایدوب دیندن چیقاریجی اولان

دینی دین وعبادته متعلق ومنسوب اولان

ف **دیو** شیطان : ابلیس : عفریت

ف **دیوار** طاش وسائر اشیادن انشا اولنان حائط

ف **دیوان** پادشاه و وزرا و رجال کبارك بیوك مجلسی وشاعرك شعر مجموعه سی که درونده اولان غزللرك عروض وضربلری صره ایله الف حرفندن باشلیوب نا یا حرفنه واریجه جمیع حروف اوزره ترتیب اولنور

دیوانخانه دیوان قورولجق بیوك اوطه و دیوانه مخصوص اولان بنا و قوناق و سرایلرده اوطه لر خارجنده اولان بیوك سدالو محل

دیوانه دلی : مجنون : مجذوب اولان

دیوانی دیوان قلمنده اکثریا فرمان تحریری ایچون استعمال اولنان خط

دَیّوث کندونکاملو قاریسنه بزونك اولان کمسنه

دیون دینلر : بورجلر

دیهیم پادشاهه مخصوص اولان التون وجوهر تاج

دَوْب بر ایشده دوام والتزام امك چکوب چالشمق

دَبّاء بدنی پك قیللو اولان خاتون

دَبَرَه نکبت ادبارلق : عاقبت وانجام : هزیمت عسکر

دَثُورْ تنبل واوشنکن آدم

وَثِرْ مالی اوزره حسن تقیا وتیمار ورعایتنده دائما اهتمام ایدن آدم

دَجُوبْ چوال وطوربه وانلره مشابه قابلر

متحیر وهرج ومرج وشوریده وسرخوش اولمق

دَحُورْ طرد ابعاد: دفع ایلمك

دَخْدَبَهْ اتنه طولو کوده سی صمصیقی طقناز قیز

دَخْدَرَتْ برشنه یی تذهیب ایدوب یالدزلمق

دَوْدَبْ باشی طشره صوقاق سپورکه سورته دیورکه خانه سنده کیجه لری تاجیل یرلره تردد ایدر

دِرْخَالْ بودور کمسنه یه دیور

دُرْدُرْ چوجق قسمنك دیشلری بته جك یرلره واختیار آدملرك دیشلری وکوکدن صکره یرلره اطلاق اولنور

دَرْرَرَه
دَرَرْ دیشسز آدم برشی کره جك دفع ایلمك

دَسَرْ دریك: ساپلجق اونه قاقمق جماع ایلمك کبی یه دسار ایله اصلاح واستوار قلمق برشنه یی زور ایله اکسر صوقمق

دُشْمَهْ خیرسز ومنفعتسز آدم

دَشْنْ اهل حرفتك ابتدا بازارلغنه دیورکه مفتاح دیرلر

دَشُو چنکل طالمق

دع

دُغْمِیْ دولکر استرجی زیاده سبیله محکم اولان شی

دَعْرَهَ آدیملری طوشان کبی تیز تیز وصیق صیق آتارق یوریمك

دغ

دَغَلْ برشنه یی فاسد: وتباه ایدن شیئه دیور عیب کبی وبربرینه صارماشمش اغاجلغنه وکلزتندن ناشی بری برینه کیریشوب صاریشمش اولغه وقلدن قورقیج اولان یره دیور

دف

آدُقَانْ طبراق یوزیمکله بلورسز اولمش هبو

ف

دَفْنْ منع ایلمك محروم ایدن وضعف وزبونلق

دُفُوكْ کبیهك کیدوب والجی اولمق متاعی بزلری اوزرینه استف ایلمك

دَکُمْ برادمك کوکسنه باقمق

دل

دَلْهَمْ قراکولق وقورده یقرلق قوشنك ارکلی ومشق وهواسیله دیوانه واوسرسم ووادوات اشفته اولمش عاشقه دیور

ذ اشبو حرف ذال معجمه ترتيب حروف عثمانيه ده اون برنجی حرف اولوب حساب و علومده دائر اولان كتب و رسائلده يديوز عددينه اشارت اولور و مكتوب و اوراق سائره تاريخلرنده ذی الحجه يه علامتدر

ذا ذو ذی صاحب اهل ارباب اولان و مكتوب و اوراق سائره تاريخلرنده ذی القعده يه علامتدر

ذابح ذبح ايدیجی: قربان كسیجی بوغازلایيجی

ذات ذو صاحب اهل اولان و كندو نفس كندوسی خود عين

ذات البين ايكو كشی بيننده اولان معارضه و خصومت

ذات الجنب صانجان دينلن علت

بالذات كندو كندو خود بخود

ذات الوجود كندوسی ايچنده باجق اوطون و كمور معمولهسی موجود اولان

ذاتی برشنه نك حقيقتنه متعلق و منوط اولوب خارجی و عرضی اولميان

ذاخر سمور طاولو اولان و بولك بركلو اولان

ذال اول: اول بری شول

ذاكر ذكر ايديجی: ذكر و دعا ايله دائم الاوقات مشغول اولان كمسنه

ذال حروف عثمانيه دن اون برنجی حرفك اسميدر

ذلك اول: اونه اول بری شول

ذاهب كيديجی: كيديوريجی و بر مذهبه يلخود بر قول و رأی و ظنه قائل و معتقد اولوب عقلنی اول طرفه ويريجی اولان

ذاهل اهماليجی: تكاسلجی مسبب اولان

ذائب ذابه اولمش: اريمش اولان

ذائع فاش و منتشر اولان عالمه دويلمش اولان عالمك ايلديكی اولان

ذائق دادیجی [illegible] حس ايديجی اولان

ذائقة داد و لذت حس ايديجی اولان قوت كه آغزك اوست دماغنده اولور

ذَبّ : دفع ایتمك : صاومق : یاندن سوروب ایلتمك

ذُباب : سنك ومكس دینلن كچوك قنادلو حیوان

ذُبار : ذبرلر : كتابلر : اوراق

ذَبائح : ذبیحه‌لر : قربانلر : وقربانلق حیوانلر

ذَبْح : بوغازلمق : قربان ایتمك

ذِبْر : كتاب : جزء : اوراق

ذُبول : قوریمق اوت كبی صولوب قوت وتازه‌لكی غائب اولمق

ذَبیح : بوغازلنمش : قربان ایدلمش اولان حیوان

اَلذَّبیح : اسماعیل بن ابراهیم علیهما السلام

ذَبیحه : بوغازلنمش قربان اولمش حیوان : وقربانلق حیوان

ذَحْل : اوج : انتقام : وعداوت دشمنلق

ذُحُول : ذحللر : انتقاملر وعداوتلر

ذَخائر : ذخیره‌لر ماكولاته متعلق دراینار اولنان نسنه‌لر وقتیله لازم ومقتضی اولور دیو برنسنه‌یی ایدوب صقلامق وذخیره زاد

ذَخیره : وقتیله صرف اولنمق ایچون ایدیلوب دراینار اولنان ماكولات مقوله‌سی

ذَرارَة : صلچقلی : اكنكی : توز

ذَراری : ذریتلر : نسللر : اولاد چوجقلر

ذِراع : آرشون : اندازه

ذَرّه : بك ایجه توزدانه‌سی وكونش اشعه‌سنده كورینان خرده توزدانه‌سی

ذِرْوَه : نسنه‌نك یوقاروسی ودپه‌سی

ذرّه وار : اعتبار واهمیتی یوق كبی اولان

ذُرّیّه : نسل : ولد : چوجق

ذَریع : چابك : چالاك : چست خفیف السیر سریع الحركه

ذَریعه : وسیله : سبب : واسطه

ذُعاف : اغو : زهر : سم : بك چابك اولدورر اولان زهر

ذَعْج : شدتله اوزره قاقوب دفع ایتمك

ذُعْر : قورقو : خوف : دهشت

ذَعَن : اطاعت وانقیاد وامتثال ایتمك

ذَعُور : قورقمش : مدهوش : خوف ایتمش اولان

ذَفیف : چابك : سریع : چالاك اولان

ذَقَن : اغزك اشاغی طرفنده‌كی چكه‌لكلرینك قاوشدیغی بركه اكك تعبیر اولنور

ذُكّام :

ذُكّام : توالك شدتلندیرن صیقمی معناسنه ایضا

ف

خ

ذَكاء چابك اكلايجيلك قوتلو ذهن صاحبى اولمق فهم وادراكده سريع اولمق

ذَكاوة بمعناه ايضا

ذِكر قلب ايله ياخود لسان ايله ياخود قلم ايله اكمق ياد ايلمك

ذَكَر اركك حيوانك آلت تناسلى واركك اولان حيوان

ذُكران **ذُكور** ذكرلر: اركككلر
بمعناه ايضا

ذَكى ذكاوتلو چابك اكلايجى ذهنى قوتلو اولان فهم وادراكده سريع اولان

ذَكير اونوتمايجى اولان قوت حافظه سى زياده اولان
خور وحقير اولمق الچقلق

ذَلاقة حروفك التى حرفه يعنى ر نفل كلمه سنده بولنان التى حرفه اطلاق اولنور

ذُلال ذليللر: خور وحقير اولنلر

ذُلال شفاف: يراق: تميز صافى اولان واصلا بولانق اولميان طاتلو صو

ذَلالة **ذِلّة** ذل: ذلت: الچقلق حقيرلق
بمعناه ايضا

ذِلق ذلاقه معناسنده در

ذلك اول واول برى شول

ذَلول سركش اولميوب يواش ورام ومنقاد اولان

ذليل خور حقير الچق اولان

ذَم يرمك: قرامق: برينك افعالنى ايراد ايدوب تعييب واخلاقنى فصل ايتمك

ذِمار عرض: ناموس ابرو

ذَمام حق ولازم وواجب اولان خصوص كرك زيانى ويا ابطالى عيب ومذموم اولور

ذَمّام ذم ايديجى فصل وتعييب ايديجى اولان

ذَمامة كفالت: كفيل اولمق

ذَمائم ذميمه لر: عيب ومذموم اولان افعال

ذِمّة رعيه لق: عهد وامان طلب ايدوب خراج ويرمك اوزره دولته تابع اولمق ويرمسنه نك عهده سنه ويرلان اشيانك دفتريكه محكمه ده لرعيا اولنور

ذِمَم ذمتلر: عهده لر: عهدلر

ذِمّى اهل ذمت رعيه خراجكذار

ذميم ذم وتعييبه مستحق اولان مذموم اولان

ذُناب قويرق: دنباله

ذُنابه تابع پسرو اولان

ذَنَب كافه انمز قاحت

ذَنَب : قويروق دنبال واوج نهايت

ذُنُوب : ديكر، كناهلر، اثملر، قباحتلر

ذُو : صاحب مالك دارنده اولان

ذُو الْقَعْدَه : ذى القعده شهريكه شهور عربيه دن اون برنجى شهردر

ذُو الْحِجَّه : ذى الحجه شهريكه شهور عربيه دن اون ايكنجى شهردر

ذُو ذُوَابَه : قويروقلو يلدز

ذُو الْفِقَار : حضرت على رضى الله عنهك قلجنك اسميدر

ذُو الْقَرْنَيْن : اسكى زمان پادشاهلرندن برمشهور پادشاهك اسميدر

ذُو النُّون : حضرت يونس عليه السلامك لقبيدر

ذُو الْوَجْهَيْن : ايكى طرفه ناظر اولان وهم سلاملق همحرم ايچون قوللانيلان

ذُؤَابَه : ناصيه ده اولان زلف وكاكل برجم بلم

ذَوَات : ذاتلر، نفسلر، كمسنه لر

ذَوَائِب : ذؤابه لر : برجملر

ذَوْب : اريمك قاتيلق حالندن اقيجيلق حالنه كچمك

ذَوْق : صفا جنس حظ شادمان

ذَوِي : ذولر صاحبلر : مالكلر

ذَوِي الْعُقُول : عقل وادراك صاحبى اولان كمسنه لر

ذَهَاب : يوريوب كيتمك كچوب كيتمك

ذَهَب : التون زر

ذَهَل : اونودركبى اولوب قصد كزك ايتمك وغفلت ايدوب كليا اونوتمق

ذِهْن : فهم عقل : مدركه حافظه وفطانت ذكا : سرعت انتقال

ذِهْنِى : ذهنه متعلق ومنسوب اولان

ذُهُول : اونودركبى اولوب قصد كزك ايدوب وغفلت ايدوب كليا ترك ايتمك

ذُهُولَة : بمعناه ايضا

ذَهِب ذُهَب : التون يالديزلو اولان

ذَهِين : ذكى ذكاوتلو فطين درايتلو اولان

ذِي : ذو صاحب مالك دارنده اولان

ذِى الْقَعْدَه : شهور عربيه دن اون برنجى شهردر

ذِى الْحِجَّه : شهور عربيه دن اون ايكنجى شهوردر

ذِى قِيمَت : قيمتلو : دارنده قيمت اولان

ذِئَاب : ذئبلر : قوردلر : كركسلر

ذِئْب : قويروقلو اوزون انكلو اولان قورد ديلن برنجى حيوان

ذَيْع : دويولمق فاش ومنتشر اولمق

ذَيَعَان : بمعناه ايضا

ذَيْل : آخر انجام : اوج : صوك نهايت ولباس اتكى : دامن وحيوانك قويروغى : ذنب دنباله وكتاب نهايتنه صكره دن علاوه اولنان تصنيفات ضميمه

ذُيُوع : شيوع بولمق : عالمه دويولمق : فاش ومنتشر اولمق

ذُيُول : ذيللر : اتكلر وقويروقلر ضميمه لر

باب راء مهمله

ر اشبو حرف را مهمله ترتيب حروف عثمانيه ده اون ايكنجى حرف اولوب حساب وعلومه دائر اولان كتب ورسائلده ايكى يوز عددينه ومكتوب واوراق سائره تاريخلرنده ربيع الآخره علامت واشارات اولور

راء حروف عثمانيه دن اون ايكنجى حرفك اسميدر ومكتوب واوراق سائره تاريخلرنده ربيع الاول شهرينه علامت اولور

رابح كارلو : قزانجلو : فائده لو اولان

رابحه كارلو قزانجلو اولان تجارت

رابط نفسنى دنيادن منع واخرته ربط ايتمش راهب او زاهد وفيلسوف كمسنه

رابطه باغ : قيد : بند : زنجير كليد : كيلت ونقام انتظام مناسبت ومحيطه نك اشك صول كوشه سنده كنار اولنرق تحرير اولنان كلمه كه صحيفه آتيه نك برنجى كلمه سى بولنمغله كتابك نظامى بو وجهله ضبط و ربط اولور

رابطه بند باغ باغلايجى ربط ايديجى اولان

رابع دردنجى اوچنجى دن صكره اولان : چهار

راتبه معاش ماهيه تعيين تعيينات وخدمت مأموريت

راتبه خور معاش وماهيه صاحبى اولان

راتق شيشه نك يارتغنى قاوشديروب بتشديريجى اولان

راجح قيمت وفضيلت واعتبارى زياده اولان

راجع رجعت ايديجى كيرو دونيجى ومتعلق اولان دائر ومنوط اولان دو فتور اولان

راجل پياده : طبانكش : پايه اولان كمسنه

راجى رجا ايديجى : نياز ايديجى يلواريجى اولان

راح شراب : باده : سكى : خمر

راحه الك اوجى كف دست واذيت وزحمتدن آزاده اولمق آسوده كى آسايش

راحتين ايكى راحت ايكى درلو آسايش كه برلبينى نيلان مطلوب

ودبكو ريدكي ياس ونوميدى واسطه سيله حاصل اولور

لعدى الراحتين: ايكي نوع راحتك بري كه بانيلان مطلوب وياياس ونوميدى ديمك اولور

راحل: يولجي ويول حيواني

راحله: كاروان يولجيلر سورهيني ويول ويوك حيواني

راحم: مرحمتلو مرحمت ايدجي اولان

رادّه: رتبه: منزلت. صره

ف ران: سر كيزلو: صاقلو اولان شي

ف رازدان: سربيلجي اسراره واقف اولان كمسنه

ف راز يانه: زرنه تعبير اولنان اوت

رأس: باش: سر: وصد د: دانه وبريجي وبيوك والك زياده رتبه لو اولان وقره نك دكزه اوغرايان بروني

رأس المال: سرمايه

ف راست: طوغري مستقيم اولان وكرچك صحيح صادق وتام اولان وموافق واويغون اولان وصدق صحت استقامت طوغريلق

ف راستان: طوغري ومستقيم اولان كمسنلر

ف راستين: هر شيده حق طوغري شي كورن فرق ايدجي اولان كمسنه

ف راستكار: طوغري آدم اهل استقامت

ف راستگو: طوغري سويلين: صادق القول اولان

ف راستي: طوغريلق: استقامت وكرچكلك صحت: صداقت صدق

راسخ: ثابت: پايدار: استوار قوي: متين اولان ودينده عالم وصحيح وصادق اولان

راسخين: راسخلر: اعتقادلري صحيح وقوللري حقه قرين اولنلر

راسي: ثابت: پايدار: محكم قملدانماجي اولان

راسيه: عظيم وجسيم اولان طاغ

راشد: طوغري يولدان كيدن خودينى قبول ايتمش اولان كمسنه

راشي: رشوت تكليف ايدن وباورن كمسنه

راصد: رصد ايدجي دقتله باقيجي

راضي: رضا ويريجي خشنود اولان

راعي: طوار اوتلاديجي چوبان صغرتماج وحراست ومحافظه ووقايه ايدجي اولان كمسنه

راغب: رغبت ايدجي ديليوب استيجي اولان وياوا روب نياز وتذلل ايدن كمسنه

رأفت: مرحمت ورقت قلبدن ناشي زياده اسركامك رحمت ايتمك چوق

رافض: ترك ايديجى صاليويريجى
رافضه: شيعه طائفه سندن برفرقه
رافضى: رافضه طائفه سندن اولان كمسنه
رافع: عامل نصلحند ارندى اولان
رافه: راحت ورفاه اوزره بچنان كمسنه
راقب: كوزه ديجى رقب وانتظار اوزره اولان
راقم: ترقيم ايديجى يازيجى تحرير ايديجى اولان
راكب: ركوب ايديجى سوار اوليجى پياده اولميوب برنسنه اوزرينه بنوب كيديجى اولان كمسنه
راكد: حركتده اولميوب طورمش اولان
راكع: ركعت ايديجى باشنى يره اكيجى اولان
رام: مطيع اطاعتلو منقاد اولان اطاعت وانقياد ايديجى اولان
رامح: وسماك الرامح بر پارلاق يلدزك اسميدر
رامى: رمى ايديجى آتيجى انداخت ايديجى اولان
ران: اويلق بجاق فخذ
راوند: معلوم برنوع مسهل بر دوا
راوى: روايت ايديجى نقل وذكر ايديجى اولان

راه: يول طريق
راهب: مناسترده اوطورر اولان نصارا پاپاسى
راهبر: رهبر دليل قلاغوز
راهرو: يولجى
راهزن: يول كسيجى حيدود قطاع الطريق
راهزانى: يول كسيجلك حيدودلق
راهنامه: يول كوسترمك ايچون ترسيم اولنان كاغد
راهنما: قلاغوز يول كوستريجى
راهوان: يول كيتمك ايچون راحت وقولاى برنوع يارگير يوريشى واولوجهله يوريان يارگير
راى: هندستان پادشاهى
رأى: كورمك وحكم واعتقاد وقياس ايتمك
رايات: رايه لر بيراقلر سنجاقلر
رايه: بيراق سنجاق علم
رايج: رواجده اولان خلق بيننده قبول اولنوب بكن وسوريلان
رائحه: قوقو بوى
رائع: سريع عجابك جمالك اولان
رائف: رأفتلو مرحمتلو اسركيجى اولان
رائق: صاف ساده اولان وقا تفسر ايتمك
رايكان: بادهوا مفت ومجانا وزحمتسز وقار رسولغى وبر بليه رك الرجيل نسنه

ف رابگانه: بمعناه ایضاً

ربّ: بسلیجی، پروردکار. والله تعالی خالق و پروردکار عالم وصاحب ومالك. اهل ذو اولنمق ویریلان اقچه اوزرینه

ربا: النان کار فائض؛ نما؛ کذشته

ف رُبا: قاپیجی، چالیجی، الوب کوتریجی اولان

ف دل‌ربا: کوکل قاپیجی، کوزل، خوب اولان

ف آهن‌ربا: مقناطیس طاشکه تیموری چکوب جذب ایدر

ف کهربا: چوقا غزلغی یابد قلسری صاری وذی قیمت شینه که چوقا اوزرینه سورتدکده چوپ وحصر پارچه سنی قاپوب جذب ایدر

ف رُباب: بر نوع چالغی وساز اسمیدر طنبور شکلنده وقصه صاپلو اولور

ف رباخوار: معامله‌جی، اوطنغ اقچه یه فائض الان کمسنه

رِباط: باغ، بند؛ کمند وکاروانسرای خان وتکیه عمارت واثینه مداومت ایتمك

رَباطه: یورکلو اولمق؛ دلیر وقوی القلب اولمق

رِباطی: خانجی، خان اوطه باشلیسی

رُباعی: اصلی درت حرفدن مرکب اولان کلمه ویا مطلع ایکی بتینده عبارت اولان شعر غیر مثنوی

رُباعیه: مثنوی اغزده اوك دیشلر ایله آزو دیشلری اراسنده الت اوست ایکی طرفده اولان درت عدد دیشك اسمیدر

رَبّانی: الهی، رب العالمین حضرتلرینه متعلق ومنسوب اولان

ف رَباه: دلکی دینلن حیوان

ربح: کار، قزانج؛ فائده وفائض؛ نما؛ کذشته

ف ربغ: یایلوب بیخود اولمق؛ کندوبی غائب ایتمك

ربص: تربص وانتظار اوزره اولمق

ربط: باغلمق؛ بندلیتمك، ونظام ویرمك وانتظام بولمق

رُبع: بر شینه نك درت جزئندن بر جزئی، وارشون یاخود انذازه سکز جزئندن بر جزئی

ربع دائره: بر نوع رصد آلتیدر که تام دائره نك بر ربعی شکلنده اولور

ربع مسکون: دنیانك بر ربعی درکه قوما اولوب اهالی وسکنه سی واقع اوله رقبانی فلان اوچ ربعی ذکرا اولنغله مسکون دکلدر

رَبیعی: اولبهاره متعلق ومنسوب اولان

رُبَقَهْ حیوانك بوینینه کچورلان ایلمك

رُبَّمَا

رُبَتَمَا بعضا : بعض کره

رَبَّنَا یا ربّم وجمله مخلوقاتك ربی وپروردکاری اولان الله تعالی حضرتلری معناسنده در

رَبُو اثر طبخ انجه ایچون فائض وکذشته المق

رُبُوبِیَّةْ الوهیت رب العالمین

رُبُوحْ جماعدن بایلوب بیخود اولان خاتون

رُبُودَه قاپلمش چالنمش اولان

رَبِّی بنم وجمله مخلوقاتك ربی اولان الله تعالی معناسنده ندادر

رَبِیبْ اوکی اوغل کرقاریسنك اوکلی قوجه سندن اولمش اوغلدر

رَبِیبَهْ اوکی قیزکرقارینك اوکلی قوجه سندن اولمش قیزدر

رَبِیعْ فصول اربعه دن اول بهار تعبیر اولنان فصل

رَبِیعُ الاَوَّلْ شهور عربیه دن اوچنجی شهرك اسمیدر

رَبِیعُ الآخِرْ شهور عربیه دن دردنجی شهرك اسمیدر

رَبِیعِی اول بهاره متعلق ومنسوب اولان

رِتَاعْ بوللقده کوکل مرادنجه اوزره بیوب ایچمك

رِتَامْ رتیمه لر : برخصوصی خاطره کتورمك ایچون برموق اوزرینه باغلنان ایپکلر

رَتَائِمْ بمعناه ایضا

رُتَبْ رتبه لر : مرتبه لر : منزلتلو

رُتْبَه پایه منزلت کمسنه نك طوره جق محلی وسلسله نك درجه سی

رَتَقْ شنلنك یاریغنی قاوشدروب بتشدرمك

رَتْقَاءْ فرجی بتشك اولوب جماعه غیرقابل اولان عورت

رَتِیمَهْ برخصوصی خاطره کتورمك ایچون برمق اوزرینه باغلنان ایپلك

رَثَاثَتْ اسکیوب ییرتلمکله ایشه یرامز اولمق

رِثَایَتْ وفات ایتمش کمسنه نك محاسننی تعداد وذکر ایدرك ایچون باغلامق

رَثّ بمعناه ایضا

رَثِیثْ اسکیوب ییرتلمکله ایشه یرامز اولان

رَجَاءْ اومق امید ایتمك ویلوارمق نیاز ایتمك وناحیه جانب طرف کنفت

رَجَاةْ بمعناه ایضا

رِجَالْ رجللر یعنی پیاده لر پایه اولانلر ورتبه لر مسندلو کمسنه لر

رَجَاوَتْ	اوممق امید ایتمك
رَجَبْ	شهور عربیه دن یدنجی شهرك اسمیدر
رَجَبَانْ	رجب ایله شعبان شهرلری
رَجَحَانْ	ترازوده اغر و باصقین کلمك و فضیلت و خصائل باخود منافع جهتیله سائردن زیاده مرغوب و استنلمجك اولمق
رُجْحَانْ	بمعناه ایضا
رُجْحَانِیَه	بمعناه ایضا
رَجَزْ	شعرك بحورندن بر بحر اسمیدر
رِجْسْ	نجس : مردار اولان شی
رَجَعَاتْ	رجعه لر : رجعتلر
رُجْعَانْ	کیرو دونمك
رُجْعَهْ	بمعناه ایضا
رِجْلْ	ایاق : پا پای
رَجُلْ	ادم : ارکك : مرد
رَجْمْ	طاشلمق : برینه طاش اتمق وطاش ایله اولدرمك طاشلایوب قتل ایتمك و برینك ناموسنه بهتان و افترا ایتمك وظن ایتمك گمان ایتمك قیاس ایتمك و سوکمك سوکوب صایمق
رُجُمْ	اتلان طاش و شهاب روسن یلدز
رَجَمْ	قویو مزار : قبر و مزار طاشی
رُجْمَهْ	مزار طاشی
رُجُوحْ	سائردن زیاده مرغوب اولمق
رُجُوعْ	کیرو دونمك یا اولکی حالنه دونمك
رَجُولَهْ	ارکك اولمق : ارککلك
رُجُولِیَّهْ	بمعناه ایضا
رُجُومْ	رجملر آتلان طاشلر وشهابلر : دوشان یلدزلر
رَجْیلْ	پیاده : پایه
رَجِیمْ	طاش ایله طاشلنوب قتل اولنان یاخود نفی و تبعید اولنان کمسنه وشیطانك لعینك صفتلرندندر
رِحَالْ	رحللر منزللر وسمرلر یا پالانلر
رَحْرَاحْ	کلش وسعتلو واسع اولان
رَحْلْ	مسکن : مأوی : قوناق وسمر : پالان
رِحْلَهْ	یولجیلق : سفر ایتمك کوچ ایتمك نقل مکان ایتمك واولمك وفات ایتمك
رَحِمْ	قاریلره : ودیشی حیوانلرده جوجق حاصل اولان محل که قادنلری ایچنده اولور وقرابت خصملق
صِلَهٔ رَحِمْ	خصم واقرباسیله کیدوب کورشمك

رحمتم: رحمتا يلسون

رحمه الله: حق تعالى كا رحمتا يلسون

رحمها: بمعناء ايضا

رحمهما: ايكيسنه رحمتا يلسون

رحمهم: ورحمهن انلره رحمت ايلسون معنالرنده دعا اوله رق تركيبات عربيه دن

رحمن: رحمت ومرحمت صاحبى اولان الله تعالى حضرتلرى

رحمانى: الهى: ربانى

رحمة: اسركمك: اجيمق مرحمت ايتمك: شفقت ايدوب احسان ايتمك ويا غمور باران

رحموت: زياده سيله ومبالغه اوزره مرحمت واحسان ايتمك

رحيق: خمر باده: شراب

رحيل: نقل مكان: كوچ: يول: سفر

رحيم: مرحمت ورحمت صاحبى واحسان ومغفرت ايدجى اولان الله تعالى حضرتلرى

رخ: يكاق جهره نك كوز وچكه وقولاق بيننده اولان قطعه سى وشطرنج اويونده معتبر بر يولك اسميدر

ف خ

رخاء: كوشك وسلبوك اولمق وايمك معاشى وسعت ويوللق اوزره اولمق

رخاصة: نازك وملايم اولمق

واوجوز اولمق وبر ايشى كوشك طوتمق

رخام: مرمر طاشى

رخامة: صوت وكلامك اينجه وبواش وطاتلو اولمسى وقيز كلامنده يواش وطاتلو ونازك اولمق واوجوزلق

رخامى: مرمردن مصنوع وعبارت اولان

رخاوة: كوشكلك: اسلبوكلك واهمال تكاسل عدم غيرت

رخت: اورتنه جك بر نوع طاقم ويولده سفر وخانه والبسه طاقمى

رخسار: رخ: يكاق: جهره: يوز

رخساره: بمعناء ايضا

رخشوده: حرمت واطاعته علامت اولمق اوزره يوزيني يره سورمك

رخسوده: حرمت واطاعته علامت اوله رق يوزى يره سوريلمش اولان

رخش: آت: اسب: فرس

رخشان: پارلاق: تابان ايشيلديجى اولان

رخشنده: بمعناء ايضا

رخص: يواش نازك: لزج: ملايم يومشق اولان

رُخص: اوجوزلق: اوجوز اولمق

رُخصة: اذن: جواز: اجازة مساعده مأذونيت

رَخمة: چوجقله والده سی اوینا شمق

رَخنة: بوزوق ویقق اولان محل خلل

رَخنه دار: بوزوق: یقیق حالده اولان

رَخوة: كوشكلك: سلبو كلك

رَخود: اتلو: جانلو: کمیکلری یومشق و یدنی نازك اولان محبوبه

رَخاوة: یومشقلق: تازه لك: ترلك و اوجوزلق: بوللق

رُخوصة: صوت و کلامك انجه و يواش و طاتلو اولمسى و اوجوزلق

رَخِى: دیرلکی وسعت و رفاه اوزره اولان خوش حال و خوش وقت کمسنه

رَخيص: اوجوز بول اولان و روحسن اولان رایج اولمیان

رَخيم: صوتی انجه و یواش و سوزی نرم و لطیف اولان قیز

رَخيمة: بمعناه ایضا

رَدّ: کیرو ویرمك و چویرمك و قبول ایتمیوب دفع ایتمك و برینك کلامنی تکذیب و ابطال ایتمك و برنسنه نك قارشولغنی اجرا ایتمك

رِداء: باشنه و بلدن زیوقاریسنه اورتنه جك و بورینه جك چاروشال و قوطنی مقوله سی و درویشك خرقه سی و یا عباسی

رِدف: شعرده روی حرفندن اول مد اوزره واقع اولان و کندیسیله روی بیننده بشقه حرف بولنمیان الف یاخود واو یاخود یا حرفیدر

رِدفان: کیجه و کوندز: روز و شب

رَدى: کوتو و فاسد کمتر اولان

رَدیف: بشقه کمسنه ایله برابر و لر دیجه بر بارگیره بینمش اولان کمسنه و بر ایشده ارقداش و وکیل کبی اولان کمسنه

دذ

رَذالة: رذیل و دون و محقر و ناس بیننده رسوای اولمق

رَذائل: رذیلتلر: رذالتلر

رُذلاء: رذیللر دون و محقر اولانلر

رُذولة: رذالت دون و حقیر اولمق

رَذیل: دون و محقر و رسوای اولان

رَذیلة: رذیل اولان فعل و خصوص

رَز: اوزم اغاجی: اصمه و کیرز

رزّاق	جمله مخلوقاتك رزقنی احسان ایدیجی اولان حق تعالی حضرتلری
رزانة	آغر و تقیل اولمق : وقار و تمکین صاحبی اولمق
رزق	اولوش : روزی غذا قوت ایتمك
ف رزم	جنك غوغا : محاربه : قتال
ف رزمگاه	محاربه یری معرکه جنك میدانی
رزین	اغر تقیل و وقار تمکین صاحبی اولان خفیف و عقلسز اولمیان
ف رس	یتشیجی اولاشیجی
ف رسترس	ال وکوجی یتشوب نائل و یاقادر اولان
ف فریادرس	مظلومك فریادی یتشمکله یاردم کلیجی اولان
ف نیمرس	یاری یاری یر یتشمش خام و نابخته اولان
ف رسا	یتشیجی اولاشیجی وارد اولیجی
رسالة	رسولك و پیغمبرلك
رسالة	برعلم یاخود بشقه برخصوصه اولان مختصر کتاب و مکتوب
ف رسالتپناه	پیغمبر : رسول
ف رسام	رسمی : رسم ایدیجی
رسات	کتوریجی ایرشدیریجی ولاشدیریجی
رسائل	رساله لر مختصر کتابلر و مکتوبلر

رسائی	عقل فراست درایت ذکاوة
رستاخیز	قیامت : محشر
رستاق	شهرك اطرافنده اولان کویلرك مجموعی برقضا اولور
رستخیز	رستاخیز محشر : قیامت
رستگان	رسته و آزاده و قورتلمش اولانلر
رسته	قورتلمش خلاص بولمش اولان
رسته	بیتمش بیومش : نشو و نما بولمش اولان
رسته‌کار	قورتلمش خلاص بولمش اولان
رسته‌کاری	خلاص نجات قورتلمق
رستی	بمعناه ایضا
رسداق	چارسو و بازار اولان بیوك کوی
رسدق	بمعناه ایضا
رسم	برنسنه نك بر سطح اوزرینه یاپیلان شکل و هیئتی و عادت داب : اصول : قانون و ویرکو تکلیف والای طنطنه : و سلطنت ایله علنا اجرا اولنان خصوص
ریسمان	ایپ : خلاط : خیط : سجه
رسمی	مأمور طرفندن مأمور بولندیغی مناسبتله اجرا اولنان و عادت و اصولدن اولوب بی معنا و بی اعتبار اولان
رسمیات	رسم و عادات و اصولدن اولان خصوصات

رسن — ایپ : حلاط

رسوا — نلر عندنده رذیل وبی اعتبار
اولان ذلیل ومحقر اولان

رسوای — بمعناه ایضا

رسوائی — رسوالق : رذالت ناموس
وعرض واعتباردن دوشمك

رسوخ — ثابت وپایدار واستوا اولمق
متانت محکم وقوی اولمق

رسوخیه — بمعناه ایضا

رسول — عباد الهی حق دینه دعوت
ایتمك ایچون حق تعالی طرفندن
تخصیص وتفریق وبعث
اولنان ذات شریف

رسوم — رسملر : شکللر ، وعادتلر
وویرکولر

رسومات — رسملر : ویرکولر

رسید — دفتردن بوزمق والمنشدد
دیو برمبلغ اقچه یه مقابل
دفترده بر نوع اشارت

رسیدگی — ایرمشلك یتشمشلك
بلوغ : بالغ اولمق

رسیده — ایرمش : یتشمش اولان وجه
بلوغه واصل اولمش اولان

رسیمان — ایپ ، حلاط ، سجم : خیط

رسنا — رشوتلر : ضابطا وحاکمه
بغیر حق جلب منفعت ایچون
ویرلان اقچه لر

رشا — بمعناه ایضا

رشاد — طوغری یول یولوب اندن کیتمك
طوغری یولی طوتوب صاپمامق

رشاش — سرپندی : دوکندی

رشته — تل ، ایپلك : خیط (ف)

رشح — ترلمك : بدندن ترافمق وطملامق

رشحات — رشحه لر : طملالر

رشحه — تره عرق وطملا : قطره

رشحه پاش — طملا سرپیجی اولان (ف)

رشحه ریز — طملادوکیجی : طملاییجی اولان (ف)

رشد — طوغری یولدن کیتمك وطوغری
اخلاق وطوغری اعتقادده اولمق
وتقدیراتنده حسن تقدیر ایتمك

رشك — قصقانمق : حسد ایتمك (ف)

رشکاور — قصقانجلو : حسدجی
حسود اولان (ف)

رشکخور — بمعناه ایضا

رشکین — بمعناه ایضا

رشوه — کندو مرامنی حاصل ایتمك
ایچون حاکم مقوله سنه
ویریلان اقچه وعطیه

رشوتخور — رشوت قبول ایدن حاکم
ویاخود سائر ضابط

رشی — رشوتلو حاکم بخششلری

رشید — طوغری یوله صاغلق ویریجی
وتقدیراتنده حسن تقدیر ایدیجی

رصاد — رصد ایدیجی : رقتلر باقیجی
کوکلرك هیئات وحرکاتنی دقتله
باقوب وزن وتقدیر ایلین هرهنه

رَصَاص : قورشون وقلای
رَصَاص اَسْوَد : قورشون
رَصَاص اَبْیَض : قلای
رَصَّاص : قلایجی وقورشونجی
رَصَانَت : محکم واستوار وقوی ومتین اولمق
رَصَد : برنسنه‌یه دقتله باقوب احوال وحرکاتنی کوزتمك
ف رَصَدخانه : کواکبك سیر وحرکاتنی رصد ایتمکه مخصوص اولان بنا ومحل
ف رَصَدگاه : بمعناه ایضاً
رَصْن : تمام ایتمك : اکمال ایتمك تماملمق
رَصیف : محکم متین قوی استوار اولان
رَصین : بمعناه ایضاً
رض رِضَاء : خشنود وقائل اولمق برعملك ایشلنمسنه کوکلجه موافقت ایتمك
ف رِضَاجو : رضا وخشنودلق تحصیلنه سعی ایدر اولان
ف رِضَاجویی : رضا تحصیلنه سعی ایتمك
رِضَاع : ممه‌دن سود اممك
رِضَاعَت : بمعناه ایضاً
ف رِضَامَنْد : راضی وخشنود اولان
ف رِضَامَنْدی : راضیلق : خشنودلق
رَضَائِع : رضیعلر : رضیعه‌لر سود برادرلری وممه امان جوجقلر
رَضْع : ممه‌دن سود اممك

رُضَعَاء : رضیعلر : سود برادرلری وممه امان جوجقلر
رِضْوَان : خشنود وراضی اولمق
رَضِیَ الله : الله تعالی حضرتلری راضی اولسون معناسنده دعا
رَضِی : راضی وخشنود اولان ودوست ومحب یار وکفیل ضامن
رَضِیع : سود قرنداشی وممه امان جوجق
رَطَانَة : رطوبت : یاش ونمناك اولمق
رَطَانَت : بیلنمز لسانیله تکلم ایتمك
رَطْب : یشلی تازه : یاش اولان
رِطْل : قدح : پیاله : جام
رُطُوبَت : یاش : ونمناك اولمق
رَطیب : یاش : نمناك رطوبتلو اولان
رَعَاع : ایشی کوجی اولمیوب هرجو رده اولان دلقانلولر مقوله‌سی
رُعَاف : بورون قانی وبورون قانامق
رَعَایَا : رعیه‌لر : دولتك حمایه‌سنه التجا ایتمش وخراج ویرن کیمسنه‌لر
رِعَایَت : صایمق کوزتمك حرمت ایتمك
رِعَایَه : صایوب کوزه‌دلك حرمتدن ناشی اولمق اوزره
رُعْب : قورقو : خوف : دهشت
رَعْد : کوك کورلدامسی وقورقتمق تخویف وتهدید ایتمك
رَعْدانداز : کوك کورلدامسی کبی صوت وصدا ویریجی اولان

رَغَشْ — دترەمك وضعيف صنعيف بواش بواش يوريمك

رَعْش — دترەمك وقورقمق خوف ودهشتە كرفتار اولمق

رَعْشَه — بمعناه ايضاً

رَعْشَه دَارْ — دترمعك وقورقويە كرفتار اولان

رَعْشَه نَاكْ — بمعناه ايضاً

رَعْنَا — كوزل دلبر: لطيف بعدولق اولان

رَعْنَائى — لطافت دولق: كوزلك

رَعْونَتْ — آدم بون وصالقى وچولپم اولمق

رَعْى — اوپارمق: اوتلاتمق

رَعِيَّتْ — دولتك حكمندە وزيردستندە اولوب خراج ويرن كمسنە

رَغَائِبْ — رغبەلر: استنلجك شيلر وبيوك عطيەلر

لَيْلَةُ الرَّغَائِبْ — رسول الله عليه السلام حضرتلرينك والدەلرى كندولرينە حاملە قالدقلرى كيجە كە رجبك برنجى جمعە كيجەسيدر

رَغْبَتْ — استمك: ارزو ايتمك خواهش ايتمك

رَغِيبَه — استنلجك نسنە وبيوك عطيە

رَغِيفْ — كردە وبتبە تعبير اولنان اتمك

رَغْمْ — خوشلنميوب برشنەيى كرە كورمك وبر ايشى برادەمك زوراكى كوردرمك وبرادمى بالكز ذليل وحقير ايتمك قصد ايلە اير ايش ايشلمك

رَغْماً لِاَنْفِهْ وَعَلَى رَغْمِهْ — زوراكى ومخصوص تحقير وتذليل ايتمك ايچون

رف — رِفَاءْ — امتزاج واتفاق حسن معاشرت بربريلە كوزل كچنمك

بِالرِّفَاءِ وَالْبَنِينْ — حسن امتزاج ومعاشرت ايدوب چوجق واولادكز چوق اولە معناسندە دعادر

رُفَاعْ — بچلبش اكينى خرمن يرينە طاشمق

رَفَاغَتْ — رفاء ونعمت ايلە كچنمك

رَفَاقَتْ — بولداش وارقەداش اولمق

ف — رَفَاكُو — قماش وشال اوريجسى تعملبرجى

رَفَاهْ — معاش وكچنمك بول ووسعت وسهولت وخضوع ولطافت وزره اولمق خوش حال ورحت وزره اولمق

رَفَاهَتْ — بمعناه ايضاً

رَفَاهِيَّه — بمعناه ايضاً

ف — رَفْتَنْ — كتمك: يوريمك

ف — رُفْتْ — سپورمك سپوركە ايلە تطهير ايتمك

ف — رَفْتَارْ — كيدش: يوريش: حركت

ف رفه رفه : کیده کیده تدریجله
رفد : عطا عطیه : بخشش پیشکش
رفدان : صاریغی قانیلنمامش درجه سنده پیشمش یورطه
رفع : قالدرمق اولدیغی یردن چیقارمق واولدیغی یردن چیقاروب زیاده یوکسک یره قویمق وبر حرفک اوتری اوزره تلفظ وقرائتی اولنمق
رفعه : شریف القدر وعالیشان اولمق رتبه واعتباری ومنزلتی عالی اولمق
رفه : رفاه نعمت حضور بوللق
رفق : یواشلق : لطف : ملایمت طاتلولق
رفقا : رفیقلر یولداشلر : ارقداشلر
رفقه : رفیقلر جماعتی یولداشلر طاقمی
ف رفو : دیکیشی بلورسز اولان یامه واورمه
ف رفوگر : اوریجی بلورسز دیکیش دیکیجی
رفه : معاش وگچمک یولنده وسعت وسهولت اوزره اولمق وحضور ولطافت وخوشحال وراحت اوزره گچمک
رفیض : براقلمش ترک اولنمش نسنه
رفیع : قدر واعتبار ومنزلتی عالی اولان ویوکسک مرتفع اولان
رفیق : یولداش ارقداش وبر رفیق اولان
رفیغ : راحت وحضور ایله گچمکان کمسنه
رفیه : بمعناه ایضا

رق : ترشه تعبیر اولنوب یازی یازمغه کاغذ یرینه قوللانیلور اینجه جه دری وطومار دفتر کتاب صحیفه
رق : قوللق عبدلق : مملوکیت
رقاب : رقبه‌لر بوینلر گردنلر
رقابه : گوزتمک : انتظار وترقب اوزره اولمق ورقیبلر سائرلری منع ایدوب کندو ایشنی ترویجه سعی ایتمک
رقاص : رقص ایدیجی چنگی : کوچک اوغلان وساعت درونده توتیله صاغ صوله حرکت ایدن چرخ ویا اصقی
رقاع : رقعه‌لر کاغذ دری پارچه‌لریکه اوزرلرینه یازی یازیلور وبر یاخود ایکی اوچ سطردن عبارت اولان مذکره‌لر
رفاقه : رفیقلک ایتمکلک : یولداشلق
رفائق : رفیقلر : اینجه رقیق ایشلر
رقباء : رقیبلر : انگللر
رقبه : بوین : گردن انسه وجاریه خلایق وقول : غلام
رقه : رقیقلک اینجه لک یوفقه لق ورحم ومرحمت : شفقت مهربانلق
رقد : اویومق : نوم
رقده : اویقو : نوم : خواب
رقش : نقش ایتمک برقلم رنگله بویامق

رقص اویناموخورا ایتمك كافهٔ حركات بدنیه سی بر اصوله تطبیقا اویون وحركت ایتمك

رقصکان رقاص؛ چنكی؛ كوچك اوغلانی

رقطاء قوتیله بر حرفی نقطه لو وبر حرفی نقطه سز اولان یازی

رقطه الاجه لق؛ بنكلولك

رقعه كاغد یلخود دری پارچه سی كه اوزرینه یازی یازیلور وایكی اوچ سطردن عبارت اولان نامه ومكتوب تحریرینه مخصوص اولان یازی ویرتوق اثوابه اورلان یامه

رقم حساب ایچون قوللانیلان یازی اشارتی وعلم حساب ویازی

رقمزده مرقوم ومحرر اولان یازیلو اولان

رقمکن حساب ایدیجی؛ ویازیجی اولان

رقوب رقابت كوزتمك انتظار

رقود اوزره اولمق

رقود اویومش؛ خوابده اولان

رقوم اویومق؛ خوابیده اولمق رقملر؛ یازیلر؛ اشارتلر

رقیب حافظ ونكهبان وجمله عالمی كوزدیجی اولان الله تعالی حضرتلری وانكله كه برینك سودیكی محبوبه یلخود معشوقه لك سودیكی وترجیح ایتدیكی كمسنه یلخود تحصیل مرامه مانع اولوب كندوسی جرو تحصیل سعی ایدن كمسنه دروبكجی حارس نكسات

ف **رقیبان** رقیبلر. بكجیلر؛ حارسلر

رقیه افسون دنیلان كلامكه سحرباز واهل خواص اوقور

رقته كوله لك غلاملق مملوكیت

رقیق اینجه یوفقه اولان مرحمت وشفقت صاحبی اولان وكوله وجاریه

رقیمه یازی خط؛ جیزی

ف **رقیه خوان** رقیه وافسون اوقویجی اولان

رکاب اوزنكی كه آت اوزرینه طاقلوب راكبك یاغی كاوضع اولنور ویادشاهه عرض مخصوص وبندكی ایچون بعضا ایام مخصوصه حلولنده اجرا اولنان رسم معروف

رکاکت ركیكلك ضعیف وزبون وسست اولمق وكلام فصاحت وبلاغتدن محروم اولمق

[illegible] وقار وتمكین صاحبی اولمق

رکیب سوارلر قافلهسی

رکبات ركبه لر؛ دیزلر زانولر

رَكِينَه حيوانلك اويلقايله بالديرلكه قاوشديغي يركه ديزوزانوق تعبير اولنور

رَكَد طورمق : قيملداتماموق سكون ايتمك

رَكَز يره صانجوب ديكمك يره صابليوب ثابت قيلمق

رَكَس برنسنه‌يى ترسنه چويرمك

رِكْس مردارلوق : نجس نجاست

رَكْعَه نمازده اللريني ديزقپاقلري اوزرينه وضع ايليوب باشنى وارقه سنى شاغرا ايتمك كه نمازك اركانندندر

رَكَم بركديروب بوى بركى اوزرينه يغمق

رُكْن برنسنه‌نك زياده محكم وقوى اولان طرفنه ويا كوشه سنه ويا بنده سنه وبيودورجال دولت ووزرادن اولان كمسنه وبر ماده‌نك اصلى واساسى

رُكُوب بيتمك : سوار اولمق : راكب اولمق

رُكُوح ميل ايتمك : ركون ايتمك وتوبه ايتمك : انابه ايتمك پشيمان اولمق

رُكُود طورمق : قيملداماموق سكون ايتمك

رُكُوع نماز قيلمق : ويل اكمك ويوز اوزره قپانمق ونمازده ايكى اوچ ايكى ديزا اوزره كوتوروب ارقه دوبدوز اولدرق طورمق

رُكُون برنسنه‌يه صميمى ميل ايتمك

رَكُونَه وقار وتمكين صاحبى اولمق

رَكِيك راى وادراك عقلى ضعيف اولان ادم ووقار واعتبار ونفوذى اولميان ادم وايچه قورتسز ضعيف ناتوان اولان نسنه

رَكِين عالى ويوكسك وسربلند اولان وتمكين ووقار صاحبى اولان

رَگ طمر : عرق ووجودده اولان قان طمرى

رَمّ تعمير وترميم ايتمك اوكارمق

رِمَاح رمحلر : مزراقلر : نيزه‌لر سونكيلر

رَمَّاح مزراقچى سونكيجى

رِمَاحَة رمحلمق : مزراقچيلق

رَمَاد اتشدن حاصل اولان كول : خاكستر

رِمَّه انسان وحيوان قسمى كثرت اوزره قيريلوب تلف اولمق

رَمَّان مرامنى سوبليوب يالكز اشارت واسطه سيله

افاده ایدیجی اولان وکنایه ورمز ایله ترتیب کلام ایدیجی اولان

رمازة عاقل ودانا اولوب وقار وتمکین صاحبی اولمق

رماك رمللر: قوملر دکز کنارنده وچولده اولان قوملر ریکلر

رمال برنوع حیله باز که خلقی الداروب کویا غیبدن قوم واسطه سیله خبر ویرر

رمان نار تعبیر اولنان میوه

رمانی نار چیچکی کبی قرمزی اولان

رمایة آتمق: اندلخت ایتمك رمی ایتمك

رمتة النجهه جبین: ناصیه

رمح مزراق: نیزه: سونکی

رمکة کوزا غرسی

رمز ماهنی سویلیوب یالکز اشارتیله افاده ایتمك ومعناسی کیزلو وکوچ بولنور کلام ایله افاده مرام ایتمك ومذکور کلامه دخی دیرلر

رمزة مرام افاده سی ایچون ایدیلن اشارت

رمزشناس معناسی کیزلو اولان کلام ایله اشارتلرك مفهومنه واقف اولان کمسنه

رمس مزار: قبر: مرقد

رمضان شهور عربیه دن طقوزنجی شهرك اسمیدر

رمط عیبلیوب طعن وتشنیع ایتمك

رمق وجودده قالمش جان بقیه سی وصوك نفس اولمیه جك قدر اولمانیمك ودیریلك ومعاش

رمك قوم: ریك: اینجه قوم

رمل برنوع علم کاذب وحیله که گویا قوم واسطه سیله غیبدن خبر ویرلور

ف رمند قورقمش: خوف ایتمش اولان

رموز رمزلر: معناسی کیزلو اولان کلاملر واشارتلر

ف رموزدان کیزلو ومخفی معنالره واقف اولان عارف کمسنه

رموس رمسلر: مزارلر: قبرلر مرقدلر

رموق بك فقیر وکوجله بجنه جك قدر معاشه مالك اولان کمسنه

رمون بی: پشین آقچه

ف رمه قویون وسائر سوریسی

رمی آتمق: اندلخت ایتمك: سرعت وقوت ایله دفع وتبعید ایتمك

ف رمیده قورقمش: خوف ایتمش اولان

رمیز — عاقل و دانا و صاحب ایتمکین اولان
رسیم — جورك جورمش اولان
ف رنج — اغری : اذیت : درد : علت
رن — واویکه : خشم : غضب
ف رنجبر — آغرایشلر و قوللانلور کونده لکجی آدم
ف رنجش — آغری : درد : علت کدر : اذیت
ف رنجور — آغری و کدر : و اذیته کرفتار اولان خسته
ف رنت — فاسیق فیلی موی زهار
ف رنجوری — اغری : کدر : اذیت
رنجال — طعام : پیله جك شیلر
ف رنجیدکی — اینجنمش اولمق کدرلو اولمق
ف رنجیده — اینجنمش متوذی و مکدر اولان
ف رند — بی قید و لاابالی اولان قیدسز اولان و خارجده مرتکب و کناهکار و باطنده اهل تقوی و استقامت اولان کمسنه
ف رنده — معلوم روزکان بچالتی که انکله تخته دوز و هموار ایدلور
رنده کی — رنده لنمش رنده واسطه سیله دوز و هموار قلنمش اولان
ف رنك — لون و یا موجوداتك عکس ضیا و وسطه سیله قوت باصره عرض و محسوس قلنان کیفیت : و حیله مکر : خدعه وایکی یوزلو اولمق : ریا مرائیلك : و شر : حیا
رنکامین — حیله کار : مرائی اولان
رنکارنك — ملون : درلو : درلو رنك اولان
رنکاور — رنکلو اولان و حیله کار مرائی اولان
رنکین — رنکلو ملون اولان و کوزل زیبا زینتلو اولان لطیف اولان
رنیم — ارکك ایله ایرلامق : ترکی جاغرمق
رنین — جقرمق : باغرمق
رو — کیدیجی : یوریجی اولان
رو — یوز : جهره : سیما : و نشو و نما بولیجی اولان
روا — جائز لایق بجا اولان و سائغ نجاکی : روان اولان
روابط — رابطه لر : قیدلر : بندلر باغلر
رواة — راویلر : روایت ایدیجیلر حکایت ایدیجیلر
رواتب — راتبه لر : معاشلر : ماهیه لر
رواج — لغته و متاع خلق ارسنده الوب بچملك
رواح — اخشام و ثنی
رواسی — راسیه لر عظیم طاغلر
رواعد — کورلدیان کوکلر

رواعف — قمر اولنمش دشمنلر قاننه بولاشنوق اولان مزراقلر

روافض — رافضیلر: رافضی المذهب اولانلر

رواق — خانه نك اوكی. پیشكاه خانه وخانه نك ایكنجی قاتده اولان دیوانخانه وصفه وقبه

رواق — طقوز قات كوكلر

[illegible] — ورَاقِ دیده قاش: كوزك قاسی

رواقی — برنوع درویش وفیلسوف

رواكد — راكد وطورغون اولانلر

روان — كیدیجی: ایچجی. یوریجی اولان وروح: جان نفس ناطقه

روانبخش — جانبخش: جان ویریجی اولان

روانه — كیدیجی: ایچجی یوریجی اولان

روایت — نقل ایتمك: حكایت ایتمك وخلق ایچون قیودن صو چكمك ویرینه صو ویروب عطشنی دفع ایتمك

روائح — رائحه لر: قوقولو بویلر

[illegible] — جواز: مساغ لیاقت ویجا اولمق

روب — سپورگه وسپوروب تطهیر ایتمك

روباه — تلكی دیدكلری حیوان

رُوبَاه — یوزی بولنا ولان حاضر ومستعد وآماده اولان — ف

رُوبَرُو — یوزیوزه قارشو اولان — ف

رُوبَكَار — یوزی كاره چویرلمش حاضر وآماده اولان — ف

رُوبَه — روباه تلكی دینلن حیوان — ف

رُوبَهَانَه — تلكی كبی وتلكی یه باقشور اولان — ف

رُوبُوش — یوزا ورتیسی ویوزی اورتیلو اولان

رَوح — راحت: صفا: آسایش آسوده كی

رُوح — ماده حیات اولان ودیعه الهیه جان: نفس بك كسكین اولوب طوتشوب یانمغه مستعد وبغایت مسكر برنوع خمر حاصل راقی واسپرطو مثللو

رُوحُ القُدُس — امین الوحی جبرائیل علیه السلام

رُوحُ الله — عیسی بن مریم علیه السلام

رُوحُ تُوتِیَا — برنوع معدن اسمی — ف

رُوحْ اَفْزَا — آدمه تازه حیات وفرح ویریجی اولان — ف

رُوحَانی — روحه متعلق وجسددن خالی وعاری اولان

رُوحَانِیَّه — روح مجرد اولوب جسددن غیر وخالی اولمق وروحانی اولمق

ف **روجكرور** روحه قوت ويروب بسليجى ولان

ف **رود** ايرمق : نهرچاي : دره

ف **روداده** واقع اولمش : وقوعبولمش اولان

ف **رودلوره** نهرك صوبي اقميله كتوردیكى نسنه اغاچ ودالوجوب مثللو

ف **روديار** بيوك ايرمق ونهر ونهرك كناري

ف **روده** بغرساق : امعا

ف **روده بين** برنوع كاهن وخبرجى كم حيواناتك بغرساغنله باقوب احوال ولمكامدن خبر ويرر امش

ف **روز** كون بكرمى دورت ساعت مدت يوم وكوندز وقت نهار قيامت كونى

ف **روزجرا**

ف **روزافزون** معمر عمرى جوق اولان

ف **روزانه** يوميه كونده لك

ف **روزخسب** امورده كاهل وسست ومتكاسل

ف **روزبروز** كوندن كونه يوما فيوما

ف **روزات** كوندز كوندز وقتى ظرفنده وروز و

ف **روزكار** يل باد ريح . ودنيا عالم وزمان زمانه : وقت : وحال

ف **روزمره** بين الناس عموما معلوم ومستعمل اولان تعبيرات ولسان ودائما هر كون

روزن پنجره : دريچه

روزنامجه هر كونك وقوعاتى قيد اولنان دفتر كاتبى ومحاسبه يه مأمور اولان كاتبلرك دفترى

روزنامه سنه وماه وهفته وكون وبعضا ساعت واحواللرينى مشعر كتاب

روزنه روزن : پنجره دريچه

روزه اوروج صوم : وكونلك يوى اولان

روزه دار اوروجلو : صائم اولان

روزه كشا افطار ايديجى اوروج بوزيجى

روزى كوندوزه منسوب ومتعلق اولان وهر كونك حكمده اولان وكونده لك معاش رزق اتمك

روزيانه معاش : رزق : اتمك

روزى خوار رزق يجى مخلوق

روزى خوركان مخلوقات : حيوانات : ناس

روزى ده رزاق المخلوقات اولان الله تعالى حضرتلرى

روزينه كونده لك : معاش اتمك

روزينه وار معاش واتمك صاحبى اولان

روس راسلر باشلر : سركرده لر

روسا بمعناه . ايضا

روسپى فاحشه زانيه اولان نسوان

روسپى زاده ولد الزنا بيج اولان

روستا كوى : قريه

روستاخيز	قيامت كونى
روستايى	كويده اولان كوى اهلى
روستائى	كويلونك اولان اوغلى
روستانى	كويده اوطوروب تعيش ايتمك
روسياه	يوزى قاره قباحتلورذيل اولان
روسياهى	يوزقرالغى قباحت رذالت
روسيه	يوزى قاره قباحتلو اولان
روش	كيدش يوريش : وطرز قاعده : اصول : طريق : و باغچه ارلرنده اولان يول وخيابان
روشن	بلونديهى آشكار اولان ضيادار اولان
روشنا	ضيا : فروغ : ايدنلق وروشن اولان
روشناس	بلولو : باشلو : مشهور كمسنه وجمله ايله آشنا والفتلو اولان كمسنه
روشناسى	آشنالق : الفت : دوستلق
روشنائى	روشناق : پارلاقلق واشكارلق
روشن بيان	لجوق وفصيح بيان ايديجى اولان
روشن دل	كوكلجماتق روحانيه يه واقف اولان
روشن ضمير	بمعناه ايضا

روشن زن	جلاجى : مصقله جى	ف
روشنى	پارلاقلق : ضيادارلق	ف
روضه	صويباغى : چمنلك اولان محل : مرغزار : باغچه بوستان وجنت ـ بهشت	
روغن	ياغ : دهن : وسمن واسيرطوره ارتمش صاقز مقوله سى كه بويامنللو استعمال اولنور	ف
روغنى	روانى تعبير اولنان طتلو طعام	ف
رؤوف	بغايت اسركيجى : مرحمت وشفقت صاحبى ومهربان اولان	
روكردان	يوزى اوته يه چويرلمش اولان وعاصى واطاعتسز اولان	ف
روكرداف	يوزينى اوته يه چويرمك روكره انلق	ف
روم	اهل تجويد اصطلاحنجه اشمامدن زياده جهه اولوب كلمه ده اولان كيزلى اوحركه	
رومال	يوزسوريجى : يوز سليجى اولان	ف
رومالى	يوزسورمك ويوزسلمك	ف
رونده	كيديجى : يوريجى اولان	ف
رونق	كوزللك آب وتاب حسن صفا	
رونما	يوزكوستريجى اولان	

ونلهوره كلان واقع وبارز اولان وكليلك يوزيني كوردكده داماداك ويرديكي هديه

ف رُونموده — يوز كوسترمش ظهور ايتمش اولان

ف رونمون — يوز كوستريجي ظاهر اولان

رُؤس — راسلر: باشلر وقزمان بران

رَؤُف — نهايت اسركيجي ومرحمت وشفقت صاحبي ومهربان اولان

رَوی — شعرك قافيه حرفي: بيتك حرف اخيري

ف رُوی — يوز: چهره: سيما

ف رُويا — بيجي: نشوونما بوليجي نامي اولان

رُؤيا — اويخوراسنده كوريلن كيفيت

رُؤيت — باقمق: كورمك: نظارت ايتمك وتفكر ايتمك دوشونمك

رَوِيت — فكراندېشه: عقل بصيرت

ف رَوی داده — واقع اولمش ووقوعبولمش اولان

ف رُوشناس — بللو: باشلو مشهور كمسنه وجمله ايله آشنا والفتلو اولان كمسنه

ف روشناسی — آشنالق: الفت دوستلق

ف رُويال — يوزسوريجي: يوزسليجي اولان

رُويالی — يوزسورمكلك: رويال اولمق

رُوييده — بيتمش نشوونما بولمش اولان

رُويين — تونجدن مصنوع وبعار اولان

رَه — يول طريق ورسم قاعده قانون

رَهَا — خلاص: قورتلمش

رَهَابِنه — رهبانلر پاپاسلر

رَهَاوی — ايچنده ياپلوجا الغوا ولوب قورلدهده كند وكندوير چالان اولان توتي

رَهَاياب — خلاص بولوب سلامته چقار اولان

رَهَائِن — رهينه لر: رهنلر

رَهَايی — خلاص: قورتلمش

رَهب — قورقمق: خوف وهراس ايتمك

رُهبان — مناسترده اوطورر اولان نصارا كشيشي پاپاسي

رُهبان — مناسترده اوطورر اولان نصارا رهبلري نصارا پاپاسلري

رُهبانيت — مناستر: تكيه

رُهبانيه — پاپاسلق ومناسترده اوطورمقلق

رَهبَه — قورقمق: خوف ايتمك

رَهبَر — يول كوستريجي: قلاغوز دليل

رَهبَری — رهبرلك قلاغوزلق دلالت

رَهْنُما یولجی: یول اولجی اولان

رَهْرَو یوجی: یولدن کیدیجی اولان

رَهْرَوانْ رهرولر: یولجیلر

رَهْزَنْ یول کسیجی: قطاع الطریق

رَهْزَنی یول کسیجلك قطع الطریق

رَهْط قوم: قبیله: صوی

رَهْگذارْ یول: طریق و یولجی یولدن کیدیجی

رَهْگذَرْ یول: طریق: گچید

رَهْن رهین طوتلو و بر نسنه‌یی برینه رهن و یرمك

رَهْنِشینْ یولا اوزرینه اوطوریجی اولان

رَهْنُما قولاغوز یول کوستریجی دلیل

رَهْنُمای بمعناه ایضاً

رَهْنُمائی قلاغوزلق: دلالت

رَهْنُمونْ قلاغوز یول کوستریجی دلیل

رَهْنَوَرْدْ یولجی یوریجك ایدیجی اولان

رَهْوارْ یورغه یوریشلو آت و بارکیر

رُهُونْ رهنلر طوتولر کرولر

رَهْیابْ یول بولیجی اولان

رَحیق شراب: خمر: باده

رَهینْ بورجك اداء اولنه جغنه کفالت ایتمك اوزره آلاجقلیه تسلیم اولنان نسنه طوتو: کرو

رَهینَه بمعناه ایضاً

رِیا خاطر و یا طبیعته اولان افکار و یا خلقك خلافنی کوسترمك کوستریش ایتمك ایکی یوزلولك ایتمك و بر نسنه‌یی قارشوسنه دیکلوب کورمك

رَیاحْ شراب: خمر: باده

رِیاحْ ریحلر: روزکارلر و رایحه‌لر

رَیاحینْ ریحانلر کوزل قوقولو نسنه

رِیاسَه رأسلك و باش و سرکرده اولمق

رِیاضْ روضه‌لر: باغچه‌لر

رِیاضَه نفسنی طیروب ذوق و صفادن چویروب دائما ملحوظات نافعه ایله مشغول ایلمك

رِیاضی ریاضته متعلق و منسوب اولان بالکز صرف افکار و مشغولیت دائمه ایله اکتسابی اولان

رِیایَه بر علمك اسمیدر که انك واسطه‌سیله بر آلتده‌کی صولو و صوسز یرلری کشف و فرق ایدرلر

رِیاکارْ ایکی یوزلو ریائی کیمسنه

رَیّانْ صویه قانمش سیراب اولان

رَیْبْ شك: شبهه: کمان

رِیَبْ ریبه‌لر: شکلر: شبهه‌لر کمانلر

ی

ف

	کلمه	معنا
	ریبة	ریب: شك: شبهه: کمان
	ریئة	آق جکر
ف	ریچال	ریچل تعبیر اولنور میوه مربیتی
	ریح	یل: روزکار: بانر
	ریحان	فلکن وکوزل قوقولو اوت
	(ریختم)	بر برینه باغلنمش طاش وطبراق
ف	ریخته	دوکلمش منصب اولان واصاغه اولنمش دوکمه اولان اقدلمش اولان
ف	ریز	دوکیجی: اقدیجی وصاچیجی اولان
ف	ریزا	بمعناه ایضا آقوب دوکیجی اولان
ف	ریزش	دوکلك: دوکلمك: آقمق آقتمق
ف	ریزه	دوکندی صلجندی قیرلدی
ف	ریزه چین	دوکندی وصاچندی دیوشدیجی اولان
ف	ریزه خور	دوکندی صاچندی یبیجی اولان
	(رئیس)	باش سروباش سرکرده وسفینه امری ومدبری وکمیجی اولان کمسنه
ف	ریسمان	ایپ: خلاط: خیط
ف	ریش	یاره چبان: جرح: قرحه وصقال ویولك: بیاغی
	ریشخند	بربینك صقالنه کولمك

کلمه	معنا
ریشه	صچاق: بوسکل وپاره چرح وبنانك کورکی کوك تلی
ریشه کیر	کوك طوتمش: کوکلنمش اولان
ریضان	روضه لر: باغچه لر بوستانلر
ریعان	برشینه نك تمام برکتلو ومقبول وقتی
ریق	آغزدن اقان صالیا واغزك صویی
ریك	توز: قوم: غبار: رمل وبازی اوزرینه دوکلان توزکه چابك قورویوب بوزلماز
ریکدان	ریك قابی ریك محفظه سی
ریم	یاره وچبانك چرکی واریکی
ریمناك	چرکین: مردار: اریکلو اولان
رین	کیر پاس: چرك: وکناه قسوت قلب: شقاوت
ریو	حیله مکر آل: خدعه شیطانلق
رئیس	باش: وسرکرده اولان کمسنه
رابو	برنوع بهار چچکیدر صوسن ضعمنه دیور
راسایج	کذا
رابیج	کذا
راح	موسیقیده برنوا آدیدر

راخ	غم وغصه فراوان
راد	سخی وشجیع وفاضل وشاعر
رادیوی	عود اغاجی
رادمیش	کرم بیشه وهمت اندیشه کمسه
راز	دوکلش خرمن
رازبان	اهل سر وپادشاهه مصلحت عرض ایمکدن کنایه
رازیدلاآب	صوده مضمر اولان رطوبت وصویه دوشمش عکس صورته وبناته اطلاق اولنور
رازقی	معروف اوزم وبیاض زنبق برنوع نبات
رازنهاخانه	قول وفعل خفی
رازه	رزینه دینلان نبات
رازیام	جاده یول
راش	وظیفه ورتبه
راستا	ذات خدای متعال
راستود	
راستخانه	بچمنده ومعاشرتده صادق اولان کیمسه
راستهدیو	حضرت مالک الملک
راش	صایدن وصماندن پاک اولان خرمن
راطینی	صمغ معناسنه
راعیک	اسم دلیجادرکه حلیله حضرت یوسف علیه السلام در

راغ	طاغ اتکی وچایرلق محل	ف
راف	ببباسه تعبیر اولنان قوش وبرنوع علاج	ف
		ف
رافوته	باریوز	ف
رالک	فوج فیون وصوالجه جک تننه وایکنه یر یچمش ابیلک وصراط معناسنه کلور	ف
راکاره	فاحشه وروسپی	ف
رام اردشیر	ایرانده بر بلده در	ف
رام برزین	بر پهلوان اده بدر وبر آتشکده در	ف
رامتین	موجد ساز جنک	ف
رامشهر	بر شهر در انده بی نظیر ابریق بیارلر	ف
رام	بمعناه ایضا	ف
رامش	راحت وفراغت خاطر	ف
رامشت	بمعناه ایضا	ف
رامشخوار	موسیقیده بر مقام در	ف
رانا	نار ورمان معناسنه	ف
رانامتردد	اویلق صقمق ومجازا دیرتمک وتحریک وقوغمق معناسنه	ف
رانج	هندستان جوزی	ف
راندن	سورمک قوغمق دفع ایتمک	ف
راود	افارصولری وچایرلری اولان دره وتپه	
راوورا	کوکی دینلن حیوان	ف
راوش	سفینه ستارندن مشتری یلدزیدر	

زا	اشبو حروف زای معجمه ترتیب حروف عثمانیه ده اون اوچنجی حرف اولوب حساب وعلومه دائر اولان کتب ورسائلده یدی عددینه دلالت ایدر
ف زِ	دن ومن معناسنده واقع حرف جر فارسیدر
زاء	حروف عثمانیه دن اون اوچنجی حرفك اسمیدر
ف زا	زاد وزاده لفظلرندن مجرددر
زاج	برنوع تیمور معدنی وتیمور طوزی که تیمورك کوکرد روحنه ارتمسندن حاصل اولور
زاجر	زجر ایدیجی منع ایدیجی ونهی ایدیجی اولان
زاخر	طولو وطاشقین اولان دکز
زاخف	غرور وفخر وتکبر وتعظم صاحبی اولان
ف زاخل	زقوم اغاجی
ف زاد	طوغمش ولادت ایتمش اولان
زاد	آزق توشه یول ایچون حاضر قلنوب استعمال اولنان طعام
زاد الله	الله ارترسون وزیاده ایلسون معناسنده دعادر
ف زادکی	اوغوللق · بتون
ف زاده	مولود طوغمش اولان ابن
اصل زاده	معتبر کمسنه نك اوغلی
حرام زاده	پیچ ولد زنا روسپی اوغلی
حلال زاده	عرض اهل قاریسنك اوغلی
شاهزاده	شاه یاخود پادشاه اوغلی
زار	اوت وچیچك واغاج وبنفشه هرقنغی برشینه نك چوق اولدیغی محل وحقیر بی اعتبار اولان ونالان اولان کریان اولان درد وکدر ورنجه مبتلا اولان وحزن وسوزش ایله یانق یانق اغلق
زارع	زراعتجی اهل زراعت اکنجی
زاریقه	زائد اولان سوز وکلام
زاری	حقارت اعتبارسزلك ودرد وکدردن ناشی اغلیوب سیزلمق
زاریانه	زاری وشکی وکدره باعث اولان شنه
زاغ	قرغه وغراب دینلان قوش وغماز فتنه جی وکاذب یالك کریتی چکه جك برنده اولان صارغی که طوپجیلر کا کچوررلر
زاکی	اهل زکا وصلاح اولان صالح کمسنه
زاك	قوجه اختیار ازاق صقالو اولان

زامله نمبلت حیوانی کرا کا ینلمیوب یوك حملنه تخصیص اولنور ونمبلیت بوکی

زانو اویلق ایله بالدرك برلشدیکی بر دیز

زانو بزانو وزانو بزانو دیز دیزه متصل اوله رق

زانو زده دیز چوکمش اولان

زانی زناکار حرام قاری ایله جماع ایدن کمسنه

زانیه روسپی حرامکارلك ایله زنا ایدن قاری

زاویه کوشه وتکیه وایکی خطك تلاقی ایتسندن حادث اولان هیئت

زاویهٔ قائمه برخطك دیکر برخطه عمودا تلاقیسندن حادث اولان هیئت

زاویهٔ منفرجه زاویهٔ قائمه دن زیاده آچیق اولان زاویه

زاویهٔ حاده زاویهٔ قائمه قدر آچیق اولمیان زاویه

زاویهٔ مجسمه اوچ یاخود زیاده سطحك بر نقطه ده تلاقیسندن حادث اولان هیئت

زاهد زهد وپرهیزکارلکله متصف اولان کمسنه صوفی عابد

زاهدانه زاهد وصوفی کبی یاقشور اولان

زاهر حسن وصفوت اوزره آق وبراق اولان

زاهق باطل: مضمحل اولان

زاهل اضطرابدن صکره یوزکی راحته وارمش اولان اونودیجی، تکاسلجی اولان

زای حرف زای معجمه نك اسمی

زایجه ف بر وقت معینده کواکب سیاره نك وضع وهیئتلرینی ارائه ایدر جدول نجومی

زائد زیاده اولان

زائر زیارت ایدیجی: سیرجی مسافر اولان

زائف قالب ومنشوش وکم اقچه

زائل دائم وباقی اولمیوب زوال وقتی بولمق شاننده وطبیعتنده اولان نسنه وغائب اولان وتوکنیجی اولان وتوکنمش اولان

زبان ف رب دیل: لسان

زباندراز ف اطالهٔ لسان ایدیجی: برینه قبیح سوز سویلر اولان

زبانزد ف لافلر دیده بین الناس مستعمل اولان

زبانه ف آتش یالکی: علو

زبانه کش ف علولو: یالکلیجی اولان

زبانی اهل جهنمی اذیت ایتمکه مامور اولان مخلوقات مخوفه دن بری

زَبَانِيَه: زبانيلر
زُبْدَه: برشئنه نك اعلاسى وخلاصه سى ويامغى
زَبْر: بازى يازمق
زِبْر: كتاب يازلمش كاغد
زُبُر: زبرلر كتابلر يازلمش كاغدلر
زَبَر: يوقارى: اوست: فوق
زَبَرْجَد: زمرد نوعندن مشهور جوهر ذى قيمت
ف زَبَرْدَسْت: غالب وستنده قالمش اولان
ف زَبَرْدَسْتى: غالبلق: غلبه: اوستلك
زَبُور: كتاب: مكتوب: يازلمش كاغد وداود پيغمبر عليه السلام حضرتلرينه نازل اولان كتابك اسمى
زُبُور: زبرلر: كتابلر
زُبُونك: قشقى: كوبره
ف زَبُونياف: كوبره لنوب قوت بولمش اولان
ف زَبُون: ضعيف: قوتسز ناتوان اولان ويدفنا ابشه يارامز اولان سخيفا ولان
ف زَبُونكُش: ضعفا وفقرايى قتل واذيت ايديجى كمسنه
ف زَبُونكَشان: ظالم وغدار وبيداد كمسنه يه مخصوص: وناقنوز اولان

زَبُونى: ضعيف: ضعيفلك قوتسزلك
زَبِيب: قوراوزم وقورو انجير
زُجَاج: جام: صرچه: آبگينه
زَجّاج: جامجى: بازركان
زُجَاجَه: جام پاره سى وقدح پياله
زُجَاجى: جامجى بازركا دوجامدن عبارت ياخود جامدن مصنوع اولان
زَجْر: منع ايتمك: نهى ايتمك يايدرمامق: قومامق وآوازايله قورقودوب قورقق وقوشلر آوازندن ياخود وحشى حيوانى يوريمسندن كهانت ايدوب غائبدن خبر المق
زِحَاف: شعرده ايكى حرف بيننده برحرف ساقط اولوب ترك اولنمق
زِحَام: جوق آدم طاربرده صقشمق
زَحْف: دشمنا وزرينه ترتيب اولنان عسكر
زُحَل: سبعهٔ سياره دن شمسدن ابعد اولان سياره نك اسمى
زَحْم: ازدحام غلبه لق: كثرت ناس

زحمة — صقندی: اذیت:
زحول — زور چکمك الارغ اولمق
زخار — طولو وطاشقین دکز
زخارف — زخرفلر: آلتونلر
زخر — قورولمق فخر ومباهات ایتمك وقاینامق: جوش وخروش ایتمك وکثرت اوزره اولمق
زخرف — آلتون: زر: ذهب وحسن: رونق لطافت زینت
زخم — یاره: جرح: ریش
زخم‌خورده — مجروح: یاره‌لو اولان
زخمدار — بمعناه. ایضاً
زخمکاذ — بمعناه. ایضاً
زخمرس — جرح ایدیجی: یاره ایدیجی اولان
زخمزده — یاره‌لو: مجروح اولان
زخمکار — جرح: وزخم: ویاره ایدیجی اولان
زخمکاری — یاره: جرح: زخم:
زخمناك — یاره‌لو: مجروح اولان
زخمه — سازه چاله‌جق کوچك اغاج پاره‌سی ساز تازیانه‌سی ساز زخمه‌سی
زخور — دکز طولوب طاشقین اولمق وفخر ومباهات وتعظم ایتمك

زخوری — نخوت وتعظیمی متضمن اولان کلام
زخیف — فخر وتکبر: وتعظم ایتمك کبرلو ومتکبر اولمق
ف زد — زدا — تشنه سیلوب پاسنی اچه‌رق مجلا وصافی قیلیجی: تمیزلایجی اولان
ف — زدوده — سیلنوب پاسی اچلمش اولان
ف — زده — اورلمش: چارپلمش وکهنار اولمش اولان
ف زر — زر — آلتون: ذهب دینیلن معدن والتون: لیجه دینار
زراد — زره اوریجی: استاد زرهجی
زراع — اهل زراعت اکیجی چفتجی
زراعة — اکیجیلك: چفتجیلك
زرافة — برنوع کبیر وحشی حیوان اسمی که اشترکاو پلنك دخی تسمیه اولنور
زرارق — زرافه‌لر
زراق — حیله‌کار: مرائی ریاکار ایکی یوزلو اولان
ف — زراندود — آلتون یالدزلو اولان
زرانة — ازاولمق: عیب وعتاب ایتمك
زریاف — سرمه ایله طوقنمش اولان قماش

ف زرباقته — بمعناه ايضا
ف زرتار — آلتون تل: سرمه وگونش شعاعى
ف زرتارى — سرمه ايله طوقلمش اولان قماش
ف زرخريد — صاتون آلنمش اولان مملوك اولان
ف زرخريده — بمعناه ايضا
ف زرده — صارى اصفر اولان
زره — حلقه حلقه اولمش جنگجى زرهى
ف زردالو — اريك جنسندن برنوع صارى ميوه
ف زردفام — صارى رنكلو اصفر اولان
ف زردوز — سرمه ايشلهيجى
ف زردوزى — سرمه ايشلمه
و زردوست — حسيس: طمعكار اولان
(زرده) — زعفران ايله تربيه اولنور طاتلو برنوع طعام كه نكاح كونلرنده كثرت اوزره استعمال اولنوب پلاو ايله معا اكل اولنور
ف زرده جاو — برنوع صارى كوك
ف زرده چوب — بمعناه ايضا
ف زردى — صاريلق: صارى رنكى
ف زررشته — آلتون تل: سرمه
ف زررشته كش — سرمه كش
زرساى — آلتون ازيجى: ورقجى

زرشناس — آلتون طانيجى صراف
زرع — اكين اكمك تخم اكمك واكلمش تارلا
زرفشان — آلتون صاچيجى
زرق — حيله وريا ابلهلك
زرق فروش — حيله باز مرائى رياكار
زركار — آلتون ياخود سرمه ايشلمه اولان نسنه
زركش — آلتون تل ياپيجى
زركوب — آلتون دوكوب ورق ياپيجى
زركر — قويومجى آلتون ديوبجيسو
زركرى — قويومجلق صنعتى
زركون — آلتون كبى صارى رنكلو اولان
زرنباد — برنوع اوت اسميدر
زرنشان — قلج وسائره اوزرينه ايشلنان آلتون يازى ورسم
زرنگار — آلتون ايله منقش اولان
زرنيخ — برنوع بويا كه سيچان اوتى جنسندندر
زرور — آلتون يالدزلو اولان
زروع — زرعلر: اكلمش اولان تارلر
زره — جنكده وجودى محافظه ضمننده اسكى زمانده استعمال اولينان لباس مخصوص كه تيمور ونحاس وبعضا كوسله دن اعمال اولنورايدى
زرهپوش — زره كيمش اولان

زربغ — بجلان اكيندن دوكلان دانه‌لردن ابرته سنه سى حاصل اولان محصول

زريعه — اكلمش تخم وزريعه غلطى اوله رق كوسله سبب واسطه معناسنده . در

زرين — التوندن عبارت ويا مصنوع ياخود التونه بكزر اولان

زرين — بمعنا . ايضا

زرين قدح — معلوم بر صو چيچك اسمى

زرينه — التوندن عبارت اولان والتونه بكزر اولان وايتمك اوفاغى يله ترتيب اولنان جور

زرينه‌خوار — جوريا بيجى اولان

زشت — سرت خشين خشونتلو اولان

زشت — چركين . كريه اللقا بد منظر اولان

زشتى — چركينلك كراهت منظر

زعاف — درحال هلاك ايدن يلك قاتل اولان

زعامت — دشمندن ضبط اولنان اراضيدن تفريق برله بر كمسنه‌يه تخصيص اولنه رق اعشار شرعيه سى اول كمسنه‌يه عائد قلنان قطعه مملكت كه مذكور كمسنه‌يه زعيم تسميه اولنور

زعف — درحال اولدرمك . آنيده قتل ايتمك

زعفران — معلوم صارى شنه كه بلا وزرده طبخنده استعمال اولنور بر چيچك محصوليدر — ف

زعفرانى — زعفران رنكنده اولان — ف

زعم — محققا ومعلوم شبهه اوله رق ظن سويلك وكاذب اوله رق ظن سويلك

زعما — زعيملر . زعامت صاحبلرى

زعيم — زعامت صاحبى

زعزعه — مآلسز ومفهومسز اولان كلام — زع

زعلكه — شك وشبهه ودرونده كينلو اولان حقد وعداوت

زعن — چيلاق دينلن قوش

زفاف — كلينى دوزوب دوزدوب كيردك ايچون كويكى خانه‌سنه كتورمك — زف

ليلهٔ زفاف — كردك كيجه سى

زفت — قوروموق درجه سنده قينامش اولان قطران — ف

زقاق — محله آراسنده ايكى يانى خانه اولان يول صوقاق

زقوم — جهنمده بر اغاجك اسميدر واورمان وبغچه اغاجلرندن بر نوع اغاجك اسميدر — زف

زكاة — صلاح ذاتا اهل صلاح اولمق — زف

زكاة — مالنی پاك ونمو وطاهر ایلمك ایچون كشینك اقرار ولخراج وانفاق ایتدیكی مقدار معین صدقه

زكام — نزله دینان علت كه صوغوقدن حاصل اولور

زكاوة — زكا وصلاح : دیانت

زكوة — زكات صدقه مالنی طاهر ایتمك ایچون كشینك صدقه بر ویردیكی مقدار معین

زكی — اهل صلاح دیندار اولان كمسنه

زل

زلل — اباق قایمق وسوزده زیغ وخطا ایتمك

زلات — ذلتلر : خطالر : چچه لر بادره لر

زلازل — زلزله لر : حركات ارض برصا اللا ایملری

زلال — صافی وخفیف وطاتلو صوغوق اولان صو

زلة — اباق سورچوب قایمق وخطا : چچه : بادره

زلزله — حركت ارض برصا اللامسی

ف زلف — باشده اولان صاچ بوكلی

ف زلفه — خطاط یازیسنده الف ولام وسائر بعض حرفك بالاسنده اولان صغیر صاچاق

فل

زلقه — اباق قایمق

زلك — صیریجق اباق قایه جق یر ومقدارده اولان نقصان وقصور

زلم — بلكسز اوق قمار اوقی

زلول — مقدارده ناقص اولمق

زلیل — اباغی قیان وسوزده خطا ایدن كمسنه وطاتلو خفیف صافی صو

زمام — بارگیر یولاری

زمان — وقت : عصر : دهر

زمانا — بعضا : احیانا ووقتیله وقتنده : كچ ووقتسز اولمیه رق

زمانه — وقت : زمان : ودنیا روزكار : بخت : طالع

زمانی — دنیا وزمانه متعلق اولان

زمانیان — بنی ادم : ناس

زمره — انسان بلوكی : كروه طاقم

زمرد — معلوم یشیل رنك جوهر

زمرذ — بمعناه ایضا

زمردی — زمرد مثللو یشیل رنك اولان

زمردین — بمعناه ایضا

زمرذین — بمعناه ایضا

زمزمه — یواش یواش تغنی وترنم ایتمك

زمزم — كعبه ده واقع اولان بئر شریف

زمزمه — اوزون اوزادی كورلدایسرف صدا ویرمك واتش پرستلرك

كگزلرنده ازكى وترانه ايله يواش يواش سويلدكلرى كلام مصنوع

زُمْزَمَه — اتش پرستلرك كگزلرنده يواش يواش ازكى وترانه ايله طعام ايدرايكن سويلدكلرى كلام مصنوع

زَمْزَمه پرداى — نغمه وترنم ايديجى اولان

زِمِستان — قيش موسمى فصل شتا

زَمَن — وقت: زمان عصر: دهر وبخت: طالع: قدر: قضا

زَمْهَرير — پك صوغوق اولمق وشدت برودت وقيش موسمنك پك صوغوق وقتى

زَمين — ير: ارض: وسطح: يوز وميدان

زَمين پيما — ير اولچوب مسلمه ايديجى وسياح چوق يولجيلوق ايتمش اولان

زَمين بوس — ير اوپمك عرض واطاعت وعبوديت ايتمك وير اوپيجى اولان

زَمين بوسى — ير اوپمك ير اوپيجلك

زَمين كوب — ير دپيجى آت وقاطر ودوه وبونلر مثللو اولان حيوان

زَن — قاري: عورت: نسا واهل بيت: منكوحه واوريجى: ضرب ايديجى اولان ويابيجى اولان وقوللانيجى اولان وكسيجى اولان

زِنا — اركك حرام قاري ايله ويا قاري حرام اركك ايله جماع ايتمك ويا زنبالك ايتمك

وَلَدُ الزِّنا — حرامزاده پيچ اوغلان

زَنابير — زنبورلر: اريلر

زَنابيل — زنبيللر

زُناة — زانيلر: زنپاره لر

زِناد — زندلر: اتش چقاجق آلات

زَنادِق — زنديقلر: الله وآخرتي انكار ايدن دينسز كمسنه لر

زَنادِقه — بمعنا. ايضا

زُنّار — نصارا ومجوسي طائفه سنك اسكى زمانده قوشاندقلرى بر نوع قوشاق

زِناكار (ف) — زاني: ارباب زنا زنپاره

زِناكارى (ف) — زناكارلق: زنپاره لك

زَنان (ف) — زنلر قادينلر: نسوان واوريجيلر: ضرب ايليجيلر وياپيجيلر: كسيجيلر

زَنانه (ف) — حرم: قاريلره مخصوص اولان دائره

زَنانير — زنارلر: قوشاقلر

زَناوى — زناكار: زاني: زنپاره

زَنْبَرَك (ف) — ياي كبى قورلوب توشنان الت

زنبق مشهور چچك كه اكثريا بياض اولور

ف **زنبيل** حصير وتندن وسائره دن اوريلور برنوع قابكه اشيا طاشيمغه قوللانلور

ف **زنبور** آرى يال اريسي

ف **زنبورك** زنبرك. ياى وبرنوع بيك اوفق طوب كه دوه وقاطر ارقاسنده اتشليديلور

زنبيل معلوم قاب كه حصير اوتندن وسائره دن اوريلوب اشيا طاشيمغه قوللانلور

ف **زنبيل باف** زنبيل اورىجى

ف **زنباره** اهل زنا حرام قاري ايله جماع ايدن اركك كمسنه

ف **زنج** زنجى ديلن سياه عرب طائفه سى

ف **زنجبيل** معلوم برنوع كوك كه بهاراتدن صايلور وشرب خمره باده

زنجبيل الكلاب وزنجبيل العجم وزنجبيل شامي براوت اسميدر

ف **زنجره** برمق ايله فكه اورمق

ف **زنجرف** برنوع قيزل معدنلى بويا كه جوه ايله كوكوردن اعمال اولنور بعضا معدنلرده موجود بولنور

زنجفره زنجفر ديلان بويا

زنجفيل زنجبيل ديلان كوك

زنجى سياه عرب

زنجير على التوالى بربرينه كچورلمش حلقه لردن حاصل اولان نسنه

زنجيره بمعناه . ايضا

زنجيري زنجير ايله باغلانه جق دلي كمسنه

زنجيريان زنجير ايله باغلانه جق دليلر

زنخه زوفاق روسيتبى قلعه سى

زنخ بوزجنه سى . جنه

زنخدان جنه ده بولنان چقور

زند بركتاب اسمى كه پيغمبر كتابى اولديغى بعض طوائف عندنده اعتقاد اولنور واسكى زمانده عجمستانده جارى برلسان

زند آتش چاقمجق برنوع الت كه چاقموق مقامنده در

زنده زند ديلان الت ايله برابر آتش چاقمق ايچون قوللانلور ديكر برالت كه طاش مقامنده در

زندان اسير وقباحتلوني قپادقلرى محل

زنداني زندانه قپانمش اسير ياخود قباحت صاحبى

- **زندقه** زندیقلق؛ کفر؛ کافرلك
- **زندگان** زنده‌لر؛ ذی حیات وجانلو اولانلر
- **زندگانی** حیات؛ جانلولق ومعاش؛ تعیش
- **زندگی** زندلك؛ حیات
- **زندوست** قاریجوق سوراولان آدم؛ زنباره
- **زنده‌دار** اویومیوب بیقیط اوزره اولان
- **زنده‌دل** یورکی جانلو اولان ودیندار واهل صلاح اولان
- **زندیق** کافر الله ولاخرتی انکار ایدن کافر موجوداتك ایکی اصلدن یعنی نور وظلمتدن حاصل اولملرینه قائل اولان مشرك مجوسی آتش پرست
- **زنگار** برنوع معدنی باقر پاسی که بویاجیلر قوللانورلر یشیل رنك اولوب زهرناکدر
- **زنگبار** مصر وحبش اوره‌سنده قره عربلر ولایتی
- **زنگله** — **زنگوله** جرس چان چیکراق درای بولی
- **زنگی** معنا. ایضا سنباء عرب
- **زنهار** صاقین یوباق صکره‌سن بیلورسن معناسنه تنبیه ایچوندر

- **زواجر** زاجره‌لر؛ ممنوع اولان خصوصلر؛ ومنع ایدیجی اولان تنبیهات
- **زواخر** زاخره‌لر؛ طولو وطاشقین دکزلر
- **زواد** یول ذخیره‌سی
- **زوار** زائرلر؛ زیارتجی؛ زیارته کلان کمسنه
- **زوارف** زارفه‌لر؛ برکمسنه سائرلرندن زیاده سوزلدیکی لاقیردیلر وقوللر
- **زوال** برشئ اولکی قدر واعتبار وحسابا [illegible] ایرلمق وفنا بولمق وکونش نصف نهاردن غروب سمتنه دونمك
- **زوال‌پذیر** زائل فانی مضمحل اولان
- **زواهر** زاهره‌لر؛ چیچکلر وزینتلر وحسن وصفوت اوزره آق وبراق اولانلر
- **زوایا** زاویه‌لر؛ کوشه‌لر
- **زوائد** زائده‌لر؛ زیاده اولان شیلر
- **زوائل** زائله‌لر؛ زائل اولان شیلر ویلدزلر
- **زوج** قوجه؛ شوهر؛ قادینك قوجه‌سی وشی وجفت
- **زوجات** زوجه‌لر؛ قاریلر؛ منکوحه‌لر

ف

زوجه — بر كمسه نك نكاح ايله الديغى قاريسى

زوجى — زوج وزوجه يه متعلق اولان

زوجيه — زوج وياز وجه لو ولمق جفتا ولمق

زوجين — ايكى زوج قوجه ايله قاريسى

ف زود — چابك چالاك: سريع اولان

ف زودى — چابكلك: سرعت چالاكلك

زور — يلان سوز: كذب تزويردن عبارت دعوى

ف زور — قوت: مكنت وعنف جبر

ف زورباز — قوتلو آدم: قوت صاحبى

زورق — قايق: كوچك كمى سفينهٔ صغيره وپياده قايغنك كچيك نهايتى

ف زوركار — زور ايديجى اولان

ف زورمند — وزرلو: قوتلو اولان

(زوفا) — بك ضعفتلو بر اوت اسميدر

ف زوفى — بمعناه ايضا

زه — ياى كرشى وشريت قيطان وچلار كرشى وشسنه نك كنارنده چكلان قيطان مثللو زينت

زهاد — زاهدلر: زهد وپرهيز اصحابى

زهاده — دنيانك ذوق وصفاسنى ترك ايتمك

زهادتمند — زهد وزهادت ايديجى

زهد — بمعناه ايضا

زهدان — رحم: قارنلرده چوجق تولد ايدجكى محل دول يتاغى

زهر — سم: هرنسنه كه اكلى وبولاشمسى سبب موت اوله

زهر — چيچك: شكوفه

زهرا — بغايت حسن وصفوت ايدن اق وبراق اولان ديشى نسنه

زهراب — زهر كبى ايجى مرار صو

زهرابه — بمعناه ايضا

زهرآلود — زهرلو ايچنه زهر قاتلمش اولان

زهره — چيچك: شكوفه

زهره — صفوت وبراقلق وسبعهٔ سياره دن شمسدن ايكنجى درجه بعيد اولوب سيارهٔ سائره يه نسبتله بغايت براق وبيلاق اولان يلدز

زهرخند — غضب وانفعال كولمسى

زهردار — زهرلو اولان

زهرناك — بمعناه ايضا

زهروز — بمعناه ايضا

زهروزاك — اودى ياتلمش اولان

زهره — حیوانات جکرلری یاننده اولوب اود تعبیر اولنان ایچم زارکه ایچنده بر سیالچه صو حاصل اولور وشجاعت جسارت بهادرلك

زهره جبین — جبینی زهره یلدزی کبی پارلاق اولان

زهکیر — کمان کشلر پرمغی اوزرینه طاقوب استعمال ایلدیکی برنوع یوکسك

زهور — حسن؛ رونق؛ صفوت پارلاقلق

زهون — باقی وداٸم اولمیوب عمری آز اولان

زهی — ماشاء الله نه یك کوزلدر معناسنده در

زهید — پرهیزکار ذوق وصفا بلمز اولان

زی — هیئت؛ قیافت

زیات — زیتون یاغجی یا زرکان

زیاد — زیاده لك چوقلق وغلبه؛ فضلت ویلانجی شاهد؛ شاهد زور

زیاده — برشینه چوغالمق وآرتمق وبرشینه مجموعندن لازم اولان مقدار افراز اولندقده باقی فلان فضله ولشنه سیه آرتیرمق

زیاره — کورمکه وارمق کورشمکه کیتمك

زیان — ضرر ونقصان — ف

زیانکار — زیان ایدیجی مضر اولان — ف

زیانکاری — زیانجیلق مضرلق مضرت — ف

زیب — زینت؛ زورکون؛ بزه بزك — ف

زیبا — زینتلو؛ بزکلو اولان ویراشقلو ویاقشقلو اولان — ف

زیبارو — یوزی وچهره سی یراشقلو اولان دلبر — ف

زیبایی — کوزلك؛ یراشقلق یاقشقلق — ف

زیبق — جیوه تعبیر اولنان معدنکه صوکبی آقار وبیاض کومش رنکنده در

زیبنده — یراشقلو؛ یاقشقلو اولان — ف

زیت — زیتون یاغی

زیتون — معلوم میوه که برکتلو اولوب یاغی دخی چیقاریلوب بتور وقندیلده یاقلور

زیتونه — بر زیتون دانه سی

زیتونی — برنوع قویشل رنك

زیج — کواکبك سیر وحرکاتنی مشعر اولان کتاب مخصوص — ف

زید — آرتمش اولسون زیاده اولسون معناسنده در

زیر — الت؛ اشاغی؛ تحت

ف زیوزن: آلت: اوست

ف زیرا: چونکه قوسیه مبنیدر

ف زیربند: قوشاق كمر: قایش

ف زیرتنك: بمعناه ایضا

ف زیردست: برینك النده وحكومتنده اولان تابع اولان

ف زیردستان: حكومت تحتنده اولنلر تبعه

ف زیور: زیب وزینت: اسباب زینت

ف زیرك: ذكی: عقل: وفهم وادراكی غالب اولان

ف زیركی: ذكا ذكاوت: فهم وادراك قوتلولغی

ف زیرین: زیاده الچق وتحتانی ودنی اولان

ف زیست: عمر: حیات ومعاش تعیش: یشامه جك

زیغ: حق واستقامتدن عدول ایتمك یاكلمق وشك وشبهه ایتمك

زیف: قلب اقچه

زین: بزك: زینت وبزمك تزیین ایتمك

ف زین: بنمك ایچون حیوانه اوریلان ایبر

زینة: بزك: زیب: برشئه بر حسن ویرمك ایچون علاوه اولنان شئ

زیوز: بمعناه ایضا

زیوف: قلب اقچه واقچه قلب اولمق

زیی: جان وحیات ودیری اولمق زیستندن اسم مصدر

زی: دیریلك ویشامق : و زیستندن اسم مصدر وحد واندازه وطرف جانب ویقین معنالرینه كلور

زیاده سر: اولشاشقین كسنه دركه كندی نفسنه واستعداد زعمنجه اعتمادی اولمغله حدندن وعهده سندن خارج اموره ارتكاب ایلیه

زیبار: مطلق تند وتیز یوریشلی حیوانه اطلاق اولنور

زیبان: زیبا وخوش آینده

زیبق كرهك: یوقا ایتكدن كنایه

زیبن: صاحب طرف: وصاحب جانب

زیبن: عالمه پشت ویا اوروب مست زینتدن فارغ اولمش كسنه یه اطلاق اولنور

زیتار: باغی اولمش زیتون بوصرنه دینور

[illegible]: زیتون اندامنده برطاشدر

زیج طشره چكوب چیقارموق وخوش وچابك وخوش وضع وبر نوع اوزم ولاغ ولطیفه واباق قابلرینك كنارنك زه كبی تحریر وپروازه در ونقش ایشلنان ایلكلردر

زیجك بجوق بغرسق قلنی

زیدك تازه غلام كوله یه دینور

زیرزمانه زبون وفاسد اولمش وتغییر بولمش دیه جك یرده سویلنور

زیرافكن آلته یایه جق نسنه در دوشك ومندر مثللو وموسیقیده بر مقامدر

زیرافكند بمعناه ایضا

زیربر یان كسیجی حیدود ومنافق كسنه یه دینور

زیربزركان موسیقیده بر لحن آدی

زیرجاف چكسی سهل اولان پایدر وملایم ومطیع كسنه یه دینور كه هر نه بیورسه لا دیموب موافقت وامتثال ایلیه

زیرخرده موسیقیده بر نوا اسمیدر

زیرفون بیابانی ایكده اغاجی

زیرقان شهور ملكیه دن برشهر اسمیدر

زیركاه كرسی واسكمله

زیركسار عقلی باشنده صاحب ادراك

زیروبالا آلت واوست اشاغی ویوقاری ف

زیروناز حزین واهسته آوازدن كنایه در ف

زیرویا كمیونلی یخنی دیدكلری طعام ف

زیبر دبی بر دینور فرطنه ف

زیغ بر نوع دوشمه وجمعیت خاطر ونشاط وراحت وفراغت معنالرینه كلور ف

زیغالك بیوك پیاله معناسنه در ف

زیف زفت زیلادن صمغ معروفدن وكناه وگستاخی وبیادبی معناسنه كلور ف

زیفنون برشهردر ف

زیك اورتك بزی ورسم اورنكلری وتقویم استخراج اولنان كتابدر وبر الاجه سرچه اسپنوز قوشی ف

زیكا زند یا زند لغتنده ریح وباد معناسنه در ف

زیگر آوردی شیشبر وبال ایله اوردقده چیقان صدا ف

زیلو سطرنجی پلاس وكلیم

ژ اشبو حرف زای فارسیه ترتیب حروف عثمانیه ده اون دردنجی حرف اولوب حساب وعلوم دائر اولان كتب ورسائلده حرف زای معجمه مثللو یدی عددینه دلالت ایدر

ژ حروف عثمانیه دن اون دردنجی حرفك اسمیدر

ف ژاژ هرزه: هذیان لزومسز باطل سوز

ف ژاژخا هذیان بیجی: بوق بیجی

ف ژاژخای بمعناه ایضا

ف ژاژخایان ژاژخایلر: هرزه جیلر

ف ژاژخوژ هذیان بیجی: ژوژك كمسنه

ف ژاله شبنم: چه وقراغی

ژای حروف عثمانیه دن اون دردنجی حرفك اسمی

ف ژرف درین عمیق اولان

ف ژرف بین اهل دقت وفطانتلو اولان

ف ژنده پارچه پارچه یمانی خرقه اسكی یمانی اثواب

ژنده پوش اكتسا ایدن دیلنجی ودرویش كمسنه سائل: كدا

ژنگ مانی نقاش كتابیدر وقوجه لقدن باغضیدن یوزده وجهه ده اولان بورشغله دینور

ژنگدان جرس وچاك وچنقرق ودف یولی معنالرینه در

ژنیان نانخواه: نخوهٔ هندیه: كمون ملوكی دیدكلری تخمدر

ژوژ كرپی دیدكلری حیواندر

ژولیده قارشیق موروش بربرینه كیرمش طولاشمش طارمطغاز پریشان اولان

ژولیده موی صاچلری قارمه قارش وپریشان اولان

ژیان دارغین: قیزغین حشمه كلمش اولان

ژیوه جیوه: زیبق

ژابیژ وراتیقه تعبیر اولنان نباتدر

ژاژ برنوع بیاض اوتلق ادیدر

ژاژومك بوكرنجه دینلان غله

ژاژه وراتیقه دینلان نبات

ژاغر قوش قورساغیكه قوشلك معده سی منزلنده در

ژالكه كرتنكله برماغنه مشابه براوتدر

زاو خالص وخلاصه معناسنه در

زخ سکیل تغیر اولنان علت ونالهٔ وزاری وحزین آواز معناسنه

زخار نعره وفریاد وقاتیلق وشدت

زد صمغ معناسنه

زدوار بو اسمله معروف کوکدر

زده آزده مخففدر که ایکنه باطرمق

زدد یجرق طعام ایتمك

زرفا درین وعمیق صو

زرفی اهل دقت وصاحب احتیاط وعمیق

زغار برنباتدر بویاجیلر استعمال ایدرلر وقاتیلق واستحکام ونعره وقورقنج آواز

زغاره طاراتمکی ودوزکون دیلان تسنه وعموما حیوانات کوبکی ونعره وشماطه

زغاله بو دخی

زغاو روسبی وقحبه وقحبه خانه

زغزغ برنسنه تناول ایدرکن ویا غضبدن ناشی دیشلردن ظاهر اولان نجرنی ویا برشنه بوشالدرکن پیدا اولان جاقردی

ف **زغند** یرتجی حیوانك دامه کرفتار اولدقلرنده مهول ومهیب آوازینه ویکلك ومتانته دینور

زف یاش ورطب

ف **زفره** آغزك اطرافی وچوره سی

ف **زفك** کوز جباغی

ف **زفکاب** جباقلی صوکه کوزدن اینر

ف **زفده** ایصلنمش وبیتارمش

ف **زك** زکیدندن امرحاضردر

ف **زك** کذلك

ف **زکاره** معاند ومتمرد معناسنه

ف **زکاك** کور وخشم معناسنه در

ف **زکان** زکیدندن مبالغه ایله اسم فاعلدر

زکیدن قهر وغضبدن کندی کندیسنه مرلدانمق وصوقرنمق وهوردنمق

ف **زکس** کلمهٔ انکار وحاشا کبی

ف **زکفر** متحمل وصبور

ف **زی** کول وآیازمه واصفهانده برقریه

ف **زیان** کوکره یجی وخشم آلود معناسنه در

زیر کول وآیازمه معناسنه در

س — اشبو حرف سين مهمله ترتيب حروف عثمانيه‌ده اون بشنجی حرف اولوب حساب وعلوم دائره اولان كتب ورسائلده التمش عددينه دلالت ايدر

سا (ف) — سوريجی: سوردجی سورشديريجی اولان وكبی بكزر: مثل مشابه اولان سسابديجی: سوكوب صابيجی: شتم ودشنام ايديجی اولان

سابح — موده يوزن: وصويه باتمز اولان

سابحات — سابحه‌لر: سفينه‌لر كيلر ويلدزلر نجوم ومؤمنلرك جانلری ارواح المؤمنين

سابحه — يوزر اولان ديشی نسنه

سابع — يدنجی: هفتم التنجيدن صكره ومتعقب اولان

سابعا — يدنجی اولق اوزره

سابغ — اوزون مكمل تام مفصل اولان

سابق — سبقت ايديجی ايلرو كيجی اولان تقدم ايديجی مقدم اولمش اولان كچمش اولان وك واقع اولمش اولان

سابقا — كچنده اوّل الرده: مقدما

سابقات — ملائكه‌لر وسابقه‌لر

سابقه — كچمش اولان ومقدم وقوعبولمش اولان كيفيت وماجرا

سابقين — كچمش زمانده موجود اولنلر

ساتر — ستر ايديجی: اورتيجی قاپلايجی

ساجد — سجده ايديجی: نمازده باش يره اكيجی

ساجع — دائما سوزی مقفی سويلين آدم واصلا دونميه رك بر طريقه اوزره اقدام ايدن كمسنه

ساح — ساحه‌لر ميدانلر: خانه حوليلری ودكز كنارلری قييلر ياليلر

ساحات — بمعناه ايضا

ساحب — برنسنه‌يی بر يوزنده چكوب سوركليجی

ساحه — آچيق ميدان خانه حوليسی ودكز كناری قييی يالی

ساحر — سحرباز: سحر ايديجی كمسنه

ساحر سحرباز قاري

ساحق سحق ايدیجی: ازیجی: دوکوب توز ایدیجی اولان

ساحل دکز یالیسی وتهر کناري

ساخت یاپلمش ویاپمق

ساختکی ساخته لك: قالبلق

ساخته قالب: مغشوش وبغیر حق تقلیدا اوزره یاپمش اولان .

ساخر مسخره ایدیجی: مسخره لق ایدیجی

ساخط دارغین: مغضوب کوجنمش اولان

ساد سد ایدوب قاپیجی اولان

ساد الرمق اولو مجلکسنه نلی صوك نفسی جیمسنه مانع اولان

سادات سیدلر برقومك بیوکی اولولق ومعتبر وسرکرده سی اولان آدملري وپیغمبر علیه السلام حضرتلرینك نسل وتغلرندن اولان ذوات حضرتی

سادة بمعنا یصا وسیادت سیدلك وحکم وحکومت بیوك وسرکرده اولمق

سادج ساده اولان: قارشق ولمیان

سادس التنجي لسنجید نصکره اولان

سادسا التنجي اولمق اوزره

سادکی ساده لك: صافلق وحیله دن خالي اولمق وزینتسز اولمق

سادن کعبهٔ معظمه یلخود بتخانه خادمی وخدمتجیسی اولان کمسنه

ف ساده صافی: تمیز: خالص اولان وزینتسز اولان وحیله دن خالی ودنیادن بیخبر اولان

ف ساده دل یورکی تمیز وحیله دن خالي اولان

ف ساده کار قویوجی صنافك برفرقسی

ف ساده لوح لوح خاطری غم: وکدر وغصه الایشدن خالی اولان وجاهل نادان اولان

ف سادج هنددن کلور برنوع یپراق

ف سادج ساده اولان قارشق ومختلط ومرکب اولمیان

ف سار سر باش: رأس وصغرجق تعبیر اولنان قوش: ومحل مکان برشینك کثرت اوزره موجود اولدیغی محل

ف ساز سرور ومسرت سبب اولان

ف سارا خالص صافی محض اولان

ساربان دوه جی

سارق سرقت ایدیجی: خرسز دزد

(ساريج) صو محافظه سنه مخصوص اولان بيوك ظرف يرالتنده اولوب اوزرى كرو باقيه اولور وميرى سفينه سنه مخصوص تيموردن مصنوع چاركوشه صو ظرفى

ساری سرايت ايديجى بولاشيجى اولان كندو حكم وتأثيرينى توسيع ايدوب اطرافه يايدرمغه مستعد اولان

سارية بمعنا. ايضاً وديرك ستون

ف ساز يايجى : دوزيجى : ايديجى اولان وچالغى موسيقى آلتى وطاقم : سلاح : ادوات اوادانلق : اسباب

ف سازبان اسباب وطاقمنى قوشانوب كوسترش ايديجى اولان

ف سازش يابلش : قورولش

سازكار موافق : اويغون ويار اولان

ف سازكارى موافقت : اويغونلق

ف سازنده چالغيجى واويدوروب تنظيم وترتيب ايديجى

ف سازى يابجيلق : يابمق : ايلمجيلك

ساسه سازلرينك وبوك حيوانلرى بيمار ايدوب باقيجى اولان كمسنه

ساطح بربوزينى يايوب چار اولان خالق السموات والارض حضرتلرى

ساطع پارلاق : روشن اتلدايجى : مضيء ومنور اولان

(ساطور) ات قيمنه قوللانلور معلوم بيوك بچاق

ساع ساعتلر ووقتلر : زمانلر

ساعات بمعنا. ايضاً

ساعة وقتك برجزئى كه شمسك نصف نهاردن ايكى دفعه متواليه مرورى بيننده اولان مدت يكرمى درت جزء اعتبار اولنوب هربر جزئنه برساعت دينور وعموما وقت وزمانك بر مدت جكزى واجل ووقتى وقيامت زمانى و.و. زراع

ساعد انسان قولنك ديرسكدن بيلكه قدر اولان قطعه سى

ساعور اوجاق : فرون : تنور واتش

ساعوره نار

ساعى سعى ايديجى چالشيجى اولان وسعايت يليجى غمز ايدوب قوغليجى اولان ويايان كيدن خبرجى

ساغر قدح : پياله : جام

سافر يوزى : سفر ايديجى واليجى سفير وكتابت سفر وكتاب ترتيب ايديجى

سافرة يوزى بلوكى : يوزى طاقمى

سافك: سفّاك: سفك ایدیجی دوکیجی اقدیجی اولان

سافل: الچق اولان: اشاغی اولان

سافله: برنسنه نك اشاغی طرفی

ساق: دیز ایله طوپوق بیننده اولان اینجك قطعه سی ایجك واغاجك کوکی ایله دالری بیننده یاخود اوتك کوکی ایله یپراقری بیننده اولان صاپی وکوده سی ورأس مثلثه متصل اولان ضلع که قاعده لرین ضلعك ماعداسیدر

ساقه: اردونك کیروسی اولان عسکر طاقمی مؤخر الجیش

ساقط: سقوط ایدیجی دوشیجی واناسی قرنندن دوشان چوجق وباطل وخطا اولان سوز واعتباردن دوشوب رذیل وذلیل اولان

ساك: صو اریجی ایچه جك ویریجی وافندیسنه ومسافرلره شربت وشراب ویرمکه مأمور خدمتجی

ساقیه: ساقیلق ایدن قیز وباغچه ویرلره صو یولی وقیودن یا نهرلردن صو چکمکه مستعمل برنوع طولاب

ساكب: دوکلان: دوکلیجی اقدیجی اولان

ساكت: سکوت ایدیجی خاموش اولان سوز سویلمیان صوصان صوص اولان

ساكن: قرار وآرام اوزره اولان وبر محله اوطوروب قالان متمکن ومتوطن ومستقر اولان وحرکتده اولمیوب حالی اوزره دوریجی: و حرکه سی اولمیوب مجزوم اولان وملایم وطاتلو ونرم اولان شدتدن خالی اولان

ساكوته: سکوت: خاموشی صوصرا ولمق

سال: سنه ییل: اون ایکی ماه مدتی شمسك فلکده تکمیل بر دورینك مدتی ف

سالار: قبیله رئیسی: طاقم باشی سر عسکر: سردار: سرکرده ف

سالب: قهر وجبر ایله قاپوب آلیجی وبرنسنه نك وجودینی یاخود وقوعنی انکار ایدیجی یاخود عدم وجود وعدم وقوعنی ذکر واثبات ایدیجی اولان

سالح: سلاحلو مسلح اولان

سالخورد: اختیار: مسن: یاشلو اولان کمسنه

سالخورد: بمعناه ایضا

سالخورده: بمعناه ایضا

ف ... بمعناه ايضاً

ف سانديد بمعناه ايضاً

ساله ماضيده كلوب كچن كلمش كچمش اولان

سالا سلوك ايديجى يوله كيريجى يول طوتوب كيديجى اولان

سالم عيبدن ونقصاندن خالى وبرى اولان صاغ وقصورسز اولان وبلا نسنده الف واو ويا بولنميان كلمه

ف سالوسر طاتلو سوزلو حيله بازو يلانجى كسنه

ف سالوسى حيله ويلان اولان طاتلو سوز

ف ساله باشلو ياشنده اولان يللق سنه لك اولان وارد ونك اكسه سنده طوران عسكر طائفه

ف بكرصد ساله يوز ياشنده اختيار آدم

ف سالها سالر: سنه لر: ييللر

ف ساليانه سنه سنه ويريلان برنوع ميرى تكليف

ف سام قوس قزح وعلا تم سما دينيلان كبركه بعضاً يغمورلو هواده كوك يوزنده كوريلور ودماغه عارض اولان برشيش ملق ونجم تاريخنده مشهور بركسنه اسميدر

سام زهرلو اولان وبرنوع روزكار اسميكه احسانا ويجوزا اولدقده سمى خلو جورد: سخاوت صاحبى اولان سخى وجوانمرد اولان

ف سامشوار قوس قزح اوزرينه بنمش باخود سام يلنه بنمش اولان

ف سامان طاقم: اسباب: ترتيب تدارك وصلاح انتظام رونق: رواج وراحت سكون: قرار وارام: اطمئنان واوج كار: حد: حدود: سنور: نهايت وسعت عصمت: نزاهت: تميزلك وعقل ادراك: ذهن

ف ساماسون عقل بربادايديجى مجنون ودلى ايديجى اولان

سامه سملو: زهرلو اولان حيوان

سامغ بيغوب اوصانمق: بزمك بيزار اولمق

سامع اشيديجى: استماع ايديجى اولان

سامعه حيواناتده اولان ايشيديجى قوت واشيدجيلك قوتى

سامل معيشتنى دائما اصلاحه سعى وكوشش ايدن كمسنه

سامن باغلو: سميز اولان

سامَه: صیغه‌جق والتجا ایده‌جك محل

سامی: یوکسك بوجه: رفیع رفعتلو اولان وصدراعظم طرفندن صادر اولان

سان (ف): بکزر: کبی: مثل: نظیر شبیه اولان: سبب موجب ورسم: قانون: قاعده اسلوب

سانح: سنوح ایدیجی: ظهور وصدور ایدیجی اولان

سانحه: وقوع: وقعه: ظهور ایدن خصوص

ساهِرَه: ارض: زمین یر یوزی وقیامتده حشر مخلوقات ایچون تجدیداً اولنه‌جق ارض: وجهنم

ساهُور: کیجه وقتی او یانق اولمق وقمرك خلافی واورتیسی که عربلر زعمنجه وقت خسوفده قمر اکا کیرمکله قرالمق اولور

سای (ف): سا، سوریجی: سوریجی سورشدریجی اولان وکبی بکزر: مثل: مشابه اولان وجلاجی جلا ایلیجی اولان

سایبان (ف): کونشدن محافظه ایچون آچلان کولکه‌لك وشمسیه وچادر وتنته

سائِبَه: آزاد اولنمش کوله: ویا جاریه وایشندن معاف قلنمش دوه ویا بشقه حیوان

سائِر: سیر وحرکتده اولان یورویجی کیدیجی: ویولجی سیار اولان وباقی: ماعدا بشقه: دیکر: اجزا اولان

سائِس: والی: حاکم: ضابط وآت قسمنه تیمار ایدن خدمتکار

سائسخانه (ف): یولجینك یولك حیوالجی

سایشن (ف): سورشمك: سورشدرمك

سایِع: صالمه اولمغله تلف وضایع اولان

سائِغ: بوغازدن قولای قولای کچن طعام وشراب

سائِق: سوق ایدیجی: سوریجی دوریجی حاید الایجی اولان

سائِقَه: دورتوب سوق ایدن شئ

سائِل: دیلنجی: کدا: وسیلان ایدن: آقیجی اولان

سائِمَه: اوتلغه: صالیویرلمش حیوانات

سایَنك: سورشدریجی: سوریجی وجلاجی

سایَه: کولکه: ظل وحمایت صیانت

سایَبان: کولکه‌لك: شمسیه تنته

ف **سایه‌دار** کولکه‌لو اولان کولکه ایدن

ف **سایه‌گاه** کولکه‌لك اولان محل

ف **سایه‌گستر** کولکه یایجی کولکه ایدیجی اولان

ف **سایه‌نشین** کولکه‌ده اوطوران وقضا وکدورت عالمدن بری وسالم اولان

ف **سایید** سورلمش وبیرانمش اولان کیه یکه اسکیمش اولان ثواب

ع **سَبّ** سوکمك: شتم ودشنام ایتمك: سوکوب صایمق

سِباء اسیر ایتمك وبرکسنه‌یی وطنندن اوزادوب غربته دوشورمك

سِباب سوکوب صایمق: شتم ودشنام ایتمك

سَبّابه شهادت پرمغی

ف **سَبّابه‌گز** حیران وتعجب قالوب پرمغین اصرمقده اولان

سُبات اویجو وراحت: ارام وبر نوع مرض که اویجودن کوزن آچوب باش قالدرمغه اقتدار اولنمیور

سَبّاح سباحت ایدیجی: صوده یوزیجی اولان

سُبّاح سابحلر: صوده یوزیجی اولنلر

سَباحه صوده یوزمك: صویه یاتماق

سِباع سبعلر یعنی یرتیجی حیوانلر

سُباعی یدی حرفدن عبارت کلمه

سِباق برکسنه نك ایلروسنه کچمك ورتبه: واعتبار ومنزله سی زیاده رفیع اولوب شقعه دن تقدم ایتمك

سِباق وسَباقی عباره نك کلشی واولیله اخرنده اولان کلمات مسروده حاصل اولان معنا

سُبّاق سابقلر سبقت ایدوب ایلرو کچنلر

سَبّاك سبك ایدیجی ارید وب قالبه دوکیجی

سَباءا سبیلر: اسیرلر

سَبائك سبیکه‌لر: کولجه‌لر

سَبَب برشینك حصولنه وسیله والت اولان شی

سَبَب خفیف مقطعات شعردن بر حرف متحرك ایله بر حرف ساکن اتصالندن حاصل اولان قطعه

سَبَب ثقیل مقطعات شعردن ایکی متحرك حرفك اتصالی

سَبَبیه سبب وسیله والت اولمق

سَبْت جمعه ایرتسی کونی

اصحاب السبت یهود طائفه سی

سَبْح — ساحت؛ صوده یوزمك

سُبَحاء — سبوحلر؛ صوده یوزیجی اولنلر

سُبُحات — سبحه‌لر؛ مواضع سجود وانوار جمال الٰهی وجلالی وعظمت الٰهیه

سُبْحان — حق تعالی‌یی هر نوع نقایصدن وعوائبدن تقدیس و تنزیه ایلمك

سُبْحانَ اللّٰه — حق تعالینك تسبیحینی دا ایدوب هر نوع نقائصدن وعوائبدن منزه ومقدس وبری وخالی اولدیغنی قلبًا ولسانًا اقرار ایدرم معناسنده اولوب اكثریا تعجب وتنفر افاده‌سی ایچون استعمال اولنور

سُبْحانَه — بمعناه ایضاً

سُبْحانی — الٰهی؛ ربانی؛ صمدانی اولان

سُبْحَه — تسبیح دینلن دیزی بونجقلری ودعا ونافله نماز

سَبْحَلَه — سبحان الله دیو ندا ایتمك

سَبْحَنَه — بمعناه ایضاً

سُبْحه‌دار — لاینقطع تسبیح ایدن كمسنه

سُبْحه‌گَرد — تسبیح دور ایدیجی اولان

سُبْحه‌گَرده — بمعناه ایضاً

سَبْخ — اوزانچمك وایشدن فارغ اولمق وصلجحاب اولمق

سَبْر — اهل هیئت الوان؛ جمال

سِبْر — بمعناه ایضاً

سَبْز — یشل رنك اولان؛ خضر اولان واوت یشللك سبزه — ف

سَبْزپوش — یشل اثواب اكتسا ایدن وازری یم یشل اولان — ف

سَبْزرَنك — یشل رنكلو اولان؛ اخضر اولان — ف

سَبْزفام — بمعناه ایضاً — ف

سَبْزَوات — طعام ایچون قوللانلان یشللكلر — ف

سَبْزَه — طعام ایچون قوللانلان اوت مقوله‌سی — ف

سَبْزَزار — یشللكلو؛ چمنلك اولان محل — ف

سَبْزی — یشل رنك اولمق خضرت خضارت — ف

سَبْط — یهود طائفه‌سنك قبیله‌سی كه مجموع طائفه اون ایكی سبط اولنور وطورون ولد ولدی اوغلك اوغلی

سِبْطان — ایكی سبط ایكی طورون

اِسْبطان — پیغمبرك ایكی طورونی اولان حضرت حسن ایله حضرت حسین رضی الله عنهما

سِبْطیر — بمعناه ایضاً

سَبْع — یدی هفت

سُبْع — برشینك یدیده بری

سَبُع — وحشی یرتیجی حیوان

سُبْع — یدی هفت

سَبْعُون — یتمش؛ یدی کره اون؛ هفتاد

سَبُعی — وحشی یرتیجی حیوانه متعلق اولان

سَبُعِیَّة — یرتیجی حیوانك خاصه طبیعه سی

سَبْعِین — یتمش؛ سبعون؛ هفتاد

سَبْق — برینك ایلروسنه کچمك وحدینی تجاوز ایتمك حددن اوته کچمك وبشقه خصوصده نسبتله مقدم واقدام اولمق

سَبَق — درس؛ تعلیم

سِبْقات — قوشی ویوتنده یارش ایدن ایکی کمسنه

سَبْقَة — ایلرو کچمك ومقدم وقوع بولمق؛ وفائق؛ وفاضل اولمق

سُبْقَة — اوکدلیار شك میدانه قودقلری آقچه وباشقه شئ

ف سَبَقخوان — درس اوقویجی شاکرد

سَبَك — قالیه دوکمك صاغ ایتمك وعباره‌یی تنظیم وترتیب ایتمك

ف سَبُك — خفیف؛ یڭی اولان آغر وثقیل اولمیان ووقار وتمکین صاحبی اولمیان عقلسز خفیف مزاج اولان وعلاقه وقید وبوك وبار صاحبی اولمیان

ف سَبُكبار — یوکی وحموله‌سی خفیف اولان

ف سَبُكپای — ایاغی خفیف وچابك اولان

ف سَبُكپرواز — چابك اوچار سریع الطیران اولان

ف سَبُكرو — چابك یورویجی چابك کیدیجی اولان

ف سَبُكسار — عقلی آرقاسی بوش اولان

ف سَبُكسَر — فرومایه وسفیه ومفلس اولان

ف سَبُكعِنان — سریع الحرکه چابك قوشیجی ودیزکینه الماعتلو اولان

ف سَبُكمایه — قیمتسز واعتبارسز اولان

ف سَبُكمِزاج — بر حالده طورمیان عقلسز اویناق کمسنه خفیف مزاج اولان

ف سَبُكمَغز — بینیسی آز وعقلی قصه اولان

ف سَبَل — یغمور؛ باران وکوزه عارض اولوب پرده تعبیر اولنان علت

سُبُل — سبیلر؛ طریقلر؛ یوللر

سَبَلَة — بیغك اوست دوداقده حاصل اولان قیللردن عبارتدر

سَبَلناك — سبل علتنه کرفتار اولان

سَبُو — صو وشراب دستیسی وبرداغی

سبوت	سبتلر: جمعه ایرتسی کونلری
سبوجه	کچوك سبو، کچوك صو دستیسی
سبوح	هر لسانده وهر بار تسبیح وثنا اولنان حق جل وسبحانه حضرتلری
سبوح	یوزکج: صوده یوزن کمسنه
سبی	اسیر ایتمك
سبی	اسیر طوتلمش اولان
سبیکه	کولجه: ورقالیه دوکلمش آلتون ویا کومش صمونی
سبیل	یول: طریق: راه؛ و قاچه جق یول: قورتلمش وصو تقسیمنه مخصوص وخیراتدن اولان محل ومیری سفینه لرنده عسکرك صو ایچملرینه مخصوص اولان صو خزینه سی
ابن السبیل	یولجی
ابنای سبیل	یولجیلر
فی سبیل الله	الله یولنده الله عشقی ایچون
سپا	اوچ ایاقلو اسکمنی
سپار	تسلیم ایدیجی طاپشوریجی اولان
سپارش	تسلیم ایتمك: طاپشورمق ووصیت ایتمك: اصمرلمق وحواله ایتمك

سپارنده	تسلیم ایدیجی وصمارلایجی اولان	
سپاره	مصحفك برجزئی	ف
سپاس	حمد: ثنا: تشکر: شکر شکران	ف
سپاسدار	سپاس: وحمد: وتشکر ایدیجی	ف
سپاسداری	سپاس: وحمد: وتشکر ایتمك	ف
سپاسکذار	سپاس: وحمد: وتشکر ایدیجی اولان	ف
سپاسکذاری	سپاس: وحمد: وتشکر ایتمك	ف
سپاه	عسکر: عساکر: اردو جنود	ف
سپاهسالار	سرعسکر: باشبوغ	ف
سپاهسلار	بمعناه ایضا	ف
سپاهی	تیمار صاحبی اولان عسکر آدم	ف
سپاهیان	سپاهیلر: تیمارلو عسکرلر	ف
سپاهیانه	سپاهی یه لایق ویراشق اولان	ف
سپانخ	اسفناج کبی معروف سبزه در	
(سپد)	معلوم کچوك قابکر ایچنده اغاجدن اوریلوب یمشلر طاشیمغه قوللانیلور	

ف سپر: قلقان واورتی وصیغنجق محل وقلعه دیوارندن عسکر بدنلرینك ستر ومحافظه سنه مخصوص اولان قطعهٔ فوقانیه وسپارش ایدیجی اولان

ف سپرده: سپارش اولنمش اسمارلنمش اولان

ف سپس: بعد : صکره معناسنه در

ف سپسالار: دلال معناسنه در عربیده سمسار دیرلر

ف سپنج: قوناق: مهمانخانه مسافر قوناغی: وبجی قولیه سو ودنیا: دارفنا

ف سپنجخانه: بمعناه ایضا

ف سپند: نوشتی: بخور اوزرلك

ف سپه: عسکر: سپاه اردو جند

ف سپهدار: سرعسکر: باشبوغ

ف سپهداری: سرعسکرلك باشبوغلق

ف سپهر: کوك: سماء آسمان فلك

ف سپهسالار: سرعسکر: باشبوغ

سپرکی: دردوریغ وعنا ومحنت

ف سپهکش: سرعسکر: باشبوغ : و عسکر سوق ایدیجی اولان

ف سپیداق: بیاض: سفیدا اولان

ف سپیده: فجر صادق صبح ثانی : و استوبج دینلن بیاض بویا

سپیده دم: صباح وقتی

ست: آلتی شش بش ایله یدینجی

ستاد: آلش: الق

دادوستاد: آلش ویرش

ستاده: آلنمش: اخذ وقبض اولنمش اولان وقومنش: قونلمش وضع اولنمش اولان

ستار: عبادینك عیب وکناهلرینی ستر ایله عفو ایدیجی اولان خوجل وعلا حضرتلری

ستاره: یلدز: نجم وکوکب : اختر

ستام: آت رختی والتون یاخود کومش باشلقی

ستان: آلیجی: قبض ایدیجی: ضبط ایدیجی اولان ومحل مکان

ستایش: مدح: ثنا: ذکر جمیل وصف

ستاینده: مدح وثنا ایدیجی وصف ایدیجی

ستته: الّتی: شش عددی

ستر کاو: جاموس دریسندن معمول قلقان

ستد: اخذ ایتمك: الق: آلش

ستر: اورتمك: پوشیده ایتمك

ستر: پرده: اورتی

ستر: تراش ایدیجی

موی ستر: بربر

ستره: پرده اورتی محافظه قاب

سترده: تراش اولنمش: یولنمش قازنمش اولان

ستُرك	عظيم: كبير: بيوك اولان وقوى قوتلو شها متلو اولان ودارغين خشمناك تند حديد الطبع اولان
ستُره	استره دينلان تراش آلتى
ستم	عنف جبر جور زور كوج
ستم ديده	زور عنف جور جفا كورمش اولان
ستمرسيده	كندوسنه ظلم وستم واقع اولمش اولان
ستمكار	ظالم: جبار: بيداد اولان
ستمكر	ظلم وستمه كرفتار اولان
ستمكش	بمعناه. ايضا
ستمكرى	ظلم: جور ايديجيلك
ستوده	ممدوح: ذكر جميل ايله ياد اولنان
ستور	بنك حيوانى آت قاطر دوه اشك
ستور	استرلر: پرده لر: اورتيلر
ستوربان	سايس: قاطرجى اشكجى
ستوره	استوره دينلن تراش آلتى
ستون	التمش التى كره اونشست
ستون	ديرك عمود ركن
ستوه	ملول مكدر متألم كدرلو اولان ويورغون فرومانده عاجز وقاصر اولان وكدر: ملال: الم غم اضطراب
ستيغ	طوغرو ومستقيم ديكلمش نسنه

ستيز	غوغاجنك خصومت حقه بعض وعناد تعصب لجح معند متعصب اهل لجوج اولان	
ستيزه	ستيز: عناد: غوغاجى	ف
ستيزه خو	معند: غوغاجى اولان	ف
ستيزه رو	بمعناه. ايضا	ف
ستين	التمش التى كره اون سست شصت	
سجلت	يناقلرك: تازه ويومشق وحسن اعتدال اوزره	
سجد	بمعناه. ايضا	
سجاده نشين	شيخ: ملا: عالم علما	ف
سجالك	سجلر: بيوك صوقوغه لرى وكريم وجوامرد اولان كمسنه لر	
سجاده	معلوم برنوع كچوك كليم كه اكثريا نمازده قوللانيلور	
سجان	زندانجى حبسجى	
سجايا	سجيه لر خويلر اخلاق	
سججح	كوزللك: تازه لك. حسن لطافت	
سجيه	خوى: خلق: طبيعت	
سجده	نازده باشنى يره قومق	
سجده گاه	عبادته مخصوص اولان محل	ف
سجع	شعر اولميوب منثور اولان كلام قافيه لو اولمق ومنثور اولان كلام	
سجام	شديد صغوق	

سجاهز قرين: شبيه: نظير معناسنه در

سجل بيوك صو قوغه سى وسخاوت صاحبى جوانمرد اولان كمسنه

سجل محكمه ده حكم ومقاوله وعهد معقوله سى قيد اولنان كتاب ودفتر

سجلات سجللر: محكمه نك قيد دفترلرى

سجم كوز ياشى ويغمور مثللو دوكمك واقتمق

سجن زندان: محبس: حبسخانه

سجن زندانه قاپامق حبس ايتمك

سجنجل آيينه: مرآت

سجود سجده ايتمك. نمازده باشنى يره قومق

سجوف سجفلر: پرده لر: سترلر

سجول سجللر: بيوك صو قوغه لرى ومحكمه نك قيد دفترلرى

سجوم كوز ياشى ودوكوب اقتمق

سجون سجنلر: زندانلر محبسلر

سجيه خلق: طبيعت: خوى مشرب

سجيل قوملو جاموردن ياپلوب آتشده پيشه رك طاش كبى اولمش طوغله وبرنوع طاشكه جهنم آتشنده پيشوب اوزرينه اهل جهنمك اسملرى يازلمشدر

سجين جهنمك واقع برواديك اسمى وكناهكارلرك دفتر اعماللرى وضع اولنديغى محلك اسمى

سحاب بلوط: ابر: جو هواده حاصل اوله رق يغمورك وسيله سى اولان دومان مثللو ميغ

سحابه بمعناء ايضا

سحاة ناحيه: اقليم: ديار

سحار سحرباز: بويوكجى

سحاف ورم وايچه آغرى دينلن مرض

سحائب سحابلر: بلوطلر: ابرلر

سحب بمعناء ايضا

سحرور قره طاوق دينلان يبانى قوش

سحر صباحدن اولجه اولان وقت

سحرآميز سحر قاريشق وسحر واوخشار وسحر كبى تأثير ايديجى اولان

سحرباز سحر ايديجى جادى بويوكجى

سحربازى سحربازلق: جادولق

سحره ساحرلر سحربازلر جادولر

سحرخيز اركن قالقيجى ايكن صباحجى

سحرگاه صباح وقتى

سحرگه بمعناء ايضا

سحرگهان صباح وقتى هنكامنده

سحق برنسنه يى دوكوب ازمك

سحنه هيئت: اسلوب: قياف ورنك لون

سحور تجدید بیکی که وقت سحورده ینور

سحیق بعید اوزاق اولان وهمان کلاشلمز درجه‌ده مصنع کلام

سخا جوانمرد اولمق: الی آچیق ویورکی بویوك وکریم اولمق سخاوت

سخافت عقلی از اولمق عقلسز اولمق

سخاکار سخی اهل سخاوت اولان

سخاکاری سخاکارلق: سخاوت

سخانه سیجاق وقیزغین اولمق

سخاوة جوانمرد اولمق وجوانمردلك ایتمك محتاج اولنلر حقنده چوقا احسان ایتمك

سخت خسیس: ناکس بخیل اولان وپك چوق پك کثرت اوزره اولان وسرت درشت خشین اولان: و طارصیق صعبلر دشوار کوچ عسرتلو اولان وقتی پك سرت اولان یومشق اولمیان

سخت بازو قوی: زورآور شدید البطش قولی قوتلو اولان

سخت رو یوزی طارغین اولان

سخت گیر طوتدیغی نسنه‌یی کوجله ضبط ایدوب قوی وبرمز اولان

سخت لگام سرت آغزلو اولان آت

سختی سختلك: سرتلك: طارلق

(سختیان) چیزمه وسائره ایمالنه قوللانلور بر صوی تربیه‌لو دری

سخط کوجنمك: دارلمق: غضب

سخف عقلسز اولمق عقلی آز اولمق

سخن سوز: لفظ: کلمه: لاقیردی — ف

سخن آرا بزویجی: فصیح بلیغ اولان — ف

سخن آرایی فصاحت بلاغت لاقیردی کوزللکی — ف

سخن پرداز لاقیردی دوزوب فصاحت اوزره سویلیجی اولان — ف

سخن پرور بمعنا ایضا — ف

سخن چین لاقیردی طوپلایوب غمازلق ایدیجی جاسوس — ف

سخندان سویلدیکنی بلور اولان واهل فصاحت اولان — ف

سخندانی سخندانلك: فصاحت بلاغت — ف

سخن ران اهل فصاحت وبلاغت اولان — ف

سخن رانی سخن رانلك: فصاحت بلاغت — ف

سخن سرا اهل فصاحت کلام ترتیب ایدیجی اولان — ف

سخن سنج اهل فصاحت کلام تارتیجی اولان

سخن سنجى: سخن سنجلك: فصاحت بلاغت

ف **سخن سنان**: اهل بلاغت كلام بلور اولان

ف **سخن فهم**: سوز آكلار وعقللو اولان

ف **سخنگذار**: اهل فصاحت سوز يكوريجى اولان

ف **سخنور**: اهل فصاحت وبلاغت اولان

ف **سخنورى**: سخنورلك و فصاحت بلاغت

سخون: سيجاق: قيزغين اولان

سخونت: سيجاقلق: قيزغينلق: حرارت

سخى: جوانمرد اولان الى آچيق وكوكلى كريم اولان

سخيف: عقلسز اولان عقلى از اولان ويك يوفقه وسيرك طوقلمش اولان وصاحبه ومالسز و بيسز اولان

سخيفه: كذب يلان

سرد **سد**: قپامق طيقامق وبر شنه يى قپايوب طيقايان شنه وسائر اطرافندن يوكسك اولان محل ومانع وحائل وحاجز اولان شنه وعيب: نقيصه قصور

سداب: سدف دينلن نبات

سداجه: حسن خلق ساده دللك

سداد: راست وطوغرى وصواب اولمق

سداسى: اصطلاح نحوده التى حرفدن عبارت اولان كلمه

سداقة: پرده: حجاب: اورتى

سدانه: پرده دارلق: قپوجيلق ايتمك وكعبه معظمه يا خود بتخانه يه خدمت ايتمك

سدائل: سديلر: پرده لر: زارلر

سُدّة: قپو: در: باب وقپو اوكى اولان ميدان ودركاه وسد صمغ ويدنك بعض اعضاسنه ومساماتنه عارض اولور طوتقتلق

سُدَد: سده لر: قپولر: قپوسيد التلرى

سِدْرَه: بر نوع اغاج اسمى كه طربزون خرماسى جنسندندر يدنجى قات كوكده بر اغاج اولوب كيفيات مفصله سى تفاسيرده ذكر اولنمشدر

سدرة المنتهى

سدره نشين: سدره ده اوطوران ملائكه لر

سُدس: بر شنه نك التيده برى

سَدل: بر شنه يى اشاغى صاليويروب صارقتمق

سُدل: پرده: باشمق: نقاب حجاب

سِدل: بمعناه ايضا وانجودن ترتيبا ولنان صارتوكه كردانلق

سدن	پرده دارلق قپوجیلق ایتمك كعبهٔ معظمه ده یاخود بتخانه یه خدمت ایتمك
سدن	ستره پرده: اورتی
سدنه	سادنلر كعبهٔ معظمه یاخود بتخانه خدمه سی وقپوجیلری
سدید	راست طوغری دوست اولان ومحكم: متین قوی اولان
سدیر	خورنق كوشكنك كونبدی وعبادتكاهی
سدیل	نازك پرده: اورتی
سر	باش: راس ودپه: ذروه واوج: نهایت: غایت
سر	كیزلو اولان نسنه ومزار قبر
سرا	سرای: بیوك قوناق وتغنی ایدیجی ایرلایجی اولان ونقل وبیان ایدیجی اولان
سرآء	ممنون ومسرور ومحفوظ اولمق
سراً	كیزلو اوله رق خفیاً
سراب	سیجاق كونلرده چوراق یرلرده كوندز اورطه سنده صو كبی كورینان بخار وسیس ویوصارق
سرابستان	دنیا: عالم سفلا وسراب كورینان محل
سرابیل	سربالر كوملكلر
	باشدن اياغه وارنجه (ف)
سراپرده	پادشاه اوتاغی چادرلك بوزلق تعبیر اولنان پرده سی (ف)
سراج	فتیلی یناراولان قندیل وموم
سراج	آت وسائره ایری یاپان اهل صنعت
سراجت	سراج صنعتی ایرجیلك
سراجخانه	ایرجی دكانی وایرجیلر چارشوسی (ف)
(سراجه)	برنوع مرض
سراجی	پرلاق ضیادار اولان
سراچه	كوچوك سرای (ف)
سراد	متین وسختیان مقوله سی نسنه دیكمك
سرادق	خانه اورطه سنك یوقاری سنده چكلان پرده وچادر بوزلغی وخانه حجره
سراز	ایك صوك كیجه سی
سراره	بمعناه ایضاً
سراری	سریه لر: جاریه لر خلالیقلره اوطه لقلر
سراسر	باشدن باشه كلیاً مجموعاً (ف)
سراسیمه	شاشمش مضطرب حیران مختل الدماغ اولان سرسام اولان (ف)

سَراسيمه بمعناه ايضاً

ف سَراسيمكى سرساملك: اضطراب

ف سُراغ ايز: نشانه داغ: علامت

سُراغاز باشلانغج: ابتدا و ديباجه

ف سَرافراز باشنى يوقارى قالدران اعتبار و نفوذ صاحبى اولان

سُرّاق سارقلر: سرقت ايديجيلر خرسزلر

ف سَرامد بتمش: تكميل اولنمش اولان

ف سَرانجام ايشك صوكى عاقبتكار و وقعه و قوعه كلان خصوص

ف سَرانكشت پرمق اوجى: و ديپرسى

سَراويل ايچ طونى

ف سَراهنك چرقه‌جى عسكرى پيشرو عسكر: مقدمة الجيش

ف سَراى پادشاه و حكام قوناغى و بيوك قوناق و تغنى ايديجى ابرلايجى

سَراياء سريه‌لر: دشمن اوزرينه صوقلنان بلوكلرى

ف سِرايت بكجمك: بولاشمق كندو تاثيرى اطرافه يايدروب توسيع ايتمك

سَرايِر سريره‌لر: سرلر كيزلو نسنه‌لر

سَراينده تغنى ايديجى ابرلايجى اولان

سُرب قورشون ديدكلرى معدن

سَرباز باشى بوكى و باشى بوكلى و ذهنى مشغول اولان

سَرباز جسور يكيت جسارتلو اولان

سَربازى جسارت: بكيتلك جسورلك

سِربال كوملك قميص

سَربالين باش يصديغى يوز يصديغى

سَربجيب اوتانمقدن ياخود كدر ايتمكدن ياخود دوشمكدن باشى كوكسى اوزرينه صارقمش اولان

سَربراه يابوب فعله كتوريلمك اوزره اولان همان وجوده كله‌جك كبى اولان

سَربزمين باشى يره اكلمش اولان

سَربست آزاد اولان حكم و ضبط تحتنده اولميان

سَربسته باشى باغلى و يا اورتيلو اولان: قپالو كيزلو اولان

سَربستكى ازادلق: حكم و ضبط تحتنده بولنمامقلق

سَربسجود سجده ايديجى باشى يره دكديرجى اولان معناسنده تركيب فارسيدر

سَربسر باشدن باشه بستون

سربلند باشی کوکسك اولان اعتبار ونفوذ صاحبی اولان
سربمهر اغزی مهرلو اولان
سربند باشه باغلانه‌جق شنه وشیشه نك طاپه‌سی
سربها باش بهاسی خراج دیت
سربچه ال وبر مغفر: وطربقلر مجموعی
سرپوش باش اورتیسی: قاپاق
سرپنج باشه طاقیلان بر نوع جواهرلو زینت
سرتاب عنادجی: معتند: سرکش اولان
سرتاپا باشدن ایاغه واریجه‌یه قدر
سرتاج بر قوملك سرکرده‌سی واشرافی اولان کمسنه
سرتاسر باشدن باشه قدر
سرتیز اوجی سیوری وکسکین اولان
سرچشمه بیکار صو باشی پازمه
سرخان قورد دیلن بر نسیجی
ذنب السرحان فوره هویرمکی که فجر کاذبه تسمیه اولنمشدر
سرحد حدود باشی ایکی دولتك طپراغنك بربرینه بتشدیکی سنور محلی
سرحددار سرحد محافظه‌یه مأمور اولان سرعسکر
(سرداش) محرم ومعتمد کسنه

سرخ قرمزی: احمر وقرمزی بویا وصاری التون
سرخاب قان وشراب وقرمزی صو — ف
سرچپ بدنده ظهور ایدن صاری لکه‌در عربیده بهق دینور برص دن غیریدر — ف
سرخوان ذاکر باشی باش اوقویجی وجهرا وقوب اعلان ایتمك وسفره باشی — ف
سرخوش مست اولان ومسرور اولان — ف
سرخی قرمزیلق: قزللق — ف
سرخیل اتلو عسکر جماعتنك باشی وامری — ف
سرد دیمك واورمك وکلامی متصلا حسن ادا ایله ایراد ایتمك — ف
سرد صووق: بارد برودتلو اولان — ف
سردات یرالتنده اولان اوطه که کوزیجه سرین اولور — ف
سردابه بمعناه ایضاً — ف
سرداده باش ویرمش باش کوسترمش اولان — ف
سردار سرعسکر پاشا: باشبوغ — ف
سرداش سرداش: محرم ومعتمد کمسنه — ف

سردبیان: صوغوق وظرافتسز تکلم ایدن وصوغوق وظرافتسز اولان کلام

ف سرزرد: باش اغریسی

ف سردفتر: دفتر باشی دفتر باشنده اولان شئ

سرر: سریرلر، تختلر

ف سررشته: ایپ اوجی: فرصت بهانه وسیله

ف سرزده: باش اورمش باغش ویرمش اولان

ف سرزنش: باشه قاقفلق وباشه اورمقلق

ف سرسام: عقل وهوشی باشنده اولمیان

ف سرشوی: بریره وسرتراش وقادینلرك باش یقادقلری طپراق که گل تعبیر یدرلر

ف سرفه: وکسورمك واوکسورولوك علتی

ف سرسر: اهتمامسز تأملسز ملاحظه‌سز اولان

ف سرسری: اهتمامسزلك قیدسزلك عدم تأمل عدم ملاحظه عدم دقت ورنجا پقلین مقوله‌سی

ف سرشال: اغزینه قدر طوب طولو اولان

سرشت: خلقیت طبیعت طینت: خوی صبع: سشرب ترکیب

سرشته: مخلوط: مرکب قارشق اولان

سرشك: کوز یاشی: دموع

سرطاق: جهاننما یعنی خانه اوستنده اولان آچق اوطه: وبا دائره

سرطان: فلك بروجنده جوزا برجیله اسد برجی بیننده واقع اولان برجك اسمیدر که شمسك مذکور برجه دخولی حزیرانك طقوزنده اولوب موسم صیف واقع اولور

سرعة: چابکلك: آز وقتده چوق حرکت ایتمك

سرعسکر: اردونك باشبوغی امیر الجیش

سرعشر: قرآن کریمك هر اون ایت باشنده رسم ونقش اولنان اشارت

سرف: مصرفده حد لزومندن زیاده شئنه صرف ایتمك اسراف ایتمك

سرفة: برنوع قورد که اغاج یپراقلرینك دشمنیدر

سَرْفِرَازْ باشى يوكسكده اولان اعتبار رونقوز واقبال صاحبى اولاد شريف وعالى اولان

سَرْفِرَازِى ف شرف علو: يوكسكلك دولت: اقبال

سَرْفُرُو ف باش اكمه: تضرع ايتمك وباش ايكجى: متضرع متذلل اولان

سَرْفُرُودَه ف باشنى اشاغى اكمش اولان

سِرْقَه خرسزلق ايدوب چالمق اوغرلق

(سِرْكَاتِبْ) سر ومكتوم اولان خصوصات تحريرينه مأمور بولنان كاتب

سَرْكَارْ ف ناظر: مدير: كتخدا

سَرْكَرْدَه ف برقوم ياخود برجماعتك باشى ورأيسى واميرى وكرنده سى اولان كسنه

سَرْكَشْ اطاعتسز وعنادجى اولان

سَرْكَشِى سركشلك اطاعتسزلق عناد

سَرْكَنْكَبِين بال ايله سركه نك قارشمسيله حاصل اولان خوشكوار شربت

سَرْكُوبْ باشه اورمق وباشه اوريجى اولان

سَرْكُوبِى محله باشى: وبولك وصوقاق باشى

سِرْكَه معلوم اولان اكشى صو

سَرْكُذَشْت بربنك باشنه كلمش اولان وقعه

سَرْكِرَانْ ف دارغين: قيزغين غضوب اولان وسرخوش مست مخمور اولان ومغرور متكبر متعظم اولان وباشنه ثقلت عارض اولمش اولان

سَرْكِرَانِى ف سركرانلك باشنه عارض اولان ثقلت

سَرْكَرْدَانْ ف باشى دونمش سرسلم اولان

سَرْكَرْدَانِى ف باشى دونمك سرساملك

سَرْكَرْمْ ف قفاسى قيزمش مست سرخوش اولان

سَرْكُزِينْ ف هيسنك ايچنده انتخاب اولنمش الك اعلا اولان

سَرْكَشْتَه ف باشى دونمش شاشمش سرسام اولان

سِرْكِينْ ف كوبره بوق

سَرْمَا ف قيش موسمى: موسم شتا صغوق

سَرْمَايَه ف مالك: اصل قيمت ومبلغى كه انك كارى ايله تجارت رسمى كچنورلر

سَرْمَدْ دائم: جاويد: باقى بى زوال اولان

سَرْمَدِى الهى: ربانى: صمدانى اولان ودائم اولان

	سَرمَسْت	بك سرخوش اولان
ف	سَرمَسْتى	بك سرخوشلق حالى
ف	سَرمَشْق	يازى اوكرتمك ايچون طالبه ويريلان يازى مشقى
ف	سَرمو	قيلك اوجى: بك جزئى شى
ف	سَرموزه	قالچين وقالوس كبى جزمه اوزرينه كيلان اياق قابى
ف	سُرمَه	قاشله وكوزه سوريلان زينت
ف	سُرمَه‌چوب	سرمه سورمكه مخصوص خلال
ف	سُرمَه‌دان	سرمه حفظنه مخصوص قوطى
ف	سُرنا	زورنا دينلن چالغى بوروسى
ف	سُرگَر	پاپوشچى: كفشگر: بوزه‌جى
ف	سُرنازَن	زورناچاليجيسى
ف	سَرنامه	مكتوبك باشنده اولوب مخاطب اولنان كمسنه‌نك اوصافنى بيان ايدن خط
ف	سُرنائى	سرنا وزورنا دينلن چالغى
ف	سَرنگون	باشى آشاغى اولان آلت اوست اولان
	سَرو	مزارلقده كثرت اوزره بولنان برنوع اغاجك اسمى

	سروى نخى دينور
سَرو آزاد	برنوع سلوى كه بك طوغرى وكوزل بچملودر
سُرو	بوينوز: قرن: قدح پياله
سُروج	سرجلر آتابرلرى
سُرود	تغنى وترنم اوتمك ايرلامق: تركى ومانى وشرقى سويلمك
سَرور	برجماعتك باشى ورئيسى واميرى اولان كمسنه
سُرور	سونچ: سونمك شادمانى
سَرورى	جماعت باشيلك رياست امارت
سَروِستان	سلويلك: سلوى اغاجى چوق اولان يَر
سُروش	الله تعالى طرفندن خبر كتوريجى اولان فرشته
سَروقت	خالى وتنها اولان اوطه ويا دائره: خلوتخانه
سَروقد	بوى وقامتى سلوى كبى اوزون وطوغرى وبچملو اولان
سَرهنگ	چاوش: قواص: يساقچى
سَرِيَّة	دشمن اوزرينه چيقاريلان جرقه‌جى عسكرى
سَرِيَّة	اوطه‌لق اتخاذ اولنان جاريه

سرير: تخت اوزرنده پادشاه تختى وميت نقلى ايچون استعمال اولنان تابوت

سريره: اسراردن اولان كيزلو خصوص

سريع: چابك: جستجالاك آز وقتده چوق عمل ايدن

سريعا: سرعت ايله سرعت اوزره

سزا (ف): براشق: مناسب موافق اولان: لايق ولجزا مكافات

سزاب (ف): صوتره سى ديلن سبزه

سزاوز (ف): براشق: مستحق: مناسب اولان

سست (ف): يومشق: كوشك ضعيف بواش اولان

سطح (ط): برشيئك طيش يوزى

سطح مستوى: دوز وهموار اولوب بعض يرى يوكسك وبعض يرى الچق اولميان سطح

سطح مستدير: مقعر ومحدب اولان سطح

سطحى: سطحه متعلق ومنسوب اولان

سطر: صره دصف: ديزى وبر صره يازى

سطرلاب: اسطرلاب ديلن آلت رصد

سطوة: قهر: شدة البطش قوت هيبت

سطوح: سطحلر: شيئلرك طيش يوزلرى

سطور: سطرلر: صره لر: صفلو ديزيلر

سطوع: ضيا ونورك روايحه هوايه منتشر اولمق

سعادة (سع): سعيد وبختلو: وصاحب طلعت اولمق انجام كارى وفلاح اولمق

سعادتمند (ف): سعادتلو سعيد اولان

سعار: اتش: حرارت سيجاقلق وآجلق: جوع: كرسنكى

سعال: اوكسرك دردى

سعايت: غمازلق ايتمك: برينك عداوت ونقايصنى اظهار ايدوب حقنده شكايت وذم وحمل واسناد ايتمك

سعة: وسعت: كنشلك اچقلق وثروت: زنكينلك

سعة المشرق: شمسك حين طلوعنده نقطهٔ مشرقدن شماله ياخود جنوبه طوغرى واقع اولان آچقلغى

سعد: قوتلو وفرخنده ومبارك اولمق ومنجملر عندنده مبارك ومسعود عد اولنان كوكب وبوليه بر كوكبك حكمى بحتنده اعتبار اولنغله

سَعِيد مبارك ومسعود عد اولنان وقت

سُعَدَاء سعيدلر: سعيد ومبارك اولنلر

سَعْدَانْ مشتري ايله زهره يلدزلريكه مشتري‌يه: سعد اكبر وزهره‌يه: سعد اصغر تسميه اولنور

سَعْدِ اَكْبَرْ

سَعْدِ اَصْغَرْ

سَعْدَانَه قاريلوك مملري باشلري

سَعْدَيْن مشتري ايله زهره يلدزلري صاينلق تسنه‌لك نرخ وبهاسي

سُعْلَة اوكسرك دردي

سُعُود سعدلر: مبارك اولان يلدزلر

سُعُودَة يلدزلرك سعد اولمسي

سُعُوط انفيه كبي برونه چكه‌جك دوا

سَعْي برايشه چالشق بجيره‌يم ديو غيرت ايتمك برشئه يجي قوه‌دن فعله كتورمك بابنده ايتر ايشلمك وعمزا يدوب قوغولق: غمازلق

سَعِيد مبارك: فرخنده حكمي منفعت عاميه باعث اولان وانجام كاري منفعت وخيره واصل اولان

سَعِير اتش: نار وآتشلك علوي: لمب وجهنمك برطبقه‌سي اسمي

سَغَابَة آچ اولمق: آجقمق

سُغْرِي حيوانك صغيرتسي كه بودلري بلنه برلشديكي يردر

سِفَاح زنا ايتمك: زنپاره‌لك ايتمك

سِفَاد اركك دشي‌يه آشوب چفتلشمك

سِفَار يولجيلك ايتمك سفرايتمك

سَفَارَة ايلچي اولمق: وايلچيلكه كيملك وايلچي يلخود ايلچيلر ايله معيت مأمورلري اولنلرك هيئت مجموعه‌سي

سَفَارَتْخَانَه ايلچي قوناغي

ف سِفَارِش سپارش: اصمرلمه

سَفَّاك سفك ايدبجي: قان دوكيجي قانلو: قاتل كسنه

ف سِفَال چناق وچولمك وسقسي پاره‌لري

سَفَالَة سفيل اولمق: اشاغيلق الچقلق

ف سِفَالِين چناق چولمك مثللو چامورودن عبارت ومصنوع اولان شئ‌نه

سَفَاه عقل وادراك خفيف ونافص اولمق ومعاشر عصو... عقلسز اولوب حددن زياده

بلاضرورة مصرف ايتمك

سُفَهاء سفيه‌لر؛ عقل و ادراكلري ناقص وخفيف اولنلر

سَفاهَت عقل و ادراكي خفيف وناقص اولمق وعقلسزلق؛ بدلزومسز حظ نفس ايچون تصرف ايتمك

(سَفائِن) سَفينَه سفينه‌لر؛ كميلر، كشتيلر

سَفتَجَه بوليچه؛ بر بلده‌دن بر كسنه‌دن آقچه ويا متاع آلوب مبلغني ويا قيمتني كشفته بلده‌ده تحصيل ايتمك ايچون اول كسنه‌يه ويريلان تنسته

سُفْتَه دلنمش؛ مثقوب، ثقب اولنمش اولان

سُفْتَه گوش قولاغي دلنمش اولان

سِفْر كتاب؛ مكتوب

سَفَر يول؛ يولجيلق ودشمنه مقابله ايتمك ايچون يوله چيقمق، دشمنه مقابل كيتمك

سُفَرا سفيرلر؛ ايلچيلر

سَفَرْبَر يولا اورزنده اولان ويوله چيقمغه حاضر ومستعد اولان

سُفْرَه طعام الندۀ يايلان مشين وياكرباس

سَفَرجَل ايوه، دينلن ميوه

سُفرَه نِشين سفره‌يه اوطورمش اولن

سَفَرِي سفر ويولجيلغه مخصوص ومتعلق ومنسوب اولان

سَفْسَطَه صورت ظاهرده صادق لكن حقيقتده كاذب اولان قياس

سَفْك دوكوب آقيتمق يره دوكمك

سُفْل آلچقلق؛ آلچق اولمق سفالت

سُفْلان عطارد ايله زهره يلديزلري

سُفْلَه آلچقلق؛ آلچاق اولمق سفالت

سُفْلِي آلچق اولان تحتاني زيراني اولان وفرومايه ناكس وبي اعتبار اولان ودنيوي دنيايه منسوب ومتعلق اولان وعلم هيئت اصطلاحاتندن اولوب مركز عالمدن بعيدلري متقدمين قولنجه شمسك بعدندن ومتأخرين قولنجه كرۀ ارضك بعدندن زياده بعيد اولمغله عطارد ايله زهره نام ايكي سياره‌يه ديرلر

سُفْلِيّات عالم دنيايه متعلق اولان امور وخصوصات وامورك جزئياتي

سُفْلِيَّه آلچقلق؛ عدم اعتبار

سُفُن سفينه‌لر؛ كميلر، كشتيلر

سُفُوف توز اولمش دارو

سُفَه سفاهت ایتمك عقلسزلق ایتمك

سُفَهَاء سفیه‌لر: عقلسز کسنه‌لر

ف **سَفِید** آق بیاض: ابیض اولان

ف **سَفِیدَاب** اسفیداج دینلن بیاض بویا

ف **سَفِیدَاج** بمعناه ایضاً

سَفِیر ایلچی: بعض مصالح جسیمه رؤیتی ایچون دولتدن آخر دولته ارسال اولنان مامور

سَفِینَه گمی کشتی: دکزده یول ایتمك ایچون راکبا اولنان نکنه

سَفِیهَه سفاهت ایدیجی اهل سفاهة عقلسز ادراکسز اولان ایو ایله فنایی فرق ایتمز اولان

سَقَا صوطاشیجی: صوصاتیجی

سُقَاة ساقیلر: ایچلجك ویریجیلر

سِقَاط بو برلیه علی التناوب تکلم ایتمککه متکلم برکلام سویلر ایکن مخاطب سکوت ایدر بعده مخاطب سویلیوب متکلم اول سکوت واستماع ایدر

سُقَاط ساقط اولنلر: اعتبارسز

سَقَام خسته‌لق مرض کیفسزلك

سَقَامَه خسته‌لق مرض کیفسزلك: وزیان نقصان: ضرر

سِقَایَه برینه صو ویا بشقه ایچه‌جك شیء ویرمك: وصو ایچه‌جك قاب

سَقَر جهنمك براسمی ویا بر طبقه‌سنك اسمی

سَقَط خلقنده تمام اولمیان دوشك وچقماقدن چیقان آتشلر

سَقْط اصلا برایشه یرامیان نسنه وکلام وکتاب وحسابده واقع اولان خطا وزله ومتاعك بوزوق وکثرواشا غیسی

سَقْطَه یاکلش: خطا: زلت

سُقْع نلچیه: طرف: مملکت قطعه‌سی

سَقْف خانه دامی: اوتوانی آسمانه

سَقَم خسته‌لق: مرض کیفسزلك وخطا: یکلش: زلت

سَقْمُونْیَا برنوع دوا اسمی

سَقَنْقُور مکتوب وامثالی صارمغه مستعمل اولان تیمار

[illegible] کوشه دلبند پاره‌سی

سُقُوط یوقاریدن اشاغی دوشمك

سُقُوط سقفلر: داملر: تاوانلر اسمانلر

سَقِیم خسته مریض کیفسز اولان ویاکلش اولان خطاسی اولان غیر صواب اولان.

سكات سكوت: صوص اولمق ساكت اولمق
سكارى سكران اولنلر: مست وسرخوش اولنلر
سكاك بچاقجى: چاقيجى
سكاكين سكينلر: بچاقلر
سكاك فكر: انديشه: دوشنمك
سكاك گفتگو لاف: لاف ويرمك قونشمق
سكان بچاقجى: چاقيجى
سكان كمينك دومنى: ودومنك بكرسى وبر محله ساكن اولنلر: اهالى: سكنه
سكة زوقاق: صوقاق واجه اوزرينه ضرب اولنان تمغا وبعض جنس درويشه مخصوص اولان كلام
سكت ملكوت ايمك ساكت اولمق
سكتة سكوت صوص اولمق ولازمى كسلمك وبرابنى كوريلمسنه واجراسنه انقطاع وطور غنلق عارض اولمق
سكتة تا صوص وخاموش وساكت اولان
سكر مستلك: سرخوشلق
سكر شكر دينلن طاتلو نسنه
سكر مكرر نبات شكرى: قند
سكرات سكرلر: سرخوشلقلر
سكران سرخوش: مست اولان

سكرة سرخوشلق: سستلك
سكرى سكران ومست وسرخوش اولنلر
سكرين شكردن عبارت ومصنوع اولان وشكركبى طاتلو اولان
سكك سكه‌لر: زوقاقلر: صوقاقلر
سكن عدم حركت: طورمقلق
(سكنا) سكنى: سكونت ومحل اسكان: خانه قونا ق
سكنات سكنلر: عدم حركتلر
سكنة ساكن اولنلر برمحلده اوطوروب توطن واسكان ايدنلر
سكنجبين بال ايله سركه نك قارشماسيله حاصل اولان بر نوع شربت
سكنكبين بمعناه ايضاً
سكنى سكونت: راحت: آرام آسوده‌لك ومحل اسكان خانه: قوناق
سكوت صوصمق: خاموش اولمق ترك كلام ايتمك
سكون ديكلك: طورمق قيملدامامق وحركتدن فارغ اولمق ارام ايتمك
سكونة بمعناه ايضاً
سكة الجه اوزرينه ضرب اولنان تمغا

وبعض جنس دروبشه مخصوص اولان کلاه

سِکّه‌دار — انجمه کسرا اولان مستقل پادشاه

سِکّه‌کَن — ضربخانه‌ده سکه قازمغه مستخدم اولان کمسنه

سِکّیت — ساکت : خاموش : صوص اولان

سِکّیر — سرخوش : مست : سکران اولان

سِکّین — بچاق دینلن کسیجی آلت

سَکینه — وقار : تمکین : آرام آسوده‌کی وبنی اسرائیله انعام اولنمش برشی که یدقدر تلو مصنوع وبرتابوت درونده وضع اولنه رقمحلدن محله کزدررلر ایدی نصرت وانعامدن وسائره دن خبر ویررلر ایدی

سَگ — کوپک : کلب : ایت

سِگال — فکر : اندیشه : دوشونمك وکفتکو : لاف : لاقیردی قوکشمق

سَگان — سکلر : کوپکلر : کلبلر

سَگالَر — نوع : جنس : درلو : صوری

سَگبان — معلملرده موجود برنوع تفنکلو عسکرکه سکمن دینلور ایدی

سَکی — شراب : خمر : باده

سَل — برشنه یی برشنه ایچندن صیروب چیقارمق صیرمق

سِلاح — التحرب : جنك ایچون اولان آلت

سِلاحخانه — سلاح حفظنه مخصوص اولان محل

سِلاحدار — افندیسنك سلاحنی حفظنه مأمور اولان خدمتکار

سِلاحشور — سلاحلو جنکه مستعد اولان : دولت علیه‌ده بررتبه اسمیدر

سَلاسَت — انقیاد : ملایمت ککزلك یواشلق وکلامك فصاحتی وکوزللکی

سَلاسِل — سلسله‌لر : زنجیرلر وزنجیر کبی اولان شیشکلر

سَلاسِل — پك طاتلو ولذیذ اولان صو

سَلاطه — بدزبان ودلازار اولمق ایچی لاقیردی سویلمك

سَلاطین — سلطانلر : پادشاهلر

سُلاف — شراب : خمر : باده

سُلاف — سلفلر وبرمنصبده ویابرمحله ویابرحکومتده برکسنه دن اول بولنمش اولانلر

سلافه — شراب: خمر: باده

سلاف — لسان فرنده مالك بلاغتلو سخنور واهل فصاحت اولان كمسنه

سلال — ورم علتی قوردی خسته‌لق علتی

سلاقه — برنسنه‌دن صیزیلوب چيقان شی: ولد: فرزند چوجق: زيت

سلام — كدر وقضادن خالی وبری اولمق وسلامت ليچون دعا ايتمك وسلامت دعاسی

سلام عليكم — اوزريكزده سلامت حاضر وكدر وقضا اوزريكزدن غائب اولسون معناسنده دعادر

[illegible]مة — در روقضادن قورتلمق

[illegible]ئل — سلسله‌لر: نتيجه‌لر ثمره‌لر

[illegible]لب — صويمق: چكوب المق قاپوب المق ونفی وانكار ايتمك

[illegible]ب — برينك ارقه‌سندن صويلوب آلنان اثواب واسلحه وادوات سائره وبرشيده بركيمسنك وجودينی انكار ايدر اولان عبارة وقضيه ومهمات وادوات طاقمی

سلب — سلبلر: برينك ارقه‌سندن صويلوب چيقاريلان اشيا ونسنه‌لر

سلبی — نفی وانكار وسلبه منسوب ومتعلق اولان

سلح — سلاحلر: جنك آلاتی

سلحان — بمعناه. ايضا

سلحدار ف — افنديسنك سلاحلرينی حفظه مأمور اولان خدمتكار

سلحشور ف — سلاح قوشانوب جنكه مستعد اولان كمسنه ودولت عليه ده بر رتبه اسميدر

سلخ — آيك صوك كونی: آخر ماه. وكسيلان حيوانك دريسنی يوزوب چيقارمق وايلك صوك كونی كه بكری طقوزنجی عقيبنده بعض آيلرده واقع اولان كوندر

سلخانه ف — شهرخارجنده حيوانات كسيلوب دريلرينی يوزوب چيقارمغه مخصوص اولان محل تحريفا صالخانه تعبير اولنور

سلسال — طاتلو ولذيذ اولان صو

سلسبيل — طاتلو ولذيذ صو وجنده واقع برچشمه‌نك اسميدر

سِلْسِلَه زنجير حلقه حلقه تعاقبندن حاصل اولان هيئت وزنجيرك حلقه لري مثللو بري بريندن صكره حاصل اولان نسنه لرك هيئت مجموعه سي وصوك صوب خانه دان اوجاق

سَلْط بدلسان ودلا زار اولمق اجي لاقيردي سويلمك

سُلْطَان پادشاه وپادشاه والده سي وپادشاه كريمه سي وحكومت سلطنت : وبرهان اثبات حجت

سُلْطَانَت حكومت : سلطنت

سُلْطَانِي سلطانه متعلق ومنسوب اولان

سَلْطَه بدلسان ودلا زار اولمق اجي لاقيردي سويلمك

سَلْطَنَه پادشاهلق : حكومت ودبدبه : طنطنه

سِلْعَه متاع : تجارت متاعي

سَلَف برمنصب ويا برمحل ويا برحكومتده بركسنه دن اول بولنمش كسنه وبشقه لرين مقدم دنياده بولنمش اولان كسنه ولنه متاع تسليم اولنمزدن ياخود كورنيه جك ايش كورلمزدن مقدم عطا وتاديه اولنان آقچه

سِلْف بجاناقكه برادمك زوجه سنك قيز قرنداشنك قوجه سيدر

سِلْفَان بينلرنده بجاناقلق مناسبتي قائم اولان ايكي آدم

سِلْفَه بجاناقلق وايكي قرنداشه نكاح اولنمش ايكي قاريدن هر برينك اوبرينه نسبتله تسميه سي

سِلْفَتَان ايكي قرنداشه نكاح اولنمش اولان ايكي خاتون

سِلْك يول : طريق : وصره : دبزي

سِلْم دوستلق : بارشقلق

سَلَم صكره ويريله جك متاع ايچون پشين اولرق قدن آقچه عطا وتاديه ايتمك

سَلَم سلام وسلامت ويرسون عوائب ونقائصدن خالي ويري ايلسون معناسنده دعادر

سُلَّم نردبانكه يوقاري چيقمغه آلت عاديه در

سَلْمِي سلم ودوستي يه منسوب ومتعلق اولان

سَلْوَا باوه قوشي كه بني اسرائيله بريه ده اشبو قوشلر قدرتدن رزق اولندي

سَلْوَة كوكل راحتي دلارام ملك وفراغت خاطر

سَلُوقِي كلب : كوپك : سك

سُلُوك	یول وطریقه کیرمك وبر اوجاغه ویا برجماعته داخل اولوب عادت وآیینلری اوزره عامل اولمق
سَلْوی	بلوه قوشی که بو قوشلر بنی اسرائیله بریه‌ده تشوق وترزیق اولندی
سَلّه	زنبیل : سبد
سَلّه باف	زنبیل وسبد اوریجی
سُلِیّ	اهل سلوت دلارام فارغ خاطر اولان
سَلِیب	عقلی قایلمش آشفته وهوش وبوده اولان
سَلِیس	سلاستلو : فصیح : بلیغ اولان
سَلِیط	بدلسان : دلازار اولان اغزی فنا اولان
سَلِیطه	دلی وبدزبان ودلازار اولان عورت
سَلِیقه	عادت : یول : رسم : دأب : طریق
سَلِیل	یکی طوغمش جوجق
سَلِیله	قیز جوجق وحاصل اولان نتیجه وثمره
سَلِیم	آفت وبلا وعیب ونقیصه‌یه کرفتار اولمیوب سلامت اوزره اولنان
سُلَیمانی	برنوع ذی قیمت طاش اسمی

سَلیمدِلْ	قلبی سلیم اولان
سُم	آت وقاطر واوکوز مثللو حیوان طرناغی
سَم	زهر اکل وشربی حیوانه مضر اولان نسنه وکوچك دلیك : کوز : آغز
سَما	کوك : آسمان : کوك یوزی
سِمات	سیمالر : نشانلر : علامتلر
سِماج	سمجلر : چرکین وبدلقا اولانلر
سَماجه	چرکین وقبیح : وبدمنظر اولمق
سَماح	سخی وجوانمرد اولمق الی اجیق اولمق کریم الطبع اولمق
سَماحه	بمعناه ایضاً
سَماسِرَه	سمسارلر : دلاللر
سِماط	صره : دیزی : طابور : نظم وسفره اوزرینه اوزون اوزادی یزلمش اولان طعاملر وسفره
سَماع	دکلمك قولاق ویرمك استماع ایتمك ودرویشلر چالغی چالوب الهی اوقیه‌رق رقص ایتمك
سَماعخانه	چالغی ایله رقصه مخصوص محل
سَماعه	دکلمك قولاق ویرمك

سَماعِي نقل اشیدیلن ناسوها بیننده لسانا سویلنلاز وقاعدهٔ صرفیه ونحویه دن خارج اولان قاعدهٔ لسان

ف **سُماق** برنوع نبات اسیدرد یاغلر بینده دباغت ایچون قوللانلور

(سُماقِي) معلوم برنوع ذی قیمت طاش که بغایت سرت وقتی اولور

سِماك ایکی پارلاق یلدزك اسمیدر برینه سماك اعزل ودیکرینه سماك رامح تسمیه اولنور

سِمام سملر: زهرلر، واغولر: کوزلر ویجوك دلیکلر

سَمانَت یاغلولق: سموزلك

سَمانجونی کوك یاقوت دینلن جوهر

سَماوات سمالر: کوکلر: آسمانلر

سَماوِي آسمانی کوکه متعلق ومنسوب اولان: و کوکدن نازل اولان وکوك رنکنده اولان

سَمائم سموملر: سام یللری

ف **سُمباره** تمور وسائر نسنه لرك پاسنی ایچیجلا وپرمکه قوللانلور برنوع توز

سِمَنه نشان: حیوانه اوریلان داغ ودمغا

سَمْت یول: طریق: وطرف جانب: یان: خانه: مسکن قوناق وشمسك نصف نهارده شرقه یاخود غربه طوغری واقع اولان آچیقلغی واهل خیرك آمر دینده اولان هیئت وحسن سیرتی

سَمْتِ رَأس کوك یوزینك هر بر محلدن کورینان تام اورته سی که باشمز اوزرنده اولور

سَمْتِ قَدَم سمت رأسه قطر مقابل اولوب کرهٔ ارضك اورته طرفنده اولمغله اصلا کورنمیان کوك یوزی نصفنك اورته سی اولان نقطه

سَمِج چرکین وبد منظر اولان

سَمْح سماحتلو: سخاوتلو: جوانمرد اولان

سَمَح سماحت: سخاوت: جوانمردلك

سَمْحاء اسمح: واسخا اولان خاتون

سُمَحاء سمحلر: اصحاب سماحت اولنلر

سِمْحاق باش کمیکنك اوزرنده اولان اینجه دری واول دری یی یولمش اولان یاره

سَمَر کیجه وکیجه صحبتی وکیجه وقتی صحبت ایلنلرك مجلسی

سُمْرَة اسمرلك: اسمرلك

سِمْسار دلال بازرکانلر ایچون کزوب متاعلرینه مشتری آرایان کمسنه

سُمُطْ سماطلر؛ صره‌لر؛ دیزیلر طابورلر؛ صفلر

سِمَطِی بر نوع شعر که اوچنجی و دردنجی مصراعلری مقفی اولوب سائر مصراعلری انلر ایله هم قافیه اولمیه

سَمْع اشتمك؛ دكلمك وقولاق ویرمك وقولاقده اولان اشیدیجیلك قوتی؛ وقولاق؛ كوش اذن

سَمْغَا وَمَا بك ایو اقدم باشم اوستنده بونی یاپمغه قصور ایتمم دینله‌جك یرده استعمال اولنور بر تعبیردر

سُمَعَا سمعلر؛ اشیدیجیلر دكلیجیلر

سُمْعَة هر كس اشتسون دیوب و ایش ایشتلك كریا كارلكدن نشات ایدر

سَمَك بالق؛ ماهی

سَمَكَه بمعناه ایضا

سَمَلَة اسكی اثواب جامۀ كهنه

سَمْن یاغ؛ ساده یاغ؛ روغن ساده

سِمَن آدم وحیوان سموز و تناور اولمق

سَمَن یاسمین دینلن اغاج كه چیچكلری بیاض وبغایت خوشبو اولور

سَمَن بَر كوكسی وسینه‌سی یاسمین كبی بیاض وكوزل قوقولو اولان محبوبه

سُمْنَه سمیزلنمك ایچون اكل اولنان دوادر

سَمَنْد آت قرین اسب؛ وقوله آت ف

سَمَنْدَر آتشده یاشار بر حیوان ف

سَمْك یوكسكلك؛ رفعت؛ سامی وعالی اولمق؛ ارتفاع علو رفعت

سَمٰوات سمالر؛ كوكلر؛ آسمانلر

سُمُوت سمتلر؛ یوللر؛ وسمتلك دائرهٔ نصف نهاردن آچقلغنی اشعار ایدوب فقط عمود اولان دوائر عظمای فلكیه كه بر برلریله نقطهٔ رأس ایله سمت قدمده تقاطع ایدرلر

سَمُوح سماحتلو؛ جوانمرد اولان

سُمُوحَة سماحت؛ جوانمردلك

سُمُود تكبر؛ وتعظم ایتمك

سَمُّور صمورلق معلوم بر نوع ذی قیمت كورك ومذكور كوركی ویرن حیوان ف

سَمُول اسكیمش اولان اثواب

سَمُولَة بمعناه ایضا

سَمُوم سام یلی كه یك سیجاق اولوب حیوانات ونباتاتی هلاك ایدر

سُمُوم سملر؛ زهرلر؛ آغولر

سُموز سمیز و یاغلو اولمق

سُموه مدهوش و متحیر اولمق سمه اولمق

سَمَه یوش و باطل و کذاب اولان نسنه

سِمی یوکسك : مرتفع : سامی عالی اولان

سَمیج (سَمیذ) چرکین : و بد منظر اولان معلوم برنوع بیاض اتمك حلقه سی

سَمیز کیجه صحبتی : و خلق : خوی طبیعت : عادت

سَمیع اشیدیجی اشتمك قوتنه مالك اولان و هر بر الفاظری و هر افکاری بیلوب اشیدیجی اولان خدا جل و علا حضرتلری

سَمیل اسکمش اولان اثواب

سَمین یاغلو سمیز و شیشمان تناور اولان

س ن

سِن دیش : دندان و حیوانك یاشی یعنی تولدندن قاچ سنه یه کچمش اولدیغی مدت

سَناء آیدنلق : پارلدی : ضیا رونق و برمسهل نبات که سنامکی دخی تسمیه اولنور و یوکسلمك رفعت کسب ایتمك

سِناب یوزیجی : صوده یوزیجی سابح

سَنابك سنبکلر آت طرنقلری اوجلری

سَنابل سنبله لر : بشاقلر

سِناخ سنوح ایتمك صدور ایتمك ظهور ایتمك

سَناخه کوزللك : دلبرلك تر و تازه و نرم اولوب بوی و بچیمی و یغون اولمق

سِنامکی مسهل بر نبات اسمی

سِنان مزراغك تموری مزراغك باشی

سُنبارج سمباره و سمپاره تسمیه اولوب تیمور و سلك معادنی آجوب جلا و یرمکه قوللانیلور برنوع سیاه توز

سُنبُك اسب و مرکب مثللو یورون طرنقلو اولان حیوانك طرناغی اوجی

سُنبُل معلوم برنوع خوش قوقولو چیچك و محبوبه نك صاچی و زلف و کاکلی

سُنبُله بغدای و اربه و بونلر مثللو نباتك باشاق تعبیر اولنان تخم بیتاغی و فلك بروجنه اسد برجیله میزان برجی بیننده واقع برجك اسمیدرکه شمسك مذکور برجه دخولی آغستوس طقوزینه تصادف ایدوب وراق وفوق تمام اولور

سنبلى ساكن ويغمورسز قاپلوهوا

سنة اوناكى ماه مدتى : ييل سال

سِنَة اويقو آغرلغى : اويوقلمه بينكلمه

سُنَّة حضرت پيغمبر عليه السلامك عادتى ومعتادى اولوب جمله عندنده مرغوب ومحترم طوتلان افعال شريفه كه اسلاميت علامتندندر ختان وتراش مثللو كه بونلرك جملهسى عندالله وعند النبى مقبول ولدلقارى اشكار اولمغله جماعت مسلمين قبول وامتثال ايتمشلردر

سَنْج طارتيجى : وزن ايديجى اولان

سِنْجاب برنوع حيوان كوركى قويو رنكده اولوب پك مقبول كوركدر

سِنْجابى سنجاب كبى قرنكده اولان

سَنْجِر اهل عشق ووجد وحالى اولان كمسنه

سَنْجِرِسْتان اهل عشق : وحال تكيهسى

سِنْجِرْف برنوع قرمزى بويانك اسميدر

سَنْجَدَه طارتلمش وزن اولنمش موازنه ولنمش اولان

سُنْجِيده طارتلمش موازنه اولنمش اولان ونظامنه قونمش تنظيم اولنمش اولان

سُنُح اوغورلولق : يمن : وبركت وبرايش ظهور ايتمك : واقع اولمق

سَنَد اموردهجمله عندنده معتبر طوتلان وعمل اولنان يازى دليل : برهان

سَنْدَرُوس برنوع صمغكه كهربايه بكزر سندلوس ديدكلريدر — ف

سُنْدُس برنوع اينجه ولطيفديبا اسميدر

سُنْدُسى سندسدن ياپلان اولان

(سَنْدَل) صندل دينلوب سفينه نك يانندهخد منكار كبى بولنور برنوع بيوك فلوقه كه لوازمات نقلنه قوللانيلور وبرنوع كوزل قوقولو اغاجك اسميدر

سُنُك آيقجاده : شاهراه يولل

سَنْك طاش : حجر : وتمكين ووقار وصارنى : اغرلق : وزن : ثقلت — ف

سَنْكدِل طاش يوركلو مرحمتسز اولان — ف

سَنْكبخار پك سرت وقتى اولان طاش — ف

سَنْكسار رجم تسميه اولنان سياست شرعيه كه قاتلو بلنه قدر طپراغه كوملوب اوزرينه طاش ياغدرورق هلاك ايدرلر — ف

ودوام: متانت: ثبوت وانسانك روحی وفاتندن صكره جمادا تدن اولان بر نسنه یه تعلق ایلمسندن عبارت اولان انتقال موهوم تناسخون

سَنْكِستان طاشلق: قیالق اولان محل

سَنْكلاخ بمعناه ایضاً

سَنْكِین طاشدن مصنوع وعبارت اولان: وطاشه بكزر اولان

سِنْمار مشهور بر معمار اسمیدر

سُنَن سنتلر: مرغوب ومقبول اولان عبادات وآداب نبویه

سُنُوح ظهور ایتمك: واقع اولمق

سُنُود ضیاعی تاسنا ایتمك: یوكنی برشی وزینه ویمك

سِنَّور برنوعك بیوك وسیندویكی اولان كسنر وكدی دینلن حیوان: كربه

سُنُوغ تر وتازه ونرم اولوب بوی وبجمی كوزل ودلبر اولان

سَنَوات سنه لر: ییللر: سالمر

سَنَوِی بر سنه لك اولان

سِپی بریج ویا باقیردن اعمال اولنور بیوك یاصی طبله كه طعام ایچون قوللانیلور

سَنِی عالی: شریف رفیع اولان

سُنِّی اهل سنت اولان كمسنه و سنن نبویه یه موافق اولان

سَنِیع تر وتازه ونرم وكوزل ودلبر اولان

سِنِین سنه لر: ییللر: سالمر

سُوی یان: جانب: طرف

سُوء كوتیلك: بدلك: فنالك

سِواء غیر: ماعدا: بشقه

سِواء مساوی وبرابر اولمق همقدر اولمق

سَوابِق سابقه لر: گچمش اولان وقعه لر

سَواحِل ساحلر: دكز قییلری

سَواد سیاهلق: یازونك مسوده سی یاخود صورتی: وشهر قصبه: قریه

سَوادِ اعظم بیوك شهر: ومكه مكرمه

سَوادُ البطن قره جكر: وغم: غصه

سَوادُ العین كوز ببكی: ومحبوبه معشوقه

سَوادِج سادج وساده اولنلر

سُوار برنسنه اوزرینه بنمش وراكب اولان

سُواران سوار وراكب اولانلر

سُواری بكلك سفینه نك بیوك ضابطی وقولو اولان عسكر

سُوّاس سائسلر: حاكمر

سواطع: ساطع و پارلاق اولانلر

سواقل: سافله لر: برشینه نك اشاغیلری

سواق: ساقیه لر

سواك: مسواك ایله دیش اوغمق

سواكن: برمحلده ساكن اولنلر

سوال: برندن استمك: دیلنمك وصورمق: برشینه یی بلوب كلامق ایچون ویا اول رسمله استفهام وجهیله خطاب ایتمك ورسم مذكورده اولان كلام خطابی

سوالف: سالفه لر: مقدم كچمش اولنلر

سوام: سامه لر: زهرلو حیوانلر

سوانح: سانحه لر ظهوره كلان وقعه لر

سوآئم: كندوباشنه اوتلامغه صالیویرلمش اولان حیوانات

سوكیسو: یان یانه ویاندن یانه

سوح: ساحه لر: میدانلر حولیلر

سوخته: یانمش اولان وطالب علم

سود: فائده منفعت: كار قزانج

سوداء: برعلت كه انسانه عارض اولیجق بك غمناك ومكدر اولور ونسلت اوزره اولورایسه بعضا كندوسنی تلف ایدر وعشق وحرص طمع ارزو واخلاط اربعه دن معلوم خلطدركه صفرا ودم وبلغمدن غیریدر

سوداپرست (ف): حریص طمعكار اولان

سودازده (ف): سوداعلتنه كرفتار اولان

سوداگر (ف): سودالو اولان وتاجر بازركان

سوداوی (ف): سوداعلتنه بالطبع مستعد ومائل اولان وخلط سودایه منسوب ومتعلق اولان

سودمند (ف): فائده لو منفعتلو اولان وكار وفائده ایدر اولان

سوده (ف): ازلمش اولان وسوزلمش سورتلمش اولان

سوده رو (ف): روسوده یوزی سوزلمش اولان

سور: دوكون: نكاح ولادت وختان وامثالریچون اجراسی مناسب ایدیلن ضیافت وشنلك

سور: شهر اطرافنه چكلمش اولان دیوار

سوره: قرآن عظیمك سوره لری

سوراخ (ف): دلیك: نقب: اچیقلق

سوره: حدت: شدت: وكسكنلك قوت وتیزلك وهجوم ایتمك دوكشمك وپادشاهك قهر بطش وسطوت

سوره — قرآن عظيمك بر برندن مقطوع ومنفصل اولان اجزاى معلومه‌دن هر برى كه مجموعى يوز اون درت سوره در

ف شورنا — معلوم بر نوع چالغى

ف شورناى — بمعناه ايضاً

ف شورى — بر نوع اعلا كوزل قوقولو قرمزى كل

ف سوز — ياقيجى: ياندريجى: حرق ايديجى اولان وحرارت آتش: و ياتوب ياقلمق

ف سوزا — ياقيجى: ياندريجى: حرق ايديجى اولان

ف سوزان — بمعناه ايضاً

ف سوزبخش — ياقيجى: سوزش وبريجى اولان

ف سوزش — ياقمق آتش: حرارت

ف سوزن — ايكنه: ابره

ف سوزناك — ياقيجى: آتشلو: حرارتلو اولان

ف سوزندان — ايكنه دان ايكنه محفظه سى

ف سوزنده — ياقيجى: ياندريجى: حرق ايديجى اولان

ف سوش — طبيعت: طينت وبنياد اصلى

سوسمار — كلر ديلن حيوان

سوسنبر — بر نوع مقبول چيچك اسمى

سوسن — بمعناه ايضاً

سوط — قامچى: قرباج: تازيانه

سوق — آردن دورتوب سورمك

سوق — چارشو: بازار

سوقه — رعايا وزيردستان طائفه

سوقى — چارشو وبازاره متعلق ومنسوب اولان

ف سوكند — يمين: قسم

سوم — صاتيلق: نسنه يه بر بها تعيين ايتمك

ف سومنات — بت: صنم وهندده واقع بر بتخانه

ف سوم — اوچنجى: ثالث اولان

سوى — دوز: طوغرى: هموار ايكى طرفى مساوى اولان

سويه — دوزلك: طوغريلق
هموارلك: مساوات
على السويه مساوات اوزره هپ بر اولمق اوزره

سويدا — سياهلق

سويداء القلب — يورككده واقع اولان سياه لكه ويا سياه طمله يورككده اولان شقاوت ذاتيه

سويق — بدوى عربلرك بر نوع بولـ ذخيره سى

سه — اوچ عددى: ثلاثه

سهاء — سهو وخطا ايتمك ياكلشلق ايتمك

سُهاء : دب اصغرده واقع بر كوكبك اسميدر

سُهارْ : كيجه اويويميوب اويانق قالمق

سهالْ : سهولت : وملايمت ايله معامله ايتمك

سَهالَتْ : سهولت ملايمت قولايلق

سِهامْ : سهملر : تيرلر : اوقلر

ف سَه پا : اوچ اياقلو اسكملي سيپا

ف سَه پاى : بمعناه ايضاً

ف سَه پايه : بمعناه ايضاً

ف سَه خُوازْ : نصارا طائفه سندن اولان كمسنه كه اقنوم ثلثه يه قائل اولور

سُهُرْ : كيجه اويويميوب اويانق قالمق

سُهْرانْ : كيجه ياتميوب اويانق طوران كمسنه

ف سَه شَنْبه : صالى كونى يوم ثلثا

سَهْلْ : طبراغى يومشق يوريمسى قولاى اولنان دوز وملايم يير وقولاى وآسان اولان شئ

سَهْمْ : تير : اوق كه كمان ايله انداخته اولنور وقسم : پاى : بهره نصيب وبرنوع خزينه ايرادى كه بر كمسنه خزينهٔ عامره يه بر مقدار اقچه ويردكده اول مقدارك بدلنده وياسكرده برينه مساوى سنوى ايراد ينه تاوفاتنه دكين نائل اولور وهندسه ده برقوسك اسمى شول دركه قوسك بر نهايتنه واصل اولان نصف قطر اوزرينه نهايت اخراسندن برعمود اخراج اولنمغله نصف قطر مذكور ايكى قسمه تقسيم اولنوب قسمين مرقوميندن مركز قوسيله عمود مذكور بيننده اولان قسمه سهم تسميه اولنور

تَمامِ سَهْم : برقوس ويابر زاويه نك تمامى اولان قوس : ويا زاويه نك تمامى سهمى

ف سَهْمْ : قورقو : يلدر : دهشت

سُهْمانْ : قسملر سهمد : نصيبلر پايلر

سُهْمَة : خصملق : اقربالق : قرابت

سَهْمْكِينْ : قورقنج : قورقلو : مهول اولان

ف سَهْمْناكْ : بمعناه ايضاً وقورقش مدهوش اولان

سَهْو : ذهن بشقه خصوصه مشغول اولمغله برشئى اونودوب ياكلمق

سُهُولْ : سهللر : آسان اولان يرلر

سُهُولَتْ : قولايلق : آسانلق : يسرت : و ملايمت : طاتلولق : يواشلق

	سهوم	خصلق اقربالق : قرابت
	سهومة	بمعناه ایضاً
ف	سهی	طوغری : مستقیم قائم اولان
	سهی	دب اصغرده واقع بر یلدز اسمیدر
	سهیل	مشهور بر پارلاق یلدز اسمیدر
	سهیم	سهم وحصه ونصیب صاحبی اولان
ف	سی	اوتوز عددی ثلاثون
	سیئات	سیئه لر : گناهلر : صوچلر
	سیاح	سیاحت ایدیجی : بلده دن بلده یه طولاشوب گزیجی اولان کمسنه
	سیاحة	بلده دن بلده یه طولاشوب گزمك
	سیادة	بر کمسنه کندو قومی بینینده اولو وعظیم اولمق بك وحاکم اولمق وآل نبی علیه السلام اولوب سید وشریف اولمق
	سیار	سیر وحرکت ایدیجی : یول ایدیجی
	سیارة	کاروان : قافله وکوکب یوزنده بر محلده ثابت اولمیوب دور حرکت ایدر اولان بر یلدز
	سیاست	حاکملك وپادشاهلق ایتمك ودیعة الله اولان فقرا وضعفانك

		مورینی ضبط واداره ایتمك وتأدیب ومجازات ویرمك وقتل واعدام ایله مجازات ایتمك
ف	سیاستگاه	مجازات محلی
	سیاط	سوطلر : قامچیلر : قرباجلر
	سیاف	قلجلو وقلجچی
	سیافی	سیفلر : ساحللر : دکز قییلری
	سیاق	وجه : طرز : مثل : طریق
	سیاقة	بر نسنه یی اردندن دوروب سورمك وخزینه ومحاسبه سندلری یازمسنه استعمال اولنان یازی
	سیال	صو گبی اقیجی اولان
	سیالة	صو گبی قوپ سیال اولان وسیل شدتله اقار چوق صو
	سیان	بربرینه مثل ومساوی اولان ایکی نسنه
ف	سیاه	معلوم رنك که قاره واسود دینلور وقره عرب
ف	سیاهان	قره عربلر
ف	سیاه بخت	بختسز : بدبخت اولان
ف	سیاه پوش	قواص : چاوش : سرهنك
ف	سیاه چرده	اسمر : قره یاغز اولان
ف	سیاه خانه	زندان : قره کلق بر
	سیاه دل	بورکده فنالك اولان
	سیاه رو	یوزی قره رذیل ورسوای اولان

ف سِیاه رُوز — بختسز بدبخت اولان
ف سِیاه فام — سیاه رنکلو اولان
ف سِیاه کار — کناهکار صوچلو اولان
ف سِیاه کلیم — مدبر بدبخت : طالعسز اولان
ف سِیاه کوش — قره قولاق تسمیه اولان حیوانك اسمیدر
ف سِیاهه — سیاهلق : قره لق : سواد
ف سِیاهی — بمعناه ایضاً
ف سیب — الما دیدیکمز میوه : تفاح
سیّئه — صوچ : قباحت : یرامز اولان فعل
سَیَحان — بلده دن بلده یه یولجیلق ایدوب کزمك ، سیاحت ایتمك
سیخ — کباب شیشی
سَیِّد — کندو قومی بیننده بیوك ومحترم اولان کمسنه بك والنبی علیه السلامدن اولان کمسنه
سَیِّدان — حضرت حسن ایله حضرت حسین رضی الله عنهما
سَیِّدَه — آل نبیدن اولان خاتون وقومی بیننده بیوك ومحترم اولان خاتون
سَیُّدوَه — سیدوك اولمق برقومك بیوکی وسرکرده سی اولمق
سَیِّدی — سیده متعلق ومنسوب اولان

سَیر — کزمك : کشت وکذار ایتمك وبر شئ‌نسنه یه باقوب تماشا ایتمك واکلنجه باقله جق وکوریله جك واکلنجه لو نسنه که ازدحام موجب اولور
سِیَر — سیرتلر اخلاق اوصاف وپیغمبر علیه السلامك افعال واخلاقلرندن بحث ایدر اولان کتاب
آهلِ سِیَر — پیغمبر علیه السلامك وبعض اولیانك سیر شریفلری نقل وبیان ایتمك اوزره کتاب تألیف ایتمش اولان وبونلره امتثال وانقیاد ایدن ذوات کرام
ف سیر — طوق اولان طویمش اولان طویورلمش اولان طولو اولان
ف سیراب — صولو آبدار اولان وصو ایچوب صویه قانمش اولان
سَیَران — کزمك : سیر وتماشا ایتمك
سِیَران — سورلر : شهر دیوارلری
ف سَیرانکاه — سیره مخصوص اولان محل : سیر یری
سِیرَه — برکسنه نك معنوی بولندیغی یول : وقائم اولدیغی حال واطوار
سیری — طوقلق ، طویملق

	لغت	معنا
	سیزدهم	اون اوچنجی ثالث عشر اولان
	سیف	قلج: تیغ که آلات حربدندر
	سیف	یالی کناری: ساحل بحر دکز قییسی
ف	سیکی	شراب: خمر: باده
	سیکی	اقیق: صوکبی آقوق وشدتله وکثرت اوزره آقان صو
ف	سیلاب	اصل یاغمندن طاشوب اطرافنی قپلمش اولان صو ویك شدت اوزره آقان صو
	سیلان	اقمق صوکبی جاری اولمق
	سئله	سائلر: سؤال ایدیجیلر دلنجیلر
ف	سلخیز	طاشقون اولان صو
ف	سیلی	شمار تعبیر اولنان اورش
ف	سیلیخور	توقاد وشماره دوچار اولان
ف	سیم	کومش دینلان معدن: و کومش آقچه
	سیما	یوز: چهره: لهجه
	سیماولاسیما	جملهدن زیاده اوله رق باخصوص خصوصا
ف	سیماب	جیوه: زیبق
ف	سیم اندود	کومش قابلو کومش یالدزلو اولان
ف	سیمین	سینهسی کومش کبی بیاض اولان
	سیمتن	وجودی کومش کبی بیاض اولان
	سیمرغ	برنوع موهوم حیوان اسمیدر
	سیمیا	باطل ومفقود بر علم اسمیدر
	سیمین	کومشدن عبارت ومصنوع اولان وکومش کبی بیاض اولان
	سین	حروف عثمانیهدن اون بشنجی حرفك اسمیدر
و	سینه	کوکس صدر وغم بستان
و	سینهبند	کوکس باغی اولان قوشاق
و	سینهچاك	کوکسی یرتك اولان کدر واضطراب به کرفتار اولان
ف	سینهزار	سینهدن حاصل اولمش اولان
ف	سینهزنان	کوکسنه اوریجی وکوکسنه اوره رق کدر ابدرلك
و	سینهسوز	سینه یاقیجی اولان کدر ویریجی اولان
ف	سینی	پرنج ویا باقردن مصنوع برنوع بیوك یصی طبله که طعام ایچون استعمال اولنور
	سیوف	سیفلر: قلجلر: تیغلر
	سیول	سیللر: طاشقون صولر
ف	سیه	سیاه: قره اسود اولان
ف	سیهپوش	قره قاچاوش: سرهنك
ف	سیهخانه	قره کلق خانه: زندان
ف	سیهدل	یورکنده قالق اولان
ف	سیهرو	یوزی سیاه اولان رذیل ورسوای اولان
	سیهروز	بختسز: بدبخت اولان

سینه روئی یوزقره سی؛ رذالت

سیه فام رنکی سیاه اولان

سیه کار کناهکار؛ بدکار؛ قباحتلو اولان

سیه گلیم مدبر؛ بدبخت طالعسز اولان

سینه کوشر برنوع حیوانك اسمیدر قبیح ونا پسند اولان کریه وبرامز اولان

سبتنه صوچ؛ قباحت؛ یرامز اولان فعل ونامعقول ایشدن طولایی دمه اصابت ایدن کدر وصقندی

سابونه زند یازند لغتنده قوجه قاری

سابوده ای اغلی هاله وخرمن ماه وصارمشق اولی معنالرینه وصویوزنده پیشل ایلك کبی تل تل نسنه لر درکه بوصون تعبیر اولنور

سابورم خیز ومحنت ومفعوله

سابوسر قارنی یاریق

سانکیخ بیوك قدح وباده یه دینور

سانکی بمعناه ایضا

سانکین محبوب ومطلوب وپیاله معناسنه در

ساج زاج اغاجی وصوصام قوشو ویوفقه پشوره جك شاج

وطیلسان معناسنه

ساختن دوزمك وپاپمق وتنظیم وتسویه ایتمك

ف ساز و کمی ایپلری وپالامار مثللو حلاطلره دینور

ف سازوار موافقت؛ مزاج اویغونلق

ف سازواری موافقت وخوش کچنمك

ف سازوباز جانباز وپهلوان دیمکدر

ف ساواهن دربولنمش تیمور

ف ساوه بر پهلوان اسمیدر وعراقده بر شهردر ودربولنمش وخالص التون طوزینه دینور

ف ساویز اخلاق حسنه صاحبی اولان کمسنه یه دینور

ف ساوین یموق سیدی دیمك

ف ساویش اتلمش یموق وپاموقلی ثوبه وقاربلرك یموق ویوماق قطوسی

ف ساهور مغرب زمینده برطاغدر

ف ساهویه برمعتبر اسمیدر وبرروایتده برزن معتبره ادیدر

ف سایه افکندن توجه ایتمك واغماض ایتمامك

ف سایه پرك اوتلق ادیدرکه ثناولی دوه یه مورث یومدر عربیده لقاح دینور

سایه پرور متنعم ونزاکتلی بیومش کمسه وبرکیاه اسمیدر جاجق ایدرلر وطالقاوقلق ایچکنلر آدم

باب شین معجمه

	کلمه	معنا
	ش	اشبو حرف شین معجمه ترتیب حروف عثمانیه ده اون التنجی حرف اولوب حساب وعلومه دائر اولان کتب ورسائلده اوچیوز عددینه ومکتوب واوراق سائره تاریخلرنده ماه شعبانه علامت واشارت اولور
	شاءَ	دیلدی ؛ مراد ایلدی
	ان شاء الله	حق تعالی دیلرسه ومراد ایلرسه معناسنده کلمهٔ توسلدر
ف	شاب	معلوم بر نوع اکشی معدن که آندن زاج یاغی چیقاریلور
	شابّ	کنج آدم ؛ جوان یکیت
ف	شاباش	آفرین وماشاء الله مثللو تحسین افاده سی ایچون مستعمل بر کلمه در
ف	شاباسی	تحسین ؛ آفرین دیو چاغرشمق
	شابیب	شوبوبلر ؛ صاغنقلر یغمورلر
	شاده	قویون دینلن حیوان
	شاتم	شتم ایدیجی سوکوب صاییجی
ف	شاخ	اغاج دالی ؛ غصن بوینوز قرن
	شاخدار	داللو اولان ؛ وبوینوزلو اولان

کلمه	معنا
شاخسار	اغاجلق ؛ قورولق ؛ چتیلک
شاخه	بوبوند روف
شاد	ممنون ؛ مسرور ؛ محظوظ اولان ؛ وشراب ؛ باده ؛ خمر
شاذات	صولو ؛ صولی چوق صوبیه قانمش اولان ؛ وتروتازه اولان
شادان	ممنون مسرور محظوظ اولان
شادانک	بر نوع تخم که اکل اولنده قده آفیون مثللو کیف ایدر
شادباش	آفرین ماشاء الله معناسنده کلمهٔ تحسین در
شادروان	معلوم چشمه مثللو محفظه سی که اکثریا جاملر حولیلرنده اولور
شادکام	ممنون مسرور محظوظ اولان
شادمان	بمعناه ایضاً
شادمانی	ممنونیت سرور محظوظیت
شادناک	ممنون مسرور محظوظ اولان
شادی	ممنونیت ؛ سرور ؛ محظوظیت
شاذ	قاعدهٔ کلیه یه مخالف اولوب مطرد اولمیان
شارب	بیق ؛ ارککلرک اوست دوداغنده اولان قیللر مجموعی
شارح	صاحب شرح بر کتابک مشکل ومغلق یرلرینی ایضاح وبیان ایدر آدم

شاذر بارد وغیر مطبوع اولان

شارع شروع ایدیجی باشلایجی اولان وجاده یول طریق وواضع شریعت اولان حق جل وسبحانه حضرتلری وپیغمبر علیه السلام حضرتلری

شارق طلوع ایدیجی اولان کونش وبر سنه نك کون طوغیشی طرفی

شارقه نور ٭ ایدینلق ٭ ضیا

(شاطر) معلوم بر نوع خدمتکار

شاطر شوخ وشطارتلو اولان ادم

شاعر شعر سویلیان کمسنه کلامنی وزن وقافیه ایله ترتیب ایدن کمسنه

شاعله شعلهٔ اتش علوی

شاعی شایع وفاش اولان

شاغل مشغول قلیجی ٭ مشغولیت ویریجی اولان

شاغله مشغولیت ٭ ایش

شافع شفاعت ایدیجی فباحتلو اولان کمسنه ایچون یلواروب رجا ایدر اولان

شافی شفا ویریجی خسته‌یی ایو ایدیجی وظاهر وعیان واشکار اولان

شاق کوچ دشوار عسرتلو اولان ورنج ومشقت ویریجی اولان

شاقی شقاوتلو اولان کناهکار اولان

شاکر شکر ایدیجی تشکر ایدیجی مظهر اولدیغی نعمت وانعاماته مقابل ولی نعمتنی خیر ایله یاد ایدیجی اولان

شاکله طریقت ٭ مذهب وخلقت شیمت ٭ طینت

شاکی آلات حرب واسلحه سی مرتب وکسکین اولان وشکایت ایدیجی وتشکی ایدیجی اغلایجی

شاگرد صنعت ویا علم تحصیلی ایچون استاده ملازمت ایدن کمسنه — ف

شاگردانه شاگرده یاراشق اولان — ف

شاگردی شاگردلك — ف

(شال) معلوم قماش که هندستان وعجم طرفلرنده اعمال اولنور — ف

شام اخشام غروب ٭ شمس قرارلری اولان وقت اخشام طعامی — ف

شامّ قوقلایجی رایحه حس ایدیجی

شامه سیاه لکه حال انسان وجودنده اولان بن وعیب قصور نقصان

شامته اوغورسزلق بدبختلق مشومالق

شامّه رایحه حس ایدیجی اولان

قوّهٔ شامّه موجوداتك رایحه سنی حس ایدر اولان قوّهٔ حیوانیه که بروننده واقع اولور

شامخ یوکسك مرتفع اولان ومتکبر ومغرور اولان

ف **شامگاه** اخشام وقتی

شامل زیاده تشنیه بردن ظرف واوزرنی اولان ومعناسی تعلق ایدر اولان

شامه قارنیك باش اورتیسی

ف **شامه کش** باشنا اورتی اورتنان

ف **شامه گشا** باش اورتیسنی چکوب آچار اولان

ف **شان** شهرت برکسنه نك اسمی وافعال عالمك معلومی اولمق واسم ناموس عرض نام وماهیت کیفیت ؛ حال چکونکی

ف **شانه** صاچ طرامغه مستعمل اولان طراق

ف **شانه زده** طرانمش طراق اورلمش اولان

ف **شانه زن** طرایجی

شانی شان وکیفیته وماهیته منسوب ومتعلق اولان

ف **شاه** براقلیم اوزرینه فرمان فرما وحاکم وخلیفة الله اولان ذات شریف

ف **شاها** ای شاه ویا پادشاه معناسنه ندادر

ف **شاهان** شاهلر ؛ پادشاهلر

ف **شاهانه** پادشاهه متعلق ویا قشو ومناسب اولان

شاهباز بیاض وایری طغان قوشی

شاهبال قوش قنادینك الك اوزون توبی

شاهبندر دولت علیه نك بعض طشره اسکله لرده متمکن وامور تجارت رؤیتنه مأمور اولان کسنه شهبندر

شاهبیت غزلك صوك بیتی

شاهپر قوش قنادینك الك اوزون توبی

شاهد شهادت ایدیجی بر خصوص وقوعنده حاضر اولوب کوروب اشیدیجی اولان وبو خصوصی بو بله کوردم ویا بو بله اشتدم ویا بو بله بلورم دیو حاکم حضورنده دیکر برکسنه نك قولنی تصدیق ایدیجی وپیغمبر علیه السلام حضرتلری وفرشته ملائکه وکوزل قاری محبوبه

شاهدارو پادشاه علاجی شراب خمر باده

شاهدانه بنك تخمی وکندر تخمی وبیوك کوزل اولان انجو دانه سی

شاهدباز زنپرست زنپاره

شاهدبازی شاهدبازلك

شاهراه بیوك جاده یول

شاهرگ شاه طمری که بیوك وقانی چوق اولوب مذکور قانی یورکدن اخذ ایدرك جمیع اعضایه تقسیم وتوزیع ایدر

شاهرود بیوك چای ؛ بیوك ایرماق

شاهزاده پادشاه اوغلی

شاهسوار سواریلر شاهی اولان کمسنه

شاهق یوکسك اولان طاغ وبنا واغاج مثللو نسنه

شاهقه طاغ دپه‌سی ذروهٔ جبل

شاه مات شطرنج اصطلاحاتندن اولوب شاهك هیچ براویناية‌جق یری قالمامش دیمك اولور

شاهنشاه پادشاهلر پادشاهی

شاهنشاهی پادشاهلره پادشاه اولمق شاهنشاهلق وشاهنشاهه متعلق ومنسوب اولان

شاهنشه شاهنشاه شهنشاه

شاهنشا براوطه‌نك صوقاق اوزرینه چیقمه برنوع کوشه‌سی که کلن کچن انده کوزلجه سیر اولنور

شاهوار پادشاهه لایق ویاقشق اولان وبیوك واعلا اینجو

شاهوش پادشاهه بکزر وپادشاه طرزنده اولان

شاهی پادشاهه متعلق ویراشق ومنسوب اولان وپادشاهلق وپادشاه اولمق

شاهین برنوع قوش که تربیه اونندقده بشقه قوش آولامق ایچون قوللانلور

شایان لایق: براشق: یاقشق اولان

شائبه شبهه گمان وحرك گیر: لکه

شاید اوله بلکه اولور معناسنده دائر

شایستگی لیاقت براشقلق یاقشقلق — ف

شایسته لایق ویراشق: یاقشق اولان مستحق واهلیتلو اولان — ف

شایع ناس بیننده طویلوب فاش وآشکار وبلنمش اولان

شایعه شایع ومتواتر اولان خبر وحوادث

شایگان بول واسع اولان وچوق فراوان بی‌نهایه اولان ولایق ویراشق یاقشق اولان — ف

شایگانه بمعناه ایضاً — ف

شایگان چوقلق: کثرت: وفرت — و

شب گیجه: لیل — ف

شباب گنجلك: تازه‌لك جوانلق

شبابه بمعناه ایضاً

شبابیك شباکه‌لر: پنجره قفسلری وبالق آغلری وبونلر مثللو قفس گبی اولان نسنه‌لر

(شباط) سال رومینك اسکی زمان حسابنه گوره اون ایکنجی یعنی صوك شهری وشمدیکی حسابه گوره ایکنجی شهری اولوب کانون ثانی عقبنده اولور

شباعه طویمق: طوق اولمق

شب‌افروز گیجه وقتی ایدنلق ویریجی اولان

شباك شبکه‌لر: قفسلر

شباکه قفس وبالق آغی

شَبات: شبلر: كيجه‌لر وحرم دائره‌سى وكيجه عبادتنه مخصوص اولان

شُبّان: شبابلر: كنج آدملر: جوانلر

شَبانه: كنجلكك تازه‌لكى وكوزللكى

(ف) شَبانروز: كيجه كوندز: ليل ونهار

(ف) شَبانگاه: كيجه وقتى

(ف) شَب‌انگيز: يراصه ديلن حيوان

(ف) شَبانه: كيجه‌لك اولان نسنه

شَباهَة: شك: شبهه: كمان: بكرملك

(ف) شَب‌بوى: برقاچ نوع كوزل قوقولو چيچك اسميدر

(ف) شَبپَره: يراصه ديلن حيوان

(ف) شَبچراغ: برنوع جوهركه كويا كيجه وقتى چراغ كبى ضيا ويرر ايمش وآتش بوجكى

شَبَح: شخص: جسد: بدن: جسم

(ف) شَبخوان: كيجه اوتر اولان بلبل

(ف) شَبخون: كيجه باصقنى كيجه چاپولى

(ف) شَبخيز: كيجه وقتى اويوميوب اياقده اولان وكيجه وقتى قالقيجى اولان

(ف) شَبديز: آت: اسب: فرس وقره ياغز اولان

شِبر: قارش: آچق الك باش پارمغى اوجيله سرچه پارمغى اوجى بيننده اولان مسافه

(ف) شَبرنگ: قره: سياه: اسود اولان

(ف) شَبرَو: كيجه وقتى يوله كيدن وبكجى

شَب‌زنده‌دار: كيجه وقتى اويوميوب ايش ايله مشغول اولان ويا بكجيلك ايدن

شَبِستان: يتاق ويتاق اوطه‌سى وحرم دائره‌سى وكيجه عبادتنه مخصوص اولان اوطه ومحفل

شِبَع: طويمق قرنى طويمش ولموطوقلو

شَبعان: قارنى طوق اولان طويمش اولان

شَبعَة: بركره طويه‌جق مقدار طعام برطويملق اوله‌جق يملك

شَبَكه: بالق آغى وتجره قفسى مثللو قفس اولان نسنه

(ف) شَبگون: قره: سياه: اسود اولان

(ف) شَبگير: كيجه وقتى ايش ايشلر اولان ومشغوليتده مقدم اولان

شَبَن: كنجلكك تازه‌لكى وكوزللكى

(ف) شَبنَم: كيجه وقتى ياغان چه ورطوبت

شِبه: مثل: نظير: بكزر اولان نسنه

شِبه معين: برشكلدركه درت خط مستقيم ايله محدود اولوب زاويه‌لرى قائمه اولميه‌رق اضلاعنك مجموعى بربرينه مساوى اوليوب ضلعين مقابلينى بربرينه مساوى ومتوازى اولور

شِبه جزيره: نيم جزيره

شُبَه: شبهه‌لر: شكلر

شُبهه: كمالسز برقولك ويا برقضيه‌نك صحتى يانده ذهنده حاصل اولان تردد

شَبهنگام: كيجه وقتى

شَبيبَة: يتشوب يكيت اولمق

وبو يوب چوجقلقدن

شبيبة چيقماق باباييكت اولمق
باباييكلك جوانلق دليقانليلق

شبكه بالق آغى كبى قفس اولان نسنه

شب يلدا سنه‌نك الك اوزون كيجه‌سى

شبيه مثل نظير بكزر اولان

شت آيرى آيرى اولمق بشقه بشقه
اولمق: طاغنق اولمق

شتا قيش موسمى زمستان

شتاب عجله: سرعت چابكلك
وعجله وسرعت ايديجى اولان
وسكرتمك

شتاباد عجله وسرعت ايله حركت ايديجى
وعجله وسرعت يدرك على العجله

شتات طاغلمق: طاغنق اولمق

شتالنك اياق طوپوغى كميكى: كعب

شتر دوه دينلن حيوان اشتر جمل

شتربار بر دوه يوكى اولان آغرلق

شتربان دوه چوبانى: دوه‌جى

شتربچه دوه ياورسى

شتردل دوه يوركلو يعنى قورقاق اولان

شترگاو زرافه دينلن حيوان

شترگاوپلنگ بمعناه ايضا

شترگربه ايولو وكملو ابنغولو ونغون دكل
ديمكدن كنايه در

وضع شترگربه يرتيب حالنه اصلنه قطعا
يراشمز اولان وضع وحركت باخصوص
زوره اختيار اولنان انقياد وتواضع

شترمرغ دوه قوشى دينلن حيوان

شتم سوكمك سوكوب صايمق وآزارلمق

شتون آيرى وبشقه اولنلر

شتوم شتملر: سوكوب صايمه‌لر

شتوم سوكلمش صايلمش اولان وچركين
بدمنظر كريه وقبيح اولان

شتى چوق وآيرى ايرى اولان

شتيت آيرى آيرى وطاغنق اولان

شتيم سوكلمش صايلمش اولان وچركين
بدمنظر كريه شبيح اولان

شتيمه سوكش صايش دشنام

شتيخ باش يارمق باشه اوروب يارلنمك

شجاج شجه‌لر: باش يارلرى

شجاع شجاعتلو جسارتلو جسور اولان

شجاعت قورقولو وقتلرده قورقمز قلب
قوتلو قالمق يكيتلك بهادرلك

شجة باش يارسى باشه اورمغله
حاصل اولان جرح وزخم

شجر اغاج درخت باتك بيوكى

شجرة بمعناه ايضا وبر
سلسله‌نك اجداد وذراريسنى
وفروعاتنى مشعر جدول

شجرستان اورمان قورولق اولان محل

شجره‌نامه بر سلسله‌نك اجداد وذراريسنى
وفروعاتنى مشعر اولان جدول

شجعاء شجيعلر: بهادرلر
يكيتلر

شجعان بمعناه ايضا

ثوج

ف
ف

شَجَن: حزن؛ كدر؛ اندوه واندیشه هم وشاخ شعبه؛ دال؛ فرع

شُجْنَةُ الرَّحِم: خصملق؛ اقربالق؛ قرابت

شُجُون: شجنلر؛ شعبه‌لر؛ فروعات

ذُو شُجُون: فارشق وچتال اولان وقارشقلق اولان بر بینه ضد ایکی نتیجه‌یی منتج اولان قضیه

شَجِى: مهموم محزون مكدر غمناك اولان

شَجِيع: قورقولو وقتده اصلا قورقیوب قلبی قوتلو اولان بهادر وجسور اولان

شَجِيج: باشی یاره‌لو اولان

شَجَامَه: سمیز اولمق؛ تناور و شیشمان اولمق

شَحْم: یاغ؛ روش

شِحْنَه: ضابط ضبطیه مأمورلری

شِخْوَه: آدیم؛ خطوه

شِخْنَاز: شاخسار اورمانلق قورولق

شَخْص: انسان وسائر نسنه‌نك قارتیسی كه اوزاقدن كوربنور انسانك هیئت جسمانیه‌سی ومساحه علیاسنده بر محل تعیین ایتمك ایچون یره نصب اولنان نسنه

شَخْصِى: شخصه متعلق ومنسوب اولان

شَخْصِيَّت: شخص اولمق

شُخُوص: شخصلر؛ هیئات جسمانیه

شُخُوم: ات بیانلوب قوقو كسكمك

شُدْ

شَدّ: قوتلندرمك محكم قوی قیلمق وبر حرفی تشدید ایلمك وقومق وصیفی باغلمق

شِدَاد: شدید اولمق سرت اولمق وقاتی وشدیدلر سرت اولنلر

شَدَائِد: شدیده‌لر؛ سخت وشدید اولان بلالر یك اولان مصیبتلر

شِدَّت: سختلق؛ سرتلك؛ بكلك؛ قالغلك وبخشك زیاده درجه‌سی

شُدْگَان: كچمش كتمش اولنلر؛ كچمش زمان آدملری متوفا اولنلر

شَدِيد: سائرلره ضرر ایراشدرم ویا كندوسنه قصد اولنان ضرراء دفعنده قدرت وقوتی زیاده اولان سرت یك قاتی اولان ومحكم متین قوی اولان وجسور دلاور اولان بخیل ناكس اولان

شَدِيدَه: بلا؛ قضا؛ كدر

شَذْرَه: قال والمفسرین معدندن دیوشوریلان التون پارچه‌سی

شُذُوذ: قاعده كلیه‌دن خارج ومستثنا اولمق ونادر الاستعمال اولمق

شُذُور: شذره‌لر قال والمفسرین معدن ایچندن دیوشوریلان التون پارچه‌لری

شرج

ف

فشرخ

شَرٌّ ضرر وزیان وکدره سبب اولان نسنه
شِرَآء صاتمق وصاتون المق
بَیْع وشِرَا الش ویرش تجارت
شَراب ایچله جك نسنه ایچکی
شَرابخانه شراب میخانه ایچکی صاتلدیغی ویا حفظ اولندیغی محل
شَرابخوار عشرت ایدیجی شرب خمر ایدیجی اولان
شَارِح شرح ایدیجی شارح صاحب شرح
شَرَاذِم شرذمه‌لر ازجه اولان جماعتلر بلوکلر
شِرَار آتش قیغلجملری وشریرلر شر اهللری
شَرَارَة آتش قیغلجمی وبدلك شر کوتولك یرامزلق وبدخویلق
شِرَاز منازعه ایتمك معارضه ایتمك وبدخویلق ایتمك
شَرَازَة
شَرَاسَة شدت صعوبت سختلق چتین خویلو بدخلق وناس ایله دائما منازعه اوزره اولمق
شِرَاط شرطلاشمق مقاوله ایتمك
شِرَاع کمی یلکنی بادبان
شِرَاعکُشا بادبان کشا یلکن آچمق
شَرَافَت مشرف عالی قدر اولمق ناس عندنده معتبر وبزرکوار اولمق وال نبویدن اولوب سید وشریف اولمق
شِرَاك مشارکت اورتاقلق واینجه یانیقه یولی چیقرجلتی
شِرَاکَة بمعناه ایضا
شَرَانکیز فتنه جی اولان مضر اولان
شَرَاشِر شریره‌لر آتش قیغلجملری
شَرَائِط شریطه‌لر شرطلر مشروط اولان خصوصلر
شَرَائِع شریعتلر دینلر آیینلر
شَرَائِف شریفه‌لر صاحب شرف وصاحب مجد اولانلر
شَرَائِك شریکلر اورتاقلر
شَرَائِن شریانلر نبض طمرلری عروق نابضه عروق ضوارب
شَرَائِین بمعناه ایضا
شُرْب ایچمك سیال اولان نسنه‌یی یوتم یوتم یوتمق وایچیله جك ویا ایچیلان نسنه
شَرْبَة برکره ده ایچیله جك ویا ایچیلان نسنه
شِرَّة بدلك کتولك یرامزلق بدخویلق
شَرْح کیزلو وشبهه‌لو اولان نسنه‌یی آچوب میدانه قویه رق آشکار قیلمق وبر کتابك هر بر مشکلنی آچوب بیان ایتمك ایچون تألیف اولنان مفصل کتاب ودلیم دلیم کسمك
شَرْحَة ات دلیمی وبچاق یاره‌سی
شِرْذِمَة آزجه اولان انسان جماعتی وسائر نسنه‌نك برمقدار وبربلوکی
شَرَز آتش قیغلجملری وبدلك وکوتولك

برامزلق بدخویلق ؛ شرارت

شَرَرفِشان قیغلجم صاچیجی اولان

شَرَرفَشانی شرر فشانلق قیغلجم صاچیجیلق

شَرْط معاملاتده برنسنه نك اجراسنك منوط ومتعلق اولدیغی دیکر نسنه که اول نسنه اولمزایسه اولکی نسنه دخی اولمز

شُرْطه موافق ؛ مساعد اویغون اولان روزکار

شَرْطی برشرطی مشعر اولان وبر شرطه منوط ومتعلق اولان

شَرْطِیَّة برشرطی مشعر اولمق

شَرْع شریعت حق تعالی طرفندن وضع اولنمش عادت وآیین

شَرْعاً شرع شریفه موافقت اوزره

شَرْعی شرع شریفده وضع وبنا اولنان

شَرَف مجد ؛ عزت ؛ ناس بیننده معتبر ومفتخر اولمق وبرنسنه‌یه پك یقلاشمق

شُرَفاء شریفلر ؛ ناس بیننده معتبر واولو ومفتخر اولان کسنه‌لر وپیغمبر علیه السلام حضرتلرینك حفاد وذراریسندن اولان ذوات کرام حضراتی

شُرَفات شرفه‌لر ؛ مناره نك شرفه‌لری

شَرَفبَخش شرف ویریجی برینك مجد وشرفنه سبب اولان

شَرَفپَذیر شریف وعزیز اولان

شُرْفَه مؤذنك اذان اوقومق ایچون چیقوب مناره‌ده طوردیغی محل ودیه ؛ کنکره

شَرَفصُدور شرف وعزتیله صدور ایتمك

شَرَفیاب مجد وشرف واعتبار بولمش اولان

شَرْق کونشك طوغدیغی طرف

شَرَق جان چکشمك یك اذیتده اولمق

شَرْقِستان بلاد شرقیه که چین وهند وعجم وسائره‌دن عبارتدر

شَرْقی کون طوغیشی طرفنه متعلق ومنسوب اولان

شِرْك الله تعالی حضرتلرینه الوهیتلرنده نعوذ بالله من ذلك شریك واورتاق اثبات ایتمك

اَهلِ شِرْك مشرك کافر

شُرَكاء شریکلر ؛ اورتاقلر

شِرْكَة تجارتده اورتاق وپایداش اولمق واورتاقلق قومپانیا اورتاقدن عبارت اولان هیئت مجموعه

شَرْم اوتانمق حجاب ایتمك حیا ایتمك

شَرْمسار اوطانغج ؛ محجوب اولان

شَرْمساری اوتانمق ؛ محجوبلق

شَرْمگین اوطانغج ؛ محجوب اولان

شَرْمناك بمعناه ایضاً

شَرْمندگی اوطانمش اولمقلق محجوبلق حیا

شَرْمَنده اوطانمش ؛ محجوب اولان

شروح شرحلر؛ مشكلاتی بیانی ایچون تألیف اولنان كتابلر

شرود شعر قسمندن بغایت مطبوع ونكوه اولوب ضرب مثل كبی دیار بدیار شیوع واشتهار بولمش اولان

شرود قاچمق؛ فرار ایتمك

شرور شرلر؛ ضرر وزیان وكدره سبب اولان نسنه لر

شروط شرطلر؛ نسنه نك اجزاسنه منوط ومتعلق اولان نسنه لر

شروع باشلامق؛ بدأ ایتمك

شره برنسنه یه پك دوشكون حریص اولمق

شرهان پك حریص وحرصی غالب اولان آدم

شریان نبض طمری؛ عرق نابض؛ عرق ضارب؛ شاخ طمری

شرینه یول؛ طریق؛ اسلوب؛ و طبیعت طینت؛ سرشت؛ خلقت

شریر بدخلاق كوتو بدخوی اولان

شریر اهل شرت یا الكز كوتولك ایدیجی اولان

شریطه شرط قاعده بر نسنه نك موضوع له ومنوط علیهی اولان خصوص

شریع بهادر جسور شجیع اولان

شریعة حق جل وسبحانه تعالی حضرتلری طرف صمدانیسندن وضع واقامه اولنان عادت وآیین واصول

شریف ناس میاننده معتبر وصایلور اولان والنبی علیه السلامدن اولان كمسنه وبك حاكم ضابط

شریفی شریفلره منسوب ومتعلق اولان

شریك اورتاق تجارت ارقه داشی وارقه داش همكار

ف شر — **شست** كمانكشك باش پرمغنه گچرلوب زهگیر تعبیر اولنان یوكسوك وبالق اولته سی والتمش عددی ستین

ف — **شست** یقامق؛ غسل وتطهیر ایتمك

ف — **شسته** یقانمش غسل وتطهیر اولان

ش ش — **شش** التی؛ ست؛ اوچك ضعفی

ف — **شش بانو** وشش خاتون وشش عروس قمر وعطارد وزهره ومریخ و مشتری وزحل دینلن سیارات

ف — **ششپا** التی ایاقلو اولان حیوان

ف — **ششپر** آلات حربیه‌دن بر نوع طوپوز

ف — **شش پستان** قابغی دیشی كوپك

ف — **ششخانه** دلیكی مدور اولمیوب التی كوشه‌لو اولان طوب وتفنك

ف — **ششدر** دنیا؛ عالم

ف — **ششم** التنجی؛ سادس اولان

ف شص — **شصت** كمانكش باش پرمغنه گچرلوب زهگیر تعبیر اولنان یوكسوك وبالق اولته سی والتمش عددی ستین

شرع

شطارت شن : شوخ اولمق لا ابالیانه ذوق وصفا ایتمك

شطرنج معلوم برنوع اویون اسمیدر

شعاب بوینوز واغاج داللری مثللو چتال اولان نسنه‌لر چتال یوللر وبرخصوص ایچندن حاصل اولوب چتاللشان وتفرع ایدن خصوصات

شعابین شعبان آیلری

شعار انسانك بدلی اوزرینه کیدیکی کوملك وسفرهنكامنده بری بریني طانیوب بلمك ایچون تعیین اولنان علامت ونشان وپارولە

شعاع کونشه باقلدقده ناظره طوغری ابلك کبی تل تل کورینان ضیا پرتو

شعاع شعاعلر : شعاعات پرتولر

شعاعات شعاعه‌لر : شعاعلر پرتولو

شعاعة شمسك ضیاسنك یالکز برتلی

شعاعی شعاع مثللو برمرکزدن چیقوب آیریلور اولان

شعائر شعیره‌لر دینك علایم ومتأمنك وآیین ورسومی

شعب طاغ یولی : یول طریق راه وطاغ اداسی اولان دره

شعبان شهورلر عربیه‌دن سکزنجی شهرك اسمیدرکه مذکور شهر رجب ایله رمضان بیننده واقع اولور

شعبة اغاجك دالی یولك چتالی برشیئنك برمقداری ویا بربلوکی وقوم : قبیله : طائفه اوجاق وبرخصوصك فرعی

شعبدە حقه‌بازلرك صنعت وسرعتله کوستردکلری اویون حقه‌بازلق

شعبدە باز حقه‌باز

شعبدە شعبده حقه‌بازلق

شعر بدنده حاصل اولان قیل : موی : صاچ

شعر موزون ومقفی اولان کلام

شعراء شاعرلر موزون ومقفی کلام ترتیب وترکیب ایدر اولان آدم

شعشعه ضیا پارلاقلق وشمشك چاقمق کبی پارلامق

شعله آتشك علولی زبانهٔ آتش

شعله خیز علولو : علولنمش اولان

شعله خیزی شعله خیزلك : علولنمك

شعله دار علولو : علولنمش اولان

شعله زن بمعناه ایضاً

شعله کیر علولنوب پارلایجی اولان

شعله ور بمعناه ایضاً

شعور عقل : ذکا : ذهن فطانت ادراك

شعیر آرپه دینلن دانه که اکثریا آت وبارکیر قسمنه یدیریلور

شعيرة: برار به دانه‌سی و دینك علایم ومناسك ورسومندن اولان عادت

شعلة: علولو وشعله‌لو اولان فتیل

شغال: چقال دینلن حیوانك اسمی

شغب: ناس بیننده شر وفتنه پیدا ایتمك

شغف: عشق، اشتیاق، آرزو، و جنون، دلیلك

شغل: ایش، کار، مشغولیت

شغول: شغللر، ایشلر، مشغولیتلر

شغيل: مشغول اولان چوق ایشی اولان

شفاء: خسته‌لقدن قورتلوب عافیت بولمق

دار الشفاء: خسته‌خانه، اسپتالیه

شفابخش: خسته‌لق دفع ایدوب عافیت ویریجی خسته اولانی ایو ایدیجی اولان

شفاخانه: دار الشفا خسته‌خانه

شفارسان: شفا وعافیت کتوریجی

شفاساز: بمعناه ایضاً

شفاعة: قباحتلو یاخود محتاج اولان کمسنه ایچون رجا ایتمك

شفاف: کندو جسمی ایچندن نظر اولندقده کندو وراسنده بولنان شیلرك کورنمسنه مانع اولمیان

شفاه: شفه‌لر، دوداقلر، لبلر

شفاهاً: ویوز یوزه قارشو سویلشمك یوز یوزه قارشو سویلشه‌رك

شفر: کوز قپاغنده کرپك بتن یر

شفاهی: یوز یوزه قارشو سویلنمش اولان

شفه: دوداق، لب

شفنت: تیرکش، اوقدانلق

شفتالو: معلوم بر نوع لذیذ میوه

شفتالود: بمعناه ایضاً

شفعاء: شفیعلر، شفاعتجیلر، رجاجیلر

شفعه وحق شفعه: ایکی ویا زیاده کمسنه بر خانه‌یه اشتراك اوزره مالك اولوب هر قوملردن بری کندو حصه‌سنی بشقه بر کمسنه‌یه صاتسه شریکلری دعوا ایدوب ثمنی ادا ایدرك حصه مزبوره‌یی قهراً ضبط ایتمك حق شرعیلریدر وحق مذکور بعض شرائط تحتنده اوله‌رق قومشولرینه دخی جاری اولور

شفق: غروب شمسدن صکره باقی قلان آزجه آیدنلق

شفقة: عنایت، مهر، رقت، مرحمت، برینه آجیوب اسیرکمك

شفقت: بمعناه ایضاً

شفقگون: شفق یری کبی قرمزی اولان

شفوات: شفه‌لر، دوداقلر، لبلر

شفوق: شفقتلو، مرحمتلو اولان

شفوی: دوداغه متعلق ومنسوب اولان

شفة: دوداق، لب

شفهی: دوداغه متعلق ومنسوب اولان

شَفو بمعناه ايضاً

شَفير كنار، روناجيه، جانب، طرف

شَفيع شفاعت ايديجی، قباحتلو ایچون رجا ايديجی وحق شفعه‌يه مالك اولان كمسنه

شَفيع جار طريق خاص ايچنده قوكشو اولوب حق شفعه‌يه مالك اولان كمسنه

شَفيع خليط املاكی مخلوط ويا مشترك اولوب حق شفعه‌يه مالك اولان كمسنه

شَفيق شفقتلو مرحمتلو صاحب رقت اولان

شَق يارمق، ايرمق، يولمك ويارق چتلاق، آچقلق

شِق ايكی‌يه يارلمش نسنه‌نك برپاره‌سی برنسنه‌نك ايولنمش اولان نصفی

شَقاء شقاوت، بدبخت اولمق هردرلو بلا ورذالته گرفتار اولمق وهردرلو افعال شنيعه ورديه‌يی مرتكب اولمق

شَقاحَة قباحت، ياقشقسز اولان خصوص

شِقاق عداوت، مخالفت، عدم اتفاق، بوزشقلق بوزشمق

شَقاوَة هردرلو بلا ورذالته گرفتار اولمق وهردرلو افعال شنيعه ورديه‌يی مرتكب اولمق

شَقائِق شقيقه‌لر، يارقلر، چاتلاقلر ومعلوم برچيچك اسميدر

شَقائق نُعمان كلينجك، چيچكی

شُقَّة ايكی‌يه يارلمش نسنه‌نك برپارچه‌سی وبرنوع مكتوب كه قائمه‌دن چوق وتذكره‌دن بيوك اولور

شُقَّة بمعناه ايضاً وقماش طوپی قماش پارچه‌سی

شِقَق شقه‌لر ايكی‌يه يارلمش نسنه‌لرك پارچه‌لری

شَقوَة شقاوه كوتولك وبدبختلك

شُقوق شقلر، يارقلر، چاتلاقلر

شَقِي هردرلو افعال شنيعه ورديه‌يه ارتكاب ايدرا اولان خبيث وهردرلو رذالت وبلايه گرفتار اولان

شَقيح قبيح، چركين، ياقشقسز اولان

شَقيق برچيچك اسمی واوزقرنداشی واكی‌يه يارلمش نسنه‌نك برپارچه‌سی ويارلمش چاتلامش اولان

شَقيقَة يارق، چاتلاق، آچيقلق واوزقرنداشی

شَك برقولك صحتی يقيناً بلنميوب صحتی وكذبی بيننده تردد ايتمك، شبهه، گمان

شِكاة بركسه‌دردينی سويليوب افاده ايتمك

شكاة خستەلك ، مرض ، كيفسزلك

شكار آو كيتمك آولامق وآولانان نسنه ، وآولايجي

جان شكار جان آولايجي

شكارستان آويري آوي چوق اولان ير

شكاركنان آولايجي

شكارگاه آوبري آوي چوق اولان ير

شكارگر آولايجي ، آوجي

شكارگير آوجي ، آوطوتيجي

شكاري آوه متعلق ومنسوب اولان

شكاست طبيعت ترسلكي خويك چتينلكي ، سركشلك ، عناد

شكاف يرتق ، يارق ، چاتلاق آچقلق ويرتيجي ياريجي اولان

شكال طوارايا غنا وريلان كوستك

شكايت بركمسنه دردينى سويليوب افاده ايتمك وبرينك برامر جركيني ضابط طرفنه عرض وافاده ايتمك

شكر احسان ونعمتك قدر وقيمتني بلوب احسان ايدني مدح وثنا ايدرك احساني تاسه بلدرمك وحق تعالى حضرتلري عباده افعال حسنه يه مقابل مكافات ومجازات ويرمك

شكر معلوم طاتلو نسنه كه برنوع قامش وبرقاچ نوع پانجار وسائر نباتات كثيره صويندن حاصل اولور

گل بشكر گل طاتليسي

شكران احسان ونعمتك قدر وقيمتني بلوب ممكن درجه‌سنده مقابلني ايتمك

شكرانه بمعناه ايضاً وافادهٔ تشكر ايچون بخش اولنان پيشكش

شكرباز شكر ياغدريجي شكر ياغيجي اولان — ف

شكرخند محبوبه‌نك دوداقلرندن تبسم ايتمسي وطرز مذكور اوزره تبسم ايديجي اولان — ف

شكرخنده بمعناه ايضاً — ف

شكرريز شكر دوكيجي ، شكر صاچيجي وطاتلو وحلاوتلو اولان وزفاف گيجه‌سي گلين وگوگكي باشلرينه صاچلان نثار وخط ونشاطدن ناشي دوكلان كوز ياشي — ف

شكرريزه طاتلو وحلاوتلو اولان وحظ ونشاطدن ناشي دوكلان كوز ياشي — ف

شكرستان شكر حاصل اولان محل — ف

شكرشكن شكر قيرجي گوزل ودلبر اولوب بك طاتلو سوز سويلر اولان محبوبه — ف

شكرقند نبات شكري دينلن نسنه — ف

شكرگذار شكر ايديجي شاكر النعمه اولان — ف

شكرگذاري شكران نعمت ايتمك — ف

شكرگفتار طاتلو وحلاوتلو سوزلو اولان — ف

شكرلب دوداغي شكر گبي طاتلو اولان — ف

شكست قيرق قيرلمش اولان وقيرلمق — ف

شكستگي قيرقلق

شكسته قيرق قيرلمش اولان ومنهزم وپريشان اولان ومتكدر

ومتفعل اولان ومضايقه يه كرفتار اولان وبر نوع تعليق بازيسى

ف شكسته بال — مكدر وخاطر مانده اولان يوركى قيرلمش اولان

ف شكسته پا — اياغى قيرق اولان

ف شكسته حال — حالى فنا بولمش اولان

ف شكسته دل — يوركى قيرلمش اولان مكدر ومبتلا اولان

ف شكفته — چيچك كبى آچلمش اولان

شكل — صورت : بچم : هيئت موسم وهندسه ده شكل اولدركه بر ويا زياده حدود واسطه سيله مقطوع ومنحصر اوله وعلم عروضدن فاعلاتن جزئندن الف ونونك حذفنه دينور

ف شكم — حيوانك قارنى : معده

ف شكم بند — كندو قارننه كوله اولان كمسنه

ف شكمبه — معلوم توبره كبى نسنه كه قارن ايچنده اولوب يمك بوغازدن كچدكده مذكور توبره يه داخل اولور

ف شكم پرست — قارننه ومعده سنه طابوب اكل عبد وكوله اولان كمسنه

ف شكم پرور — قارننه ومعده سنه چوق دقت واويصاللق ايدر اولان كمسنه

شكن — عبره : قيورم : بوكلم : بورشوق وقبريجق : بوكيجى : بورشديجى اولان

شكنج — قيرمه : قيورمه : بوكلم : واذيت اشكنجه

شكنجه — اشكنجه : اذيت

شكور — شاكر النعمه تشكر ايدر اولان

شكور — شكرلر : لشكرلر

شكوفه — چيچك كبى آچلمش اولان

شكوفه — چيچك : زهره

شكوك — شكلر : شبهه لر : كمانلر

شكول — شكلر : اشكال : صورتلر

شكوه — مهابت : عظمت : شان : شوكت

شكوه — قورقو : هيئت : دهشت

شكوى — شكايت : دردنى افاده ايتمك

شكى — شك وشبهه يه متعلق اولان

شكيب — صبر تحمل وصبور متحمل اولان

شكيبا — صبور : متحمل صبرجى اولان

شكيبائى — صبر : صبورلق : صبورلولق

شكيبنده — صبور متحمل : صبورلو اولان

شكيته — شكايت : دردنى افاده ايتمك

شكيكه — فرقه : بلوك : طاقم : اسلوب طريق وخوى : خلق : مشرب

شكيل — كوزل بچملو : اندامل اولان

شكيمه — آت كمنك آغزلغى

شگرف — خوب : غريب : عجب اولان

شكوفته — چيچك كبى آچلمش اولان

شكوفه — چيچك : وزهره

شكوفه زار — چيچك : باغچه سى

شگوفه ستان — بمعناه ايضا

شلغم — معلوم نبات كه طعام اولور

شلوار : معلوم برنوع بول پانطلون

شم : قوقلامق رایحه حس ایتمك

شمانه : كورلدی چاغرشمه باغرشمه ودشمنك كدر ومصیبتله حزم ومسرور اولوب شنلك ایتمسی

شمار : صایی ؛ حساب ؛ تعداد

بی شمار : صاییسز تعداد اولنمز درجه ده كثرت اوزره چوق اولان

شمارنده : صاییجی ؛ حساب ایدیجی

شماریخ : شمراخلر ؛ صالقملر

شماریده : صایلمش حساب اولنمش اولان

شماس : باشنك اورته برلرینی تراش ایدن برنوع نصاری پاپاسی

شماسین : پاپاسلر

شمال : صول طرف وكونشك طوغدیغی طرفه باقلدقده صول جانبه دوشان نصف افق وخوی طبیعت مشرب

شمالی : شمال طرفنه متعلق ومنسوب اولان

شمام : قوقلامق برنسنه نك قوقوسنی تجربه ایتمك

شمایل : اخلاق ؛ شمائلر ؛ طبیعتلر ؛ خویلر

شمایم : شمیمه لر قوقولو رایحه لر

شمه : قوقو رایحه وقوقلامق وبك جزئی برمقدار

شمر : خبیث ؛ ردی مردود اولان

شمراخ : اوزوم یاخود بشقه میوه نك صاپلو صالقمی

شمرده : صایلمش حساب اولنمش اولان

شمس : كونش ؛ آفتاب ؛ نیر اكبر خورشید

شمسی : شمسه متعلق ومنسوب اولان

شمسیه : كونش ویغموردن محافظه ایچون استعمال اولنان سایه بان وحروف شمسیه ؛ شمسیه بركلمه نك برنجی جزئی بولنوب اولنده لام تعریف واقع اولدقده تلفظنده لام مذكور حذف وكندوسی تشدید ایله تلفظ اولنان حرفلره اطلاق اولنور

شمشاد : چمشیر دینلن اغاج

شمشیر : قلیچ ؛ سیف ؛ تیغ

شمشیرزن : قلیچ ایله ضرب ایدیجی اولان

شمع : موم چراغ وبال مومی

شمعدان : موم دیكوب ضبط ایتمكه مخصوص اولان آلت

شمل : اورتی ایله اورتوب بورمك واورتی نسنه یی اورتمك ونسنه نسنه یی احاطه ایتمك

شموس : شمسلر ؛ كونشلر ؛ آفتابلر

شموع : شمعلر ؛ موملر

شمول : شامل وحاوی اولمق ونسنه نسنه یی اورتمك وپاكندو حكمنه داخل ایتمك بر قاچ نسنه یه عام ومشترك اولمق

شموم : قوقولو رایحه لو اولان

شمیم : بمعناه ایضا وقوقو رایحه قوقلمق

شميمة قوقو، رايحه، بو، بوی
ف شِنا صوده يوزمك سباحت ايتمك
ف شِناب صوده يوزمك ويوزيجی اولان كمسنه، سباح
ف شِناير يوزيجی، سباح
ف شِناخته معلوم، معروف بللو اولان
ف شِناز يوزيجی، سباح، يوزيجی
شَنار بك بد وقبيح اولان عيب وعار ونقيضه
ف شِناس بليجی، عارف، عالم صاحبی اولان
شَناع بك آشوری بد وقبيح وچركين ويا قتمز اولمق
شَناعة بمعناه ايضاً
ف شِناور يوزيجی، سباح، شو يوزيجی
شَنايع شنيعلر، بك آشوری قبيح وبد ويا قتمز اولان شيلر
ف شَنبه كون، يوم، روز جمعه ايرتسی كونی يوم سبت يوم السبت
شِنشِنه طبيعت، دأب، عادت
شَنَع شناعت، بك شنيع وقبيح اولمق
شُنعة بك آشوری يا قتمز اولان فعل
شُنقار صنقور دينلن آو قوشی
ف شُنكرف زنجفره تعبير اولنان بويا
ف شِنَو اشيديجی، استماع ايديجی اولان
ف شِنيد اشتمك، استماع ايتمك
ف شِنيده اشيدلمش، مسموع اولان
شَنيع بك آشوری بد وقبيح ويا قتمز

وچركين اولان
شُو بيقامق صو ايله تطهير ايتمك ويقايجی تطهير ايديجی اولان
شَوارِب شاربلر، بيقلر، اوست دوداقده اولان قيللر
شَوارِع شارعلر، جاده يوللر
شَوارِق شارقه‌لر، نورلر، آيدنلقلر
شُواظ توتونسز اولان صافی علو
شَواعِل شاعله‌لر، آتش علولری
شَواعی شاعی وفاش اولانلر
شَواغِل شاغله‌لر، مشغوليتلر
شَواكِل شاكله‌لر، طريقلر مذهبلر واخلاق طبايع
شَوّال شهور عربيه‌دن اونجی شهر دركه رمضان ايله ذی القعده بيننده واقع اولوب غره‌سی بيرام اولور
شَوامِخ يوكسك اولان طاغلر
شَوامِل شامل وحاوی اولنلر
شَواهِد شاهدلر، شهادت ايديجيلر
شَواهِق شاهقلر، يوكسك طاغلر
شَواهين شاهين دينلن قوشلر
شَوائِب شائبه‌لر، چركلر، لكلر، پاسلر
شُوبان راعی، چوبان
شُؤبوب صاغنقلو يغمور
شُوخ جسور بی شرم وبی حيا اولان اوتانمق بيلمز اولان آچيق مشرب اولان

ف **شور** طوزلق چوراق اولان واوغورسز شوم نحس اولان وشماطه چیغلتی قرقشهلق غوغا

(شورا) مشورت ومشاوره ایدرك امور مملکت اداره سنه مأمور اولان برقاج کسنه نك هیئت مجموعه سی

ف **شورابه** چركلو، یاسلو، مردار صو وآجی صو وکوز یاشی

ف **شوراهکن** اختلاله ویروب قارمه قارش ایدیجی

ف **شورانگیز** شماطه وغوغا چیقاریجی

ف **شوربا** چوربا معلوم برنوع طعام

ف **شوربخت** بدبخت، بختسز اولان

ف **شورستان** چوراق اولان محل

ف **شورش** چیغلتی قرقشهلق، غوغا نزاع، فزع، اختلال

ف **شورهزار** چوراق اولان محل

شوری مشورت ومشاوره ایدرك امور مملکت اداره سنه مأمور اولان برقاج کمسنه هیئت مجموعه سی

ف **شوریدگی** پریشانلق، قارشقلق

ف **شوریده** پریشان قارشق، مغشوش اولان

ف **شوریده بخت** بدبخت طالعی منحوس اولان

ف **شوریده حال** احوال واموری پریشان اولان

ف **شوریده خاطر** خاطر وکوکلی پریشان اولان

ف **شوریده راه** یولنی غائب ایتمش اولان

شوشه شبیکه وکولجه رسمنده اولان نشنه

شوط بیت شریف زیارتنده حجر اسوددن باشلیوب شرطی اوزره طولانه رق ینه حجر اسوده وارمق اوزره طواف ایتمك

شوق آرزو ایتمك کوکلدن استیوب ارامق وممنون ومسرور وشادمان اولمق

شوقی شوقه متعلق ومنسوب اولان

شوقیه مکتوبك القابی بیانی عقیبنده اولان بندی

شوك تیکن : خار

شوكة پادشاهه مخصوص اولان هیئت وسلطنت وتیکن خار وسلاح وسلاحك حدتی

شوكل پیاده عسکر وعسکرك صاغ قولی یاخود صول قولی

شولیده متغیر وپریشان وکوناکون افکار واندیشه یه کرفتار اولان

شوم اوغورسز اولان نحس اولان ورذیل قبیح شنیع اولان

شؤم اوغورسزلق مشؤم اولمق

شوم قدم اوغورسزلق کتوریجی اولان کمسی وقدمی اوغورسز اولان

شونه ذخیره انباری

ف **شونده** کائن وموجود وار اولان

ف **شوهر** قارینك قوجه سی : زوج

و **شُوِی** ییقامق؛ وییقا بحی

و **شَه** شاه؛ پادشاه

ف **شَها** ای شاه یا پادشاه

شَهاب دوشر یلدز مثللو کوك یوزنده بعضاً مشاهده اولنان آتش پارچه‌سی

شَهادَت بر محلده حاضر اولوب بر خصوصی کوروب مشاهده ایتمك وشاهدلك ایدوب کوردیکنی ویقینا بلدیکنی سویلیوب افاده ایتمك وحق جل وسبحانه تعالی حضرتلرینك وحدانیتنه وپیغمبر علیه السلامك نبوتنه قلباً ولساناً قائل اولمق وشهید اولمق وحاضر اولمق موجود اولمق حضور وجود

عالَمِ شَهادَت دنیا؛ جهات

شِهار آیلقله ویرمك ویا المق

شِهام شهم اولنلر زکی وجسور اولنلر

ف **شَهامَة** ذکا وذکاوت چابك فهم وادراك ایتمك وجسارت شجاعت جرئت بهادرلك

ف **شَهانه** شاهانه پادشاهه مناسب ویاقشق اولان

شَهْباء رنکی سیاه قارشمش بیاض اولان وچوق وبتون بتون سلاحلو اولان عسکر بلوکی وبك قیتلق اولان سنه

شَهْباز شاهباز بیوك بیاض طغاز

شَهْبازانه شهبازه لایق ویراشق اولان

شَهْبال قوش قنادینك الك اوزون تویی

شَهْبان شهابلر روشان یلدزلر

شَهْبَنْدَر دولت علیه‌نك بعض طشره اسکله‌لرده متمکن وامور تجارت رؤیتنه مأمور اولان کمسنه وتجار باشی بازرکانلر کتخداسی

شَهْبَیْت غزلك صوك بیتی

شَهْپَر قوش قنادینك الك اوزون تویی

شَهْد بال وعسل دینلان طاتلو نسنه که آری آنی یاپار

شُهَداء شهیدلر؛ دین ایچون قتل اولنان کمسنه‌لر

شَهْداب بال شربتی

شَهْدانه بمعناه ایضاً

شَهْدانج بنك تخمی؛ کندر تخمی

شَهْدانق بمعناه ایضاً

شَهْدانك بمعناه ایضاً

شَهْدکام آغزده طاتلو لذت قالمش اولان

شَهْر بیوك مملکت که اکثریا بر ایالتك محل حکومتی اولور

شَهْر ای ماه؛ یکی آیدن یکی آیه قدر اولان مدت

شَهْرآرا مملکته کوزللك ویریجی اولان

ف **شهرآشوب** مملكتی فساده ویریجی اولان

ف **شهراه** شاهراه اصل بیوك جاده یول

شهرة برنسنەنك اسمی واوصافی بین الناس بیلنوب سویلنمك

ف **شهرتشعار** شهرتلو؛ مشهور اولان

ف **شهرتگزین** نام وناموس وشهرت استیوب طلب ایدیجی اولان

ف **شهرتگیر** شهرت کسب ایدر مشهور اولان

ف **شهرستان** بیوك ومعمور اولان مملكت

ف **شهرغریب** برمملكتده یبانجی اولان کمسنه

ف **شهرك** بیوك شاخ طمری

ف **شهرود** بیوك چای نهر عظیم

ف **شهره** شاهراه بیوك جاده یول

ف **شهری** طشره لو اولمیوب شهر اهالیسندن اولان کمسنه

شهری برآیلیق برآیه متعلق اولان

ف **شهریار** پادشاه ذی قوت وصاحب قدر

ف **شهریارانه** پادشاهه منسوب ومتعلق اولان

ف **شهریاری** بمعناه ایضاً وپادشاهلق سلطنت حکم اجلال

ف **شهزاده** پادشاه اوغلی اولان ذات عالی تبار

ف **شهسوار** سوار بلیرك شاهی وباشی اولان کمسنه یاخود بشقه شاهلرك کندوسنه مرکوب ومطیع قیلمش اولان کمسنه

ف **شهلاء** قویون کوزلرینه بکزر اولان کوزکه پك مقبولدر

شهم زکی؛ ذکاوتلو اولان جسور جسارتلو اولان

ف **شهمات** شاه مات که شطرنج اویونده شاهك هیچ اوینایه جق خانەسی قالمدیغنده دینور

ف **شهنشاه** برپادشاهکه وقتنده اولان بشقه پادشاهلردن زیاده قوتلو وعظمتلو اوله

ف **شهنشاهی** شهنشاه اولان پادشاهه مناسب ومتعلق اولان وپادشاهلق سلطنت شهنشاه

ف **شهنشین** شاه نشین دیلان پنجره چیقمسی

شهوات شهوتلر؛ استکلر آرزولر

ف **شهوار** پادشاهه لایق اولان نسنه که کندو جنسنك اعلاسی اولور

شهوان شهوتی غالب اولان کمسنه

شهوانی بمعناه ایضاً وشهوته متعلق اولان

شهوة برنسنەیه سووب اکا میل ورغبت ایتمك ومحبت ایچون ستك واشتها ایتمك

ف **شهوت‌انگیز** بر کمسنه‌نك قوت شهوانیه‌سنی تحریك ایدیجی اولان

ف **شهوت‌پرست** نفسنك استدکلرینه وآرزولرینه بنده اولان کمسنه

شُهُودْ	حاضر اولوب كورمك وحاضر وموجود اولوب كوزه كورنمك وكوروب مشاهده ایتمك
شُهُورْ	شهرلر : آیلر ، ماهلر
شَهْوِیْ	اهل شهوت اولان وشهوته منسوب ومتعلق اولان
شَهِی (ف)	شاهه مناسب اولان
شَهِیّ	استنیله جك وآرزولنه جق اولان
شَهِیدْ	دینی ایچون قتل اولنان كمسنه
شَهِیرْ	شهرتلو : نامدار اولان
شَهِیقْ	اغلایان چوجق كبی هیجقروب ایچی چكمك وصدا ویره رك صولوغنی ایچرو چكمك
شَهِیمْ	ذكی : ذكاوتلو اولان
شَیْءْ (ش ی)	موجود اولان نسنه
شَیَاطِینْ	شیطانلر : بولر
شِیَاعْ	شیوع بولمق نام بیننده بلنوب منتشر اولمق
شِیَامْ	شامه لر : سیاه لكه لر خاللر : بنلر
شِیَامَاتْ	بمعناه ایضا
شَآمَهْ	اوغورسزلق عدم میمنت
شَیْبْ	آتش اولان برولجق اشاغی اولان
شَیْبْ	صاچ وصقال آغارمق
شَیْبَاءْ	آیك صوك كیجه سی و عروسك : زفاف كیجه سی لیله شیباء دینلور

شَیْبَهْ	صاچ وصقال اغارمق
شَیْخْ	اختیار وقوجه مش اولان آدم وبر قبیله نك سیدی اولان آدم ودرویشلرك بیوكی اولان ذات
شَیْخُ الْاِسْلَامْ	دولت علیه علماسی بیننده رتبه جه بیوك اولان علامه افندی
شَیْخَانْ	شیخلر : اختیار اولان كمسنه لر ودرویشلرك بیوكی قبیله نك سیدی اولان كمسنه لر
شَیْخَنَهْ	بمعناه ایضاً
شَیْخُوخَهْ	شیخلق : اختیارلق قوجه لق
شَیْخُوخِیَّتْ	بمعناه ایضاً
شَیْدَا	دلی : دیوانه : مجنون اولان
شَیْدَائِی	دلیلك : دیوانه لك
شِیرْ	ارسلان دنلن وحشی حیوان وسود دنلن كه دیشی حیوانلردن حاصل اولور
شِیرَازَهْ	كتابك یپراقلرینی ضبط ایتمك ایچون مجلدلرك بر صنعتیدر
شِیرَازَه بَنْدْ	شیرازه ایله باغلو اولان وشیرازه باغلایجی اولان
شِیرَازَه كَشْ	شیرازه باغلایجی اولان
شِیرَانَهْ	ارسلانه متعلق ومناسب اولان
شِیرْبَانْ	ارسلانجی : ارسلان بكجیسی
شِیرْخَوَارْ	سود ایله بسلنان سودامر اولان
شِیرْخَوَارَهْ	بمعناه ایضاً
شِیرْخُورْ	بمعناه ایضاً

شیرخورده — بمعناه ایضاً
شیرداز — سود ویرر اولان سوتلو اولان
شیردان — قوبونك اعضای باطنه سندن برعضونك اسمیدر
شیردل — ارسلان یوركلو بهادر دلاور اولان
شیرستان — ارسلانی چوق اولان محل
شیرگیر — کیف : نیم مست : یارم سرخوش اولان
شیرمرد — دلیر بهادر جسور اولان وشول درویش کمسنه که ذکر الله ایله مشغول اولوب دنیا وآخرت قیدندن اولمیه
شیرم — اوزمدن صیقلوب هنوز تخمر برله شراب اولمامش صو
شیری — آرسلانه منسوب ومتعلق اولان وآرسلانلق بهادرلك
شیرین — طاتلو : ملیح اولان
شیرین ادا — اطوار وحرکات وکلامی کوزل وطاتلو اولان
شیرین زبان — طاتلو دللو اولان
شیرین طبع — اخلاق وطبیعتی طاتلو اولان
شیرین کار — ایش طاتلو معامله ایدیجی اولان
شیرین کام — اغزندن ودماغندن طاتلو لذت حس ایتمش اولان
شیرین گون — لذتی طاتلو اولان
شیرینی — طاتلولق : خوشلق

ف شیشه — معلوم ظرف که جام وبللوردن اولور
شیطان — ابلیس : لعین ودیو عفریت وشر وحیله قصدیله معامله ایدن آدم
شیطانی — شیطانه متعلق ومنسوب اولان
شیطانیه — شیطانلق : شیطان فعلی
شیطنة — بمعناه ایضاً
شیع — شیعه لر : بشقه بشقه مستقل اولان انسان فرقه لری
شیعه — برکمسنه نك متفق وناصری اولان اتباع طاقمی ومستقل اولان انسان فرقه سی وحضرت علی کرم الله وجهه المرتضینك وخاندان عالیلرینك محب ومهربانی اولان جماعت که عجم ولایتنده کثرت اوزره اولور
ف شیفتگی — عشق وبایکدردن ناشی چلغین اولان چلغینلق
ف شیفته — برسببدن ناشی چلغین اولان
ف شیلان — پادشاه ووزرا سفره سی
شیم — شیمه لر : اخلاق : خلقلر خویلر
شیمه — خلق : خوی : طبیعت
شین — عیب : لکه : قصور قباحت

شين حروف عثمانيه دن اون التنجى حرفك اسميدر

شنا صوده يوزمك سياحت ايتمك

شناب بمعناه ايضا

شيوخ شيخلر؛ اختيارلر؛ وپير سال اولان آدملر ودرويشلرك بيوكلرى وقبيله سركرده لرى

شيوخة اختيارلق؛ پيرلك

شيوع ناس بينده بلنوب معلوم ومنتشر اولمق

شيون ناله؛ آه؛ افغان

شؤون **شؤونات** شانلر: ماهيتلر؛ حاللر شأن: وماهيت وحاللرك تنوعاتى

شيوه كوزلره مخصوص اولان نازواداوكرشمه وصنعت حسن لطافت وعادت قانون قاعده

شيوه باز **شيوه كر** نازواداوطورايديجى بمعناه ايضا

شيهه آت كشنمسى؛ صهيل فرس

شيئة استمك؛ ديله مك اراده ايتمك؛ آرزو ايتمك

علاوة حروف الشين

علاوة
تم حروف المجلد الاول

على حروف الهجاء

شاذب وطنندن تبعيد اولنمش كمسه يه ديرلر؛ شول كمسه يه كه كمسه سز قالوب من بعد خير وفلاحدن مأيوس اوله

شاربة ايرمق كنارنده ساكن اولان قوم وجماعت

شارب سرت ودرشت وخشن اولان وبدنى قوى وايجه اريق اولان انسان وحيوان

شاصب زحمتلو؛ مشقتلو ديرلك

شاعبان ايكى اوموز

شبر عطيه؛ خير؛ احسان صدقه ونشاط وسرورى طاشقين اولمق

شبور جنكلرده استعمال اولنان بورى

شبذارة **شبردة** بك غيرتلو حميتلو اولان آدم سرعتله يوريمك

شبحان اوزون شى؛ طويل اولان

شبث يا ايشقان طبيعتلو ايلشكن بولاشق اولان

شتر كسمك وكوز قپاغنى ترسنه دوندرمك وبرادمك وجودينى ياره ليوب آزرده ايلمك

شتر كسيلمك وكوزك اوست والت قپاقلرى دونوب دونك اولمق؛ قالت

دوراق بربق اولمق

شتیز: بدخوی زشت مشرب مجموعه سی شر و عیوب اولان

شتره: ایکی برمق ارالغندن اولان آچقلق

شتر: طاغلك برطرفدن برون کبی چیقان سیوری اوجی

شثبیز: ایشه یرامیان اغاج و کرسته پارچه لری و نبات و اشجارك دیبلرندن سورن تازه کوجك فلیز و فدانلری

شتر: کوزك قپاقلری برسببله غلظت کسب ایتمك

شجت: هلاکلق؛ حزن، اندوه، غصه

شجب: هلاك اولمجی؛ هالك

شجب: حاجت و مهته و مصلحت

شجب: سه پای تعبیر اولنان نسنه که جامعلرده قندیللری یاقمق ایچون قوللانیلور

شجاب: قورتمق ایچون جامه شوی سرد قلری قفس

شجور: نیجه کسه بیننده برماده مختلفا اولوب محل نزاع اولمق

شجر: برنسنه یی برنسنه یه باغلمق و برآدمی برنسنه دن صرف و تحویل ایلمك

شجیر: قلع و غریب آدم و دوه و صاحب و کوتو و کمتر اولان

شجوب: بیوك خستهلك یا آجلق یا سفر بعید سببیله بکزی تغییر ایلمك

شحر: آغزاچمق؛ آغز فتح ایلمك

شحن: طولدرمق و عسکر ایله شهری طوبطولو ایلمك

شحناء: خصومت عداوت دشمنلك

شحا: ککیش نسنه سی واسع

شخب: صاغیلورکن مهدن تل کبی چیقان سود

شخت: ذاتی خلقی اوله رق بنیه و ترکیبی اینجه واریق اولان جلیمسز انسان و حیوان

شخیر: ککرزدن سسلنوب سوملر اولان

شخص: اوته بری ترددایدوب مضطرب اولمق

شخیس: پراکنده؛ طاغنق مستغرق اولان

شذح: سمورملك؛ سمیزلنمك

شذحة: وسعت؛ غنا؛ بولمق

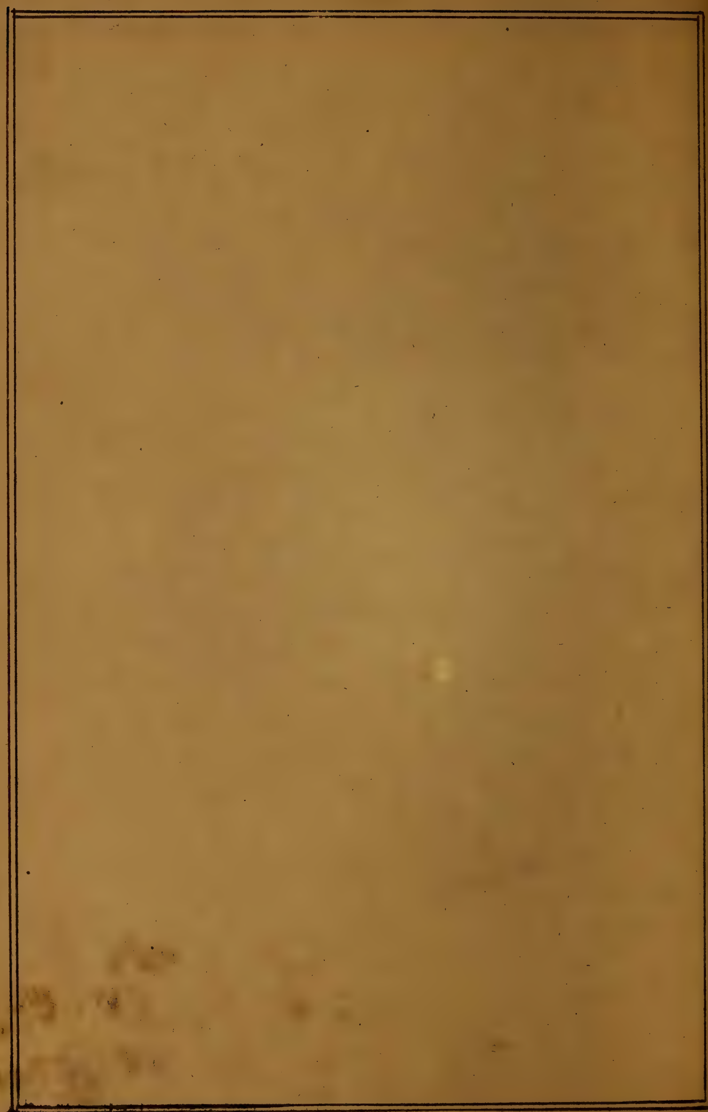
شذب: صوبندی واولك اشیاسی

شذاذ: قلیل اولان جماعت و قبیله و بنایجی آدملر

شُذَرْمَذَرْ طارطغان وتارمار اولان
ش ر
شَرَبْ صوصمه موق
شَرْجَبْ اوزون بويلو آدم
شَرَاشِرْ نفس وذات واحمال واثقال ومحبت
شَرْقَاةْ قولاقا وزون اولمق
شَرْبَعَةْ ثوبى كسوب بچمك وآدملرك سيرك سيرك آنه رق شدتله بيلمك
ش ز
شَزَرْ بركسه يه عداوت سببيله كوز اوجيله ياخود يان باقمق وكوزدكرو اصابت عين واقع اولمق
ش س
شَسَفْ قورى اتمك قورصى
شَسَافْ حيوان ضعيفلكدن دكنك كبى قوب قورى قالمق
ش ص
شَصَبْ شدت قحط قلت نصيب
شَصَّابْ قصاب : ات صاتيجى
شَصَبْ دريسى بوزلمش قيون كوده سى بچيلمك
شُصُوبْ خصوصى كوچ اولمق
شَصَلَّبْ انسان وحيوان زورلو وقوتلو اولمق
ش ط
شَطَبْ كوزل خوبلى لطيف اندام غلام ميل ايلمك : عدول وانحراف ايلمك : كسمك

شَعَبْ بريكدرملك اصلاح ايلمك
شَعَرْ برآدمك كوده سى ككور قيللو اولمق كوله صاحبى اولمق
شَعْرْ جيقارمق : سوركون ايتمك پراكنده اولمق
شِعَارْ صوبى يك جوق اولان قيو
شَعْرَةْ بيوك بچاق : يتاغان قصاب صاتورى
شَغِرْ كاغذك چيچكى
شُغَرْ خروس : ديك : كذاب
شَكَرْ سخينك وبركيسى جوف اولمق وحيوانك ممه سى سود ايله طولمق وطوار سمورمك
شَلْحَبْ غليظ : نادان : ثقيل ناتراش كشى
شَمَرْ سخى : جوانمرد : ناقد : بصير خرده دان زكاه آدم
شَنَبْ ديشلرك اينجو كبى نابداز وصافى ولطيف اولمق
شَوْبْ برنسنه يى شى آخره قاتوب قارشدرمق
شَهْبَرْ پيروسالخورده اولوب لكن وجودنده بقيه قوت قالمش انسان
شِيَابْ ايكى شى برى برله قارشدرمق

خِتَامُ مُجَلَّدَاتِ الجُزْءِ الأَوَّلِ عَلَى حُرُوفِ الهِجَاءِ

علاوه‌لی منتخبات لغات عثمانیه

منتخبات لغات عثمانیه‌نك جلد ثانیسی

سنه ١٣٠٧

از مطبوعات مکتبهٔ عصر الحمیدیه

علاوه لی کتاب منتخبات لغات عثمانیه

باب صاد مهمله

ص — اشبو حرف صاد مهمله ترتیب حروف عثمانیه ده اون بدنجی حرف اولوب حساب وعلومه دائر اولان کتب ورسائلده طقسان عددینه ومکتوب واوراق سائره تاریخلرنده ماه صفره علامت واشارتدر

صابر — صبور، صبر وتحمل ایدیجی اولان

صابون — معلوم لسنه کیقاتمق ایچون استعمال اولنور

صابونی — صابونجی صابون اعمال ایدن ویاخود فروخت ایدن کمسنه

صاحب — مالك ومتصرف اولان و دوست آرقه داش معین اولان

صاحبه — مالك ومتصرف اولان خاتون

صاحبقران — نیکبخت اولان پادشاه

صاحبقرانی — نیکبخت پادشاه اولمقلق ونیکبخت پادشاهه مناسب ومتعلق اولان

صاد — حروف عثمانیه دن اون بدنجی حرفك اسمیدر

صادر — صدور ایدیجی چیقیجی اولان

صادع — تصدیع ایدیجی باش اغریدیجی اولان

صادق — کلامی و یا اشارتی حقیقت حاله مطابق اولان: کرچك اولان وافعالی اقوالنه مطابق اولان وآخر معامله سی اول معامله سنه مطابق اولان

صارف — دکشدیریجی ومصرف ایدیجی

صارفات — تبدلات انقلابات دهر

صارم — کسکین اولان قلیج وجلادتلو حدتلو بهادر اولان آدم

صاع كيله دينلان اولچك
صاعد يوكسك عالى: ناالااولان
صاعقة يلدرم: سمادن دوشن آتش
واولوم: موت: مرك وعذاب
صاغر بيوك قدح: بيوك بياله
صاغر ذل وحقارت ورذالته راضى
ومتحمل اولان فرومايه والچوكسنه
صاف صافى خالص تميز پاك اولان
صافنات يك مقبول وصوى اولان آتلر
صافى خالص: تميز: پاك اولان
صافى دل يوركنده كونولك اولميان
صافى ضمير بمعناه ايضا
(مثال) يات يانه باغلوبر قلج كراسته نك
دكز بوزنده اولان هيئت مجموعه سى
صالب بك وسخت وشديد اولان
محكم قوى اولان
صالح يراشق ويغون اولان الويرر
اولان وبوزوق اولميوب
ايو ويرار اولان وبر نوع
كناهده اصرار ايتميوب الله
تعاليدن قورقر رق ديندار
ومتقى واهل خير اولان
صالحات اللهك امر شريفنه مطابق
اولان افعال خير ومسلمان قادينلرى
صامت ساكت وخاموش اولان:
وانسانك حيواناتدن بشقه
مالك اولديغى مال كه صوتى
اولميه التون وكومش مثللو

صانع ياپيجى: اعمال ايديجى: وخالق
يارادى: بارى
صاهل كشنيجى: صهيل ايديجى
صائب مقصوده واصل اولان
وطوغرى نشانه واران وطوغرى
خطاسز ياكلشسز اولان
صائف حرارتى زياده اولان
اسيجاق اولان
صائل كبر وتعظم ايدوب بشقه لره
دائما صولت: وهجوم: و
تجاوز ايدر اولان
صائم صوم ايديجى اورجلو اولان
صبت دكمك: اقمق: قوغادن
بوشالدركبى دوكمك
صبا برلطيف روزكاركه پويرازدن اسر
صبابة دل وجاندن سووب عاشق اولمق
صباح كيجه يارسيله ستعف اولان
كونك يارسنه دك اولان وقت
على الصباح صباحلين: صباح وقتنده
صباح صبيح: ومليح اولانلر: كوزل
اولانلر
صباحة حسن: جمال: كوزللك: دلبرلك
صباحكاه صباح وقتى
صبارة كفالت: كفيل اولمق
صباغ نسنه بوياجى بوياجويد
وغيرى مثللو نسنه لر
صباغ بوياجى نسنه بوياجى
صباوة چوجقلق چوجق وصبى اولمق

صَبایا : صبیه‌لر قیزلر
صُبح : صباح وقتی
ف صُبحدم : بمعناه ایضا
ف صُبحگاه : بمعناه ایضا
صَبر : کوچ وقتلرده طیانوب کندو نفسنی ضبط ایتمك وبر نوع آجی صمغ اسمی که علاج ایچون استعمال اولنور وبر اقلوی سموز وتکنا ویر جنس جیجك اسمی
صُبَراء : صابرلر صبرلو اولانلر
صِبغ : بویاکه انکله نسنه بویانور
صَبغ : بویا ایله نسنه بویامق
صِبغة : بویا ، رنك ، وصوی ، نوع ودین ، مذهب
صُبوان : صبیلر ، جوجقلر
صَبوة : صباوت جوجقلق
صَبوح : صباح وقتی ایچیلان شراب
صَبور : صبر وتحمل ایدیجی اولان
صَبی : کوچك ارکك جوجق
صِبیان : صبیلر کوچك ارکك جوجقلر
صَبیّة : کوچك قیز جوجق
صَبیح : حسن وجمال صاحبی اولان
صَبیحة : صباح وقتی
صَبیر : صبور صبر وتحمل ایدیجی اولان وکفیل کفالت ایدیجی اولان
صیت : سس ، صدا ، صوت چیغلتی

(صح) رسمی اولان ورقی تصدیق ایچون بیوك مأمور طرفندن چکلان بر نوع امضا
صِحاب : صاحبلر ارقداشلر اتباع
صَحابة : ارقداشلق ویاردیجیلق ایتمك وصاحبلر ارقداشلر اتباع
صَحابی : پیغمبر علیه السلامك اصحاب واتباعندن اولان ذات کریم
صِحاح : تام وبلا نقصان اولان
صِحاراً : آشکاره اوله رق ، جهرا آچقدن
صَحاری : صحرالر قیرلر بیابانلر
صَحّاف : کتابجی ، کتاب الش ویرشنده اولان کمسنه
صَحائح : صحیح وتام ، بلا عیب وبلا نقصان اولانلر
صَحائف : صحیفه‌لر وکاغدلر وکتابلر
صَحب : صاحبلر ، ارقداشلر معینلر
صُحبان : بمعناه ایضا
صُحبة : بربر ایله الفت ایدوب ارقداش اولمق
صِحّة : برنسنه عیب وخطا ونقصان وخلل وضعفدن سالم وبری اولمق
صَحراء : دوز وهموار اولان اووه وقیر
صَحرانشین : قیرده اسکان وتمکن ایدن
صَحراوات : صحرالر ، قیرلر ، اووه‌لر
صَحرائی : قیره متعلق ومنسوب اولان
صُحُف : صحیفه‌لر ، ورقلر ، کتابلر

صحن: بيك ايچون طعام وضع ايلدكلري معلوم ظرف وخانه نك اورته يري واچق؛ واسع؛ ميدان

صحو: سرخوش اولوب كندويه كلمك

صحون: صحنلر؛ بيك قابلري

صحيح: عيب ونقصان وخطا وخللدن سالم وبري وخالي اولان

صحيف: بر يوزي؛ روي زمين وجه الارض

صحيفه: كاغدك يوزي كتاب يپراغنك بر يوزي وبشقه يازي يازيلمجق نسنه نك يوزي

صخر: صخره لر؛ بيوك سرت طاشلر؛ قيالر

صخره: بيوك وسرت اولان طاش؛ قيا

صخور: صخره لر؛ بيوك طاشلر؛ قيالر

صخير: بيوك وسرت اولان طاش

صد: يوز عددي؛ مائه

صد: برآدمي بر ايشدن چويروب منع ايتمك

صداء: سس؛ آواز؛ آوازه؛ صوت

(صدارة): وزير اعظم حضرتلرينك منصبي

صداع: باش اغريسي؛ درد سر

صداق: نكاحلق اقچه كه كلينه وعد اولنور

صداقة: كرچكدن اولان دوستلق ومحبت

صدائر: صديره لر؛ اغفال

صدبرك: يوز يپراقلو اولان

صدپا: يوز اياقلو اولان

ف **صدپاره**: يوز پارچه اولمش اولان

صدد: نسنه نك قارشوسي وقرب وجواري ومقصود ومبحوث عنه اولان خصوص لاقيرديسي درميان اولان خصوص مرام؛ مقصد؛ مطلب

صدر: كوكس؛ سينه وبر نسنه نك اولي وابتداسي ومجلسك معتبر اولان محلي كه رأس مجلس وصدر اعظمك منصبي وقاضي عسكرلك رتبه سيله پايه سي وبيتك برنجي مصراعنك تفعله سي

صدره: كوكس؛ سينه؛ صدر؛ بر

ف **صدرنشين**: مجلسك معتبر محلنه اوطورر اولان؛ رتبه سي ومسندي عالي اولان

صدري: كوكسه متعلق ومنسوب اولان

صدع: كوز ايله قولاغك بيني طولون

صدف: انجو چيقديغي قبوق كه بر نوع اسطرديه قبوغي اولوب صندف وبشقه چوق نسنه يه زينت اولمق ايچون ياپشدريلوب علاوه اولنور

ف **صدفچه**: صدفه بكزر اولان كچوك قبوق وصدفك كچوكي وا وقاغي

لغت	معنا
صِدْق	کلام واقع حاله مطابق اولمق کرچك اولمق یلاّ اولمامق
صُدَقَاء	صادق وکرچك اولانلر
صَدَقَه	برکمسنه نك مالندن فقرایه ویرده یکی اقچه
صَدْم	ایکی نسنه بر برینه چاتوب چارپشمق
صَدْمَه	بمعناه ایضا
صُدُور	صدورلر کوکسلر وو زیرلر وقاضیعسکرلر وعقلك فعلی اولمق اوزره برخصوص ظهور ایتمك وچیقمق حاصل اولمق
صَدُوق	بك صادق وحقیقتلو اولان
صَدْهِزَار (ف)	یوزبیك عددکه مائة آلاف
صَدِی	آلودهٔ عیب وعار اولمق رذیل ذلیل حقیر لئیم اولان
صَدِیق	محبتده صادق اولان دوست وکرچك سوزلو اولان آدم
صِدِّیق	صدق وصداقتی دائم اولان آدم وابوبکر رضی الله عنه حضرتلرینك لقب شریفلریدر
صَرَاح (صر)	آشکاره یایمق وآشکاره سویلمك
صَرَاحَة	کلام واضح واشکار اولوب شك وشبهه وکتمدن عاری اولمق
صُرَاحَةً	آشکاره اوله رق کتم واخفا ایتمیوب میداندن سویلیه رك
صُرَاحی	معلوم برنوع اعلا شیشه
صَرَارَة	یا پاس کبی نکاحدن اجتناب ایدن وحج شریفدن کلیا اجتناب ایدر اولان کمسنه
صَرَاصِر	شدید وکورلدیلو اولان روزکارلر صرصرلر وبیك کورلدیلو اولان صدالر
صِرَاط	یول: طریق: راه وجهنم اوزرنده قیلدن اینجه وقلجدن کسکین برکوپرینك اسمیدر
صَرَّاف	اقچه بوزمغه مشغول اولان اهل تجارت واقچه یی فائضه الوب فائضه ویرر اولان اهل تجارت وعلم صرفه دائر کتاب تالیف ایتمش اولان اهل دانش
صَرَّافِیَّه	اقچه بوزمق ایچون صرافك الدیغی اجرت
صُرَّه	اقچه کیسه سی
صَرْح	یوکسك اولان بنا کوشك قصر عالی
صُرَحَاء	صریح وخالص اولانلر
صُرَدَان	دیل التنده اولان ایکی سیاه قان طمری
صَرْصَر	شدید وصوغوق وکورلدیلو اولان روزکار
صَرْف	خرج ایتمك خرجامق وبولندن یاخود نسنه دن چویروب بشقه طرفه متوجه قیلمق

وكلماتك تبدلات معلومه لرندن محث ايدر بر علم

صِرف: خالص صافی صاف اولان
صِرفِی: علم صرفه متعلق و منسوب اولان
صَرم: اصلا ایلشك قومیه رق كسوب آيرمق
صُرُوح: صرحلر، قصرلر عالی بنالر
صُرُوحَة: خالص صافی اولان و آشكار و اصح اچق و پدیدار اولان
صَرِيمَة: قصد نیت، عزیمت توجه
صِعاب: صعب و صعوبتلو اولانلر
صَعائِد: صعودلر، یوكسك محللر
صَعب: كوچ، چتین، عسیر صعوبتلو اولان
صَعَد: یوكسك رفیع مرتفع اولان
صَعَد: شدید، سخت پك اولان
صَعف: شراب، خمر، باده
صَعقَة: برشدت سببیله بایلوب بیهوش و بیخود اولمق
صُعُوبَة: كوچ و چتین اولمق كوچلك
صَعوَة: قوبروق صلان دینلان قوش
صُعُود: یوكسك اولان محل طاغك دپه سی و خانه طامی مثللو
صُعُود: یوكسكه چیقمق
صُعُوط: انفیه دینلان توز
صَعِيد: طپراق، تراب
صِغار: صغیرلر كچوكلر اوفاق اولانلر

صَغار: كچوك اولمق كچوكلك
صَغارَة: بمعناه ایضاً والچق طبیعتلو اولمق
صَغائِر: صغیره لر، كناهی آز اولان قباحتلر
صُغر: ذل و حقارته راضی و متحمل اولمق، الچق طبیعتلو دنی اولمق
صِغَر: كچوك اولمق كچوكلك و چوجقلق حالیله زمانی
صِغَر السِّن: یاش كچوكلكی چوجقلق حالیله فتی
صُغرا: زیاده كچوك اولان
صُغَراء: صغرلر، كچوك اولانلر
صُغران: كچوك اولمق، كچوكلك
صَغَرَة: صاغرلر ذلیل و حقیر اولانلر
صُغرى: زیاده كچوك اولان و قیاس منطقینك حد اصغری حاوی اولان مقدمه
صَغِير: كچوك، اوفاق اولان
صَغِيرَة: كچوك اولان كناه، كناهی آز اولان قباحت
صَف: صره طابور الای بر چیزی بر پیده دیزلمش نسنه لرك هیئت مجموعه سی
صَفّ النِّعال: خانه قپوسنده پاپوش چیقارمغه مخصوص اولان محل
صَفاء: بولانق و قارشق اولمیوب پاك و تمیز و صافی اولمق

وخاطرده كدره متعلق بر اندیشه قالميوب اطمئنان ومسرت اوزره اولمق

ف **صفابخش** صفا ويريجي، كدر دفع ايديجي اولان

ف **صفاپذير** صفا بولمش اولان

صِفات صفتلر وصفلر كيفيتلر ونسنه نك كيفيتلرینی بيان ايدر اولان كلمات

ف **صف آرا** ديزي وطابوره زينت ويريجي اولان

صَفاقة عارسزلق ادب وحياسی اولمامق

صَفائح صحيفه لر، يصی اولان نسنه لر وقپوقنادلری

ف **صفبست** صف وصره ترتيبنه ديزلمش اولان

صِفة نسنه ده اولان كيفيت وكيفيت بيانی ايچون مستعمل اولان كلمه ويوز چهره لقا منظر

صُفَه خانه لرك ديوانخانه سنده اولان سكلو محلده بولنان وطوره جق وراحت ايده جك دوشه مه

صَفح كناه وقباحتی عفو ايتمك

صَفحَه نسنه نك يوزی ويصی طرفی وال آیه سی

صَفدَر جنكاور، بهادر، دشمنك صف عسكرينی بوزوب ناروماراید يجی اولان

صَفدَرانه بهادر يراشق ومناسب اولان

صَفدَری جنكاورلك، بهادرلك وبهادر آدمه منسوب ومتعلق اولان

صِفر هيچه اشارت اولان رقم نقطه سی وبوش تهی اولان

صِفرُ اليَد فقير واللری بوش تهی دست اولان

صَفَر صاريلق تعبير اولنان علت كه آدمك يوزی كهربار كبی صاپ صاری اولور، و شهور عربيه دن ايكنجی شهرك اسميدر كه محرم شهری عقبنده واقع اولور

صُفر طوج ديلان معدن، نحاس روی

صِفِر قوج كه قويونك اركگی اولور وحمل يورجی

صَفراء صاری رنك اولان زرده رنك اولان واخلاط اربعه ده معلوم خلط دركه ود اوله جقدر وعره وزرداب دخی تسميه اولنور

صُفْرَاتْ رقم صفرلری
صَفْرَاوِی اخلاطنده صفرا خلطی غالب اولان
صَفْرَانْ دشمن صفلرینه هجوم ایدن بهادر
صَفْزَنی بهادرلك : شجاعت
صَفْشِکَنْ دشمن صفلرینی بوزوب هزیمته دوچار ایدر اولان بهادر
صُفَفْ صفه‌لر : دیوانخانه‌لرده اولان دوشه‌لو اوطوره‌جق محللر
صَفْقَهْ بازارلق صوکنده ماده‌یه قرار ویرلری دیو صاتیجی ومشتری بربرینه الویروب طوتمق
صَفْوَانْ صافی : تمیز اولان
صَفْوَهْ صافیلق : تمیزلك پاکلك
صَفُوحْ کناه وقباحت عفو ایدر اولان
صُفُورْ بوشلق نهی اولمق بوش اولمق
صُفُورَهْ بمعناه ایضا
صُفُوفْ صفلر : دیزیلر صره‌لر الایلر
صَفِی تمیز وپاك وپاکیزه اولان
صَفِیُّ الله حضرت ادم علیه السلام
صَفِیحْ یصی : انلو عریض اولان
صَفِیحَهْ نسنه‌نك یوزی ویصی طرفی ویصی اولان نسنه ویصی وانلو اولان قلج وقپو قنادی
صَفِیرْ دوداق ایله صیصلق چالمق وصاری یاقوت دینلان ذی قیمت طاش
صَفِیقْ عارسز اولان بی شرم وبی حیا اولان

صرق

صِقَالْ جلا ویرمك مصقله ایتمك
صُقْعْ جانب : ناحیه : طرف
صَقْلْ جلا ویرداخت ویرمك مصقله ایتمك
صَقِیعْ قراغی : شبنم : ژاله : چه
صَقِیلْ جلالو : پرداختلو : مصیقل اولان

صرك

صَكْ قاضی وحاکمك حجتی
صِکَاكْ صکلر : حاکمك حجتلری
صَکَّاكْ صك : وحجت ترتیب ایدن کاتب
صُکُوكْ صکلر : قاضی حجتلری

صرل

صَلَا صلاة : دعا : نماز
صَلَابَتْ پکلك : سرتلك : شدت هیبت : مهابت وشجاعت بهادرلك
صَلَاةْ نماز : دعا
صَلَاتْ صله‌لر : پیشکشلر
صَلَاخْ برنسنه برشیئه براشق واویغون اولمق وبروجهله بوزوق وفاسد اولمیوب

ايو اولمق و باطل كنا ئر
وصغا ئردن خالى اولوب
سلامت اخرويه بولندم
اولمق وغوغا ونزاع حالى
اوزره اولميوب بارشق
واويوشق اولمق

صَلاحِيَّت برنسنه برايشه يراشق
واويغون اولمق ؛ ايشه
الويررا اولمق و بركمسه
برشىله مأذون ومرخص
وحقلو اولمق

صَلاخواه ف مؤذن صلات اوقويجى

صَلاق اهل بلاغت سخنور اولان
كمسنه

صَلاقَت مردارصوك استعماله
صلاحى اولميوب انكله
ابدست النمز

صَلْب آصمق ؛ بردار ايتمك
حاجلامق حاجه كومك

صُلْب قاتى ؛ سخت ؛ شديد اولان
پك ؛ قوى ؛ محكم اولان

صُلْب ارقه ده اولان اوكرغه كميكى

صُلْبى صلبدن حاصل اولمش اولان
اوز اولان

صِلَه اولاشمق ؛ يتشمك واصل اولمق
عاشق معشوقه يه واصل اولمق

صِلَهٔ رَحِم خصم اقرباسنى زيارت
ايچون برادم بولنديغى

ديار غربتدن وطننه كيتمك

صُلْح بارشمق ؛ بارشقلق عوغاسزلق

صُلَحاء صالح اولنلر ؛ كناهكار
اولميان آدملر

صُلْح آميز ملايم وطاتلو و بارشدريجى
اولان

صُلْح نامه غوغايى ترك ايدوب بارشمق
ايچون تحرير اولنان نامه كه
صلحك شرائطنى حاوى اولور

صَلعم صلى الله عليه وسلم كلمات
مباركه سنك اختصاريدر

صَلَوات صلاتلر ؛ دعالر ؛ نمازلر

صَلوٰة دعا نماز ورحمت واستغفار

صَلَّى الله حق تعالى حضرتلرى طرف
الهيسندن تحسن الثنا صادر
اولسون معناسنده دعا
اوله رق تركيب عربيدر

صَليب قاتى ؛ سخت ؛ شديد محكم
اولان واصلمش كمسنه
ونصارانك حاج تعبير ايتديكرى
صورتكه زعملرنجه حضرت
عيسانك اصلمش هيئتيدر

صَلبى نصارايى خرستيان اولان ادم

صُمّ صاغر اولان قولاغى اشتمز اولان

صُمٌّ بُكْمٌ صاغر ودلسز اولان وكندوسنه
سويلنان سوزلر كلاميه اصلا
اشتمامش كبى ساكت
دوروب خاموش اولان

صَمّاء	صاغر دلسز اولان وصکا چیقمیان وقوینه وقپانی اولان صوم قبا طاشی
صَمات	سکوت : خاموشی صوص اولمق
صِماخ	قولاق : کوش : اذن
صَمْت	سکوت : خاموشی صوص اولمق
صُمْتَة	بمعناه ایضا
صَمَد	دائم باقی جاویدا اولان
صَمَدانی	الهی الله تعالی حضرتلرینه منسوب ومتعلق اولان
صَمَدانِیَّة	الوهیت : دائم وباقی وجاوید اولمق
صَمْصام	کسکین قلیج
صَمْغ	اغاج پوصی اغاجدن صوکبی آقوب بعده قوروبوب اوزلو اولان نسنه که صوده اریر اوله بر نوعنه صمغ عربی دینور
صَموت	ساکت : خاموش صوص اولان
صُموت	سکوت : خاموشی صوص اولمق
صُموغ	صمغلر : اغاجدن کور باشی کبی قوب صوده اریر اولان کزوجلو نسنه لر

صِمّیت	بك ساکت وصوص اولان
صَمیم	خالص : صافی اولان نسنه وبدن اعضاسندن هر برینك قوت وقوام اولدیغی کمیك ویا سکر که اکثریا اول عضوك اورتاسنده اولور
عَنْ صَمیمِ القَلْب	یوردکك اورتاسی وقوت وقوامنه سبب اولان سکیرلردن نشأت ایلدوب ریادن وترددن خالی اولرق
عَنْ صَمیم	عن صمیم القلب وبی ریا اوله رق
صَمیمی	خالص بی ریا کرجك اولان
صِناب	رمضانده خردل اسمیله صاتیلان آجی واشتها کتورر اولان قاتیق
صِنابی	یله سی وقویروغی سیاه اولان آت یاخود ال اولان آت
صَنادید	صندیدلر : شجیع وبهادر اولان عالیشان آدملر غالب وزبردست اولان آدملر پادشاهلر سرعسکرلر
صَنادیق	صندوقلر : صندقلر
صُنّاع	صانعلر : یاپیجیلر
صِناعَة	ایشچیلك : ایشلیجیلك صنعت حرفت کار ایش پیشه
صِناعی	طبیعی اولمیوب صنعت واسطه سیله میدانه کلمش اولان

ص

صنائع: صناعتلر. صنعتلر. ایشلر کارلر

صندل: معلوم بر صوی قوقولو اغاج اسمیدر

صندلانی: صندل اغاجی باز رکانی

صندلی: صندلیه دینلان بر نوع اسکمله

صندوق: معلوم ظرف که اکثریا اغاج وتیموردن ترتیب اولنوب اثواب وامثالی انده حفظ اولنور

صندوقچه: کچوك صندوق

صندوقه: صندوق وتربه لرده مزار اوزرینه قپاق کبی اوریتیلن صندق

صندید: ذاتنده شجیع وبهادر اولان عالیشان وزبردست کمسنه پادشاه سرعسکر. سالار

صنع: ایش. کار. فعل. عمل. کردار ویاپمق. ایشلمك دوزمك ترتیب ایتمك

صنعة: کار. حرفت. ایش. معرفت ویالکز بعض آدم بیننده اولان ایش واحاد ناسك لجمنك ایچون اتخاذ ایتدکلری مشغولیت وهنر وعلم شعر وکذا بنده افاده عادیه اولنوب بر نوع زینت مخصوصه ویلخود بر طریق مستحسن ایله واقع اولان بیان

صنعی: طبیعی اولمیوب صنعت واسطه سیله حاصل اولمش اولان

صنف: نوع. کونا. درلو ورتبه جهتیله اعتبار اولنان درجه وکویك کاری

صنم: الله تعالینك غیری اوله رق عبادت اولنان نسنه ومحبوبه ومعشوقه

صنوبر: شام فستغی تعبیر اولنان میوه وشام فستغنك یموورطه شکلنده ویالیو بولی کبی یوللو اولان قوغی وشام فستغی اغاجی

صنوبری: مخروطی مخروط وصنوبر شکلنده اولان

صنوف: صنفلر. صوبلر. نوعلر واثوابك کارلری کرك صجاقلو کرك صجاقسز اولسون ویاشمقلر. نقابلر

صنیع: فعل. عمل. ایش. کار

صنیعه: بمعنا. ایضا

صواب: طوغریلق راستلك درستلك خطا ویاکلش مقابلی اولان نسنه ولخودمکافات

ف

مظهر اوله جق فعل

صَوَابْ اَنْدِيشْ رأی وافکاری طوغری ومصیب اولوب خطا وفساددن خالی اولان

صَوَابْدِيدْ تنسیب وتصویب اولنمش مناسب کورلمش اولان وتنسیب وتصویب ایتمك

صَوَابْدِيدَه بمعناه ایضا

صَوَابْنُمَا طوغری یی کوستر اولان وطوغری یه بکزر اولان

صَوَارِفْ صارفه لر: تبدلات عالم وتدورات زمان

صَوَارِمْ صارملر: کسکین قلجلر

صَوَاعِقْ صاعقه لر: یلدریملر

صَوَّافْ جوقه جی ویونجی بازرکانلر

صَوَالِجْ صولجانلر جوکانلر جوماقلر

صَوَالِجَه بمعناه ایضا

صَوَالِحْ صالحه لر ایو ویرار اولانلر

صَوَّامْ صوم واوروجله زیاده متعارف اولانلر

صَوَامِعْ صومعه لر: تکیه لر مناسترلر

صَوَائِفْ صائفه لر: یازموسمنده واقع اولان جهاد وغزالر

صَوْبْ طرف: جانب: یان: سو

صَوْتْ سس صدا آواز آوازه

صُورْ دودك کبی چالنان بوینوز

صُوَرْ صورتلر: شکللر هیئتلر

صُورَة شکل: پیکر: قیافت: هیئت قیلق وکتاب یاخود مکتوب وامثالنك عینی ونسخه سی ورسم: تصویر: نقش وحال: سیاق: وجه

صُورَتَا صورة ظاهره ده حقیقی وباطنی اولمیوب بالکز کوسترشده اولمق اوزره

صُورَتْبَنْد تصویرجی: مصور

صُورَتْکَرْ بمعناه ایضا

صُورَتْنُمَا وجوده میدانه کلمش اولان

صُورَتْیَابْ بمعناه ایضا

صُورِی صورت ظاهره یه متعلق اولان وحواس ظاهره واسطه سیله محسوس ومدرك اولوب باطنی ومعنوی اولمیان وخارجده مشاهده اولنوب حقیقی اولمیان

صَوْغْ معدن اریدوب دوکمك سبك ایتمك ویاپمق دوزمك ویراتمق: خلق ایتمك

صُوفْ قویون وامثالی حیواناتدن حاصل اولوب جوقه وجوراب وکچه وکلیم اعمال اولنان یوك: پشم و برنوع قماش

صُوفِی اهل تصوف وتعصب اولان آدم وبرصنف درویشلره داخل اولان آدم

صوفیان	صوفی : درویشلرك كروهی
صوفیون	بمعناه ایضا
صولت	هجوم ایتمك بر برینه اوزرینه یورویش ایدوب صالدیرمق
صولات	بمعناه ایضا
صوله	بمعناه ایضا
صولجان	چوكان تعبیر اولنان اوجی اكری اغاج كه جرید بازلر انی قوللانورلر
صوم	اوروج كه رمضانده و سائر نیت اولنان وقتده طوتلور
صومع	نصارا طائفه سنك عبادتكاهی اولان وحدتخانه وتكیه ومناستر
صومعه	بمعناه ایضا
ف صومعه نشین	مناستره اوطوران شخص ؛ پاپاس
صون	حفظ ونگاه ایدوب بلا و ضرردن قورومق محافظه ایتمك
ص هـ صهار	مصاهرت برقوم وقبیله دن قیز الوب داماد اولمغله خصم اولمق
صهبا	شراب ؛ خمر ؛ باده
صهر	خصملق ؛ قرابت و برادم ایله كندو وزوجه سنك اناسی وقیز قرنداشی و بكنی وبونلر مثللو اقرب اولان حصملك بیننده اولان حرمت قرابت وقاین اتا وقاین انا و بالدز وداماد كه برادمك قزینك قوجه سیدر وقبر ؛ مزار

صهرا	نكاح واسطه سیله برینك حصملق كسب ایتدیكی كمسنه لر
صهریج	برالتندر اولوب طانلو صو بركدرمكه مخصوص اولان خزینه
صهریج	بمعناه ایضا
صهیل	آت كشنمك ؛ آت كشردیسی
صیاد	آوجی حیوانات صیدنه مشغول اولان آدم شكاركر شكاركیر
صیاده	اوایتمك ؛ آوه كتمك آوجیلك ایتمك
صباغ	قویومجی ؛ التون وكومش ایشلر اولان اهل صنعت
صیاغات	قویومجی ایشی اولان نسنه لر
صیاغه	قویومجیلق التون وكومش اشلمك
صیام	اوروج طوتمق یمك یماملك
صیان	حفظ ایتمك ؛ محافظه ایتمك قورومق
صیانه	بمعناه ایضا
صبب	برنسنه طوغری واروب برشمك
صبوبه	بمعناه ایضا
صبت	بركمسنه نك بین الناسده كوزل وینك نامی وشهرتی

كلمه	معنا
صينه	بمعناه ايضا
صيحان	نهايت قدرت مرتبه سنده يك سس ايله حيقرمق
صيحه	بمعناه ايضا
صيد	آوشكار اولمق طوتمق
صيدگاه	آو محلى آو جوق اولان يير
صير	اولمق اوليويرمك وجودكون
صير	برايشك عاقبتى وسر انجامى
صيرف	صراف انجه صرافى
صيرفى	بمعناه ايضا
صيروره	اولمق اوليويرمك وجودكون
صيغه	خلقت : صوى : اصل نسب وفعلك باب واحدده معلوم ومجهول وحال ومستقبل وامر ونهى ومفرد وتثنيه وجمع ومذكر ايله مؤنث ومتكلم يا خود مخاطب ويا غائب اولمسى خصوصلرينى اشعار وتفريق ايچون واقع اولديغى هيئت وشكل
صيف	يازموسمى موسم گرما
صيفى	يازموسمنه متعلق ومنسوب اولان
صيفيه	موسم صيف هنگامنده اقامت اولنان خانه
صيقل	جلاوپرداخت وصيقله كه جلاوپرداخت ويرمك ايچون قوللانيلان آلتدر
صيم	صاغلرا ورجلو اولانلر مصيب اولان
صيوب	مصيب اولان صائب اولان آتلديغى نشانه طوغرى واروب ايرشجى اولان
صيود	آوكوبكى اوچى كوپك
صيور	عقل : هوش : فكر : وبرايشك عاقبتى وسر انجامى وصوكى
صيوره	عاقبت سرانجام : صول

علاوة حرف الصاد على حروف الهجاء

كلمه	معنا
صابئون	برطائفه دركه حضرت نوح عليه السلام دينيله متدين اولمق زعم ايدرلر قبله لرى نصف نهارده يويراز يلى اسديكى جهتدر وقت مرقومده اولطرفه متوجها نماز قيلارلر
صبب	تپه دن اشاغى يه اقوب اينن قوم وطراق
صت	بركمسنه يى عنف وقهر ايله

سوب

اوته قاقمق ، وپك حيقرمق

صيت : سس ، صوت ، جغلتی غريو ، فرياد

صتات : مخاصمه ، ومنازعه ايلمك

صَنَت : حذا ، مقابل ، برابر اولمق

ص ج

صَنج : برى برينه اوريلان بتمورلردن ظهور ايدن جاتردى

ص ح

صحر : سودی پك قيناد وب طبخ ايلمك وبرادمه كنش يك تأثير ايلمكله دماغنی آزرده ايلمك

صحاف : صوايركيله جك كوجك يرلر

صحفی : صحف قرائتنده يكلش اوقور اولان

صحل : سس بوغوق اولمق

صحناة : صلامور كه خرده بالقلری طوزليوب كوپه طولدررلر

ص خ

صخب : پك حيقروب فرياد ايلمك

صخذ : چهره يی كونش چالوب ياقمق

ص د

صدء : برنسنه نك پاسنی آچمق

صدئ : پاسلو ولكه لو اولان

صدع : ناسدن برجماعت ونسنه دن بر پارچه

صدوع : ميل ايلمك ، توجه ايلمك

صدعات : تفرقلر ، پريشانلقلر

ص ر

صناعة : طوغان جوجق يدی كونلك اولمق

وبركمسنه ضعيف وزبون اولمق

صدف : اعراض ايلمك ، صرف وتحويل ايلمك

صدوف : يوزينی كوستروب صكره قاجرر اولان شيوه لی عورت

صداق : زوجه نك مهری ، كابين

صرء : فرياد ، فغان ايلمك

صرب : طولومده چوق طورمغله پك اكشيمش سود وكسمك كسب ايلمك ، حبس بول ايلمك

صرحية : خفيف الطبع سبك مشرب اولمق

صرح : خالص ، صافی ، مغشوش اولمامق

صرخة : صيحه ، شدتله

صراخ : شدتله حيقرمق

صرد : خالص وبی غش اولان

صرد : صغوغه متحمل اولان

صرد : تيز اوشومك

صرة : صغوغك شدتی

صرة : تاسه ، غم ، غصه ، قبال وحرارتك شدتی

صرار : باغ ، بند ، صارقی ، عقد يا الچين يك قيا

صراة : عزيمت ، جد ، حقيقت

صری : كميجی طائفه سی ، ملاح

صراری

صرع : ييقوب يره چالمق

صروع كورشيجي
صعبور باشى كوچك اولان آدم
صعترة ازكى قسمى ككيك اوتى اوتلاموق
صعاتر شديد ودشوار اولان
صعقر هاويار: بالق يمورطه سى اشيل
صعصع طاغنق: متفرق
صعفان شراب ايچركه دوشكون اولان بكزى
صعفة دسترتمك
صعفوق لئيم فرومايه الجا اولان
صعق برشدتدن بايلمش: بايغين اولان
صعلوك فقير بى نوا: محتاج اولان
صغاب كهله يمورطه سى سركه تعبير اولنور
صغ طعامى چوق يمك اكول اولمق
صغصغة صاچ وصقال طرامق وتريكي باغه جمدرمك
صفترة صاربلق
صفر آچلق: جوع
صفارة صولمش: پژمرده نبات
صفار نوع بيلان اولان
صفع برانمك اكسه سنه بواشجه يوموروقله اورمق
صفعان ناسك دائما سله اوردقلرى

كمسه يه ديبوركه مراد مسخره ومعقوله سيدر
صقب يقين: قريب
صقاب بركمسه ايله يوز يوزه اولمق
صقلاب اكول برخور اولان انسان وحيوان
صقار هركسه لعن ونفرين ايدن اولان بدزبان كمسنه
صقور ديوث وقورمساغ
اوغمق: اورمق وكومش ارتمك
صلح صاغرلق: صمم
صلد پكلك: صلابت: سرتلك
صلادة بخيللك: ناكسلك
صمد قصد وآهنك ايلمك اولمق
صمير اتى كمكنه يابشمش زبون ونحيف وهندى كبى وجودى قوبقورى اولان
صنبت ذيشان متعين بهتر قوملو اولان
صنج زيل: چنك: ساز
صنز اينجه وضعيف اولان نسنه
صوب دوكولمك
صوابة خالص صميم كزيده
صهابج قيلك اوتو بلر قزل اولان انسان وحيوان
صهود جسيم تنومند شيشمان اولان
صيوب يغمورو بلوط وشتاله كيلان يغمور

باب ضاد معجمه

ض اشبو حرف ضاد معجمه ترتیب حروف عثمانیه ده اون سکزنجی حرف اولوب حساب وعلومه دائر اولان کتب ورسائلده سکز یوز عددینه علامت اولور

ضابط ضبط ایدیجی بشقه آدملری قوللانوب اداره ایتمکه مأمور اولان کمسنه

ضابطان ضابطلر اداره ایدیجیلر

ضابطه قاعده قانون؛ عادت ووسیلهٔ ضبط واداره

ضاحك کولیجی کولر اولان خندان اولان

ضاحیه ناحیه مملکت کوشه سی وکنارلری

الضاد خصومت؛ جنك؛ جدال

ضاد حروف عثمانیه دن اون سکزنجی حرفك اسمیدر

ضار مضر؛ ضرر وزیانه سبب اولان

ضارب ضرب ایدیجی اورنجی

ضاعف حق جل وسبحانه تعالی حضرتلری ایکی قات ایلسون معناسنده دعا اوله رق ترکیب عربیدر

ضال ضلالته ایدیجی یولنی آزیمش اولان کمراه وهدایتسز اولان کناهکار اولان

ضاله محلندن ویولندن وصاحبندن آیریلوب یولسز صاحبسز محلسز اولان حیوان

ضامن کفیل اولان آدم

ضایع باقلیوب تلف اولمش اولان

ضباطه ضبط ایتمك وحفظ ایتمك

ضبط حزم وبصیرت وحسن تدبیر ایله حفظ ایتمك وباغلایوب محکم قیلمق وقهر وعنف ایله کندی تصرفنه داخل ایتمك وزور ایله یاخود حسن تدبیر ایله قوللانوب کندی رأینه براقمامق

ضجاج بربریله غوغا وشر وشور ایدشمك

ضجر غم وغصه چکمك ایچ روسی صیقلمق

ضجرة قلب صیقندیسی؛ جان صیقندیسی

ضحا قوشلق وقتی

عید الضحا قربان بیرامی که قوشلق وقتی قربانلر کسیلور

ضحاك مسخره جی کستاخ ولی ادبنوك اولوب ناسلك اقوال وافعالنه کولر اولان آدم

صحایا — ضحیه لر: قربانلر

ضحك — كولمك: خنده ایتمك

ضحكه — ناسك اقوال وافعالنی دائما مسخره یه چویرن اولان ادم

ضحیه — قربان قربانلق كسیلان حیوان

ضخامت — قالینلق: قبالق: جسامت شیشمانلق: ایریلك

ضخیم — قالین: قبا: ایری: شیشمان بیوك اولان

ضد — برنسنه یه عكسی و مخالف اولان نسنه

ضداد — ضدلق ومخالفت ایتمك

ضدید — ضد ومخالف وعكس اولان

ضر — ضرر وزیان ایتمك: اینجتمك

ضر — ضرر زیان: فنالق: نقص نقصان

ضراء — بلا: شدت: محنت: سختی صیقندی

ضرایبه — باج ویركو رسم خراج

ضرار — برینه ضرر وزیان ایتمك

ضراره — ضرر زیان نقصان خسارت

ضراعه — كندو نفسنی الچقلق: كوكل الچقلغی: تواضع: خضوع

ضرب — اورمق: چارپمق: پهلیوت ودیش: طباق: زنش وهو عند حسابیه دن شول قاعده كه بر عددك هر قاچ فرض اولنان مثللری بربرینه جمع اولنسه حاصل اولەجق عددی سهولتله بلمك ایچون استعمال اولنور وصوری نوع: دزلو: وقوت: شدت زور وشعرده بیتك ایكنجی مصراعنك صوك تفعله سی

ضرب مثل — افاده مرهك اختصاری ایچون بین الناس استعمال اولنان قول مشهور

ضربا — ضرب ایله ضربیدن اوره رق

ضربات — ضربه لر: اورشلر: چارپشلر

ضربان — اورموچارپمق: اورش چارپش وسفر ایتمك یولجی اولمق

ضربه — اورش: چارپش: چالش

ضرخانه — نقود ضربنه مخصوص اولان محل

ضربی — ضربه متعلق ومنسوب اولان

ضره — زوج وزوجه دن دیكرینه نسبتله هر بری

ضرت — ضرر وزیان: خسارت نقصان

ضرس — برنسنه نك نفسنه ویا صفتلرینه ویا متعلقاتنه اصابت ایدن نقصان

ضررگین — مضر اولمق كند وعادتی اولان

ضرط — اوردن یللنمك: اوصورمق

ضرطه — اوردن چیقان یل اوصورق

ضرع اینك وامثالنك ممه‌سی
ضرغام ارسلان؛ شیر؛ اسد
ضروب ضربلر؛ صوبلر؛ نوعلر
ضروب امثال ضرب مثللر مشهور كلاملر
ضرورة چاره‌سی اولماموق چاره‌سزلك وحاجت؛ احتیاج وفقیرلق فقر
بالضرورة ناچار اوله‌رق چاره‌سی بولنه‌مدیغی سببیله
ضروری ناچار؛ چاره‌سز اولان جبری اولان اختیاری اولمیان
ضروع ضرعلر؛ ممه‌لر؛ پستانلر
ضریبة طبیعت؛ نهاد خلق خلقت وباج؛ ویركو؛ رسم؛ خراج
ضریح مزار؛ قبر
ضریر یك زبون ومهزول وناتوان اولان خسته
ضعاف ضعیف اولانلر قوتسز اولانلر
ضعف ضعیفلق؛ قوتسزلك زبونلق
ضعف برنسنه‌نك ایكی مثلی
ضعفاء ضعیف؛ قوتسز وناتوان اولانلر
ضعفه بمعناه ایضاً
ضعفیة ضعف؛ قوتسزلك
ضعیف قوتسز وناتوان اولان
ضغط برنی بریره صیقشدیروب قصموق
ضغطة شدت مشقت صقندی

ضرع

ضرع

وبرینی برایشه زوراكی مجبور ایتمك
ضغینة حقد؛ كینه؛ عداوت؛ نفسانیت
ضفادع ضفدعلر؛ قوربغه‌لر
ضفة دكز یاخود ایرمق كناری ساحل
ضفدع قوربغه دینلان حیوان
ضفز ایاق ایله اورمق؛ دپمك
ضلّ یول آزمق؛ یولدن چیقموق طوغری یولی بولامیوب یاكلش؛ صاپموق
ضلّة بمعناه ایضاً
ضلاعة كوچ؛ زور؛ قوت
ضلال یول آزمق؛ یولدن چیقموق طوغری یولی بولاموب یاكلش صاپموق ودین ومذهب جهتیله یاكلوب باطلی قبول ایتمك
ضلالة بمعناه ایضاً
ضلة یاكلش؛ خطا؛ یاكلموق
ضلع قبورغه كمیكی یان كمیكی وعلم هندسه‌ده شكلك جانب واحدنه اولان محیطنه ضلع دینور وپارچه
ضلعاء ضلیع اولانلر؛ گوكلو قوتلو زورلو اولانلر
ضلل یاكلش؛ خطا؛ یاكلموق
ضلوع ضلعلر؛ قبورغه‌لر

ضلیع: كوجلو، زورلو، قوتلو اولان

ضمّ: برنسنه یی برنسنه یه قاتمق، وبر حرفی اوتوری ایله اوقومق

ضماد: مرهم ایله یاره یه صارلان صارغی بزی

ضمادة: بمعناه ایضا

ضمار: بلورسز اولان ایش ویا نسنه

ضمام: قاتمق: علاوه ایتمك، برنسنه یی برنسنه یه بنا شدروب قوشمق

ضمان: برینك مظهر اولدیغی ضرر وزیانه مقابل ویریلان قارشولق، وبرینك ضرر وزیانه مظهر اولمیه جغنه اعتماد ایتدیرمك ایچون كند ونفسنه تسلیم اولنان نسنه

ضمان: ضامنلك: كفیلك، كفالت

ضمائر: ضمیرلر: داخل خاطر ودرون قلبده كیزلو اولان اسرار، وعلم صرف ونحوده ضمیر تسمیه اولنان كلمه لر

ضمائم: ضمیمه لر: قاتلمش وعلاوه اولنمش نسنه لر

ضمائر: ضمینه لر، خاصّه لر، طبیعی ودرونی اولان كیفیتلر

ضمّه: اوتوره دینلان اشارت كه حروفات اوزرینه وضع اولنور

ضمد: یاره یه مرهملو صارغی صارمق

ضمن: برینه كفیل وضامن اولمق

ضمن: برنسنه نك ایچی وداخلی ودرونی، وبرنسنه نك ایچروسنده اولان نسنه، وبرفعلك غایتی ومقصودی اولان خصوص، وافاده نك فراستله اكلاشلان معناسی

ضمنًا: افاده نك تحت اللفظ دكل ایسه ده داخل معناسی اولمق اوزره

ضمور: حیوانات زیقلانوب قارنی ایچری چوكك، ضعیفلق

ضمیر: خاطره، كوكل: قلب وخاطرده كیزلو اولان سر، وعلم صرف ونحوده بر كلمه یاخود بر حرف ویا برمعناكه متكلم ومخاطب وغائبه دلالت ایدر . لان

ضمیم: قاتلمش: بنا شدرلوب قوشلمش اولان

ضمیمه: برنسنه یه قاتلوب علاوه اولنمش نسنه، وكتابك آخرینه علاوه اولنان ابحاث

ضن ن

ضمین: كفیل ضامن اولان كمسنه

ضن: بخیل: خسیسلك، خست

ضنانة: بمعناه ایضا

ضنّه: بمعناه ایضا

ضنین: بخیل: خسیس اولان

ضوء: ضیاء: آیدینلق

ضوء

ضِوَاء : بمعناه ایضاً
ضَوَابِط : ضابطه لر: قاعده لر: قانونلر
ضَوَاجِع : غروبه مائل اولان یلدزلر
ضَوَاحِی : ضاحیه لر: مملكت كوشه لری
ضَوَارِب : شاخ طمرلری نبض طمرلری
ضُوقِی : اضیق اولان زیاده ضیق وطار وتنك اولان دیشی نسنه
مرع ف ضِیَاء : ایدینلق: تاب
ف ضِیَاپاش : ایدینلق صاچیجی: ضیا ویریجی اولان
ضَیَاع : كشینك عیالی واهل بیتی
ضِیَاع : ضیعه لر: تارلالر: چفتلكلر
ضِیَافَة : برینی خانه سنه قبول ایدوب طعام ویرمك: وبعض دوستلری جمع ایدوب تكلفا ایله ایدیلان طعام
ف ضِیَاكُسْتَر : ضیا صاچیجی آیدینلق ویریجی اولان

ضَیْر : ضرر: زیان: خسارت: نقصان
ضَیَع : ضایع اولمق: تلف وهلاك اولمق
ضِیَع : ضیعه لر: تارلالر: چفتلكلر
ضَیْعَة : تارلا: چفتلك
ضَیْف : خانه مسافری: مهمان
ضِیفَان : ضیفلر: مسافرلر: مهمانلر
ضَیِّق : طار: تنك: صیقندیلو اولان وطار اولمق: طارلق تنكی وصیقندی
ضِیقُ النَّفَس : برعلت اسمی
ضِیقَة : فقر: فقیرلق: فاقه
(ضیق نفس) : ضیق النفس علتنه دوچار اولان كه رنجش وزحمت ایله تنفس ایدر
ضِیقَی : اضیق اولان زیاده ضیق وطار اولان
ضُیُوف : ضیفلر: مسافرلر: مهمانلر

عِلَاوَةُ حَرْفِ الضَّادِ عَلَى حُرُوفِ الهِجَاءِ

ضا ضَانِی : رماد: كل
ضَانِئَة : اولادی چوق اولان خاتون
ضب ضُبُوء : بره یاپشوب سینمك النسزین چیقه كلمك صیغنمق: اوتانمق
ضَب : حشراتدن كلر دیدكلری
ضِبْضِب : فحاش: كستاخ: زباندراز كیمسه سموز اولان انسان وحیوان
ضَبْث : برنسنه یی پنجه ایله قاوره یوب طوتمق آوچلمق: اورمق
ضُبَاث : ارسلان پنجه لری
ضَبْح : آتش برنسنه نك ظاهرینه تأثیر ایله لونینی سهلجه

	تغییر ایلمك: کویندرمك
ضَبَرْ	بك صچراغان آت
ضَبیرْ	کوزقوبر وغیله پك پك باقمق
ضَبِسْ	چتین خویلو. بدمزاج وبدمعاشرت اولان
ضِبَعْ	صرتلان
ضبیخ	مغلوبیة صبر وتحمل ایده میوب فریاد ایلمك
ضُجاج	بادمی بر ایشه جبر وزور ایلمك
ضِجاجْ	بری برله غوغا وشر و شور ایدشمك
ضَجَرْ	غصه سببیله مضطرب وتنکدل اولان
ضَحَكْ	قار: ثلج: قیمق: بالـ
ضَحَل	ارجه صو: نهر صغیر
ضَخ	کوزیاشی دوکلمك صوس یمق
ضِدّ	خصمه غالب اولمق
ضِرابْ	ارکك حیوان دیشی یه اشمق
ضَرابَهْ	اورمسی کوزلجه اولمق
ضَرخ	برنسنه نی برندلوته قاقوب برطرفه ایلمك: مشاهدك شهادتنی جرح والغا ایلمك طوارا یاقلریله بیمه اورمق مزار قازمق
ضِرْسْ	دیش: سن: دندان
ضرس	اکشی نسنه یمکله دیشلرك

	کونکولنوب قماشمق
ضَراعَة	تواضع: تذلل: مسکنت ایلمك
ضَرْع	مثل: نظیر: مشبه
ضُروع	برنجی جانور برنسنه یه کلوب چاتمق: کتش باتمق
ضَرَف	لنجیر اغاجی
ضَرِمْ	بك اجیقمق: آتش طوتلمق
ضِرامْ	آتش علولندیرجك بلودون قیرقلری
ضَرْزَمَه	بك صرمق: عض شدید
ضرضم	ارسلان ومطلقا یرتجی جانورك ارککی
ضَطَطْ	بغایت صولو صوقجامور
ضَطیط	بمعناه ایضا
ضِطاط	داهیه لر: افتلر
ضَعْط	بوغزلمق: ذبح ایتمك
ضَعْضاع	ضعیف وزبون انسان وحیوان
ضَعْضَعَه	بنای یره برابر ییقمق
ضَعَف	بك یوفقه ثیاب
ضَغیبْ	طوشان وقوربغه سسی
ضُغابْ	بمعناه ایضا
ضغث	بری برینه قاتوب قارشدرمق فورکی ایله یاش مخلوط اولان اوتلغك بردمنی
ضَغَدْ	برکمسه یی بوغمق: یاخود بوغازینی صیقشدرمق

صَغرتي : غايت حريص وطماع وطويمز اولان

صَغيغ : اوچوزلق : بوللق

صَغصَغه : ديشسز ادم نسنه چيمك كوملك

صَعيفه : درلو درلو نبات وچيچكلرله اراسته اولان چمنزار

صَغَم : اوك ديشلريله اصرمق

صِغن : حقد : كين ، ناحيه ميل شوق : آرزو

صَغد : ال اياسيله اورمق

صَغندَد : ايرى جثه لو احمق اولان

صَغر : صيچرامق : صاچ وقيطان مقوله سنى اورمك ايب واورغان بوكمك

صُغيره : اورلمش بردسته صاچ

صَغير : دكز قيسى : ساحل بحر

صَغز : جماع ايلمك : سكرتمك صيچرامق

صَغنين : اويويان آدمك موشلنديسى خورلتسى

صِغرِط : ايرى قرنلو اولان

صَغاط : جاهل سسزاى نادان اولمق

صَغيط : جماع ايدركن يسنهلر اولان حماقت احمقلق

صفط : برنسنه يى چكوب باغلق

صفع : يسنهلك : ضرطه لمق

ضَلول : آزغين : كمراه اولان

ضِلّة : پيچلك : حرامزاده لك هدر : عبث

ضَلَل : قبالسندن وقويوندن اقويا صلا كنش طوقنميان اولان نصو

ضَمر : قرنى دوز وموزون وبلى اينجه رك بدن واندامى نازك ولطيف اولان آدم

ضمخر : خودبين : متكبر اولان

ضِمز : خاموش ولمق صوصمق اولوق

ضَمسز : برنسنه يى آغزده آهسته چيكنمك

ضَمروط : كيزلنه جك صقلنه جق ير

ضَميله : كوترم عورت : طوپال عورت

ضَموم : ايكى اوزون تپه ارالقندن كلان دره

ضَمضَم : طارغين : غضبناك اولان

ضَمضَمه : برآدم كندى نفسنى تشجيع وتقويتله بهادرلك ايلمك

ضَمضام : كورديكى والى يتشديكى نسنه يى قبول ايدر اولان

ضَمنَة : مرض علت خسته لك

ضَمن : عاشق : آشفته اولان

ضَمانة : كوترملك

ضمى : ظلم ايلمك : تجاوز ايلمك

ضنو خاتونك اولادی چوق اولمق

ضنشه ضرورت: ناچارلك

ضنبر كوشك: سست: لئیم بی مایه اولان

ضنو ولد: ذرّیت

ضنوب كیزلنمك: استخفا ایلمك ودشمنه خدعه ایدوب اغفال ایلمك

ضوج دره‌نك بوینغاج یری

ضور پك اچقمق

ضون سیاه سحاب قره بلوت

ضوز ضرر وزیان ایلمك

ضوره اعتبارسز حقیر وذلیل اولان

ضوز برنسنه‌یی اغزده بر اوته گوتوره‌رك چیكنمك

ضوازه مسواكك اغزده قلان خرده‌لری

ضونز طعام یمك

ضوضیا ناسك شماطه‌سی وغریو وفریادی

ضوط چكه كمیكنك اكریلكی

ضوبطه صافی یاغ كه چرویش یاغیله بله‌جه اریدوب بر كوجك طلومه قونمش اوله

ضوع برنسنه‌یی اوینادوب بیقرار ایلمك

ضواغ صیادك اویناتدیغی چوبون

تلكویه اسم وضع اولنمش

ضواكه ناسدن بر قاچ كسنه جماعت دیمك

ضوم ظلم وبیدادلق

ضون پنیر مایه‌سی

ضوی بركسنه خلقه یا اریقلق سببیله اینجه وچلمسز اولمق كه جویدن چلبی تغییر اولنور

ضوی بركسنه‌یه صغنوب اكا ملتحق اولمق

ضواة قولاق یومشاغنك التده ظهور ایدن اور

ضوة غریو: فریاد: چغلتی

ضه

ضهب برنسنه‌نك رنكنی آتشله تغییر ایلمك

ضهضبه آتش بریكدرملك

ضهت شدتله باصوب چكنمك

ضهد قهر ایلمك

ضهبذ صلب وشدید: جبار قهار اولان

ضهده هركسه مقهور اولان زبون ادم

ضهس اوك دیشلر بله اصروب كمرمك

ضی

ضیبر نبات صولوب صرارمغه باشلمق

ضیاط غلیظ: شدید تمایل ایده‌رك یوریان اولان

باب طای مهمله

ط اشبو حرف طای مهمله ترتیب حروف عثمانیه ده اون طقوزنجی حرف اولوب حساب وعلومه دائر اولان کتب ورسائلده طقوز عددینه علامتدر

طاء حروف عثمانیه دن اون طقوزنجی حرفک اسمی

طاب ثراه مزاری پاکیزه وخوشبو اولسون معناسنده دعا اوله‌جق ترکیب عربیدر

طابخ حرارتی زیاده اولان حما گویا که ادمی پیشورر

طابجه اویله وقتنک سیجاغی

طاربه ثابت وقدیم اولان مستمر اولان

طارف یکی نائل اولنمش؛ یکی اله کچمش اولان

طارف صباح ییلدزی

طارفه اقربا وعشیرة طائفه

طارم قبه کنبد طام سقف سطح

طاری ناکهان میدانه چیقوب موجود وحاضر اولان

طائر معلوم قنات که صو ایچمکه [illegible]

طاعة الله تعالی حضرتلرینک امر معروفلرینی اجرا ایدوب نهی منکرلرندن اجتناب ایتمک وبرینه اطاعت ایدوب دیدیکنی یاپمق

طاعتکاه عبادتخانه؛ مسجد

طاعون یلک مهلک بر علت اسمی؛ یومورجق؛ وبا

طاغی ازغون اولوب حد ومقداریجی تجاوز ایدر ویا ایتمش اولان طغیان ایدیجی اولان

طاغیة اهل اسلام اولمیان پادشاه

طاف طواف ایدیجی؛ برشیئک اطرافنه دولاشور اولان طائف اولان

طاق کمر؛ کنبد؛ قبه؛ وپنجره

طاق قبه؛ کنبد؛ کمر؛ وقات طبقه وتک اولان زوج اولان

طاق ابرو کوز قاشی

طاق معلق خضرا وطاق طارم وطاق فیروزه وطاق کحلی وطاق لاجورد وطاق نیلوفری آسمان سما؛ کوک

نه طاق طقوز قات کوکلر

دو طاق ایکی قات

سه طاق اوج قات

طاق وجفت تك وجفت؛ زوج وفرد

طاقات طاقلر؛ كمرلر؛ قبه لر

طاقة كوج؛ زور؛ قوت؛ قدرت
اقتدار

طاقچه كچوك طاق؛ كچوك پنجره

طاقديش پادشاه تختی پادشاه ايوانی

طاقيه بر نوع باش اورتيسی

طاقيه دوز طاقيه جی طاقيه ديكيجی

طاق اوزون اونسوز معناسنده در

طالب طلب ايديجی آرزو؛ و
استك ايديجی وعلم تحصيلنه
شاكرد اولان كمسنه

طالح يارامز اولان و يك يورغون
وفتر ومانده اولوب برايشه
يارامز اولان

طالع طلوع ايديجی افقدن چيقوب
كورك يوزنده كورينور اولان
وبر كمسنه نك حين تولدنده
طلوع ايدن يلدزكه كويا اول
كمسنه نك يبری وحارسی
اولور وبخت؛ طلعة؛ تجلی

طالقة قوجه سندن بوشانمش
اولان قاری

طامات صاچمه صپان كلمات
وهذيان؛ هرزه؛ ترهات

طامح سركش عنادجی معند اولان
ويوكسك مرتفع بالا اولان

طامع طمع ايديجی؛ حريص؛ و
طمعكار اولان

طامس عارسز؛ ادبسز؛ نی پاك
وبی پروا اولان كمسنه

طاوس معلوم كوزل بر قوشك اسمی

طاهر پاك و تميز اولان بولاشق
اولميان

طاير اوچيجی اوچار اولان قوش
ومرغ

طاير سدره وطاير قدس جبريل
عليه السلام

طايع طاعتلو مطيع ومنقاد اولان

طايف طواف ايديجی برنسنه نك
چورەسنه طولاشيجی اولان

طايفه بمعناه ايضاً وقوم قبيله
كروه؛ طاقم؛ بولك؛ فرق

طايل فضل؛ مزيت؛ قدرت
وسعت؛ غنا؛ رفاهيت
رفياه ونفع؛ فائده

بی طايل ولا طايل فائده سز؛ بوش
بيهوده اولان

طبّ حكيملك؛ اقتضاسنه كوره
جسم ونفس حيوانی يه علاج
وتيمار ايتمك

طباب بمعناه ايضاً

طبابة بمعناه ايضاً

طباخ طعام طبخ ايدوب
پشوريجی اشجی

ف

مزب

طباخة: اشجيلق حرفتی

طباشير: برنوع علاج كه هندستانده قامشلر ايچره سنده حاصل اولور

طباع: طبيعت، خليقه، سرشت وطبعلر، طبيعلر

طباق: مطابقت برنسنه بشقه برنسنه يه اويوب تام كلمك وطبقلر، طبقه لر

طبايع (ف): طبيعتلر، خليقه لر، سرشتلر

طبخ: طعام پيشورمك

طبخخانه: مطبخ واشجی دكانی

طبطاب: برنوع بيوك قولاقلولو قوش

طبع: طبيعة طينت خليقة سرشت، مشرب، خوی مزاج ومهر ويا بشقه درلو قالب باصوب برنسنه اوزرينه تصوير نقش ايتمك

طبغان (ف): مهرمومی ومهرچاموری

طبعخانه: كتاب وامثالی باصلوب طبع وتمثيل اولنديغی محل

طبعزاد (ف): برادمك خوی وطبيعتی سببيله وجوده كلمش اولان

طبعی: طبيعی طبع ومشربده اولان

طبق: برنسنه يه مطابق واويغون وعينی عيننه موافق كلان نسنه

طبق: برنسنه نك قپاغی واورتيسی وبرشيئه اويغون وموافق كلان نسنه ودرجه منزله وطعام وميوه قونيلدقلری بصيجه ظرف وزماندن برقرن وبرعصر، وكروه جماعت، حال، شان، كيفيت

طبقه: قات، درجه، منزله

طبقچه: كوچوك طبق

طبل: داول وترنبته تعبير اولنان چالغی

طبلباز (ف): داولجی، ترنبته جی

طبلزن (ف): بمعناه ايضاً

طبله (ف): معلوم ظرف كه بصی اولور

طبله كار (ف): اتمكجينك بر نوع خدمتجيسی

طبول: طبللر: داوللر

طبنجه (ف): شمارخ: طوقات: سيلی

طبی: ممه امزكی: پستان

طبی: علم طبه متعلق ومنسوب اولان

طبيب: خسته لره باقوب معالجه ايتمك خصوصی صنعتی اولان كمسنه

طبيعة: مشرب، خوی، سرشت، مزاج

طبيعی: صنعی اولميوب نسنه نك طبيعتنه متعلق ومربوط اولان

طَیَانْ مضطرب ومختل اوله رق ویا اولان

طَیِدَه مضطرب سراحتسز اولان

طحیانْ دکرمنجی : آسیابان

طحانه دکرمنجیلك صنعتی

طحن اوکتمك دکرمنده کچورمك

طحین اوکدلمش اون : دقیق

طراخنه طرخانلر : شریف وذیشان اولان امیرلر

طِرادْ حربده بری برینه حمل وهجوم ایتمك وحربده دینلان قصه مزراق

طَرَازْ بان کسیجی دینلان خرسز

طِرازْ طرز : روش : قاعده : قانون اسلوب : وزیت : زینت ودوزیجی : قوشیجی ترتیب ایدیجی وایکنه ایله ایشلیان نقش : ونقش ایدیجی نز ینتلندیریجی اولان

طرازنده ف نقش اشلیجی ز ینتلندیریجی

طرازی طرازلق : ترتیب ایدیجیلك

طرافه یکی پیدا اولمش اولمق یکی چیقمه اولمق

طراوه برنسنه تر وتازه اولمق تازه‌لك

طرائق طریقتلر : یوللر وجماعتلر

طرب فرح : سرور : شادمانی سوینج

طَرَبْ انگیز ف مسرت وشادمانی یه سبب اولان

طُرَّه کنار : جانب وباش اورتیسی آلتندن چیقوب آلن اوزرینه اوزانان صاچ

طَرْح یره براقمق : آلتدن آلوب ودفع ایتمك قوغمق ابعاد ایتمك ووضع ایتمك عمل قورمق یرلشدرمك وشطرنجده طاشلری بناموق وعمل : اساس : بنیان

طرح افکن ف عمل قوریجی وضع اساس ایدیجی اولان

طَرْخان ف شریف وذیشان اولان امیر

طَرْد سوروب ایراق ایتمك دفع ایتمك : قوغمق

طَرْدیه حکایه منظومه درج اولنوب حکایه‌نك صدد اصلیسندن خارج کبی اولان قصه ویا مطایبات جمله سی

طَرْز شکل : هیئت وبول : اصول

طِرْس یازی یازیله جق صحیفه کاغد وترشه وامثالی وبازیسی بوزلوب وسیلنوب صکره دن ینه یازیلان کاغد

طَرْطُور مولوی کلاهی کبی ایجه واوزون بر نوع باش کسوکی

طَرْف کوز؛ عین؛ چشم وصوی تمیز بك کشی زاده اولان آدم؛ و نسنه نك نهایتی واوجی جانب؛ سو

طِرف پدری ومادری طرفلرندن اصیل وکریم وکشی زاده اولان آدم وصکره دن وکیلدن پیدا اولنمش مال واشیا

طَرَف یان جانب ناحیه وایکی محاذی یاخود ایکی مقابل نسنه نك اثنینیتنه نظرا هر بریسی

ف **برطَرَف** بریانه مندفع اولان

طَرْفَة کوز قیمق کوز یومق

طرفة العین کوزك بردفعه قیمسی وبرقیمسنه لازم اولان بك جزئی زمان

طُرْفَه طرفه؛ غریب؛ نکره وتازه دیده نسنه

ف **طَرَفدار** برکسنه نك دوستی؛ وامداد جیسی اولان کمسنه

ف **طَرَفداری** طرفدارلق؛ برینه دوستلق

طرفیل بلوبجه دنیلان برنوع نبات

طرفین برکسنه نك ایکی اوجی وایکی نهایتی وایکی یانی وایکی یوزی ومسئله نك ایکی مختلف شقی ومعامله ده بری بریله ایش کورن ایکی کمسنه ویا ایکی جماعتك هر ایکیسی

طُرُق طریقلر؛ یوللر

طُرْقان بمعناه ایضا

طُرُوس طرسلر؛ یازی یازیله جق صحیفه لر ویازیسی سیلنوب صکره دن ینه یازلمش اولان صحیفه لر؛ کاغدلر

طُرَّه آلنده یعنی جبهه ده اولان صاچ وبریم واورطه سی بوکیلوب ایکی اوجی بربری اوزرینه طولانمغله حلاط شکلنه کلمش شال وقایش وایپ وبونلرك امثالی

طَرِی تر وتازه اولان؛ طراوتلو اولان

طِرْیاق برنوع معجون که علاج ایچون قوللانیلور

(طِرْیاقی) افیونه وچبوغه پك مبتلا اولان آدم

طَرَیان کلیویرمك؛ چیقه کلمك

طَریح ایشه یارامز دیو بیانه اتلمش شی

طَرید طرد وابعاد اولنمش نسنه

طَرید آتلو عسکر دوشمن مقابلنده جرحه ایدرك دونوب طولاشموق

طَرِهْدَانْ کیجه وکوندز کزی بریی طردوابعاد ایدرایکی نسنه در

طَرِيدَهْ قوغالنوب اردینه دوشیلان نسنه وسارقلرك یغما ایتدکلری حیوانات

طَرِيفْ یکی نائل اولنمش مال واجدادی وسلسله سی چوق درجه معلوم اولمیان کشی زاده وتریف نسنه ومیوه وسائر نسنه نك غریب ونادیده سی

طَرِيقْ یول راه برمحله واصل اولمق ایچون گچیله جك طولانی عرصه وبرمقصوده نائل اولمق ایچون اجراسی لازم اولان خصوص ویاخصوصلرك هیئت مجموعه سی وسلسله درجه درجه ورتبه رتبه اولان جماعت منتظمه

طَرِيقَةْ یول: طریق: راه ودین مذهب ودرویشلك خصوصنده سلوك وعبادت ایچون وارشاد واسترشاد ایچون ترتیب اولنان اصول مخصوصه وعقائدی

طَسْ طاس دینلان قاب

طِسَاسْ طسلر: طاسلر

طَسَّاسْ طاسجی طاس یاپیجی وباصاتیجی

طَسَّاسَةْ طاسجیلق صنعتی

طَسْتْ طاس دینلان قاب

طَسْتَةْ بمعناه ایضا

طَسْتْخَانْ سینی دینلان بیوك برنج ویابشقه معدن طابله که آنکله طعام ایچون سفره قورلوب ترتیب اولنور

طُسُوسْ طسلر: طاسلر

طَشْتْ لکن تعبیر اولنان بیوك ظرف

طَشْتْدَارْ ابریقجی باشی دینلان خدمتکار

طَشْتْگَرْ لکنجی اصنافی لکن یاپیجی

طَشْتْ خَايَه برنوع اویونك اسمی که گویا بر یمورطه نك دیه سنی ایگنه ایله دلوب ایچینی بوشالتدقدنصکره شبنم ایله طولدیروب گونشه قارشو برلکن ایچره قورلور لکن قیزیجه یمورطه تدریجله قالقوب هوایه آغاز ایمش وآسمان ایله کرهٔ ارضدن کنایه اولور

طَعَامْ یه جك نسنه یمك ویمك یمك: فارسیسی طویوریمت ولذت: چاشنی

طَعَامِيَّةْ یمك اجره سی بوغاز مصرفی

طَعَّانْ طعن ایدیجی کشینك عوائبه وقصورلرینی ذکر ایده رك

ف
طافی
ف
ف
ف

دم وفصل ایدیجی اولان كمسنه

طَعَمَه طعمه‌لر: ییه‌جك نسنه‌لر یمكلر

طُعمَه ییه‌جك نسنه یمك

طَعَن بریتك عوائب وقصورلرینی بیان ایدوب بد نام ودشنام ایتمك

طَعنَه بمعناه ایضا و یاره جرح زخم

طغ

طُغَاة طاغیلر: طغیان ایدنلر

طُغرا معلوم شكل اوزره رسم اولنمش اسماء پادشاهی كه فرمان وبكلك براتلرك بالاسنه رسم اولنور

طَغوَة حدوداندلرینی تجاوز ایدوب افراطه وارمق: ازمق وزوربازلق ایتمك

طُغوان بمعناه ایضا

طُغیان بمعناه ایضا

طف

طِفَاح طولو قابك طولوسی

طُفَاحَه قابنیان تنجره‌نك یوزینه كلان كپوك

طَفَلَس مردار وكیرلو ویپس اولمق

طِفَال تروتازه ونرم ویومشق اولان كنجلر: چوجقلر

طَفَالَة چوجقلق وتازه لك نرملك

طَفرَة یوكسك نسنه‌یی صیچرایوب آتلامق

طَفَس مردار وكیرلو ویپس اولمق

طِفل چوجوق ویاوری وكوز بكی وآتش قیغلجمی

طُفُولَة چوجقلق

طُفُولِیَّة بمعناه ایضا

طُفَیل كوچك چوجق وطالقاوقلر پیرینك اسمی وطعام مسافری

طُفَیلِی طاوقلق

طَلَل سموزلك: بدن رطوبتی

طِلا آلتون: زر: ذهب

طِلاء سوره‌جك نسنه ویالدز وبرنسنه اوزرینه یالدز یاخود باغ مثللو شی سورمك

طُلاّب طالبلر: شاكردلر

طِلادوز آلتون سرمه ایله نقش ایشلیجی

طَلاّسَة صحیفه‌دن یازی سله‌جك كوپاس

طَلاسِم طلسملر

طِلاع مطالعه ایتمك دوشنوب طاشنمق

طَلاق عورت قوجه‌سندن بوش اولمق

طَلاقَه انسانك كولر یوزلو وكشاده روی اولمق

طِلاكار یالدزجی

طلاكارى يالدزجيلك

طلاوة كوزللك ، بهجت ، حسن مقبول ومحبوب اولمق

طلب طالب نسوان ، عاشق اولان آدم

طلب استمك ، خواهش وآرزو ايتمك وافادهٔ خواهش وبيان آرزو ايتمك واستدعا ايتمك

طلبة مطلوبه ومعشوقه اولان خاتون

طلبة طالبلر ، استيجيلر وشاكردلر

طلبدار طالب ، استيجى ، استكلو اولان

طلس صحيفه‌دن يازى سيلمك

طلسم برنوع موهوم نسنه‌كه كويا انك محكمى دفينه‌نك بولنمسنه مانع اولور مثلا سحر مقوله‌سندن اولور

طلعة كورنمك ، كورنش ، ديدار ويوز ، چهره ، وجهه وجه

طلق معدنياتدن برجنسك اسميدركه مشهوردر نوعى جام كبى شفاف اولوب يپراق يپراق تفريق اولنور لكن اولمدق آتشده دخى ترتيبنه خلل طارى اولمز

طلوع كونش كبى طوغوب كوكده ظاهر اولمق

طليعة عسكر قره‌قوللى

طمانينة برنسنه‌يه اعتماد وربط قلب ايدوب انكله راحت وآرام وسكونت بولمق ، طمئنان

طمح برنسنه‌يه كوز ديكه‌رك باقمق

طمس بلورسز ايتمك ، محو ايتمك ، ازاله ايتمك

طمطراق كوسترش ، دبدبه ، طنطنه

طمطم كلامنى لا يفهمه اكلاشلمز اولان آدم

طمع برنسنه‌يه حرص ايدوب استك ايتمك

طماع طامعلر ، طمعكارلر ، طمع ايديجيلر

طمعكار طمع ايديجى ، وخسيس بخيل ناكس اولان كمسنه

طمعا ياصمه اوله‌رق برنسنه‌يه اوميلان اشارت

طموس برنسنه بلورسز اولمق محو اولمق

طناب چادر ايپى‌كه چادردن قازغه كريلوب بغلنور

طنب بمعناه ايضاً وحيوان بدنندن اولان سكير

طنبور معلوم برنوع چالغى

طنبورانى (طنبوره) طنبور چالار اولان آدم معلوم برنوع چالغى

طنز ذوقلنمك ٭ هزل وسخره ایلمك

طنطنه ویزردیجی چکردیجی چالقردیجی ودبدبه حشمت سلطنت

طنین سس ٭ صدا ٭ چیکردی اوازه

ف **طنین انداز** اوینجی صدا ویریجی اولان

طوارق طارقه‌لر ٭ اقربا وعشیرت طاقملری

(طواشی) خادم اغالر

طواعیه اطاعت ٭ مطاوعت

طواحین طاحونلر وبالریمور جقلر

طواف برنسنه‌نك اطرافنده طولاشمق

طواف كعبهٔ معظمه‌یی طواف ایدن كمسنه

طوال طویللر اوزون اولانلر

طوالع طالعلر

طوامیر طومارلر جلد لر كتابلر

طواویس طاوسلر طاوس قوشلری

طوائف طائفه‌لر قوملر ملتلر وطاقملر ٭ بلوكلر ٭ فرقه‌لر

طوائق طوقلر ٭ كوردنلكلر

طوبی طوبالك آبو آفرین ماشاء الله وجنتده واقع براغاجك اسمیدر

طور انسانك داوطوروحركتی وحد ومقیدوی

ف **طوطی** مشهور قوش كه اصلنده یكی دنیا وهند حیواناتندن اولوب حالا هر اقلیمه سرایت ایدرك ناس عندنده بغایت مقبولدر

طوع اطاعت ایتمك ٭ انقیاد ایتمك منقاد اولمق

طوعاً كندو كوكلی اراده‌سیله بلاجبر

(طوغان) شاهین جنسندن برنوع قوش

طوف برنسنه‌نك اطرافنده طولاشمق

طوفان بك چوق یغان یغمور وبك طاشقون اولان سیل صوبی وعامهٔ ناسی احاطه ایدن موت

طوفان برنسنه‌نك اطرافنده طولاشمق

طوق كردنلك بویون زینتی وبرنسنه‌یه كوچ یتوب طاقت كتورمك

طول بوی اوزونلق ٭ درازی

طولا طول وبوی جهتیله

(طوله) آخور ٭ اصطبل

طولی زیاده اوزون اولان اطول اولان

طولی طول وبویه منسوب ومتعلق اولان

طومار كتاب ٭ جلد ٭ دفتر كه اوزون بركاغد اولوب دبوبله‌رك قالور

طويّه : نيت ضمير قلب مضمر قلب

طويل : اوزون : دراز اولان

طويله : طاوله ايپی كه دابه نك اياغنه بغلنور

طهارة
طهارت : تميزلك : پاكلك

طُهر : طاهر و پاك و تميز اولانلر

طُهرة : طهارت : تميزلك : پاكلك

طَهور : بمعناه ايضا ؛ ذاتنده پاك اولوب سائر نسنه يی پاك ايتمك ايچون استعمال اولنان شی

طَیّ : برنسنه يی دوشيرمك : و طويلامق و برنسنه يی اخفا و اضمار ايتمك : و يول قطع ايتمك : قطع مسافه ايتمك

طيّار : اوچيجی قنادلو اولان هوايه منقلب اولوب شاشاولور اولان

طيالسه : طيلسانلر

طيب : كوزل قوقوسی سببيله بدنه سورلان خوشبو نسنه

طيّب : ايو : كوزل : خوش اولان وحلال اولان

طيّبات : اعمال حسنه : صواب اولان عمللر

طيبه : و طيبه طيبه مدينه منوره

طير : اوچمق و چاپك يورمك ؛ و قوش : مرغ

طيَران : اوچمق : پرواز ايتمك

طيَرَان : بمعناه ايضا

طيره : مشؤم بر امر اولان فال

طيرورة : اوچمق : پرواز ايتمك وچاپك يورمك

طيش : خفت مزاج : عدم تمكين سكمك و سكشرب اولمق

طيف : اويقو ايچره عارض و طائف اولان خيال و آغرلق

طيلسان : باش صارغندن اوموز اوزرينه صارقق اولان كنار

طين
طينه : بالچق : لوله و چومك چاموری ؛ خلقت : جبلت : سرشت طبع : طبيعت : مشرب

طينی : خلقی : جبلی : طبيعی اولان

طيور : طيرلر : قوشلر : مرغلر

علاوۀ حرف الطاء بر حروف الهجاء

طامث : نمازسز خاتون يعنی حائضه

طافح : طوپطلو طاشقين قاب

طاث : اغر ثقيل اولان

طاخر : سياه بلوت

طامر : صحرا ايچی و مجهول و بی وجود كمسه

طامِر : بعيداوزاق ومرده دل اولان

طارِط : كوده سنك قيللرى ازجه اولان

طابِق : بيوك قطعه لو يصى كرميد وطوغله

طاحِل : بولانق كوزلو اولان

طاهِل : طورمقدن متغيراولمش اولان صو

طاعِم : طعام خصوصنده خوشحال اولان

طامّة : قيامت كونى : داهيه

طابِن : مدرك : ذكى : فطانتلو اولان

طابُون : آتش كوملو اولان ير

طاحُونه : دكرمن : اسباب

طبطبه : صوافماسندن وتلاطم سيلاندن حاصل اولان چاغلدى

طبخ : احمق اولمق : حماقتى مستحكم اولمق

طبيجه : دبر : مقعد

طُباخ : محكم : استوار : زور قوت : سموزلك

طبر : پرتاوايلمك : كبزلنمك

طبز : جماع ايلمك طولدرمق

طبرش : كذاب : دروغكو : يلانجى اولان

طبع : كيزلنمك : معيوب اولمق

طِبق : دوزاق : قپان

طبانة : فهم : اذعان : ادراك ايلمك

طحربة : طولدرمق : ضرطهلمق

طحور : يالنه رك قاچوب كتمك چابك : چالاك : سريع اولان

طحامِر : يك بيوك قرنلى اولان

طحس : جماع ايلمك

طِحال : طلوق

طحوم : عنف وشدتله بردن اتيلوب يورراولان

طرعب : بدنما : مضطرب اندام قبيح الطول اولان اوزون كيمسنه

طرمحة : بناى هوايه طوغرى مرتفع ياپمق

طرد : حيله وخدعه ايله يالان وشكار ايله آواولمغه دورشمك

طرجز : بيلنوب كسكلنمش مزراق

طرز : برنسنه ياقشقسز ايكن حسن هيئت وريا قيافته كيرمك : وبر كيمسه بدخوى ايكن كوزل خوبلواولمق

طُرَش — خفيف، واهون صاغرلق

طَرَط — حمق، بلاهت، كرهكارلك وقاشلرك قيللرى خفيف اولمق

طَرَف — اورمق، يوزه شمار اورمق

طَرْق — سموزلك، زور، قوت

طَرَم — قواندن بال صيزوب اقمق

طَرْسَمَه — باشى اشاغه اكوب ساكت وابسم طورمق

طَرْز — برآدمك كوكسنه يوميروق ايله اوروب اوته قاقمق

طَرْثع — خيرسز، منفعتسز دبوت بى غيرت اولان

طَرْغ — بمعناه ايضا

طَسْع — جماع ايلك، سير وسياحت ايتمك

طَسيع — اوزواستاد قولاغوز

طَعَسفَه — كوركبى كورلمدن دوشه رك فالقه رق كيتمك

طِعْمَة — يميش، يميشى

طَعيم — يك اريق؛ ويك سموز اولميوب اكله صلاحيتى اولان قربان

طَعين — مزراق مقوله سيله

دورتلمش اولان

طَغَز — برمجلس وجمعيته بى پروا دستورسز دخول ايلمك

طَغموس — شيطان، غول، جبيث انسان، قونجلوز

طِغرِش — ملايم، نازك، حليم اولان

طَغام — فرومايه لر، رذيللر سفله لر

طف

طَفَذ — قبر، مزار

طُفوس — اولمك، وفات ايتمك

طَفيف — آز، قليل، ناتمام اولان

طَفطَفَه — خصمى الندن سست وزبون اولمق

طل

طُلوث — اقمق، جويلن ايتمك

طَلَخ — يك يوريلوب دورمانده اولمق

طَلَخ — طعامدن معده خالى اولمق

طم

طُماز — مكان مرتفع

طن

طِنفِس — ردى زشت بى اندام اولان

طو

طوس — آى، قمر، ماه

طه

طَهش — ايشى فساده ويرمك

طي

طَياش — خفيف، بى تمكين سبكسر اولان

باب ظاء معجمه

ظ اشبو حرف ظاء معجمه ترتيب حروف عثمانيه ده يكرمنجى حرف اولوب حساب وعلومده دائر اولان كتب ورسائلده طقوز يوز عددينه علامت اولور

ظاء حروف عثمانيه دن يكرمنجى حرفك اسمى

ظارى آقيجى، جارى اولان

ظالم ظلم ايديجى، ناحق ايش ياپيجى اولان محكومنك حقوقنى ابطال ايدن

ظالمانه ظالمه لايق ومناسب اولان

ظانّ ظن ايديجى، صانيجى، سزيجى اولان

ظاهر عيان، آشكاره، ميدانده اولان كوزه كورينور اولان وعالم جسمانى ونسنه نك طيشره لرى

ظاهرا كوزه كورنديكى اوزره وهله اولاده آكلاشلديغى اوزره

ف **ظاهريت** نسنه نك يالكز ظاهرينه باقر اولانلق

ف **ظاهرپرست** كوزه كورينجك خصوصلره دقت ايدوب شيئك ايچ يوزينه اصلا وصرف ذهن ايتميز اولان آدم

ظاهرى ظاهره منسوب ومتعلق اولان

ظبى كيك، قرجه، آهو، غزال

ظرفا ظريفلر، ظرافت صاحبلرى

ظرافة ذكى وزيرك وكياستلو اولمق وكوزل وبراشقلو اولمق وظريف نسنه

ظرائف ظريفلر، ظرافتلر، ظريف اولان نسنه لر

ظرف قاب ايچنه نسنه قونمق ايچون استعمال اولنان شى مكتوب ظرفى وفنجان ظرفى مثللو وصرف ونحو اصطلاحجه وزمان واقع اولان فعلك زمانى ويا مكانى بيان ايدن كلمه يه اطلاق اولنور

ظرفاء ظريفلر، اهل ظرافت اولانلر

ظروف ظرفلر، قابلر

ظريف ذكى وفراستلو وكياستلو اولان وكوزل وبراشق اولان

ظريفانه ظريفه مخصوص ومناسب اولان

ظَرِيفَةٌ ظريف نسنه

ظُفُرٌ ظُفْرٌ ظَفْرٌ طرناق: چنكل: پنجه بمعناه ايضاً

ظَفَرٌ بركمسنه مطلوبى اولان نسنه يه يول بولوب نائل اولمق ونصرت: غلبه

ظِلٌّ كولكه: سايه وهندسه اصطلاحى اوزره برقوسه تماس ايدن خط مستقيمه اطلاق اولنور واكا مماس دخى دينلور

تمامِ ظِلٌّ قوسك تمامنك ظلى يعنى تمام مماسى

ظَلَالٌ كولكه ايديجى كولكه سى اولان

ظِلَالٌ ظللر: كولكه لر: سايه لر

ظَلَامٌ ظلمت: قرانلق

ظَلَّامٌ زياده ظالم اولان آدم

ظُلَامَةٌ ظلم: ناحق اولان ايش

ظُلَّةٌ كولكه: سايه: ظلل

ظُلَلٌ ظله لر: كولكه لر

ظُلْمٌ ناحق اولان ايش عدالته مغاير اولان ايش

ظُلُمَاتٌ ظلمتلر: قرانلقلر

ظُلْمَانِيٌّ قرانلق اولان بلاضيا اولان وقرانلغه منسوب ومتعلق اولان

ظُلْمَانِيَّةٌ ظلمانيلق ظلمانى اولمق

ظُلْمَةٌ قرانلق: عدم ضيا

ظُلُولٌ ظللر: كولكه لر: سايه لر

ظُلُومٌ پك ظالم: وعد الشرّ اولان

ظِلِّيٌّ ظلل وسمّاسه منسوب ومتعلق اولان

ظَلِيلٌ كولكه لو اولان: سايه دار اولان كولكه سى چوق اولان

ظَلِيمَةٌ ظلم: ناحق اولان ايش

ظَنٌّ صانمق: سزمك: يقيناً بليوب تقريباً وقريناً اكلامق

سُوءِ ظَنٌّ بركمسنه حقنده فنا بلله مك

حُسْنِ ظَنٌّ بركمسنه يى ايو بلله مك

ظِنَّةٌ صانمه: سزمه: كمان دشبهه

ظُنُونٌ ظنلر: صانمه لر: كمانلر

ظَنِّيٌّ ظن وشبهه يه متعلق اولان

ظَوَاهِرٌ ظاهرلر: كوزه كورينان شيلر

ظَهْرٌ آرقه: بشت: كبر وطريقى وقرآن كريمك لفظ شريفى اوبله وقتى وقت زوال

ظُهْرٌ

ظُهُورٌ ميدانه كلمك: پديدار اولمق عيان وروشن اولمق وحاصل اولمق واقع اولمق ووقوع بولمق حلول ايتمك وشهرت وعلو قدره واصل اولمق: وظهرلر: آرقه لر بشتلر

صاحب ظهور مشهور وعالى قدر اولان

ظَهِيرٌ ياردمجى: آرقه اعانه ايديجى ياردمجى اولان

ظاز

ظو
ظه

علاوه حرف الظاء على حروف الهجاء

ظفر

ظ ا

ظاب سوز؛ كلام؛ جغلتی غريو؛ هنكامه

ظالع اياغی اغسيوب بيكه رك يورر اولان؛ متهم اولان

ظاب **ظبظاب** رنج؛ درد؛ تعب؛ محنت نقيصه

ظات بوغمق

ظئر دايه؛ سود اناسی

ظاز برخاتون يا برحيوانی امزرمك ايچون غيرك ولدينه باقمق

ظؤار

ظار **ظرر** ساج اياق؛ سه پا اوجلری بچاق كبی كسكين اولان طاش

ظرز بمعناه ايضا

ظرير طاشلق يير؛ ويول بولنمق ايچون نشانه اوله رق نصب اولنان ميل مقوله سی

ظربغانه بيلان؛ حيه؛ مار

ظربه باطله هر بری برجوهر وبر طينت اوزره اولان ارض

ظلشر سرد و خشن اولان بر

ظلفر كورمك ويرامك يوزينی طرمليوب

ظليف ظ ف

ظفره طرنقلرينی باتورمق طرنقاوتی تغير اولنان نبات

ظفار ابليس طرنغی وطرنق بخوری ديدكلری خوش بودار ودر

ظفر كوزده پرده على پيدا اولمق

ظف ضيق ومختنله اولان ديرلك

ظفيف ضعف؛ عجز؛ سستلك

ظلف باطل؛ بيهوده؛ هدر مباح

ظلف صغر وقيون وكچی واهو مقوله سنك بقيانغی كه انسانك قدومی منزلنده در

ظلفه غايت بك، ودرشت اولمغله انده سلوك ايدنلرك ايزلری بيلوريمز اولان ارض

ظلف ديرلك تنك وشديد اولمق

ظليف بغايت فقير وبدحال وخوار وذليل اولان

ظَلِف هوا وهوس نفسانيسندن کندیسنی منع ایدر اولان

ظَلْفاء پرده دوبدوزاوزون اوزادی یصی یالچین قیلر

ظَلُول برآدم کیجه اشلیوب بتون کوندر ایشلمک

ظَلِیلَه اقندیسنك اسفلنده اولان صوایرکله جك یر؛ وجابجا طوب طوب اغاجلغی چوق اولان بغجه ومرغزار

ظَلُوکه برنسنه نك شخص وقالب

ظَلَل اصلا کنش طوقنمیه رق اغاجلرالغندن اقوب کیدن صو

ظِلام بیدادلق؛ ناحق اولان ایش

ظَلیم دوه قوشنك ارککی

ظَلَمَه کره یاغی چیقمدق براچیم سود

ظَنین منهم اولان؛ تهمتلنان

ظَنُون ضعیف بیمجال اولان وزای وتدبیری

قلیل اولان وشول خاتونکه شان وشرفی اولمغله هرکس تزوجنه خواهشکر اوله

ظَهِیر ارقه آغریسنه مبتلا اولان

ظِهْرَة عون؛ مدد؛ قوم قبیله

ظَهَرَة اوومتاعی اثاث بیت

ظُهْرَة قبلوبغه

ظِهارَه طشره یوزی؛ ظهر طرفی بطانة الثوب

ظِهان ایکی نسنه یی بری برینه تطبیق ایدوب بکزتمك

ظُهارِیَّه کورمنجیلر منصوبه لرندن برمنصوبه در علی قول صارمه دیدکلریدر یاخود خصمی ارقه سی اوزره یقمقدن عبارتدر

ظِیَة هنوز چتلا یوب اجزاسی طاغلمغه باشلمش لاشه

ظَبان بال؛ عسل؛ یبان یاسمین

باب عين مهمله

ع اشبو حرف عين مهمله ترتيب حروف عثمانيه ده يكرمى برنجى حرف اولوب حساب وعلومه دائر اولان كتب ورسائلك يتمش عدديه اشارتدر ومصراع كلمه سنه اشارت اولوب منثور اراسنده واقع اولان شعر مصراعنك ايراديه علامت ومخطردر

عابد طاعت وعبادت ايدر اولان ديندار اولان كمسنه وعبوديت ايدن

ف **عابدانه** ديندار كمسنه يه مناسب اولان وعبوديت ايدنه مناسب اولان

عابر عبور ايديجى كچيجى برمحلدن كچر اولان

عابس عبوس اولان يوزى اكشى وترشخو اولان

عاتق آزاد اولمش كوله ٭ اعتاق اولنمش اولان

عاتك كريم وبهتر اولان على اولان

عاتى عتو صاحبى سركش ومتكبر اولان

عاج فيل ديشى

عاجب عجب ٭ تعجب ولنه جق اولان

عاجز عجز صاحبى قدرتى اولميان بجرميجى مقتدر اولميان قوت واقتدارى اولميان

عاجزانه قوت واقتدارى آز اولانه لايق ومناسب ومنسوب اولان

عاجزى عاجزلك ٭ عدم اقتدار

عاجل عجله ايديجى وچابك توكنوب فنا وانقضا بولور اولان وپشين اولان

عاجلانه عجله ايله

عاجى فيل ديشندن عبارت اولان

عادة ايشلمسى آداب ورسوم ومشهورات قبيلندن اولوب مكرر ومكرر اولان فعل

عادل عدالتلو ظلم وغدردن اجتناب ايله حقه رعايت واقتدا ايدر اولان ويكرزو مشابه ومساوى اولان ويولندن صاپوب آرقورى كيدر اولان

عادلانه حقه رعايت ايدنه لايق ٭ و براشق اولان

عادج عروج ايديجى يوقارى چيقيجى

عادى بياعى ناس بيننده مشهور وجارى اولوب مخصوص اولميان

عادى دشمن عدو اولان دشمنلك ايدن

اوطانمق. حجاب. شرم
وعيب ونقيصه لازم كلوب
اوطانمغه بر صورتله سبب
اولان شيء

[عارض] برنسنه نك ذاتنه وحقيقتنه
متعلق ولازم اولميوب اول
نسنه دن بعضا واقع وقائم
اولان وبناق وعنار وبر
نسنه يى عرض وتقديم
ايديجى اولان

[عارضا] ذاتى اولماموق اوزره

[عارضه] حادثه. ظهوره كلان
خصوص واصابت ايدن
بلا وقضا وكدر

[عارضى] عرضى. عرض وعارضه يه
منسوب ومتعلق اولان

[عارف] بيلجى اكلايجى معلومات صاحبى
اولان خبردار اولان

[عارفانه] معلومات صاحبنه
ياقشور ولايق اولان وبر
شيئك تمنى ادا ايتمك اوزره
الچنك بر طاقم كسنه دن
حصه حصه انوب تحصيل
اولنمسنك طرزيفى

[عارفه] كرم حسن احسان وبيرام
كوننده بر كون اول بولنان كون

[عاريت] چلاق اولان كبيلودونالو
اولميان ومالك اولميان

ومتصفا ولميان

عاريّة اصل اولميوب حاجة مبنى
وبر ايام ايچون استعمال
اولنان نسنه

عاريَة اصل اولميوب حاجته مبنى
وبر وقت ايچون استعمال
اولنمق اوزره

عاريتسرا دنيا عالم دار العاريه — ف

عاريتى اصل اولميوب حاجته مبنى
بروقتا استعمال اولنان — ف

عازم عزم ايديجى بر شى يا بمغه
قوى نيتله قصد ايديجى وبر
محلدن قالقوب قيام ايدرك بوجيقان
كيجه وقت قول كزن بكجى

عاشر اونچى طقوز بچنك عقبنده
واقع اولان. دهم

عاشق عشق ايديجى بر شيئك فقاده سى
ودلر بوده سى اولان

عاشقانه عاشقه لايق وياقشور
اولان — ف

عاشقيه عاشقلق. عاشق اولمق

عاشوراء محرم الحرامك اونچى كونى

عاصف قوطونه لو اولان شدتلى باد اسر
اولان وشدتله روزكار لو
اولان

عاصم كندو يى كناهدن منع ايدوب
پاك وعصمتلو طوتار
اولان

عاصی: عصیان ایدیجی، زوربا عدم اطاعت ایدیجی اولان

عاطر: کوزل قوقولو نسنه لری سوور اولان و کوزل قوقولو خوشبو اولان

عاطس: آقصیران، اقصرر اولان

عاطش: عطشه کرفتار اولان صوصامش اولان تشنه اولان

عاطف: باشینی چویروب یوزینی بر طرفه متوجه ایدر اولان و لطف و کرم ایله نظر ایدر اولان وایکی کلمه‌یی یاخود ایکی عباره‌یی بربرینه عطف و بنا ایدر اولان حرف یاخود کلمه واو عاطفه مثللو

عاطفه: بربرینه لطف و کرم ایله نظر ایتمك وایکی کلمه‌یی یاخود عباره‌یی بربرینه ربط وضد ایدن حرف یاخود کلمه

عاطل: ایشی کوجی اولمیوب بوشده اولان

عافیه: صحت بدن تندرستی برنوع علت و مرضه کرفتار اولمیوب صاغ سلیم اولمق

عاقب: وزیر، قائم المقام، نائب خلیفه

عاقبه: صوك، آخر، انجام

ف **عاقبت اندیش**: ایشك صوکینی ملاحظه ایدن

ف **عاقبت بین**: بمعناه ایضا

عاقر: کندو سندن اصلا چوجوق ویاووری ومحصول حاصل اولمز اولان، قسیر طوغرمز اولان

عاقل: عقللو، عقلی چوق اولان

عاقلانه: عقللویه لایق، ویاقشور اولان

عاکف: برایشه اقدام ایدر اولان و نفسنی بر محلده حبس ایدوب او محلده مداومت ایدر اولان

عال العال: علی الاعلی اولان، بهترین اولان

عاله: عیلر، اهل وعیال طائفه‌سی

عالم: جمله مخلوقات، مجموع مخلوقات ومجمعه مخلوقات مجمعه کائنات مخلوقه

عالم آب: عشرت مجلسی ومستلك حالی سرخوشلق حالی

عالم جبروت: وعالم ملکوت وعالم لاهوت وعالم علوی کائنات مخصوصه شریفه‌نك مسکن ومأوالری اولدیغی دنیادن خارج بر عالمك اسملریدر

عالم سفلی: وعالم ناسوت وعالم صوری وعالم شهادت اشو مسکن اولان دنیانك اسملریدر

عالم غیب: وعالم ارواح انسانلك خواص

خمسهٔ ظاهره سنه غیر محسوس اولوب جن وملائکه وروحلره مخصوص اولان عالمك اسملرندندر

عالم مثال وعالم معنی وعالم منام وعالم خواب رؤیاکه اویقوده کورینور

عالِم علم صاحبی بیلور اولان معلومات صاحبی اولان

عالم آرا عالمه زینت ویریجی عالمك زینتی اولان

عالم افروز عالمه ضیا ویریجی اولان

عالمانه عالم کسنه یه لایق وسز اولان

عالم پناه دنیانك صغنوب التجا ایدجکی وسایه سنده باقی اوله جغی شهنشاه

عالمتاب دنیایه ضیا وحرارت ویریجی اولان

عالمسوز دنیایی یاقوب یاندیریجی اولان

عالمگیر دنیایی ضبط ایدیجی اولان

عالمی عالمه منسوب ومتعلق اولان

عالمیان انسان طائفه‌سی

عالمین عالمنلر، مخلوقات مجموعه‌سی

عالی یوکسك اولان وشریف جلیل وعزیز اولان

عالی تبار اصلی ونسبی جلیل وشریف اولان — ف

عالی جاه رتبهٔ رفیعه ده اولان — ف

عالی جناب شرف وجلال صاحبی اولان ورزالتدن ودنائتدن اکلیا مجتنب اولان — ف

عالیشان ذاتنده شریف وجلیل اولان — ف

عالی فطرت کندی وذاتنده اصلا دنائت واقع اولمیوب، کریم وجلیل اولان — ف

عالی قدر قدر وحیثیتی عالی وجلیل اولان — ف

عالی گهر ذاتنده علو وشرف صاحبی اولان — ف

عالی مقام رتبه سی رفیع اولان — ف

عالی مقدار شریف وجلیل اولان — ف

عالی منقبت بمعناه ایضا — ف

عالی مکان رتبه سی رفیع اولان — ف

عالی همت همتی چوق اولان — ف

عام سنه، سال، ییل

عامّ عموم بیاغی مشترك اولان خاص ومخصوص اولمیان عمومی اولان وبیاغی صوقاق خلقی

عامّه هرکس، جمله، جمیع

عامّةً عموماً، جملةً، کافةً

عامر آباد، آبادان، معمور اولان

عامل عمل ایدیجی، ایشلیجی، و صرف ونحو اصطلاحاتندن

اولوب بر کلمه درکه دیکر کلمه نك رفع ویاجر ویا نصبنی مستوجب اوله وحاکم ضابط ویوده

عَائِدْ عودت ایدیجی وکلور اولان برینه متعلق اولان نصیب اولان

عَائِدَه برینه برخصوصدن نصیب اولوب متعلق اولان نسنه

عَائِضْ عوض برنسنه یه بدل قلنان دیکرنسنه

ع ب

(عَبَا) معلوم برنوع قباجوقه

عُبَابْ پك طاشقین وپوسکوریجی اولان سیل صویی

عِبَادْ عبدلر، بنده لر، بندکان کوله لر، قوللر

عِبَادُ اللّٰه انسانلر، بنی آدم، الله قوللری

عِبَادَة حق تعالی حضرتلرینه ایدیلان قوللق وبنده لك وپرستشکه دعا وتقوی وخیرات، و حسناتدن عبارت اولور

ف **عِبَادتخانه** جامع وکنیسا مثللو عبادته مخصوص اولان محل

ف **عِبَادتکار** عبادت ایدیجی

ف **عِبَادتگاه** جامع، وکنیسا مثللو عبادته مخصوص اولان محل

عِبَارَة برمعنانك تفهیمی ایچون استعمال اولنان کلام وکائن موجود اولوب دیکرنسنه ویا نسنه لرایله معنا متحد اولان یاخود مترکب ومترتب اولمدق حصوله کلمش اولان شی واو بقوده کورینان معناسی

ف **عبارتسنج** فصاحتایله ترتیب کلام ایدن کمسنه

عَبَّاسْ آرسلان، اسد، شیر

عَبَّاسِی آرسلان پوستی مثللو صاری رنکلو اولان وارسلان مثللو صداسی شدید اولان وحضرت عباسه یاخود خلفای عباسیه یه متعلق اولان وسیاه، رنك اولان

عُبُبْ عبابلر، طاشقین سیل صولری

عَبَثْ بوش بیهوده بی موجب وبی فائده اولان عمل

عَبْدْ بنده، قول، کوله، پرستار

عَبَدَة عابدلر، عبادت ایدیجی اولانلر

عِبَرْ عبرتلر، افعال ردیه واخلاق ذمیمه موجوده سنی ملاحظه ایله سوء نتیجه یه قرین اوله جقلرینی وجهه قاطع ایله

تفهیمه مناسب ولمعنله علی ملاء الناس اجرا اولنان عذابلر و نصیحتلر

عَبَرْ صویك اوته یقاسنه چکمك و بر کلامك یا خود بر خصوصك معناسنی ویرمك

عِبْرانی اسکی یهود طائفه سنه متعلق و منسوب اولان. و طائفهٔ مذکوره نك لسانی

عِبْرَة تربیهٔ نفس و تهذیب اخلاق بولندم نمونه و دستور. و خاطر نشان طوتله جق. و بلذنوب اودلمیه جك اولان خصوصی کورك برینك جزاسی اولسون و کورك علو جنابی و فور. و فلاحی اولسون

عبرت آمیز کندوسنده عبرت موجود و کائن اولان

عبرت بخش عبرت ویریجی اولان

عبرت نما عبرت کوستریجی اولان

عبرت نمون بمعناه ایضا

عِبْرِی اسکی یهود طائفه سنك لسانی

عُبُود عبدلر. بنده لر. قوللر. پرستارلر

عُبُودِیَّة قوللق. کوله لك. بنده لك

عُبُور ختان اولنمامش سنت اولنمامش اولان

عُبُور صویك اوته یقاسنه چکمك. کچوب کیتمك

عَبُوس **عُبُوس** شدید. کریه. ناخوش اولان. و وحشتلکدن قاشی یوزی بوریلاییوب کشتمك. دارغین مشرب اولمق

عُبُوسَة چهره اکشیلکی. مشرب ترسلکی

عَبْهَر نرکس و زرین قدح دینلان چیچك

عَبِیر خوش قوقولو بر ترکیبك اسمی

عِتَاب آزارلمق. توبیخ و تکدیر ایتمك

عُتَاة عاتیلر. عنود صاحبلری سرکش اولانلر

عَتَاق **عَتَاقَة** کوله یی ازاد ایتمك. ازاده لك. ازاد اولمق و ازاد ایتمك

عَتَبَة قپونك الت اشیکی

عِتْر اصل. بنیاد. نمل

عِتْرَه نسل. نسب. ذریت

عَتْق قول. و اسیر آزاد ایتمك

عُتَقَاء عتیقلر آزاد اولانلر و اسکی قدیم اولانلر

عُتُوّ بك طاشقونجه سرکشلك ایله کبر و تعظم ایتمك

عتوب: عتاب وسرزنش كند وسنه تأثير وفائده ايتمز اولان

عتوه: بوناميش؛ عقلنه خلل كلمش اولان

عَتَه: بوناموق، سرسم ومدهوش اولمق

عُتّه: بمعناء ابعنكر

عتى: عتو صاحبى ومتكبر اولان

عتيق: كوله اولميوب آزاده اولان وكريم وشريف اولان واسكى قديم اولان

بيت العتيق: كعبهٔ معظمه

ع ث

عثره: اياق سورجوب يره قپانمق وخطا ايتمك، ياكلمق

عثمان: طوى قوشنك ويلانك ياورسى واعلام رجالدندر خليفة الله پادشاه عدالت دستكاه افنديمز حضرتلرينك جد اعلالرى سلطان عثمان خان غازى حضرتلرينه

عثمانى: منسوب ومتعلق اولان

عثمانيان: عثمانلو؛ طائفه‌سى

ف

ع ج

عجاله: عجله ايله پايلان شى

على العجاله: عجله ايتمك

عجائب: عجيبه لر تعجب اولنه جق شيلر

عجائز: عجوزلر؛ قوجه قاريلر

عجب: كندوبى بكنوب كبر وتعظم ايتمك

عَجَب: تعجب اولنه جق شى

عجبا: تعجب وفراق ايدرم معناسنده مستعملدر

عجز: عدم اقتدار، ضعف، قوتسزلك وبرشيئك كيروسى وكيبر وطرفى

ردّ العجز على الصّدر: شعرده بيتك اولايله آخرنده كلمه واحده بولنمسى صنعتنك اسمى

عجزه: عاجزلر؛ ضعيف وبى اقتدار اولانلر

عجل: اركك بوزاغى

عجله: برشيئى انسب واليق اولان وقتندن مقدم مطلوب وتحرّى ايتمك ايومك؛ صبر ايتمامك

على العجله: وقتندن مقدم مطلوب ايدرك صبر وملاحظه ايتميه رك

عجم: ممالك ايرانيه متعلق اولان ادم وعلى العموم اولادعرب اولميان ادم

عجمه: ديل طوتقونلغى

عجمستان: ممالك ايرانيه عجم طپراغى

عجمى: ايشنده ماهر اولميان مبتدى

عجوز: قوجه قارى؛ پيره زن

عجول: عجله جى، عجله ايديجى اولان

عَجَب تعجب اولنه‌جق اولان

عَجیبه تعجب اولنه‌جق شی

عَجِز عاجز اولان قدرتی اولمیان

عَجِل عجله‌جی عجله ایدیجی اولان

عَدّ صایمق، بربر صایمق وطوتوب اعتبار ایتمك

عَدَا تجاوز ایتدی

ما عَدَا تجاوز ایدن وبشقه وباقی اولان معناسنه ترکیب عربیدر

عِدَاد ییلان وعقرب مثللو زهرلو نسنه‌لر یاره‌سی سنه تمامنده یکیدن اغریب ووجع ویرمك وحساب ایتمك: صایمق

عَدَالَة ظلم ایتمیوب جمله یحقلرینی تسلیم ایتمك

عَدَاوَة دشمنلك: خصومت

عِدَّة قاری قوجه‌سندن بوشاندیسه یوزکون وقوجه‌سی وفات ایدر ایسه یوز اوتوز کوندن عبارت اولان مدتکه اول مدت ظرفنده مذکوره قاری بشقه قوجه‌یه عقد نکاح اولنمز

عدد صایی: شمار ومعقولات ثانیه‌دن اولوب نسنه‌نك وحدتی ویاخود غیر وحدتندن عبارت اولان عرض وعرض مذکورك درجاتنی بیان ایچون استعمال اولنان کلمه بر وایکی واوچ وامثاللری مثللو

عَدَدِ صحیح بر ویاخود زیاده نسنه‌نك تمامیتنی اشعار ایدن عدد بر ویش وبوز وبیك وامثاللری مثللو که بونلرك مقابلنه کسر اطلاق اولنور نصف وثلث وربع وعشر وامثاللری مثللو

عَدَدِ مرکب عدد صحیح ایله کسردن عبارت اولان عدد بر بچق وایکی ایله بر ربع وبش ایله یدی ثمن وامثاللری مثللو

عَدَدِ تام اجزای مختلفه‌سنك یکونی کندوسنه مساوی اولان عدد مثلا التی عددی که نصفی اوچ وثلثی ایکی وسدسی بر اولوب بونلرك یکونیدخی التیدر

عَدَدِی عدده منسوب ومتعلق اولان

عَدْل ظلم ایتمیوب هرکسك حقنی تسلیم ایدوب ویرمك عدالت: داد: حقانیت

عُدَلاء عدیللر: امثال: اقران

عَدْلِيّ — عدل وعدالته منسوب اولان

عَدَم — يوق اولمق : ياوى اولمق وفقير وبينوا اولمق

عَدِم — فقير وبينوا اولان آدم

عُدَماء — فقرآء بينوا اولنلر

عَدَمِي — عدمه منسوب اولان

عَدَمِيَّه — عدمه منسوب يوقلق

عَدْن — جنتك افضل واعلا اولان بغچه سى

عَدُوّ — دشمان : بدخواه ، خصم

عُدْوان — عداوت : دشمنلك

عُدُول — يولدن واستقامتدن صاپمق

عَدْوَى — علت سرايت ايدوب يوقمك

عِدَى — عدولر : دشمنلر ، خصملر

عَدِيد — چوق بسيار متعدد اولان

عَدِيل — مساوى برابر اولان همقدار اولان

عَدِيم — يوق اولان غير موجود اولان

عَذاب — اشكنجه اذيت عقوبت

عِذار — صقالك ايكى طرفندن هر برى وياناق وشرم حيا حجاب

خَلِيعُ الْعِذار — بى شرم وبى حيا اولان

عَذْب — طاتلو : شيرين : خوشكوار اولان

عُذْر — براشك تركنه سبب كافى اولان خصوص

عَذْراء — قيز اوغلان قيز بكر باكره

عُذُوبَة — طاتلو وشيرين ولذيذ اولمق

عَذِير — ممتنع متعذر اولان كوچ اولان ياخود ممكن اولميان

عُراة — عاريلر : چپلاق اولنلر

عَرّادَه — اسكى زمانده محاصره ده طاش وامثالى آتمغه استعمال اولنان بر نوع آلت كه منجنيقدن كوچك اولور ايدى

عُراضَه — عرض وتقديم اولنان پيشكش

عِراق — بغداد حواليسنده واقع بر عظيم ديارك اسميدر

عَرائِس — عروسلر : كلينلر

عَرائِض — عريضه لر : عرض اولنان خصوصلر

عَرائِك — عريكه لر : طبيعتلر اخلاق

عَرَب — برالشام وحجاز ويمن ومصر وطرابلس وتونس واول حواليده ساكن ومتوطن اولوب عربى لسانى اوزره تكلم ايدن طائفه وطائفهٔ مذكوره يه داخل ومنسوب اولان آدم

عَرَب عارِبَه — وعرب عُرَباءُ وعَرَب عَرْبيه اصل عرب طائفه سى كه بشقه بر طائفه يه قارشميه رق اوائلده يمن وحجازده متوطن ايديلر

عَرَب مُتَعَرِّبَه — وعَرَب مُسْتَعْرِبَه اَصْل عَرَب

طائفه‌سنه بشقه طوائفك اختلاطندن حاصل اولان طائفه‌كه واسطده پیدا اولدیلر

عرباء اصلا بشقه جنسه قارشمش اولان عرب طائفه‌سنك صفتیدر

عربات عربلر؛ عربا وشاقلری

عربده غوغا ومنازعه ایتمك وعشرت مجلسنده ارقداشلریله كچنه میوب نزاع وقراع وبد مستلك ایتمك

عربده‌جو نزاع وقرع اهلی اولان

عربستان عربلر مملكتلری

عربون آلش ویرشده ویریلان پشین پاره كه آنكله بیع منعقد اولور؛ پچی

(عربیه) معلوم نسنه كه تكرلك اوزرینه متحرك اولوب اغربوكلر نقلنه واهل ثروت تفرجنه استعمال اولنور

عربی عربلر لسانی وعربلره منسوب اولان

عربید سرخوشلق ونزاع وقراع اهلی

عرج طوپال اولمق؛ طوپاللق

عرجاء اعرج اولان طوپال دیشی

عرجان اعرجلر طوپال اولنلر

عرجان طوپال آدمك یوریمسی

عریس قوجه ایله قاریدن هر بری

عرس دوكون یمكی ولیمه طعامی

عرش تخت وسریر؛ وطقوزنجی قات كوك؛ فلك اعظم وجنتك اعلی واشرف اولان منزلی كه كرسی فوقنده‌در

عرصه خانه‌لر اراسنده بنادن خالی اولان میدان

عرصات عراص وعرصة الجمع محشر میدانی یوم قیامتده جمله خلقده جمع اوله‌جقی عرصه

عرض برنسنه‌یی برینك اوكنه قویوب كوسترمك تقدیم ایتمك ونسنه‌نك انلولكی كه بوی مقابلیدر وجغرافیا اصطلاحاتندن اولوب برمحلك سطح ارض اوزره خط استوادن بعدیه دینور وعلم هیئت اصطلاحاتندن اولوب بركوكبك منطقة البروجدن بعدیه دینور

عرض آدمك سائرلر عندنده سبب اعتباری اولوب حفظ ووقایه‌سی حفظ جاندن زیاده لازم اولان كیفیت؛ شان ناموس حرمت؛ ایرو یوز آقلغی

عَرَض: نسنه نك ذاتنه لازم اولميوب اول نسنه ده بعضاً موجود وبعضاً غير موجود اولان كيفيت

عَرْضاً: عرض جهتيله انلولكده

عُرْضَه: برشيئك اوكنه ديكلان هدف ونشان

ف عَرْضُحال: پادشاهه ياخود وزيره عجز وفقر طرفندن افادهٔ حال ضمننده عرض وتقديم اولنان نامه

ف عَرْضگاه: جمعيت ميدانی

عَرَضِي: ذاتی اولميوب گاه موجود وگاه غير موجود اولان

عَرْعَر: تيكنلو اردج اغاجی طاغ سلويسی

عِرْفَت: صكره دن بيلمك واوكرنمكله وخبر المغله بيلمك

عُرْف: من طرف الله تعالى سلطان واولوا الامره توديع اولنان حكم

عُرْفاً: شرعه تطبيقله دكل عرف وحكمه استناداً اولنق اوزره

عُرَفاء: عريفلر؛ عرفان ومعلومات اهللری

عَرَفات: مكهٔ مكرمه يه يقين بر صحرانك اسميدر

عِرْفان: بيلمك، بيلش، بيليش، دانش، معرفت

عَرَفَه: بيرامدن بر كون اول اولان كونه ديينور

عُرْفي: پادشاه واولوا الامر طرفندن من حق صدور ايدن حكمه منسوب اولان

عِرْق: طمر، قان طمری؛ رك وكوك؛ اصل، بنياد

عَرَق: درخوی؛ اسيجاق هواده حيوانات بدننده طمرلردن حاصل اولان صو وكيفياتدن برجنس مشروبات اسمی كه انيسوندن تقطير اولنور

عَرَقِيَّه: باشه اكنا اولنان بر نوع كسوه

عُرُوبَت: اصلا بشقه جنسه قارشمامش اولان

عُرُوبِيَّه: اصلا بشقه جنسه قارشمامش اولان عرب طائفه سنك صفتيدر

عُرْوَه: قابك قولبی

عُرْوَةُ الْوُثْقى: متين ومحكم اولان قولبكه دين اسلامدن كنايه اولنور

عُرُوج: يوقارييه چيقمق

عَرُوس: گلين قوجه يه يكی واران قاری

عُرُوسی: گلينلك ودوگون

عَرُوسِي: عروسه متعلق اولان

عُرُوش: عرشلر

خاوِيَةٌ عَلى عُرُوشِها: كليا خراب وويران اولان

عَرُوض شعردن هر بيتك برنجى مصراعنك آخرندن اولان تفعله وكلامك مآلى ومعنا وخواسى

عُرُوض عرضلر كيفيلر خاصه لر

عُرُوف عارف معلوماتلو اولانلر

عُرُوق كيتمك : ذهاب ايتمك عزيمت ايتمك وعرقلر كوكلر اصللر وطمرلر تات طمرلرى : دكلر

عُرْيَان عارى چپلاق : برهنه اولان

عُرْيَه عارى اولمق چپلاق اولمق

عَرِيس عروس : گلين وكويكى

عَرِيض انلو پهنا واسع اولان ويول كنش اولان

عَرِيضَه يرينه عرض اولنان نسنه

عَرِيف بيلجلو : معلوماتلو : دانا اولان

عَرِيكَه طبيعت مشرب خوى خلق

ع ز

عِزّ عزيز وشريف وعاليقدر اولمق : معتبر ومحترم اولمق وقوى وشديد اولمق

عَزّ عزيز وشريف ومحترم اولسون معناسنده دعادر

عَزَاء بو هو عندك جزع وفزع ايتميوب صبر وتحمل ايتمك : شكيبائى

عِزَاز عزيزلك عزت وشرف وقوت ومكنت صاحبلرى

عَزَازَة عزت عزيز اولمق : شريف ومحترم اولمق

عَزَائِم عزيمتلر : قصدلر توجهات وعزيمه لر افسونلر كيفسز اولانى ايو ايتمك ايچون اوقونان دعالر وقرآن عظيمك آيات كريمه لرى

عَزَب متاهل اولميوب مجرد اولان كمسنه فارسيسى : ياخود قوجه سى اولميان كمسنه بمعناه ايضا

عَزَبَان قوجه يه وارمامش قيز

عَزَبَه، **عُزْبَه** اركنلك : مجرد متاهل اولماموق

عَزَبْخَانَه بكار مجرد سى بكار اوطه سى

ف

عِزَّة عزيز وشريف وعاليقدر اولمق معتبر ومحترم اولمق وقوى وشديد اولمق

عِزَّت آغاز هر براثرى عزتدن عبارت اولان

عِزَّت قرار استقرارا ووزره عزيز اولان

عِزَّت موفور موفور العزة : وكثير الشرف اولان

عَزَر لوم وسرزنش ايتمك عيب وتقبيح ايتمك د ازارلمق

عزرائيل اولوم هنكامنده انسانلك روحنى قبضنه مأمور اولان ملك

عزل بر يري منصبدن چيقارمق وجماعده انزال حالنده توليد ولددن احترازاً ذكرى فرجدن اخراج ايدوب طشره انزال ايتمك

عزلة ابناى جنس ايله اختلاط ايتميوب بر بره قپانوب چكلك

عزلتگزين كندولكندن عزلتى اختيار ايدن

عزم بر ايشه ربط قلب ايله قصد وتوجه ايتمك كرچكدن نيت ايدوب ايش ايشلمكه يوزطوتمق

اولو العزم حق تعالينك اوامر شريفه لرينى قوملرينه تبليغده عزم واهتمام ايدوب رنج واذيتده صبر وتحمل ايدن مرسلين كرام عليهم الصلوة والسلام

عزمان قوى نيت ايله ايش ايشلمكه يوزطوتمق

عزمة / **عزمة** حق وواجب اولان نسنه — قوم ؛ قبيله ؛ عشيرت اقربا طاقمى

عزو نسبت ايتمك فلانه منسوبدر ديوحكم وقياس ايتمك استناد ايتمك

عزوبة اركنلك ؛ تجرد متأهل اولمامق

عزوة نسبت انتساب منسوبيت

عزيب متأهل اولميان اركك كسنه

عزير عليه السلام پيغمبران كرامدن بر ذات شريفك اسميدر

عزيز شريف عاليقدر معتبر محترم اولان جلال وشان صاحبى اولان وقوت وقدرت ومكنت صاحبى اولان شديد اولان

عزيم عزيمت ايديجى

عزيمة قوى نيت ايله ايش ايشلمكه يوزطوتمق وبر محلدن قالقوب كيتمك واغسونك مرض دفعى ايچون اوقونور واية كريمه

عسار فقير وبينوا اولمق وزمان صيقنتى وطار كوچ اولمق وبر ايشك كوچ وچتين اولمق

عسارة كوچ وچتين اولمق

عساكر عسكرلر اجراى حربه مأمور اولان آدملر

عسر كوچ وچتين اولمق وزمان قيتلق وصيقنتى اولمق وفقير وبى نوا اولمق

عُشَرَة بمعناه ایضا

عُشَرى بمعناه ایضا

عَسَر كيجه وقتى بكليوب قول كزمك

عُسَس عاسلر: بكجيلر قول كزنلر

عَسَف ظلم ایتمك وكمراه وآزغون اولمق واولوم: مرك: موت

عُسَفَاء عسيفلر: ارغادلر ورنجبرلر ايشجيلر

عَسْكَر بلدك محافظه سى ايچون مرتب ومسلح طوتلان كمسنه وارد ووجنود عسكريه

عَسْكَرگاه اردوگاه: معسكر

عَسْكَرى عسكره متعلق اولان

عَسَل بال اري بالى شهد الكبين

شمع عسل بال مومى

عَسَلى بال كبى صارى رنك اولان واوائلده مستعمل اوله رق يهود طائفه سنه علامت مخصوصه اولوب اوموز باشلرنده ديكيلان صارى قماش پارچه سى ويهود نصارايه مخصوص بر نوع شكر رنك لباس

عَسُوف ظالم وستمكار اولان

عَسَى اولمه نشايدكه: كركدركه: بلكه

عَسِير كوچ چتين صعوبتلو اولان وقحط وسخط: صيقنتيلى اولان

عَسِيف ارغاد: رنجبر: ايشجى

عُشّ قوش يوه سى لانه آشيانه

ع ش

عَشَاء اخشام طعامى اخشام يمكى

عِشَاء اخشام ايله ياتسو وقتلرى

عِشَار معاشرت ايتمك برلكده كيتمك

عَشَّار محصول عشريني تحصيله مأمور اولان كمسنه

عُشَّاق عاشقلر

عَشَايَا عشيلر: اخشاملر

عَشَائِر عشيرتلر خصم اقربا طاقملرى

عَشَايَين اخشام ايله ياتسو وقتلرى

عَشَب تازه يشيل اوت

عَشَر اون: ده طقوز ايله برك يكونى

اَحَدَ عَشَر اون بر

اِثْنَى عَشَر اون ايكى

عُشْر برنسنه نك اون جزئندن برجزئى ومحصولاتدن ميرى ايچون تحصيل اولنان مقدار شرعى وقرآن عظيمدن اون آيت مقدارى

عُشَرَاء اون آى كبه قالمش اولان ديشى دوه وعشيرلر خصم اقربا ودوستلر ارقداشلر

عَشَرَه اون: ده: عشر

اَحَدَ عَشَرَه اون بر

عِشْرَه خلطت: الفت: حسن

معاشرت ومجلس ایدوب نفیس طعام و شراب تناول ایتمك

ف **عشرتخانه** عشرته مخصوص اولان محل

ف **عشرتگاه** بمعناه ایضا

ف **عشرخوان** قرآن عظیمی تلاوت وقرائت ایدن کمسنه

عشرون یکرمی اون ایله اونك یکونی بیست

عشرین بمعناه ایضا

عشق افراط اوزره محبت ایتمك جاندن وجان ایله سومك

عشقه بمعناه ایضا

ف **عشقباز** طاقلوب صارماشق
عشق تکلیف ایدن کمسنه

عشوه محبوبلر بیننده جولان ایدن نازواداو یان باقشلری وبر بریسی اوبشملری

عشوه گیجه وقتی ایراقدن گورینان آتش

عشوراء محرم الحرامك اونیجی گونی ویوم مذکورده طبخ اولنور بر نوع طعام مخصوص

ف **عشوه‌زن** عشوه ایدیجی نازوادا گوستریجی

ف **عشوه‌گار** بمعناه ایضا

ف **عشوه‌کاری** عشوه کارلك

عشی اخشام وقتی

عشیب وقلری برکت اوزره تازه ویشیل بولمغله سبزرنك اولان

عشیه اخشام وقتی

عشیر بر کیمسه‌نك خصم واقرباسندن اولان کمسنه ودوست وارقداش همدم ٬ وبر نسنه‌نك اونده بری عشر

عشیره خصم اقربا طاقمی

عصا دکنك چوق ودرویشلرك الده طاشیدیغی مخصوص بر صوره دکنك

عصابه باشه صاریلان صارق وبغلانان یمنی ویاشقه نسنه وجماعت طائفه

عصاة عاصیلر عصیان وزوربالق ایدنلر وگناه ایلیوب حق تعالینك امرینه مخالف حرکت ایدنلر

عصاره صیقلمش نسنه‌نك صویی وباغی وشیره‌سی

عصامی اجدادینك فضل وکرملرینه استناد برله افتخار وتعظم ایتمیوب بلکه کندو فضل ورفعت وسعادتندن بجوق افتخار ایدن اولان

عصائب عصابه‌لر جماعتلر طائفه‌لر

عُصارَه صولو نسنه دن صیقلان صولر و شیره لر و یاغلر

عَصَب وجودده اولان سکیر

عَصَبه برکمسه نك والد و ولدندن ماعدا اولان اقربسی ؛ و میراث بابنده قرآن عظیمده حصه لری تعیین اولنمامش اولان اقربا و برکمسه یه نصرت ومعاونت و تقویت ایدن اقرباسی طاقمی و بدنده اولان سکیر که مفاصلك اطنابی منزله سنده در

عَصَبیّه قوم واقرباسنه یاخود مظلوم و مستمد بن لره یار و یاورلك ایتمك قیدنده اولمق ؛ غیرت کوتمك

عَصر دهر ؛ دور ؛ زمان ؛ ایام وقت وایکندی وقتی

وصوینی و یاغنی وشیره سنی المواچون برنسنه یی صیقمق

عُصرَه قاصرغه دینلان روزکارکه توزی وصوبی هوایه دیرلیه رسمنده قالدیرر

عَصف روزکاریك شدتله اسمك

عَصافیر عصفورلر سرچه لر کنجشکلر

عُصفور سرچه دینلان قوش کنجشك

عِصمَه عیب وکناه وناموسه مغایر اولان اوضاع واضالدن اجتناب ایتمك

عُصُور عصرلر ؛ دهرلر ؛ دورلر زمانلر ؛ وقتلر

عُصُوف شدت ایله اسر اولان یل اسن

عِصیان امر وانقیاد ایتمیوب اطاعتسزلك ایتمك

عَصیر برنسنه یی صیقمقله چیقاریلان صو و یاغ و شیره

عَصیرَه بمعناه ایضا

عِضادَه اوقات وامثالی آلات هندسیه ده متحرك اولوب رصد اولنان درجاتی قطع ایدر برنوع قول و یا پرمق

عُضال طبیب طاقمی نشفسنده عاجز اولوب پك مشكل اولان مرض

عَضُد دیرسکدن اوموز باشنه وارنجه قولك برقطعه سی بازو و یاردم ایتمك امداد و معاونت ایتمك و یاردمجی معاون

عَضد کسمك ؛ قطع ایتمك

عَضَلات عضله لر بدنده اولان سکیرلو قبا اتلو بالق اتمرجی بدنده اولان سکیرلو قبا اتکه بالق اتی تعبیر اولنور

عُضُو بدنك برجزئی هر قول و بر اياق مثللو

عُضُوبَت برکمسه آجی دیللو وحدید الکلام اولمق : لسانی دلازار اولمق

عُضُوبَة بمعناه ایضاً

ع ظ

عَطَاء بخشش ویریلان ویرکی پیشکش

ف **عَطَابَخْش** بخششجی : بخشش ویرر اولان

عَطَّار عطر صاتان کمسنه بوی فروش کل یاغجیسی وادویه وبهارات ودیکر برالای خرده نسنه صاتان کمسنه

عِطَارَة عطارلق صنعتی

عُطَارِد کواکب سیاره دن شمسه اقرب اولان کوکب

عَطَایَا عطیه لر : بخششلر پیشکشلر

عِطْر کوزل قوقولو نسنه طیب

ف **عِطْرسا** معطر اولان عطرسورنمش اولان قوقوسی کوزل اولان

عِطْرِی قوقوسی کوزل اولان

عِطْرِیَّة کوزل قوقودن عبارت اولان کیفیّت

عُطَاس آقسرمق

عَطْسَة آقسرق

ف **عَطْسَهٔ صُبح** کونشدن کنایه در

عَطَش صوسزلق وصوصامق

عَطِش بمعناه ایضاً

عَطْشَا صوصامش اولان تشنه اولان

عَطْشَان بمعناه ایضاً

عَطْشَی بمعناه ایضاً

عَطْف چویرمك : دوندرمك ومیل ایتمك وبرکلمه یی حرف عطف واسطه سیله دیکر برکلمه یه الحاق ایتمك : وبو ایکی نوعدر

عَطْفِ بَیَان کلمهٔ ثانیه کلمهٔ اولا ایله مرادف وهممعنا اولمیان

عَطْفِ تَفْسِیر مرادف وهممعنا اولور

عُطْلَة بوشلق : ایشسزلك بیکارلق

عَطَن برینك اصل یوردی : و یتاغی اولان محل

عَطُوف میل ومحبت واحسان وپرورش ایدر اولان

عَطُوفَة کرم احسان میل پرورش

عَطِیَّة بخشش . پیشکش . احسان

عَطِیف نازك وملایم سوکیلو اولان

عِظَام عظملر : کمکلر : استخوانلر وعظیم اولنلر : بیوکلر

عَظَائِم عظیمه لر : فوق العاده اولنه رق وقوعبولان خصوصات

عِظَة وعظ ایتمك پند ونصیحت ویرمك : اوکودویرمك

عَظْم کمیك : استخوان

عُظْم کبر : تعظم : نخوت استکبار

عُظَما اعظم اولان زیاده عظیم اولان

عُظَماء عظیملر، بیوکلر

عَظَمة **عَظَموت** کبر، نخوت؛ اولولق بمعناه ایضا

عُظمی اعظم اولان زیاده عظیم اولان

عَظیم بیوك اولان اولو وکوم اولان بزرك وبزرکوار اولان

عَظیمة فوق العاده اوله رق وقوع بولان خصوص

عَفّ عفت؛ قباحتدن وحرامدن قاچمق

عَفاریت عفریتلر، نهایت درجه ده شریر وسیاهکار اولان انسان وياجنلر

عَفاف عفت؛ قباحتدن وحرامدن قاچمق

عَفائف عفیفه اولنلر، قباحتدن وحرامدن قاچان نسوانلر

عِفّة پرهیز؛ پرهیزکارلق قباحتدن وحرامدن قاچوب اجتناب ایتمك

عِفریت نهایت درجه ده شریر وبد فعال وسیاهکار اولان آدم وياجن

عَقَل ارککده قاصق یاریغی و دبه لك ظهور ایدیکی کبی بعضا نسوان فرجنده ظهور ایدن سکیرلو شیشکه اکا آصیلق تعبیر اولنور بر نوع قاصیق یاریغیدر

عُقلاء فرجنده عقل ظهور ایتمش اولان نسوان

عَقَله عقل نسوان فرجنده بعضا ظهور ایدن آصیلق

عَفو قباحته مبنی عقاب وعقوبته مستحق اولانك قباحتنی بخش ایدوب عقوبت وعذابدن آزاده ایتمك و برکمسنه دن اجراسی واجب اولان خصوصی طلب ودعوا ایتمیوب بخش ایتمك

عَفُوّ چوق عفو ایدیجی اولان

عَفوف عفت؛ پرهیزکارلق

عُفونة برنسنه چوریوب فنا قوقمق واعضای بدنده بعضا پیدا اولان حرارتلو حمرت؛ و شیشکینلك

عَفیف قباحتدن وحرامدن قاچان کمسنه اهل پرهیز پرهیزکار اولان

عَفیفه اهل عفت اولان خاتون

عِقاب جزا پاداش؛ قباحت وکناهه مقابل اولان رنجش وعذاب

عُقاب طومشجل قوشی قره قوش

عَقار خانه وخان ودکان؛ وباغ وترلا وبوستان مثللو ملك

عَقَاقِر تداویه ومعالجه ایچون استعمال اولنور اولان کوك

عَقَارَات عقارلر

عَقَارِب عقربلر

عَقَارَه عقاراتدن یالکز برملك ودیشی حیوان قسیر اولمق

عَقَارِیب عقربلر

عِقَاق انایه بابایه اطاعتسزلك ایتمك

عَقَاقِیر عقارلر· معالجه یه قوللانلان کوکلر

عِقَال پایند· اباق: کوستك

عَقَائِد عقیده لر· اعتقاد اولنان قضیه لر

عَقَائِم عقیم اولانلر· قسر اولان دیشیلر

عَقَب برشیئك کیری وصوکی اولان زمان ویامکان

در عَقَب اولساعت همان دم

عُقبا جزا پاداش مکافات واخرت

عَقَبه بریك چوجقلری وچوجقلرینك چوجقلری الی غیر النهایه ایه وقلعه دربند: ونتیجهٔ کار

عُقبی جزاء پاداش: مکافات و[illegible]

عَقد بغلامق: بند ایتمك وقرار ویروب ضبط وربط ایتمك· ترتیبه قومق

عُقدَه دوکوم· باغ· ومشکل وملتبس ومشکوك اولان خصوص وعلم هیئت اصطلاحاتندن اولوب برسیاره نك مسلك دوری منطقه البروجی یعنی مسلك دور شمسی قطع ایلدیکی ایکی نقطه دن هر برینه دینور

عُقدهٔ اعراس نکاح دوکومجکه آدم کویا انکله باغلانوب معاملهٔ زوجیه یه مقتدر اوله مزایمش

عُقدَتَان کوکب سیارك ایکی عقده سی

عُقدَتَین بمعناه ایضاً

عُقدَه کشا دوکوه اچیجی ومشکل حل ایدیجی اولان صاحب درایت وعالم کمسنه

عُقدَه گیر دوکوم ایله بغلو اولان ومشکل اولان

عُقر دیشی حیوان قسیر اولمق

عَقرَب معلوم مضر حیوانکه قویروغی واسطه سیله بشقه حیوان صوقدقده بك زیاده عذاب ویرر وبعضا دخی هلاك ایدر وفلك برجلری میزان برجیله قوس برجی بیننده واقع برجك اسمیدرکه شمسك مذکور برجه دخولی تشرین اولك طقوزینه تصادف ایدر وساعتك بلانلری دقیقه کوسترمیوب ساعتلری کوستردیرمو

عقل: انسان ذهننك صفتيدركه ذهن مذكور صفت واسطه سيله خير وشرى وسائر معقولاتى ادراك وتفهم ايدر

عقلاء: عاقللر؛ عقل صاحبلرى

عقلى: عقله منسوب ومتعلق اولان

عقليات: عقليات عقل واسطه سيله كشف وتحقيق وفهم وتدقيق اولنان خصوصلر

عقم: ديشى حيوان قسير اولمق واركك كشينك چوجغى اولمامق

عقماء: عقيملر؛ چوجغى اولميانلر

عقوبة: جزا؛ پاداش؛ عذابه مستحق

عقود: عقدلر؛ دوكوملر؛ و قرار وپريلوب ربط اولنان خصوصلر

عقور: قودوروب راستكلديكنه صالدروب ديشليه اصيبر اولان

عقوق: اطاعتسزلك؛ زوربالق

عقول: عقللر ذهنلرك صفتلرى يرده كويا اوت كبى حاصل اولان التون

عقيب: برنسنه نك آرقه سنه بلاواسطه قريب اولان مكان ويا زمان

عقيد: متفق ومتعاهد اولان وقويلمق درجه سنده قويو ويا پشقان اولان

عقيده: اعتقاد اولنان قضيه وبرنوع شكرلمه

عقير: مجروح ياره لو اولان وچوجغى اولميان

عقيره: صوت؛ صدا؛ ندا؛ آواز

عقيق: برنوع قرمزى طاش كه چاقماق طاشى جنسندن اولوب بياضى وبشقه رنكلوسى دخى موجود اوله رق اكثر يا مهر قازمسنه قوللانيلور

عقيم: چوجغى اولميان وبوش بيهوده اولان

عقيما: چوجقسز چوجغى اولميه رق

عقيمه: چوجغى اولميان قسير خاتون

عقيون: عرش اعظم تحتندن روزكاردن مخلوق بر دكز اسميدر

عكر: آصل؛ كوك؛ بنياد؛ تمل

عكس: برنسنه نك اوكيلى دينه والتنى اوستنه كتورمك ومتحرك نسنه يه مقابل كلوب جهت حركتنى تبديل ايتمك وبرنسنه نك ضدى كه هيچ بروجهله مطابق وموافق

اولمزو علم منطقده قضیه‌نك موضوعنی محمول یرینه قویوب محمولنی موضوع یرینه قویه‌رق حاصل اولان قضیه ولطائفدن اوله‌رق کلمه ویا عباره‌نك آخرندن اولان حرفدن مبالیله حروفاتنی باشنه طرفنه طوغری صره ایله اوقودقده اصل عباده معا حاصل اولورایسه مذکور عباره‌یه عکس تسمیه اولنور مثلا ذام کما الکعاذ عباره‌سی عکس معقول تسمیه اولنور

بالعکس اولك ضدی وعکسی اولرق

عکسی عکسه عکسنی عکوف اوزره معنا سنده ترکیبدر صنا ولان کلیجانی الفا اولان لقیم و فرومایه کمسنه عول یابانیك ارککی بر خصوصده اقامت و مداومت ایتمك و بر کمسنه کندو نفسنی بیر محله حبس وتوقف ایدوب باشقه آکلانمق

ع ل — علو یوکسك وبلند وعالی اولمق وشان وشرف جهتیله بلند مرتبه اولمق

علا یوکسك مرتبه وعالیشان اولمق معناسنده

علات علتلر، سببلر، وجعلر ومرضلر، کیفسزلکلر

علاج مرض وعلت دفعی ایچون تدبیرات عقلیه‌یه تشبث ایتمك ومرض دفعی ایچون قوللانیلان نسنه

علاج پذیر علاج قبول ایدوب شفا بولمسی ممکن اولان

علوف علفلر، حیوان یملری

علاقه ایلشك، تعلق، مناسبت وعشق، محبت، کوکل ربطی اولنمسی

علوم عالملر، علم صاحبلری

علّام مبالغه ایله عالم اولانکه حق جل وسبحانه حضرتلرینك اسمای کریمه‌لرندندر

علام الغیوب کشفه کمسنه‌نك بیلمدیکی بیلور اولان الله تعالی

علّامه مبالغه ایله عالم اولان آدم

علامه بر نسنه‌نك بلنمسنه وسیله اولان نشان

علانی کیزلو اولمیوب عالم اوکنده اولان

علانیه کیزلو اولمیوب میدانده اولان

علنیه کیزلو اولمیوب آشکاره اوله‌رق

علوق بر نسنه‌یه یپشمق، نسنه‌یه قاتشمق

علائق علاقه ایلشکلر، محبتلر

عَلائم: علامتلر، نشانلر

عَلائمُ السَّماء: بعضاً یغمور کونلرنده سماده قوس شکلنده مشاهده اولنان رنکارنك علامت که شعاع شمسك قطرات باران واسطه‌سیله تفریق اجزالرندن نشئت ایدر

عِلّة: مرض، کیفسزلك، بیماری وباعث، سبب، موجب

حرفِ علّت: واو یا والف حرفلرندن هر برینه دینور

عَلَف: حیوان یمی که حیوانك یمکیدر

عُلُف: علوفه‌لر: معاشلر

عُلُوف: تاصلق وناتراش قوجه آدم

عَلَق: یا پشقن: بالچق وچامور

عِلَل: علتلر: مرضلر وسببلر موجبلر

عِلْم: بلکی: دانش: معلومات خبر وبر موضوعه متعلق اولان ابحاث وقضایانك جمله‌سی

اَلعِلْمُ عِنْدَ الله: الله بلور معناسنده ترکیب عربیدر

عَلَم: سنجاق بیراق واسم خاص

عُلَماء: عالملر: علم اهللری علم الٰهی ایله قواعد دینیه‌ده اشتغال ومعلوماتی زیاده اولوب مفتی وملا وقاضی اولنلر

عَلَمدار: سنجاقدار: بیراقدار ف

عِلْمی: علمه منسوب ومتعلق اولوب عملی اولمیان

عَلَمیّه: علم: واسم خاص اولمق کیفیتی

عَلَن: ظاهر وآشکاره اولمق

عَلَناً: آشکاره اوله‌رق میدانده آچیقدن اوله‌رق

(عَلْو): آتشك بالکلسی زبانه آتش

عُلُوّ: یوکسك وبلند اولمق رفعت: ارتفاع

عُلُوِّ همت: همتك عالی وبلند اولمسی یعنی عالی وسزا اولمیان شیلره اصلا صرف اولنمز

عُلُوف: علفلر: حیوان یملری

عُلُوفه: معاش عسکر وسائره ماهیه ویا سالیانه‌سی

عُلُوکش: علوجیقاریجی: علوویریجی اولان ف

عُلُوم: علملر: بر موضوعه متعلق اولان معلومات جمله‌لری

عُلْوِی: عالی یوکسك بلند اولان وسماوی سمایه متعلق ومنسوب اولان وملك فرشته وعلم هیئت اصطلاحاتندن اولوب شول کواکب سیاره اطلاق

اولنور که مرکز عالمدن بعدی متقدمین قولنجه شمسك بعدندن زیاده ومتأخرین قولنجه کرهٔ ارضك بعدندن زیاده اوله

عُلْوِيّات اشرف موجوداته دائر ومتعلق اولان خصوصلر

عُلْوِيّان ملائکه‌لر وکوکلر ییلدزلر

عُلْوِيَّه عالی اولمق، بلند ورفیع اولمق

عَلى اوزره واباء وکوره معنالرنده حرف جر عربیدر

عَلَى الاِتِّصال اتصال اوزره ارالرنده فاصله اولمامق اوزره

عَلَى الاِسْتِمْرار استمرار اوزره دائما

عَلَى الاِطْلاق مطلقا عموما من غیر تخصیص

عَلَى الاِنْفِراد بر بر ویکایك ایری ایری

عَلى اَيِّ حالٍ هر نه اولور ایسه هر حالده

عَلَى التَّحْقِيق حقیقت اوزره کرچك اولمق اوزره

عَلَى التَّفْصِيل تفصیل اوزره اوزون اوزادیه

عَلى تَقْدِير تقدیر اوزره فرض اوزره

عَلى تِلْكَ النِّعَم بو نعمتلره مقابل اولمق اوزره

عَلَى التَّوالِي بری بری ارده نصکره صره ایله

عَلى مَراتِبِهِم رتبه‌لرنجه رتبه‌لرینه کوره

عَلَى الخُصُوص باخصوص هپسندن زیاده اوله‌رق

عَلَى الدَّوام دائما، هر زمان

عَلَى الرَّأْسِ وَالعَيْنِ باش وکوز اوستنه

عَلَى التَّرَغُّم استمیه‌رك ناخواه کوکل ارادهٔ سیله اولمامق اوزره

عَلَى السَّحَر یك صباحلین

عَلَى السَّوِيَّة مساوات اوزره هب براولمق اوزره

عَلَى الصَّباح صباحلین

عَلَى الغَفْلَة خبری اولمیه‌رق

عَلَى الفَوْر چابك عجله ایله

عَلى قَدْرِ الطّاقَة کوج وطاقت یتدیکی قدر وطاقته کوره

عَلى كُلِّ شَيْءٍ قَدِير هر بر شیئه قادر اولان

عَلى مَلَأِ النّاس میدانده وناس اوکنده آشکاره اوله‌رق

عَلَى العُمُوم عموما

عَلى كُلِّ التَّقْدِيرَيْن هر تقدیرده

عَلى كِلَا التَّقْدِيرَيْن اشبو ایکی تقدیردن هر برینه کوره

عَلى وَفْقِ المُراد مراده مطابق اولمق اوزره

عَلى وَجْهِ التَّفْصِيل مفصل واوزون اوزادیه اوله‌رق

عَلى هٰذا بوکا کوره

بِناءً عَلى ذٰلِكَ بوکا بناءً

عَلى ـ عُلْيا یوکسك، بلند رفیع اولان اعلی زیاده یوکسك وبلند اولان

عَلِيَّه علی: رفیع: یك عالی اولان

دولت علیّه : یک عالی و یک مرتبه لو و شریف اولان دولت عثمانیه

عَلیقه : علاقه ؛ محبّت ؛ عشق

عَلَیْكَ : سنک اوزرینه

سلامٌ عَلَیْكَ : سنک اوزرینه سلام اولسون

عَلَیْكُم : سزک اوزرکزه

سلامٌ عَلَیْكُم : سزک اوزرکزه سلام اولسون

عَلیل : مرض و علته دوچار اولوب سقاط اولان

عَلیم : علم و دانش صاحبی اولان

عَلَیْهِ : انک اوزرینه

عَلَیْهِ السَّلام : انک اوزرینه سلام اولسون

مُدَّعی عَلَیْه : دعوا اولنان کمسنه برینک علیهنده اولمق برینه خصم و دشمن اولمق

بناءً عَلَیْه : اکا کوره

عَلَیْها : اول دیشینک اوزرینه

عَلَیْهِم : انلر اوزرینه

عَلَیْهِما : اول ایکینک اوزرینه

عَلَیْهِنَّ : اول دیشیلرک اوزرینه

عِلّیّین : علی و رفیع اولان و جنتک بر باغچه سی اسمی علیّون

عَمَّ : عموم اولسون معناسنده دعادر

عَمّ : عموجه بابانک قرنداشی

عَمی : کور اولمق کوزی کورمز اولمق

عِماد : طیانه جق طیاق دیرک و بر قومک رأس و سرکرده سی

عِمار : معمور قلمق تطویل عمر ایتمک

عِمارَة : معمورلق معمورشن و آبادان اولمق ؛ شنلک آبادانلق و فقرایه طعام پیشوریلوب اوجه سز و خیرات ایچون یدیریلمکه مخصوص اولان محل

عِماق : عمیق اولانلره درین اولنلر

عَماقَة : درین اولمق ؛ عمیق اولمق

عُمّال : عامللر یاپیجیلر ؛ دولت مدیرلری

عُمالَه : اعمالیه اجرتی : اسناد اجرتی

عِمامَه : باشه کیلان بر نوع صارق کر اکثریا علمایه مخصوص اولور

عُمان : دکز ؛ بحر ؛ دریا ؛ و بر بلده نک اسمیدر

عَمائِر : عمارتلر

عَمائِق : عمیق و درین محللر و دقیق مسئله لر

عَمائِم : عمامه لر ؛ علما صارقلری

عَمَّه : بابانک قیز قرنداشی خاله

عَمْد : قصد ؛ و ملاحظه ایله ایش ایشلمک

عَمْدًا : قصد ؛ و ملاحظه ایله

عُمْدَه : اینانوب کوکنمک ؛ اعتماد ایتمک

عَمْدَةً : اینانه رق ؛ اعتماد ایدرک

عُمْدَه طيانه جق طياق ؛ ديرك دستك وقوم وقبيله نك معتبر ومعتمدى اولان كمسنه

عُمُر برينك يشايوب حياتده اولديغى مدت

عُمْرَان معمور وآبادان اولان

عِمْرَانى اسكى يهود لسانى عبرانيجه لسان

عُمْرَه افعال حجدن مشهور بر فعلكه اجراسى فرضدر وايچ كويكلك ايچ داماد لق

عَمْزَادَه ايكى قرنداشك اوغللرى برى برينه نسبتله عمزاده اولورلر

عَمَش كوزلرك اكثريا ياشلى اولوب رؤيتى ضعيف اولمق

عَمَط ناشكور نعمته كفران ايتمك

عُمْق درينلك چقورلق اوستندن ديبنه قدر اولان بعد

عَمَل ايشلنان ؛ ايش ؛ فعل ؛ كار كردار وايش ايشلمك وعلم نحو اصطلاحاتندن اولوب بركلمه بشقه بركلمه نك اعراب مخصوص ايله اعراب اولنمسنه موجب اولمق وحاكملك ايتمك قوللانوب ضبط وحكم ايتمك

عملاً ايش ايشليه رك

عَمَلَه عامللر ؛ ايشجيلر

عَمَلْمَانْدَه ضعيف وعليل اولوب مصالح مادیه سنك اجراسنه مقتدر اولميان

عَمَلِى عمله منسوب ومتعلق اولان

عَمَلِيَّات بر علمك قواعدينى فعلا اجرايه متعلق اولان كيفيات

عَمَلِيَّة عمله منسوب اولمق

عَمُود ديرك ؛ ستون واصطلاحات هندسيه دن اولوب ايكى طرفنده زاويهٔ قائمه احداث ايتمك اوزره بر خط اوزرينه نازل اولان خط

عَمُودًا ايكى طرفنده زاويه قائمه احداث ايتمك اوزره

عُمُوم بر فرقه يه مخصوص اولميوب جمله يه متعلق وشامل اولمق

عُمُومًا جمله داخل اولمق اوزره

عُمُومَة عمومى اولمق ؛ عموميلق

عُمُومِى جمله يه متعلق وشامل اولان

عُمُوه ضلال وطغيان وكمراهيده سركشته ومتردد اولمق طوتله جق يول ومسلك خصوصنده حيران قالوب شاشمق

عُمُوهَه بمعناه ايضاً

عَمِى كور اولان كوزى كورمز اولان

عَمْيَا مخصوص مراد ايتمامك اوزره بر ايش ايشلمك

على العميا بلا مراد

عميق درين اولان درينلكى چوق اولان

عميم مخصوص ومخصوص اوليوب جمله يه شامل وملحق اولان

عن دن؛ از؛ من كه حرف جر اولوب بعضا برشنه نك اصلنى وبعضا حالنى اشعار ايچون استعمال اولنور

عن صميم القلب وعن صميم درون قلبدن ورياد نحالى اولمق اوزره يقين وقلبرده

عن قريب

عن قصد مخصوصا قصد ونيت ليله

عن لاشئ بلا موجب

اسير اولمق؛ اسير لكه دوشمك ورنج وكدره كرفتار اولمق

عناب مشهور برنوع ميوه

عناد مخالفتده حد لايق وحدّ لزومدن زياده اصرار واقدام ايتمك

عنادل عندليبلر؛ بلبللر

عناصر عنصرلر؛ شيلرك حاصل وماده سى اولان شيلر

عناصر اربعه عالمده موجود اولان جمله اشيانك اصول ماديه لرى زعم اولنان آتش وهوا وصو وطپراق

عناق بربريك بويونه صارلمق

عناكب عنكبوتلر؛ اوروجكلر

عنان آت كمنك دزكينى

عطف عنان برطرفه طوغرى يوز طوتمق

عنانتاب دزكين چويروب كيديجى اولان (ف)

عنان دزين طولو دزكين كتمك وطولو دزكين كيديجى اولان (ف)

عنانكش دزكين چكوب تابه سنى طوردر اولان (ف)

عنايه بركمسه برزحمتلو ايشه دوچار اولديغنده اكا اولك ايدوب اول ايشدن قورتارمق ايچون معاونت ايتمك

عنب اوزم دينيلان ميوه

عنبر مشهور كوزل قوقولو بر نسنه

عنبر باره عنبر ياغيجى كوزل قوقولو اولان

عنبه دارش مشهور برنوع ميوه (ف)

عنبربوى كوزل قوقولو اولان (ف)

عنبرپاش عنبر صاچيجى كوزل قوقولو اولان

عنبرين عنبردن عبارت ياخود عنبرلو اولان (ف)

عِنْدَ قتِ؛ نزد؛ يان؛ حضور؛ قرب

عِنْدِه قتنده؛ يانده؛ نزدنده

عِنْدَ اللّٰه الله تعالى نزدنده

عِنْدَ البعض بعض آدم قتنده

عَنْدَلِيبْ بلبل دينلان قوش

عِنْدِيَاتْ تحقيق اولنميوب فلان كمسنه‌نك ظننه مطابق اولان حكايه‌لر

عُنْصُرْ اصل؛ اساس؛ ماده؛ وعناصر اربعه‌دن هر برى

عَنْعَنَة برخصوص مرادمدن آدمه نقل وحكايه اولنه رق خيلى كمسنه واسطه‌سيله منقول اولمق سلسله

عُنْفْ جبر؛ زور؛ سرتلك بوغونلق

عُنْفُوَانْ بر نسنه‌نك كوزللكى هنكامنك اولى

عُنْفُوَانِ شَبَابْ كنجلكك كوزللكى وقتك ابتداسى

عُنْفِى زور وجبره منسوب اولان

عُنُقْ بويون؛ كردان

عَنْقَاء اسمى وار كندوسى يوق برحيوانك اسمى كه اكادائر مصال چوقلد

عَنْ قَرِيبْ يقين زمانده؛ چوق وقت كچمكسزين

عِنْصَل اصل؛ اساس؛ كه؛ حقيقت

عَنْكَبُوتْ اورومجك دينلان حيوان

عُنْوَانْ كتاب اسمى وكتابك اسمى يازلديغى صحيفه كه اكثريا نقش وبالدزايله تزيين اولنور ومكتوبك وعرضحالك بيوك آدملره اطلاق اولنان لقب دولتلو وشوكتلو كبى ومسندده اولانك مسندك اسم رسميسى

عَنْوَه زور؛ جبر

عَنْوَةً زورايله جبرا

عُنُودْ عناد ايدىجى؛ عنادجى اولان

عَنْهُ اندن معناسنده تركيب عربيدر

مَبْحُوثٌ عَنْهُ اندن بحث اولنان خصوص معناسنده تركيب عربيدر

عَنْهَا اوقاريدن معناسنده تركيب عربيدر

عَنْهُمْ انلردن معناسنده تركيب عربيدر

عَنْهُمَا انلرك ايكيسندن معناسنده تركيب عربيدر

عَنِيدْ معند عنادجى اولان

عَنِيفْ سرت وخشونتلو اولان

عِنِّينْ جماعه قادر اولميان آدم

عِنِّينَه جماعه قادر اولمامق

عواد عودت معاودت کیرو کلمك

عوادی عدولر دشمنلر اعدا

عوارض عارضه لر عارض اولان شیلر علتلر قضالر بلالر

عوارف عارفلر عالم وایش اکاور اولنلر وعارفه لر قضالر اخلاق حسنه

عواصف عاصف وشدید روزکارلر

عواض ترابنه ایتمك برشیئه بدل اولمق اوزره بشقه برشی ویرمك

عواطف عاطفه لر لطفلر کرملر

عواقب عاقبتلر صوکلر انجاملر

عواقر عاقر وقصر اولنلر وقودورمش اولنلر

عواقل کوج وچتین وچیراشوق ایشلر

عوالم عالملر دنیالر جهانلر

عوالی عالی ویوکسك اولانلر

عوام عامه لر هرکس

عوام الناس خواصدن معدود اولمیانك جمله سی

عوام پسند احاد ناس عندنده مقبول اولان

عوامل علم نحو اصطلاحاتندن اولوب عامل اولان یعنی بشقه کلمه نك مرفوع ویا منصوب ویا مجرور اولمسنه

موجب اولان کلمه لر

عوان معاونت ایلیجی یاردمجی

عوائب عیبلر قدر وقیمته نقصان ویرن خصوصلر

عوائد عائده لر عائدات کلان مال وانجه لر

عوائق عائقلر مانع اولان خصوصلر

عوج سلفده مشهور برشخصك اسمی

عوج اکری وچاربق اولمق

عود چیقلان محله کیرو کلمك

عود مشهور کوزل قوقولو برنوع اغاج وبرنوع چالغی آلتی وهندده واقع بر بلده نك اسمی

عوده چیقلان محله کیرو کلمك

عود اعورلر یکچشملر وسلاحسز ومهماتسز اولنلر

عوره انسانك اورتلمسی واجب اولان اعضاکه ودیرنی تعبیر اولنور

عورة خاتون قاری زن نسوان زوجه منکوحه

عوسج سنجان تیکنی وموسی اغاجی دینلان تیکنلو اغاجك اسمی

عوض برشیه بدل اولان نسنه

عوعو کوپك حاولامسی

عوعوه	چیقرمق ؛ باغرمق
عوق	ایشدن الیقوب منع ایتمك
عول	حقی برا قوب جور وظلم ایتمك
عون	یاردم ؛ معاونت ویاردمجی مددکار
عویل	فریاد وفغانله اولان اغلامق
عهار	زنا ایتمك زنپرستلك ایتمك
عهاره	بمعناه ایضاً
عهد	سوز ویرمك وبرخصوص اجراسی ایچون ویریلان سوز ؛ پیمان ؛ آند ؛ یمین وپادشاه طرفندن رعیت قبول ایدنلره ویریلان امان نامه وزمان هنگام دور وقت
ولیعهد	پادشاه حال الاصاغ ایکن کندوسنه خلف اولمق اوزره تعیین واتخاذ ایتدیکی کمسنه
عهده	نظارت ومأموریت حدودی رجعت وتعلق دائره سی وکفالت
العهدة علی الراوی	بونك کفالتی که طوغری ویا یالان اولدیغنك کفالتی نقل وروایت ایدن کمسنه نك بویوننده در
عهدنامه	پادشاه طرفندن نشقه بر پادشاهه یاخود بر قوم وقبیله یه ویریلوب صلح وامان وخصوصات سائره یه دائر اولان تعهداتك نامه سی
عهدة برائی	درعهده اولنان خصوصك لایقیله اجراسی
عهر	زنا زنپرستلك
عهره	فاحشه روسپی زانیه
عهود	عهدلر ؛ پیمانلر ؛ سوزلر
عهوز	زنا ایتمك زنپرستلك ایتمك
عهید	عهد وپیمان ایتمش اولان
عیاد	عودت ایتمك کیرو کلمك
عیاده	خسته نك زیارتنه وارمق
عیاذ	صیغنمق ؛ التجا ایتمك وصیغنه جق بر ملجأ پناه
العیاذ بالله وعیاذاً بالله	الله تعالیدن ماعدا صیغنه جق یریوقدر
عیار	برشئ نه یی قدر وقیمتنی اکلامق ایچون معیار ایله تجربه ایتمك والتون وکومشك درجهٔ صفوتلری
صاحب العیار	ضربخانه ده مأمور اولان عیارجی
عیّار	طولاندیریجی حیله باز یلانجی کمسنه
عیارکیر	ضربخانه ده مأمور اولان عیارجی
عیّاره	طولاندیریجی حقه باز یلانجی قادین

عیاری طولاندریجیلك یلانجیلك

عیاش عیش وعشرت اربابی

عیاسر عوض: بدل: قارشولق

عیافه قوش قسمی ایله تطیر وتفأل ایتمك

عیال عیللر: برآدمك بسلدیکی وکچنه جکنی ویردیکی کسنه‌لر که ازواج واولادی واتباع وانسابیندن عبارتدر

عیالة برآدم اهل وعیال بسلمك

عیان اچیق وآشکار وشبهه سز اولان

عیانه جاسوسلك ایتمك

عیب برنسنه‌نك قدر واعتبارینه خلل ویرر اولان خصوص وباعث حیا اوله‌جق عمل

ف **عیبجو** آدمك عیبلرینی ارار صورار اولان

ف **عیبجویی** ادمك عیبلرینی پك ارامق

ف **عیبچین** ادمك عیب وقصورلرینی ارایوب طوبلایجی

ف **عیبچینی** عیبچینلك: قصور ارایجیلق

ف **عیبکو** آدمك عیبلرینی سویلیوب عالمه دویوریجی

ف **عیبناك** قدر واعتباره خلل ویرر برکیفیته کرفتار اولان

عید بیرام

عید اضحی قربان بیرامی

عید فطر شکر بیرامی

عیده عودت کیرو دونش وفائده کار منفعت عائده

ف **عیدگاه** بیرام طوتلدیغی محل

عیدی بیرامه منسوب ومتعلق اولان

عیدیة بیراملك عطیه وعریضه

عیسوی عیسی علیه السلام حضرتلرینه منسوب ومتعلق اولان

عیش حیات زندگانی جان ویمك طعام ویه‌جك ایچه‌جك چوق اولوب جنبش وذوق وصفا سورمك

عیشه ییه‌جك ایچه‌جك بول اولوب ذوق وصفا ایله کچینمك

عیشوشه بمعناه ایضاً

عیفه دکز یالیسی: ساحل

عیکه صیق اغاجلق: اورمان

عیلك برینك عیالندن بر کمسنه

عین کوز: چشم وچشمه صو باشی پیکار وبرنسنه‌نك نفس وذاتی وبرجنس نسنه‌نك اعلاسی وکزیده‌سی وحروف عثمانیه‌دن یکرمی برنجی حرفك اسمی والتون

	وكومش وزر وسيم
عَيْنِ بَتْرَاءْ	اشبو (ء) شكلك اسمى ديكر همزه نك صورتيدر
عَيْنُ الثَّوْر	بر يارلاق يلدز اسمى
عَيْنُ الفِعْل	فعلك حروف اصليه سى بيننده اولان ايكنجى حرف
عَيْنُ القِطْر	كوكسر
عَيْناً لِيَقِين	يقيناً بلا شبهه
عَيْنُ الاِنْسَان	انسانك اشرفى اولان كمسنه
اِنْسَانُ العَيْن	كوزك ببكى
عَبْدِ عَيْن	وصديق عين آدمك يوزينه قارشو يلاندن واصلى اوليه رق دوستلق وعبوديت كوستر اولان بى وفا كمسنه
قَرِيرُ العَيْن	مسرور وممنون اولان
بِعَيْنِهِ	فرق ومغايرت اولماموا اوزره تماماً بلا فرق
عَيْناً	وذاتاً كندوسى اولمق اوزره ونقداً اولميوب بالذات اشيا اولمق اوزره
عُيُوب	عيبلر قصورلر نقيصه لر
عُيُون	عينلر كوزلر وچشملر وچشمه لر

علاوه حرف العين على حروف الهجاء

عَادِرْ	يلانجى كذاب اولان
عَادِق	رأى واحدا اوزره قرار ايدميوب دائماً ذهنى تحويل ايدر اولان
عَاذِرْ	عذر وبهانه قبول ايدر اولان
عَادِفْ	داد يملق آزجه يييه جك دائموق
عَارِبْ	صويى يك چوق اولوب طاشقين اولان ايرماق
عَارِجْ	غائب نابديد اولان
عَارِدْ	ديكرلردن الارغه اولمش متنحى ومتحيز
عَارُورَه	اوغورسز مشؤم اولان
عَارِم	بدخوى وكستاخ اولان وبك صوق كون
عَازِفْ	سازنده خواننده چالغيجى
عَاطُوفْ	اكرى اغاجلردن مصنوع اولان قپان ودوزاق
عَاقُولْ	دريانك انكين يرى ودره نك ونهرك يورغاج يرى وجيره شك ومشتبه وملبس اولان ايش وماده
عَبَثْ	برنسنه يى يورمق

عَبَجَه اراذل ناسدن بعض وكين ايله مجهول اولمغله ناسه دائما زيانلر ازلق ايدوب نه ديديكنى بيلمز واصلا بر ايسه يرامز فضول ومذموم اولان

عَبَدَة نور قوه سموزلك دوام بقاء سيما فى طاش عار حميت

عَيْش اصلاح ايولق خوشلق

عَيْشَه غفلت نادانلق

عَبَق بدنه مسك وعنبر مقوله‌سى سيسوب يابشمق

عَبَك برنسنه‌يى برنسنه‌يه قاتوب قارشدرمق ايرى ويومرى اولمق

عُبُن اتلوجانلو يا قشقلو كوزل آدملر

عَتَت غلظت وخشونتله سوز سويلك

عُتَّه كوه ديدكلرى بوجك و قوجه قارى ودنى زفير بدزبان عورة دينور

عَتَقَه بوللق ومعمور ونعم وحاصلاتى چوق اولان بر

عَجَب قوبرق صوقومى

عَجَز شيشمان غليظ سميز بطين وولان ادم

عَجِر صلب متين محكم قوى اولان

عَجَف اريقلق ؛ سمز مملك

عُجُوف يمك يركن چكيدوب فراغت ايتمك

عَجَن يوغورمق

عُجُوز ونُوب دنياى دنى عالم بر محن

عَجِين خمير ومحنت شخص

عُدَّتِي كريم الاخلاق بى عيب ونقيصه اولان

عَدَبَه حصه بهره نصيب

عَدَبَد شدلب وسرعتله يوريمك

عَدَلَه حاكم الشرع طرفندن شاهدلرك تزكيه‌سنه مأمور اولنلر

عَدَل يوكك ايكى دنكى برابر ومساوى اولمق

عَدَنك نادان حمق هيچ يلپاق اولان

عَدَان دكز يالیسی ساحل بحر ايرمق قييسى

عَنخ ايچمك ؛ شرب ايتمك

عَدنجه طوللدرمق وچوجغى كوزل غدا ايله بسلمك

عِذلاح خوش بزم نازك دیزلك

عَذان دائما ناسى ملامت ايدر اولان

عدم — اصرموت
عرب — جنبش شوق نشاط
عُرُب — صافی اولان چوق صو
عربة — شدتلی جریان ایدن نهر ونفس وذات
عربانه — دف ودائره كه برقولده بوللو وزیللو دائره دركه عربلر مظهر دیرلر
عرزب — صلب شدید غلیظ اولان
عرقبه — طوارك سكیرینی كسمك
عرات — بك دترهیجی شدید الاضطراب اولان
عرث — برنسنه‌یی یرندن چكمك
عربد — یلان حیه مار
عرّة — اویوز علتی جرب
عرد — اویوز علتنه اوغرامق
عران — وقتندن مقدم سوددن كسلمش ولد
عرت — جنكده اولان شدت حالتی
عرز — برنسنه‌یی زور ایله یرندن چكوب چیقارمق
عردسه — یره چالمق
عرس — دهشتلنمك
عرش اكبر — قلبدن كنایه در
عرش وران — انبیاء عظام واولیاء كرام حضرتلریدر
عرص — شمشك چوق چاقوب
یلابموق
عرض — قیون افراطله اوتلامقلن چتلامق والتون ولجه‌دن غیری اولان مال ومتاع
عرقچین — تقیه تعبیر اولنان باش كسوبید وقطیفه ترسله‌جك نسنه
عروق — عراقلر دكز قیلری
عرقگیر — خجیل شرمنده ترسیله‌جك نسنه
عرك — اوغمق سورتمك حواله قیلمق
عسر — بدخویلق فنا مشرب
عسس — حریص وطمعكار تاجرلر
عصرة — قورتیلوب خلاص اوله‌جق یر
عصر — پناه كتوره‌جك یر ملجاء منجاة وتورعیان
عص — اصل مبنا تملی
عصعص — خیرسز منفعتسز كمسه كه انك یوزندن كمسه خیر كورمز
عصفة — اطراف‌یا یلان شراب رایحه‌سی
عصلاء — دكنك كبی قوبقوری اولان عورت
عصم — چالشوب كار ایلمك ومنع ایلمك

وحفظ وصيانت ايلمك

عَضْر: اشكارجه سوز سويلمك

عَضْرَق: خبر پيام

عَضْل: برادمى صقشديروب تضييق ايلمك وبرادمك ايشى يك دشوار وشديد اولمق

عِطْب: يموق كبى يومشق اولمق

عطب: هلاك اولمق عاجز و درمانده اولمق زياده‌سيله خشم وغضبه كلمك

عَطّاط: تنومند، بهادر

عَظَب: برنسنه يه صبر وثبات ايله ملازم اولمق

عَظَل: كوپك چاتشمق جفتلشمك

عَفْت: برنسنه يى بوروب قيرمق

عَفْج: اورمق، جماع ايلمك

عفكيش: بركمسه يى ايشندن اليقومق

عَفِش: بربيكدرمك جمع ايتمك

عفض: برنسنه يى برندن قوپرمق ومازويه ديرلر

عُقْبَه: نوبت، بدل

عَقَبَه: طاغده ويايده اولان صرب يوقش

عَقَد: لسانده طوتقنلق اولان ادم

عَكَب: دوداق وچكه كميكى قالين ويوغرى اولمق

عَكِش: درشت ونشاطلى

وخفيف الروح اولان

عَكْف: اليقومق وبرنسنه يى اوكاروب اصلاح ايلمك

عُكَف: قيورجق صاچ

عِكْم: متاعى صاروب باغلدقلرى باغ يوك دنكى

عَلَالاَ: قرقشه جيغلتى غوغا شماطه تشنيعلى كلام

عَلْب: برنسنه بريرده اثر ونشان ايلمك

عَلِك: يك صلب، شديد اولمق

عُلَنَه: اصلا كتم سر ايلمز اولان

عَمَد: طارلق، غضب ايلمك

عُمَرَان: ابوبكر الصديق وعمر الفاروق

عَمَس: اوجى بولنميان مشتبه ومشكل ايش

عَمَش: صلاح ايولك خوشلق

عَنْجَه: يوغورمق بركدرمك جمع ايلمك

عُنُق: سنك، ذباب

عَنْتَرَه: سنك ويزلامق

عَوْهَق: اوزون طويل ادم

عَوِين: ظهير ومددكار اولنلر

عُهْنَه: تازه چبوغك اكيلوب بوكلمسى

عَهِن: بريرده اقامت ايلمك

عَيْنَه: جاسوس كوزلى اما كوزلى اولوق

ع ل

باب عين معجمه

غ اشبو حرف عين معجم ترتيب حروف عثمانيه ده يكرمى ايكنجى حرف اولوب حساب وعلومده دائر اولان كتب ورسائلده بيك عددينه اشارتدر

غايه صيق اورمانكه ارسلان يتاغى اولور

غابر علم صرف اصطلاحاتندن اولوب كله جك زمان واستقباله دليل اولان يعنى مضارع اولان فعل

غابط غبطه ايديجى قسقانيجى

غابن غبن وحيله وخدعه ايديجى حيله كار حيله باز طولانديجى الداديجى

غابى ذهنى غر پليد وبى ادراك اولان كمسنه

غادر عهدده طورميوب وفاسز اولان وخيانت ايدوب ادم طولاندرر اولان

غاص آدم غلبه لغيله طوبطولو اولان

غار مغاره اين؛ كهف

غاره چاپول ايدوب قابشموق ياصقين ويروب صوبموق

غارس غرس ايديجى؛ فدان ديكيجى

غارستان اين ومغاره چوق اولان محل

غارق صويه بوغلمش اولان آدم

غاره قزلجه دوز كونى كلكونه

غازى غزايه كيدن جنكجى ديمك ايچون كغاره جنك ايدن كمسنه

غازه غازه؛ كلكونه

غاشيه اورتى نسنه اوريه جك نسنه وآت طاقمندن حاشه ديلان مزين اورتى

غاصب غصب ايديجى؛ زور وظلم ايله آليجى اولان

غافر مغفرت وشفقت ايديجى عفو ورحمت ايديجى اولان

غافل غفلت ايديجى قيد ودقت ايتميجى اولان

غافلانه غافل كمسنه يه ياقشور اولان

غالب غلبه ايديجى زور وقوت ايله اوست اولان

غالبا اكثريا ظن وقياس اولنديغى اوزره

غاليانه اوسته چيقمش كمسنه يه ياقشور ولايق ومناسب اولان

غالبیّة غالب اولمق غلبه حالنده بولنمق

غالی بهالو؛ گران بها اولان

غالیا مسك وعنبردن عبارت کوزل قوقولو بر ترکیب عطر

غالیایار کوزل قوقولو اولان معطر اولان

غالیاسای عطرجی عطر ترکیب ایدیجی

غالیه مسك وعنبردن عبارت کوزل قوقولو بر ترکیب عطر

غالیابار کوزل قوقولو اولان معطر اولان

غالیه بیز بمعناه ایضاً

غالیه سای عطرجی عطر ترکیب ایدیجی

غامر خراب وویران اولوب معمور اولمیان

غامض مغلق ومبهم؛ آکلاشلمز اولان

غانی زنکین ومالدار اولان غنی اولان

غانیه بمعناه ایضا وبیك کوزل اولان خاتون

غاور درین دوشونیجی بیك تحقیق ایدیجی اولان

غاوی ازغون وکمراه اولان

غائب برمحلده حاضر اولمیان بولنمیان موجود اولمیان وکوزه کورنمز اولان وعلم صرفده اصطلاحاتندن اولوب متکلم ایله مخاطبك غیری اولاننه دینور

غائبانه کورنموب کندونی بیلمو ایتمیه رك   ف

غایة صوك اوج نهایت انجام

غائره کون اورطه سنك سیجاغنده اویونان اویقو قیلوله اویقوسی

غائط انسان نجاستی آدم بوقی

غائله آفت؛ داهیه؛ بلا دردر صیقندی

غبّ دن صکره   ع ب

غبّ اللقاء دعادن صکره

غبار توز؛ طپراغك انجه سی

غبارآلود توزه بولانمش توزقاپلو اولان

غبانه برآدمك ثنای واندیشه سی سست وضعیف اولمق

غباوة بودالا احمق اولمق برکسنه نك عقل وادراکی اولماموق

غبراء ارض؛ زمین؛ یر؛ یریوزی

سنة غبراء قوراق وقتلق سنه سی

بنو غبراء فقرا وغربا طاقمی

غبط بشقه نك نائل اولدیغی نعمتك امثالنه نائل اولمغی

استيوب عني ايتمك
قسقانمق: رشك ايتمك
وحسد ايتمك

غِبْطَه بمعناه ايضاً

غَبْغَب التچكه نك التنده صقاق ديلان صارقق ات

غَبْنٌ معامله ده برينى الداوب طولاندرمق

غَبِيّ ذهنى اغر بليه و بوداله اولان آدم

غَبَنٌ رأى وفكر واندیشه سى مست وضعيف اولان آدم

غَبِينَه معامله ده الدانوب طولانمق

غِثّ قىٔ مقدمه سى اوله رق كوكل بولانمق

غَثَيَانٌ بمعناه ايضاً

غَدًا ارته كونى: ارته سى فرداسى

غِذا غذادن غلطدر طعام وما كولات معناسنه در

غَدَاءٌ صباح طعامى: قهوه التى

غَدَّارٌ عهدينه وفا ايتميوب خيانت ايديجى خائن اولان وظلم وجفا ايديجى اولان

غَدَّارِيّ غدارلق وفاسزلك

غَدْرٌ عهدده طورميوب خيانت ووفاسزلك ايتمك وظلم وجفا ايتمك ومعامله ده الدانمق

غَدْرٌ سيلدن قالان صوكولى غدير

غُدْرَانٌ غديرلر: صوكوللرى

غَدْرَه سيلدن قلان صوكولى غدير

غُدُوٌّ صباح وقتى

غَدُورٌ غدار خائن خيانت اهلى اولان

غَدِيرٌ سيلدن قالان صوكولى

غِذَاءٌ يمك: طعام ما كولات

غِرٌّ امورى تجربه سى اولميوب اكثريا وقولايجه الدانور اولان

غَرَّاءُ آق وبياض وپارلاق اولان

غُرَابٌ غارغه ديلان سياه قوش

غَرَابَه غريب ولموطلاف عاده اولمق

غِرَارٌ كسكين ياخود سيورى الاتك اغزى

غِرَارَه جوال: قيلدن ياپيلمش بيوك جوال

غَرَامٌ برنسنه يه يك دوشوب حرص وولوع ايتمك

غَرَامَه ذمته اداسى لازم كلان نسنه يى اوده مك

غِرَّانٌ يك ازغون وقيزغين اولان

غُرَّانٌ عزيز وشريف اولان آدملر وصويك يوزنده اولان قبارجقلر

غُرانِق: بدنی کومش کبی بیاض وکل کبی تر و تازه اولان دلبر جوان

غَرانیق: غرانقلر یارلقلر

غَرائِب: غریبه لر؛ غریب وعجیب اولان شیلر

غَرائِر: غریرلر؛ دنیانك احوالندن بیخبر اولانلر

غَرب: کونشك اخشاملین باتدیغی طرف

غُرَباء: غریبلر اجنبیلر یابانجیلر

غِربال: قالبور؛ الك

غُربَه: کندو وطننی ترك ایدوب بشقه محله کیتمك

غُربَتزده: غربت الیده سنه کرفتار اولان

غَرَبی: غرب طرفنه منسوب ومتعلق اولان

غُرَّه: آیك برنجی کونی وآت قسمنك النده صباح الخیر تعبیر اولنان بیاضلکه وهر نسنه نك مقبولی وکزیده سی وکوله وجاریه

غُرَر: غره لر؛ نسنه نك الك مقبولی وکزیده اولانلری

غَرس: اغاج وفدان دیکمك ویکی دیکلمش فدان

غَرَض: نشان؛ هدف ومقصد ومقصود ونفسانیت کیزلو اولان عداوت

اَلغَرَض: حاصل کلام مقصود ومراد شودرکه

باغَرَض: غرض ایله مخصوص برمرام ایله — ف

بی غَرَض: اصلا بر مقصود ومرام ومأمولی اولمیان — ف

غَرَضانه: اهل غرضه یاقشور ولایق اولان — ف

غَرَضمَند: غرض ومرام صاحبی اولان — ف

غرغَره: بوغازده صوچالقامق وبوغق بوغق سسلنمك

غرغَشه: سببسز اولان غوغا وچیغلدی

غُرفَه: بر یوتم صو؛ وچارداق فواره کوشك قوریه ویدنجی قات کوك وجنت نعیم — ف

غَرَق: صویه بوغلق صویه باتوب بوغلمق

غَرقاب: درین وقرطونه لو ومخاطره لو دکز؛ یاخود عربشقه نوع صو — ف

غُرقَه: صویه قانمش؛ سیراب اولان

بَقیعُ الغَرقَد: برنوع تیکنلو اغاج مدینهٔ منوره نك مزارلغی اسمیدر

غرماء — غریملر. بورجلو اولانلر والهجقلو اولانلر

ف غرنده — چشمله کورلیوب جیقرر اولان

غرنیق — دلبر کل کبی جوان

غروب — کوکب غربه واصل اولوب باطمق

غرور — باطل وبیهوده نسنه یه اعتماد ایدوب الدانمق ودنیایه کوکنوب تفخر ایتمک

غرور — انسانک قلبنی وعقلنی الدادر باطل وبیهوده اولان شی دنیا وشیطان کبی

غروس — غرسلر. تازه دیکلان فدانلر

غرتی — کوزل. خوب دلبر اولان

غریب — یرلو اولمیوب یبانجی ومسافر اولان ادم ومقدم کورنمیوب تعجب بولنان شی

ف غریب‌پرور — یبانجیلره اکرام وحسن معامله ایدن

غریبه — مقدم کورنمامش اولوب تعجب اولنان شی

ف غریب‌نواز — یبانجیلره اکرام نوازش ایدر اولان

غرید — سسی کوزل وبلند اولان قوش وخوانند. ن

غریر — دنیانک احوالندن بیخبر اولا

غریزه — انسانک مجبول ولدیغی طبیعت وجبلیت

غریزی — طبیعی جبلی خلقی اولان

غریق — صویه باتمش بوغلمش اولان

غریم — بورجلو ادم واله جقلو اولان ادم

غریو — فریاد. فغان چیغلده شماطه

غریوان — فریاد فغان ندا وفزع ایدر اولان

غزاء — دشمنله جنك وقتال ایلمکه کیتمک

غزاة — غازیلردین دشمنلریله جنك ایدنلر

غزال — کیك یاوریسی

غزاله — کیك دیشی یاوریسی

غزاوه — جنك وقتال ایچون دشمن اوزرینه کیتمک

غزل — ایپلک اکیرمك

غزل — عشق ومحبته ومحبوبه ومعشوقه یه وعیش وعشرته دائر سویلنان شعرکه اقل بش ونهایت اونسکز بیتدن عبارت اولور

بیت الغزل — غزلك برنجی بیتی

غزلخوان — غزل سویلیان شاعر

غزلیات — غزله متعلق اولان شعرلر

لغت	معنا	
غزو	غزا وجنك وقتال ايتمك ايچون دشمن اوزرينه كيتمك	
غزوات	غزالر دشمن اوزرينه اولان سفر	
غزوان	جنك وقتال ايچون دشمن اوزرينه كيتمك	
غزوى	غزايه وسفره منسوب ومتعلق اولان	
غريد	سسى كوزل ويك اولان قوش وخواننده	
غزير	چوق، كثير، بسيار اولان	
غساق	اهل جهنمك دريلرندن اقان سياه وفنا قوقولو صو	
غساق	بمعناه ايضا	
غسال	ميتى غسل ايدن كمسنه	
غساله	نسنه ييقامش اولان صو	
غسق	كيجه نك ابتداى قرانلغى	
غسل	يايقامق وانسان بدننى مشروع اولان وجه ايله يايقامق	
غسلين	اهل جهنمك دريلرندن يانار ايكن اقان سياه ومردار صو	
غسل	ييقامش، تطهير اولنمش	ع ش
غش	حيله خدعه خيانت وحقد بغض عداوت غرض	

لغت	معنا	
غشاوة	اورتى، پرده	
غشم	ظلم ايتمك	
غشوم	ظالم اولان ظلم وغشم ايديجى	
غشى	بايلمق، بيهوش اولمق	
غشيان	بمعناه ايضا	
غصب	بر شىء من غير حق زور وظلم ايله المق	ع ص
غصه	قلبه عارض اولان صقندى وتاسه وكدر واندوه واندیشه	
غصص	غصه‌لر كدرلر انديشه‌لر	
غصن	اغاج دالى، شاخ درخت	
غصون	غصنلر اغاج داللرى	
غصه‌ناك	قلبى صيقلمش ومكدر اولان	ف
غضاب	غضبان وغضوب اولنلر	ع ض
غضب	دارلمق خشم كلمك كوجنمك	
غضب آلود	دارغين، وخشمناك اولان	ف
غضبان	منجنيق كه اوائلده جنكده طاش وامثالى اتمق ايچون قوللانلور ايدى والت مذكوره ايله اتلان طاش	ف
غضبان فلك	شمس، آفتاب، كونش، ومريخ يلدزى	ف

غ ط

غ ف

غضبناك: دارغین طبیعتلو اولان
غضنفر: ارسلان شیر؛ اشکر ویکیت وشجیع اولان آدم
غضوب: دارغین طبیعتلو اولان
غطاء: قاب اورتی بوشش
غطس: صویه طالدرمق وصویه طالمق
غطوس: جنك ومخاطره ومهلکه لره طالوب صالديرر اولان دلبر کمسنه
غفار: عبادینك عیوب وذنوبنی یارلغایجی اولان مولای متعال حضرتلری
غفران: الله تعالی حضرتلری عبادك جرم وکناهنی ستر وعفو ایدوب یارلغامق
غفران پناه: مرحوم ومغفور اولان
غفره: غفران؛ مغفرت
غفلان: قیدودقت وغافلك تیقظ ایتیوب ایشنی کورمامك؛ دقتسزلك ایتمك
غفله: بمعناه ایضاً
علی غفلة: وعلی الغفلة ناکهان آب اشتزین بردن بره وخبرویرمیه رك
غفلة: غفلت وعدم دقتدن ناشی وناکهانی آب اشتزین بردن بره وخبرویرمیه رك

غفور: عبادك عیب وکناهلرینی ستر وعفو ایدوب یارلغایجی اولان الله تعالی حضرتلری
غفول: قلت تحفظ وتیقظدن ناشی برشینی سهو وترك ایلمك
غفیر: چوق کثیر غلبه لك اولان
جم الغفیر: بیوك وکوچك جمله دن عبارت وکثرت اوزره برغلبه لق
غل: صوصامق؛ صوسزلق چکمك
غل: قلبده کین طوتمق درونده حقد وبغض بغلامق
غل وغش: خیانت؛ وعداوت
غل: محبوس ومجنونك النه وبوینه اورلان تیمور لاله وخلقه
غلاء: نرخ یك زیاده بهایه چیقمق بهالولق وقیتلق اولمق
غلات: غله لر؛ ذخیره لر محصولات وعقارات کبرالری
غلاة: طغیان وغلیان وعصیان ایدنلر
غلاظ: قالین وبوغون وقبا اولان
غلاظ: قالین وبوغون اولمق قالینلق

غلاظة قالین و یوغون اولمق قالینلق
غلاف قلف؛ قین؛ قاب؛ اورتی
غلال غله لر؛ ذخیره لر محصوللر؛ وعمارات کرالری
غلام بیقی ترلمش درت قاشلو اوغلان وکوله
غلام پاره اوغلانه مبتلا اولان کمسنه لوطی
غلامی بمعناه ایضاً
غلبه زور وقهر ایله برینه اوزرینه یکین اولمق؛ غوغاده اوست قالمق وکثرت چوقلق
غلّه محصول ذخیره وعقارات کراسی
غلتبان قرمساق یزونك اولان کمسنه
غلط کلامده یاکلمق؛ کلامی یاکلش سویلمك
غلط مشهور هرکسك یاکلش تلفظ ایتدیکی کلمه
غلطان تکرلنان؛ یوارلنان وتکرلنه رك یوارلنه رق
غلطان بجان دوشه رك یوارلنه رق
غلط کو یلانجی یاکلش سویلر اولان
غلط نویس یلانجی یاکلش یازار اولان
غلطیده تکرلنمش؛ یوارلنمش اولان

غلطه غلیظلق؛ قالینلق؛ قبالق بوغونلق
ف غلغل قوشلرك هب بردن اوتوب فریاد ایتمسی وچوق آدملك بردن بر ترشلی چاغرمسی که نه دینلدوکی آکلاشلمز وشراب یاخود صو شیشه دن بوشالدقده غلغل صدا ویرمسی
ف غلغله بمعناه ایضاً
غلفه الت تناسلده سنت اولنه جق دری
غلق قپویی قپامق
غَلَق قپویی قپایه جق مندالك وسورکی وکلید
غلمان غلاملر؛ اوغلانلر وکوله لر
غلو حدکی صاوشوب تجاوز ایتمك تکبر وتعظم ایتمك طغیان ایتمك
غلوطه یاکلتماج؛ ذهنی تغلیط ایدن کلام
غلول خیانت ایتمك
ف غلوله طوب کبی کره وی اولان نسنه
غلومه غلاملق؛ اوغلانلق
غلومیة بمعناه ایضاً
ف غله دان ذخیره انباری

غله فروش — ذخيره بازركانى

غليان — ناركله دينلان شى كه دخان لوله دن اغزه كلنجه صو كچر

غليان — صو آتش قوتيله قاينامق وخلق طغيان ايتمك

غليظ — قالين وقبا وبوغون اولان

غم — حزن؛ كدر؛ غصه اندوه انديشه

غماز — ادمك عيبلرينى ارايوب كيزلو شكايت ايديجى اولان

غمازه — صيغمسى وجمد كلمسى لطيفونازك اولان محبوبهٔ عشقبازان

ف غمازك — بالقا ولطيسنك شمادر بسى

ف غم آلوده — مغموم ومكدر اولان

غمام — زكام علتى

غمامه — يم يمسون ديو حيوانك اغزينه باغلانان توربه مقوله سى شى

غمان — مغموم ومكدر اولان

ف غمخانه — اهاليسى مغموم ومكدر اولان خانه

ف غمخوار — غم ييجى؛ مغموم ومكدر اولان

ف غمخوارك — غم يمك مغموم ومكدر اولمق

غمدا — قليجك قين وبقله مقوله سنك قتوغى

غمدان — اهاليسى غم وكدره مبتلا اولان محل

غمديده — كدر كورمش اولان مغموم ومكدر اولمش اولان

غمره — غلبه لق؛ ازدحام

غمزه — سعايت ايتمك آدمك عيبلرينى ارايوب كيزلو شكايت ايتمك وكوز قيمق

غمزه — كوز قيمسى وناز وشيوه ايله كرپك سوزمك

غمزدا — غم وكدر دفع ايدر اولان

غمزداى — بمعناه ايضا

غمزدكى — غم وكدر ايله مجروح القلب اولمق

غمزده — غم وكدر ايله مجروح القلب اولان

غمص — خور وحقير كورمك وكفران نعمت ايدوب كورمازلك ايتمك

غمكده — اهاليسى مغموم ومحزون اولان محل

غمكساز — كدر وغم دفع ايديجى اولان وياد ود وست ومحبوب وباده وشراب كبى شى

غمكسارى — كدر دفع ايديجيلك

غمكين — مغموم ومكدر اولان

غمناك — بمعناه ايضا

غمديده — بمعناه ايضا

غُمُود	قلج قینلری وبقله معوله سی قبوقلری
غُمُوم	غمله: كدرلر: حزنلر
غَمِین	مغموم ومكدر اولان
غَنَاء	كفایت وزنكینلك
غِنَاء	ایر: تكی: شرقی: خوانده آوازه سی
غَنَایِم	غنیمتلر: وغنملر: قویونلر
غُنَّه	ككزدن كلان صوت وحروفاتك ادغامده بعضا واقع ومسموع برصفتی
غُنْج	ناز شیوه
غُنْچه	ییراقلری هنوز آچلمش یاخود هنوز اچلمامش اولان چیچك تومروغی
غنچه آب	صواوزرنده اولان قبارجقلر
غُنچهٔ آذرغون	آتش قیغلجمی
غُنچهٔ دهان	آغزایله دوداقلر
غُنچهٔ دهان	آغزی كوچك ودودلری كل غنچه سی كبی كوزل وقزل اولان
غَنَم	قویون دینلان حیوان
غُنُودگاه	خوابگاه: یتاق اوطه سی قوغوش
غُنُوده	خوابیده اولان اویقوده اولان
غَنِی	زنكین مالدار اولان

غَنِیمه	كسبه محتاج اولمیان غوغا وقتنده دشمندن ضبط اولنان مال
غَوَاشِی	غاشیه لر اورتیلر وذهنه وقلبه مستولی اولوب شبهه وكدره سبب اولان افكار
غَوَّاص	طالغیج دكزه طالیجی
غَوَامِض	غامض ومغلق اولان خصوصلر
غَوَانِی	غانیه لر غانی اولان مؤنثلر وكوزل محبوبه لر
غَوَائِب	غائبه لر اسرار اولان شیلر
غَوَایَه	ازغون وكمراه اولوب ضلالتده بولنمق
غَوَائِل	غائله لر: دردلر صقندیلر
غَوْث	فریاد اولوب مدد استمك
غَوْر	دیب: قعر: وتفكر: تامل اندیشه
بَعِیدُ الغَوْر	درین عمیق اولان ودور اندیش ایچه فكرلو اولان
غُوزَه	پموق غلافی: وایپك قوردینك قوزه سی
غُوزَهٔ آب	صوقوزلغی صواوزرنده حاصل اولان قارجق
غَوْص	صویه طالمق: ومصلحته غیرت ایله كیرملك
غَوْط	برشی ایچنه كیروب طالمق
غُوطَه	صویه طالمق

ف **غوطه‌باز** : طالغج

ف **غوطه‌خور** : باشی صو ایچنه طالمش اولان

ف **غوطه‌خوری** : طالمش اولمق

ف **غوغا** : جنك : حرب محاربه ونزاع : منازعه

غول : نهایتسز یرلرده انسانه درلو درلو شکل ایله کورینوب اضلال وتلاعب ایدر بر نوع جن غول بیابانی قره قونجلوس

غوی : ازغون وکمراه اولان

غ ى **غی** : ازغون وکمراه اولوب ضلالتده اولمق

غیاب : غیبلر : غائب : نامعلوم اولان شیلر وغائب اولوب حاضر وکوز اوکنده اولمامق

غیابه : غائب اولوب کوزه کورنمامك وکیزلنوب صقلانمق

غیابه : دیب : قعر : چقور مدد ونصرت یتشیجی یاردمجی مددکار وعباده مددکار اولان الله تعالی حضرتلری

غیاض : صویه طالمق وبرخصوصك حقیقته واروب آکلامق

غیاصه : بمعناه ایضا

غیب : شك : شبهه : نهان وبلورسز وغائب ونابدید اولان شی وحواس وعقل مخلوقدن کیزلی اولان شی

عالم غیب : انسانك کوزینه کورنمز اولان عالم روحانی

غیبه : غائب اولمق کندو اوکندن نابدید اولمق

غیبت : بر کمسنه‌نك عیب وقصورلری اولوب کمسنه‌نك آرقه‌سندن ذکر ایتمك

غیبدان : غیبدن خبردار اولان

غیبوبه : غائب اولمق کوز اوکنده بولنمامق

غیبی : غائبه منسوب ومتعلق اولان

غیث : یغمور : باران : رحمت

غیر : بشقه : ماعدا : اوزکه سوی معناسنده کلمه ونفی وسلب ایچون استعمال اولنور

غیر ذلك : بوندن بشقه

غیر متناهی : متناهی اولمیان

غیر مفید : مفید اولمیان

غیر محدود : محدود اولمیان

بغیر حق : ناحق اوله رق

غیران : غیرتلو : حمیتلو قسقانج اولان

غيرت	نام وناموسه خلل ويره جك خصوصاتدن اجتناب ووقايه ايتمك وصدق واشتياق ايله چالشوب ايفاى وجوبه سعى ايتمك
غيرتكش	غيرتلو غيرت چكيجى اولان
غيرُه	اندن بشقه اندن ما عدا
غيرُها	بمعناه ايضا
غيرُهم	انلردن بشقه انلردن ماعدا
غيرُهما	بوايكيدن بشقه بوايكيدن ماعدا
غيشَه	اورمان قورولق سازلق
غَيظ	خشم غضب دارغنلق
غيلان	غوللر غول يبانيلر

غَيم	بلوط سحاب	
غين	حروف عثمانيه دن يكرمى ايكنجى حرفك اسميدر	
غيُوب	غيبلر شكلر شبهه لر مجهول وميدانده اولميان خصوصلر	
غيُوبه	ميدانده وكوزاوكنده اولميوب مجهول ومشكوك اولمق	
غيُوث	غيثلر يغمورلر بارانلر	
غَيُور	غيرتلو اولان وقسقانج اولان	
غَيُورانَه	غيرت صاحبنه ياقشور اولان	ف
غيُوم	غيملر بلوطلر سحابلر	
غَيْهَبْ	قرانلق قراكلق ظلمت	

❀ علاوهٔ حرف الغين على حروف الهجاء ❀

…ائر	غير وجماعت ناس
…ابِش	مردار اغاجى اخلادا غاجى
…ادَه	تروتازه ونازك اولمغله هرطرفه تمايل ايده رك يورر اولان محبوبه
…ادِيَة	بلوط سمايه صباحله كلوب جمع اولمق وصباحلين كلان ويا كيدن كمسنه
…اريدَن	غضب يغما تالان ايلمك
…ارغَم	زندان حبسخانه

غارُوغُون	قارش مورش قارقشانلق هرج مرج	ف
غَاز	تيكن خار شوك	ف
غازكَرْدَن	بموقدن چكردك چيقارمق وبوك وبياق مقوله سى اتمق وحلاجلق	ف
	قراكلق كيجه ليله مظلمه	
غاسُول	چوغان اشنان	
غامِز	ايود باغت اولنمامش درى	

عاصف — واسع؛ بول؛ ناعم
ف غاغاطی — فاسطین ایله طبریه بیننده بولنان جهنم دره سی طاشی
ف غالیدن — یوارلنمق؛ یوارلمق
غ ب غبر — مشقت عظیمه
غبط — قیون سمزمی دیو الیله یوقلمق
غ ث غث — بری برینه تابع اولمق کزلمك مکدر ایتمك صویه طالمق
غتریف — متکبر خبیث کوکللو
غثفر — جاهل؛ نادان؛ بی عرفان اولان
غثمة — یلتکلك که که لمك
غثوثة — طوارارق اولمق سوز فاسد ویرامز اولمق جراحت هوالنوب صویی واریکی اقتمق
غثر — اصلسز دون اولنلر سفلهٔ ناس
غثغثة — سلاحسز جنك ایتمك
غجمة — قاب دبنده قلان صو
ف غدغن — تعجیل؛ شتاب؛ تأکید
غدق — چالمق؛ تلاش؛ اضطراب چوق نسنه کثیر اولان
ف غدنك — احمق؛ هیچ؛ ابتر؛ نادان اولان
غدیره — بیچولیه جقورده محبوبلر زلفی

غذاء — طعامدن و شرابدن کشی غذالندیغی نسنه
غذرمة — برشی اولچیسز و صارتیسز صاتمق کتورو پازار
غذم — کوج و شدتله اکل ایتمك
غذامر — مالدار؛ زنکین غنی اولان
غزاء — طوتقال که بالقدن اولور
غرابة — اواقلق سوز کونلك
غرة — غفلت؛ نسیان
غراچه — حیز مخنث مابون بی غیرت ناموسسز قلتبان ایله نادان اولان
غراده — آغزده صویی هرطرفه چلقیوب دیرتمك مضمضه ایتمك
غرث — آجلق؛ جوع
غردل — قورقق؛ جبان اولان
غرمز — جسیم؛ غضب؛ تهور آزغنلق
غرش — طرنقله طرملامق؛ دیمك یاره لمق خشم غضب
غرغر — قویی اغزنده صو چیکمك ایچون قوریلان چیقرق ودولاب
غرف — قورتارمق؛ الیله صو المق
غرل — سنت الدق کسنه اقلف اولان

غَرَمْ طارلق خشم غضب ایتمك
غُرْمْ اداسی واجب ولازم اولان
غَرْمان عضوب قهر الود خشمناك اولان
غَرَجْ چورك اوتی حبة السوداء
عِرَمْ خشم : هیبه : کینه
غزیدن کوت اوستنه سورونه رك یورویش
غَسْ رجل لئیم : ضعیف وبر نسنه یه بکمیوب عیبلق بل جعور یره کنوروب بعد یعنی نسنه
غَسَكْ تحته بتی تحته کهله سی
غِشامش ازلق : تمت عجله ایتمك
غَصَصْ طولواولمق ویمك وایچمك بوغازینه طورمق
غَصَنْ کسمك قطع ایتمك
غَضْبْ قزل بویا صبغ احمر
غَضارَه منع ایتمك حبس ایتمك عدول ایتمك طیب عبس
غَضْراء اوجوزلق : بوللق
غِضَنْ حبس ایتمك کسر ایتمك
غِطْ صویه باترمق
غَطْف دیرلك کیکلکی : سعة عیش
غَفاء هر نسنه فناسی ویرافزی
غِفَرْ اورتمك : ستر ایتمك
غَفَوت آهسته یغمور یاغمق

غَفْوَة از جوق اویومق نومه قلیله
غَكْ بوبی قصه ویدنی شتمان واعجوبه هیکل اولان بودر ادم
غُكَه انجقرق قواق
غَلْیاء بری برینه کیرمش صیق اغاجلر
غِلاب بری برینه غالب اولمسین دیلمك
غَلَس اخر لیلده اولان قرا کلق
غُلْچَه لونده او باش : یوصمه بی باك اولان
غُلْمَة جماع ارزوسی شهوت جماع
غَلْغَلَه سرعتله کتمك ایچه کتمك خبر ویرمك
غَنَجْ صوبی صوره صوره ایچمك
غُمْرَه احوالی بلمیان بون وغافل کمسنه
غَمارَة بونلك بلمزلك
غُنْدْ دیرلمش : برکمش : مجموع
غُنْم غنیمت وغنیمت مالنه قندرمق
غَوْل هلاك ایتمك کیز طوتمق تراب کثیر بعد مغانه
غَهَبْ غفلت بی تدارك
غَهَدْ نازك ویومشق تنلو اولمق

ف اشبو حرف فاء ترتيب حروف عثمانيه ده يكرمى اوچنجى حرف اولوب حساب دائرده كتب ورسائلده سكسان عددينه اشارتدر امدى وبعده معنالرنده ادات عربيه در

فاء حروف عثمانيه دن يكرمى اوچنجى حرفك اسمى

فاء الفعل فعلك حروف اصليه سنك بيننده برنجى اولان حرف

فات وفات : اجل : اولوم : مرك : موت

فاتح فتح ايديجى ضبط وتسخير ايديجى واچيجى آچوق قوپيجى اولان

فاتحه برشيئك اولى وابتداسى وقرآن معظمك سورهٔ اولاسى ودعا

فاتر فتور كتوريجى شدت وحدت وحميتدن قالوب كوشكلنجى

فاتق فتق ايديجى شق ايدوب ياريجى

فاتك فتك ايديجى اچقدن قتل ايديجى اولان

فاجر فسق وفجور ايديجى زنا وشقه كناهلرى ارتكاب ايديجى كناهكار

فاجع انسانى هكدر ودردناك ايدر اولان

فاجل قمارجى قمار باز اولان آدم

فاحش پك قبيح وتكبر اولان وحدينى تجاوز ايدر اولان

فاحشه زانيه : روسپى اولان نسوان

فاحص نسنه نك ايچ يوزينى وحقيقتنى بولمليوب تفتيش وتفحص ايديجى اولان

فاختة اوكيك قوشى : كوكرجين كبوتر

فاخر فورولوب فخر ومباهات ايديجى وكوزل ونفيس وسلطنتلو اولان

فاره صيچان : موش

فارح مسرور وشادان وفرحناك اولان

فارس اتلو اولان سوار اولان

فارسى عجم لسانى : زبان فارسى

فارغ ايشى اولميوب بوش اولان ايشدن واذيتدن آزاده اولان

فارغ البال قلبى كدر وحزندن آزاده وآسوده اولان

فارغ الحال معاشن حصيله عالى اولوبغون

وعرض وناموسی برنده اولان

فارغبالی کوکل راحتی ؛ کدرسزلك

فارق فرق ایدیجی ایریجی اولان نسنه لرك بيننی پك کسکینجه فرق وفصل ایدر اولان

فاروق وحضرت عمر رضی الله عنهك لقب شريفلريدر

فاسخ بوزیجی طاغدیجی ؛ فسخ ایدیجی اولان

فاسد بوزوق اولان صحیح ومعتبر اولمیان

فاسق طریق حقدن خارج اولان آدم

فاش سر وخفی ایکن ناس بیننده دویلوب منتشر اولان

فاشی بمعناه ایضا

فاصل ایکی نسنه بیننی فصل ایدوب ایریجی اولان

فاصله ایکی نسنه نك اراسنده اولان وبا ارالق ومقطعات شعرك ایکی نوعی اولوب

فاصلهٔ صغری اوچ عدد متحرك واخرده برعدد ساکن حرفدن

فاصلهٔ کبری درت متحرك ایله بر ساکن حرفدن عبارتدر

بلافاصله اراسی اولمیه رق

فاضل فضیلت وکمال اهلی اولان آدم

خلق ایدیجی یارادیجی خالق اولان

فاطر

فاطن فطنت وذکا صاحبی اولان

فاعل یاپیجی ؛ ایشلیجی

اسم فاعل عربی لسانی قاعده سی اوزره ایشی ایشلیانك اسمی اولان کلمه

فاعل مختار بلاجبر اختیاری وکندو استکی ایله ایش ایشلیان

فاعلی فاعله منسوب ومتعلق اولان

فاقه محتاجلق ؛ فقیرلق

فاقد برنسنه سی ضایع اولمش اولان

فاکهه میوه ؛ یمش ثمره

فال اوغور طوتمه ؛ یمن طوتمه فال

فالج برعلت که بدنك بر یانی طوتیلوب کویا وفات ایتمش کبی اولور

فالا وبو اولمزایسه معناسنده ترکیب عربیدر

فالح فلاح بولان آرزوسنه نائل اولوب ظفر بولان

فالق یرادیجی خلق ایدیجی اولان

فام رنك ؛ لون ؛ چشید

فاما ولکن ودخی معناسنده ادات ابتدادر

فانوش ایچنده برنسنه محافظه سنه مخصوص واکثریا کوره و واسطوانه شکلنده اولان جام

فاف	فنا بولان باقی اولمیان زوال بولان وپك قوجه‌مش سالخورده اولان
فاهم	برابر طوپارلق مجمع اولان واوله رق
فائغ	کوزل قوقولو خوش رایحه لو اولان
فائحه	کوزل قوقولو خوش رایحه‌لو
فائدة	ما لا ویا قالا ویا حالا اقرانلوب کسب وتحصیل اولنان نسنه
فائده‌مند	کاره فائده تحصیل ایدیجی اولان
فائز	فوز وظفر بولیجی مراد نه نائل اولان
فائض	طوب طولو اولوب طاشقون اولان وفیض طریقیله صادر اولان واوضع النالیجه ایچون ویرلان کذشته
فائق	برخصوصده زیاده مایلرو واعلا وکزیده اولان
فبها	پك کوزل اولور پك اعلا اولور معناسنده مستعملدر
فتا	فتی دلیقانلو تازه اوغلان
فتاح	حاکم المخلوقات اولان الله تعالی
فتاحه	نصرت امداد یاردم ظفر: غلبه

ف — وب — وت

فتاحه	حکومت: حاکملك
فتاده	افتاده دوهمسر اولان
فتاش	اراشدیروب یوقلایجی تفتیش ایدیجی اولان
فتاك	مبالغه ایله فتك ایدیجی اولان فاتکلر: فرصت وقوعنده آدم قتل ایدر اولنلر
فتان	فتنه‌یه سعی ایدیجی فتنه جی اولان وشیطان لعین
فتان	دوشه‌رك: یقله‌رق
فتاوا	فتوالر: مفتینك جواب شرعیلری
فتائل	فتله‌لر فتیللر
فتخه	فستق طورتوغی که فستق اوقالدوب ایچنه برمقدار قاوقار شدیره رق طوترق حاصل اولور
فتح	آچمق: کشاد ایتمك وتسلا بدا ایتمك وضبط ایتمك تسخیر ایتمك استیلا ایتمك وبرحرفی فتحه یعنی وستون ایله اوقومق: وفائده‌لو نسنه نك کسنه یول آچمق
فتحه	برحرفا وزدینه اشارت ویا تقدیری وقوعنده اول حرفی صوتیله تلفظ اولنجغه دلیل اولان حرکه که اکا

اوستون دینلوب حرفلك اوزرنده مائلاً رسم اولنان بر کوچك خط مستقیمدر

فتحنامه دشمنك هزیمتنی اشعار ایچون تحریر اولنان نامه

فتح نشان نشان وعلامتی فتح ونصرتدن عبارت اولان

فتراك آت یری ارنده اولان تسمه که اکا هکبه ولوازمات سائره باغلنور

فتره ایکی پیغمبرك وقتی بیننده اولان زمان وبر پادشاه تختندن وحکومتندن انفصالی ایله دیکر بر پادشاهك جلوسی بیننده مرور ایدن وقت ووقوعی معتاد اولان شیئك انقطاعی وانقطاعی زمانی

بی فتره دائما اولمیه‌رق بعضاً اولوب وبعضاً اولمامق اوزره

بی فترت وبلا فتره دائما لاینقطع

فتش خصوصی صوروب اراشدرمق

فتق یارمق: شق ایتمك وبوزشمق نفاق دوشمك

رتق وفتق وقاپامق یارمق یعنی دیکلاون علت حل وعقد ایتمك اداره امور واصلاح مصالح ایتمك

فتك فرصت کوزده‌رك ناکهانی اچقدن قتل ایتمك

فتنه بین الناس واقع اولان اختلاف اراو نفاق وشقاق وشورش وغوغا وآدم ازدرمق آدم ایارتمق وانسانك قلبنی ویا عقلنی ازدره جق نسنه وبلا ومحنت

فتنه انگیز فتنه وفساد احداثنه مناسب ومستعد اولان — ف

فتنه جو فتنه ارایجی فتنه جی اولان — و

(فتوا) فقه وشریعت سؤالنه ویریلان جواب رسمی مشروع

فتوة کرم مروت احسان جوانمردلك

فتوح فتحلر غلبه‌لر ضبطلر تسخیرلر وکرك عقل وکرك قلبك علوم وفضائلده کسب ایلدیکی خصوصلر

فتوحات بمعناه ایضاً

فتوده الدانمش: مغرور ومغبون اولان — ف

فتور قوتدن نصکره سستلی اولان ضعف وغیرتدن نصکره حاصل اولان کوشکلك

فتوی فقه وشریعت ویریلان جواب مشروع رسمی

فتی دلیقانلو واوغلان

فتیا فتوا مفتینك فتواسی

فتیان فتالر: دلیقانلو اوغلانلر

فج

فتيل يموق وامثالندن بوكلوب مومر وقنديل وپاره اوزره سنه وضع اولنان اوزو نجه نسنه

فتيله بمعناه ايضاً

حجر الفتيله برنوع طاشكه يموق كبى اكير لمسى وطوقلمسى ممكندر

فج كنش واسع يول

من كل فج فجاج ومن كل فج عميق هر جانبدن هر اودن

فجاء آب انسزين چيقه كلمك

فجاءة آب آكنسزين نهانى اوله‌رق

فجاج طاغلر اراسنده واسع يول

فجاجه ميوه نك خاملغى

فجار زنا فجور

فجار فاجرلر ناكار كناهكارلر

فجائى آب انسزين وناكهانى اولان

فجائه آب انسزين چيقه كلان شى

فجوه ايكى نسنه نك اراسنده اولان آچقلق

فجر صباحه قارشو افقك كون طوغيسى طرفنده حاصل اولان ضيا

فجر كاذب صباحه قارشو حاصل اولان صباى محدود كه اكا ذنب السرحان دخى دينور

فجر صادق حقيقت شفق سوكسندن اولان ضيا

فجره فاجرلر كناهكارلر زناكارلر

فجشر كبر وتعظم ايتمك وكريه ونامسبوق اولان خصوصى اختراع ايتمك

فجور طريق حقدن ايريلوب كناه ومعصيته صاپمق وزنا ايتمك

فجور القرابه كندو خصم واقرباسندن برى ايله زنا ايتمك

فجور كناه ومعاصى وزنايه پك منهمك اولان ادم

فجوع انسانى مكدر ودردناك ايدر اولان

فجيعه مصيبت؛ درد؛ بلا

فحاش فعلنده ويا قولنده فاحش اولان

فحاشه فاحشلق؛ فاحش اولمق

فحال اركك حيوانلر فحللر ايغرلر

فحاله اركلك آيغرلق يوغورلق

فحاوى فحوالر؛ معنالر؛ مآللر

فحش فعلده ويا قولده حدى تجاوز ايتمك

فحشاء زكات ويرمكده اولان بخل حصلتى وحددن متجاوز اولان فعل ويا قول

فحص برنسنه نك حقيقتى اراشديرمق

فحل اركك حيوان آيغر يوغور

فحله فحالت؛ اركلك آيغرلق

فحم كموركه آتش ايچون قوللانيلور

(فحوا) بركلامدن اكلاشيلان معنا ومئال

فحول رقيب و رفيقلرينه غالب اولان ادملر

فحولت اركَكلك : ايغرلق : يوغوزلق

فحوى بركلامدن اكلاشيلان معنا ومئال

فخار برآدم كندو اوصافى سببيله كندوسنى تعظيم واعتبار ايتمك : افتخار ايتمك

فخاره بمعناه ايضاً

فخام فخيم اولانلر فخامت صاحبلرى

فخامه جاه وقدرى رفيع اولمق عظمت رفعت

فخذ اوجه ايله يلدرك مابينى اولان عضوكه اكا اويلوق تعبير اولنور

فخر كندو اوصافى سببيله كندوسنى تعظيم ايتمك وتعظمه سبب اولان نسنه

فخرانيه اولولق : تكبر تعظم

فخريه كندو مدح وفخرى بابنده دربيش قلنان لاف وكلام وشعر

فخم قدر وشانى عظيم اولان وفصاحت وبلاغتله ممتاز اولان

فخور اولنوب تكبر وتعظم ايديجى اولان

فخير بمعناه ايضاً وفاخر

فخيم نفيس كوزل اولان جاه وقدر ومسندى رفيع اولان

فدا برنسنه نك خلاص وبقاسى ايچون ديكر برنسنه ترك واعطا ايتمك

فداء بمعناه ايضاً

فذالك فذالك فذلكه لر

فدان بوبوندروغه قوشيلان برجفت اوكوز ومصر ويارنده مستعمل تقريبا ايكى بيك بشيوز ارشوندن عبارت تارلا اولچيسى عثمانلونك دونمى برينه حساب اولنور

فذلكه فذلكه مفهوم مآل معنا

فدوى بندهٔ جان فدا عبد جان سپار

فدويانه جان سپارانه

فديه برنسنه قورتارمق ايچون ترك واعطا اولنان ديكر نسنه

فذالك فذلكه لر مفهوملر معنالر

فذلكه مآل مفهوم نتيجه

فر شان شوكت فضل وقار لحيت وزيب زينت آرايش رونق

فرار ایتمك

كرّوفرّ اسکی زمان جنکلری اصول اوزره دشمن اطرافنه طولاشوب کاه هجوم وکاه فرار صورتنده اولمق

ف **فراخ** یول یا یوان واسع اولان وچوق کثیر اولان

فراخ فرخلر طاوق پلیچلری

ف **فراخ سینه** جوانمرد صاحب کرم اولان

فراخ دست بمعناه ایضاً وزنکین مالدار اولان

ف **فراخ دهن** بوش بوغاز کوزه اولان کمسنه

فراخ دو عجله یوریجی اولان و حددن و وظیفه دن خارج حرکت ایدیجی اولان ومسرف سفیه اولان

ف **فراخ رو** کولر یوزلو صاحب بشاشت اولان

ف **فراخ سال** میوه ومحصولات بول اولان سنه

ف **فراخ سالی** میوه ومحصولات بوللغی

ف **فراخ کام** عزیز وبرخوردلر ومالدار اولان

ف **فراخور** اویغون براشق لایق مناسب اولان

فراخی بوللق کنشلك وبرکت

اوجوزلق

فراخیز چوجق وسرخوش آدم کبی صاللانه صاللانه یوریمك

فراده یالکزلك

علی الفراده یالکز اولهرق

فرادیس فردوسلر جنتلر

فرار قاچمق بلا اذن صاوشوب کیتمك

فراری قاچقون ابق صاوشمش اولان

فراریج فروجلر پلیچلر

فراز یوقش چیقش ویوکسك رفیع اولان

فراز و نشیب یوقش اینش اشاغی یوقاری

فراز بمعناه ایضاً

فزاز برنسنه دن کسلوب ایرلمق

فرازنده قالدیریجی ترفیع ایدیجی اولان

فرازی یوکسکلك ارتفاع رفعت

فرازین فرزانلر شطرنج فرزلری

فراسة ذکاء وظن وادراکده وقت نظر ایدوب اصابت ایتمك

علم فراسة علم قیافت

فرسة بنیجیلك فننده ات قسمنه مخصوص احوالده حاذق وماهر اولمق

فراسخ فرسخلر

فراش دوشك، يتاق وآدمك زوجه سى

صاحب فراش خستلكدن ناشى دوشكده قالمغه مجبور اولان

فرّاش پادشاه و وزير قوناقلرنده بولنان ايچ اغا وكعبهٔ معظمه يه خدمت ايدن كمسنه

فراشه كلبك وپروانه ديلان حيوان وكعبهٔ معظمه يه خادم اولمق

فرّاشى كعبهٔ معظمه فراشلغى

فراعنه فرعونلر وظالم ستمكارلر

فراغ برشنه نى براقوب ترك ايتمك واپشندن وكوجدن واذيت وكدردن خالى اولمق

فراغ بال كوكل راحتى

فراغة بمعناه ايضاً

فراق ايريلق، وايرلمق

فراقيه محبوبه دن حين مفارقتده ترتب اولنان شعر

فرامش فراموش نسيان اونوتمق

فراموش اونوتمق نسيان ايتمك

فراوان جوق بول كثير اولان

فراهم برابر مجتمع طوپلانمق اولان

فرائد فريده لر نفيس ذى قيمت طاشلر

فرائش فريشه لر اوطه لق اولان جاريه لر

فرائض فريضه لر دينك فرض وواجبلرى وتركه نك حصه لرى

فربه سمين، ملحم، اتلو، ياغلو اولان ف

فربهى سمينلك، اتاولك، ياغلولق ف

فرمناك بك مكدر وغمناك و مضطرب اولان ف

فرموده فرمان اولنان امر اولنان نسنه ف

فرموش فراموش نسيان اونتمق ف

فرنجام انجام، عاقبت، صوك ف

فرو الچق، اشاغى اولان ف

سرفرو اوطانوب باشنى صارقتمش اولان وباش اكك تصنوع ايتمك ف

فروه حيوان پوستندن ياپلمش لباس، كورك ف

فروتر زياده الچق وزياده اشاغى اولان ف

فروترين جمله دن زياده الچق واشاغى اولان ف

فرّوج طاوق پيليجى

فروخ غم وكدر وملولدن خالى اولان شادمان اولان

فروخ	فرخلر طاوق پلیجلری
ف فروخت	صاتمق بیع ایتمك
ف فروختار	صاتیجی بایع
ف فروخته	صاتلمش بیع اولنمش اولان
ف فرود	آتش واشاغی
ف فروز	ضیا فروغ شعله و ضیالندیریجی وعلولندیریجی یاقیجی اولان
ف فروزان	ضیادار وشعله ور اولان
ف فروزنده	ضیالندیریجی پارلاقایدیجی اولان
ف فروزیده	ضیالنمش پارلاق قیلنمش اولان
فروس	فرسلر آتلر اسبلر
فروسه	بنیجیلك وآت قسمته مخصوص احوالده حاذق وماهر اولمق
فروسیة	بمعناه ایضا
ف فروش	صاتیجی بایع
ف گندم نما جو فروش	بغدای کوستروب آرپه صاتیجی یلانجی طولاندیریجی ریاکار کیمسنه
فروش	فرشلر اثاث بیت اولمق اوزره دوشنان نسنه‌لر
ف فروشا	صاتیجی بائع
ف فروشنده	بمعناه ایضا
فروض	فرضلر واجب اولان

	دین خصوصلری
فروع	فرعلر اصل مسئله‌دن منشعب اولان مسائل ثانیه
فروعات	بمعناه ایضا
فروغ	فروز ضیا شعله پارلاقلق
فروغ	ایشدن قورتلوب بوش طورمق
فروماندگی	یورغون وطاقتسز قالمق
فرومانده	یورغون وطاقتسز قالمش اولان
فرومایه	الچق طبیعتلو دنی اولان
فرخنده فال	میمنت واوغوره علامت اولان
فرخنده مآل	مآل ومعناسی مبارك اولان
فرخی	فرخلق میمنت اوغور
فرد	یالکز اولان نسنه ویالکز برکشی وتك اولان عدد
فرد الفرد	ایکی‌یه تقسیم قبول ایتمیان عدد
زوج الفرد	ایکی‌یه تقسیم اولندقده خارج القسمتی تك اولان عدد
جوهر فرد	قول حکمایه کوره موجوداتك اساسی مقامنده اولوب ترتیبه کلیا خلل کلمکسزین

تقسیم وتفریق قبول ایتمیان جسم اصغر

فرد مقفی یاخود غیر مقفی یالکز سویلیان بیت یاخود مصراع

فردا ایرتسی کون ایرته کونی ویارنکی کون یارین

فردانیة یالکزلق فردلك ایریلق

فردوس جنتك بر باغچه سی اسمی

فردوس آشیان رحمت ومغفرته نائل اولوب جنت نعیمده استراحت وتمکن ایدن

فردوس مکان بمعناه ایضا

فردیات یالکز سویلنمش اولان مصراع وبیتلر اجماعندن عبارت بر مجموع

فرز شطرنج آلاتندن حکمی جمله دن زیاده بر آلت

فرزان بمعناه ایضا

فرزانه حکیم وفیلسوف وعارف ومتفنن کمسنه وقیودات نفسانیه دن عاری ومجرد اولان کمسنه ودرویش مسلکنده اولان کمسنه

فرزند اوغلی: ولد: پسر

فرزین فرزه بیلان شطرنج آلتی

فرس آت وبارکیر وقسرای

فرسا آشندریجی: اسکدیجی

محو ایدیجی اولان

جان فرسا آدمه کدر وبروب جانی صقیجی اولان (ف)

افلاك فرسا یوکسکلکی سنبله فلکی آشندرر اولان (ف)

فرسان فارسلر آتلولر سوارلر

فرست کوندرمك وکوندریلان نسنه (ف)

فرستادکان کوندرلمش اولنلر پیغمبرلر (ف)

فرستاده کوندرلمش اولان وپیغمبرلر (ف)

فرستکار کوندرلمش اولان پیغمبرلر (ف)

فرسته کوندرلمش ارسال اولنمش اولان وپیغمبر (ف)

فرسخ اوچ میل یعنی یدی بیك بشیوز ذراع طولنده اولان مسافه (ف)

فرسنك بمعناه ایضا (ف)

فرسود فرسوده یپرانمش اشنمش اولان (ف)

فرسودکی اشنمش واسکیمش واورسلنمش اولمق (ف)

فرسوده بمعناه ایضا (ف)

فرسی عجم لسانی وعجمه منسوب اولان

فرسیات عجم لساننك قواعدی وشیو وادالری

فرش یایمق دوشه مك ودوشك دوشمه حصیر کلیم حالی

ف

مفروش نسنه

فرشتگان ملكلر؛ ملائكه

فرشته ملك عالم علويده اولان بر نوع مخلوق شريف

فرشته‌تن وجودی ملك وجودی كبی كوزل اولان

فرشته‌سيرت اخلاق وسيرتی ملك كبی پاك وخوب اولان

فرصه بر خصوص اجراسنه مساعد اولان وقت واحوال

فرصت‌جو فرصت آرامقده اولان

فرصت‌ياب فرصت بولمش اولان

فرض بر خصوصی بر دعوايه موضوع وركن واصل قيلمق ودعوايه موضوع وركن واصل قلنان خصوص ودين خصوصنده اجراسی واجب وتركی معصيت اولان حكم الهی

بالفرض دعوايه اساس اولمق اوزره

فرضيا بالفرض مثلا

فرط حدكی تجاوز ايتمك حددن متجاوز اولمق

فرع اصل مسئله دن منشعب اولان مسئله و بر قومك شريف وذيشانی اولان كسنه

فرعون مشهور اولان كافر وظالم بر پادشاهك اسمی و بالتشبيه هر ظالم ومتكبر آدمه دينور

فرعونيه فرعونك اخلاقيله متخلق اولمق

فرعی اصل اولميوب منشعباته متعلق اولان

فرفره الدانمش؛ الدادلمش اولان

فرق ايكی نسنه‌نك بر بريندن مغايرتلری كه اول مغايرت واسطه‌سيله مذكور ايكی نسنه بر بريندن ذهنا آيريلوب تميز اولنور وباشلق ديه‌سی وايكی نسنه‌يی بر بريندن ذهنا ويا عملا آيرمق

بلا فرق مغايرت اولمامق اوزره

فرق فرقه‌لر؛ طائفه‌لر بلوكلر

فرقان والفرقان قرآن كريم مصحف شريف

فرقانی قرآن كريمه منسوب و متعلق اولان

فرقه بر بولوك جماعتدن آيرلمش طاقم

فرقد قطب شماله يقين ايكی پارلاق يلدزدن هر بری كه ايكيسنه بردن فرقدان دينور

فرقدان قطب شماله يقين ايكى پارلاق ييلدز
فرقدسا پك يوكسك اولوب كوكه سورنيور اولان
فرك برنسنه يى ال ايله سورتوب اوغمق
فركنده اسكى ايشه يرار خالى قالمامش اولان
فركاه حضور برينك حاضر اولديغى محل
فرما فرمان ايديجى آمر ايديجى امر بيوريجى اولان
فرمان امر؛ بيورق؛ وپادشاه بيورلديسى
فرمانبر اطاعتلو مطيع اولان
فرمانبرى طاعت؛ انقياد؛ فرمانبردارلق
فرمانبردار اطاعتلو؛ مطيع؛ فرمانبر اولان
فرمانبردارى اطاعت؛ انقياد
فرمانده فرمان ويريجى؛ امر بيوريجى اولان
فرماندهى آمرلك؛ پادشاهلق وپادشاهه منسوب ومتعلق اولان
فرمانرو امر بيوريجى؛ پادشاه وفرمانك جارى ونافذ اولديغى حدود ومملكت

فرمانروا بمعناه ايضاً؛ امر بيوريجى پادشاه ف
فرمانروائى آمرلك پادشاهلق وپادشاهه منسوب ومتعلق اولان ف
فرمانفرما فرمان بيوريجى؛ آمر پادشاه ف
فرمانفرمائى امرلك؛ پادشاهلق وپادشاهه منسوب ومتعلق اولان ف
فرمانگذار فرمان اصدار ايديجى امر پادشاه ف
فرمانگذارى امرلك؛ پادشاهلق وپادشاهه منسوب ومتعلق اولان ف
فرمايش امر؛ فرمان واصدارلمق واصدارلمه اولان نسنه ف
فرمش فراموش؛ نسيان؛ اونتمق ف
فرمكين پك مكدر وغمكين وملول اولان ف
فرمكينى كدر؛ غم؛ ملال؛ غصه ف
فربى سميز قربه؛ اتلو؛ ياغلو اولان ف
فرنوت بونامش؛ چوق يشامش قوجه اولان ف
فرنوته بونامش قوجه قارى ف
فرنوتى بونامش اولمق قوجه لق ف

فرج سنوانك عورت يری وار ككك دخی عورت يری وايكی نسنه نك بيننده اولان اچيقلق

فرج مسرت: سرور شادمانی: انشراح

فرجار پركار ديدكلری آلت هندسيه

فرجاری پركاره متعلق ومنسوب اولان

ف **فرجام** صوك عاقبت: غايت وحاصل: منفعت فائده

ف **نافرجام** حاصل وفائده ومنفعتسز اولان بيهوده وباطل اولان

ف **فرجامگاه** مزار: قبر

فرجه غم وغصه دن خالی وآزاده اولمق

فرجه ارالق: ايكی نسنه نك بيننده اولان آچقلق ووقت: فرصت

فرجه ياب ارالق وفرصت بولمش اولان

فرح سونمك: سوينج: سرور مسرت: غم وغصه دن خالی وآزاده اولمق

فرحا فرح وسرور ايله

فرح افزا فرح وسروری زياده لندريجی اولان

فرحات مسرور وشادان اولان

فرح بخش فرح وير ر مفرح اولان

فرحه مسرت: سرور: سوينج شادمانی

فرح آثار آثار وصلاحاتی مسرتد[illegible] عبارت اولان

فرحناك مسرور: ممنون شادمان اولان

فرخ طاوق پليجی وقوش ياوروسی

فرخ مبارك وميمون واوغورلو اولان ويوزی كوزل زيبا روی اولان

فرخاد غالب مستولی اولان

فرخار كوزل ومزين وزيبا اولان نسنه

فرخان فرخلر طاوق پليجلری

فرخزاد ولادتی ميمنتلو واوغورلو اولان

فرخسير اخلاق وسيرتی ميمنتلو اولان

فرخنده گی مبارك ومسعود وميمنت[illegible] اولمق

فرخنده مبارك ومسعود وميمنتلو اولان

فرخنده پی ايا غی قدملو ومبارك اولان ميمنتلو اولان

فرخنده رای رای ورای وحكمی مبارك وميمنتلو اولان

…هنك ادب ۛ هنر ۛ معرفت

…یاد ندا استمداد استغاثه ایچون ترفیع اولنان صوت بلند

…یادخواه استمداد واستغاثه ایچون صوت بلند ایله فریاد ایدیجی اولان

…یادرس فریاد ایدن کمسنه نك امدادینه یتشان فات

…یب حیله ۛ خدعه ۛ مکسر

…یبانه واللادیجی خداع حیله باز وطلسم اللادیجی ۛ لایق وپراشو اولان

…یبنده الدادیجی

…ید نفیس ومنتخب ذی قیمت جوهر واقران وامثالی اولنان نسنه ویالکز وتنها اولان

…یده بمعناء ایضا

…یسه شکار اولنان حیوان

…یش اوطه لق اتخاذ اولنان جاریه

…یچه دنبچه یاخود مامور بچه اجراسی واجب اولان خصوص

…یفته الدانمش مخدوع اولان وعاشق اولوب عقلی پریشان اولان

…یق بیوك جماعتدن ایرلمش کثرجه اولان جماعت وایکی لوا یعنی درت الایه قوما ندم ایدن پاشا

فریقین برجماعتك ایکی فرقه سی

فزا افزا آرتریجی زیاده لندریجی اولان

فزای بمعناه ایضا

فزایش برنسنه زیاده لنمسی

فزاینده آرتریجی ۛ زیاده لندریجی اولان

فزع فریاد وفغان ایتمك استمداد ایتمك

فزوت کثیر المقدار اولان چوق اولان

فزونی چوقلق

فزولیده صولمش ۰ برباد اولمش اولان

فساد بوزلمش ۛ شاه اولمق وحدی تجاوز ایلمك ظلم ایتمك وناس بیننده واقع اولان شورش واختلال واختلال وسوء نیتله کیزلوجه ترتیب اولنان طولاب وتدبیر ونظام تخننده اولان نسنه بولسز معاملاته دوچار اولمق

فسادآیین آیین واصول فساددن

عبارت اولان

فَسَانْ حكايه، مثال، افسانه

فَسَانَه بمعناه ايضا

فَسَاىْ افسون وسحر وجادولق ايديجى اولان

(فِسْتَانْ) ارناود عسكرى وافرنج نسوانلرينك اكتساب ايتدكلرى معروف لباس

(فِسْتِقْ) معلوم بر نوع ميوه

(فِسْتِقِى) معلوم بر رنك اسمى

فُسْحَه وسعت بوللق كنشلك

فُسْحَتْ سَرَاىْ عظيم اولان سراى كويا كه فسحت ووسعت آنك درونده اتخاذ مكان ايتمشلر اوله

فَسْخْ بوزمق طاغتمق وابطال ايتمك

فَسَدَه فاسدلر، مفسدلر

فَسْرْ مشكل كلامك معناسنى آچمق

فُسُرْدَه افسرده طوكمش منجمد اولان

فِسْقْ حق تعالينك امريني ترك ايلدوب عصيان وكناه ايتمك

فَسَقَه فاسقلر فسق وكناه اهللرى

فَسْلْ انسان مولوزى اولان ناكس دنى كمسنه

فُسُوسْ افسوس، حيف دريغ يازق

فُسُوقْ فسق، كناه، معصيت

فُسُولْ فسللر، ناكس دنى كمسه لر

فُسُولَه خسيس وناكس اولمق

فُسُونْ افسون، سحر جادولق سحر يازلق

فَسِيحْ واسع بول آچق كنش اولان

فِسِّيقْ دائما فسق وفجور اوزره اولان آدم

فَشَارْ صيقيجى تضييق ايديجى اولان

فِشَانْ صاچيجى، سرپيجى اولان

فُشُرْدَه قَدَمْ ثابت قدم اهل ثبوت اولان

فُشُوْ دويلوب خلق اراسنده منتشر اولمق

فُشِىْ بمعناه ايضا

فَصّ يوزك قاشى كه طاسى انك ايچنه مجلنور وكميكك الديكى واويناق يرى وكتابك ويازينك سند ومبحث ومفصلى ومكتوب وانشالنك ظهريني آچمق

فِصَاحْ فصيح اولانلر فصاحت اهللرى

فَصَاحَتْ كلام آچق ومبين اولوب

لكنت وخطادن خالى وبرى اولمق

فصاحت پرداز فصاحت ايله ترتيب كلام ايدن

فصاد قان الموق فان چيقمق ايچون طمر اچمق

فصاد قان ايچى بربر

فصال ايرلمق وچوچق سوددن كسلمك

فصال آدمك اوصافنى وبالخصوص عوائبنى ذكر وتفصيل ايديجى اولان فصل ايديجى

فصائح فصيحه لر، فصيح اولان كلاملر

فصحاء فصيح اولان كمسنه لر فصاحت اهللرى

فصد قان الموق، قان چيقمق ايچون طمر اچمق

فصل ايكى نسنه نى بربرندن آيرمق وباطل ايله حق بينتى آيروب دعوالى حكم و قضا ايله انجامه كتورمك وبر آدمى دم ايتمك وبدنده كميكلرك التيرى وايكى نسنه نى بربرندن تفريق ايدن برده مقوله سى و كلام وكتابك بند ومبحثى ومقابله ايله بابك جزئى وموسمكه ياز وقيش وبهار وخريفدن عبارتدر وجزء قطعه

فصله ايرلمش اولان جزء

فصم قيرمق وبنا ييقلمق

فصوص فصلر يوزك تاشلرى و كلامك وكتابك بند ومبحث وفصللرى

فصول فصللر: قطعه لر جزئلر وموسملر

فصول اربعه سنه نك درت موسمى كه ياز وقيش وبهار وكوزدن عبارتدر

فصيح فصاحت صاحبى كلامى اچق ومبين اولوب لكنت وخطادن خالى اولان

فصيل سوددن يكى كسلمش اولان ولد

فض قيروب طاغتمق وطاغتق پراكنده نفر — وضر

فضاء كنيش وواسع اولان ميدان

فضاح رسوايلق، رذالت

فضاحه بمعنا، ايضا

فضاض ضرب اولنان نسنه دن قوپوب قرلايان قوپندى

فضاله برنسنه نك فضله سى وبقيه سى

فضائح فضیحتلر فضیح ورسوای اولان خصوصلر

فضائل فضیلتلر آدمك آدمدن تفوق کسب ایتدیکی اوصاف جمیله که علم وتقوی وصبر وثبوت وغیرهمدن عبارتدر

فضه کومش سیم

فضل کرم عنایت احسان جود علم هنر دانش وارتق زیاده تفاوت

فضلاء فاضللر فضل وفضیلت اهللری

فضله برنسنه نك آرتغی وبقیه سی

فضوح فضیح ورسوای ورذیل اولان

فضوح فضاحت ورسوایلق رذالت

فضول فضللر وحددن وظیفه دن خارج وافعال واقوال ناپسندیده عبث ومعناسز لایق

فضولی واعماله اشتغال ایدن بوش بوغاز احمق کمسنه ووظیفه سندن خارج ایشه بلا لزوم تشبث ایدیجی اولان وحقسز اوله رق فعله اخراج اولنان ایش

فضیح رذیل ورسوای اولان

فضیحه رذیل ورسوای اولان خصوص ورذالت رسوایلق

فضیل اهل فضیلت اولان سائردن اوصاف جمیله جهتیله فائق وسرفرازتر اولان

فضیله برنسنه نك سائر نسنه لره جمال وکمال ونفع وفائده جهتیله فائق ومرجح اولمسنه باعث اولان کیفیت

فطام چوجغی سوددن کسمك

فطانت ذهن اچقلغی که هر برنسنه یه چابك فهم وادراك اولنور

فطر ابتدا ایجاد ایتمك وبرشیئی انشا واحداث ایتمك وبرنسنه یه باشلامق

فطر اوروجلو اوروجنی بوزمق

عید الفطر رمضان عقبنده اولان شکر بیرامی

فطره خلق خلقت طبیعت یرادلش وعید الفطر صدقه سی

فطم چوجغی سوددن کسمك

فطن اکلامق ادراك ایتمك فهم ایتمك

فطن ذهنی آچق و زیرك وسریع الادراك اولان

فطنة ذهن آچقلغی وسرعت ادراك

فطون ذهنی آچق زیرك وسریع الادراك اولان

فطونة فطانت زیرکلك ذهن آچقلغی

فطیر مایه سز یاپلان اتمك

فطیم ممه دن وسوددن یکی کسلمش اولان

فطین فطنت وفطانت صاحبی زیرك اولان

فظاظ فظیظلر: خویراد وخشین کمسنه لر

فظاظ خویرادلق خشونت بدخویلق

فظاعة پك زیاده شنیع وکریه ورسوای اولمق

فظیظ خویراد وخشین و ناکس اولان

فظیع زیاده شنیع وکریه ورسوای اولان

فعال فعلر: عملر: کارلر

فعال یاپیجی: قیلیجی: ایشلیجی

فعل عمل: کار: ایش: وعلم صرف اصطلاحاتندن اولوب زمانه تعلق برله معنایه دلالت ایدر کلمه یه تسمیه اولنور

فعل اصم حروف اصلیهٔ ثلثه سندن ایکنجی واوچنجی حرفی حرف واحد اولان فعل

فعل ثلاثی اصلی اوچ حرفدن عبارت اولان فعل

فعل ثلاثی مزید فیه اصلی اوچ حرفدن عبارت اولوب بعده کندوسنه بر ویا زیاده حرف علاوه اولنمش فعل

فعل خماسی بش حرفدن عبارت اولان فعل

فعل رباعی اصلی درت حرفدن عبارت اولان فعل

فعل سالم حروف اصلیه سی بیننده واو وباء والف حرفلرندن هیچ بری بولنمیوب ایکنجی واوچنجی حرفلری دخی حرف واحد اولمیان فعل

فعل صحیح حروف اصلیه سی بیننده واو ایله یاء حرفلرندن بری بولنمیان فعل

فعل قياسى بناسى واشتقاقى قواعد صرفيه يه مطابق اولان فعل

فعل غير قياسى صرف قواعدينه غير مطابق اولان فعل

فعل ماضى كچمش زمانده وقوع بولمش عمله دلالت ايدن فعل

فعل متعدى فاعلى ومفعولى موجود اولان فعل

فعل واقع بمعناه ايضا

فعل غير متعدى وفعل لازم فاعلى اولوب مفعولى اولميان فعل

فعل مجرد ماضئ غائب مذكرنده حرف اصليه دن بشقه حرف بولنميان فعل

فعل مزيد فيه ماضى غائب مذكرنده حروف اصليه دن ماعدا بر ويا زياده حرف علاوه اولنمش فعل

فعل مضارع شمديكى زمانده ويا كله جك زمانده واقع اولان عمله دلالت ايدن فعل

فعل معروف وفعل معلوم عبارهده فاعلى بيان اولنان فعل

فعل مجهول عبارهده يالكز مفعولى بيان اولنور فاعلى مجهول قالان فعل

فعل معتل حروف اصليه سى بيننده واو ايله يا حرفلريندن بر ويا زياده حرف واقع اولان فعل

فعل معتل الفاء وفعل مثال بريجى حرف اصليسى واو وياء والف اولان فعل

فعل معتل العين وفعل اجوف وفعل ذو الثلاثة ايكنجى حرف اصليسى واو ياخود ياء اولان فعل

فعل معتل اللام وفعل ناقص وفعل ذو الاربعة اوچنجى حرف اصليسى واو وياخود ياء اولان فعل

فعل معتل اللام الثانى رباعى اولوب دردنجى حرف اصليسى واو وياخود ياء اولان فعل

فعل معتل الفاء واللام وفعل لفيف المفروق بريجى واوچنجى حرف اصليسى واو وياخود ياء اولان فعل

فعل معتل العين واللام وفعل لفيف المفروق ايكنجى ايله اوچنجى حرف اصليسى واو وياخود ياء حرفى اولان فعل

فعل مهموز حروف اصلیه سندن بری الف حرفی اولان فعل

فعل مهموز الفاء بر یعنی حرف اصلیسی الف حرفی اولان فعل

فعل مهموز اللام اوچنجی حرف اصلیسی الف حرفی اولان فعل

بالفعل حقیقتده و عن اصالة فی الواقع کرچکدن

فعلا فعل و عمل جهتیله

فعله فاعللر یاپیجیلر

فعلی فعله منسوب و متعلق اولان

فعلیة فعل اولمق فعللق حالی

فغافره فغفورلر چین پادشاهلری

فغان باغروب چاغروب امداد و امان استمك و باغروب چاغرمانك نداسی

فغفور چین پادشاهنك علم مشترکی

فغفوری چین پادشاهنه منسوب اولان و اسکی معدنلی چوملك کاری

فقار فقره لر اوکرغه کمیکلری

ذو الفقار حضرت علی رضی الله عنهك قلیجی اسمیدر

فقاهة فقیه اولمق علم شریعتده عالم اولمق

فقد موجود نسنه یی غائب ایتمك یاوی ایتمك کم ایتمك

فقدان و بولنمامق و زره ارامق مقام موجوده ایکن شیمدی بولنمامق و بولنمامق او زره برشی ارامق

فقر فقیرلك اموال و املاکدن کلیا محروم اولمق

فقراء فقیرلر مال ماللو و ملکلری اولمیانلر آدملر

فقره اوکرغه کمیکلرندن بر بوغوم کمیك و حکایه نقل روایت

فقس فاء حرفیله قسرکه قیاس اولنه دیمکدر کلمه سندن مرکب بر ترکیب عربیدر

فقس علی هذا بونه قیاس اولنه

فقط یالکز همان

فقم اغزك چکه سی زنخ

فقمان اغزك ایکی چکه سی

فقمین بمعناه ایضا

فقور فقرلر فقیرلکلر

فقوم بر مصلحت عظیم و مهم اولمق

فقه علم دین و شریعت که حقوق و فرائضه دائردر

فقهاء فقیهلر علم فقهده عالم اولانلر

فقید غائب و نابود اولان

فقیر هر درلو شیئه محتاج اولان مال و ملکی اصلا موجود اولمیان

فقیرانه فقیره لایق و یاراشق

فقیه علم فقه و شریعتده عالم اولان

فك بتشك و یاپشق نسنه یی

ايرمق وقول ازاد ايتمك ورهين قورتارمق واغزيز چكه‌سى زنخ

فَكِّ اَعْلى اوست چكه

فَكِّ اَسْفَل الت چكه

فَكاكْ رهين قورتارمق وقول ازاد ايتمك

فَكاهَه خوش طبع وبشوش ولطيفه‌جو اولمق

فَكاهَه لطيفه خوش آينده كلام مزاح

فَكَّه والفَكَّة برپارلاق يلدزك اسمى

فِكْر دوشنمك اعمال نظر ايتمك انديشه ايتمك

فِكْرَه بمعناه ايضاً

فِكْرمَنْد دوشونيجى فكرايديجى اولان

فَكِنْ افكن ابيجى اولان

فَكِنْدَه افكنده برطرفه اتلمش وبراغلمش اولان

فَكَنْدَه سَر باشنى صارقدوب شرم وحيا ايدر اولان

فَكَيْف فاء حرفيله كيف كه نصل ديمكدر كلمه‌سندن عبارت تركيب عربيدر اوليله ايسه نصل وبوصورتده نصل ديمكدر

فِكار مجروح پاره لو اولان

دِلفِكار قلبى وخاطرى مجروح ومتأثر اولان

فَلاة چول شنلكسز بيابان قحل

فَلاجَرَم فاء حرفى ولاجرم كلمه‌لرندن عبارت برتركيب عربيدر البته ومطلقا وهرحالده معناسنده در

فَلاحْ فوز وظفر وخير وراحت ورفاه وآسايش واطمئنانده دائم وباقى اولمق

حَىَّ عَلَى الفَلاحْ دى بقالم خير ونعيم ورفاه واطمئنانه موجب اولمه‌جق صلاته يتش

فَلّاحْ اهل فلاحت چفتجى

فِلاحَة چفتجيلك اكينجيلك وزراعت

فَلّاحانْ صپان كه طاشى تمغه مخصوص مشهور بر التدر

فَلاخُنْ بمعناه ايضاً

فَلاسِفَه فيلسوفلر: عالم وحكيم كمسنه‌لر

فَلاكَتْ بلا: داهيه: بدبخت

فِلانْ هرقنغى برى

فِلانِستانْ هرقنغى معلوم اولان ديار

فَلْج بولوب ايكى پاره ايتمك وفوز وظفر بولمق وبرعلت اسميدر كه بدنك نصفى

وفات ایتمش کبی اولور

فِلَذ فلذه لر جکر پاره لری

فِلَذَه جکرك بر پارچه سی

فَلِذٰلِك و بو سببدن ناشی معناسنده فاء ولام حرفله و ذلك لفظندن عبارت بر ترکیب عربیدر

فِلِزّ بردن جیقوب حالا قالب اولمامش معدن

فِلِزّات معدنیات معدنلری

فِلِزّی فلزه منسوب اولان معدنی اولان

فَلس اقجه تعبیر اولنان سکه و بالق پولی

فِلِسطین قدس شریف ایالتی که مقدم یهود طائفه سنك وطنی ایدی

فَلسَفه علم حکمت طبیعیه والهیه

فُلفُل بیبر تسمیه اولنان بهار

فَلق یارمق = دونیم ایتمك ایکی پاره ایتمك

فَلَق صباح ایدنلغی وایکی دیه اراسنده اولان دوز وواسع دره

فُلك کمی = سفینه = کشتی

فَلَك کوك یوزی وطالع بخت قدر وحکمای قدما وهمکرا اوزره زجاجدن زیاده شفاف والماسندن زیاده سرت و سخت اولوب سبعهٔ سیاره دن برکوکبی حاصل اولهرق دائما دوران ایدر بر هیئت کرویة الشکل شول وجمله که مذکور فلکلر بر بری ایچنده صوغانك طبقه لری مثللو استیف وکندو ذاتلرنده مجبول بر قوت دوریه لری واقع اولمغله سیارهٔ مرقومه نك حرکتنه وسکزنجی فلك دخی کواکب ثابته نك حرکتنه وطقوزنجی فلك جمله فلکلرك حرکتلرینه باعث اولیورایمش ایمدی مذکور قول اوزره برنجی فلکه فلكِ قمر وایکنجی فلکه فلكِ عُطارِد واوچنجی یه فلكِ زُهَرَه و دردنجی یه فلكِ شمس و بشنجی یه فلكِ مِرّیخ و التنجی یه فلكِ مُشتَری و یدنجی یه فلكِ زُحَل وسکزنجی یه فلكِ ثوابت وفلكُ البُروج وطقوزنجی یه فلكِ اطلس وفلكُ الافلاك وفلكِ اعلی وفلكِ اعظم تسمیه اولنور لکن بو قول کلیاً بطلانی مشهور اولمشدر

فلك زده: درد و صیقندی یه مبتلا اولان

فلك سیر: سیر و حركتی فلك كبی سریع اولان

فلكی: فلكه منسوب و متعلق اولان

فلوات: فلاتلر؛ چوللر؛ بیابانلر

فلوس: فلسلر؛ اقچه لر و بالق پولری

فلهذا: و بو سببدن معناسنده فاء و لام حرفلری و هذا كلمه سندن عبارت بر تركیب عربیدر

فم: اغز؛ دهن

فموی: اغزه منسوب و متعلق اولان

فنی: بمعناه ایضا

فن: علمه مربوط و منوط اولان صنعت و درلو؛ چشید نوع صنف و كونه و حیله خدعه و اعاج دالی شاخ درخت

فناء: یوق اولمق؛ زوال بولمق

فناء: خانه اوكنده اولان آچق حولو میدان

فناپذیر: فنا بولیجی اولان دائم و باقی اولمیان و بوزلمش فنا بولمش اولان

(فنان): موم و امثالنی دوزكاردن محافظه یه مخصوص شفاف براورلی

(فنجان): قهوه ایچمكه مستعمل كچوك چناق

فند: مكر حیله؛ ودلك؛ دسیسه خدعه

(فندق): معلوم بر میوه و طوب كله سی و تفنك قورشونی و منجنیق دانه سی

فنون: فنلر؛ علمه مربوط صنعتلر و درلو لر چشیدلر

فواتح: فاتحه لر؛ دعالر و مقدمه لر

فواحش: فاحش اولان خصوصلر

فواخر: فاخر و ذی قیمت اولان نسنه لر

فؤاد: قلب؛ یورك؛ دل

فوارة: فسقیه كه اندن بوقاری صوجرییه رق صو چیقار فشقرر

فوارد: سیجه اتلر؛ واركك دوملر

فوارس: فارسلر اتلولر سوارلر

فوارع: طاغ دپه لری

فوارغ: فارغ و بوش اولانلر

فواشی: بیابانده اوتلایان قویونلر و كچی و دابه مقوله سی

فواضل: فضللر؛ كرملر؛ عنایتلر

فواق: انجقرمق؛ انجقرق و جان چیقمق

فواكه فاكهه لر؛ ميوه لر؛ يمشلر

فوائح كوزل قوقولو فائحه لر

فوائد فائده لر؛ منفعتلر

فوت بردنجى اله كچمامك اوزره صاوشوب غائب اولمق وبالجمله غائب ايتمك واولمك وفات ايتمك

(فوته) آدمك يا كوملكندن اشاغيسى اورته جك چاركوشه بزكه اولوجمله بله قوشانيلور

فوتى فوت اولان آدمك مالى

فوج كروه جماعت؛ بلوك طاقم

فوحان كوزل قوقو قوقوب بايلمق وقان آقمق

فور عجله ؛ سرعت

على الفور سرعت ايله عجله ايله بردن بره

فورا فورو سرعت وعجله ايله

فوران صو وقان معقوله سى فشقرمق

فوره فشقرمق؛ وطاغك يوكسك صرف

فوز قورقو وشبهه وتهلكه دن قورتلوب مأموله و مقصوده وصول بولمق

فوق برنسنه نك اوست طرفى

فوق اوستنده اوزرنده

فوق العاده عادتدن زياده

فوقانى اوست طرفنده اولان ونقطه سى اوست طرفنده اولان

فوقيه عالى وبالاتر اولمق

فولك فاللرى يوم طوتملرى

فولاذ بولاد وچلك دينلان معدن

فهارس فهرستلر كتاب فهرستلرى

فهام ذكى وذهين وزيرك اولان

فهامة اكلامق وذكى وذهين وزيرك اولمق

فهرس بركتابده اولان ماده لرك دفتر اساميسى

فهرست بمعناه ايضا

فهم اكلامق ذهن ايله ادراك ايتمك

فهميده اكلاشلمش اولان

فهو بواسيه معناسنده فاء حرفيله هو كلمه سندن عبارت برتركيب عربيدر

فهوم فهملر ذهن ايله ادراك ايتمه لر

فهه قابنجى كوركى

فهيم ذكى وذهين وزيرك اولان

فی: ایچنده ایچنه دراوزرده ودائر مدار وبهرینه هربرینه معنالرنده حرف جر عربیدر

فی الاصل: اصلنده

فی الاول: اولنده

فی الجمله: حاصل کلام اوزره

فی الحال: درعقب

فی الحقیقه: حقیقتده

فی الامر: بوامرده

فی الواقع: واقع اولدیغی اوزره

فی نفس الامر: حقیقتده فی الحقیقه

فیء: محاربه ده عسکره دشمندن النان مال غنیمت

فیات: نسنه لرك بهرینه بهالری

فئات: فئلر عسکر جماعتلری اردولر

فیاض: فیض وبرکت وبوللق ویریجی الله تعالی حضرتلری صوو چشمه کبی آقوب بول اولمق

فیاف: فیفلر صوسز چول بیابان

فیافی: فیفالر صوسز چول بیابانلر

فیاله: رای وذهن وفکرك ضعف وسخافتی

فئه: گروه جماعت طائفه عسکر یه اردو

فیحاء: بیوك وواسع اولان قوناق

فئتین: ایکی قوناق ایکی اردو

فیروز: مظفر منصور غالب ونائل مطلب اولان ومیمنتلو سعید بختلو اولان وظفر نصرت غلبه

فیروزبخت: میمنتلو سعید نیکبخت اولان

فیروزج: پیروزه دینلان جوهرکه کوك کبی مائی رنك اولور

فیروزروز: ایام وروزکاری برظفر وفیروز اولان

فیروزمند: غالب ومظفر ومنصور اولان

فیروزمندی: غلبه ظفر نصرت

فیروزه: کوك کبی مائی رنك برجوهرك اسمی

فیروزه فام: فیروزه کبی مائی رنك اولان

فیروزی: غالب ومظفر اولان وسعید ومیمون اولان

فیصل: حق ایله باطلی فرق وتمیز ایتمك اوزره

اولان حكم و قضاء فصل وايكي شي بينني ايرمق

فيض بركت بوللق وشان شهرت واحسان كرم فضل وعلم ياخود مسند ورتبه جميله آدمك ايلرولمسي

فيضان كثرت بولوب طاشمق

فيض بخش بخشندهٔ فيض فيض ويريجي اولان

فيض رسان فيض ايرشديريجي اولان

فيضوضه كثرت بولوب طاشمق

فيظ اولمك وفات ايتمك تسليم روح ايتمك

فيظان بمعناه ايضا

فيف صوسز چول بيابان

فيفاء بمعناه ايضا

فيل معلوم بيوك خرطوملو حيوان

داء الفيل برمرض اسميدركه انسانك اعضاى بدني بيويوب فيل اعضاسنه مماثل اولور

ناب الفيل فيل ديشي

فيلبان فيل تمار ايدن سايس ويا كزدروب ادارة ايدن كمسنه

فيله فيللر

فيلخانه فيل آخوري

فيلسوف علم حكمتي مشغوليت ايدنوب حقيقت طبيعيه يي تفحص ايدن عالم آدم

فيلكون اوقلاغي كه آنكله خمير آچيلور

فيما شول نسنه ايچنده معناسنده في ايله ما كلمه لرندن عبارت تركيب عربيدر

فيما بعد من بعد بوندنصكره

فيوض فيضلر عنايتلر كرملر

فيوضات بمعناه ايضا

فيوظ اولمك وفات ايتمك

فيوف فيفلر صوسز چول بيابانلر

فيول فيللر

فيوله ذهن وفكر ضعفي سخافت رأي

فيه انك ايچنده وآنك ايچنده واكاداثر

منازع فيه اكاداثر منازعه واقع اولان

ما نحن فيه حالا اكاداثر بزم مباحثه ايتديكمز خصوص

فيها بمعناه ايضا

فيهم انلر ايچنده انلر ايچنده

فيهما اول ايكي شي ايچنده ويا ايچنده

فيئه رجوع ايتمك كيرو دونمك

فاثور: شدت حرارت ساكن اولمش صو

فاثور: لكن طشت طعام تبسيسی جناق قواطه

فاجام: اوزم خرما وسائر ميوه لر دوشورلدكدنصكره جابجا قلان بقيه دركه بتاق تعبير ايدرلر

فاجور: نهايت كناه وعصيانده منهمك وزناكار اولان

فادح: بانزهير تعبير اولنان حجرك معدنى

فاز: اسنمه وخميازه

فاوانيا: كلنجك چيچكى وآيو كلى وآيو فوقى يعنى ديتور

فت: قيرمق؛ كسر ايتمك

فتت: صنمش وپاره لنمش

فتيق: دولكر؛ نجار

فج: ناپخته كوزلجه پشمامش اولان ميوه لركه چيك وخام ديرلر

فج: صارقق دود اقلى

فجناج: چوق سويلر اولان هرنسنه ايچى

فحس: دليله الين يلامق

فحام: كومرجى

فخ: فاق؛ قپان؛ روزاق

فخيخ: اويقوليجنده خورلامق وچاغرمق

فخاز: بالچقدن دوزيلان چناق وچستی وبرداق

فدخ: بركسنه يى زياده بورجه قويمق وآغرايشه كرفتار ايتمك

فدر: عقلسز احمق ضعيف عاجز اولان

فراء: كوركجى

فرائق: بسديل وكوفتركه شيره دن ويكمزدن ايدرلر

فرث: چكرى پاره پاره ايتمك وخرما چكردكينك قابن صويمق وآت ترسی

فرفخ: سميزاوتى بقلة الحمقاء

فزر: قان الدرمق فصد كبی

فزك: باشك تپه سی فرق سرز

فزه: بليد؛ مردار؛ قبيح چركين اولان

فشر: كرك بدنده كرك اثوابده

اولان کبر و وسخ
فُساءٌ اوصورمق: یللنمك
فسیخ چاجتی البنه کیرمیان کشی
فَشّ ابرتمك سود صاغمق چقرمق
فُشاغ صرماشق اوتی
فشوق قیرمق: کسرا تمك
فَصِیّه طارلقدن و بلادن خلاص اولمق
فَضیض طاتلو صو ماء عذب
فَضغ صیقمق چیقارمق الموق
فَضیغ قورقولو لسنه
فُطور اورچ چاجق لسنه ویرا تمق یارمق وایکی یاره مغله قاشیمق
فِطیس بیوك چکیجه مطرقه عظیمه
فَظّ غلیظ: کریه الخلق اولان
فظیظ منی: ماء فحل
فغفغی قیون چوبانی
فَغامَه طلوا اولمق
فَغَند صیچرامق: آتیلمق
فغاك احمق: خبیث النفس حرامزاده ناخلف اولان
فَغَم حریص اولمق
فغد بش پارمق ونك تخمی
فقوس خیار: فقاء کبی

فکانه سقط: دوشولك
فَکِز اوجاق و فرون وکلخنلرده تتون چیقاجق موضع که تنوننك تعبیر ایدرلر
فُلّ فلج یوزندن اولان کدلك
فِلّ یغمور یاغمدیغی سبیله اوتی بتمیان یری
فَلْسَنه انسزلق: فجاة: طارلق
فِلاد غث: فائده سز اولان
فَلج قپو باغی که فرنکی وکلید وسورمه و زنجیر کبیلر
فَنج قاسغی یاربق آدمه دینور
فَنَخ صوبی یحرکن قانمادن واز کچمك
فَنْدیره بیوك طاش صخرة عظیمه
فَنجا استمه کلمزدن اول بدنه عارض اولان استمك وکرنمك وکوشکلك وقیللرقبارمق حالی
فُوران فز باد عظیم
فوکان بوزه
فُوم بغدای: حنطه
فَهاهة یورلمق: عاجز اولمق
فَهد پارس: تازی: آوکلبی
فِهل بون: یابوان
فیار شغل: عمل: ایش: کوج
فیلوق ایبك قوردی دود القز

باب قاف

ق اشبو حرف قاف تركيب حروف عثمانيه ده يكرمى دردنجى حرف اولوب حسابه دائر كتب ورسائلده يوز عددينه اشارتدر

قاآن چين پادشاهنك لقبى

قاب پاپك قبضه سيله كوشه سى ارالغى كه هر پايده ايكى قاب اولوب مقدار

قاب قوسين ايكى ياى مقداريدر

قابض قبض ايديجى اخذ وتحصيل ايديجى اولان

قابض ارواح انسان روحلرينى قبض ايديجى اولان عزرائيل عليه السلام وانقباض ويريجى وشنه نك اجزاسنى صيقوب طوب ايديجى اولان وحيوانك معده سيله بغرصقلرينى صيقوب ادرار واسهالنى دفع ومنع ايديجى اولان

قابل قبول ايديجى وممكن اولان واوكده ايلروده اولان ايلروكى ايلروده كى وايرته اولان وحضرت آدم ابو البشر عليه السلامك بيوك اوغلى كه هابيلى قتل ايتمشدر

عام قابل ايرته سنه سى ايرتسى ييل

قابله ابه قادين

قابليه قابلق ؛ مكنت ؛ قدرت اقتدار وحملكلك قبول ايتمك واستعداد مستعد اولمق

قاتل قتل ايديجى اولدريجى آدم اولدرمش اولان

قادة قائدلر ؛ سرعسكرلر

قادح قدح ومذمت ايديجى اولان

قادر صاحب قدرت اولان مقتدر اولان

قادم قدوم ايديجى سفردن كلوب برمحله وصول بولنجى اولان

قادمه مقدمة الجيش اردونك قره غولى

قارعه قيامت ؛ بعث ؛ آفت ؛ بلا داهيه ومضرتدن امين اولمق ايچون قرائت اولنان آيت كريمه

قارئ قرائت ايديجى اوقويجى اولان

قارى قريه اهالیسندن اولان ادم

قاسز زوراكى ايشلديجى اولان

قاسر حكمى عذر قبول ايتمز اولان امر وفرمان

قاسم تقسيم ايديجى اولان

قاسى طاش كبى بك اوقاتى اولان وقلب وزبون اولان

قاصد برنسنه‌يه طوغرى قصد ايله توجه ايدن وساعى ساده خبرجى

قاصر قصورى اولوب اكسك وكوتاه اولان

قاصرات الطرف قاصرة الطرفلر يعنى كندو قوجه سندن بشقه اوه باقمز اولان اهل عصمت نسوان وباجنت حوريلرى

قاصف كورلديلوسس ايدر اولان

قاصم قيريجى؛ ازيجى وفالديجى اولان

قاصى اوزاق؛ ايراق؛ بعيد اولان

قاضوى قاضى‌يه منسوب ومتعلق اولان

قاضى دعوالرده حكم وقضا ايدن افندى

قاضى العسكر اردو قاضيسى وشيخ الاسلام افنديدن برر تبه اشاغى اولان افندى

قاضى الحاجات عبادك حوايجنى ويرر اولان الله ذو الجلال حضرتلرى

قاضبه اولوم؛ موت؛ وفات

قاطبه هب هپسى جمله جميع

قاطبة اصلا وقطعا؛ هيچ

قاطع قطع ايديجى كسيجى اولان وهندسه اصطلاحاتندن مركز دائره ايله قوسك بر نهايتندن اخراج اولنمش خط مماسه منتهى اولان خط مستقيمه اطلاق اولنور

قائم قاطع قوسك تمامنك قاطعى

قاطع الطريق يول كسيجى رباندوط

قاطن مقيم ومتمكن ومتوطن اولان برمحلك اهالى وسكنه‌سندن اولان

قاعه خانه‌نك حولوسى ميدانى

قاعد قعود ايديجى وطوريجى اولان

قاعده برنسنه‌نك وقوعنه شرط ودستور اولان خصوص ومذكور خصوصك بيانى وبرنسنه تملى

واساسی وهندسه اصطلاحاتندن اولوب مثلثك ضلعلرندن كندوسی اوزرینه عمود اخراج اولنان ضلع

قاف حروف عثمانیه دن یكرمی دردنجی حرفك اسمی ومجهول المكان مشهور برطاغك دخی اسمی

قافله كاربان برلكده كیدن یولجیلر جماعتی

ف **قافله سالار** كاربان باشی كاربان رأسی

قافی قافیه برینه اویوب آردنجه كیدر بیتك آخرنده اولان حرف ساكندن مقدم اولان حرف ساكنه وارنجه بیتك آخرنده بولنان حروف ایله مذكور حرف ساكندن مقدم اولان حرف متحركك حركه سندن عبارت اولان هیئت

قافیه سنج قافیه دوزیجی شاعر اولان آدم

(قاقله) مارالندن برنوع كوزل قوقولو تخم

ف **قاقم** برنوع مقبول بیاض كورك

قال سوز كفتكو لقردی

قالب شكل مخصوص ویرمك ایچون نسنه دوكلوب یاخود صیقلوب یاخود كرلوب تطبیق اولندیغی هیئت

قالع قلع ایدیجی كوكدن قوپاریجی اولان

قالیچه كلیم جنسندن برنوع قماش

قامه آدمك بویی كه ایاقده طوغری طوردقده یوكسكلكی دیمكدر

قامع قمع ایدیجی مقهور وذلیل ایلیجی اولان

قاموس دكز بحر دریا

قانت قنوت ایدیجی طاعت وعبادت ایدیجی اولان

قانط قنوط نومید وناامید اولان

قانع قناعت ایدیجی رزق مقدرینه راضی اولوب زیاده یه طلبكار اولمیان

قانون افعال وحركات اجراسنه دستور وضابط اولان خصوص ودولت وجماهیر سائره نك اداره سی ایچون ترتیب اولنان دستور وضابطه وبرصوی چالغینك اسمی

قانوننامه قانون مجموعه سی اركان كتاب

قانونی قانونه منسوب ومتعلق اولان وقانون ترتیب ایدیجی قانونجی اولان

قاهر قهر وزور وقوت ایله غالب اولیجی اولان

قاهره وَالقاهره مصرده یارینك محل حکومتی

قائد سرعسکر، سپهسالار

قائل برقولی سویلیجی اولان ودعوایی تسلیم ایدوب راضی اولان و خشنود وقانع راضی اولان

قائم ایاقده اولان وموجود اولان وباقی اولان ودوام ایدن مداومت ایدن

قائم مقام بر وزیرك یرینه موقتا مأمور اولان ذات وعسکر الایندن رتبه جه ایکنجی اولان ضابط

قائمه برنوع مکتوب وحجت که بیوك کاغد اوزرینه تحریر اولنور وسهم جنسندن برنوع کذشته لرایجه سندی

زاویهٔ قائمه هندسه اصطلاحاتندن اولوب اچقلغی طقسان درجه اولان زاویه یه دینور

ف **قبا** قفتان، لباس، جامه روبا

قباب قبه کر وکمرلر

ف **قباچه** استاره دینلان برنوع لباس

قباح قبیح وکریه چرکین اولنلر

قباحه قبیح وزشت وچرکین اولمق وناسزا ویاقشمز اولان فعل وعمل

قباطی قبطیلر، مصرده یارینك قدیم اهالیسی وبونلرك نسللرندن اولان آدملر وچنکانه لر

قبال کتابك برنسخه سنی دیکر نسخه یه تطبیق ومقابله ایتمك

قباله التزام تمسکی

قباله ایه لك ایتمك

قبان دینلان بیوك ترازو

قبائح قبیحه لر، قبیح وناسزا اولان افعال

قبائل قبیله لر، بر بیدرك ذرّیتندن منشعب اولان جماعتلر

قبات قبه لر، کمرلر

قبّه مجوف ونصف کره شکلنده اولان بنا سقفی وکمر

قبح زشت وکریه وچرکین وناسزا اولمق

قبحيات نسنه‌نك يرامز اولان كيفياتى

قبر مزار كه ادمى آدم دفن اولنور

قبرستان مزارلق اولان محل

قبرگاه بمعناه ايضاً

قبض پنجه ايله الق واخذ ايتمك تحصيل ايتمك وطوتوب ضبط ايتمك وصيقمق ومعده ايله ماعرضاغك ادرار و اسهاليني منع ايتمك

قبضه قليجك الده طوتله جق طرفى وبراوج وبرپنجه طوليسى وپنجه يد الـ

قبطى مصرده يارينك قديم اهاليسندن اولان آدم وچنگانه طائفه‌سندن اولان آدم واسكى مصر لسانى

قبل زمان جهتيله اوّلا اوله‌رق

قبل الزمان وقتندن اول

قبل الزوال اويله دن اول

قبل الوصول وصولدن اول

قُبُل اركككك ذكرى ونسوانك فرجى

قِبَل حضور برنسنه‌نك قارشوسى

قبله نمازده توجه اولنان سمت وجنوب دينور وجهت وجنوبدن اسان روزگار

قُبْلَه اوپيش ؛ بوسه

قبلتين ايكى قبله كه برى قدس شريف وديگرى مكه مكرمه ده واقع كعبه در

قبله‌گاه قبله اولان محل

قبله‌نما قبله‌نك سمتنى كوسترمكه مناسب برآلت

قبله‌نما بمعناه ايضاً

قبوح زشت وچركين وناسزا اولمق

قبور قبر لر ؛ مزارلر

قبول تكليف اولنان نسنه‌يى رد ايتميوب اخذ ايتمك وباد صبا پويراز روزگارى وحسن جمال بشاشت طلاقت

قبيح چركين ويا قشمز اولان ناسزا اولان

قبيحه ياقشمز وناسزا اولان خصوص

قتر جانب ناحيه طرف الكا

قبيله بربدرك ذريتندن متشعب اولان جماعت

قتال جنك محاربه غوغا مقاتله

قتّال قتل ايديجى اولدريجى قاتل

قتال قاتلر؛ اولدريجيلر

قتل اولدرمك هلاك ايتمك

قتلاء قتيلر؛ قتل اولنمش كمسنه لر

قتله اولدرش اولدرمنك هيئتى

قتلگاه قتلك محلى اولان يـر

قتلى قتله مستحق اولان كمسنه

قتور اهل وعيالنك معاشنى بلا موجب طار ايلجى اولان بخيل وناكس كسنه

قتور خسيسلك وبخلى سببيله اهل وعيالنه معاش جهتيله بلاضروره مضايقه حس ايتدرمك

قتيل قتل اولنمش اولدرلمش كمسنه

قحامه اختيار كسنه نك يك قوجه لغى

قحبه روسبى فاحشه زانيه

قحط يغمور ياغمامغله قوراق وقيتلق اولمق

قحطسالى قوراق وقيتلق اولان سنه

قحمه بلاملاحظه برايشه بوروليش ايتمك

قحوط قوراق وقيتلقدن صيقندى چكمك

قحوم يك قوجه مش فانى اولان كمسنه

قحوم بلاملاحظه برايشه يوروليش ايتمك

قحومه پيرفانينك يك قوجه لغى

قد انسانك بدنك بوى وقامتى واندامى وقامجى قرباج وقايش صريم

قداح قدحلر؛ صوقابلرى

قداحه قدحجيلك صنعتى

قداحه چاقمق طاشى

قدام اولك؛ پيش؛ ايلروطرفى وقادملر سفردن خانه يه واصل اولان كمسنه لر

قدامه زمان جهتيله اسكى وقديم اولمق

قدوه قدوت اقتدا اولنه جق آدم

قدح سوكوب صايمق برينك عرضنه وناموسنه دخل وطعن ايتمك

قدح صو وشراب ايچمكده مستعمل برنوع قاب

ذرين قدح برچيچك اسمى

قدر تاب؛ طاقت؛ اقتدار قدرت ومقدار؛ مبلغ و اعتبار حيثيت وحق تعالى

طرفندن تقدير و تقسيم اولنان رزق و معيشت ومقدورات سائره

قَدَرْ حق تعالى طرفندن حكم وقضا و تقدير و تقسيم اولنان معاش ولواحقى اولان خصوصيات

قدِرْ چوملك • تنجره

قدرْبخش سنه لرك وادملرك قدر واعتبارلرينه سبب اولان

قُدْرَةْ برسي ياپمسنه كوجى ايتمك • تاب • طاقت • قدرت اقتدار وجناب حقك هرشيئه مقتدر اولمسي

يدِقُدرَتْ جناب حقك مطلقا قدرتى

قُدْرَتى حق تعاليك قدرتيله ميدانه كلوب موجود اولان • قدرته منسوب ومتعلق اولان

قَدَرْدانْ برنسنه نك قدر وحيثيتى بلوب اكا كوره معامله ايدر اولان

قَدَرْدانى قدر وحيثيت بلمك

قدرشناس هركسك قدر وحيثيتى بلوب موجبنجه عمل ايدر اولان

قَدْرشناسى هركسك قدر وحيثيتى بلمك

قُدُسْ پاكلك • طهارت نظافت

قُدُسْ شريف بريّة الشامده عكا ايالتنده واقع بلده مباركه كه قبلهٔ اولاى مسلمين ايدى

رُوحُ القُدُسْ حضرت جبريل عليه السلام

خَطِيرةُ القُدُسْ جنت نعيم

قَدُّسْ مقدس ومبارك ومنزه اولسون معناسنده دعادر

قَدَّسْ مقدّس ومبارك ومنزه ايلسون معناسنده دعادر

قُدْسِى قدسه يعنى كناه وعوائب ونقائصدن پاك ومطهر اولمقحالنه ياخود حضرت جبريله ويا بالواسطه حق جل وسبحانه حضرتلرينه منسوب ومتعلق اولان

قُدْسِيانْ ملئكه كروهى ملكلر

قُدْسِيَه كناه وعيوب ونقائصدن خالى ومنزه اولمق وحضرت جبريل ويا بالواسطه الله تعالى حضرتلرينه منسوب اولمق

قَدْكَشيدَه بوى وبروب اوزامش اولان

قِدَمْ زمان جهتيله اسكى وچوقدن اولمق وزمان جهتيله بلا

ابتدا موجود اولوب ازلی اولمق

قَدَمْ اياق: پا: پای ونصف ارشون كه اون ایكی پرمق مقدارنده اولان بعد طولانیدر

ثَبْتَ قَدَمْ خیرنیاتندن فراغت ورجوع ایتمیوب اقدام وثبوت واصرار ایدر اولان

قِدَمْ زمان جهتیله اسكی و یا رتبه جهتیله رفیع و متفوق اولمق وزمان جهتیله بلا ابتدا موجود اولمق

قُدَمَاءْ قدیم زمانلرده دنیایه كلمش اولان آدملر

قُدْمَانْ قدوم: ورود: وصول

قَدَمْ بُوسی اياق اوپمك رسمی

قِدَامَه نردبان پاصامغی

قَدَمْ نِهْ اياق باصیجی وضع قدم ایدیجی

قَدَمْنِهَادَه اياق باصمش اولان

قِدَامِيَّة رتبه وفضیلت جهتیله متفوق اولمق

قِدْوَه اویوب: امتثال واقتدا اولنه جق كمسنه

قُدُوحْ قدحلر: صو قابلری

قُدُورْ قدرلر: چوملكلر، تنجره لر

قُدُورَة قدرت: اقتدار: تاب طاقت

قُدُّوسْ شائبهٔ نقائصدن پاك ومنزه اولان حق جل وسبحانه تعالی حضرتلری

قُدُومْ یولدن برمحله واصل اولوب كلمك

قُدُومِيَّه پادشاه ووزرا یولدن برمحله واصل اولنجه اهالی طرفندن عرض عبودیت سیاقنده تقدیم اولنان پیشكش

قَدِیدْ كونشده قورودلمش اولان وبصدرمه دینلان اتكه ثلیم دلیم كسلوب كونشده وهواده قورودلور

قَدَسْ بالجمله مراد اولنان خصوصلرك اجراسنه مقتدر و یاور اولان حق جل وسبحانه حضرتلری

قَدِیمْ اسكی چوقدن اولان وزمان جهتیله ابتداسی اولمیوب دائما موجود اولمش اولان

قَذَرْ مردار ونجس اولمق مردارلق

قَذِرْ مردار: نجس اولان

قَذَعْ ادب وحیادن خارج فاحش وناسزا سوز

قَذَف اهل عرضه نا تونه تهمت زنا ایله بهتان ایتمك

قَذُور هردرلو فواحش ومحل تهمتدن قاچنوب مجانبت ایدن خاتون وبدخوولج مشرب اولمغله ناس ایله اختلاط ومعاشرت ایمیان كمسنه

ق ر

قَرّ انسانك كوزینك آیدین اولمسی

قُرَّةُ عَین كوزك آیدین اولمسی

قُرآء قریه‌لر كویلر قصبه‌لر

قُرّاء قارئلر قرآن معظمی قرائت ایدنلر

قِرآئة یازی ومكتوب وبالخصوص قرآن عظیم اوقومق

قَرابَة ایكی كشی بینده اولان خصملق ویقینلق ونسبت

قَرابین قربانلر تشكرًا ذبح اولنان حیوانلر

قَرار كتموب قالمق وساكن اولمق ودكشمیوب حالی وزره قالمق وقالنان وساكن اولنان محل قرارگاه واضطراب خاطردن خالی اولوب سوده‌دل اولمق

ف

بَرْقَرار بلا زوال وبلا تغیر دوام وبقا اوزره اولان

بی‌قَرار مضطرب راحتسز اولان ودوام وبقا وثبوتدن خالی اولان

دُوزَخ قَرار مسكن ومأواسی جهنمده اولان اهل نار اولان

مَعْدَلَتْ‌قَرار معدلتك كویا كه مسكن ومأواسی اولوب عادل ومنصف اولان

قَرارْدادَن قرار ویرلمش مقرر اولان

قَرارْدادَه بمعناه ایضا

قَرارْداشْت قرار بولمش قرار ویرلمش اولان

قَرارْگاه محل آرام وقرار وسكون اولنان محل

قَرارْگیر قرار بولمش قرار ویرلمش مقرر اولان

قَراصْیاء كرازدینلان میوه قراصیا

قَراصْیاءِ حامِض ویشنه

قِراض مقارضه ومضاربه دینلان معامله كه بر آدم دیكر بر كمسنه‌یه تجارت ایلمك ایچون سرمایه ویروب تجارتلرده ضرر ایلدكلرنده بو ضرر سرمایه‌دن چیقوب وفائده اولورایسه مذكور وفائده قول اولنان وجهله بای اولنمق شرطیله عقد اولنان اورتاقلقدن عبارتدر

قُرَاضَه کسندی قیرقندی

قِرَاط جواهر مقوله سنی وزن ایچون قویومجیلر بیننده مستعمل خفیف بر وزنك اسمی قیراط

قَرَاطِیس قرطاسلر؛ کاغدلر

قَرَاطِیط قیراطلر قیراط دینلان وزنلر

قُرْآن خاتم الانبیاء محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه من طرف الله نازل اولان کتاب مبین

قِرَان مقارنت یقینلق وکواکب سیاره دن ایکی یلدزلك برج واحدده مجتمع اولمسی

صاحبِ قِرَان صاحب سعادت و نیکبخت اولان پادشاه کویاکه سعدین تسمیه اولنان زهره ایله مشتری یلدزلرینك قرانِ سعادت انجامنه صاحب ومالك اولمشدر

قُرْآنِی قرآن کریمه منسوب ومتعلق اولان

قَرَاوُل قراغول که دشمنك حیله سندن امین اولمق ایچون اردو اطرافنه مأمور اولور

قِرَائَة یازی ومکتوب باخصوص قرآن عظیم اوقومق

قَرَائِن قرینه لر؛ بربرینه یقین اولان نسنه لر ویقینلق ومشابهت سبیله قیاس اولنان خصوصلر

قُرْب یقین اولمق؛ بعید اولمامق

قُرَبَاء قریبلر؛ اقربا؛ خصملر

قِرَبَات قربه لر سقانك صو قربه لری

قُرْبَان یقین اولمق ویقلاشمق یناشمق ومجامعه ایتمك وتشکر ایچون بوغازلنان حیوان وقریبلر خصم اقربا وجماع معامله زوجیه

قِرْبَه سقانك صو طاشیمق ایچون استعمال ایتدیکی بیوك کوسله صوقابی

قُرْبَه یقینلق قریبلق؛ ورحم جهتیله اولان یقینلق خصملق

قُرْبَة قریبلق؛ یقین اولمقلق

قُرَّه صوغوق

قُرَّةُ العَیْن وَقُرَّةُ العُیُون کوزلك آیدین اولمسی

قَرَحْ یاره لمك جرح ایتمك وجرح؛ یاره

قَرْحَه جرح؛ چبان

قِرْدْ میمون ویوزینه دینلان حیوان

قَرَدْ عجزدن ناشی سکوت ایتمك

قَرْدْ ایلمش کوکه بکزر اولان صغیر بلوطلر

قُرْصْ کوزل قوقو ایچون عود اغاجی وعنبر واخر کونه نسنه‌لردن ترکیب اولنوب مدور ویصی شکلده ترتیب وبعضاً لوله ده وبعضاً بخوردانده یاقلان نسنه

قُرْصِ شَمْش کونشك جرمی ودائره‌سی

قُرْصَانْ اتمکك برکولجه‌سی ویا بر صمونی

قُرْصَه بمعناه ایضاً

قَرْصْ اودوبج ویرمك واوطوبج المق

قُرْطْ کوپه دینلان زینت که نساطائفه‌سی قولاقلرینه طاقرلر

قِرْطَاسْ کاغدکه یازی ایچون استعمال اولنور

قِرْطَاسِی کاغددن عبارت اولان وکاغدجی بازرکان

قُرْطَه قرطلر ؛ کوپه‌لر

قَرَعْ قبوچالمق ؛ دق ایتمك

قُرْعَه برآدم قسمتنی آکلامق ایچون فال اتمق وفال باقمق وبونلرا مثالی معامله

قِرْق قبوق که نسنه‌نك طبیعی طرفیدر

قِرْقِرْطِیَبَه دارچین دینلان بهار

قِرْق صوی ؛ نسب ؛ اصل وعادت ؛ آیین ؛ داب

قَرْنْ بوینوزکه بعض حیوانك باشلرنده حاصل اولور وکونشك اوست محیط کناری وبرقومك سید وسروری اولان کمسنه وادمك یاش داشی که کندوسیله بریاشده اولان کمسنه ودور زماندن یوز سنه مدتی وهرقنغی فرض اولنان وقتدن بدأ ایله اولوقتده حیاتده بولنان آدملرك جمله‌سی وفات ایدوب هیچ برفرد قالمامسی کونه قدر اولان زمان ومذکور زمان ظرفنده وفات ایدن کمسنه

قُرَنَاء قرینلر برآدمك ارقه داش وهمصحبتلری ومطلقا پادشاهك خدمت مخصوصه‌سنه مأمور اولان خاص خدمه

قَرَنْفُلْ معلوم کوزل قوقولو بر چیچك اسمی وبهاراتدن کوزل قوقولو بر نسنه

قَرْنَیْنْ ایکی قرن ؛ ایکی بوینوز

ذو القرنين ایکی بوینوز صاحبی اولان

قرو اسلوب: طرز، طریق دستور

قروح قرحلر یاره لر جرحلر چبانلر

قروض قرضلر: قرض اولنان آقچه لر

قروط قرطلر: کوپه لر

قرون قرنلر بوینوزلر یوز سنه مدتلری وهمعصر اولان جماعتلر

قروی کوی قصبه اهالیسندن اولان

قری قریه لر، کویلر: قصبه لر

زمان ومسافه ونسب جهتیله یقین اولان

عن قریب چوق وقت کچمدن یقین وقتده

قریه شهردن کوچوك اولان بلده کوی قصبه

قریح مجروح یاره لو چبانلو اولان

قریحه جبلت: طبیعت: خلق وذهن عقل وعقل وملاحظه دن حاصل اولان افکار

قریحه زاد قریحه دن حاصل اولمش اولان

قریر کوزی آیدین اولان

قریر العین کوزی آیدین وممنون ومسرور اولان

قرین برآدمك یار وهمدمی وهمصحبتی اولان آدم ارقه داش

قرین قبول قبولك ارقه داشی که مقبول اولان دیمکدر

عزت قرین قرین عزت اولان یعنی عزتك ارقه داشی یعنی عزتلو وعزتمند اولان

شوکت قرین شوکتلو صاحب شوکت اولان

قرینه نفسنده مغلق: و مشتبه اولان خصوصك حقیقتنه دلیل جزئی اولان نسنه وبو مقوله جزئی دلیلدن معنی و حقیقته واصل اولمقده اولنان قوت ذهنیه

قز خام ایپك

قزاز ایپکجی: بازرکان

قزح شیطانك اسمی

قوس قزح شیطانك یایی که علائم سما دینلور

قس قیاس اولنه

وقس علی هذا بوکا قیاس اولنه معناسنده ترکیب عربیدر

قَسَّام میراثلر تقسیمنه مأمور اولان

قَسَامَه بعض خصوص ایچون شرعاً یمین ایدن جماعت

قُسَامَه قسام افندینك کندی ایچون رأس مالندن تفریق ایلدیکی نسنه

قُسَّان قسیسلر : پاپاسلر

قَسَاوَة طاش کبی پك وسخت اولمق وقلب مرحمت وانصاف وندامتدن خالی اولمق وکدر وغصه غم اندوه اندیشه

قَسْر زوراکی ایشلتمك جبر ایتمك

قَسْرِی جبری ناخواه قسرا ایله اولان

قِسْط تقسیط بورجك اداء اولنان حصه وعدالت انصاف وترازو میزان

قِسْطُ الْيَوْم کوندلك حصه سی

قِسْطَاس ترازو : میزان

قِسْم بتون شیئك پارچه سی جزؤ پاره

قَسَم یمین بالله ایتمك وبالله اولنان یمین

قِسْمَة تقسیم ایتمك وبر آدمك نصیب ومقدوری اولان خصوص

خارج قسمت برعددك دیکر بر عددا اوزرینه تقسیمندن حاصل اولان عدد

قَسْوَة قلب مرحمت وانصاف وندامتدن خالی اولمق غم وغصه یه کرفتار اولمق

قَسِّيس رتبه لوجه برنوع پاپاس

قَشْر برشیئك قبوغنی صویمق

قِشْر قبوق نسنه نك طبیعی ظرفی

قِشْره بمعناه ایضاً

قُشَعْرِيرَه بدنك تویلری اوورپروب قبارمق

قَشَف آدمك بدنی دائما کیرلو پاسلو مردار اولمق

قِشْم سرشت : طبیعت : خلقت

قُشُور قشرلر : قبوقلر

قَصّ مقراضله کسوب قیرقمق

قَصَاء خانه نك حوالیسی میدانی وناحیه طرف جانب

قَصَّاب طعام ایچون حیوان اولدرمك صنعتی اولان آدم

قَصَابَة قصابلق صنعتی

قَصَّابْخانه قصابلك حیوانات بوغازلدیغی محل

قَصَّابِيَّه قصابه ویریلان اجر

قِصار: اوشنمك تنبلك ايتمك وطاقتك غايت ونهايتى
قِصار: قصيرلر قصه وبويسز اولانلر وبر قصور وعاجز اولنلر
قَصّار: جريجى ديلان اهل صنعت
قَصارة: قصير اولمق قصه وكوتاه اولمق
قِصارة: قصارلق وصنعتى جريجيلك
قُصارى: طاقتك غايت ونهايتى
قِصاص: قاتلى قتل ايتمك وجارحى جرح ايتمك وقاطعى قطع ايتمكله مجازاتده مقابله بالمثل ايتمك
قُصاصة: كسندى قرپندى
قِصاع: قصعه لر جناقلر
قَصائِد: قصيده لر
قَصَب: قامش ديلان نبات كه بوغم بوغم نابت اولور نى واپنجه كتان بزى
قَصَبة: شهردن كچوك وكويدن بيوك اولان بلده و قامش : نى
قِصّة: برخصوصك نقل وبيان حكايه سى
قَصْد: ربط قلب ونيت ايتمك نيت ايدلان خصوصك اجزاسنه توجه ايتمك
عَن قَصدٍ وبِقَصدٍ: قصد ونيت ايله وسهو وقضا واتفاقه مبنى اولمامق اوزره
قَصْدًا: قصد ايله نيت ايله مخصوص اوله رق
قَصْر: قصه قيلمق قصالتمق وقصه اولمق وجريجيلك صنعتيله برنسنه يى بياض قيلمق وكوشك رفيع و مزين بنا وحبس ايتمك اليقومق وقصور وتقصير وتكاسل ايتمك
قَصْرِ يَد: الچكمك واز كچوب فراغت ايتمك
قَصْراء: اقصر اولان زياده قصير وقصه اولان
قُصْرى: بمعناه ايضا
قِصَص: قصه لر فقره لر حكايه لر
قِصَع: قطعه لر جناقلر طبقلر
قَصْعة: چناق طبق
قَصْعه ليس: كاسه ليس چناق يالايجى بيولك آدمك دائما سفره سنه كلوب مداهنه ورذالتله مصاحبت ايدن كمسنه
قَصْف: قيرمق پاره پاره ايتمك
قَصْم: قيرمق قيروب ايرمق
قِصْمة: قيرندى قوپندى پارچه

ف

قصور اقصا ایدن یاخود ولجب اولان وجه اوزره ایش ایشلمامك قباحت ایتمك واكسكلك نقصان ونسنه‌نك بقیه‌سی وقصرلر كوشكلر

قصوی اقصی اولان زیاده بعید اولان

قصه حكایه

القصه الحاصل حاصل كلام

ف **قصه‌خوان** حكایه نقل ایدیجی اولان

ف **قصه‌گذار** بمعناه ایضاً

قصیده غزل كبی فقط اوزون اولان شعر

قصیر قصه وكوتاه اولان بویسز اولان

قصیرا بدنده قصه ایكودیدكلری كمیك

قصیری بمعناه ایضاً

قصیریان قصیری دنیلان ایكی ایكو كمیكی

قصیل حیوانلر بدریلمك ایچون وقتندن مقدم بچیلان اكین

قض **قضاء** قاضینك حكمی وحق تعالی طرفندن حكم وتقدیر اولنان وقوعات وحق تعالینك وقوعات حكم وتقدیر ایلملری وقاضینك حدود وحكومتی اولان بلاد وقصد ونیت اولنمیوب سهو واتفاقدن نشئت ایدن خصوص وبورج اوده‌مك ومقتضی اولان خصوصی اجرا ایتمك ادا وایفا ایتمك

قضای حاجت بیوك صو دوكمك وچیش ایتمك دینلان فعل

نماز قضا وقتنده ترك اولنمش نمازه مقابل بقا اولنان نماز

واجب القضا اداسی ولجب اولان

قضاة قاضی افندیلر

(قضاءً) اتفاق وقضا ایله اولوب قصداً اولمیان

قضایا قضیه‌لر صادقدر یاخود كاذبدر دیو حكم اولنمسی جائز اولان لقردیلر

قضیب قامچی قلچ كه اینجه واینز اولور

قضیه صادقدر یاخود كاذبدر دیو حكمی جائز اولان لقردی ووقوعه كلان خصوص

قطار دوه وسائر حیوانلر دیزیسی

قطار قطره لر ؛ طمله لر

قطاع دائره دن بر قطعه دركه بر محيطلك بر قوسى ايله ايكى نصف قطرك احاطه سنده حادث اولور

قطّاع قطع ايديجى كسيجى

قطّاع الطريق يول كسيجيلر ازبا ندودلر

قطّان قاطنلر . بر قطعنك اهالى وسكنه سى

قطائف قطيفه لر ومعلوم بر قاج نوع طعام

قطب محورك نهايتى وبر قومك مدار امورى اولان سيد وسركرده سى پادشاه وجماعت سالكينك امور صوريه لرى وامور معنويه لرينه مدار اولان مرشد ومقتدا كمسنه

قطب شمال ناظر مشرقه نظر ايلديكنده صول طرفنده قالور خط استوانك هر بر جزؤندن طقسان درجه بعدنده اولان نقطهٔ ارضيه

قطب شمال فلك فلكده قطب شمال ارض حذاسنده اولان نقطه

قطب جنوب كرهٔ ارضده قطب شماله قطراً مقابل اولان نقطه

قطب جنوب فلك فلكده قطب جنوب ارض حذاسنده وقطب شمال فلكه قطراً مقابل اولان نقطه

قطب العارفين عارف وعالم سلوك سيد ومرشدى اولان ذات

قطر طمله طمله آقمق طملامق

قُطر جانب ؛ يان ؛ ناحيه ؛ وعلم هندسه اصطلاحاتندن اولوب مركز دائره دن مرور ايله ايكى نهايتى محيط دائره يه منتهى اولان خط مستقيمه اطلاق اولنور

قطرات قطره لر ؛ طمله لر

قطران چام اغاجندن مقطر سياه صولو نسنه كه قاينا مغله زفت اولور

قطران طمله طمله آقمق طملامق

قطره طمله يغمورك ويغمور كبى دوكلان نسنه نك بر دانه سى

قطع كسمك كسكين آلت ايله ايرمق وبرماده يه قرار ويرمك ودعوا فصل ايتمك وبر محل مرور ايدوب كچمك

ف **قطع رحم** صلهٔ رحمی ترك وفراموش ایتمك

ف **قطع طریق** ازباندودلق ایدوب یولدن کچن کمسنه لری صویوب اولدرمك

ف **قطع علاقه** برشی‌دن ایلشکی کسمك

ف **قطع مسافه** مسافه‌دن مرور ایتمك

ف **قطع نظر** نظر واعتبار والتفاتنی کسوب منصرف قیلوق یا قامق ؛ قید ایتمامك اعتبار ایتمامك

قطع ناقص برمخروطك محورینه عمود اولمیوب مخروطك جانبندن مرور ایدر بر سطح مستوینك سطح مستدیر مخروط ایله تقاطعندن حادث اولان شکل هندسی

قطع زائد برمخروطك یالکز بر جانبنی قطع ایدوب دیکر جانبنه غیرموازی بولنان سطح مستوینك سطح مستدیر مخروط ایله تقاطعندن حادث اولان شکل هندسی

قطع مکافی مخروطك یالکز برجانبنی قطع ایدوب دیکر جانبنه موازی اولان سطح مستوینك سطح مستدیر مخروط ایله تقاطعندن حادث اولان شکل هندسی

قطعا هیچ برزمانده وهیچ بر وجهله

قطعه بعض شیلرك کل ومجموعندن عبارت اولان هیئت وبعض شینك بربلوکی جزء پارچه وبلا مطلع ایکی یاخود زیاده بیتدن عبارت اولان شعر

قطعهٔ دائره برقوس دائره ایله وبر قوسك احاطه سندن حادث اولان شکل هندسی

قطعی اصلا شبهه وتردده محل براقمامق اوزره فصل دعوا ایدیجی اولان

قطف اغاجدن میوه دیوشرمك

قطن پموق وپموق وپنبه دینلان شی

قطنی برنوع قماشك اسمی

قطون برمحلده اسکان وتمکن وتوطن ایتمك

قطیع حیوان سوریسی

قطیفه معلوم برنوع قماشك اسمی

قطین برآدمك اتباع وخدمه

وغلام وجاريه طاقمي وخانه متعلقاتي جمله عنى

قعاره درين وعميق اولمق درينلك

قعب اغاجدن ياپلمش چناق قواطه

قعده لسان عثمانيده منفرد اولهرق غير مستعمل بر كلمه ايسه ده

ذي القعده شهور عربيه دن اون برنجي شهرك اسمي اولوب شهر مزبور دخي شهر شوالك عقيبنده واقع اولور

قعر چقور شينك ديبي ودرين اولان چقور

نا قعر ديبسز اولان ديبي بولنمز درجه ده درين اولان

نا قعرياب ديبي بولنمز اولان

قعرياب ديبي بولنور يك درين اولميان

قعقعه سلاح جائز ديسي وسائر نسنه لرك برينه سورشدرمسندن حاصل اولان صدا

قعود اوطورمق كه ياشمق ايله اياقده طورمقجا اللرينك ثالثدر وعلى الخصوص نمازده اوطورمق

قعور درين وعميق اولان

قعيد انساني شيطان شرندن حفظه مأموراولان ملك كه هر برادمه بروجهله ايكي ملك دائما مامور در برادمي شر شيطاندن حفظه مأموراولان ايكي ملك كه

قعيدان هر برينه قعيد دينلور

قعير درين وعميق اولان

قفاء باشك ارقه جانبي دينلان كيك كه بيني انك ايچنده محفوظدر

ف **قفاذار** برادملك دوستي وهمدمي ورفيقي

قفال چلنكير دينلان اهل صنعت

قفاز قفرلر اوتسز صوسز خالي اولان قيرلر

قفر اوتسز صوسز خالي اولان قير

ف **قفس** تلدن وچوقدن دوزيلوب قوش حفظنه مستعمل خانه جك وبر برينه بقيين وبعضي بعضنه حاجواري دوزيلان تل وچوق وامثالندن عبارت اولان هيئت

قفس پاپوش دينلان اياق قابي

قفص قفس دينلان ار القار الو پرده

قفل قپو وصندق قپاغني وامثالني قپالو طوتوب اچلمغدن منع ايچون استعمال

اولنان آلت معلوم که اکا کلید دخی دینلور

قَفَلْ سفردن دونان آدملر جماعتی

قَفُو بریته اویوب اردیصره کتمك ویا افعالنه مماثلت ومطابقت ایتمك

قُفُولْ کیروده وبملك عودت ایتمك

قُفَيْنْ برجنس ولجك اسمی

قُفْنُسْ شعرا بیننده موهوم برقوشك اسمی

قُقْنُوسْ بمعناه ایضاً

قَلَّابْ قلب وساخته اقچه یاپار اولان قلبزن

قُلَّابْ چنکل قانجه

قِلَادَه کرداتلق دینلان زینتکه بوینه کچوریلور

قَلَّاشْ خوارده بالدرکی چپلاق مفلس کمسنه

قِلَاعْ قلعه‌لر بلدمی دشمندن محافظه یه مخصوص اولان بنالر

قِلَاعَه کمی یلکنی بادبان شراع کمی قلفاتلمق وقلفاتجیلق صنعتی

قُلَافَه قبوق نسنه‌نك طبیعی اولان ظرف

قِلَاوُمْ قلملر ۰ اقلام

قُلَامَه کسندی ۰ طرنق کسندسی

قِلَاوُوزْ قلاغوز یول کوسترجی

قَلَائِدْ قلاده‌لر کرداتلقلر

قَلَائِلْ قلیل اولان جماعتلر

قَلْبْ یورك دل وبرنسنه‌نك اورطه سی واوزیری وعسکرك اصل وکلیتلو ووسط اولان فرقه سی ومغشوش وقارشق اولان برنسنه یی یاخود برصره یی ترس ایتمك وترس چویرمك ۰ وبر صنعتکبر برکلمه ویابرقاچ کلمه‌نك حروفنی صره اوزره ترس یازلدقده بعینه اولکی کلمه حاصل اولور مثلا داماد کلمه سی وذامر علی العماد کلماتی و شو همره وبلبل بلب هر مهوش کلماتی اولدیغی مثللو اولور

قَلْبُ الاَسَدْ اسد برجنده بر پرلاق یلدزك اسمی

قَلْبُ العَقْرَبْ عقرب برجنده بر پارلاق یلدزك اسمی

قَلْبَتَا قلب ایله یوروکدن اوله‌رق

قلبزن	قلبلقجه یا پان کمسنه
قلبی	قلبه منسوب ومتعلق اولان
قله	برنسنه نك آز وقلیل المقدار اولمق ازالمق
قله	طاغ دپه سی وهر بویکسك نسنه نك دپه سی
قلتبان	کندو زوجه سنه پزونك اولان
قلزم	دکز؛ بحر؛ دریا ودیار مصر ایله عربستان بیننده واقع دکزك اسمی
قلع	برنسنه یی کوکلدن چکوب چیقارمق
قلعه	بلده یی دشمن تسلطندن حفظ وصیانت ایچون انشا اولنان بناء متین
قلعه دار	قلعه نك محافظی اولان ضابط
قلعه نشین	قلعه ایچنده اوطورر اولان
قلعی	قلای دینلن معدن
قلق	مضطرب وبی قرار اولمق
قلقل	برنوع سیاه وکوزلك قوقولو تخم
قلل	قله لر طاغ دپه لری وبلوك بلوك مجتمع اولان آدملر

قلمه	قلم وطریق مثللو نسنه کسوب یونمق	
قلم	یازی یازمغه قوللانلان آلت که قامش وقوش تویی ومعدن وده وه تویی وبعض آخر حیوانات تویندن ترتیب اولنور وبعض اهل صنعتك استعمال ایلدیکی یورنی سیوری برآلت وقامش ونای ونی ودولتك رویت واجرای اموری ایچون برمحله جمع اولنمش کاتبلر طائفی وخط یازی؛ و مفردات دفترینك هربر منفرد اولان سطری	
قلمتراش	قلم یونمغه مخصوص کچوك بچاق	ف
قلمدان	قلم حفظنه مخصوص اوزون ظرف	ف
قلمرو	پادشاهك حکومتی تحتنده اولان بلادکه فرمانی اول بلادده جاری ونافذ اولور	ف
قلمزده	قلمه النمش یازی؛ ضبط اولنمش اولان	
قلمزن	کاتب؛ یازیجی	ف
قلمکار	قلم ایله ایش ایشلر اولان اهل حرفت وقلم ایله ایشلنان ایش	ف

ف **قلمكارى** قلمكارلق صنعتى

ف **قلمكش** كاتب يازيجى

ف **قلمون** بوقلمون دينلان حيوان

ف **قلندر** معلوم برنوع درويش

قلوب قلبلر، يوركلر، دللر، كوكلر

قليا قاليه طاشى دينلان نسنه كه برنوع اوتك كولندن حاصل اولوب صابون وجام اعمالنده استعمال اولنور

ف **قليات** ناركله دينلان الت كه توميكى ايچمكه قوللانلور برنوع چبوقدر

قليل مقدارى چوق اولميان اندك اولان

قليلا چوق اولمامق اوزره ازاوله رق

قليما التون وكومش حروسيفى

ف **قليون** ناركله كه توميكى ايچمكه قوللانلور برنوع چبوقدر

قم ف **قمار** ايكى طرفدن اقچه ويا آخر نسنه بحث ايله اوينانان اويون

ف **قمارباز** قمار اوينار اولان كمسنه

ف **قمارخانه** قمار اوينامغه مخصوص اولان خانه

قمارى قمريه لر ديشى قمريلر

ف **قماش** ايبك وكتان ويموق بونكدن اعمال اولنان نسيج على

قماقم قمقمه لر، كوكلر، شيشه لر

قمامه انسان جماعتى

قيمه جسم، بدن، تن، كوده، وهرنسنه نك ذروه سى

قمر آى، ماه، مه كه جو سماده دوران برله افتابدن اخذ نور مستعار ايدرك كيجه وقتى روى زمينى منور قيلان جسم منيردر

قمرى معلوم برنوع قوش كوكرجين جنسندندر

قمرى قمره منسوب ومتعلق اولان ومجنون مجذوب اولان

قمريه قمرى دينلان قوشك ديشيسى

قمريه حروف قمريه تسميه سى بركلمه نك برنجى حرفى اولوب اولنده لام تعريف واقع اولدقده تلفظده لام مذكور محذوف وكندوسى بلاتشديد تلفظ اولنان حرفلره اطلاق اولنور

قمع ذليل ومقهور ايلمك ويربى مقصودندن منع وصرف ايتمك واادمك باشنه اورمق

قمقمه معلوم بر نوع صو شیشه سی
قمل بت وکهله دینلان حیوانجق
قمه قمه لر شیلر دبه لری
قمیص کوملك ، پیراهن
قنار شکر اعمال ایدن اهل صنعت شکرجی
قنادیل قندیللر
قناطر قنطره کوپریلر ، کمرلر
قناطیر قنطارلر قنطار دینلان وزنلر
قناع عورتلرك باش اورتیسی نقاب یاشمق
قناعه از شیء ایله اکتفا بیرله جوغه طالب اولماموق
قناعتکر قناعت صاحبی اهل قناعت اولان
قنافذ قنفذلر ، کرپی دینلان حیوانلر
قنب کندر دینلان نبات که الیاف قندن خلاط وایپ وسجیمه اعمال اولنور
قنبو کندر دن معمول اولان وکندره منسوب ومتعلق اولان
قند شکر دینلان نسنه
قندخام خام شکر
قند مکرر خاص کله شکری نبات شکری ومحبوبك ایکی دوداغی

قندز معلوم بر حیوان اسمی
قندع کوزینی یوموب قناعت ایدرك یزونك ودیوث اولان کمسنه
قندی شکردن عبارت ویا شکره متعلق اولان
قندیل فتیل واسطه سیله زیتون ونشقه مائع اولان یاغی یاقوب آیدینلق ویرمکه مستعمل بر آلت معلومه
قنط نومید ومأیوس اولمق
قنطار قرق درت وقیه دن عبارت بر وزن اسمی
قنطره کوپری وکوپری کوزی کمر
قنفذ کرپی دینلان حیوان
قنوت طاعت وعبادت وقوللق ایتمك
قنوط نومید ومأیوس اولمق
قنوع اهل قناعت اولان قناعت ایدیجی اولان
قنوع قناعت ایتمك از ایله اکتفا ایدوب جوغه طالب وحریص اولماموق
قنیع اهل قناعت اولان قناعت ایدیجی اولان
قواء قوتلر ، زورلر طاقتلر وخامسه لر وحواس کمسنه لر

قوای خمسهٔ ظاهره قوهٔ لامسه واشتمك وكورمك ودادیمق ودویمق قوتلری

قوات قوتلر

قواد قائدلر، عسکر باشلری

قوادی قادیه‌لر، قوملر، جماعتلر

قوارع قارعه‌لر، آفتلر، داهیه‌لر

قوارع قرآن انس وجن مضرتندن امین اولمق ایچون قرآن عظیمدن قرائت اولنان آیات کریمه

(قوّاس) وزیر معیتنده وبعض امور ضبطیه ومباشرت مصلحه مأمور کمسه قواص

قواصف قاصفلر، شدت ایله اسان روزکارلر

قواعد قاعده‌لر، عمل دستورلری

(قواف) بابوشجی وچزمه‌جی اولان اهل صنعت

قوافل قافله‌لر، کاروانلر

قوافی قافیه‌لر، شعر قافیه‌لری

قوّال طاتلی طاتلی نازك وفصیح سوزلو آدم

قوالب قالبلر، شکل نمونه‌لری

قوام عدل، داد، استقامت وانسانك بویی، قد قامت

قِوام برنسنه‌نك مدار نظام وثبوتی اولان خصوص وحال وکیفیت

(قوانس) معلوم بر نوع قاب

قوانین قانونلر، افعال واعمال دستورلری

قوائم قائمه‌لر

قوّه برخصوصی وقوعه کتوره بیلمك ویا وقوعه کلان خصوصه تحمل ایده بیلمك کیفیتی

قوهٔ آخذه درك وقبول ایدوب اکلامه مخلوق قوتی

قوهٔ باصره کوزده اولان کورمکلك قوتی

قوهٔ حافظه ذهنده حفظ ایدوب اونوتمامقلق قوتی

قوهٔ ذائقه دماغنده اولان دادماقلق قوتی

قوهٔ سامعه قولاقده صدا اشتمکه مخصوص اولان قوت

قوهٔ شامه بروننده قوقو حس ایتمکه مخصوص اولان قوت

قوهٔ لامسه بدنك جمیع اعضاسنده اولان دوقنمقلق قوتی

قوهٔ متخیله بر دفعه حس اولنمش برنسنه‌یی اول نسنه

حاضر دکل ایکن ذهنده کویا حاضر کبی رسم وباطنا حس ایتمکلك قوتی

قوهٔ متصرفه متخیله واسطه سیله ذهنده حاضر قلنان نسنه لری وجه مطلوب اوزره ترتیب وصرف ایتمك قوتی

قوهٔ مدرکه قوای خمسهٔ ظاهره دن برینه مخصوص اولان نسنه یی ذهنا دخی حس ایتمکلك قوتی

قوهٔ ممیزه باطنا محسوس اولان نسنه لری بری برندن فرق وتمییز ایتمك قوتی

قوهٔ واهمه ذهنده حاضر اولان نسنه لری ترتیب وصرف ایتمکلك قوتی

قوت قارن طویورر اولان یمك آچلق رفع ایدر اولان طعام

قوته قارن بردفعه طویوره جق طعام

(قوتی) معلوم ظرف که درونده نسنه حفظ اولنور

قود بولار ایله ضبط واداره وتحریك وسکت ایتمك وصا یطلق ایدوب عسکر قوللانمق

قوس اوق یایی وخط دائره دن برقطعه ومنطقة البروج اوزرنده عقرب ایله جدی برجلری بیننده واقع اوله رق طقوزنجی برج که شمسك مذکور برجه دخولی تشرین ثانیده وقوعبولور

قوس قزح قطرات باران بیننده مرور ایدن شعاعات شمس واسطه سیله سماده مرسوم ومنقوش اولان قوس که علایم سما دخی تسمیه اولنور

قوسی قوس شکلنده یاخود قوسه متعلق ومنسوب اولان

قوصره معلوم برنوع سبد

قول سوز لقردی کفت کو ولفظ واحد ویا الفاظ کثیره دن عبارت اولوب تام ومحدود اولان هیئت ملفوظه ویا مکتوبه وایکی کشی بیننده استقبال متعلق قرار ویریلان سوز ومعاهده

قولنامه قول ومعاهده یی مبین اولان نامه

(قولنج) بغرصاق اغریسی که بغایت اذیت ویرر واوموز باشلرینه

وسائر اعضای بدنه ریح وصوغوق سببیله عارض اولور بر آغریکه طمرلو طاش کبی قاتیلشور

قَوْلِی قوله منسوب ومتعلق اولان

قَوْمْ انسان جماعتی

قَوِی قوتلو، زور آور اولان

قَوِیّ قوتلو، کوچلو، زورلو

قَوِیم طوغری اولان درست اولان

قه

قَهّارْ زیاده سیله قهر وغلبه ایدیجی وحق جل وسبحانه حضرتلرینك براسم شریفی

قَهّارانَه قهاره لایق وبراشو اولان

قَهّارِی قهاره منسوب ومتعلق اولان

قَهْرْ زور ومکنت واسطه سیله برینك حقندن کلوب تذلیل ایتمك وزور ومکنت بطش

قَهْراً زور وجبر واسطه سیله

قَهْرَمان پك جسور وذی قوت وجمله یه غالب اولان یکیت کمسنه

قَهْقَرَی ایزی اوزرینه کیرو دونمك

قَهْقَهاء بغایت قورقوار بر نوع یلان

قَهْقَهَه قه قه دیو بیوك آواز ایله کولمك

قَهْل احسانه مقابل شکر ایتمیوب کفران ایلمك وذم وقدح وسوء ذکر ایله یاد ایتمك

قَهْوَه معلوم تخم که قاوریلوب سحق اولندقده شربتی اعمال اولنور ومذکور تخمدن اعمال اولنان شربت اعمال برله فروختنه مخصوص اولان دکان وشراب باده

قَهْوَه دان قهوه حفظنه مخصوص قاب

قُهُول احسانه مقابل شکر ایلمیوب کفران ایتمك وذم وقدح وسوء ذکر ایله یاد ایتمك

قَیْ معدوده اولان نسنه یی کیرو اغزدن دفع واخراج ایتمك، قوصمق

قِبانَه طعام ایله بسلمك وبسلتمك

قِیاد حیوان ضبط وبندی ایچون قوللانیلان ایپ

قِیادَه قائد اولمق خلق وعسکر

كروهى ضبط واداره ايتمك قاندلق ايتمك

قياس برشنه يى مثالى اولان ديكر شنه يه تطبيق ومقابله ايدرك اوصاف واحوالنى تقدير ايتمك وايكى شنى ذهناً بربرينه بكزتمك تشبيه ايتمك ومقايسه واسطه سيله شنه اولچمك وعلم منطق اصطلاحاتندن اولوب شول قول وترتيبه اطلاق اولنوركه اوچ ويا زياده قضيه دن عبارت اولوب مقدمه لرى بولنان قضيه لرك صدق وصحتى تسليم اولنور ايسه نتيجه سى اولان قضيه نك صدق وصحتنى تسليم اولنمسى لازم كله

على القياس امثال وقواعده مطابقت ايله

غير القياس امثال وقواعده مطابق اولماملق اوزره

بى قياس حد وقياس قبول ايتمز اولان تشبيه قبول ايتمز درجه ده چوق اولان

قياسى امثال وقواعده مطابق اولان وقياس وتشبيه وتماثل واسطه سيله تقدير اولنان

قياصره قيصرلر، روم پادشاهلرى

اقباط يازموسمنك اصل حرارتلو هنكامى

قيافه هيئت منظره شكل صورت

علم قيافه انسانك هيئت واندامندن وجثه واعضاسندن اوصافنى باطنه سنى استخراجنه دائر بر علمدر

قيام اياغه قالقمق واياقده طورمق وعلى الخصوص نمازده اياقده طوغرى طورمق وبرخصوصه مباشرت ومداومت ايتمك وحبت ديرلمك وجانلنمق

يوم القيام آخر زماندن جمله موتالرك بقدرة الله تعالى ديريله جكلرى كون

قيامة جمله موتالرك معاداً ديرلسى

يوم القيامة جمله موتالرك ديريله جكلرى كون

قيد قارن طوپوره جوق طعام

قيد ايپ وزنجير مقوله سيله باغلامق واوراق وسميزنك صورتلرينى مخصوص رسمى دفتره ضبط وتحرير ايتمك

وبر خصوصه او زرینه ربط قلب وصرف اندیشه ایتمك وعبارهده معنانی اطلاق وعمومیت اوزره بر قیوده حصر وتخصیص ایتمك وعبارهنك معناسی اولوجهله حصر وتخصیص اولندیغی کیفیت . وایپ وزنجیر مقولهسی بند وباغ ورسمی دفتره تحریر اولنان کاغد صورتی

بیقید قیدسز اولان

قیراط قیومجیلر بیننده مستعمل بر وزن

قیصر حضرت عیسی علیه السلامك مولود شریفلرندن قرق بش سنه مقدم مستولی اقطار عالم بولنان روما دولتنك جمهوریتنی ابطال وکندو نفسنی پادشاه اسمیله صاحب فرمان ایدیران کمسنه یك خاندانك اسمی قیصر اولوب ذات مذکوردن صکره مزبور خاندانیدن اون بر نفر پادشاه تخت سلطنته جلوس ایتمکله قیصر لفظی پادشاه لفظنه مترادف اولمش اولمغله زمام دولت رومیه بعد الزمان دیکر خاندانه انتقال ایلدکده علامت سلطنت اولان قیصر عنوانی معا اول خاندانه وبعده بالجمله روم پادشاهلرینه وبعده استانبولك فتح وتسخیرندن صکره پادشاه آل عثمان حضرتلرینه انتقال ایتمشدر

قیصری قیصره یعنی پادشاهه وخصوصا روم پادشاهنه منسوب ومتعلق اولان

قیظ یاز موسمنك اصل حرارتلو هنکامی

قیل وقال بی اساس وبی معنا اولان لقردی

قیلوله کون اورطهسنده اویونان اویقو

قیم قامتلر . اندامر . بویلر بوصلر . وقیمتلر . بهالر

قیمة اهل وقوف عندنده بر نسنهیه مقابل ویرلمسی انصافه مقرون عد اولنان مبلغ ویا سائر نسنهنك

قدر وقیمة نسنهنك عزت واعتباری

ذی قیمت یاخود قیمت وبهاسی مقابلنده چوق لسنه ویریلان

قیود قیدلر؛ بندلر؛ باغلر زنجیرلر ورسمی دفتره تحریر اولنان کاغد صورتلری

قیودات رسمی کاغد صورتلری

قید وتحریر اولنمش رسمی دفترلر

قیّوم ابدی؛ وازلی؛ وقائم بالضروره اولان خدای متعال حضرتلری وجوامع شریفه قپوجیلق؛ و فراشیت مثللو خدمانده مستخدم اولان کمسنه

عِلاوَة لِاَحرفِ القاف علی حروفِ الهجاء

قابِتَه یاغمور طمله ورعد آوازه سی

قابِس یوسف علیه السلام دوشنده کوردیکی یلدزلرك برلیسی

قائِم کثرت عبارددن قرارمش اولان

قاحِز مشکل دشوار اولان

قاحِف شدتلی یغمور

قادِیَه جماعة قلیله

قاذورَة مردار پر؛ مزبله

قارِب صندل کچوك کمی

قارورَة سرچه دن یاپیلان شیشه

قارِش طونمش پشته وسرکه ایله پشمش بالق

قارِض اکشی یغورت

قارِصَه انجدیجی سوز کلمهٔ مؤذیه

قازِقان بیوك تجره؛ قزان

قازِب تجارته حریص اولان مشتری

قازوزه قوربغه؛ غولك؛ وزغ

قاش ابرو؛ اندازه مقیاس اولچو

قاضِب کسیجی؛ قطع ایدیجی

قاطون نوشادر

قاع دوز یر؛ ارض مستوی

قاعِف بریوزیی قلزوب آلور کیدر اولان شدتلی یغمور

قاعِلَه رأس جبل طاغ باشی

قاق میوه فروشنده مستعملدر ازمود قاقی وقسی قلنی کبی وانجه اوزون قوری آدم

قاقوس : مرجمك : عدس

قالنجه : صقصغان قوشی

عقعق : صلصل

قالص : آوجی : صید ایدیجی

قاوند : جبشدن ویمیشدن کلان فستق یاغی

قاهی : تیز کوکللو متکبر کشی

قایغ : قراستله . برکسنه‌نك نسبین بیلان کشی

قابله : کون اورتاسنده اویومق نوم نصف النهار

قبس : هر نسنه اصلی وتعلیم ایتمك

قَبَس : اود پاره‌سی : واود شعله‌سی : واوکرتمك واوکرتمك

قبص : یارمق اوجیله تناول ایلمك

قبصاء : یاشی بیوك وسبوری اولان عورت

قبط : ال ایله برنسنه‌یی جمع ایتمك

قبع : سیاحت ایدوب کزمك ونعنرطوتلق وانك بورنی ایچندن چیقان آواز

قبعثر : قوی : بیوك نسنه عظیم الخلق

قبقب : قارن : بطن

قته : بغرسق : امعاء

قتیر : قیل اغارمق : شیب

قثم : قپه قپه یمك وبتون بتون یوتمق وکسمك وجمع ایتمك واعطا ایتمك

قحقار : قتر بانلق قیون

قح : خالص : صاف

قحف : قاب ایچنده‌کی صوبی تمام ایچمك

قحول : قورومق : یبوست

قداد : قارن آغریسی : وجع بطن

قدکد : براکنده اولوب طاغلق

قدا : بیوك بیلان : ثعبان عظیم : وآشچی طباخ

قدستمان : ارکك اوریجك

قدم : ایشنك صوکی دا انجام کار

قدارة : مردارلق : کیر : پاس نجاست

قذم : تیز : سریع : چابك

قراجور : قلج : شمشیر

قرانیا : قزلجق اغاجی

قربوس : اکرك اوك قاشی وارد قاشی

قرت : یزونك : دیوث

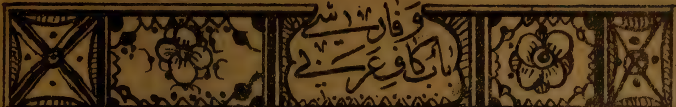
قرا : منجنیق : صاپانجو

قرش : کسب ایتمك : جمع ایتمك

قراض : اصرغان اوق

قسّ طلب وتتبع ایتمك
قسطلانی قوس قزح وحمره شفق
قسطل کستانه
قسم بولمك وآیرمق وبخش ایلمك وکسمك
قسمة یوز ؛ چهره ؛ وجه
قسوره قهرایتمك وارسلان اسد
قش یاز ؛ اوکلق ؛ تحته ایواولمق سرعت ایلمك
قشب قارشدرمق ؛ آغو ایچورمك یرامزلغیله اکسو انجتمك
قشدة باغك طورتیسی وممونك دیشیسی
قشر زیاده قزللق
قشم لحم وشحم
قصب قطع ایتمك ؛ کسمك
قصة کرج ؛ جص
قصّة آلن صاچی ؛ شعر ناصیه
قصر بوزحمتدرکه بوغازی طوتر نفس الدیرمز
قصرة بیون کوکی اصل عنق
قصب کسمك ؛ قطع ایتمك
قصف ایچه لك ؛ آزقلق
قصابی نا ؛ بورکی
قضر ارعش باقرومطلق نحاس

قعوس یاشلوقوجه کشی
(قف) **قفاهیز** خوب صورت وکوزل چهره
(قل) **قلا** صبیان وفلاخن
قلفة ذکراوجنده کی سنت ایدرجك یر
قلقلة حرکت ایتدیرمك وآوازه لندرمك
(ف) **قماش** کلجابجی
(ف) **قنص** آو ؛ شکاره صید
قنطا اسم خون سیاوشان دم الاخوین ایکی قرداش قانی
قنمة کیر ؛ وسخ ؛ مردار قوقوکه یاغدن وغیریدن اولور
(قو) **قوب** کسمك ؛ چقورقازمق
قوباة تمرکوعلتی
قود قاتلی مقتول یرینه قصاص ایتمك
(قه) **قهب** بلشلو ؛ بیر ؛ وبیوك طاغ
(ف) **قهرمان** کهرطاشی
قهوس اوزون بویلواولان
(قی) **قیح** جراحتدن چیقان ایرلك
قیخم کدی ؛ سنور
قیعات یوزی وکوده سی قیللواولان
قیدوم هرنسنه نك اوکی

ك

اشبو حرف كاف ترتيب حروف عثمانيه ده يكرمى بشنجى حرف اولوب حسابه دائر كتب ورسائلده يكرمى عددينه اشارتدر معلوم اوله كه ذكر اولنان كاف حرفى لسان عثمانيده حقيقة اوچ درلو حرف اولوب برينه كاف عربي وديكرينه كاف فارسى وثالثه دخى صاغر كاف تعبيرلرى اطلاق اولنور كتابت عثمانيه ده مذكور اوچ درلو كافك بربرندن تفريق وتمييز قيديله اكثر يا بر نوع اشارت و علامت مستعمل دكل ايسه ده اشبو لغت كتابنده تفريقلرى لاجرم امر متحتم بولنمغله كاف فارسيلرك كشده سى مكرر ايتمك طريقيله حرف مزبورك تمييزى حاصل اولوب عربيدن وفارسيدن صاغر كاف حرفنى حاوى اصلا بر كلمه موجود اولمامغله ذكر اولنان صاغر كافك تمييزى سياقنده بر نوع علامتك وضعى ايجاب ايتمامش ايسه ده بشقه بر وقتده شايد اقتضا ايدر ديو كاف حرفنك فوقنه اوچ نقطه وضع وترسيم اولنديغى صورتده صاغر كاف اولديغنه دلالت ايده بيله جكى اخطار واشعار اولندى

كَ: عربيده حرف تشبيه اولوب كبى ومثللو معناسنده در

كَالْاَوَّلْ: اولكى كبى

كَذَا: بونك كبى

كَاَنَّ وَكَاَنَّهُ: صانكه؛ كويا كه

كَاٰبَة: حزن واندوه سببيله غمناك ومضطرب اولمق

كَابِرْ: اولو؛ كبير؛ بيوك؛ اولان

كَابُوسْ: اويقو اراسنده عارض اولان اغرلق كه قيملدامغه وصدا ايتمكه تمكن اولميور

كَابِينْ: نكاح وقتنده عروس ايچون تعيين اولنان نكاحلق اقچه سى

كاتب كتابت ايديجی؛ يازی يازيجی

كاتب ازلی تقديرنی ايله لوح محفوظه اكتتاب ايتمش اولان خدای متعال حضرتلری

كاتب فلك عطارد يلدزی

كاتب وحی حضرت عثمان رضی الله عنه حضرتلری

كاثر كثير؛ چوق اولان

كاذب كذب ودروغی شامل اولان يلانجی اولان صادق وحقيقی اولميان؛ وساخته بكز؛ تمه اولان

كار ايش؛ فعل؛ عمل؛ كردار وغوغا؛ جنك؛ وفاعل عامل؛ يابيجی؛ وفرانج تمتع؛ فائده؛ تجارت؛ وتأثير؛ ومشغوليت صنعت؛ حرفت؛ وامور معاملات

كارآموده امور ومصلحلاته واقف مجرب كمسنه

كارآگاه بمعناه ايضاً

كارآموز بمعناه ايضاً

كارباز ايش كوجو؛ مشغوليت

كاربان رفاقت وتعلونه ضمنده برلكده كيدن متعدد يولجی ويازركان جماعتی

كاربانسرای خان كبی يولجيلرك سرايسيله

كاربرداز ايش وامورى رؤيت وتمشيت ايديجی اولان ف

كارخانه برنوع ايش وصنعتك اجراسنه مخصوص اولان بناكه فابريقه دخی تسميه اولنور وفاحشه لر خانه سی ف

كارد بچاق؛ سكين ف

كاردار امور ومصالح ايله مشغول اولان كمسنه ف

كاردان امور ومصالحه واقف مجرب كمسنه ف

كاردانی وقوف مصالحده مجرب اولمق ف

كارديده ايش وامور كورمش اهل تجربه اولان ف

كارران ايش تمشيت ايديجی ايشكذار اولان ف

كاررو ايشه يارار استعماله شايسته اولان ف

كارزار جنك؛ غوغا؛ محاربه مقاتله ف

كارزارگاه جنك ميدانی ف

كارساز ايش بشليجی؛ فاعل عامل اولان ف

كارشناس مصالح؛ وامورده اهل وقوف اولان ف

كارفرما امور ومصالحه فرمانی ف

نافذ اولان

كارکن ایش ایشلیجی . فاعل عامل اولان

کارکاه ایش یری . دکان کارخانه فابریقه

کارکذار ایش کذار امور ومصلحت استخدام اولنمغه شایان کمسنه

کارکذاری ایش کذارلق . کارکذارلق

کارکر ایش ایشلیجی . وایش بتوریجی اولان ومؤثر اولان تاثیر ایدیجی اولان

کارکه کارکاه ایش یری کارخانه

کارکیر کارکذار ایش رؤیتنه مناسب کمسنه وطاش ایله خرجدن عبارت اولان بنا

کارنامه برینك افعالنی مبین کتاب و برخصوص اجراسنده دستور العمل طوتله جق کتاب

کاروان کاربان : قافله یولجیلر جماعتی

کاروانسرای خان که یولجیلر سرای یدر

کاری ایشلیجی . تاثیر ایدیجی وایدیجیلك : یاپیجیلق ایتمکلك

کاریز شهرلرده مردار لغملری اقمغه مخصوص لغم

کاز مقص . مقراض : وموم مقصی وجلبس

کاش کاسه : طاس . قدح پیاله

کاسب کسب ایدیجی قزانیجی اولان

کاست اکسیلك : نقصان تناقص

کاسته اکسك اولان : ناقص اولان

کاسد رایج اولمیان : معتبر ومطلوب ناس اولمیان یلخود چارشوده بازارده بچمز اولان

کاسه معلوم درنجه وبصیجه صوقانی وکاسه رسمنده اولان چقور

کاسه لیس کاسه یالایجی طالقاوق ومداهن سفیل ورذیل کمسنه که دائما شونك بونك سفره سنه کیدوب مداهنه ومداخله ایتمکله عرضنی برلقمه یه فروخت ایدر

کاشك اوله واولیدی و اولسیدی دیو اظهار آرزو واشتیاق وحسرت ایچون مذادر

کاشانا — بمعناه ایضاً
کاشانه — خانه ، بیت ، اوطه ، وقوش یواسی
کاشف — کشف ایدیجی اسرار آچیجی اولان
کاشك — اولسه واولسیدی دیو اظهار آرزو واشتیاق وحسرت ایچون ندادر
کاشکی — بمعناه ایضاً
کاظم — غضبنه وارمیوب هضم ایدیجی
کاغد — مختلف اشیادن اعمال اولنوب اوزرنده فی یومنا اکثریا یازی یازلدیغی نسنه
کاغذ — بمعناه ایضاً
کاف — حروف عثمانیه دن یکرمی بشنجی حرفك اسمی
کاف لولاك — لولاك آیۀ کریمه سنده اولان حرف کافك دلالت ایلدیکی خاتم الانبیاء محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم حضرتلری
کاف والنون — (کن فیکون) آیت کریمه سنده وبالواسطه قرآن عظیم وبالوسائط حق جل وسبحانه حضرتلرینه دلالت ایدر تعبیردر

کاف — باریق ، شکاف — ف
کاف — حروف عثمانیه دن یکرمی بشنجی حرفك اسمی
کافه — جمله جمع هپ مجموع — ف
کافة — جمیعاً بالجمله هپ بتون بتون — ف
کافر — کفر ایدیجی حق دینی قبول ایتمیوب انکار ایدیجی
کافر نعمت — نعمت واحسانه مقابل شکر ایتمیوب کفران ونانکورلك ایدن کمسنه — ف
کافرانه — کافره لایق ویراشور اولان — ف
کافر کیش — کافر اولان وکافر اعتقادنده اولان — ف
کافل — بشقه کمسنه نك اموری اداره سنی درعهده ایدن کمسنه وکیل کفیل
کافور — معلوم خوشبو نسنه که هندستان طرفلرنده نابت براغاج صمغیدر — ف
کافوری — کافوردن عبارت یاخود کافور ایله معطر اولان — ف
کافی — الویرر ویتیشور اولان کفایت ایدر اولان
کاکل — برچم ، باشك دپه سنده بتن صاچ — ف
کالا — قماش ، متاع — ف

كالاول : اوّل كبى معناسنده كاف حرف تشبيهى ولام تعريف واول لفظندن مركب تركيب عربيدر

ف **كالبد** : انسان وحيوان بدنى قالب : روح ؛ وقالب شكل : مجسم

ف **كام** : اغزك اوستى كه دماغ وطماق تعبير اولنور لذت اندن حس اولنور ومقصود مراد آرزو

ف **كام ناكام** : خواه وناخواه

ف **كامبخش** : مراد بخش ايديجى دلنان نسنه اعطا ايديجى عنايتكر اولان

ف **كامبين** : مرادينه نائل اولان بختلو اولان

ف **كامران** : مراد ايتديكنى حصوله كتوريجى مظفر ومنصور اولان

ف **كامرانى** : فوز وظفر صاحبى اولمق

ف **كامروا** : مقصودينه نائل اولان مرادينى حصوله كتورمش اولان

ف **كامروائى** : حصول مراد ظفر فوز

ف **كامشكار** : اقبال صاحبى اولان پادشاه

كامكارانه : پادشاهه لايق وياراشور اولان پادشاهه منسوب ومتعلق اولان وپادشاهلق سلطنت

كامكذار : مطلوبنى حصوله كتوريجى اولان

كامل : اجزاسنى واوصاف لازمه سى كافى وتام اولوب نقصاندن خالى وبرى اولان

كاملا : تماماً بلا نقصان بى كم وكاست

كامن : كيزلو ؛ صاقلو ؛ مخفى اولان

كامور : مقصودينه نائل اولان

كامياب : بمعناه ايضا

كان : معدن كه اندن فلزات چيقارلور واوجاق كه اندن طاش چيقارلور

كان : صانكه وكوياكه معناسنده حرف كاف تشبيهى ايله آن لفظندن عبارت تركيب عربيدر

كانكن : معدنجى

كانون : اوجاق قازيجى معدنجى آتش اوجاغى صوبه وشهور روميه دن ايكى شهرك اسميدر

كانون اول : مارتدن اعتبار ايله شهور روميه نك اوچنجى شهرى اولوب كشرين ثانى عقبنده واقع اولور

كانون ثانى : شهور روميه نك اون

برنجی شهری اولوب کانون اول عقیبنده واقع اولور

کَاَنَّهُ — سانکه وکویا که معناسنده کاف حرف تشبیهی وآن لفظی وضمیر غائب متصل اولان حرفدن عبارت ترکیب عربیدر

کَافِ — کابه سوبلیجی اولان

کَاوْ — اوکوزدینلان حیوان وثوربرجی

کَاهْ — صمان وچایراوتی واکسلدیجی نقصان ویریجی اولان

کَاهْ — محل مکان یر وزمان وقت بعضاً

کَاهْ وَنَاکَاهْ — وقتلی وقتسز

کَاهْ بیکَاهْ — وقتلی وقتسز

کَاهَانْ — وقتده وقتده علی وقت

کَاهْرَبَا — صمان قاپیجی اولان کهربا که چوق طاقمی وبعض اشیا اندن اعمال اولنور

کَاهْکَشَانْ — کوك یوزنده صمان اوغریسی وحاجیلر یولی دینلان بیاض یولکه اعلادور بین ایله نظر اولندقده بحد ولا یحصی یلدزدن عبارت ایدوکی ظاهر اولور

کَاهِلْ — بطئ الحرکه وتنبل وغیرتسز اولان وایکی اوموزاراسی اولان آرقه وصرت

کَاهِلَانَه — تنبل کمسنه یه لایق ویراشق اولان — ف

کَاهِنْ — فال باقیجی غائبدن خبر ویریجی

کَاهُوَارَه — بشك چوجق بشکی مهد — ف

کَاهِی — بعضاً بعض وقت — ف

کَائِنْ — موجود اولان وار اولان

کَائِنَاتْ — موجود اولان نسنه لرك جمله سی عالمین

کَبَابْ — معلوم طعام که آتش اوزرنده صوقوللانمیه رق طبخ اولنمش کوشتدن عبارتدر — ف ك

کَبَادَه — تعلیم یایی که یك کوشك اولور — ف

کَبَادَه کَشْ — کمان کشلکه یکی تعلیم ایدن کمسنه — ف

کِبَارْ — کبیرلر وبیوك اولانلر واصحاب رتبه ومناصب رفیعه ودرجات عالیه اولنلرده

کِبَاشْ — کبشلر قوچلر

کَبَائِرْ — کبیره لر یعنی کناه اولان افعال

(کَبْجَه) — معلوم بیوك قاشق شکلنده — ف

مطبخ الى

كَبِد حيوانك آلات باطنيه سندن جكر دينلان آلت كه اق جكر وقره جكر اولور آق جكر آلت تنفس وقره جكر صفرا عمالنه ياخود تفريقنه مخصوص آلتدر

كِبَر بيوك اولمق وبيوكلك صاتوب سائرينى تخفيف ايدوب كندى خود بسندلك ايتمك

كِبَر ياشلو ومسن اولمق

كُبَرَاء كبيرلر بيوك اولانلر مناصب رفيعه ودرجات عاليه اصحابى

كُبْرَى اكبر اولان زياده بيوك اولان وعلم منطق اصطلاحاتندن قياسك عبارت اولديغى قضيه لردن شول قضيه دركه حد اكبرى حاوى اولور

كِبْرِيَاء بك مبالغه ايله اولان عظمت واولولق

كِبْرِيَا بناه مبالغه ايله عظمت صاحبى اولان حق تعالى حضرتلرى

كِبْرِيَايِى حق تعالى يه منسوب ومتعلق اولان

كِبْرِيت كوكورد دينلان نسنه كه معدنيا تدن اولوب زاج ياغنك اصليدر واشتعالى بك سهولتلو اولمغله اكثريا آتش تحصيلى مراد اولندقده كبريت استعمال اولنور

كِبْرِيتِ اَحْمَر كيمياكرلرك اكسير تعبير ايتدكلرى شى كه موهومات جاهليه وطبعيه ندر

كِبْرِيتِى كبريت رنكنده اولان وكبريته متعلق اولان

كَبْش قوچ بيومش اركك قوزى وبر قومك سيد وسركرده سى اولان كمسنه

كَبْك كككلك دينلان قوش

كَبْكانِ رَزه سفره وضيافتده خدمت ايدن ساقى وجنكى قسمى

كَبُوتَر كوكرجين دينلان قوش كه جامع حولولرنده كثرت اوزره بولنور وبعض صويلرى مكتوب طاشيمغه تعليم اولنور

كَبُوتَردَم دوداق دوداغه وبروب وجدان ايله او يشمك

كَبُود كوك رنك ماوى رنك اولان

كَبِير بيوك اولو عظيم اولان

كبيسه درت سنه ده بر دفعه شباط اخرینه علاوه اولنان كون

سنهٔ كبيسه وجه مذكور اوزره شباطك اخرینه بر كون علاوه اولنمغله اوجیوز التمش التی كونه ابلاغ اولنان سنه

سال كبيسه بمعناه ایضا

كبازه عجمیلر تعلیمی ایچون مستعمل كوشك یایی

كپچه معلوم بر بیوك قاشق كبی مطبخ التی

كِتاب برابر جلدلنمش بر قاچ كاغد ورقلری یازیلوب یاخود باصلوب بر یره جمع اولنمش مباحث

الكتاب وكتاب الله قرآن عظیم من طرف الله تنزیل اولنمش

اهل كتاب كتابه معتقد اولان كه یهود ونصارى ومسلمین طائفه لری دیمكدر

كُتّاب كاتبلر ؛ یازیجیلر

كِتابة ترتیب وتزیین كلام ایله منشورك یازی یازمق علی وبعض لطیف شكل اوزره ترتیب اولنوب یازی یازمغه تفریق وتخصیص اولنان لوحه كه بكلك بنا وجامع قپولری وسفینه قیچلری مثللو محللرده ذكر اولنور و طوب قالیه سنك اطرافنده اولان قبارتمه

كتابخانه كتاب جمع برله حفظنه مخصوص بنا ویا اوطه ویا طولاب

كِتابی اهل كتاب اولان

كتّان معلوم نسنه كه بر نباتك لیفی اولوب ایپلكی اكریلور وقماش طوقنور

كتائب كتیبه لر ؛ عسكر جماعتلری اردولر

كُتُب كتابلر ؛ جمع اولمش یازیلر

كَتَبه كاتبلر ؛ یازیجیلر

كتبخانه جمع اولنمش كتابلر حفظنه مخصوص اولان محل

كتخدا اداره اموره مأمور اولان معتمد كمسنه

كتر قبه شكلنده اولان بنا

كتف اوموز باشنك ارقه سنده اولوب كورك تعبیر اولنان كمیك

كتم كیزلمك صقلامق اخفا ایتمك

كِتمان بمعناه ایضا

كتوالك قواس باشى وشهر اغاسى
كتوم اسرار ايچى مك صقلايوب اصلا فاش ايتمز اولان
كتيبه عسكر جماعتى اردو
كثاثه صقالك قيللرى صيق وقصه وقيورجق اولمق
كثافه بر نسنه نك اجزاسى بربرينه صيق ويقين اولمق وبر نسنه شفاف اولميوب ايچندن آيدنلغك مرورينه مانع اولمق وقبا قالين يوغون كور اولمق
كثرة چوقلق : چوق اولمق ووفرت
كثوثه صقالك قيللرى صيق وقيصه وقيورجق اولمق
كثيث صقالى صيق وقيصه وقيورجق اولان
كثير چوق اولان كثرت اوزره اولان
كثيف كثافتلو اجزاسى بربرينه صيق ويقين اولان دو ايچنده آيدينلغك مرورى ممكن اولميان وقبا قالين يوغون كور اولان
كج كرى منحنى : چاربق اولان

كجباز طوغرى اويناميوب حيله ايدن كمسنه
كجبين كوزى شاشى احول اولان
كجچشم بمعناه ايضا
كجخلق بدمزاج مشربى نامطبوع اولان
كجراى عاقبتده شره منتج اوله جق نسنه يى راى ايدر اولان
كجرو اكرى كيدر اولان مسلكى منحنى اولان ومستقيم الاطوار اولميان
كجفهم دائما ياكلش آكلار اولان
كجكلاه كلاهنى اكرى كير وجويه مزاج اولان
كجمزاج مزاجى ناخوش ونامطبوع اولان
كجنظر اكرى باقش يله نظر ايدن حسود اولان
كجنهاد خلق وطبيعتى غير مطبوع اولان
كجكول دلنجى كدا سائل ودلنجيلك معلوم بر نوع چناغى
(كچوك) بيوك اولميان صغير اولان
كحال كوزه چكلان سرمه
كحّال كوزجى طبيب : سرمه جى
كحل كوزه چكلان سرمه
كحلى سرمه كبى سياه اولان
كد امل نسنه حصولى چون چكلان زحمت ونسنه حصولى سعى وكوشش ايتمك
كدا دلنجى سائل ودلنمك دلنجيلك ايتمك

كناخته : ارمش اذابه اولنمش اولان

كداز : اريديجى ؛ اذابه ايديجى ويا قيجى ويا توب ياقليجى اولان

كدازنده : بمعنا ؛ ايضا

كدائى : ديلنجيلك ؛ سائلك ذل وسؤال

كدر : اضطراب قلب غم وغصه تاسه

كدو : قباق ديلان ميوه

وكدور : كدرلر كوكل اضطرابلرى

كدورات : كدوره لر ؛ كدرلر

كدورة : كدر كوكل اضطرابى غم غصه

كده : برنسنه يه مخصوص اولان محل وخانه

آتشكده : آتش پرستلرك عبادت خانه سى

ميكده : ميخانه شراب فروخت اولنديغى محل

كديزاده : برآدمك مالى ومملوكى اولان جاريه ويا حيواناتدن تولد ايتمش ولد ويا ورى

كذا : شويله وشونك مثللو معناسنده كاف حرف تشبيهيا بله ذا لفظندن عبارت تركيب عربيدر

كذّاب : يلانجى خلاف كو اولان كمسنه

ف كذار : كچيجى ؛ مرور ايديجى اولان واجرا ايديجى فعله كتوريجى اولان وادا ايديجى اولان و بخش ايديجى اولان وكچمك مرور ايتمك

ف كذارنده : كچيجى مرور ايديجى اولان

ف كذاف : ياكلز وقت كچورمك واكلنمك ايچون اولان مكالمه ومحاربه

كذب : يلان ؛ دروغ خلاف صدق

ف كذر : كچمك ؛ مرور ايتمك وممر كچه جك ير

ف كذاران : كچن ؛ كچمش اولان سابق وكچمك ؛ مرور ايتمك

ف كذرانده : كچوريجى امرار ايديجى كذرديجى اولان

ف كذركاه : كچيد برصو ايچندن ياخود ايكى طاغ اراسندن كچه جك محل يول وبوغاز وزقاق

ف كذرنامه : يول تذكره سى ويا سپورط ديدكلرى اذن نامه

ف كذشت : كچمك ؛ مرور ايتمك

ف كذشتكان : كذشته لر ؛ مقدم

گذشته — دنیایه کلمش اولانلر کچمش اولان و فرض لنان نتیجه نك فائضی

کذلك — شونك مثللو دخی معناسنده کاف حرف تشبیهی ایله ذلك لفظندن عبارت ترکیب عربیدر.

کر — صاغر، اصم : قولاغی ایشتمز اولان

کر — ادات شرطیه اولان اگر لفظنك مخففیدر

کر — دشمن اوزرینه هجومدن دوندکدنصکره آخر دفعه هجوم و صولت ایتمك

کروفر — اسلحهٔ ناریه ایله تعلیم کورمامش قوملر بیننده جاری و شائع اولان اصول حربیه کوره ایکی طرفدن بیکیتلر میدانه چیقوب حمله و قرار وسائر اعمالات حربیه اجرا ایتمك

کراء — برشیئه نك استعمالنه بدل اوله رق ویریلن اجرت

کرابیر — کوباسلر، بزلر، قماشلر

کرات — کره لر مدورلر اولان جسملر

گرات — کره لر، قره لر، دفعه لر

جدول گرات — عددلرك بر بر ینه ضربلرندن حاصل اولان عددلری مبین جدولدر

کزاز — دونه دونه حمله و هجوم ایدن جنکجی

گرادیس — کراسه لر کتاب جزئلری

گراز — ارککك طوکز، خنزیر

گرازان — صالنه رق یوریوجی اولان

گراس — نغمه، نواله

گراسه — کتاب جزئی که اون یپراقدن ترتیب اولنور وجمع اولمش اوراق

(گراسته) — بنایه مناسب اولان اغاج

گراسی — کرسیلر، صندالیه لر

کرام — کریملر، عزت، وکرم وشرف صاحبلری

کرامه — عزت، شرف، وعندالله شریف اولمق وولی الله طرفندن بعضا صادر وسانح اولان افعال واقوال مبارکه دن هر بری که ذات مذکورك ولایتنه دلیلدر

گران — اوج، نهایت، صوك

گران — اغر، ثقیل اولان، خفیف اولمیان

گرانباز — اغر بوکلو، یوکی آغر اولان

ف كرانبها: قيمت وبهاسى چوق ذيقيمت اولان

ف كرانجان: جاندن بيزار اولمش اولان وبك معجز وجان صيقيجى اولان

ف كرانخاطر: جانى صيقلمش منفعل اولان

ف كراندست: الى آغر اولان ايشنى آغر كورر اولان

ف كرانركاب: ثبوت ومتانت وجرأت وشجاعت صاحبى اولان

كرانسايه: عالى رتبه ووالاجاه اولمغله ظل وسايه سى مبسوط اولان

كرانسر: متكبر : متعظم كبرلو اولان

كرانسرشت: اغر طبيعتلو صاحب تمكين اولان : تنبل كاهيل بطى اولان

كرانسنك: وقور متمكن : صبور اولان واغر تقيل اولان

كرانسير: سير وحركتى بطى اولان

كرانعنان: بمعناه ايضا

كرانكوش: قولاغى اغر صاغر اولان

كرانمايه: نفيس ذى قيمت اولان وچوق سرمايه لو اولان

ف كرانه: بمعناه ايضا

كرانى: برقلو اغرلق : ثقلت

ف كراويا: بهاراتدن خوشبو بر تخم اسميدر

ف كراويه: بمعناه ايضا

كراهة: ايكرنمك وبر نسنه دن قطعا واصلا خوشلنمامق

كراهة: خوشلنميه رق اسنميه رك

كراهية: بر نسنه دن قطعا خوشلنميوب ايكرنمك

كرائب: كريبه لر داهيه لر آفات بلايا

كرائم: كريمه لر كرم علامتى اولان افعال

كرب: غم غصه اندوه تاسه انديشه

كرباس: بزكه پموق وكتاندن وكندردن طوقنلوب نسج اولور

كرباسى: كرباسدن عبارت اولان

كربال: قالبور والك ديلان الت

كربة: غم غصه اندوه تاسه انديشه

ف كربز: دانا فهم جربزه صاحبى اولان عيار مكار حيله باز اولان

ف كربه: كدى ديلان حيوان

كره: جسم مدور كه داخلنده واقع بر نقطه دن محيطى

اولان سطحه منتهی اوله رق اخراج اولنان جمیع خطوط مستقیمه بربرلرینه مساوی اولورلر

ف گرده: یا انکز بر دفعه وقوعبولمق

ف گرچه: ادات شرطیه و تسلیمیه اولان اگرچه لفظنك مخففیدر

ف کرد: کردار: فعل عمل

ف کرد: برینی قوغوب قوغالمق

ف گرد: طپراق: توز: غبار ودونجی نسنه فلك ونکرلك وفلداق مثللو وغم اندوه وملال اعتبار

ف گرد: دکرمی: مدور اولان نسنه نك اطراف ومحیطی وطولاشوب دوران ایدیجی اولان

ف گرداب: دکزده ونهرده صولرك طولاب کبی دونر طولاشر اولدیغی محل که سفینه‌یه وقایقلره خیلی مخاطره‌در

ف کردار: فعل: عمل: ایش

ف گرداگرد: دونه دونه طولاشه طولاشه وچپ چوره دائرا مادار دورت اطرافی

ف گردآلود: توز وطپراغه بولاشمش اولان

گردان: بویون تعبیر اولنوب حیوانك باشیله اوموزلری بیننده اولان عضوی ودونر طولاشر اولان دوران ایدیجی اولان ودوران ایتدیریجی اولان

گردباد: طولاب کبی دونر اولان روزکار که توز وطپراغی بعضا دخی صویی واغاج وخانه‌یی هوایه قالدیرر

گردش: دونش: طولاشش دوران تدور

گردك: خاص اوتاق وزفاف خانه گردك اوی گردك اوطه‌سی کلین اوطه‌سی

گردگار: فعال مطلق اولان خدای متعال حضرتلری

گردن: بویون جید عنق که حیوانك باشیله اوموزلری بیننده اولان عضودر

گرد: شجاع بهادر پهلوان اولان

گردان: گردلر: شجاعلر پهلوانلر

گردن بسته: بویونی باغلو اولان وبویوندن باغلو اولان

گردن بند: بویونه باغلانه‌جق نسنه

گردنفراز: بویونی قالدیریجی اولان ومفتخر ومبجل اولان

گردنكش كبر وتعند ايديجى طاغى وباغى اولان

گردون فلك آسمان

گردون اقتدار فلك مثللو اقتدار صاحبى اولان

كرده مفعول ومعمول اولان فعل وعمل واعمال ويا اجرا اولنمش نسنه وايدلمش اولان

گرديده دونمش متغير حالك اولمش اولان

گرز سلفده مستعمل طوپوزدن بيوك تموچوماق مثللو برنوع سلاح

گرزه بمعناه ايضاً

گرسنگى اجلق : جوع

گرسنه اج : قارنى اجقمش اولان جائع اولان

گرسنه چشم آج كوزلو حريص بخيل اولان

كرسى تخت : سرير : اسكملى : مسند اليه كه جامعده واعظ افندى انده اوطوروب وعظ ونصيحت ايدر وبر نسنه نك مسند واساس وتملى وسكزنجى قات كوك فلك ثوابت وعرش اعلا تحتنده اولوب جنتك پك شريف برمنزليدر ويازى سطرلرينك انتظام واستقامتى

كرسى نشين كرسيده اوطورر اولان — ف

كرشمه محبوبه نك كوز وقاشلريله اشارت وايما وناز وغمزه سى — ف

كرفت المق : طوتمق : اخذ ايتمك — ف

كرفتار طوتلمش اولان طوتساق اسير اولان — ف

كرفش كرويز دينلان نبات كه سبزه وايدن معدود اوله رق اكل واستعمال اولنور — ف

كرفته طوتلمش النمش اولان — ف

كرك قورت دينلان يرتجى حيوان — ف

كركدن معلوم برنوع بيوك حيوان كه بورونى اوزرنده بر يالكز اكرى بوينوزى واردر — ف

كركر فعال مطلق اولان خداى متعال — ف

كركس اق بابا دينلان قوشلك اسمى — ف

كرم قورد وبوجك دينلان كچوك حيوانكه اجناس متنوعه سى ولوب برنوعى — ف

(continued) ایپك قوردی ودیکر نوعی کابه مصرجواندر

کرم اوزم ویرن اغاج که اکا اصمه دینلور

کرم نفاست شرف عزت عالیجنابلق واحسان نعمت انعام عنایت

ف **گرم** سیجاق حار سخین اولان وتیز مغضب چابك غضبه کلوب اولان وغیرتلو حمیت صاحبی اولان

ف **گرما** سیجاق حرارت

ف **کرماء** کریملر کرم وعزت صاحبلری

ف **گرمابه** سیجاق صو حمامی و ایلیجه قابلوجه

ف **گرماگرم** قیزشوب کرمیتلو اولان

ف **گرماگرمی** قیزشوب کرمیتلو اولمق

گرمخانه صوبه دینلان اوطه که سیجاق اولوب بعض نباتات انده حفظ اولنور

ف **کرمکار** احسان وعنایت وکرم ایدیجی اولان

ف **کرمکاری** کرمکارلك احسان ایدیجیلك

ف **کرمکستر** کرم واحسان وعنایت ایدیجی اولان

گرمی سیجاقلق حرارت غیرت حمیت وقیزغینلق

گرمیت

کرنا برنوع سورنا بوچالغی

کرنای بمعناه ایضا

کرو اوینونده بحث طوتیلان نسنه ورهین وپچ

کروان رفاقت اوزره کیدن یولجیلر جماعتی

کروانسرای خان که یولجیلر سرایدر

کروب کربلر غملر اندیشه لر

کروبیان ملائکه نك برجنس اعلاسی

کروبین بمعناه ایضا

کروبیون بمعناه ایضا

کرور تکرار دفعه بعد دفعه واقع اولمق وبشیوز بیك عدد

کروم مرا غاجلری اصمه لر

کروه جماعت قوم طائفه نفرات انسانی بلوکی

کروهه بمعناه ایضا

کروی مدور ومجسم اولان وکره یه متعلق ومنسوب اولان

کرویات کره یه متعلق اولان هندسیات علمیدر

کره برنسنه دن خوشلنمیوب

متحمل اولمق برنسنه
نفسه خوش وناملایم
کلمك

کِرِه دوکم عقده باغ

کُرَه جسم مدور طوب
واربوت

کَرْهاگ خوشلنموب استمیه رك

کُرِی مدور اولان وکره یه
منسوب ومتعلق اولان

گِرْیان اغلایجی بکا ایدیجی
اولان اغلایه رق

گِرِیبان اثواب یقه سی

گَرِیبَه داهیه آفت بلا مصیبت

گُرِیخْتَه قاچمش اولان قاچقین
فراری اولان

گِرِیز فرار ایتمك قاچمق
وفراری قاچقین اولان

گِرِیزان فرار ایتمکده اولان
وفرار ایده رك

گُرِیزگاه ملجا معاذ قاچوب
صغینه جق یر

گُرِیزَنده فراری قاچغون قاچیجی
اولان

گُرِیش مکر حیله خدعه دسیسه

گِرِیم جود واحسان وعنایت
ایدیجی وشرف ومجد
وعزت صاحبی اولان

کَرِیمانه کرم صاحبنه لایق

ویراشق اولان

کَرِیمَه قرآن عظیمك هر بر لفظی
وهر بر عباره سی وبر
کسنه نك قیزاولادی

ف **گِرِیوَه** چیقماز صوقاق

کَرِیهَه ناخوش اولان طبیعته
ایکرنمه کتوردر اولان

ف **گِرْیَه** آه انین ناله فغان

ف **گِرْیَه وزاری** فریاد وکوز یاشی اغلامق

گِرْیَه بار کوز یاشی دوکوب
اغلار اولان

کَرِیهَه جنك قتال محاربه
ونفسه کراهت ویره جك
نسنه

ف **گِرْیَه جوش** چوق آه وانین
وفغان ایدیجی اولان

ف **گَز** تعلیم ایچون کمانکشلر
بیننده مستعمل برنوع
کچوك ویلیسز اوق
وکذلك کمانکشلر بیننده
مستعمل برنوع ارشون

ودیش ایله اصریجی اولان

ف **گَزا** دیش ایله اصریجی اولان

ف **گُزار** گذاردن غلط و محرف
اوله رق بعضا مستعملدر
وحجامت نشتری و
اوده مك ایفا ایتمك
واوده یجی ایفا ایدیجی

ف	گزارش	رؤيا تعبيرى وشرح تفسير
ف	گزارة	قورو مغله چكلوب بورشمق
ف	گزاف	عبث وبيهوده اولان لقردى ويا عمل
ف	گزان	ديش ايله اصيريجى اولان
ف	گزاى	بمعناه ايضا
ف	گزلك	قلمتراش وچاقى وقليچ وخنجر ناملولرينك اكرى اولان يلمانى
ف	گزلك	بمعناه ايضا
ف	گزم	ايچلى نسنه‌يى ديش ايله قيروب ايچنى چيقارمق
ف	گزند	ضرر ؛ زيان والم وآفت
ف	گزورة	قورو مغله چكلوب بورشمق
	(گزى)	معلوم بر نوع قماش
ف	گزيد	هديه ارمغان پيشكش ورشوت ؛ برطيل
ف	گزيد	ياردم امداد چاره علاج
ف	گزيدة	سچلوب انتخاب اولنمش اولان
ف	گزين	سچوب انتخاب ايديجى اولان وانتخاب اولنوب سچلمش اولان
ف	گژدم	عقرب دينلان حيوان وعقرب دينلان برج سما

كَس	كمسنه آدم
كُس	نسوان فرجى
كَساحَة	سپورندى وچولاق يا خود نورم اولمق
كَساد	مال ومتاع صاتلميوب صاحبنك النده قاله رق رائج اولمامق
كُساز	ايچيجى ؛ شرب ايديجى اولان
وكُساز	بمعناه ايضا
كَثافَة	منير ومنور نسنه نك ضياسى كسلمك
كَساله	تنبلك ؛ اوشنمك
كَسان	كسلر ؛ كمسه لر ؛ آدملر
كَسانَه	آدمه لايق ويراشق اولان
كَسب	قزانمق كندويه جلب واسباب ايتمك وقزانج كار وادمك وسيله قزانجى اولان صنعت ومعرفت
كيسب	بمعناه ايضا
كِسبَة	بمعناه ايضا
كَسبِى	اصلندن منتسب اولميوب كسب طريقيله انتساب پذير اولان
گُستاخ	عارسز وادبسز اولان
گُستاخانه	ادبسزه لايق ويراشق اولان
گُستاخى	عارسزلق ادبسزلك

كُسْتَرْ (ف) یایمجی بسط وتمهید ایدیجی اولان

كُسْتَرْدَهْ (ف) یایلمش دوشنمش فرش اولنمش اولان

كَسْر قیرمق پاره لمك وبرحرفی كسره یعنی اسره ایله اوقومق وارقام حسابیه دن برعددك برجزئنه اشارت اولان رقم

كَسْرَهْ اسره دینلان اشارت كه برحرفك مجرور یعنی یاء حرفینك صداسیله تلفظ اولنه جغنی اشعار ایچون حرفك زیرنده ترقیم اولنور

كَسْرَوِی پادشاهه منسوب ومتعلق اولان

كَسْرِی فی الاصل عجم پادشاهنه وبعده دیگر بعض پادشاهه اطلاق اولنمش اسم

كُسْتَهْ (ف) قیرلمش منكسر اولان

كَسَفْ ای یاخود كونشك ضیاسی كسمك

كِسْفَهْ پارچه قطعه قسم

كَسَلْ ایشده اغر دیرعك اوشنمك

كَسْلَانْ ایشنده اغر دیرنوب اوشنیجی تنبل كسنه

كَسَلْنَاك بمعناه ایضا

كَسُوبْ چوق كسب ایدیجی اولان

كِسْوَهْ ارقه یه كیله جك لباس

كُسُورْ كسرلر پارچه لر وپارچه یه دلالت ایدن رقملر

كُسُورَات علم حسابده كسرلك كیفیاتندن بحث ایدر اولان قواعد جمله سی

كُسُوفْ قمر ایله شمسك بیننده كرهٔ ارضك مرور ایلمسی سببیله شمسك ضیاسی منقطع اولمق كه كونشك طوتلمسی تعبیر اولنور

كَسُولْ تنبل واوشنیجی اولان كمسنه

كُسَی كسوه لر ارقه یه كیلان البیسه لر

كَسِیحْ چولاق یاخود كوترم اولان كمسنه

كَسِیدْ رائج اولمیوب صاتلمز اولان

كَسِیرْ قیرلمش منكسر كسمنه اولان

كَشْ (و) چكیجی اولان وطاشیجی اولان ومالك اولان وایچیجی اولان

كِشْ (ف) شطرنج اویونده شاهك خانه سنه نظر ایتمك اوزره الاندن یاخود یادكاندن

بری سورلدکده بوکیفیتی خبرویرمك ایچون استعمال اولنان لفظ وکوکل وقلب معناسنه

ف **کُش** قتل ایدیجی اولدریجی اولان

ف **کُشا** چکیجی طاشیجی ومالك اولان

ف **کُشا** آچیجی اولان وفرحلندریجی اولان وفتح ایدیجی ضبط وتسخیر ایدیجی اولان

ف **کُشاد** آچمق آچلمق وآچق اولان

ف **کُشاده** آچق آچلمش اولان

کَشّاف کشف ایدیجی مخفی ومجهول اولان نسنه‌یی آشکار ایدیجی اولان

ف **کَشاکَش** چکشمه منازعه محاربه واضطراب درون کدر غصه

ف **کَشان** چکیجی طاشیجی اولان

ف **کَشان کَشان** تدریجله علی التدریج

ف **کُشایش** آچق اولمق ورونق ومصفا اولمق

ف **کُشاینده** آچیجی آچق قلبی فتاح

ف **کُشت** اکین واکلمش ترلا مزرعه

ف **کَشت** سیر وتماشا ایتمك گزمك

ف **کشتزار** اکلمش ترلا؛ مزرعه

ف **کُشتگان** کشته‌لر؛ مقتول اولانلر

ف **کَشته** دونمش اولان برحاله کسب اتمش اولان

کِشته اکلمش؛ زرع اولنمش اولان

کُشته مقتول اولان اولدیرلمش اولان

کَشتی کمی سفینه مرکب بحری

کُشتی کورش؛ کورشمك کورش ایتمك که ایکی کمسنه بربرینی یره اورمغه سعی ایتمکدن عبارتدر

کَشتبان سفینه رئاسی وقلاغوزی

کَشتیگاه ترسانه؛ لیمان؛ مرسی

کُشتیگاه کورش اویونه مخصوص میدان

کَشتیگر سفینه معماری مرانقوز

کُشتیگیر کورش ایدیجی پهلوان

کَشتی‌نشین سفینه ایچنده تمکن ایدن

گِشِش چکش چکمك

کُشِش قتل ایتمك قتل ایدش اولدرش

کَشف اورتیلو نسنه‌یی آچوب آشکار ایلمك ومجهول ومخفی نسنه‌یی میدانه قویمق وبروجه تخمین بر نسنه‌نك انشاسنه لازم اولان مصارفی حساب ایتمك واولیادن اولان ذوات کندو بولندقلری محلدن غیری کورلمز وحس اولنمز محلده موجود ووقوع اولان

خصوصی باذن الله تعالی كوروب خبردار اولمق

كَشَف قابلومبغه دینلان حیوان

كَشَك قورو یوغرد و كشكك دینلان طعام

كَشْكاب اربه چورباسی

(كَشْكَك) دوكلمش بغدای ویا آربه ایله اتی صودن بشورمكله حاصل اولان طعام

كَشْكول دلنجی كداء سائل وقاپوق شكلنده یچوردان كچی اصفیلوچناق كه بعض دلنجی النده طاش

كِشْمِش چكردكسز دینلان اوزم

كَشْمَكَش چكشمه منازعه ومحاربه مقاتله اضطراب درون

كُشُن حیوانك اركلكی

كَشَنْدَه چكیجی جروجذب ایدیجی وتحمل ایدیجی اولان

كُشَنْدَه اولدریجی قتل ایدیجی قاتل

كَشْنَشْ معلوم كوزل قوقولو تخم

كُشْتی حیوانات چفتلشوب جماع ایتمك

كَشْنیج معلوم كوزل قوقولو تخم

كَشْنیز بمعناه ایضا

كُشُودْ آچق آچلمش اولان

كُشُودَه وآچیجی اولان بمعناه ایضا

كِشْوَرْ اقلیم كه اسكیدن مشهوری یدی اقلیم وار ایمش لكن متأخرین عندنده كرۀ ارض التمش بر اقلیمه تقسیم اولنور

كِشْوَرْكُشا فاتح البلاد اولان پادشاه

كِشْوَرْكُشائی مملكت ضبط ایدیجیلك

كَشِیدَه چكلمش اولان چكمش اولان

كَشِیش نصارا پاپاسی وراهبی

كُصُوم سمت مقصده واره میوب كیرو دونوب چكلمك

كَظَاظ صولوق الهمیه جق درجه ده معده طعام ایله طولو اولوب صیقندی ویرمك

كِظَاظَه بمعناه ایضا

كِظَّة

كَظْم دارغینلق كوستره میوب كندو نفسنی ضبط ایتمك

كَعْب ایاقده اولان طوبوق كمیكی واشق تعبیر اولنان كمیك كه چوجقلر انكله اوینار روزگار دینلان التی یوزی نوسكز كوشه كمیك كه

طاوله اوبونندن استعمال اولنور و مكعب تعبير اولنور جسم كه التى عدد مربع ايله محدود و جمله زوايا سى قائم اولور وينه مكعب تعبير اولنان عدد كه هر قنغى بر عدد كندو نفسنه ضرب اولندقدن حاصل ضربى ينه عدد مذكور ضرب اولنور ايسه حاصلى عدد اولك كعبى و مكعبى اولور و مجد شان شرف ، عزت ، وقاماش و قلك بوغم باشى بوغم اراسى دينلان بومرق يرى

كَعْبَه مكۀ مكرّمه ده واقع قبلۀ مسلمين اولان بيت الله الحرام

كَعْبَتَيْن مكۀ مكرمه ايله قدس الشريف

كَفْ (ف) كبوك كه صو يوزنده حاصل اولور

كَفْ ال ، دست ، يد آوج پنجه و اياق طبانى و منع ايتمك ، دفع ايتمك صرف ايتمك و كيرو طورمق امتناع ايتمك چكنمك و كيرو چكمك

كِفَاح جنك ايتمك محاربه مقاتله

كُفَّار كافرلر حق دينى انكار ايدن كمسنه لر

كَفَّارَه ذنب و جنايتى ستر و ازاله ايچون وسيله طوتيلان نسنه

كَفَاف آدمى حتياجندن قورتاره جق قدر رزق و معاش

كَفَالَه بر ينه كفيل و ضامن اولمق يعنى اول كمسنه تعهد ايلديكى خصوصك ايفا و اجراسنده قصورى ظهورنده تمام ايتمك ماده سنى ديكر كمسنه درعهده ايتمك

كَفَائَه برنسنه يه مساوى و مكافى اولمق

كِفَايَه اولورر و يتشور اولمق

كَفَّه ترازونك كوزيكه طارتيله جق نسنه انك ايچنه وضع اولنور

كُفْت كلام ، سوز ، لاقردى

كُفْتَار جنازه لرى مزار ايچندن چيقاروب اكل ايدر بر حيوان كه سرتلان دينلور

كُفْتَار كلام سوز لاقردى

كُفْتُكو كفت و كو ، قيل و قال لاقردى

كُفْتَه: سويلنمش تكلم اولنمش سوز

كَنْجَه: پكچه ديلان آشجى آلتى

گَفْخ: روبرو اولمق وجنك ومحاربه ايتمك

كَفْر: اورتمك بورتمك ستر ايتمك

كُفْر: حق تعالى حضرتلرينك وحدانيت وصفات الهيهٔ سائره لرينى وپيغمبرلك نبوتنى ودينه متعلق عقائدى انكار ايتمك وسب وطعن ايتمك واحسان وعنايته مقابل تشكر ايتميوب فعلا ويا قولا انكار ايتمك

كُفْرَان: احسان وعنايته مقابل تشكر ايتميوب فعلا ويا قولا انكار ايتمك

كَفَرَه: كافرلر حق دينى انكار ايدن كمسنه لر

كَفْش: اياق قابى پاشمق پابوش

كَفْشگر: پابوشجى قوندره جى

كَفْشگردان: پابوش چويريجى اولان خدمتكار

كِفَف: كفه لر ترازو كوزلرى

كَفْگير: چوربانك كپوكنى المغه مخصوص بيوك دلكلو قاشق

كَفَن: ميته صاريلان ثوب

كُفْوء: برنسنه نك مثل وهمتاسى ونظيرى ومساويسى اولان نسنه

كَفِى: كفايت ايدر كافى اولان

كَفْيَه: كفايت كافى اولان مقدار

كَفِيل: برينك بورجنى درعهده ايدن كمسنه

وكل — كَلْ: صاجى مرض سببيله دوكلمش اولان

كُلْ: هب، هر، بتون

ف — كِلْ: بالجق چاملجى ولوله جى چاموری

ف — كُلْ: معلوم كوزل قوقولو چيچك

كَلَأ: چاير تازه ويشل اوت عشب

كِلَاب: كلبلر كوپكلر

فا — كُلَاب: كل صوتى

ف — كُلَابْدَان: كل صويى شيشه سى

كُلَاج: معلوم برنوع طاتلو طعام

ف — كَلَاغ: قوزغون وبيان قارغه سى ديلان قوش

كَلَال: يورغونلق يورغون اولمق

كَلَالَه: اقربالغى بعيد اولان كمسنه لر كروهى وعمزاده لر ولام قرنداشلر كروهى

مثللو ويورلق فرومانده

اولمق وکسکین اولمیوب کور وکسمز اولان

کُلاَلَه ف قیورم قیورم اولان صاچ

کَلاَم انسانک ضمیرنده اولان افکار ومعانی بی ساتره افاده دن واسطه مخصوص اولان اقوال والفاظ

کلام الله وکلام قدیم قرآن عظیم

علم کلام علم عقائد دینیه

کلاوه ف ایپک وایپلک صاره جق چرخ

کُلاه ف معلوم کسوه که برنوع باش اورتیسیدر ومذکور کسوه کبی سوری اولوب سائره نسنه نک اورتیسی مقاسنده اولان هیئت

کِلاءَة حفظ وحراست ایتمک

کَلْب کوپک دینلان حیوان

کُلْبانَك ف چاوش ویا مهتر ویا عسکر ویا مؤذن مثللو کسنه لرک برجاعت طرفندن یاغز ایله چاغریلان کلام ایله بوتک ولوه لرسی وصداسی مثلا بیک بشا ویاالله والله اکبر نـداسی

کَلْبَتان اولندیغی مثللو اولور دیشیجینک دیش چیقارمق ایچون قوللاندیغی قیصاج کبی آلت

کَلْبَتَین بمعناه ایضا

کُلْبَدَن بدنی کل کبی خوشبو اولان

کُلْبَرْك کل چیچکنک یپراغی

کُلْبَشْکَر معلوم برنوع طاتلو ترکیب

کُلْبُن کل اغاجی

کُلْبَه کوچوك طاراجق اوطه حجره زاویه کوشه بوجاق

کُلْچِهْرَه چهره سی کل کبی کوزل اولان

کُلْچِین کل دیوشیریجی کل طوپلاییجی

کُلْخَان حمامده آتش یاقلدیغی محل

کُلْخَانِی حمام کلخاننده اسکان وخدمت والتجا ایدن اسافل ناسدن اولان آدم

کُلْخَن کلخان

کُلْبِدَان چیچکلك تعبیر اولنان قاب

کُلْدَسْتَه چیچك دسته سی ودمتی

کُلْرُخ یناقلری کل کبی قزل اولان

کُلْرُخْسَار بمعناه ایضا

کُلْرَنْك کل کبی قزل اولان

کُلْرُوی یوزی وچهره سی کل کبی کوزل اولان

کُلْزَار کل یا غنچه سی وکل اغاجی چوق اولان محل

کُلْسِتَان بمعناه ایضا

ف گلشن: گل وچیچك بغچه سی
ف گلشن سرای: باغچه ایچنده اولان سرای
ف گلعذار: یاناقلری گل کبی قزل اولان
ف گلغنچه: هنوز اچلمامش اولان گل
ف گلفام: گل کبی رنکی قزل اولان
گلفه: تعب ومشقتله وعادتدن ولزومدن زیاده سعی ایله ایش ایشلمك
ف گلفشان: اطرافنه گل صاچیجی اولان
ف گلك: بوش طلوم وسازوصابدن ترتیب اولنان صال
کلك: قامش وقلم خامه
ف گلکشت: گل باغچوسی گلستان
ف گلگون: رنکی گل کبی قزل اولان
ف گلگونه: بمعناه ایضا وبعضا نساطائفه سی کوزللت ایچون یوزلرینه سوردکلری بویا
کلم: کلمه لر لفظلر سوزلر
کلمات: بمعناه ایضا
کلمه: لفظ واحد
گلنار: نار چیچکی
گلناری: نار چیچکی رنکنده اولان
گلنخل: گل فدانی چولك گل اغاجی
گلنگبین: بال ایله گل چیچکندن عبارت برطاتلو ترکیب

ف گلو: انسانك یاخود حیوانك بوغازی حلقوم
ف کلنك: طورنه دینلان قوش
کلوان: موسی علیه السلام حضرتلرینه نازل اولان تورات شریفك تابوتی که اکا صندوقه سکینه دخی اطلاق اولنور
ف گلوبند: بویون باغی
ف گلوخ: کرپیچ: طوغله: مدر
ف گلوگذار: بوغازا ریدیجی ویاقیجی اولان
ف گلوگیر: ناخوش اولمغله بودلیوب بوغازده قالور اولان وادمی بوغازندن یقالایجی اولان
کلول: بوزلق: فرومانده اولمق وکسکین اولمیوب کود وکند وکسمز اولمق
ف کله: کلاه باش اورتیسی
ف کله: باش: سر: ژاس که حیوان بدننك اعضاسندندر
کله: خانه طامی: سقف طوان
ف کله: قویون وصغر سوروسی قطیع
ف کله: شکایت شکی اغلاشمه
(کله): طوپدن انداخت اولنان دانه

	كلمه	معنا
ف	كله پان	چوبان وصغرتماج
ف	كله پوش	برنوع باش اورتيسى تربوش سرپوش
ف	كلهگوشه	كلاهك برطرفى وگوشه سى
ف	كله مند	شكايت ايدنجى اعلا سيجى اولان
	كلّى	جزئى اولميان عمومى جمله يه عائد ومتعلق ومنسوب اولان ومقدارى وافر اولان
	كلّيًّا	بتون بتون وچوقجه اولمق اوزره
	كلّيات	كليتلر دنسنه نك مجموعندن عبارت اولان معينلر و شاعرك بالجمله اشعارى مجموعه سى يا خود مؤلفك تأليفاتى مجموعه سى
	كلّيّه	كل وكلّى اولمق ووافر اولمق وبرنسنه نك هيئت مجموعه سى
	بالكلّيه	بتون بتون چوق اولمق اوزره
ف	كليجه	سهولت ايله استيف ويانقل اولنمق ايچون معدندن دوكلمش درت كوشه پارچه كرصكره دن تكرار دوكلوب اعمال

كلمه	معنا
	اولنور كولچه وسبيكه دخى تعبير اولنور
كليد	قپو وصندق وامثالنى قبالوضبط ايتمكه مخصوص برآلت واناختار مفتاح
كليسا	نصارى طائفه سنك عبادتخانه سى
كليسا	بمعناه ايضا
كليل	كسكين اولميوب كور وكندو كسمز اولان ومرئياتى لايقيله سچوب كورمز ضعيف البصر اولان
كليم	خطاب ومكالمه اولنان
كليم الله	موسى عليه السلام حضرتلريكه حق جل وعلا ايله مكالمه لرى طورسيناده واقع اولمشدر
كليم	معلوم دوشه مه كريوكدن طوقنور
سيه كليم	مدبر بدبخت طالعسز اولان
كم	آز قليل المقدار اولان وناقص اولان وحقير فقير ذليل بى اعتبار اولان ونقصان اكسكلك تناقص وايو اولميان فنا اولان

کَمْ — کوك عدد وکرك وزنده وکرك جسم وکرك جهت اولهرق نسنه نك مقداری

کِمْ — اغاج چیچکی اوزرنده اولان قابجق که اورتیسی ومحفظه سیدر

کُمْ — اتواب قولی ستین

کُمْ — غائب اولمش مفقود اولان

کَمَا — اولدیغی مثللو معناسنده کاف حرف تشبیهی ایله ما لفظندن عبارت ترکیب عربیدر

کَاکَان — مقدمکی هیئتی اوزره

کَمَا یَنْبَغِی — لایق ولازم اولدیغی کبی معناسنده ترکیب عربیدر

کَمَا بِیش — آزچوق اکسك زیاده تقریباً

کُمَاة — کمیلر شجیع وبهادر ادملر

کُمَاشْتَه — وزیر، وکیل

کَمَال — برنسنه نك جمیع اجزاسی برلو یرنده ومجموع اوصاف لازمه سی موجود وتام اولمق وانسان نقایص وغوائلدن خالی اولوب جمیع صفات حمیده ایله متصف اولمق

کَمَالَات — صفات حمیده

کِمَام — کلر: چیچك قابجقلری

کِمَامَه — اغاج چیچکی اوزرنده اولان قابجق که چیچکك اورتیسی ومحفظه سیدر

کَمَان — اوق یایی وبرنوع چالغی — ف

کَمَانْ گروهه — اولوقلو یای وتاتار اوقی تعبیر اولنان آلت حرب — ف

کُمَان — ظن، صانمه، سزمه، شبهه — ف

کَمَانْچَه — برنوع چالغی — ف

کَمَانْکَش — اوق آتمق صنعتنده ماهر کمسنه — ف

کَمَانْکَشی — کمانکشلك — ف

کَمَانَه — متقب یایی وکمان ایله کمانچه دینیلان چالغیلرك اوقی — ف

کُمَانَه — کمان، ظن، صانمه، سزمه، شبهه — ف

کَمَانی — کمان شکلنده اولان وکمان یاپان یاخود چالان استاد — ف

کَمَا هُوَ — اولدیغی کبی، اولدیغی مثللو معناسنده ترکیب عربیدر

کَمَا هِیَ — بمعناه ایضاً

کَمَائِن — کمینلر جنکده پوصویه کیزلنمش اولان عسکرلر

کَمِبْضَاعَه — بضاعه وسرمایه سی آز اولان — ف

کَمْبَهَا — قیمت وبهاسی قلیل وجزئی اولان — ف

ف کمپایه — پایه سی و منزلتی کم ودون اولان

ف کمتر — عاجز وحقیر اولان اعتبارسز اولان

ف کمترانه — عاجز وحقیره لایق ویراشق اولان

ف کمترین — پك زیاده عاجز وحقیر اولان

ف کمخا — برنوع ایپك قماش

ف کمر — بله قوشانیلان قوشاق وقوس یعنی یای رسمنده اولان بنا وبل میان

ف کمراء — یولنی آزتمش اولان طوغری یولدن صاپمش اولان وضلالتده اولان

ف کمراهی — طوغری یولدن چیقمش اولمق وگناه وضلالته صاپمش اولمق

ف کمربسته — قوشاغی قوشانمش ایشه حاضر ومستعد اولان

ف کمربند — قوشاق بل باغی وکمر قوشانجی قوشاق قوشانجی اولان

ف کمرگاه — بل میان کمر یری

ف کمره — کمراه اولان طوغری یولدن چیقمش اولان

ف کمسال — کنج اولان سن وسالی آز اولان

کم صلا — یازی یازمقده بعض حروف حروف دیگره ابدال ایتمکله کلم معنایه مناسب برقاعده نك اسمیدر

کم عقل — عقلی قلیل وضعیف اولان

کم عیار — عیاره مطابق اولمیوب مغشوش اولان

کم قوت — قوتسز ضعیف اولان

کم قیمت — قیمت وبهاودکری آز اولان

کمکار — آز ایش ایشلر اولان

کمگرده — غائب اولمش اولان وغائب ایتمش اولان

کمگشته — بمعناه ایضا

کمگفتار — آزلاقردی ایدر اولان

کمگر — بمعناه ایضا

کمل — جمله گروه طاقم

کمایه — سرمایه سی آز اولان

کمنه — فرومایه اولان کملر اثواب قوللری استینلر

کمنان — کینلر یوصویه کیزلنمش عسکرلر

کمنام — نام ونشانی وشهرتی اولمیان

کمنام — اسمی ونشانی غائب اولمش اولان

كنده — ایلمك دیشلان دوكوكه زوركوردیجه صیقیلوق پیدا ایدر

كونن — بوصوبه كیرلنمك

كوكن — معلوم برنوع كوزلك قوقولو تخم

كمی — دلیر بهادر اولان ادم ونورایله سلاح قوشانمش اولان ادم

كمی — سوبو اولان مخروط شكلنده اولان

كنياب — نادر بولنور اولان

كنيه — مقدار قدر

كنت — خرمائی طوری ات كه رنكی طوری ایله سیاه قارشق وقیروغی وبلسی سیاه اولور ویك قوبوقرمزی اولان باده

كنين — بوصوبه كیرلنمش عسكر

كنياز — بوصوبه كیروب كیرلیجی اولان

كنكاه — بوصوبری

كنكه — بمعناه ایضا

كینه — عاجز حقیر ذلیل اولان

كن — قازیجی حفر ایدیجی اولان

كن — كوت : دبر مقعد وبایجی ایدیجی اولان

كشوكن — فرج دبر — ف

الكن كن — متكلمك كلامنه لكنت ویریجی اولان — ف

كن — وارا ولسون

كن فیكون — وارا ولنسون دیو فرمان الهی صادر اولوب سموات وارض ومافیها وارا ولور

كن — اورتوب ستر ایتمك كیزلمك پنهان ایتمك

كن — اورتی ستر پرده

كن — خایه خصیه طاشاق — ف

كنار — سطح اولان نسنه نك نهایتی وقتی ساحل وطرف جانب وحد محدود سرحد ولباس دیكر نسنه اطرافنه علاوه اولنان زینت — ف

كناره — بمعناه ایضا — ف

كناس — سپوریجی چوبجی — ف

كناسه — سپورندی — ف

كنانشه — قواعد وفوائد قیدا اولنان مجمعه

كناه — بیانی حیوانك اینی وماواسی كنان یاپیجی ایدیجی اولان وپایه زوق ایدرك — ف

كناه — حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك — ف

امر شريفه مطابق اوليان عمل

ف گناهكار — الله تعالينك امر شريفنه مخالف عمل ايدر اولان

كنايه — معناى اصليسيله معناى مرادى مختلف اولان كلام

كنائس — كنيسه لر

ف كنبد — قبه معكوس طاس شكلنده اولان بنا

ف كنده — بمعناه ايضا

كنه — برشينه نك كيزلنوب پرده لنه جكى ستر

ف كنج — كوشه بوجاق زاويه

ف گنج — دفينه يرالتنده كيزلنمش اولان خزينه

ف گنجايش — برشينه برظرفه صيغمق

ف گنجبخش — دفينه وخزينه بخشش ايدبجى اولان

ف گنجدار — خزينه دار

ف گنجشك — سرچه قوشى

ف گنجنامه — دفينه يه متعلق اولان يارى

ف گنجور — گنجدار = خزينه دار

ف گنجور — بمعناه ايضا

ف گنجيده — برظرفه ايچنه صيغمش اولان

گنجينه — خزينه مخزن انبار مغاره

كند — كسمز = كور اولان كسكين اوليان

كند — طاشلق = خايه خصيه

كنداب — قوقمش وبوزلمش اولان صو

كندكوش — قولاغى ايو ايشتمز اولان

كندم — اى حنظله

كندوكوب — تشويش اختلال اضطراب

كنده — قوقمش متعفن اولان

كنديده — بمعناه ايضا

كنز — يره كوملمش مال دفينه

كنس — سپوركه ايله سپورمك

كنف — جانب = طرف ناحيه

كنك — معلوم بورى كه طپراق واغاجدن ترتيب اولنوب صو يولى استعمال اولنور لوله

كنكاش — مشورت

كنكره — يوكسك شيئك ديه سى ودروه سى

كننده — ياپيجى ايدبجى ايليبجى اولان

كنود — كفران نعمت ايدر اولان ناشكور اولان

كنود — كفران نعمت ناشكورلك

كنوز — كنزلر = دفينه لر

كنه — جوهر حقيقت وغايت نهايت

گُنَه گناه اثم جرم قباحت

گنه پیشه گناهكار اثم قباحتلو اولان

گُنَهكار گناهكار اثم قباحت ماجی اولان

گنهكاری گنهكارلق

گُنی كنیه لر

كُنیه اب وام وابن وبنت لفظلرندن برى اضافتیله آدمه اطلاق اولنان تسمیه ابوبكر وابن خلدون مثللو

كَنیز قیز باكره وجاریه اوطه لق

كَنیزَك بمعناه ایضا

(كنیسا) نصارا طائفه سنك عبادتخانه سی

كَنیسه بمعناه ایضا

كَنیف تمشا ابدستخانه ادبخانه

كَنین اورتیلو كیزلو مكنون اولان

كو شاهراه جاده تخت روان یولی

گُو سوز كلام لاقردی و طوب دانه كره بوارلق نسنه وسویلیجی اولان

گُوا شاهد شهادت ایدیجی اولان

گَوابِش كبیسه لر درت سنه ده بر دفعه شباط آخرینه علاوه اولنان كونلر

گُوار مأكولاتدن اكل وهضمی قولای اولان

گُواران بمعناه ایضا ف

گُوارش معده یه قوت ویرملك ایچون اكل اولنان تركیب دوا

گُوارنده كوار اولان اكل وهضمی قولای اولان ف

گُواه شاهد شهادت ایدیجی اولان ف

كَوامِل كاهللر ارقه لر صرتلر

گُواهی شهادت شاهدلك ف

گُوائی بمعناه ایضا ف

كُوب اوریجی ضرب ایدیجی اولان واورش ضرب ف

كُویان بمعناه ایضا واوره رق چاله رق ف

كُوپال كرز تیمور چوماق ف

كُوتاه قصه اولان قصیر اولان بویسز اولان ف

كُوتَوال شهر اغاسی مملكت اعیانی ف

كُوتَه كوتاه قصه قصیر اولان ف

كَوثَر جنته واقع بر نهرك اسمی ودین اسلام ونبوت پیغمبرك

كُوچ نقل مكان ایتمك

ف (كوچك)	جثه سی بیوك اولمیان واعتباری وپایه سی رفیع اولمیان
كوچه	صوقاق وچارشو بازار محلی
(كودری)	كك دریسندن حاصل اولور برجنس مشین كه بك یموشق اولور
ف كودك	چوك چوجق وچوك كنج كوله یاخود خدمتكار وایچ اوغلانی
ف كودكنش	چوجق كبی صافدرون اولان
ف كودكی	چوجقلق ؛ كچلك
كور	كوزی كورمز اولان اعمی اولان
كور	صارق صارمق وچوقلق بوللق وطبیعت جبلیت طینت
كور	كوره لر ؛ ایالتلر ؛ ولایتلر
ف كور	قبر مزار وبیابان اشكی خر دشتی
كوره	ایالت ؛ سنجاق ولایت
ف كورخانه	قبر مزار
ف كورستان	مزارلق ؛ مقبره قبرستان
ف كوركن	مزارجی ومزار آچوب موتابی صویار اولان سارق

كورنمك	نامكور اولان كفران نعمت ایدر اولان
كورنكمز	بمعناه ایضا
كوره	تیمورجی اوجاغی ومعدن اوجاغی
كوز	برداق ؛ طاس چچاق
كوز	جوز دینلان میوه
كوزه	كوزلر برداقلر طاسلر چچاقلر
كوزه / كوزه	دشتی صور ستیسی قوزه قوزالق جوزكبی طوب لنسنه
كوزه كر	چوملكجی ؛ دستیجی
كوس	بیوك طاول كه قدیمده جكده والای كونلرنده چالنور ایدی
كوساله	طانه دینلان صیغر یاوریسی
كوسپند	قویون غنم دینلان حیوان
كوسبك	بر التی اولوب ترلالرده چوق زیان ایدر بر كوچك حیوان
كوسفند	قویون غنم دینلان حیوان
كوسفندكشان	قربان بیرامی عید اضحی
كوسه	صقالی از ویا هیچ

كوش صقالى اوتر اولان آدم

قولاق اذن وايشيدبجى سامع اولان واستماع ايتمك اشتمك

كوشت ات · لحم

كوشتين اتدن عبارت اولان

كوشزد مسموع اولان ايشدلمش اولان

كوشش چالشمق · چالموق جهد واقدام ايتمك صواشمق

كوشك قصر مزين مختصر بنا

كوشكنار بمعناه ايضا

كوشمال شمارت طياق · تاديب تكدير

كوشوار كوپه ديلان زينتكه قولاغه طاقيلور

كوشواره بمعناه ايضا

كوشه زاويه ايكى ويا زياده حدودك محل اتصالى

كوشه گير منزوى عزلت وانزوا اختيار ايتمش كسنه كوشه يه چكلمش اولان

كوشه نشين بمعناه ايضا وكوشه ده اوطورمش اولان

كوفتن ضرب ايتمك اورمق دوكمك واذيت صيقندى مشقت

كوفته ف طوقنمش اورلمش دوكلمش اولان واذيت ومشقت كورمش اولان وبر نوع طعامكه دوكلمش وقيلمش اتدن ياپيلور

كوفه معلوم بر ظرف كه اكثريا ميوه وامثالى نقل ايتمك ايچون استعمال اولنور

كوكب ف سماده موجود اولان جسام منيره واجسام منوره دن هر برى

كوكبه ف بمعناه ايضا

كوكبه ف عجم مملكتنده شاهك ركابنده چكلور بر علامت اسميكه اوچى اكرى بر اوزون اغاج ودبه سى مصيقل طوبدن عبارتدر وانسان جمعيتى غلبه لك

كوكرد ف معلوم صارى معدن كه چابك علو الور

كوكنار ف خشخاش قوزالغى وصيقلش صويى

كول احمق ونادان وعقلى از اولان

كون وار اولق موجود اولوق

ف	كون	كوت · دبر · سقعد كن
ف	گون	رنك لون بويا
ف	گونا	مثل مثللو كبى ونوع صوى درلو
ف	گوناگونا	درلو درلو انواع مختلف اولان
ف	گونه	قايناق يركه اوزرينه قعود اولنور
ف	گونه	درلو صوى نوع ويكاف رخسار
ف	گونه گون	گوناگون انواع مختلف اولان
	گونين	عالم جسمانى ايله عالم روحانيدن عبارت ايكى عالم
ف	كوه	طاغ جبل ديه
ف	گوه	نجاست بوق
ف	گوهر	ذى قيمت طاش الماس وياقوت وانجو كبى وبر نسنه نك كنه وحقيقتى ونقطه لو اولان حرف
ف	گوهرريز	جواهر دوكيجى واقيجى اولان
ف	گوهرناز	جواهر صاتيجى اولان
ف	كوهسار	طاغ ودپه دن عبارت اولان الكا
ف	كوهستان	بمعناه ايضاً
ف	كوهكن	طاغ قازيجى

كوهمون	طاغ كبى كوزينور اولان
كوهيلان	برصوى اعلا ومشهور ات
(كوى)	قصبه دن كچوك اولان بلده
گوى	كوى · سوز · كلام لاقردى وطوب دانه كره يوارلق
گويا	وسويليجى متكلم اولان سويليجى متكلم اولان وسويله طوت فرض ايت صان معناسنده مستعملدر
گوياكه	طوت كه صانكه فرضا
گوينده	سويليجى متكلم قائل اولان
كه	اوت صمان
كه	كچوك صغير كمتر اولان وحقير فقير ضعيف اولان
كه	كوه طاغ جبل
گه	گاه محل وزمان وقت وگاه بعضاً وقنده وقتده على وقت
كهال	كهللر تمام ياشى المشر صقالنه قير سرپلمكه باشلامش اولان ادملر
كهان	كهلر كچوك اولانلر وحقير وكمتر وفقير اولانلر

كُهّان	كاهنلر غائبدن خبر ویریجیلر
کِهانَة	غائبدن خبر ویرمك فالجیلق فالجیلق
کِهتَر	زیاده کچوك اولان سن وسالی زیاده صغیر اولان
کِهتَری	صغر السن وسال کچوکلکی
کِهتَرین	الك کچوك اولان سن وسالی الك کچوك اولان
کَهد	بغایت یورلیوب بیحال قالمق وزحمت ومشقت چکمك واقدام والحاح ایتمك
کَهدان	بمعناه ایضاً
کُهَر	کوهر: جوهر
کُهربا	معدنیاتدن معلوم صاری ذی قیمت نسنه که اندن چوق طاقی وتسبیح دانه سی وامثالی اعمال اولنور
کُهربار	جواهر یاغیجی اولان
کُهرپاره	جوهردن بوپارچه اولان نسنه
کُهرپاش	جواهر طاغیتجی اولان
کُهرچلَه	معدنیاتدن معلوم طوز کبی نسنه که اندن باروت اعمال اولنور
کُهرریز	جواهر دوکوب اقیتجی اولان
کُهرفروش	جواهر پازارکانی
کُهسار	طاغ ودپه سی چوق اولان محل

کُهستان	بمعناه ایضاً	
کَهف	طاغلرده اویلمش مغاره غار	
کَهکشان	حاجیلر یولی وصمان اوغریسی تعبیر اولنوب وسط سماده اولان بیاض یول	ر
کَهل	تمام یاشنی المش وصقالنه قیرسرپلمکه باشلامش اولان	
کُهُن	اسکی: اختیار سن کهنه اولان	ف
کُهن پیر	پك قوجامش اختیار کمسنه	ف
کَهَنَه	کاهنلر: فال باقیجیلر	
کُهنسال	اختیار: مسن قوجامش اولان	ف
کُهنکی	کهنه لك اسکیلك	
کُهنه	اسکی مزمن اولان ومسن اولان	ف
کُهنه سال	اختیار مسن قوجامش اولان	ف
کَهواره	چوجق بشکی مهد	ف
کَهواره نشین	بشك ایچنده اولان ویا بشك ایچنده اویور اولان چوجق	ف
کُهوف	کهفلر: مغاره لر غارلر	ف
کُهوك	کهلر: تمام یاشنی بولمش	ف

وصقالنه قير صيلمكه باشلامش اولان ادملر

كهوله ادم كهل اولمق يعنى اوتوز بش قرق بش ياشنده اولمق

ف **كهين** الم كوچوك اولان اصغر اولان

ف **كى** نه زمان نه وقت معناسنده استفهامدر

ف **كيا** كياه اوت صمان علف

ف **كيازار** چايراووه اوتلاق اولان محل

ف **كياسه** ذكا فطنت فطانت

كيال كيله ايله اولچيجى

كياله كيله جنك اجرتى

كيوان يلدز كوكب اختر و پركاردن مركز دائره ده حاصل اولان نقطه

ف **كيانه** بريه كفيل وضامن اولمق

ف **كيانى** پادشاهه منسوب ومتعلق اولان

ف **كياه** اوت صمان علف

ف **كيتى** دنيا جهان عالم

ف **كيتى آراى** جهانه باعث زينت اولان

ف **كيتى بان** جهانك محافظى وافنديسى اولان

ف **كيتى ستان** جهانى فتح ايدوب ضبط ايدن

كيتى فروز جهانه نور وضيا ويرن

كيتى نما بتون جهانى بردن كوستررا اولان

كيتى نورد جهانى طولاشوب كزمش اولان

كيج كوزك چرك وچپاغى وبدنك كيرو پاسى

كيد مكر حيله خيانت

كير قبض ايديجى طوتيجى اولان وقبض ايتمك طوتمق

كيرا بمعناه ايضا

كيرا كير طوتان طوتانه انا بابا كونى

كير و دار جنك غوغا كيرودار

كيرودار بمعناه ايضا

كيس ذكا كياست فطنت

كيس اقچه وامثالنى جيبده طاشيمغه مخصوص كچوك توبره معقوله سى

كيسو صاچ كاكل

كيسوبند صاچ باغى

كيسه كيس كچوك توبره

كيسه دار بعض اوراق رسميه حفظنه مامور اولان كاتب افندى

كيش دين مذهب ملت طريقت

كيف صحت بدن وفراغ خاطر

ومسكرات تأثيرندن نشأت ايدن بيخودلق و

كيف نصل معناسنده استفهام عربيدر

كيفما هر نصل ايسه معناسنده كيف ايله ما لفظلرندن عبارت تركيب عربيدر

كيف ما اتفق هر نصل اتفاق ايدر ايسه

كيف ما يشاء هر نصل مراد ايدر ايسه

كيفيت نصل اولدى و يا نصل اولور ديو سؤالى جائز اولان حال و يا خصوص شرابده اولان مسكرلك خاصه سى

كيك پيره دينلان حيوانجق بغداى و امثالنى كيله ايله اولچمك و بغداى و امثالنى اولچمكه مخصوص اولچك

كيله بغداى و امثالنى اولچمكه مخصوص اولچك

كيلوس معده ده ماساريقا دينلان خرده طمرلر واسطه سيله هضم اولنمش طعامدن استخراج اولنان ماده كه تازه سود هيئتنده اولور

كينه حقد بغض عداوت كين

كينه خواه حقد بغض عداوت ايديجى اولان

كيمخت صغرى تعبير اولنان درى

كيموس معده يه طولمش اولان طعام و مأكولات و مشروباتك سيالات هضميه يه خلط و تركيبندن عبارت هيئت مجموعه

كيميا اسكى زمان اعتقادى اوزره بعض ادنى معدنى آلتونه تبديل ايتمك صنعتنك اسمى و اعتقاد مذكور اوزره معدنيات تخلط اولنمغله آلتونه انقلابلرينى حصوله كتورر برموهوم نسنه و متأخرين قولنه كوره علم تحليل و تركيب اجسام طبيعيه يه علم كيميا تسميه اولنور

ف **كيمياگر** كيميا صنعتيله مشغول اولان آدم

ف **كين** حقد عداوت بغض

كين صاحب و مالك معناسنده ادات تركيبيه در

ف **كيناكينا** ينكى دنيادن كلور بر نوع آغاج قبوغى كه معالجه ايچون استعمال اولنور

ف **كين گذار** كينى و عداوتى اجرا ايديجى اولان

كينونه وار اولمق موجود اولمق

ف **كيوان** زحل تسميه اولنان كوكب سيار

ف **كيه** كياه اوت صمان علف

عِلاوةٔ حروف الكافِ على حروفِ الهجاء

كا	كَخَّ	١٨٤	كَصيصَة	كوخ

لغت	معنا
كابِئ	طولو قاب مملو اولان
كابُك	قوش يواسى وطاوق كومسى قوللق
كابِلج	سرچه برمق خنصر
كابِحَم	كم ايديجى كيز ليجى
كانوره	سر كشته حيوان شاشقين اولان
كاج (ف)	تحسر تألف
كاچار (ف)	ضروريات خانه اثاث البيت
كاخ (ف)	كوشك قصر پنجره سز اوطه
كَبنَر (ف)	كوكرچين = كبوتر
كِبتَه	سپرندى = كاسه
كبوس	اكرى منحنى
كبت	يازمق جمع ايتمك د كمك
كتل	يدك اتى كه كارلرك اوكنده چكيلور
كثب	يقينلق قرب
كثوره	آز نسنه قليل
كجكول	دلنجى = كدا طوبره سى
كحب	قورق حصرم
كحث	برنسنه يى اليله قسملا مق

لغت	معنا
كخ زنده	ديو شيطان
كخم	منع ودفع ايتمك
كدفت	كاسه سر = باش چناغى
كدم	اصرمق عض
كذت	طرناقده كوريلان اقچه
كزا	باش تراش ايديجى بربر
كراكر	قرغه غراب
كرخت	اويوشق = بى حس وبى حركت اولان
كردنك	ديوث مشرب شاشقين = نادان اولان
كزايش	لايق مناسب ويغون
كسنج	اقساقلق طوپاللوق
كسندر	ناكس نااهل
كنف	كسمك يرامز اولمق
كسل	پنبوق اتيجى حلاج
كسه	قولايلق = سهولت
كشح	اعراض ايتمك پراكنده
كشط	بوزمق وزائد نسنه يى كسمك وصوب عريان ايتمك واچوب كشف ايتمك ويرندن قوپارموق
كشنكشه	ييلان اوتمك
كصيصه	صيادلر دوزاغى

کفنکفه: تیز تیز یوریمك
کظوه: سکوت ایتمك
کظم: قپو کلیدی وغضب وخشمن حبس ومنع ایدیجی
کعوب: قیزلرك امجکلری بیو یوب طورجقلنمق
کفت: جمع وضم ایتمك وصرف ایتمك وایومك وقتی قتی سورملك
کفت: کچوچورك چوملك
کفیل: نصیب: اجر
کیلك: اغرلق: یورغنلق
کلب: اغزلك اطرافی قوش غاغاسی
کلیچ: ایتمك قوندیسی
کلخان: سپور ندیلك کبوه لك مزبله
کلس: کرج: خص
کلس: حمله ایتمك اقدا ایتمك
کلوب: بی ادب حیاسز اولان
کماس: یاتیق تعبیر اولنان ظرف کم ایچنه صو وشراب قورلر
کمده: لون متغیر اولموت

کندر: کوندلك کم مشهور بخوردر
کنف: حفظ وستر ایتمك
کنیف: زنبیل وچوبان طغارجغی
ف کواز: باشه قاقمه: طعن سرزنش
کبوتر: کوکرجین: حمامه
کوت: یتشموت
کود: یقین اولمق
ف کوردل: عدیم البصر بی ادراك وکج طبع اولان
ف گوز: بوکلمش ومنحنی ارقه یه دینور کرك پیرلکدن وکرك علتدن اولسون وفلکدن کنایه اولنور
کهب: طارناموس
کهبل: احمق نادان بلهاق اولان
کیج کیج: کوچك کوچك اوفوق اوفوق آز آز [illegible] معنالرنده مستعملدر

باب اللام

ل ا	لاب
ل	اشبو حرف لام ترتيب حروف عثمانيه ده يكرمى التنجى حرف اولوب حسابده دائر كتب ورسائلده اوتوز عدديه ومكتوب واوراق سائره تاريخلرنده شوال شهرينه اشارت وعلامت اولور وقانبور كسنه يه كنايه اولور
ل	ايچون وبراى معناسنده حرف جر عربيدر
لا	يوق ودكل معناسنده لفظ عربيدر
لاابالى	قيدسز اولان وهر بر خصوصده قيدمده دكلدر ديو جواب ويرن معناسنده لا حرفيله ابالى فعل مضارعندن عبارت تركيب عربيدر
لائمة	لوم وتقبيحه شايان اولق
لاب	پدر طرفندن معناسنده لام حرفيله اب لفظلرندن عبارت تركيب عربيدر

ل ا	لاجورد
لابد	مطلقا وهر حالده والبته ولازم معناسنده لا وبد لفظلرندن عبارت تركيب عربيدر
لابوين	هم پدر وهم دخى والده طرفندن معناسنده لام حرفيله ابوين لفظلرندن عبارت تركيب عربيدر
لابه	سوز سخن لاف
لاثانى	مثل ونظيرى اولميان معناسنده تركيب عربيدر
لاجرم	شبهه سز البته ناچار ضرورى معناسنده لا ايله جرم لفظلرندن عبارت تركيب عربيدر
لاجل	اجلنده وايچون ومراميله معناسنده لام حرفيله اجل لفظندن عبارت تركيب عربيدر
لاجواب	جوابسز معناسنده لا وجواب لفظلرندن عبارت تركيب عربيدر
لاجورد	معلوم رنك اسمى ومعلوم طاش اسمى

لاجوردى لاجورد رنكده اولان

لاجوردينه بمعناه ايضا

لاحق يتشوب اولاشيجى ولاشمش اولان وحالا مسند نشين اولان

لادن معلوم بر نوع قوقولو ياغ اسمى

لازال اكسك اولميه معناسنده لا ايله زال لفظلرندن عبارت تركيب عربيدر

لازب ياپشيجى ياپشقان اولان وثابت اولان پايدار اولان ولازم واجب اولان

لازق ياپشيجى ياپشمش اولان

لازم برنسنه دن اصلا ايرلميوب انكله باقى وقائم اولان وحين حاجتده استعمال اولنور اولان وعلم صرف ونحو اصطلاحاتندن اولوب غير متعدى اولان معناسنده در

لازمه لازم اولان نسنه

لازوال زوالسز معناسنده لا ايله زوال لفظلرندن عبارت تركيب عربيدر

لاسيما باخصوص وجمله دن زياده معناسنده لا وسى وما لفظلرندن عبارت تركيب عربيدر

لاشك شبهه سز معناسنده لا ايله شك لفظلرندن عبارت تركيب عربيدر

لاشه ف اكله شايان اولميان حيوان اولسى

لاشى هيچ وبوق كبى اعتبار اولنان جزئى نسنه

لاصق ياپشمق ياپشق اولمق

لاطائل بيهوده وفائده سز معناسنده لا ايله طائل لفظلرندن عبارت تركيب عربيدر

لاغ لطيفه مزاح هزل لسان شقاسى

لاغر ف سموز وملحم اولميوب ضعيف وآرق اولان

لاغرى ف ضعيف وآرق اولمق

لاغيه فاحش وادبه مخالف اولان سوز

لاف ف حد واندازه دن خارج اولان سوز وبيمعنا اولان دعوى وتفاخر

لافزن ف بيمعنا دعوى وتفلت ايدوب حدندن خارج سوز سويلر اولان كمسنه

لاكلام هيچ بردية جك يوق معناسنده لا ايله كلام

لفظلرندن عبارت تركيب عربيدر

ف **لال** دلسز؛ ابكم اولان

لآل لؤلؤلر اينجولر

ف **لالا** افنديسنك چوجغنى كوزتمكه مأمور اولان خدمتكار

ف **لالائى** چوجغه لالا اولوق. لالالق

ف **لاله** معلوم چيچك اسمى

ف **لاله رخ** ويوك؛ يموز خلقه يناغى لاله كبى قزل اولان

ف **لاله زار** لاله باغچه سى

ف **لاله گون** لاله رنكنده اولان

ف **لاله وش** لاله يه بكزر ومشابه اولان

لآلى لؤلؤلر اينجولر

لام حروف عثمانيه دن يكرمى التنجى حرفك اسمى « و » قانبور وچارپق نسنه دن كنايه در

لام الف لام ايله الف حرفلرينك شكل مركبى اسميدر

لائح يلدرايجى رخشان اولان

لامحاله حقيقتده وشقا اولميه رق معناسنده لا ايله محاله لفظلرندن عبارت تركيب عربيدر

لامس لمس ايديجى ال ايله دوقنوب يوقلايجى اولان

لامسه حواس خمسهٔ ظاهره دن اول حاسه دركه نسنه نك جسامتى انكله ادراك اولنور

لامع لمعان ايديجى يلدرايجى اولان

لامى لام حرفنه منسوب ومتعلق اولان

لانه يوا؛ آشيانه

لاهوت حق جل وسبحانه تعالى حضرتلرينك ذات منزهه لرندن عبارت اولان عالم اعلى

لاهوتى عالم لاهوته منسوب ومتعلق اولان

لايتجزأ تقسيم وتجزيه قبول ايتمز معناسنده لا لفظيله يتجزأ فعل مضارعندن عبارت تركيب عربيدر

لايتحمل تحمل اولنمز معناسنده لا لفظيله يتحمل فعل مضارعندن عبارت تركيب عربيدر

لائح ظاهر وبديدار اولان ويلدرايجى اولان

لائحه ابتدا اجراسى مراد اولنان برخصوصى تبيان برله واضح

لا يُحصى وظاهر ايدن تعبير بر نامه تعداد وحساب قبول ايتمز معناسنده لا لفظيله يحصى فعل مضارعندن عبارت تركيب عربيدر

لا يَزال كسلوب زائل اولمز معناسنده لا لفظيله يزال فعل مضارعندن عبارت تركيب عربيدر

لا يَزالِي لايزال بولنانه منسوب ومتعلق اولان

لا يُعَدّ تعداد قبول ايتمز معناسنده لا حرفيله يعد فعل مضارعندن عبارت تركيب عربيدر

لا يَعقِلْ بيهوش ومجنون معناسنده تركيب عربيدر

لا يُعقَلْ عقل ايله ادراك اولنمز معناسنده تركيب عربيدر

لا يُغلَبْ غلبه اولنمز معناسنده لا لفظيله يغلب فعل مضارعندن عبارت تركيب عربيدر

لا يِقْ مناسب وشايان ولايق اولان

لا يِقانَه لايق وشايان اولان

لا ئِمْ لوم وتقبيح وسرزنش ايديجى اولان ازار لايجى اولان

لائِمَه لوم عتاب سرزنش ازار

لا يَمُوتْ اولميه جك وفات ايتمز معناسنده لا لفظيله يموت فعل مضارعندن عبارت تركيب عربيدر

لَبْ (ف) دوداق وكنار

لُبّ ايچلونسنه نك ايچى مغز اوز وعقل هوش

لِباب لبيلر عقل وهوس صاحبلرى

لَبابَه عقل وهوش صاحبى اولمق

لِباس بدن اوزرينه اورتلوب كيه جك اثواب وروبه معقوله سى وكلام واضح اولميوب شبهه قبول ايدر اولان

لَبالَبْ (ف) اغزينه قدر طولو اولان

لَبانْ كوكس صدر سينه

لُبانْ كونلك تعبير اولنان صمغ وامور مهمه ومصالح جسيمه دن اولان حاجت

لُبانَه امور مهمه دن اولان مصلحت

لَب بَسْتَه (ف) اغزى باغلو اولان

لَبْث بر محلده اكلنوب طورمق

لَبْرِيزْ (ف) طولو اولوب لب طاشقين اولان

لَبْس	جامه ، اثواب ، ثوب ، روبه وكلام مشوش وقارشق وشبهه لو اولمق
لِبْس	كعبهٔ معظمه يه اورتلان اورتى
لُبْسَه	كلامده واقع قارشلق وشبهه
لَبَن	سودكه حيوان ممه سندن حاصل اولور
لَبَنِى	سوده منسوب ومتعلق اولان
لَبَنِيات	سوددن عبارت اولان طعاملر
لُبُوب	لبلر ، ايچلر ، اوزلر ، مغزلر
لَبُوس	لباس اثواب جامه اوزره كه جنك ايچون اكتسا اولنور
لَبِيب	عاقل وهشيار اولان
لَبِيس	شبهه لو ومختلط و ملتبس اولان
لَبَّيْك	بيورك افندم نه امرك اولور ايسه اجرا وايفاسنه منتظر ومترقبم معناسنه تركيب عربيدر
لَتّ	دوكمك ، ضرب ايتمك
لَتْلَتَه	يك كاه اولان يمين كاذب
لِثات	صنوانك اغزلرينه طوتندقلرى نقاب
	اغزده اولان ديش اتلرى

لِثَوِى	ديش اتلرينه منسوب ومتعلق اولان
لِثى	ديش اتلرى لثه لر
لَجّ	خصومتده عناد وتمادى ايتمك
لُجَج	پك چوق كسنه دن عبارت اولان جماعت ودكزك انكين طرفى
لَجَاج	خصومتده عناد وتمادى ايتمك
لِجَاج	بمعناه ايضا
لَجَاج	خصومتده عناد وتمادى ايدر اولان
لَجَاجَه	خصومتده عناد وتمادى ايتمك
لِجَام	دابه نك اغزينه اوريلان اويان
لَجَب	ناس چاغلتى وشماطه وغريو ايتمك ودكزك طالغه لنوب شماطه ايتمك
لُجَّه	دكزك انكين طرفى وپك غلبه لك اولان جماعت
لُجَج	لجه لر انكين دكزلر و غلبه لق جماعتلر
لُجُم	لجاملر اتاويانلرى
لَجُوج	خصومتده عناد وتمادى ايدر اولان
لَجُوجَه	خصومتده يك زياده سيله

عناد وتمادی ایدر اولان

لَحَاظ کوز قویروغندن برنسنه یه پك دقت ایله باقمق

لِحَاف یورغان دینلان کیجه لك اورتی

لِحَاق یتشوب اولاشمق

لَحْد مزارك بر یاننه اویلان اویوق

لَحْظَه کوز قویروغندن بر دفعه باقمق و بر دفعه باقمغه کفایت ایدن وقت

لَحْم ات کوشت ؛ حیوان ومیوه بدنلرندن اکله مناسب اولان ماده

لَحْن ازکی خواننده صداسی مثللو مصنوع وموضوع اولان صوت وقرائتدن سهو وخطا ایتمك

لُحُود لحدلر مزار یانلرنده اویلان اویوقلر

لُحُوق یتشوب اولاشمق

لِحَوِیّ چکه یه وصقاله منسوب اولان

لُحَی لحیه لر ؛ صقاللر

لِحْیَانِی اوزون وقبا صقاللو اولان

لِحْیَه صقال دیش محاسن

لَخْت پاره پارچه قطعه

لِدَاد خصومت ایتمك برینه دعواجی اولمق

لَدُن بر علم عرب اسمیدر که بعض کیفیات الهیه دن بحث ایدر

لَدُنِّی الله طرفندن وجه مخصوص اوزره باطنًا احسان اولنان

لَدَی نزدنده وعندنده ووقوعنده معناسنده لفظ عربیدر

لَذَّات لذتلر ؛ دادلو خوشلقلر ومزه لر ؛ چاشنیلر

لَذَاذ برنسنه یی دادلو بولوب حظ ایتمك

لِذَاذ لذیذلر دادلو وخوشمزه اولانلر

لَذَاذَه برنسنه یی دادلو بولوب حظ ایتمك

لَذَائِذ لذیذه لر دادلو اولوب موجب حظ اولان نسنه لر

لَذَّه برنسنه ده اولان داد وخوشلق ومزه وچاشنی بوسبیدن معناسنده

لِذَلِكَ لام حرفیله ذلك لفظندن عبارت ترکیب عربیدر

لَذِیذ دادلو ؛ خوشمزه لذتلو اولان

لَرْزَان دتره مکده اولان رعشه

	كرفتار اولان ودتره يه رك ارتعاش ايدرك
لَرْزِش	دتره مك رعشه ارتعاش
لَرْزه	بمعناه ايضاً
لَرْزه ناك	لرزان دتره مكده اولان رعشه يه كرفتار اولان
لِزَام	لزوم لازم اولمق اصلا ايرلمامق اوزره برنسنه ايله قائم وباقى اولمق
لِزَامه	بمعناه ايضاً
لَزِج	ياپشمق ياپشمش اولوب طوتمق
لُزْمَان	لزوم لازم اولمق
لُزُوب	برنسنه نك اجزاسى بربرينه قفس كبى صوقشوب كوشمك وياپشوب طوتمق
لُزُوج	برنسنه طوتقال وخام حلواكبى ياپشقان وقولاى قوپميوب اوزانور اولمق
لُزُوجه	بمعناه ايضاً
لُزُوجى	طوتقال وخام حلواكبى ياپشقان وقوپمدق اوزانور اولان
لُزُوجَة	لزوج ـ لزوجة
لُزُوق	ياپشمق ياپشوب طوتمق
لُزُوم	لازم اولمق موجود وقائم اولسى ديكر برنسنه نك موجود وقائم

	اولمسنى مقتضى وضرورى اولمق اقتضا
لَسَام	دادملق برنسنه نك دادينى اكلايجق قدرى
لِسَان	دل دبلوب اغزده واقع آلت تكلم وبرقومك افادهٔ مرام ايچون استعمال ايلديكى كلام جمله سى وبركسنه نك كلامده وانشادده مألوف اولديغى الفاظ
لِسَانِ نار	دومانسز اولان پارلاق علو
لِسَانِ حال	احوال واوضاع علك معنايه دلالت ايدر اولان كيفيت
لَسَان	بلاغت وفصاحت صاحبى اولان
لِسَانًا	لساندن ولسان ايله
لَسْع	عقرب ويلانك صوقمسى
لُسُن	لسانلر دللر زبانلر ولسنلر السنلر فصاحت وبلاغت صاحبلرى
لِسْن	السن اولان فصاحت وبلاغت صاحبى
لُسُوق	ياپشمق ـ ياپشوب طوتمق
لَشْكَر	عسكر اردو جند
لَشْكَرشِكَر	عسكر بوزيجى

لشكرشكو فهرمان اولان

لشكركش بمعناه ايضا عسكر چكيجى سرعسكر اولان

لشكرگاه معسكر اردوكاه اردو

لص اوغرى حرامى حرسز دزد

لصاصة اوغرلق وخرسزلق ايتمك

لصوص لصلر خرسزلر اوغريلر

لصوصة اوغرلق ايتمك اوغريلق

لصوصية اوغرلق خرسزلق صنعتى

لصوق ياپشمق ياپشوب طوتمق

لصيوق ياپشق بتشك اولمق

لطافت لطيف اولمق ملايم وخوش اولمق

لطائف لطيفه لر طبيعته خوش كلان كلاملر وكوزل اولان نسنه لر

لطف كرم ونوازش ايله معامله ايتمك ورفق وملايمتله معامله ايتمك

لطم اورمق ضرب ايتمك دوكمك

لطمه بردفعه اوريلان ضربه

لطيف حق تعالى حضرتلرينك اسماء شريفه لرندن اولوب مخلوقاتنه كرم ونوازش ورفق وملايمت ايدیجى معناسنه در ونازك وملايم وخوش اولان

لطيفه نازك وخوش وهنرلو اولان كلام وصميمى وليه رق يالكز اكلنجه ايچون تبليغ اولنان خبر كاذب

ف

لطيفه‌كو نازك وهنرلو كلام سويليجى اولان

لطيمه مسك دينلان كوزل قوقولو نسنه

لظ

لظى جهنمك برطبقه سى اسميدر

لعاب اغزدن اقان ساليار وبال ياخود شكر ايله رايحه لو نسنه دن طبخ اولنمش لزوجتلو شفاف تركيب

لعابى لعاب مثللو لزوجتلو وشفاف اولان وسالياره منسوب اولان

لعان ملاعنه بن برينه لعنت اوقومق وبراد مركنده زوجه سنه تهمت زنا ونجور ايلديكنده حاكم

بودعواده وجه مشروع اوزره محاكمه ایتمك ولعنتلر بددعالر سبلر

لُعْب اویون اوینامق واویون بازی

لُعْبَة اویونجاق وكاغد ودیوارده نقش وترسیم اولنان تصویر وقوقله دینلان اویونجاق

ف **لُعْبَتْبَاز** خیالجی قوقله اوینادیجی

ف **لَعْبَتْكَاه** خیال وقوقله اوینا ندیغی اوینادلدیغی محل

ف **لَعْل** معلوم بر نوع ذی قیمت طاش وذكر اولنان طاش كبی قرمزی اولان نسنه یه مثلا قان وباده ومحبوبه نك دوداغی وكونش وكل وسائر بعض نسنه دن كنایه در

لَعَلَّ شاید كركه بلكه مكر معناسنده ادات تردیددن

لَعْلْگُون لعل كبی قرمزی اولان

لَعَن برینه لعنت وسب ودشنام ایتمك وحق تعالی حضرتلری مخلوقاتندن برینی خیر وفلاح ورحمتدن محروم قیلمق

لَعْنَة سب ودشنام وكفر ورحمتدن محروم اوله سی معناسنده اولان بددعا

لَعُوق انسانی یلخود امر الهی معجون وامثالی یالانه جق نسنه

لَعِین رحمتدن مطرود ومحروم قیلنمش ملعون اولان

اللَّعِین شیطان

لَغَایَة حماقت عقل ضعیفلغی

لُغَات لغتلر مختلف قوملرك لسانلری وبرقومك مختلف لفظلری

أَلْغَاز خلقی دائما ذم اید ربد زبان اولان كمسنه

لُغَت برقومك افادهٔ مرام ایچون استعمال ایتدیكی كلام جمله سی وبرقومك كلامی جمله سنه داخل اولان لفظ واحد وبرقومك كلامی جمله سنده اولان الفاظی ومعنالرینی علی الترتیب حاوی وجامع اولان كتاب

لَغَز سورچوب قایمق

لُغَز یاكلماج وبیلمجه دینلان مرامی كیزلو ومستور كلام

لغزان سورچوب قایان ❊ و سورچرلك

لغزناك اوزرندن کچلولرك سورچوب قایملری اغلب الوقوع اولان

لغزیده سورچوب قایمش اولان

لغزاده پای ایاغی سورچمش اولان

لغو ابطال ایتمك امحا ایتمك رسم وعادتی بتون بتون قالدیرمق و بیمعنا وبیهوده اولان کلام

لغوی برقومك لسانه منسوب اولان وبرنوع مجاز وجناسی حاوی اولیوب کلمه نك اصل استعمالنه منسوب اولان

لغویات صاچمه وبیهوده اولان کلاملر

لغی لغتلر ❊ لفظلر ❊ کلمه لر

لف ظرف وبوغجه متللو قاب ایچنه صارمق

لفّ ظرف ایچنده برابر صاره رق

لفافه صارغی ❊ ظرف ❊ بوغجه

لفائف لفافه لر ❊ صارغیلر بوغجه لر

لفظ افاده مرام ایچون مستعمل اولان صوت سوز کلمه

لفظا اغزدن افاده ایله وتحریر اولنميه رق ویا لکن لفظدن عبارت اولوب معناسنه اعتبار اولنمامق اوزره

لفظه لفظ ❊ کلمه ❊ سوز

لفظی لفظه منسوب ومتعلق اولان

لفیف ثلاثیسنده ایکی عدد حرف علت واقع اولان فعل که علم صرف ونحو اصطلاحاتندندر

لفیف مقرون ایکی حرف علتی بربرینه متصل اولان فعل

لفیف مفروق ایکی حرف علتی بیننده برحرف صحیح واقع اولان فعل

ل ق

لق ال ایله شمارا ورمق

لقاء قاوشوب بولشمق ملاقات ایتمك وانسانك یوزی وچهره سی

لقاء الله یوم قیامت

لقاح لقوحلر ❊ سود ویرن دیشی دوه لر

لقاط تارلاده قالان باشقلری دیروب المق وبرنسنه نك قارشو حذائی

لقاطه یره آتلمش یا خود یردن

التمشنی قدر وقیمت اولان نسنه

لقالق لقلاقلر لكلك قوشلری

لقانه سرعت فهم ذهن چاپكلكی

لقانیه بمعناه ایضاً

لقب برآدمك اسم اصلیسندن ماعدا مستما اولدیغی اسم

لقط یردن نسنه الوب طوپلامق

لقطاء لقیطلر کوشه باشنه یاخود اخر محله براغیلوب بولنمش اولان چوجقلر

لقط یردن دیوشربلان نسنه

لقطه صاحبی معلوم اولمامق اوزره یرده بولنوب الناز بولنتی

لقلاق لكلك دینلان قوش

لقلق بمعناه ایضاً

لقلقه کوردلدی چارلدی شماطه

لقم لقمه لر اغز طولوسی مقدارلری

لقمه اغز طولوسی مقداری طعام و برنوع معلوم طعام که هر بر پارچه سی تمامیله بر اغز طولوسی اولور

لقمه شمار هرکسك سفره ده یدیکی طعام لقمه سنی تعداد ایدر خسیس بخیل کمسنه

لقوح سود ویرر اولان دیشی دوه

(لقوم) معلوم برنوع طعام

لقی بی قدر وبی اعتبار بی قیمت اولان

لقیط کوشه باشنه یا خود آخر محلده براغیلوب بولنان چوجوق

لقیطه رذیل فرومایه محقر اولان کمسنه

لك بولك تعبیر اولنوب یوز بیكدن عبارت اولان عدد که اکثریا اقچه صایمقده صراف طائفه سی بیننده قوللانیلور

لك برنوع قزل نسنه که صمغه بکزر اولوب املن بر صوی قرمزی بویا حاصل اولور

لكاف سمرش پالان

لكد تیمه ، تکمه ، طوقات شمار تسیلی

لكدزده طوقات ، وتكمه یمش اولان

لكدزن طوقات ویاتکمه اوریجی اولان

لكدكوب تیمه ، تکمه ، طوقات ، شمار

وسیلی وطوقاته مظهر قلمش اولان

لَگَنْ ال یوزییقامغه مستعمل معلوم قاب

لٰکِنْ مقدما اولان کلامك مابعدی اولان کلامه مخالفا ولدیغنی اشعار ایچون مستعمل حرف استدراکدر

لُکْنَه پلتکلك : پلتك اولوب کلام تلفظنده زحمتکش اولمق

لُکْنُونَه بمعناه ایضاً

لُکْنُونَه بمعناه ایضاً

(لَکَّه) نسنه نك بر طرفنده حاصل اولان تغیر رنك

لُکَامْ لجام : آت اویانی

(لَکَنْ) ال ویوزییقامغه مستعمل معلوم قاب

لِلّٰهِ الله ایچون معناسنده ترکیب عربیدر

لَمْحْ کوزك همان بر چالمسیله باقمق ویلدرامق یارلدامق : چاقمق

لَمَحَاتْ لمحه لر : کوز چاقملری وشمشك چاقملری

لَمْحَه کوزك بر دفعه چالمه باقمسی وشمشك بر دفعه چاقمسی

لَمْحَةُ الْبَصَرْ کوزك بر دفعه باقمسی ممتد اولدیغی جزئیجه وقت

لَمْزْ عیبلمق تعییب ایتمك واستخفاف وتحقیر یولنده برینی دیکره قاش وکوز اشارتیله کوسترمك

لُمَزَه کوزایله ویا قاش ایله اولنان اشارت

لَمْسْ دوقنوب حس ایتمك الّ سوروب دوقنمق

لَمْعْ پلدرامق شمشك کبی چاقوب پارلامق وکونش ویلدز کبی پارلامق

لَمَعَاتْ لمعه لر پارلایشلر چاقنار

لَمَعَانْ شمشك کبی چاقوب پارلامق وکونش ویلدز کبی پارلاموق

لَمْعَه شمشك بر دفعه چاقوب پارلاموق

لَمْعَةْ شمشك چاقار کبی سرعتله

لِمُؤَلِّفِهِ مؤلف کتابك کنفه سیدر معناسنده لام حرف ومؤلف لفظی وهاء ضمیر غائبدن عبارت ترکیب عربیدر

لَزيُول — زوال بولميوب داشمو اولان معناسنده ترکیب عربیدر

ف لَنك — اغسق، طوپال، اعرج اولان

ف لَنكان — طوباللیه رق وطوپاللار اولان

ف لَنكَر — سفینه نك لیمانده ضبطی ایچون دکزه انداخت اولنان کبیر تیمور چتال آلت

ف لَنكَرانداز — لنکری دکزه آتلوب لیمانده ساکن اولان

ف لَنكَرخانه — لنکر اعمالنه مخصوص اولان کارخانه

ف لَنكي — اغسقلق، طوپاللق اغرجلق

لو لِواء — بیراق، سنجاق رایت وایکی الای یعنی التی بیك نفردن عبارت اولان هیئت عسکریه وقضادن بیوك ایالتدن کوچك اوله رق سنجاق دخی تعبیر اولنان قطعهٔ ممالك

میرلِواء — برلوا عسکره قوماندا ایدن ضابط

لَواحِق — لاحق اولان ومتعلق

اولان نسنه لر

لِواذ — التجا ایتمك ملجاء وملاذ اتخاذ ایتمك

لَوازِم — لازم ومقتضی اولان نسنه لر

لَوازِمات — بمعناه ایضا

لِواطه — خلاف طبع اوغلان تصرف ایتمك

لَوّام — نامی دائما لوم وسرزنش ایدیجی اولان

لَوّامه — انفس ثلثهٔ انسانیه دن بریدر اسمیدر که دیکر برینه امّاره وثالثنه مطمئنه تسمیه اولنور

لَوامِع — لامع الانوار اولان نسنه لر

لَوائِح — لائح وآشکار اولان نسنه لر

لَوائِم — لائمه لر، لوم وذم اولنه جق افعال

لَوث — بولاشقلق مردارلق کیر، پاس

لَوح — تخته وامثالی یصی نسنه

لَوحه — بمعناه ایضا

لَوذ — التجا ایتمك صغنمق ملاد اتخاذ ایتمك

لَوز — بادم دینلان میوه

لَوزِيّات — بادمدن ترتیب اولنمش طعاملر

لوزينه	بادم حلواسی
لوطی	قوم لوطك فعل كريهنی ارتكاب ايدن كمسنه غلامباره
لَوْعَه	يورك يانقلغی سوزش دل
لُوك	تويلری آز ووقصه يوك دوه سی وايكی اللری ايله ايكی ديزينی يره قويوب كوپك كبی يوريان كمسنه
لَوْلاك	برايه قدسيدركه حضرت محمد صلی الله عليه وسلمه اشارت ودليلدر
لُؤْلُؤ	درّ انجو دينيلان ذی قيمت شی
لُؤْلُؤْبار	اينجو ياغيجی اولان
لُؤْلُؤْپاش	اينجو طاغيديجی اولان
لُولَه	بوری ماصوره وصو يولجيلرك اسمی وتوتون ايچمك ايچون چبوغه علاوه اولنان معلوم طرف
لُولی	كوزل ونازك اولان قيز ويا اوغلان
لُولِيان	لوليلر كوزللر
لوم	قنامق، ذم وعتاب ايتمك وطاريلوب ازارلهمق تقبيح وتوبيخ ايتمك
لُؤْم	الچق وناكس وفرومايه اولمق
لَوُمَه	موجب لوم اولان ايش قباحت
لُوَمَه	لوّام ناسی دائما لوم وسرزنش ايدن اولان كمسنه
لُوْمَه	ناس طرفندن دائما لوم اولنان آدم
لَوْن	رنك، بويا، جنس، قسم
لَوَنْد	زانی وعياش فاحشه قاری ومفعول اولان اوغلان وبی باك وحياسز اولان
لَه	ايچون وانك طرفه معناسنه لام حرفيله ها ضميرندن عبارت تركيبدر
لَها	بمعناه ايضاً فقط مؤنثدر
لَهاة	اغزده كوچك دل دينيلان ات پارچه سی
لَهَب	آتشك توتونسز اولان علوی
لَهان	آتش توتوندن قورتيلوب علولنمك
لُهْنَه	پك خالص اولان بياضلق
لَهْجَه	الت تكلم اولان دل لسان زبان

لِهٰذا بوسببدن معناسنده لام حرفیله هذا لفظندن عبارت ترکیب عربیدر

لَهَف دریغ وتحسر چکوب محزون اولمق

لَهْفان دریغ وتحسر ایدن کسنه

لَهْو اویون اکلنجه اوینامق

لَهْوَه برکسه نك اكلنوب وقت کچوردیکی واویون اویناديغی

لِهَوی کوچك دله منسوب ومتعلق اولان

لَهَب آتشك توتوشمش اولان سیوری علوی لسان النار زبانه وآتشك سیجاقلغی وحرارتی

لَهِیف یورکی یانوق تحسر ایدن کسنه

لِیاقَت لایق وشایسته اولمق

لَیالِك لیللر کیجه لر شبلر

لَیالی بمعناه ایضا

لِئام لئیملر ناکسلر فرومایه اولانلر

لَبان یومشق ونرم اولمق وراحت وحضور ایله دیرلك ایدوب بجمك

لِیان ملایمت وطاتلو لقله معامله ایتمك

لَیْتَ کاشکی نولیدی شویله اولیدی معناسنده در

لَیْتَ وَلَعَلَّ بلکه وياقرلم وانشاء الله معناسنده الفاظ عربیدر

لَیْث ارسلان دینلان حیوان

لِیس دل ایله بر نسنه یلایجی اولان

لِیف خرما اغاجی قبوغندن حاصل اولان تل تل نسنه که کنذره بکزر اولور واجسام نامیه ده ذکر اولنان نسنه یه بکزر اولان تل کوشت بختنه نك تللری کبی

(لِیقَه) مرکب حقه سنه قونمسی معتاد اولان خام ایپك

لَكِن لکن اما

لیکن بمعناه ایضا

لَیْل کیجه شب

لَیْلاء اوزون وقرانلق اولان کیجه

لَیْلاً کیجه ظرفنده کیجه لین

لَیْلَه برکیجه

لَیْلی کیجه یه منسوب ومتعلق اولان

لَئِیم دنی الچق وناکس اولان

لَیِّن یومشق نرم ملایم یواش اولان

لين الجانب	كند وسنده خشونت وتعصب وتمرد شائبه سى اولميان
حروف لينه	الف وواو ويا حروفلرى
لينه	يومشاقلق نرملك ملايمت وانقباضك عكسى ولوب قضاء حاجتده واقع اولان سهولت
لئيم	لئيم ناكس دنى فرومايه اولان

علاوهٔ حرف اللام على حروف الهجاء

لاجى	معارضه ايدنلرك اراسنه كيروب اصلاح ايدن
لاخ	رشوت: رصل وقانجو كويك
لاجى	نزاع ايديجى لوم ولعنت ايديجى
لاخه	يامه: رقعه: پينه
لاخين	سيل صويى: سيلاب
لادنه	كندر كنوير
لاده	احمق: ابله: بون
لاثر	چاريمق: حايل ايتمك غارت وشيخون ايلمك
لاصب	ياپشمق: لازب
لاصق	طار ودريك قيو
لاطم	ال اياسيله يوزه اوريجى
لاع	قورقاق: جبان اولان
لاعب	لعب ايديجى: اوينجى
لاعج	عشق محبتدن قلبى محترق اولان
لاعق	قاشق وپرمق مثللولرى يلايجى
لاغب	آج يورلمش اولان
لاغيه	لغو صوزلر: باطل كلمات وفاحشه
لاقيس	قارى اهل نمازه نماز قيلاركن وسوسه القا ايدن شيطان
لاقح	اغاجه صو يوريدن يل ويغمور ياغديرن يل
لاقس	تعييب وذم ايديجى اولان
لاك	اغاج تكنه سى
لاكه	تماج آشى
لامه	فنا وير امر نسنه وبى ناموس
لالك	اياق قابى: پابوج خروس ايبكى
لامانى	لاف وكزاف كذب
لان	بيوفالق حقيقتسزلك
لانه	وحوش وطيورك يوا

	لَأواء	واشیانه واین شدت مشقت
ف	لَاوَه	تملق تبصبص الدائم اویون ایتمه
ف	لَاهوره	قارن وقار بوز دیلمی
اب	لَباد	کچه جیسی
ف	لَباذه	یغمورلق : کینك
	لَبان	سودجی
	لبج	کورشمك وصرعه طوتوب دوشمك
	لَبد	بورك : صوف کچه
	لَبق	عاقل وحاذق اولان وطاتلو سوز سویلر اولان
	لسنه	کریج
ف	لبیدن	لاف کزاف ایتمك
ف	لتغبار	صاجمه وهرزه سویلمك
		اکوال : حریص عبد البطن اولان
	لُتوب	ثابت ولازم اولمق
	لتث	دائم وقائم اولمق
	لَثاء	باش اباغی ایله برشسنه‌یی باصمق اصلاتمق
	لِثام	یوزا ورتیسی : لقاب
	لَثق	بلل باشلق
	لَثلثه	منع وحبس ایتمك
	لثمه	ملایمت : یواشلق
	لجز	اولاشمق : یاپشمق
	لُجین	کومش : فضه

لحاص	طارلق : شدت مشقت زحمت
لحاظ	ملاحظه ایتمك رعایت ایتمك
لحامه	ایلولك : سمیزلك
لحس	یلامق
لحف	اورتمك سترایتمك
لحلحه	دپرتمك
لحا	ایاق قبی
لجه	آتش شعله شعله‌سی آتش قوری
لخشیدن	سورچمك قایمق
لخلخ	ضعیف نحیف لاغر اولان
لخلخانیه	یلنکلك
لخناء	قوقار فرجلی اولان عورت
لدد	خصومت شدیده
لدس	یلامق وطواری نعللمق
لدغ	کشیلك : ییلان وعقرب صوقمق وصوقمق
لذع	باقمق : اذیت ایتمك
لزب	شدت قتلو
لزبز	عاقل وزیرك وقبایح قولیه وفعلیه دن پرهیز کار اولان
لبد	یلامق امك
لسم	الزام ایتمك

لَشْتَنْ تفرج و تماشا
لِشَكْ پارچه قطعه
لَشَنْ دوز واملس وساده اولان
لَصَاغَهْ هندبا اوتی
لَصَبْ یاپشمق طار اولمق
لَصَوْ سوكك قذف شتم
لَضْلَاضْ یول كوستریجی دلیل قولاغوز
لَطْجْ طبانجه اورمق
لَطْجْ بولاشمق قارشمق
لَطَسْ دوكك ؛ دق ایتمك
لِطْلِطْ قوقار چورك دیش و یاشلو قاری
لَطِیمْ اناسز ؛ باباسز یتیم
لَعْجْ خلجان ایتمك الم ویرمك واحراق ایتمك وبر كسه یه تعشق و محبت ایتمكدن حاصل اولان حرارت
لَعْصْرْ دسوارلق عسرت
لَعِیعَه طاری اتمكی
لَغَبْ زحمت مشقت وكوه ینغی
لَغْسَرْ باشنده قیلی بتمیان طار
لُغُونَه برك زینت
لَفَاءْ حسیس و ذلیل نسنه كه اكا كمسه رغبت ایتمز

لُفَاتْ اكشی نار رمان حامض
لَفْتَهْ ككسزات
لَفْجَانْ غضب وانفعالندن دوداغی صارقمش اولان
لَقَسْ سخریه المق وكسه یه لقب قومق وعیبله موق ویرامز اولمق — لق
لَقْوَهْ اغزا كلمك علتی
لَكَاتْ زبون وایشه یرامز نسنه — لك
لَكَامَه توسبار طولمه سی
لُكَعْ خور و حقیر اولان
لِكَكْ اكشی اریك — ف
لِكَلْ ارمود عربیده كمثری دینور — لم
لِمْ مرحمت شفقت سیركلن ورحت واسایش معناسنه در عربیده اداة نفی در
كَمَاكَمْ طوبطلو لبالب مالامال
لُنْهَانْ فاحشه لكی كساد لنوب پزه و تكلكه بشلیان خاتون — لن
لَنْدْ اوغل ؛ ابن و ات رجلیت — ف
لَوَثْ كثرت وازدحاملوق — لو
لَوْذَعِی ظریف وزیرك وجراتلو اولان
لَهْذَمْ كسكین قلنج وسونكو
لِیلَجْ چوبدن دید كلری بویا
لَبَنَةْ مندد و كوچك یصدوق

م	اشبو حرف میم ترتیب حروف عثمانیه ده یکرمی یدنجی حرف اولوب حسابده دائر کتب ورسائلده قرق عددینه ومکتوب واورلق سائره تاریخلرنده شهر محرمه اشارت وعلامتدر
ما	نه وهرنه وهرشیئی وشول شیئ که معنالرنده ادات عربیدر
ماء	صو : آب
مآتم	ماتملر : شیونلر اغلاشمق ایچون جمع اولنان نسوان مجلسلری
مآخذ	مأخذلر : نسنه نك اخذ واستخراج وپیدا اولندیغی محللر
مآدب	مأدبه لر : ضیافت طعاملری
مآذن	مأذنه لر : جامع مناره لری
مآریب	مأربه لر : حاجتلر مصلحتلر
مآزیب	مئزابلر : اولوقلر
مآل	کلامك مرجع ومفهوم ومعناسی
مآب	برنسنه دائما رجعت وعودت ایدوب قرار وتمکین

شوکتمآب	شوکتلك کند وسنده قرار ایتدیکی مکان که شوکتلو وشوکت صاحبی اولور
ماباقی	باقی قلان معناسنده ترکیب عربیدر
مأبون	قوم لوط فعلنده مفعول اولان کمسنه
مابین	ایکی نسنه نك اراسی وخانه لرده حرم ایله سلاملق اراسنده اولان اوطه ویا دائره ویا پادشاه سراینك سلاملق دائره سی
مات	وفات ایتدی معناسنده فعل ماضی عربیدر
مات	شطرنج خانه دن اولوب اصطلاحاتندن اولوب شاهك بولندیغی خانه یه واول خانه نك اطرافنده اولان خانه لر بر رالت ویاپیاده ناظر اولمغله اویون بو وجهله انجام پذیر اولمشدر معناسنده در
ماتقدم	کچنلر واوته وزمان سابق معناسنده ترکیب عربیدر

مأتم اغلاشمق ایچون جمع اولنمش نسوان مجلسی

ماتم بریننك وفاتی ایچون اجرا اولنان مراسم حزن و بکا وفات ایتمش کسنه نك اقرباسنه اجرا اولنان مراسم تسلیه

ماتمزده بریننك وفاتی سببیله حزن وکدره کرفتار اولان

ماتمکده حزن وماتم وکدر خانه سی

ماتمکان بریننك وفاتی ایچون حزن وبکا ایدن

مائتین ایکیوز عددی

مآثر مأثره لر

مأثره سلفدن باقی ومتوارث قالان مکرمت ومفخرت یادکاری

مأثمه آثم کناه قباحت جرم جنحه

مأثور سلفدن خلفه نقل وروایت اولنوب مشهور ومقبول ومعتبر اولان

مأثوم برماده ضمننده صوچلو وکناهکار عد اولنمش اولان

مائیه حموسعایت غیبت

ماجد صاحب مجد وشرف اولان

ماجری وقعه واقع اولمش خصوص معناسنده ترکیب عربیدر

مأجور کند وفعلنده مقابل اجر ومکافاته نائل اولمش اولان

ماحصل هرنه حاصل ایسه معناسنده ترکیب عربیدر

ماحضر هرنه حاضر ایسه معناسنده ترکیب عربیدر

ماحی محو ایدیجی نسنه نك اثرینی ازاله ونابدید ایدیجی اولان

مأخذ نسنه نك اخذ واستخراج اولندیغی محل

مآخذ مأخذلر

مأخوذ اخذ اولنمش آلنمش استخراج اولنمش اولان

ماخولیا قره سودا دینلان علت

مادام دائم وباقی اولدقجه وچونکه واولنجه معناسنده ترکیب عربیدر

مأدبه ضیافت ودوکون طعامی

مادّه برنسنه نك عبارت ومصنوع اولدیغی نسنه مایه وپاره وچبان دروننده حاصل اولان جراحت وباعث کلام وبیان اولان

	خصوص وكلامك بربند مفصلى
مادح	مدح ايديجى حسن ذكر ايله يادايديجى اولان
ف مادر	انا والده ننه
ف مادراندر	اويكوانا
ف مادرانه	مادره لايق ويراشق اولان
ف مادرزاد	انادن طوغمه اولان خلقى اولان
ف مادرى	مادره منسوب ومتعلق اولان
مادون	زير آلت طبقۀ تحتانيه معناسنده تركيب عربيدر
ف ماده	ديشى اولان حيوان
مادى	ماده يه منسوب ومتعلق اولان
ف ماديان	قسراقكه آتك ديشيسيدر
ف ماديانه	بمعناه ايضاً
مأذنه	اذان اوقنان محل مناره
مأذون	اذنلو كندوسنه اذن ورخصت واجازت ويرلمش اولان
ف مار	ييلان وجه دينلان حيوان
مار	مرور ايديجى كچيجى وكچمش اولان
مار الذكر	ذكرى كچمش اولان
مار البيان	بيانى سبقت ايتمش اولان

	حاجت مقتضى ومعتنا اولان خصوص
مأربه	
مارپوشو	ييلان دريسى معناسنده اولوب مشين ايله تيلدن مصنوع ونارگله نك اودا للغندن اولان معلوم اوزون بورى يه اطلاق اولنور
مارد	اهل تمرد وعناد اولان
مارض	مرض وعلت صاحبى اولان
مارق	حق ديندن وتوبه مرود وخروج ايدن
ماروض	جن طائفه سينك حكمته مبتلا اولان ادم
ماس	مس ايديجى طوقنيجى اولان ويك قريب اولان
ماساريقا	پك اينجه طمرلركه كيلوسى يعنى معده ده طعامدن حاصل اولان سودكبى بياض ماده يى ناقل اولورلر
ماسبق	كچمش معناسنده تركيب عربيدر
ماسك	طوتديغى نسنه يى صالى ويرميوب پك ضبط ايديجى اولان
ماسلف	سالف اولان معناسنده تركيب عربيد

ماسوا بوندن بشقه وبوكا داخل اولميان معناسنده تركيب عربيدر ودنيا ايله ما يتعلق بها اولان معناسنه دخی كلوركه حق جل وسبحانه تعالينك غيريدر

مأسور اسير قلنمش اولان

مأسوف محزون وغمناك قلنمش اولان

ماشطه كلين يوزيني تزيين ايدن يوزيازيجی خاتون

ماشوره لوله امزك اولوق ماصوره

ماشه قوزغين نسنه طوتمغه مخصوص آلت

ماشی يايان كيدر اولان طبانكش پياده اولان

ماشيا يايان پياده اوله رق

ماشيه قيون وكچی قسمی

ماصدق بر قضيه يی تصديق ايدن خصوص

ماضی كچمش كتمش اولان وكچمش زمانده وقوع بولمش ايشه دلالت ايدر شكل فعلی

ماعدا بشقه وغيری معناسنده تركيب عربيدر

مافات الدن كتمش صاوشمش اولان معناسنده تركيب عربيدر

مافوق بالا اوست يان طبقه فوقانيه معناسنه تركيب عربيدر

مأفوك كندو رأی وفكری جهتيله مخدوع وفريفته اولان

مافی الباب باب ايچنده داخل موجود اولان معناسنه تركيب عربيدر

مافی البال كوكلده نه ايسه معناسنده عربيدر

مافی الضمير بمعناه ايضاً

ماقبل اوك وپيش معناسنده تركيب عربيدر

ماكث مكث ايديجی طوروب اكلنيجی اولان

ماكد اصلا منقطع اولميوب دائمی اولان

ماكر مكار اهل مكر وخدعه اولان

مأكل مأكله لر مأكولات ييه جك شيلر

مأكله ييه جك نسنه

مأكول اكل اولنمش واكله شايان نسنه

مأكولات مأكوللر اكله شايان نسنه لر

ماكيان طاوق ديدكلری حيوان

مآل كلامك مرجع ومفهومی اولان خصوص

مالك	الجه وتصرفده اولان اشیای سائره
مال ناطق	حیوان اولان مال قوله وجاریه وآت ودوه وصغر وامثاللری مثللو
مال صامت	آلتون وكومش مثللو مال
ما لاكلام	افاده قبول ایتمز معناسنده ترکیب عربیدر
ما لامال	طوبطلو اغزینه قدر طلو اولان
ما لانهایه	نهایتسز معناسنده ترکیب عربیدر
ما لایعنی	بیهوده ومعناسز اولان معناسنده ترکیب عربیدر
ف مالپرست	بغایت حریص و طمعكار اولان
مالخولیا	قره سودا دینیلان علت
ف مالدار	زنكین ثروت صاحبی اولان
ف مالداری	زنكینلك ثروت غنا
ما لم یلزم	لازم اولان معناسنده ترکیب عربیدر
ف مالیدن	اوغمق سورتمك سیلك
مالك	بر كسنه نك صاحبی و متصرفی اولان وپادشاه سلطان حاكم
ف مالكانه	ملكا تصرف اولنان املاك

	وچفتلكان
مالكه	پادشاه زوجه سی و پادشاه بكی حكمران اولان خاتون
مألوف	الفت اولنمش آلشلمش اولان
مألوك	مجنون دلی آشفته اولان
مألوم	المو كدره كرفتار قلنمش اولان
(ماله)	صواجی آلاتندن بر آلت اسمی
مالئ	مملو طلو بیرا ولان
مالی	مال واقچه یه منسوب ومتعلق اولان
مالیة	ثروت غنا زنكینلك وقیمت كلیه
مالنخولیا	قره سودا دینیلان علت
مالیده	اوغولمش سورتلمش سلنمش اولان
ماضی	كچمش كتمش اولان معناسنده ترکیب عربیدر
مضى ما مضى	كچمش شئ كچمش اولسون
مأمل	كوكلوب امل وامید اولنان محل
ما ملك	داخل تملك اولان معناسنده ترکیب عربیدر
مأمن	امنیت اولنه جق محل

مأموت نهايت وقتى تعيين اولنمش اولان

مأمود غايت ومنتهاسنه رسيده اولنمش اولان

مأمور آمر طرفندن بر خصوص اجراسنه تعيين اولنمش اولان

مأموريه بر ايشك اجراسنه تعيين اولنديغى خدمت مخصوصه

مأمول اوميلوب اميد وترجى اولنان

مأموم بينه قدر ايشلنمش ياره ايله ياره لو اولان

مأمون امين قيلنمش اولان وبخاطره وتهلكه دن آزاد قيلنمش اولان

مانده قالمش اولان كما مشر اولان

مانع منع ايديجى بر خصوصك اجرا اولنماسنه سبب اولان

مانند بكزر شبهسه يه مشابه اولان

مانندة بمعناه ايضا

مأنوس آلشوب انس والفت اولنمش اولان

ماورا كيرو وارد طرفى معناسنده تركيب عربيدر

ماوقع وقوعبولان معناسنده تركيب عربيدر

مأوى يورد مكان مسكن محل اسكان وجنتك بر باغچه سى اسمى

ماه آى قمركه نير اصغردر وآى شهركه يكرمى طقوز بجق كوندن عبارتدر ف

ماه بماه آيدن آيه شهريه ف

ماهپاره قطعهٔ قمر مشابه سنده اولوب كوزل وحسن صاحبى اولان جوان رعنا ف

ماه پيكر يوزى آى كبى كوزل و رونقدار اولان ف

ماهتاب آى آيدنلغى وبر نوع صنعت ناريه ف

ماهچه مناره كلاهى وقبه وسنجاق كوندره امثالى نسنه لر تپه سنه وضع اولنان آى رسمنده علامت ف

ماهد يايوب دوشه يجى باسط اولان

ماهر مهارتلو اولان ايشنده اوستاد اولان

ماه رخ يوزى آى كبى كوزل اولان ف

ماهكان ماهيه شهريه اولان معاش ف

ماهواره بمعناه ايضا ف

ماهوارى بمعناه ايضا ف

ماهول معمور وآبادان اولان

ف **ماهه** ايلق مدتی برای اولان

ف **ماهی** بالق ؛ سمك ؛ حوت

ماهِيَتْ برنسنه نك كنه وحقيقتی

و **ماهی‌خور** بالقچين ديلان قوش

ف **ماهِيه** ماه بماه اخذ اولنان معاش

مِائَه يوز عددی ؛ صد

مِائَتَين ايكيوز عددی دويست

مابَحْلَك كند وسنه حلل كلمش اولان معناسنده تركيب عربيدر

مائِج موج وطالغه ايله فرطونه‌لو اولان

و **مايُخوشُر** اكشی ايله طتلولذتندن عبارت ومركب اولان

مائِدَه اوزرنده طعام بالفعل ترتيب اولنمش سفره وباتبسی

و **مائِده‌سالار** سفره‌جی باشی

مائِع صوكبی آقار اولان صوتق اولان

مائِعَه برنوع كوزل قوقولو ياغ

ما يُعرَف بيلنمز معناسنه تركيب عربيدر

مائِل طوغری اولميوب برطرفه اكلمش اولان وبرنسنه يه تقرب واستعداد كسب ايتمش اولان وبرنسنه يه محبت وميل ايتمش اولان

مأيوس يأس ايتمش اميدسز قالمش اولان

مايَه اصل ؛ اساس ؛ بنياد ؛ و بضاعه ؛ رأس المال وثروت سامان ؛ غنا وديشی دوه ناقه وماده جوهر وبعض نسنه قوامه كلمك ايچون اصل ماده لرينه قاتيلان نسنه

مُباح كناهدن وثوابدن خالی اولان فعل وعمل انسانی

مَباحِث مبحثلر برخصوصده اولان بحثلر بيانلر ؛ كلاملر

مُباحِث مباحثه ايديجی اولان

مُباحَثَه برنسنه يه دائر ايكی طرفلو اولان بحث وبيان

مَباد اولميه الله ايتدرميه الله كوسترميه معناسنه اولوب ميم حرف نفی ايله باد فعل امردن عبارت تركيب فارسيدر

مَبادا بمعناه ايضا

مُبادات آچيقدن عداوت اظهار ايتمك

مُبادِر مبادرت ايديجی اولان

مُبادَرَه برنسنه اجراسنه سرعت

ایتمك وباشلامق غیرت ایله باشلامق

مُبادَلَه برنسنه یی برنسنه ایله دکشمك

مُبادَهَه ناکهانی پیدا وعارض اولمق

مَبادِی مبدألر. باشلانغجلر

مَبارّ مبرلر. احسانلر. انعاملر

مُبارات قاری وقوجه بربرندن ایریلوب مفارقت ایتمك

مَبارِز مبرزلر. جنك میدانلری

مُبارِز پهلوان بهادر جنکجی اولان

مُبارَزَه جنك غوغا وغراش ایتمك

مُبارَك ناس عندنده تعظیم وتکریم اولنوب ناسه باعث منافع اولان

مُبارَکَت برکت ویرمك برکتلو قیلمق

مُباسَطَه راحت وفرح وتکلفسز قونوشمق

مُباسَلَه جنك وغوغا ایتمك

مُباشِر برایشه بالذات تعیین اولنوب رؤیت ایدن واقتضا سنجه مأمورلره وضابطلره کیدوب کلان کسنه

مُباشَرَه مباشرلق ایتمك وبرایشه باشلیوب اقدام ایتمك

مُباطَشَه کورشمك . اوغراشمق جنك وغوغا ایتمك

مُباعَدَه بربرندن اوزامق واوزاق اولمق وبربرینه محبت ایتمیوب صوغوق طورمق

مُباعَلَه زوج زوجه سیله اویناشمق

مُباغات عورت زنا ایدوب روسپی اولمق

مُباغَتَه ناکهانی هجوم ایدوب صتاشمق

مُباغَضَه بغض وعداوت ایتمك

مُبالات قایرمق دوستلق ایتمك ودقت وملاحظه ایتمك

مَبالِغ مبلغلر اقچه مقدارلری

مُبالَغَه نقصان وتقصیردن خالی اولوب کمال وافراطه تقرب ایتمك وکلامده برخصوصی پك بیوتمك واوصافی پك زیاده ایتمك

مَبانی مبنیلر بنالر یاپولر وتمللر اساسلر

مُباهات مفاخرت افتخار ایتمك

مُباهی مفتخر افتخار ایدیجی اولان

مُبایَعَه صاتون المق خرید ایتمك

مُبایَنَه ایرلمق جدا اولمق

واختلاف فرق بشقه لوق

مُبْتَدَأ كلامك مبحوث عنهى اولان كلمه

مُبْتَدِع اهل بدعت يعنى چيقه شيلر ايجاد ايديجى اولان

مُبْتَدَع اصلندن يوق ايكن يكى چيقمش اولان

مُبْتَدى برخصوصه يكى باشلامش وشاكرد وعجمى اولان

مُبْتَذَل ذى قيمت ومعتبر اولميوب هر دائره الده وقوللانلمقده اولان

مُبْتَسِم لطيف وخفيف كولمكده اولان

مُبْتَغى مطلوب ومقتضى اولان

مُبْتَلّ اصلانمش صولانمش اولان

مُبْتَلا سهولت ايله قورتلاموق درجه ده برنسنه نك حكمنه كرفتار اولان

مُبَتَّلَه بغايت خوب ودلبر اولان محبوبه

مُبْتَلِع ابتلاع ايديجى يودوب يوارلايجى اولان

مُبْتَلَع يودلمش بلع اولنمش اولان

مُبْتَلى سهولتله قورتلاموق

اوزره محن ويا محنته كرفتار اولان

مُبْتَنى ياپوكبى بنا اولنمش اولان قوريلمواولان

مُبْتَهِج ابتهاج ايديجى ممنون ومسرور اولان

مَبْثوث بث اولنمش ياييلوب شايع اولمش اولان

مُبَجَّل تبجيل اولنمش تعظيم وتكريم اولنمش اولان

مَبْحَث برنسنه نك بحث وبيان اولنديغى مقاله

مُبَخَّر بخور ايله تطييب اولنمش اولان

مِبْخَرَه بخوردان بوكسى قابى

مَبْدَأ بشلانيغى نسنه نك بشلانديغى محل ويا زمان مأخذ منبع اصل

مُبْدِع اوريك وامثالى يوق ايكن برنسنه ايجاد واختراع ايديجى اولان وخالق خلاق اولان واهل بدعت دينيه اولان كمسنه

مُبْدَع مثالسز ونمونه سز اختراع اولنمش اولان

مُبَدِّل دكشديريجى تبديل ايديجى اولان

مُبَدَّل — دكشمش تبديل اولنمش اولان

مُبدِه — بلا فكر وبلا توقف تنظيم اولنوب انشاد وخطاب اولنمش اولان

مَبذول — صرف واعطا اولنمش اولان وكثرت اوزره موجود اولان

مَبذولى — بذل اولنمقلق ؛ صرف اولنمقلق

مَبذولِيَّة — بمعناه ايضاً وكثرت اوزره بولنمقلق

مَبَرَّة — انعام ؛ احسان ؛ عنايت

مُبَرّا — خالى وبرى وعارى ومنزه قيلنمش اولان

مَبَرّات — مبره لر خيرات وحسنات خيرات وحسنات تدن معدود اولان خصوص يك رحمت واديته سبب اولان

مُبَرداگ — دوربين دينلان آلت

مُبَرِّد — بر يدايديجى صوغوديجى اولان

مُبَرِّد — بمعناه ايضاً

مُبَرَّد — تبريد اولنمش صوغودلمش اولان

مُبَرَّر — راست وصادق اولديغى تحقيق اولنمش اولان

مُبَرِّز — جنك واوغراش ميدان

مُبرَز — ابراز اولنمش ؛ ميدانه قونمش اولان

مُبرَم — معتنا ومستعمل اولان وصا ومسى ممكن اولميان

مَبرود — صوغومش اولان صوغودلمش اولان

مَبرور — صادق اولمغله مقبول اولان

مُبروز — ابراز اولنمش ميدانه قونمش اولان

مَبروص — ابرص اولان برص علتنه كرفتار اولان

مُبرهَن — برهان ودليل صحيح ايله مثبت اولان

مُبَرَّج — تزيين وتحسين اولنمش اولان

مَبسَط — يايلمش ؛ دوشنمش ؛ سرلمش اولان

مَبسوط — بمعناه ايضاً

مُبشِّر — ابشار ايديجى مژده ويراولان

مُبشَّر — ابشار اولنوب مژده ويرلمش اولان

مُبَشِّر — تبشير ايديجى مژده ويريجى اولان

مُبَشِّرَة — مژده يى حاوى كلام ويا كاغد

مَبشوش — بشاشتلو يوزى كولمش اولان

مُبْصَرْ آچیق واشكار اولان خصوص

مُبْطَلْ ابطال اولنمش؛ لغو اولنمش اولان

مُبْطِلْ ابطال ایدیجی

مُبْطِئْ گچ یتشن گچ گلور اولان

مَبْعُوثْ گوندرلمش؛ ارسال اولنمش اولان ووفات ایتمش ایكن دیریلوب احیا اولنمش اولان وپیغمبرلك اجراسنه تعیین ومأمور قلنمش اولان وبر مصلحت رؤیتی ایچون وكالت تعیین وارسال اولنمش اولان

مَبْغُوضْ بغض وعداوت اولنان

مَبْلَغْ آقچه نك مقداری

(مَبْلَقْ) درهم یایمغه مستعمل بر آلت

مَبْلُودْ بون وبلید اولان

مَبْلُوعْ بلع اولنمش یوتلمش اولان

مَبْلُولْ اصلنمش صولنمش اولان

مَبْنَى بنا محلی وتمل واساس

مَبْنِيّ بنا اولنمش اولان قورلمش یاپلمش اولان وعلم صرف اصطلاحاتندن اوله رق تصریف قبول ایتمز اولان

ونظر واعتبار واسناد اولنه رق معناسنده در

مِبْوَلْ درونده بول وقضای حاجت اولنه جق قاب كه اكل اوردك وآبریز دینلور

مُبْوِلْ چوق صیدورگیریر اولان علاج

مُبْهِجْ شاد وفرحناك ایدیجی اولان

مُبَهِّجْ گوزل ایدیجی گوزللشدریجی اولان

مُبْهَمْ شبهه لو ومغلق اولان وإباحت وتحلیلی بر وجهله ممكن اولمامق اوزره حرام اولان

مَبْهُوتْ متحیر ومدهوش؛ وسرسام اولان

مُبَهِّيَاتْ جماعه تحریص ایدن معالجات

مَبِيتْ گیجه لیه جك محل یاتاق اوطه سی

مُبَيِّضْ عبادتدن گوزل اولنلرك یوزلرینی گوزل ودلارا ایدن حضرت متعال

مُبَيِّضْ تبییض ایدیجی ویازی یی مسوده دن بیاضه چكیجی اولان كاتب

مُبَيَّضْ تبییض اولنمش مسوده دن بیاضه چكلمش اولان

مُبَيِّنْ خيرايله شر وحق ايله باطل بيننى فصل وتفريق ايدر اولان وواضح واشكار وعيان اولان وبيان ايدر اولان

مُبَيَّنْ تبين ايدبجى آچق وآشكار اپليبجى اولان

مُبَيَّنْ تبين اولنمش آچيق واشكار قيلنمش اولان

توبه واستغفار ايتمك وحق تعالى حضرتلرى عبادتنه لطف واحسان وقبول ايله رجوع وتوجه ايتمك

مُتَابَعَهْ اويوب موافقت ايتمك

مُتَأَثِّرْ تأثر ايدبجى مكدر ومتأسف اولان

مُتَاجَرَهْ تجارت وبازركانلق ايتمك

مُتَأَخِّذْ برلشمش اولان

مُتَأَخِّرْ صكره كلان صكره يه قلان واخر زمانلرده دنيا يه كلمش اولان

مُتَأَدِّبْ تأدب ايدبجى: ادب ايله عامل اولان

مُتَأَدِّى ادا ايدبجى اوده بجى اولان وواصل اولبجق وورود ايدبجى اولان

مُتَأَدِّى ادات وصلا حتى الوب حاضر بجى اولان

مُتَأَذِّى انجمش اذيته قونمش اولان

مُتَارِكْ متاركه ايدبجى برنسنه يى حالى اوزره ترك ايدوب براقبجى اولان

مُتَارَكَهْ بر وقت ايچون بعض شروط ايله ايكى طرفدن جنك ومقاتله دن فارغ اولمق وبرنسنه يى حالى اوزره براقمق

مَنَارَهْ مطره ديلان صوقابى كه يولجيلر اكثر بانى استعمال ايدرلر

مُتَأَسِّفْ تأسف ايدبجى تحسر ايله كدر ايدبجى اولان

مَتَاعْ بيع وشرا وتجارت اولنان شى

مُتَاعِبْ متعبه كه رنج وزحمت ويره جك شيلر

مُتَأَكِّدْ تأكيد اولنمش تكرار اولنمش

مُتَلَالِئْ بربرى اردنجه اولمق

مُتَأَلِّفْ الفتمش والفت ايتمش اولان

مُتَأَلِّمْ الم وكدر وغم كرفتار اولان

مُتَأَلِّهْ اللهه قوللق وعبادت ايدبجى اولان

مُتَأَمِّرْ اميرلك: واميرلك ايدن كمسنه

مُتَأمِّل تأمّل وتفكر ايديجی اولان
مُتَأمِّم قوم و تراب ايله ابدست اولان
مُتَأمِّن امنيت ايديجی امنيتده اولان
مَتَانَة متين وقوى ومحكم اولمق
مُتَأنِّس انسيت والفت كسب ايتمش اولان
مُتَأنِّی تأنّی ايديجی ايشنده عجله ايتميوب ثبات وتمكين وبصيرت ايديجی اولان
مُتَأوِّی مجتمع اولان جماعت اوزره اولان
مُتَأهِّل تأهل ايتمش كندوسی زوجه المش اولان
مُتَأيِّد تأييد وتقويت اولنمش واستحكام ومتانت كسب ايتمش اولان
مُتَأيِّم تأهل ايتميوب بيكار وارگن قالان
مُتَبَادِر ظهور ايديجی حادث اولان
مُتَبَادِل نوبت ايله بربرینه بدل قلنان
مُتَبَارِك مبارك ومسعود و مقدس اولان
مُتَبَاشِر ايكی طرفدن بربرینه مژده ويريجی اولان

مُتَبَاعِد بعيد اولان اوزاقده اولان
مُتَبَاغِض بربرینه بغض وعداوت ايدن
مُتَبَاقِی باقی قالان
مُتَبَاكِی اغلامغی تقليددن ايدن
مُتَبَالِه بونلك وابلهلك تقليد ايدن
مُتَبَالِی بربری دكريوب تجربه ايليجی اولان
مُتَبَايِن آيری بشقه بربرندن اوزاق اولان وبربرینه اويمز وياقشمز اولان وعلم وحساب اصطلاحنجه مقسوم عليه مشتركلری ممكن اوليان
مُتَبَتِّل ماسوادن قطع علاقه برله اخلاص صله حقه توجه ايديجی اولان
مُتَبَتِّلاً متبتّل اوله رق تبتّل ايدرك
مُتَبَحِّر علم ودانشده توسل وتعمق ايتمش اولان
مُتَبَخِّر كندوبی بخور ايله تطييب ايتمش اولان
مُتَبَدِّع اهل سنت ايكن اهل بدعت اولمش اولان
مُتَبَدِّل اسكی هيئتندن يوريلوب متغير اولان
مُتَبَرِّر حق تعالی يه طاعت و انقياد ايديجی اولان
مُتَبَرِّع اوزرينه اعطاسی واجب

اولیان شیئی احسان ایدر اولان

مُتَبَرِّك کندوسیله تبرك وتیمن اولان

مُتَبَسِّط یایلمش سریلمش اولان

مُتَبَسِّم خفیف ولطیف طرزایله کولیجی اولان

مُتَبَصْبِص یلتاقلنجی اولان

مُتَبَصِّر ایوجه ملاحظه وتفکر ایدیجی اولان

مُتَبَطِّن اشیانك باطنلرینه واقف اولان

مُتَبَطِّیء بطائت ایدیجی یواش دیرنیجی اولان

مُتَّبِع اتباع ایدیجی ویوب موافقت ایدیجی اولان

مُتَبَنّی اولادلغه قبول اولنمش اولان

مُتَبَوَّر قیرلمش: هلاك اولمش اولان

مَتْبُوع خلق کندوسنه تابع اولان

مُتَبَوِّل تبول ایدیجی: سدیك دوکیجی اولان

مُتَبَهِّج شن وشادان ومسرور اولان

مُتَبَهِّم مشکل: وشبهه لو اولان

مُتَبَیِّن واضح وعیان اولان

مُتَتَابِع بلافاصله بر بری اردنجه واقع اولان

مُتَتَارِك برخصوصده ترك ایدشمکده اولان

مُتَتَالی بری بری اردنجه واقع اولان

مُتَتَبِّع تتبع ایدیجی کرکی کبی بر نسنه نك اردینی بوشلامیوب اراشدیریجی اولان

مُتَتَرِّس مترس واستحکامات ایله احاطه اولنان

مُتَثَائِب تثاؤب ایدیجی خمیازه کش اولان

مُتَثَقِّب اورته سی دلیك دلنمش اولان

مُتَثَنّی قات قات اکلوب بوکلمش اولان

مُتَثَوِّب فرضدن صکره نافله نمازی قیلان

مُتَثَیِّب قوجه سندن مفارقت ایتمش طول خاتون

مُتَجَادِل شدتله مخاصمه ومنازعه ایدیجی اولان

مُتَجَاسِر تجاسر ایدیجی جرأت وجسارت ایدیجی اولان

مُتَجَالِس سائرلریله برابر اوطوریجی اولان

مُتَجَانِب چکینجی صاقینجی اولان

مُتَجانِس سائرلريله جنس واحد اولان

مُتَجانِف بر طرفه صاپوب تمایل ایدر اولان

مُتَجانِن تجنن ایتمش دلو اولمش اولان

مُتَجاوِب قارشو قارشو جواب ورن

مُتَجاوِر قومشو اولان یقین و قریب اولان

مُتَجاوِز تجاوز ایدیجی حد وددن اوته کیجی اولان ومقداری زیاده اولان وبرکسنه نك صوچنی عفو ایدیجی اولان

مُتَجاوِل سائرلرایله بربری طرفنه طولاشیجی اولان

مُتَجاهِد سعی وغیرت واقدام ایدیجی اولان

مُتَجاهِل تجاهل ایدیجی کندوسنی جاهل کوسترر اولان

مُتَجَدِّد اسکیمش ایکن یکیلنمش اولان

مُتَجَرِّد صویونمش چیلاق اولان

مُتَجَرِّع صو ایچوب یودیجی اولان

مُتَجَزّی پارچه پارچه تقسیم اولنور اولان

مُتَجَسِّد جسم وجسد کسب ایتمش اولان

مُتَجَسِّس تجسس ایدیجی بوقلایوب خبر اراشدیریجی اولان

مُتَجَسِّم جسم کسب ایتمش اولان

مُتَجَعِّد بوکلوم بوکلوم وقیورم قیورم اولان

مُتَجَلِّد عناد وتجلد ایدیجی اولان

مُتَجَلِّس عقد مجلس ایدوب اوطورمش اولان

مُتَجَلّی روشن ودرخشان وعیان اولان

مُتَجَمِّد طوکمش تجمد ایتمش اولان

مُتَجَمِّر جمعیت اوزره طوپلنمش اولان

مُتَجَمِّع تجمع ایدن طوپلانوب بر ارایه کلمش اولان

مُتَجَمِّل تجملاتی موجود ومرتب اولان

مُتَجَنِّب قاچوب اوزاق طوریجی اجتناب ومجانبت ایدیجی اولان

مُتَجَنِّن تجنن ایدیجی دلورمش اولانلر

مُتَجَنّی ادمه صوچ اتوب اسناد تهمت ایدیجی اولان

مُتَجَوِّز مجاز اوزره کلام ایدیجی اولان ودقیق باقیوب غماز ایدوك جواز ویریجی اولان

متجوّع عن قصد آجلق چكيجي اولان

متجوّف مجوف اولان ایچی بوش اولان

متجهّز طونانمش اولان ، سازو سامانی تنظیم اولنمش اولان

متجلّس تجمع ایدوب اودو صورتنه کیرمش اولان

متحابّ بربرینه محبت ایدر اولان

متحارب قرشولقلو جنك ومحاربه ایدیجی اولان

متحاسد قرشولقلو حسد وقسقانج ایدیجی اولان

متحاشی صاقنوب قاچینیجی اولان

متحالم کندوسنی حلیم وملایم کوستریجی اولان

متحامق کندوسنی احمق کوستریجی اولان

متحامی صاقنیجی حذر اوزره اولان

متحاور بربریله محاوره ایدوب قونشیجی اولان

متحبّس کندو نفسنی حبس ایدیجی اولان

متحتّم واجب ولازم اولان

متحجّر تحجر ایتمش طاش کسلمش اولان

متحد اتحاد اوزره اولان برلشوب برابر اولان

متحدّث تحدث ایدن یوق ایکن یکی ظهور ایدن

متحدّس برفرد بلمیه رك حوادث ادراك ایدیجی اولان

متحدّی دقت وامعان نظر ایدیجی اولان وچکشوب مجادله ومنازعه ایدیجی اولان

متحرّس برنسنه دن صاقنیجی اولان

متحرّف برطرفه کلوب میل ایدیجی اولان

متحرّق حرقا ولنمش یانمش اولان

متحرّك قابل حرکت اولان قیملدانور اولان وحرکه سی اولان ساکن ومجزوم اولمیان

متحرّم عزت نفس ایله ناسزا نسنه دن قوروبجی اولان

متحرّی برنسنه یه صمیمی قصد وعزم ایدیجی اولان ودقتله یوقلایوب تفتیش ایدیجی اولان

متحزّن محزون وغمناك اولان

متحسّب طلب وتحری ایله اسرار واحوالی راشدیروب وقوف واطلاع قیلنده اولان

مُتَحَسِّر — تحسر ایدن دریغ و تأسف ایدن

مُتَحَسّى — ایچلمش یوتم یوتم ایچلمش اولان

مُتَحَسِّس — تأسك كلامنه قولاق اوروب دکلیجی اولان

مُتَحَشِّد — بریکوب جمعیت اولمش اولان

مُتَحَشِّم — حجاب ایدوب تأسزانسنه دن چکلوب استنکاف ایدیجی اولان

مُتَحَصِّل — برارایه بریکوب ثابت وباقی اولان

مُتَحَصِّن — قلعه یه کیروب قپانمش اولان

مُتَحَصّى — صاقنیجی حذر ایدیجی اولان

مُتَحَطِّم — قیرلمش منکسر اولان

مُتْحِف — هدیه وپیشکش ویریجی اولان

مُتْحَف — هدیه وپیشکش ایچون ویرلمش اولان

مُتَحَفِّظ — صاقنیجی اولان تحفظ ایدیجی اولان

مُتَحَفِّل — بریکوب جمعیت اولمش اولان

مُتَحَقِّق — تحقق ایتمش کرچك اولیجی تبین ایتمش اولان

مُتَحَكِّم — حکم وحکومتی نافذ وجاری اولان

مُتَخَلْخِل — آچلمش اجزاسی بربرندن ایرلمش اولان اوروب قباردلمش اولان

مُتَحَلِّل — ارمیش حل اولنمش اولان

مُتَحَلِّم — ذاتنده حلیم اولمیوب حلم صورتنی طاقنیجی اولان

مُتَحَلّى — زیب وزینت ودوزکون ایله مزین اولان

مُتَحَمِّل — تحمل ایدر اولان؛ یوك قالدرمغه مقتدر وکوچ ایشك اجراسنه قادر اولان

مُتَحَنّى — بوکلمش اکلمش اولان

مُتَحَوِّل — متبدل دونمش دکشمش متغیر اولان

مُتَحَوّى — دیوشریلوب قیوریلمش اولان

مُتَحَيِّر — شاشوب قالمش اولان

مُتَحَيِّز — برظرف ویا زمره ایچنه داخل اولان وبرزمره یه داخل اوله رق اعتبار وحیثیت کسب ایتمش اولان

مُتَحَيِّض — حیض کوردیکی وقت اولمغله نماز قیلمقدن چکنمش اولان خاتون

مُتَخادِع — الدانمامش اولوب الدانمش

صورتنی کوستریجی اولان

متخاذل جنکده عسکردن قاچوب کیرو چکیلیجی اولان

متخاشی قورقوب خوف وهراس ایدیجی اولان

متخاصم قرشولقلو خصومت ودعوی ایدیجی اولان

متخاصمین بردعواده بر بربرینه قرشو دعواجی اولان ایکی کمسنه

متخاطی یاکلوب خطا ایدیجی اولان

متخالك قرشولقلو دوست اولان

متخالع زوج وزوجه اولمش ایکن خلع ایدیشوب ایرلمش اولان

متخالف بربرینه موافق اولمیوب اویمز اولان

متخذ اتخاذ ایدیجی بنفسنه الوب قبول ایدیجی اولان

متخذ آلنمش اتخاذ اولنمش اولان

متخرق خرق اولنمش یرتلمش چاك اولنمش اولان

متخشع خضوع وخشوع وتضرع ایدیجی اولان

متخشی قورقوب خوف وحراس اوزره اولان

متخصص خاص ومخصوص اولان

متخضع الجق کوکللو اولان متواضع اولان

متخلص خلاص بولمش قورتلمش اولان

متخلع عیاشلغه دوشکون اولان

متخلف بشقه یا خود بشقه وقته نسبتله کندویه اختلاف اوزره اولان کیرو قالمش اولان

متخلق خلق وخوی ایله متصف اولان

متخلی ترك وفراغت ایتمش اولان

متخوف قورقمش خوف ایتمش اولان

متخیل ذهننده حالات ووقوعات تصور ایدیجی اولان

متخیل ذهننده تصور اولنمش اولان

متخیله بالفعل وفی الواقع خارجا محسوس اولمیان نسنه نك ادراك وتصویرینه مخصوص ذهنده موجود اولان قوت باطنه در

متخیم چادر یعنی قورمش اولان

متدابر بربرندن قطع محبت وترك الفت ایتمش اولان

متداخل بربری آردنجه کیرمش اولان

متدارك تدارك ایدیجی پیدا ایدیجی اولان ویتیشوب اولاشیجی اولان وساوی وجامع اولان

مُتَدافِع عليهنه كلوب تجاوز ايده رك كيرو دفع ايديجي اولان

مُتَداوَل هركسك الندە اولنوب عموماً مستعمل اولان

مُتَداوي كندويه معالجه ومداوات ايديجي اولان

مُتَدَبِّر ماده نك نهايت وانجامني ملاحظه ونيك تفكر ايديجي اولان

مُتَدَخِّل برماده يه دخل وتعرض ايدن اولان

مُتَدَفِّن دفن اولنمش مدفون كوملمش اولان

مُتَدَمِّع اغليان واغلامغه قريب وحاضر اولان

مُتَدَنّي برنسنه يه ازجه ازجه واروب يقلاشمش اولان ودنائت وتنزل كسب ايدر اولان

مُتَدَهِّن كندو وجودينه ياغ سوريجي اولان

مُتَدَيِّث ديوث . بزه ونك

مُتَدَيِّن ديندار صوفي دينده صادق اولان

مُتَذَكِّر اونوتميوب خاطرده صقلايجي اولان

مُتَذَلِّل الچقليوب ذليل اولمش اولان

مُتَذَيِّل اوزون اتكلو اولان

واتباعي چوق اولان

مُتَرادِف بشقه بركلمه ايله معناي واحده دلالت ايدر اولان وبرلكده يولجي اولان

مُتَراصِف صف وطا بور اوزره بربرينه يناشوب صقشمش اولان

مُتَراضي قرشولقلو بربرينه راضي اولان

مُتَرافِع مرافعه اولمغه ايكي طرفدن طالب اولان

مُتَراكِم تراكم ايتمش بريكوب طوپلنمش اولان

مُتَرَبِّص منتظر ومترقب اولان

مُتَرَبّي تربيه كورمش تربيه اولنمش

مُتَرَتِّب ترتب ايدن ترتيبه كيروب حاصل اولان

مُتَرَنِّم برخصوصي اونتمامق ايچون برمغنده ايبلك باغلامش اولان

مُتَرَجِّح موازنه ده آغر وباصقون كلان

مُتَرجَم كلامي لساندن لسان آخره نقل اولنمش اولان

مُتَرَجّي مأمول ايدوب منتظر ومترقب اولان

مُتَرَحِّل يوله چيقمش اولان

مُتَرَحِّمْ مرحمت صاحبی اولان

مُتَرَدِّدْ قرار بولمیوب ایکی نسنه بیننده کیدوب کلور اولان

مُتَرَزِّنْ وقار و تمکین صاحبی اولان

(مترس) قلعه‌یی محاصره ایتمکده عسکری قلعه طوپلرندن محافظه ایچون نظام اوزره یغلمش طپراقدن عبارت اولان سپر

مُتَرَشِّحْ تربیه کورمش تربیه اولنمش اولان و اوزرنده صو کبی تراقار اولان

مُتَرَسِّلْ عجله ایتمیوب یواش یواش یپار اولان

مُتَرَشِّدْ طوغری یوله کیرمش اولان

مُتَرَشِّی رفق و ملایمت ایله معامله ایدیجی اولان

مُتَرَصِّدْ بر نسنه‌یه یلك باقوب کوزه دیجی اولان

مُتَرَعِّی چایرده اوتلامقده اولان

مُتَرَغِّبْ استك و خواهش ایتمش اولان

مُتَرَغِّمْ دارلمش غضبه کلمش اولان

مُتَرَفِّهْ کندو حالنه ترك اولنمش مسیب و بی باك و بی پروا اولان اصلا زحمت و مضایقه‌سی اولمیوب رفاه حال ایله کچنور زنکین اولان

مُتَرَفِّضْ پاره پاره قیرلمش اولان وطاغلمش اولان

مُتَرَفِّعْ یوکسکلك و ترفیع کسب ایتمش اولان

مُتَرَفِّقْ رفق و سهولت و ملایمت ایله معامله ایدر اولان

مُتَرَقِّبْ امید ایله بکلیوب ترقب و انتظار ایدیجی اولان

مُتَرَقِّصْ بر دوزی‌یه اشاغی یوقاری حرکت ایدیجی اولان

مُتَرَقِّقْ برینك حالنه آجیوب مرحمت ایدیجی اولان

مُتَرَقِّی ترقی ایتمش یوقاری چقمش و ازدیاد بولمش اولان

مُتَرَکِّبْ مرکب اولان ترکیب اولنمش اولان

مُتَرَکِّنْ قوت و شدت بولمش و وقار و تمکین بولمش اولان

مُتَرَمِّلْ زوجه‌سندن مفارقت ایتمش اولان خاتون

مُتَرَنِّمْ ترنم ایدیجی کوزل آوازی ایله آهنك صدا ویریجی اولان

مَتْرُوكْ ترك اولنمش براغلمش اولان

مَتْرُوكَاتْ براغدمك وفاتنده

قالان اشیاسی

مُتَرَهِّب خدای متعاله کمال ایله قوللق ایدیجی اولان

مُتَرَاحِف جنکده واروب بر برینه چاتار اولان

مُتَزَاحِم زحام وغلبه لق اولوب صقشمش اولان

مُتَزَایِد زیاده بولمش آرتمش اولان کثیر اولان

مُتَزَایِل پراکنده اولان طاغنق اولان

مُتَزَحِّف طلو اولوب طاشقین اولان

مُتَزَعِّم یلان سوز دوزیجی اولان

مُتَزَلْزِل زلزله ایله صاللانمش اولان

مُتَزَلِّق کرکی کبی دوزنوب بزنوب بدننه تاب وطراوت ویرمش اولان

مُتَزَمِّل اثوابنه صارنوب بورنمش اولان

مُتَزَن وزنی تام اولمغله موزون اولان

مُتَزَنِّز صالنه صالنه یوریجی اولان

مُتَزَنِّخ متکبر ومتعظم اولان

مُتَزَنِّد بر برینه جواب ویرمکده اضطراب چکیجی اولان

مُتَزَوِّج تزوج ایتمش تأهل ایتمش اولان

مُتَزَوِّد یول ایچون زاد وذخیره تدارک ایتمش اولان

مُتَزَهِّد زهد وزهادت وپرهیزکارلق ایله متصف اولان

مُتَزَیِّل پراکنده طاغنق اولان

مُتَزَیِّن بزنمش زینت ایله دوناتمش اولان

مُتَسَاوِی بر برینه مساوی وهمقدار اولان

مُتَسَاوِی الأَضْلاع اوچ ضلعی بر برینه مساوی اولان

مُتَسَاوِی السَّاقَین اوچ ضلعندن ایکیسی بر برینه مساوی اولان

مُتَسَاهِل رفق وملایمت ایله معامله ایدیجی اولان

مُتَسَتِّر صاقلنوب کیزلنمش اولان

مُتَسَخِّی زوراکی اظهار سخاوت ایدیجی اولان

مُتَسَرِّد اوطه لق جاریه ایدنمش اولان

مُتَسَرِّع ایشنده چابك اولان

مُتَسَرِّب بلوك بلوك آیرلمش اولان

مُتَسَرْوِل شلوار یاخود طون کیمش اولان

مُتَسَرّى اوطه لق جاریه ایدنمش اولان

مُتَسِّعْ اتساع ایتمش وسعت کسب ایتمش اولان

مُتَسَعِّرْ باهمش علولنمش اولان

مُتَسَفِّلْ الچق سفیل ولمش اولان

مُتَسَقِّفْ سقف وطوان ایله اورتیلو اولان

مُتَمَسْكِنْ مسکین اولمش اولان

مُتَسَلِّحْ سلاح قوشانمش اولان

مُتَسَلْسِلْ زنجیر حلقه‌لر مثللو بربرینه بتشك ومتوالی اولان

مُتَسَلِّطْ تسلّط ایدیجی سلطنت طاقنیجی اولان

مُتَسَلِّفْ اوبه مسمّی لازم کلمزدن مقدم نسنه‌نك ثمننی قبض ایدیجی اولان

مُتَسَلِّمْ عالی رتبه برضابطه که بیوك شهر ضبطنه مأمور اولور واسلامه کلمش اولان مهتدی اولان

مُتَسَلّی تسلّی بولمش غم وکدری دفع اولنمش اولان

مُتَسَمِّمْ برنوع نشان وعلامت ایله نشانلو اولان

مُتَسَنِّهْ اوزرندن سنه‌لر کچمش اولان واسکیوب کوفلنمش اولان

مُتَسَوِّكْ دیش بیلمك ایچون مسواك قوللانیجی اولان

مُتَسَوّی دوزلنمش اولان وبرابر اولمش اولان

مُتَشَابِكْ بك قارشق وشوریده وپیچاپیچ اولان

مُتَشَابِهْ بربرینه بك بکزر اولان وآیات کریمۀ قرآنیه‌دن تأویله محتاج اولانه دینور

مُتَشَابِهَاتْ آیات متشابهه

مُتَشَابِهَه آیات کریمه‌دن تأویله محتاج اولان آیت واحده

مُتَشَاتِمْ بربرینه سوکوب دشنام ایدر اولان

مُتَشَاجِرْ مختلف ومتفاوت اولان

مُتَشَارِكْ بربریله اورتاق اولان

مُتَشَاعِرْ قوّت نطقیه‌یه مالك دکلکن بر شاعرم دیو ادعا ایدن کوزه‌کسنه

مُتَشَاكِلْ اویغون وموافق اولان

مُتَشَاكی بربرندن شکایت ایدر اولان

مُتَشَاوِرْ بربریله مشورت ومذاکره ایدر اولان

مُتَشَانِئْ بر نسنه‌نك اوغورسز عدایدر اولان

مُتَشَبِّثْ برایشه تشبّث ومباشرت

ایدیجی اولان

مُتَشَبِّك قارشق وشوریده وبچابچ اولان

مُتَشَابِه بکزر اولان مشابه اولان

مُتَشَبِّث برمحله قیشیقارر اولان

مُتَشَجِّع ذاتنده قورقاق ایکن زوراکی شجاعت کوستررا اولان

مُتَشَخِّص متفرق ومتباین اولان شخص فرق اولنمش اولان وتکلیف ایله ودبدبه وطنطنه کوستریجی اولان

مُتَشَدِّد ایشنی سرت وشدید طوتار اولان

مُتَشَرِّد قوغلوب سورلمش اولان

مُتَشَرِّط دقت ایدوب نازلک وکوزل ایشلر اولان

مُتَشَرِّع مشروع اولان مسنون اولان ؛ وعلم شریعتده عالم وماهر اولان

مُتَشَرِّف مشرف ومکرم اولان شرف کسب ایتمش اولان

مُتَشَرِّك شریك اولان شرکته داخل اولان

مُتَشَرِّم یارلوب پاره پاره اولمش اولان

مُتَشَعِّب چتال چتال آیرلمش اولان

مُتَشَعِّر صاچلو قیللو اولان

مُتَشَغِّل علولنمش اولان

مُتَشَفِّع شفاعت ایدیجی اولان

مُتَشَقِّق پاره پاره چتلایوب یارلمش اولان

مُتَشَكِّر تشکر ایدیجی احسان ونعمته مقابل خدمت ایتمکله کوکلنجه مستعد اولان

مُتَشَكِّك شك وشبهه وگمان ایدیجی اولان

مُتَشَكِّل شکلی وصورت بولمش اولان

مُتَشَكِّی تشکی وشکایت ایدیجی اولان

مُتَشَلْشِل لا ینقطع طملار اولان

مُتَشَمِّت غیمتدن بوش وبیهوده عودت ایتمش اولان

مُتَشَمِّر ایشه حاضرلنمش اولان

مُتَشَمِّل برشینه صاریلوب بورنمش اولان

مُتَشَمِّم قوقلیجی تشمم ایدیجی اولان

مُتَشَنِّج بورش یارش اولان بورشق اولان

مُتَشَنِّف قولاقلری کوپه ایله مزین اولان

مُتَشَوِّش مشوش اولان قارش مورش اولان

مُتَشَوِّق تكلف شوق ايله آرزومندلك كوستريجي اولان

مُتَشَهِّد كلمهٔ شهادتي اوقور اولان

مُتَشَهِّي برنسنه يه صوروب اكا رغبت وميل ايتمش اولان

مُتَشَنِّج قوجالمش مسن اولمش اولان

مُتَصَادِر متعاقبا صادر اولان

مُتَصَادِف راست كلمش اولان

مُتَصَادِق صداقت اوزره دوستلشمش اولان

مُتَصَادِم بربرينه چاتشوب طوقشمش اولان

مُتَصَاعِد يوكسلمش اولان ويا زياده اولان

مُتَصَاغِر كوچولمش اولان وكندو نفسني كوچك كوسترر اولان

مُتَصَالِح بربريله صلح وبارش ايتمش اولان

مُتَصَاوِل بربرينه هجوم وصولت ايدر اولان

مُتَصَبِّر صبر واصطبار ايديجي صبور اولان

مُتَصَدِّر صدر مجلسه اوطورمش اولان

مُتَصَدِّغ صيقلوب باشي اغريلمش اولان

مُتَصَدِّق صدقه ويرر اولان

مُتَصَدِّي برايشه اقدام ومواظبت ايدر اولان

مُتَصَرِّف نسنه نك صرفنده استعماله وخرج واستخدامنه مخصوص ومقتدر اولان ووالئ مملكت حكمدار اولان

مُتَصَرَّف برينك تصرفنده داخل اولان

مُتَصَرِّفَه موجود ومحسوس اولان نسنه لرك بعض كيفياتني موجود ويا محسوس اولميان وجه اوزره تركيب وتصرف ايدن قوهٔ باطنه نك اسميدر

مُتَصَعِّب كوچ ومشقتلو اولان

مُتَّصِف كندو سنده برصفت موجود اولان

مُتَّصِل بتشك اولاشق اولان ودائما لا ينقطع اولان

مُتَصَنِّع خارج وظاهري كلفت ايله تزيين وتسويه اولنمش اولان

مُتَصَوِّر تصور ايديجي ؛ محسوس اولميان نسنه نك صورتني ذهننده ترسيم ايديجي اولان

مُتَصَوَّر تصور اولنمش صورتي غيره

محسوس اوله‌دق ذهنده مرتسم اولنور اولان

متصوف تصوف اصولی اوزره ترتیب اولنور اولان

متصیف یازموسمنی بر محلده چیقارر اولان

متضاحك برابر کولشیجی اولان برابر کولیجی اولان

متضاد بربرینه ضد ومخالف اولان

متضارب بربریله اورشوب چارپشور اولان

متضاعف کندو مثلی ویا کندونك برقاچ مثلی زیاده لنمش اولان

متضام بربرینه یناشوب قوشلمش اولان

متضایق طاروتنك وضیق اولان

متضبط زورایله وصالیویرمامك اوزره طوتیجی اولان

متضجر مغموم ومکدر وتنکدل اولان

متضجع اوشنوب ایشنه قیام ایتمز اولان

متضح ایضاح کسب ایتمش واضح وعیان اولان

متضحك کولیجی خنده ایدیجی اولان

متضرس چالقیجی متحرك اولان

متضرر ضرر وزیانه کرفتار اولان

متضرع کندوبی آلچق طوتوب خضوع وتضرع وتواضع ایدیجی اولان

متضع لئیم ودنی ومایه اولان آلچق اولان

متضعضع برایله برابر یقلمش اولان وفقیر وبینوا اولان وخضوع وتذلل کوستریجی اولان

متضمن حاوی ومشتمل اولان

متضیق طاروتنك وضیق اولان

متطابق بربریله مطابق واویغون اولان

متطاوع قدرت وقوتی مقدارنجه سعی واقدام ایدیجی اولان

متطاول اوزون اولان اوزامش اولان وکبر وتعظم ایدیجی اولان وتعدی وتسلط ایدیجی اولان

متطاهر کلفتله پاك وتمیز کلنمش اولان

متطایر براکنده وپریشان ومتفرق اولان

متطبع برنوع خلق وطبیعت کسب ایتمش اولان

متطرز اطرافی نقش وطرازایله اشلنمش اولان

متطرف آیریجه بر طرفه چکلیجی اولان

مُتَطَرِّق قارشو كلوب چاتيجى اولان

مُتَطَلِّب اردەصره دفعاتله طلب ايديجى اولان

مُتَطَلِّس يازيسى سلنمش و بوزلمش اولان

مُتَطَلِّع برنسنه يه كلّيت ايله واقف اولان و برنسنه يى بكليوب منتظر اولان

مُتَطَمِّس بالكليه محو و نابديد اولان

مُتَطَوِّح يول غائب ايتمكله اويانه بويانه حيران و سركشته كزيجى اولان

مُتَطَوِّع كلفتله اطاعت ايديجى واجبه و لازمه دن اوليان ايشده تبرع ايديجى اولان

مُتَطَوِّف برمحلك اطرافنى طولاشيجى اولان

مُتَطَوِّل برينه احسان ايدوب ممنون ايديجى اولان

مُتَطَهِّر پاك و تميز قلنمش اولان و كناهدن تبرّى و امتناع ايديجى اولان

مُتَطَيِّب خوشبو نسنه لر ايله تطييب اولنمش اولان

مُتَظَاهِر آرقه آرقه يه طيانلو اولان

مُتَظَرِّف كلفتله ظرافت كوستريجى اولان

مُتَظَفِّر ظفرياب و مظفر اولان

مُتَظَلِّل كونكه ده بولنيجى اولان

مُتَظَلِّم ظالم ظلم ايديجى اولان و ظالمك ظلمندن شكايت ايديجى اولان

مُتَظَنِّن تظنن ايديجى ظن و شبهه ايديجى اولان

مُتَظَهِّر برى طرفندن مظاهرت اولنان آرقه و تصاحب ايديجيسى موجود اولان

مُتَعَاتِب بربرينه عتاب و آزاد ايديجى اولان

مُتَعَادِل بربرينه عدل و مساوى و نظير اولان

مُتَعَادِى بربرينه عداوت و دشمنلك ايديجى اولان

مُتَعَارِض بربرينه ضد و مخالف اولان

مُتَعَارِف بربريله بلشمش اولان

مُتَعَازِل بربرندن آيريلوب بشقه جه اولان

مُتَعَاسِر كوچ و چتين اولان و قارشق و ملتبس و چپراشك اولان

مُتَعَاشِر بربريله انسيت و اختلاط ايدوب خوشجه كچنيجى اولان

مُتَعَاشِى تجاهل ايديجى تواقف و عارف ايكن قصداً جهالت

کوستریجی اولان

مُتَعاضِد بربرینه امداد ومعاونت ایدیجی اولان

مُتَعاطِف بربربله دوستلشوب شفقت ومهربانلق ایدیجی اولان

مُتَعاطی بربرله هدیه‌لشیجی اولان

مُتَعاظِم کبر وتعظیم ایدیجی اولان

مُتَعاقِب بلافاصله بربری اردنجه اولان

مُتَعاقِد بربرله عهدلشوب میثاق ایدیجی اولان

مُتَعاقِر بربرینی یاره‌لیوب قتل ایدیجی اولان

مُتَعاکِس ترسنه دونمش اولان

مُتَعال شان شریف وذات اقدسی جمله مخلوقات درجه سندن بلاشبهه اعلی ورفیعتر اولان خالق رزاق حضرتلرینک علو ورفعتلرینه دلالت ایدر صفتدر

مُتَعالِم جمله عندنده معروف ومعلوم اولان

مُتَعامِس عن قصد غفلت وعدم تیقظ کوستریجی اولان تغافل ایدیجی اولان

مُتَعامی تصنع ایله کورلک ایدیجی اولان

مُتَعانِق بربرینک بوینینه صاریلیجی اولان

مُتَعارِك جنك وقتال ومحاربه ایدیجی اولان

مُتَعاوِن بربرینه یاردم ومعاونت ایدیجی اولان

مُتَعاهِد بربرله عهد ومیثاق وپیمان ایدیجی اولان

مُتَعایِب بربرینی تعییب ایدیجی اولان

مَتْعَبَه اجراسنده رنج وزحمت چکوب یوریله‌جق نسنه ورنج وزحمت محلی

مُتَعَبِّد حضرت باری یه قوللق ایتمکه سعی واهتمام ایدیجی اولان

مُتْعَه خاتونی مبلغ معین مقابل مدت محدوده ایچون روافض طائفه‌سینک آیینلری اوزره ترتیب اولنان نکاح وسنهٔ واحده ظرفنده عمره‌یی اجرا وایفا ایتدکدنصکره اهل وطننه نزول ایتمیه‌رك احرام وتحلیله برله تشتت اولنان حج

مُتَعَتِّب دوست طرفندن عتاب وانفعالی اشعار ایدیجی اولان

مُتَعَمِّد صنعتده مهارت وحذاقت اظهار ايله دقت واهتمام ايديجی اولان

مُتَعَمِّق متكبر اولوب سركشلك ايديجی اولان

مُتَعَجِّب تعجب ايديجی برنسنه‌يی عجيب بولمش اولان

مُتَعَجِّل عجله ايديجی هر ايشی چابك بترمكه سعی واهتمام ايديجی اولان

مُتَعَدِّد عدد جهتيله چوق اولان

مُتَعَدِّی ظلم ايديجی ناحق ايش ايشليجی اولان وصرف ونحو اصطلاحلرندن اولوب شول فعله دينوركه مفعوله تجاوز ايدر اوله

مُتَعَذِّر پك كوج اولمغله حصولی ممكن اولميان

مُتَعَرِّض تعرض ايديجی منع وزجر ايديجی اولان

مُتَعَرِّف برنسنه‌يی اراشديروب بلمش اولان

مُتَعَزِّب متأهل اولميوب اركن قالور اولان

مُتَعَزِّز صكره‌دن عزيز وشريف اولمش اولان

مُتَعَزِّل برطرفه چكلمش اولان معزول اولان

مُتَعَزِّی منسوب ومتعلق اولان

مُتَعِس هلاك وانتعاس ايديجی اولان

مُتَعَسِّر صعب كوج چتين عسرتلو اولان

مُتَعَسِّف ظلم وتعسف ايديجی اولان

مُتَعَشِّق كلفتله اظهار عشق ايديجی اولان

مُتَعَصِّب صاحب تعصب اولان كندو قومنه واصولنه ورسومنه افراط اوزره رعايت ومحبت ايدوب اقوام سائره‌نك اداب وعاداتنی تحقير وتخفيف ايديجی اولان

مُتَعَصِّر ميوه وامثالی صقلمغله حاصل اولمش اولان

مُتَعَطِّر قوجه‌يه واروب چوق وقت بدری خانه‌سنده اوطورر اولان

مُتَعَطِّش عن قصد صوسز قالور اولان

مُتَعَطِّف اسركيوب شفقت ومهربانلق ايديجی اولان

مُتَعَطِّل ايشسز كوجسز قالمش اولان

مُتَّعِظ وعظ ونصيحتی قبول ايدر اولان

مُتَعَظِّم: کبر و تعظیم ایدیجی متکبر اولان

مُتَعَفِّف: حرام و گناهدن چکینیجی اولان

مُتَعَفِّن: قوقمش تعفن ایتمش اولان

مُتَعَقِّب: قباحتی ایچون عقوبته مظهر اولان

مُتَعَلِّق: برنسنه یه مربوط و منسوب اولان

مُتَعَلِّل: بهانه و اعتذار ایله وقت گچوریجی اولان

مُتَعَلِّم: تعلیم گورب اوگرنیجی اولان

مُتَعَمِّد: ایشه قصد وجد و اهتمام ایله شروع ایتمش اولان

مُتَعَمِّق: درینه واریجی درینلمش اولان

مُتَعَمِّل: زحمت و کلفتله برزور ایش ایشلر اولان

مُتَعَمِّم: باشه صارق صارنمش اولان

مُتَعَنِّی: رنج و زحمت چکیجی و شفقتلو ایشلک زحمتنی ارتکاب ایدوب کندو اوزرینه الوب قبول ایدیجی اولان

مَتْعُوب: رنج و زحمت چکوب یورلمش اولان

مُتَعَوِّج: اگلمش چارپلمش اولان

مُتَعَوِّد: کندو یه برنسنه یی عادت ایدنمش اولان

مُتَعَوِّذ: استعاذه ایدوب صغنیجی اولان

مُتَعَهِّد: تعهد ایدیجی کندو عهده سنه الیجی اولان

مُتَعَیِّش: کندو سنه کفایت مقداری یجنه جکی اولان

مُتَعَیِّن: نصب و تعیین قلنمش اولان و مقرر و معلوم اولان. بللو باشلو اولان

مُتَغابِن: بر برینی الدادوب غبن ایدیجی اولان

مُتَغاطِش: تغافل ایدوب طالغنلق گوسترر اولان

مُتَغافِل: قصدا گورمیوب مسامحه ایدر اولان

مُتَغالِب: علی المناوبه بر برینه غالب اولان

مُتَغانی: بر بر ندن مستغنی و بی نیاز اولان

مُتَغاوِر: بر برینه شبخون ایدیجی اولان

مُتَغاوی: بری اوزرینه اوشنی ایتمک ایچون شورادن بورادن طوپلانوب تجمع ایدر اولان

متغایر بربرینه بکزمیوب بشقه بشقه کوناکون اولان

متغرق غریق یاخود مستغرق اولان

متغزل نسوان ایله ملاطفه و عاشقانه خوارطه ایدیجی اولان

متغفل عن قصد غفلت کوستریجی اولان

متغلب قهرا مستولی ومسلط اولان

متغلل مشك وغالیه سورنمش اولان

متغمد مخلوقاتی رحمتیله ستر ایدیجی اولان ارحم الراحمین حضرتلری

متغنی برلایجی آهنك وموزون الحان ایله ایرلاوقویجی اولان

متغیر برحالدن حال دیکره کچمش اولان وبوزلمش اولان

متغیظ غضبه کلمش اولان

متفاحش آچقدن فاحش کلام سویلیجی ویا فاحش ایش ایشلیجی اولان

متفاخر بربریله فخر بحثنده منازعه ایدیجی اولان

متفاضل بربریله فضل ومزیتده ادعا ایله یاریشیجی اولان

متفاقد بربرینی جالب ایتمش اولان

متفاوت بربرینه مختلف وغیر مناسب اولان

متفتت دیزه دیزه پارچه پارچه اولمش اولان

متفتق یارلمش شق اولنمش اولان

متفخم متعظم متکبر کبرلو اولان

متفجع دردناك مکدر ومتألم اولان

متفحص برشیئک ایچ یوزنی و حقیقتنی جد و اهتمام ایله اراشدیریجی اولان

متفر چوغالمش وفرت کسب ایتمش اولان

متفرج تفرج ایدیجی کزمکه چیقمش اولان

متفرد تفرد ایتمش جمله دن آیرلمش اولان

متفرز آیرلمش ایری قونمش اولان

متفرس اشیایه دقت وتأمل ایله نظر ایدوب مصیبت اولدرق فهم وادراك ایدیجی اولان

متفرع اصلدن متشعب اولوب قول قول چتاللاشمش اولان واصلدن وجه مذکور اوزره چتاللاشوب حاصل اولمش اولان

مُتَفَرِّغ مشغولیتدن فراغت ایتمش اولان

مُتَفَرِّق بری برندن آیریلوب بشقه بشقه اولمش اولان

مُتَفَرِّی یارلمش چتلامش اولان

مُتَفَسِّخ بوزلمش ومعت کسب ایتمش اولان

مُتَفَصِّح کلامنده فصاحت پیدا اولمش اولان وکلفتله فصاحت صاتیجی اولان

مُتَفَصِّد اقیجی صویوق اولان

مُتَفَصِّم قیرلمش منکسر اولمش اولان

مُتَفَضِّل احسان ایله ممنون ایدیجی اولان

مُتَفَطِّر یارلمش منشق اولان

مُتَفَطِّن ذهنی آچق فطین اولان

مُتَّفِق بربریله اتفاق ایتمش برایشده برلکده وبرافکارده بولنان

مُتَّفَقٌ عَلَیْه ناسک اتفاق ایدوب آنك خصوصنده برلکده اولدقلری شی

مُتَفَقِّد غائب اولان نسنه‌یی اراشدیرر اولان ویرقول وافکارده اولان

مُتَفَقِّه علم فقهی تحصیل ایلمش اولان

مُتَفَکِّر تفکر وتأمل وملاحظه ایدیجی اولان

مُتَفَکِّرَه ذهن انسانیده اولان تفکر قوتی

مُتَفَکِّك حماقتندن ناشی هر فعلنده صالقی سولپی وپریشان کردار اولان

مُتَفَکِّن ظفری ملحوظ نسنه‌نك فوتی ایچون مغموم ومکدر اولان

مُتَفَکِّه خوشلنوب تعجب ایدیجی اولان

مُتَفَکِّكْ مهلکه‌دن ناکهانی قورتلمش اولان

مُتَفَلِّج یاریلوب چتلامش اولان

مُتَفَلِّع یارلمش کسلمش اولان

مُتَفَلِّق یارلمش اولان چتلامش اولان

مُتَفَلِّل کدلمش کدکلو رخنه‌دار اولان

مُتَفَنِّق ناز ونعمتله پرورده اولمش اولان

مُتَفَوِّت ایولکی کچمش اولمغله فنالشمش اولان کچمش بوزلمش اولان

مُتَفَوِّق دیکرلر اوزرینه بوکلمش اولان

مُتَفَوِّه کلام سویلیجی اولان

مُتَفَهِّق: مال ومنالی فراوان اولوب زنکین اولان

مُتَفَيهِق: واسع وفراوان اولان

مُتَفَهِّم: تفهم واده راك ایدوب اکلایجی اولان

مُتَفَيِّل: رأی واندیشه سی ضعیف اولان

مُتَقابِل: قارشو قارشو یه اولان

مُتَقارِب: بربرینه یقین کلمش اولان

مُتَقارِش: جنکده بربری اراسنه کیرشوب صقلمش اولان

مُتَقارِض: بربرینی مدح وستایش ایدر اولان

مُتَقارِن: بربرینه بتشمش ویرلشمش اولان

مُتَقاسِم: بربریله یمین ایدشوب آندلشیجی اولان ونیلرنده برنسنه‌یی بولوب پایلشیجی اولان

مُتَقاصِر: قدرتی وارایکن امتناع ایدیجی اولان

مُتَقاضی: مدیوندن دینی طلب ایدیجی اولان

مُتَقاطِع: بربرینی قطع ایدیجی اولان

مُتَقاعِد: ایشدن وخدمتدن عفو اولنوب برمقدار معاش ایله اذن ویرلمش اولان

مُتَقَدِّس: پك زیاده سیله پاك اولان

مُتَقَدِّم: تقدم ایدیجی ایلرو کچمش اولان

مُتَقَدِّمین: اسکی زمانده دنیایه کلمش اولنلر

مُتَقَرِّب: تقرب ایتمش یقلاشمش اولان

مُتَقَرِّح: یاره لو اولان مجروح اولان

مُتَقَرِّر: تقرر ایدیجی قرارداده اولان

مُتَقَصِّف: پاره پاره قیرلمش اولان

مُتَقَصِّم: قیریلوب آیرلمش اولان

مُتَقَضّی: اورته سی کسیلو یتشمش اولان

مُتَقَعِّد: ایشنه جد واهتمام ایدیجی اولان

مُتَقَعِّر: سوزده پك درین وارر اولان

مُتَقَفِّر: برینه اویوب امثال ایدیجی اولان

مُتَقَفّی: بمعناه ایضاً

مُتَقَلِّب: مرادو دلخواهی وجهله متصرف اولان

مُتَقَلِّد: کندو بوینه برنسنه طاقنیجی اولان

مُتَقَلِّع: کوکندن قوپارلمش اولان

مُتقِن: برنسنه‌یی عین الیقین بیلور اولان

مُتَقَوِّس: یای کبی اکلوب ایکی

قات اولمش اولان

متعوّق بریغی كلامدن منع ایدوب شویله دكبویله دی دیو امر وارشاد ایدیجی اولان

متقوّی قوتلنمش تقویت بولمش اولان

متقی كناهلصاقنجی اهل تقوی اولان

متكا سوبكنوب طیانه جق شیٔ یصدق وبالین واشالری مثللو

متكابر كندو نفسنی بیوك كورر اولان

متكاتب بربرینه مكتوب یازار اولان

متكاتم بربرندن اسرار كتم ایدر اولان

متكاثر چوغالوب كثرت اوزره بولنور اولان

متكاثف صیقلشوب قالینلشمش اولان

متكارم ناسزا اسنه لردن صقنوب نفسنی مكرم وبجل ایدر اولان

متكاسل اوشنوب تنبل اولان تكاسل ایدر اولان

متكاشف آچیغه چیقوب منكشف اولان

متكافی بربریله مساوی وبرابر اولان

متكالب بربری اوزرینه كوپك كبی صیچرایوب اللور اولان

متكالم مفارقتدنصكره بولشوب قوشیجی اولان

متكامل كمالنی بولمش اولان

متكاهل مسبّب ومتكاسل اولان

متكبر كبر وتعظم ایدر اولان كبرلو اولان

متكتب طابور طابور والای الای مرتب اولان

متكثر چوغلوب كثرت اوزره بولنور اولان

متكدر كدرلو غمناك متألم اولان

متكذب قصداً وتكلفله یلان سوز سویلر اولان

متكرر دفعة بعد دفعة واقع اولمش اولان

متكرع عرف شرعله ابدست الیجی اولان

متكرم ناسزا اسنه لردن صاقنوب نفسنی مكرم ومبجل ایدر اولان

متكره برنسنه یی كریهه كوروب انی سومز اولان

متكسب پك تكلف ایدرك قزانیجی اولان

- **مُتَكَسِّرْ** قیریلمش کسر اولنمش اولان
- **مُتَكَشِّفْ** منکشف وظاهر واشکار اولان
- **مُتَكَفِّلْ** بری ایچون کفیل اولان
- **مُتَكِّلْ** متوکل علی الله اولان
- **مُتَكَلِّفْ** کندوسنه اصلا مهم ولازم اولمیان خصوصی بیهوده التزام ایدیجی اولان
- **مُتَكَلِّلْ** باشنه تاج کیمش اولان
- **مُتَكَلِّمْ** تکلم ایدیجی سوز سویلیجی وصرف ونحو اصطلاحاتندن اولوب فعلك شول شکلی دکه تکلم ایدیجی کندو نفسنه منسوبیتله استعمال ایدر اوله
- **مُتَكَمِّلْ** کمالنی بولمش اولان
- **مُتَكَمِّنْ** پوصویه کیرلنمش اولان
- **مُتَكَنِّفْ** برنسنه نك اطرافنی قوشاتمش اولان
- **مُتَكَنِّى** کندوسنه کنیه اطلاق اولنمش اولان
- **مُتَكَوِّزْ** برکلمش جمع اولنمش مجتمع اولان
- **مُتَكَوِّنْ** وجوده کلمش تکون ایتمش اولان
- **مُتَكَهِّفْ** ذاتنده مغاره لو اولان

- **مُتَكَهِّنْ** کاهن کهانت ایدیجی اولان
- **مُتَّكِى** سویکنوب طیانمش اولان
- **مُتَكَيِّسْ** ذکا وظرافت وکیاست صاحبی اولان
- **مُتَكَيِّفْ** برصفت وکیفیت ایله متصف اولان
- **مُتَلاحِقْ** بربرینه یتشك اولان
- **مُتَلاحِمْ** شول یاره سیدرکه ات ایچنه اشلمش اولوب کوکی جرح ایتمامش اوله
- **مُتَلاشِى** تلاش واضطرابه دوچار اولان
- **مُتَلاشِيًا** متلاشی بولنان
لایق ویراشق اولان
- **مُتَلاطِفْ** رفق وسهولت ایدوب ملایمت ایدیجی اولان
- **مُتَلاطِمْ** دکز طالغه لری مثللو چارپنوب چالقنیجی اولان
- **مُتَلاعِنْ** بربرینه سوکشوب صاویشیجی اولان
- **مِتْلافْ** پك چوق اتلاف وتضییع ایدیجی اولان
- **مُتَلافِى** فوت اولنان نسنه یی صکره دن تدارك وتحصیل ایدیجی اولان

مُتَلاقی بربرینه قارشو کلوب بولشمش اولان

مُتَلأْلِی بلد رایعی شمسنك کبی چاقیجی اولان

مُتَلاوِم بربرینه لوم وعتاب ایدیشیجی اولان

مُتَلاوِی چوغالوب برکمش و غلبه لك اولمش اولان

مُتَلاهی اوبونجق ایله اوینامقده اولان

مُتَلآئِم بعد الفساد اصلاح اولنمش اولان

مُتَلَبِّث برایش ایچون چرلنوب حاضرلنمش اولان

مُتَلَبِّث برمحلده اکلنوب طوریجی اولان

مُتَلَبِّس لباس ایله کیلو اولان

مُتَلَثِّم یوزی یاشمق ایله اورتیلو اولان

مُتَلَجِّج برینه دعوا ایدوب مالنی طلب ایدیجی اولان

مُتَلِد تلید یعنی مال قدیم وکندو خانه سنده تولد ایتمش قول وجاریه ودواب ومواشی صاحبی اولان

مُتَلَذِّذ لذت حس ایدوب حظ ایدیجی اولان

مُتَلَطِّف اینشنی نزاکت ودقت وسهولتله ایشلیجی اولان

مِتْلَف مخاطره لو اولان محل

مِتْلاف اسراف واتلاف واضاعه ایدیجی اولان

مُتَلَفِّت برنسنه یه التفات وتوجه ایدیجی اولان

مُتَلَفِّظ تلفظ ایدیجی اغزیله سویلیجی اولان

مُتَلَفِّف برنسنه یه بورنلوب صارلمش اولان

مُتَلَفِّق یتشك وملحق اولان

مُتَلَقِّب کندو اسمندن بشقه بر اسم ایله مسمی اولان

مُتَلَقِّط دیروب دیوشیروب طوپلایجی اولان

مُتَلَقِّف یوتیجی بلع ایدیجی اولان

مُتَلَقِّن کندوسنه تلقین اولنان خصوصی اکلایوب اجرا ایدیجی اولان

مُتَلَقِّی قارشو کلوب قاویشیجی اولان ورحمی نطفه یی قبول برله کبه قالان خاتون

مُتَلَوِّث کیرلنوب باسلنمش اولان

مُتَلَوِّط لواطه ایدیجی اولان

مُتَلَوِّن رنکارنك اولان رنك اولان وافکارنده ثابت اولمیوب اوینا ق مزاج اولان

مُتَلَوِّه	حيران وآشفته اولان
مُتَكَهِّث	يورغونلقدن ناشى ويا صوسزلقدن ديلنى طشره چيقاروب پك صولويجى اولان
مُتَلَهِّف	محزون ومكدر ومتألم اولان
مُتَلَهِّي	لهو ولعب ايدن اوينايجى اولان
مُتَلَبِّث	ارسلان يوركلو اولان
مُتَلَبِّن	خشين اوليوب يواش اولان
مُتِمّ	اتمام ايديجى تماملايجى اولان
مُتَمَاثِل	برربرينك مثلى ونظيرى اولان
مُتَمَادِي	بلافاصله دائم اولان
مُتَرَاس	برربرينه تماس ايدر اولان
مُتَمَاسِح	برربرينى تصديق ايدر اولان
مُتَمَاسِك	نسبة برآلتى اوزره طوتاو اولان
مُتَمَاشِي	سير وتماشايه چيقار اولان وسيلنوب نشأت ايدر اولان
مُتَمَالِك	كندو نفسنه مالك وضبطنه قادر اولان
مُتَمَايِل	مائل اولان برطرفه اكرى اولان
مُتَمَنِّع	برنسنه بى قوللانوب اندن كندو سنه فائده حاصل اولور اولان وجه منعه يى اجرا وايفا ايدر اولان
مُتَمَثِّل	مثل وقصه بيان ايدر اولان وبرنسنه نك صورتنه وهيئتنه كيرمش اولان
مُتَمَثِّل	كندوسنه برنسنه مثل ضرب اولنور اولان برشيئه بكزدلمش اولان
مُتَمَجِّد	تمجيد وتعظيم اولنمش اولان
مُتَمَجِّس	صكره دن مجوسى اولمش اولان
مُتَمَحِّض	خلوص ايله اقدام ايديجى اولان
مُتَمَحِّق	محو ومضمحل اولان
مُتَمَدِّح	مدح اولنمق ايجون كندويه بعض كيفيات ممدوحه يى عزو ايديجى اولان
مُتَمَدِّد	يايلمش ممتد قلنمش اولان
مُتَمَدِّن	بدويلكى وخويادلغى كيدروب شهرليلنمش اولان
مُتَمَرِّد	تمرد صاحبى كبر وتعند صاحبى اولان
مُتَمَرِّض	امور ومصالحنده مسترلك وضعيفلك اظهار ايديجى اولان

مُتَمَسِّخ صورتی تبدیل اولنمش اولان

مُتَمَسِّك صاریلوب مالك اوزره طوتار اولان

مُتَمَضْمِض اغزینی صوچالقدیجی اولان

مُتَمَضّی بچمش کچمش اولان

مُتَمَكِّث اکلنوب طوریجی اولان

مُتَمَكِّن بر محلده اقامت اوزره اوطورر اولان وصرف ونحو اصطلاحاتندن اولوب حرکات ثلثه یی یعنی رفع ونصب وجری قبول ایدر اولان کلمه معناسنده در

مُتَمَلِّق یلتاقلنیجی تلطفله عرض محبت ایدیجی اولان

مُتَمَلِّك تملك ایتمش مالك اولمش اولان

مُتَمَّم اتمام وتتمیم اولنمش اتمام قلنمش اولان

مُتَمِّم تتمیم ایدیجی تمام ایدیجی اولان وعلم هندسه اصطلاحاتندن اولوب برقوس ویا برزاویه نك نصف دائره یعنی سکسان درجه یه واقع اولان تفاضلی معناسنده در

مُتَمَنِّع کندوسنی منع ایدیب صاقنیجی اولان وممکن اولمیان ممتنع اولان

مُتَمَنِّن ضعیف وبیمجال قالمش اولان

مُتَمَنّی آرزو ایدوب دیلیه رك اویجی اولان وآرزو اولنوب اوملور اولان

مُتَمَوِّج طالغه لو اولان

مُتَمَوِّل مالدار زنکین صاحب ثروت اولان

مُتَمَوِّن اهل وعیالنه چوق نفقه ومؤنت ویریجی اولان

مُتَمَهِّد متمکن وبرقرار اولان

مُتَمَهِّر شکارخصوصنده حاذق واوز اولان

مُتَمَهِّل عجله ایتمیوب سکوت وتانی اوزره اولان

مُتَمَيِّز سائرلردن ایرلمش اولان

مَتْن کتابك اصل عباره سی

مُتَناثِر صاچلمش طاغلمش اولان

مُتَناجی بربرلرینك قولاغنه فسلدایجی اولان

مُتَناحِر بربرینی قتل ایتمك درجه ده حرصه کلمش اولان

مُتَنادّ بربرندن اورکوب قاچندرق طاغلور اولان

مُتَنادِش بربرینه بدلقب طاقشور اولان

مُتَنادي برابره كلوب مجلس قورار اولان وبربرينه چاغرر
متناد اولان

مُتَنادِر بربرينه قودقو خبری ويرر اولان

مُتَنازِع بربرينه خصومت ونزاع ايدر اولان

مُتَناسِب بربرينه نسبتلكی واقع اولان

مُتَناسِق نظام اوزره ديزلمش اولان

مُتَناسِل بری برندن طوغوب اورەمش اولان

مُتَناسی قصداً اونوتمق صورتنی كوستر اولان

مُتَناشِد هب برابر شعر اوقويلان

مُتَناشَد شعر قسمندن شهرت بولوب ناس بيننده چوق اوقنور اولان

مُتَناصِح بربرينه اوكوت ويرر اولان

مُتَناصِف بری برينه حق وانصاف وعدالت اوزره معامله ايديجی اولان

مُتَناظِر بری برينه باقشور اولان

مُتَناعِم ناز ونعمت ورفاه ايله پرورده اولان

مُتَناقِض بربری بوزوب نقض ايدر اولان

مُتَناكِر قصداً جهالت اظهار ايدر اولان

مُتَناوِب نوبتلشيجی اولان

مُتَناوِل برشيئه ال صونوب ايلیجی اولان واكل وشرب ايديجی ييوب ايچيجی اولان

مُتَناوَل اكل وشرب اولنور اولان
قصداً اويور شكلنی اظهار ايدر اولان

مُتَناهِز جنكده بربرينه قارشو طورشيجی اولان

مُتَناهی نهايت بولمش اولان
بيتمش اولان

مُتَنَبِّه تنبيه ايله آگاه قلنمش اولان

مُتَنَثِّر صاچلمش طاغلمش اولان

مُتَنَجِّس كيرلو پاسلو اولان

مُتَنَدِّم پشيمان اولوب ندامت ايديجی اولان

مُتَنَزِّل يوقاريدن اشاغی حركت ايله نقل مكان ايتمش اولان وتنزل ايدوب كبر وتعظمدن كيرو طورر اولان

مُتَنَزِّه عوائث ونقايص وتلوثاتدن بعيد وسالم اولان

مُتَنَزَّه سير انكاه تفرج وتماشايه مخصوص اولان محل

مُتَنَسِّب فلانك صويندن ونسبتلرندن ديو ادعا ايديجی اولان

مُتَنَسِّق نظام اوزره ديزيلوب ترتيب اولنور اولان

مُتَنَسِّكْ حق تعاليه قوللق ايدر اولان

مُتَنَسِّمْ تنسيم ايديجي خفيف اسر اولان

مُتَنَشِّرْ طاغلمش ، يايلمش اولان

مُتَنَشِّفْ صوبي كندوسنه چكوب ايچر اولان

مُتَنَصِّبْ ديكلو طورر اولان

مُتَنَصِّحْ نصيحت ديكليوب ارشاد اولنور اولان

مُتَنَصِّرْ صكره دن نصرانيت قبول ايتمش اولان

مُتَنَصِّصْ نص وبرهان ايله ثابت اولان

مُتَنَصِّفْ برندن حق ووادينى تماماً وكاملا اولمش اولان

مُتَنَطِّسْ بك دقت واهتمام وپرهيز ايديجي اولان

مُتَنَطِّعْ كلامنده كلفتله اظهار فصاحت ايديجي اولان و ايشنده بك اوزيليجي اولان

مُتَنَطِّفْ قولاغنده كوپه مي اولان

مُتَنَظِّرْ دقت وتأمله باقوب نظر ايديجي اولان

مُتَنَظِّفْ كلفتله پاك ونظيف اولان

مُتَنَظِّمْ ديزيلوب انتظام بولمش اولان

مُتَنَعِّلْ نعلو نعللنمش اولان

مُتَنَعِّمْ ناز ونعمت وترفه ايله پرورده اولان

مُتَنَفِّذْ نفوذ واعتبارى جارى ومرعي اولان

مُتَنَفِّرْ برنسنه دن اصلا حظ ايتما مكله اندن چكنوب قاچينيجي اولان

مُتَنَفِّسْ تنفس ايديجي نفس اليجي اولان

مُتَنَفِّلْ قصد نصكره نافله نمازيني اجرا ايدر اولان

مُتَنَقِّبْ يوزى نقاب ايله اورتيلو اولان

مُتَنَقِّصْ فصل ومذمت ايدوب برينك عرضنه نقصان اصابت ايتديريجي اولان

مُتَنَفِّضْ چلايوب بيقله رق چاتردايجي اولان

مُتَنَكِّرْ حسن حالدن سوء حاله تغيّر برله همان بلنمز صورته كيرمش اولان

مُتَنَمِّرْ بدخوى وخشمناك اولان

مُتَنَمِّشْ كيزلنمش صقلانمش اولان

مُتَنَوِّعْ درلو درلو كوناكون اولان

مُتَوَاتِرْ هركس عندنده معلوم اولوب ذكر وتصديق اولنور اولان

مُتَوَادّْ بربريني سوب ومحبت ايدر اولان

مُتَوارِث	جدبجد میراث اوله رق قالمش اولان
مُتَوارِد	بر برینك اردینجه وارد اولان
مُتَواری	بر لسنینك آردینه کزلنمش اولان
مُتَوازی	بر برینه موازی قالوب اصلا تقرب ویا تبعد ایتمز اولان
مُتَواصِل	بری برینه واصل وبتشك اولان
مُتَواضِع	الچق کوکللو اولان الچقلق کوستر اولان کبردن کلیتاً بری وخالی اولان
مُتَواعِد	بری برینه وعد ایدوب سوز ویرر اولان بری برله سوزلشمش اولان
مُتَوافِر	چوغالمش ووفرت کسب ایتمش اولان
مُتَوافِق	بری برله توافق ایدوب اویوشور اولان
مُتَوافی	برکوب چوق اولان
مُتَواقِف	اقرار وآرام ایدشمش اولان
مُتَواکِل	بری برینه اعتماد ایدر اولان
مُتَوالی	بری بری آردیجه مرتب اولان

مُتَوالِیَه	بر بری آردیجه مترتب اوله رق
مُتَوانی	ایشنده تقصیر وتکاسل ایدیجی اولان
مُتَواهِب	بر برینه نسنه اعطا ایدر اولان
مُتَوَثِّق	ایشنده ثبات ومتانتله یاپشور اولان
مُتَوَّج	باشنه تاج کیمش اولان
مُتَوَجِّع	بر یری آغریمش اولان ومقدر اولان
مُتَوَجِّن	خضوع وتضرع ومسکنت ایدیجی اولان
مُتَوَجِّه	یوزی ویا عقلی بر سمته طوغری دونمش اولان
مُتَوَحِّد	یالکز یکانه بی مثل اولان
مُتَوَحِّش	وحشی اولمش اولان واورکمش وقورقمش اولان
مُتَوَخِّم	وخیم وخامتلو اولان
مُتَوَدِّد	ود ومحبت ومخادنت ایدیجی اولان
مُتَوَدِّع	آسوده ومستریح اولان
مُتَوَرِّع	ناسزی ومنهی نسنه‌لردن بالطبع صاقنوب پرهیز ایدیجی اولان
مُتَوَرِّم	شیشوب قبارمش اولان
مُتَوَزِّع	پایلاشوب بولشیجی اولان

مُتَوَزِّعْ یای اولمش بولنمش اولان
مُتَوَسِّخْ کیرلو پاسلو اولان
مُتَوَسِّدْ یصدغه یصلانمش اولان
مُتَوَسِّطْ اورته یه اولان اورته یه کیرمش اولان
مُتَوَسِّلْ حق تعالی درکاهنه تقرب ایده جك عمل ایشلر اولان
مُتَوَسِّلاً حق تعالی درکاهنه تقرب ایتمك امیدیله
مُتَوَشِّحْ قلیج قوشانمش اولان
مُتَوَصِّبْ خسته اولوب دردناك اولان
مُتَوَصِّفْ صفت ایله توصیف اولنور اولان
مُتَوَصِّلْ اولاشوب یتشمش اولان
مُتَوَضِّحْ واضح واشکار اولان
مُتَوَضِّیْ ابدست الیجی اولان
مُتَوَطِّنْ بر ملکنده وطن اتخاذ ایتمش اولان
مُتَوَغِّلْ اوصانمیوب ویورلمیوب غیرت ومداومت ایدر اولان
مُتَوَفّا متوفی وفات ایتمش تسلیم جان ایتمش اولان
مُتَوَقِّدْ ارتفاعندن ناشی اطرافنه حواله وناظر اولان
مُتَوَفّیٰ وفات ایتمش تسلیم جان ایتمش اولان

مُتَوَقِّدْ طوتشمش ویانمقده اولان
مُتَوَقِّرْ وقار وتمکین پیدا ایتمش اولان
مُتَوَقَّعْ امید وتوقع اولنان مأمول اولان
مُتَوَقِّعْ بکلیوب مترقب وامیدوار اولان
مُتَوَقِّفْ تابع ومنوط اولان باقوب بکلیجی وتبعیت ایدیجی اولان
مُتَوَقّی صاقنیجی کندوبی وقایه ایدیجی اولان
مُتَوَكِّدْ متانت واستحکام بولمش اولان وبر خصوصك تمشیتنه قائم وآماده اولان
مُتَوَكِّلْ ایشنده خدای متعاله اعتماد وانقیاد ایدرك دیگره کوکنمز اولان
مُتَوَلِّدْ طوغمش تولد ایتمش اولان
مُتَوَلِّهْ عقلی کیدوب سرسم اولمش اولان کندوسنه وله کلمش اولان
مُتَوَلّی وقفك ایراد ومصرفنه نظارت واداره ایدوب زیاده سنی کندو نفسنه قبض ایدیجی اولان
مُتَوَهِّلْ آدمی یا کلمق قصدنده اولان

مُتَوَهِّم — ظن وكمان ايديجى اولان

مُتَهاتِر — بر برينى تكذيب ايدر اولان

مُتَهاتِم — برى برندن باطل دعوى ايدر اولان

مُتَهاجِر — برى برندن آيريلوب كسلمش اولان

مُتَهاجِن — برى برينى تقبيح وتهجين ايدر اولان

مُتَهاجى — بربرينه هجوم ايدر اولان

مُتَهافِت — بر نسنه يه بالاختلاف مرة بعد مرة دوشوب مبتلا اوليجى اولان

مُتَهالِك — پروانه نك نفسنى مومه القا ايتديكى كبى بالاختيار نفسنى تهلكه يه القا ايدر اولان

مُتَهاوِن — تحقير ايديجى حقير كوريجى اولان

مُتَهَتِّك — عار وحياسى اولميان بى ادب اولان

مُتَهَجّى — كلماتك حروفنى يكايك تعداد ايدر اولان

مُتَهَضِّم — غضب وظلم ايديجى اولان

مُتَهَكِّر — متعجب ومتحير اولان

مُتَّهِم — برينه ظن ايله قباحت اسناد ايديجى اولان وتهمتلو اولان

مُتَّهَم — صاحب تهمت اولان كندوسنه ظن ايله قباحت اسناد اولنور اولان

مُتَهَمِّك — ايشنه جد وتمادى ايله اوغراشيجى اولان

مُتَهَوِّد — صكره دن يهوديلك قبول ايتمش اولان

مُتَهَوِّر — صوكنى انديشه ايتميوب ايشه بى پروا صالديرر اولان

مُتَهَوِّران — متهورك كسره يه لايق وياراشور اولان

مُتَهَوَّم — كندوسنه ظن ايله قباحت اسناد اولنمش اولان

مُتَهَيِّب — قورقو اولان وقورقمش اولان

مُتَهَيِّج — توزكبى يرندن قوپوب صاورلمش اولان وحركته كلوب يرندن قلدانمش اولان

مُتَبَيِّع — يريوزنده يايلمش اولان

مُتَهَيِّئ — اقتضا ايدن صورته كيروب حاضرلنمش اولان

مُتَيَئِّس — مأيوس ونوميد اولان

مُتَيَسِّر — قولايلنمش اولان تيسر ايديجى اولان

مُتَيَقِّظ — اويانق اويانمش اولان ودقت وبصيرت ايديجى اولان

مُتَيَقِّن — تحقيق وجه له بلا شبهه بلور اولان وشبهه سز

بلنمش اولان

مُتَتَيِّم قول وبنده قيلنمش اولان

مُتَيَمِّن ميمنتلو بركتلو مبارك اولان

مَتِين صلب ومحكم وطيا نور اولان

مَثَابْ جماعتك اقتضاسيله ظهورنده تجمع ايتديكى محل

مُثَابْ عملنه مقابل اجر ومجازات كورمش اولان

مَثَابَه هر اقتضاسيله ظهورنده جماعتك رجعت وتجمع ايتدكلرى محل ودرجه رتبه مرتبه ومرحله منزله

مُثَابَرَه برنسنه يه مدا ومت واشتغال ايتمك

مَثَاقِيل مثقاللر برچق درهم وزنلرى

مِثَال اورنك ودستوره مشابه ومطابق اولان نسنه و اورنك ودستور اولهجق نسنه واخلاق وادابه متعلق اولان قصه وحكايه ورؤياكه اويقوده كوريلور كبى معناسنده وامر فرمان فرمايش

عَالَمِ مِثَال رؤيا حالنى يا خود بعض حكمانك وهمنه كوره دنياده موجود بولنان كافه اشيا وظهوره كلان جميع وقوعات وافعالك بطبقه عينى مرتب ومنكون اولان برنوع عالم روحانى

فِعْلِ مِثَال صرف ونحو اصطلاحاتندن اولوب فا الفعلى واو يا خود يا حرفندن عبارت اولوب فعل معناسنده در

مَثَالِب مثلبه لر آدامك عوائب ونقائصنه سبب اولان خصائل نامرغوبه سى

مَثَانَه قاوق وسدك قاوغى و آبدان دينلوب حيواناتك آلات داخليه سندن اوله رق بولك قبل الدفع ايچرو سنده بركدبكى ظرف

مَثَانِى قرآن عظيم الشانك مجموعى وبعض قطعه لرى و چالغينك ايكنجى تللرى مثنالر وديوه نك بوكلم وبورغاج يرلرى

مَثَاوِى مثوالر منزللر

مُثْبِت اثبات ايديجى ثابت ايليجى اولان

مُثْبَت اثبات اولنمش ثابت قلنمش اولان

مُثَبِّت ثابت وپايدار ايديجى

مُثَبِّتْ ثبت ایدیجی اولان
مُثَبَّتْ ثابت قیلنمش تثبیتا ولنمش اولان
مِثْرَادْ حیوان بوغازلیه‌جق کوزکسمز آلت
مُثَرِّدْ جوالی کور آلت ایله بوغازلیجی اولان
مِثْقَالْ برنجق درهم آغرلغنده بر وزن مخصوص وطول بریله قطرلری مختلف برطاقم قامش پارچه لرندن عبارت برنوع آغز چالغیسی
مِثْقَبْ نسنه دلوب کچابیمکه مستعمل برنوع آلت که محرکله منطقاب تسمیه اولنور
مُثَقَّبْ ثقب اولنمش یاندن یانه دلنمش اولان
مُثَقَّفْ تربیه وتعلیم اولنمش اولان
مُثْقِلْ ثقلت وزحمت ویریجی اولان
مَثْقُوبْ ثقبا ولنمش یاندن یانه دلنمش اولان
مِثْلْ مشابه ومطابق ومساوی اولان نسنه
مَثَلْ اخلاق وآدابه متعلق قصه وحکایه

مَثَلاً مثال برینه طوتلمق وزره
مَثْلَبَه آدملک عواقب ونقائضه سبب اولان خصلت نامرغوبه
مَثْلَة اخلاق وادابه متعلق قصه وحکایه
مُثْلَة سائرلره عبره اله‌جق عقوبت
مُثَلَّثْ اوچدن مرکب اوله‌رق قاینامش شراب وبهارات وشکردن ترکیب اولنمش ایچکی وهندسه اصطلاحاتندن اولوب اوچ ضلع ایله محدود اولان شکل معناسنه‌در
(**مُثَلَّثْ حَادُّ الزَّوَایَا**) اوچ زاویه‌سی حاده اولان مثلث
(**مُثَلَّثْ قَائِمُ الزَّاوِیَة**) برزاویه‌سی قائمه اولان مثلث
(**مُثَلَّثْ مُنْفَرِجُ الزَّاوِیَة**) برزاویه‌سی منفرجه اولان مثلث
(**مُثَلَّثْ مُتَسَاوِی الاَضْلَاع**) اوچ ضلعی بربرینه متساوی اولان مثلث
(**مُثَلَّثْ مُتَسَاوِی السَّاقَیْن**) ایکی ضلعی بربرینه مساوی اولان مثلث

مثلث مختلف الاضلاع) اوچ ضلعنك طوللرى بربرینه مختلف ومتفاوت اولان مثلث

مثلثات هندسه نك فروعندن اولوب مثلثلرك خواص وكيفياتنى مبين بر علمدر

مثلثات مستويه) سطح مستوى مثلثلرينك علميدر

مثلثات كرويه) سطح مستدير مثلثلرينك علميدر

مثمر ثمره سى اولان ميوه دار اولان وبرفائده يى منتج اولان

مثمن سكز قات اولان وسكز جزئدن عبارت اولان وثمن يعنى بها وقيمت صاحبى اولان وهندسه اصطلاحاتندن اولوب سكز ضلع محدود اولان شكل معناسنده در

مثناة قات ؛ بوكلم ؛ بورغاج وايكى نقطه لو اولان

مثنات ايكى نقطه لو حرفلك صفتيدر

مثنوى بيتلرينك ايكى مصراعلرى مقفا وبيتلرى غير مقفا اولان شعر

مثنى دره نك بوكلم وبورغاج يرى وچالغنك ايكنجى تلى وقرآن كريمك برقطعه سى

مثنى ايكى قات اولان ايكى نقطه لو اولان

مثوا مثواة ؛ ماوى ؛ منزل خانه

مثوبه عمله مقابل اولان اجرا وجزا

مثول برينه حرمةً ورعايةً اياقده طورمق

مثوى ماوى منزل خانه

مثيب باكره اوليوب ار كورمش اولان عورت وزوجندن مفارقت ايتمش طول عورت

مثل فاضل ومثل ونظير اولان

مجاب كندو سؤالنه جوابا ولنمش اولان وكندو رجا واستدعاسى قبول اولنمش اولان

مجاج اغزندن توكريلان توكرك وصالیا

مجادل مجدللر قصرلر كوشكلر

مجادل مجادله ومنازعه ومعارضه ايديجى اولان

مجادله مخاصمه ومنازعه ايتمك

مجاذبه چكشمك

مجاذاة يوريمكده يارش ايتمك

مجارى مجرالر صويك آقديغى يولى ونهرك آقديغى يتاقلرى

مُجابی بریله همتا واقران اولان

مَجاز برو یا زیاده کلمه کلامده اصل معنالرندن خارج ولکن معنی منفهم اولمق وجمله استعمال اولنمق

مُجاز جائز اولان اجازت اولنمش اولان

مجازاً مجاز اولمق طریقیله

مُجازاة عمله مقابل عوض واجر وجزا ویرمك

مَجازی مجازه منسوب اولان اصل معناسی وآزرینه استعمال اولنمامش اولان

مَجال قوة طاقت

مُجالده آلات حرب ایله اورشمق

مَجالس مجلسلر صحبت ایچون برارایه کلمش انسان جمعیتلری

مُجالسة مجلس اولوب برارابه وطورمق

مَجالی مجلالر تجلی محللری

مَجامر مجمرلر بخوردانلر

مَجامع مجمعلر نسنه جمع اولنه جق یرلر

مُجامعة جماع ایتمك

مُجاملة کوزل الفت ومعاشرت ایدشمك

مَجّان بادهوا وبلاعوض النان شی

مَجّاناً مفت وبادهوا وبلاعوض اولمق اوزره

مُجانبه بعید اولمق اوزاغه چکلمك

مُجانس همجنس اولان ومشابه بکزر اولان

مُجانسة مشابه اولمق بکزرمك همجنس اولمق

مَجانِق منجیقلر

مَجانی مجنیلر فائده‌لر منفعتلر

مَجانیق منجیقلر

مَجانین مجنونلر دلورمش اولنلر

مُجاوبة سؤال جواب ویرمك

مُجاوده کرم واحسان وسخاوت ایتمك

مُجاور قوکشو اولان ومسجد یاخود حرمینه قپانوب اعتکاف ایدیجی اولان

مُجاورة قوکشو اولمق ومسجد یاخود حرمینه قپانوب اعتکاف ایتمك

مُجاوِز حددن اوته یچیجی اولان

مُجاوزة حددن اوته یچمك صوچ وجنحه ایتمك وصوچ وجنحه عفو ایتمك

مُجاولة مدافعه ایتمك مطارده ایتمك

مُجاهاة مفاخره ایدوب قورلمق

مُجاهِد سعی وغیرت ایدوب جهد ایدیجی اولان

مُجاهَدة برایشده صرف سعی وغیرت برله جهد واهتمام

ایتمك وكفار ایله جنك ومحاربه ایتمك

مُجاهِر مجهارلر كلامینی جهراً سویلمك عادتی اولان آدملر

مُجاهَرَه آشكار سوز سویلمك وشبیخون وتاراج ایتمك

مُجاهِز جهاز ویریجی اولان

مُجبَر اجبار اولنمش جبرا ولنمش اولان

مُجبِر چیقیجی قریق كمیك صاروب ایو ایدیجی اولان

مَجبُوب خایه لری دبندن كسیلوب خادم وتواشی قلنمش اولان

مَجبُور كراهة برایشه طوتدیرلمش اولان

مَجبُول طبیعت وجبلتده طبیعی وخلقی اولان

مُجتَبی اختیار وانتخاب اولنمش مختار اولان

مُجتَرِح اعمال جوارح ایله كسب ایدیجی اولان

مُجتَرِم جرم كناه وقباحت ایدیجی اولان

مُجتَرِن كثرت عمل ایله مهارت كسب ایتمش اولان

مُجتَرِنانه مهارت كسب ایتمش اولانه لایق وباقشور اولان

مُجتَزِر تخمین وتقدیر ایدیجی اولان

مُجتَزِم سورك سوروب كوتریجی اولان

مُجتَمِع طوپلانمش جمع اولنمش اولان

مُجتَنِب اجتناب ایدیجی اوزاغه چكیجی اولان

مُجتَنِح نمازده اجتناح ایدیجی وبرطرفه میل ایدوب آغمش اولان

مُجتَنی دیرلمش دیوشرلمش اولان

مُجتَوِر قوكشو مجاور اولان

مُجتَهِد اجتهاد ایلیوب قرآن عظیم واحادیث نبویه نك صحیح معنالرینی استخراج ایدن ذات شریف

مَجد شان شرف ؛ كرم ؛ جلالت

مُجِدّ سعی وكوشش وجد وغیرت ایدیجی اولان

مُجَدَّد تجدید اولنمش یكیلنمش اولان

مُجَدَّداً یكی باشدن اولمق اوزره

مُجَدَّر چیچك چیقارمش اولان

مُجَدِّف بوروغی اولان كستاخ نعمات الهیه یی تجدیف واشتغال ایدوب نانكورلك ایدیجی اولان

مُجَدِّك قصر كوشك

مَجْدُود مجد وکرم وشرف صاحبی قلنمش اولان

مَجْدُور چیچك چیقارمش وچیچك بوزوغی اولان کمسنه

مَجْذُوب جذب اولنمش اولان وعقلی کیدوب آشفته اولان

مَجْذُوذ کسلمش قطع اولنمش اولان

مَجْذُور هندسه اصطلاحاتندن اولوب جذری استخراج اولنان عدده اطلاق اولنور

مَجْرا صویك آقدیغی یتاق ویول

مُجَرَّب تجربه ایله معلوم اولمش اولان

مُجَرَّد چیلاق اولان لباسدن خالی اولان ومتأهل اولمیوب زوجه سی اولمیان وخالص وصافی اولان ویالکز وتنها اولان وعوارض جسمانیه دن خالی اولوب یالکز روحانیت ایله موجود اولان

مُجَرَّدَات جسمانیتدن خالی ومجرد اولان نسنه لرکه حق جل وسبحانه وملائکه کرام وارواح انسانیه وعقل وامثالی نسنه لردن عبارتدر

مُجْرِم جرم وجنایت وکناه وقباحت صاحبی اولان

مَجْرُور جر اولنمش چکلمش اولان وجر ایله یعنی کسره ایله قرأت اولنور اولان

مَجْرَی صویك اقدیغی یتاق ویول

مَجْزُوم وجه قطعی اوزره معلوم اولان وجزم ایله یعنی سکون ایله وبلاحرکه قرائت اولنور

مُجَسَّم جسمی اولان یعنی ابعاد ثلثه یی مشتمل اوله رق عدم قابلیت نافذ کیفیتی کندوده موجود اولان

مَجْعُول احداث واقامه اولنمش اولان

مُجَفَّف قوزومش صو ونمی قالمامش اولان

مَجْفِی جفا واذیت وآرزو کورمش اولان

مُجَلَّا جلالو اولان آیینه کبی جلاسی یا اولان

مَجَلَّه کتاب رساله صحیفه

مُجَلِّد کتاب جلدینی اعمال ایدن اهل صنعت

مُجَلَّد جلد ایچنده محفوظ اولان وکتاب جلدی

مُجَلَّدَه برجلد کتاب

مَجْلِسْ قوكشمق وصحبت ايچون ياخود مذاكره ومشورت ايچون برادايه كلمش جمعيت انسانيه

مَجْلِسْ‌اَفْرُوزْ مجلسه ضيا ورونق ويريجى اولان

مَجْلِسْيَانْ مجلس اربابى مجلسه داخل اولانلر

مَجْلُوْ جلالو مجلا اولان

مَجْلُوبْ جلب اولنمش اولان ومجنونه ديوانه اولان وسبى سيرا وليب سورك اوزره اخرمحله كوترلەرك فروخت اولنور اولان

مَجْلى سنونك تجلى بله ظهور ايتديكى محل

مُجْلى نفى اولنمش سوركونه كوندريلمش اولان

مُجَلّى جلالو اولان كيرو پاس ويورنكارى دفع اولنوب پاكلنه رك آچلمش اولان

مُجَلّى اجوب تميز ليبجى جلا ويريجى اولان

مُجَلِّيَاتْ يدندن هر درلو صويلجه وچيان وكوبك مقولەسنى دفع ايدوب جصرەيى رونقدار وتازه وطراوتلو ايليجى اولان ادويه

مُجَمَّدْ طوكمش بوزكسلمش وسائل ايكن قاتيلشمش اولان

مَجْمَرْ بخوردان ديلان الت كه توتسى ايچون استعمال اولنور

مَجْمَرَةْ بمعناه ايضا

مَجْمَعْ نسنه جمع اولوب طوپلنه جق ير وبعض انتخابات جمع اولنمغه مخصوص كتاب

مَجْمَعَةْ بمعناه ايضا

مُجْمَلْ اوزون ومفصل اولميوب قيصه ومختصرا اولان

مَجْمُوعْ جمع اولنوب طوپلانمش اولان نسنه نك التونى

مَجْمُوعًا بتون وطوب اولمق اوزره

مَجْمُوعَةْ مجمعه كتابى

مِجَنْ قلقان ديلان الت حرب ترس سپر

مَجَنَّةْ دليلك جنون واحمق لقتاعى اولان محل

مُجَنَّدْ بلوك وطابور والاى اوزره جمع اولنمش اولان

مُجْنِفْ حقدن وطوغريدن ميل وعدول ايدراولان

مَجْنُوبْ يدك حيوانى

مَجْنُوزْ جنازه ميت آدم اولوسى

مجنونق	دلورمش دلی آشفته اولان
مجنونانه	دلورمش آدمه لایق ویراشق اولمیان
مجنونیة	دلی ومجنون اولمق
مجنی	کار وفائده ومنفعت محلی
مجوّد	علم تجویده آشنا اولان
مجوّز	تجویز اولنمش جائز کورلمش اولان
(مجوّزه)	سلفنده مستعمل بر نوع قاوق
مجوس	آتش پرست
مجوسی	بمعناه ایضاً
مجوسیة	مجوسیلک دین ومذهبی
مجوّف	ایچی بوش واویق اولان
مجون	فعل وقولنده بی قید ولاابالی اولان
مُجون	فعل وقولنده بی قید ولاابالی اولمق
مجوهر	جوهر ایله تزیین اولنمش اولان
مجهار	کلامنی جهراً سویلمک عادتی اولان آدم
مجهر	بمعناه ایضاً
مجهّز	تجهیز اولنمش هر بر لازماتی ترتیب اولنمش اولان دونلمش اولان
مجهّز	تجهیز ایدیجی بر نسنه نک لازماتنی تدارک وترتیب

	ایدیجی اولان دونادیجی اولان
مجهل	احوالی تفصیلا بلمکه مدار بر نسنه سی موجود اولمیان شی
مجهلة	جهالته باعث وسبب اولان شی
مجهود	جهد وهمت اولنان شی
مجهور	تلفظده نفسک جریانی منع ایدر اولان حرفکه ظل قوربض اذ نرجند مطیع کلماتنده بولنان حروفدن عبارتدر
مجهول	معلوم ومعروف اولمیان بلنمامش اولان
فعل مجهول	کندوسی ذکر اولنمعله فاعلنک معلوم اولمسی احتمالی اولمیان فعل
بنای مجهول	فعل مجهوله مخصوص اولان تلفظ واملا وهیئت
مجیٔ	کلمک ظهور ایدوب وارد اولمق
مجیب	اجابت ایدیجی سؤاله جواب ویریجی ومطلوب اولانی ارزان بیوریجی اولان
مجیح	اثر دخی براقمامق وجمله هلاک ایدیجی اولان
مجید	شان شرف وجلالت صاحبی اولان

لغت	معنا
مُجِیز	اجازت واذن ورخصت ویریجی اولان
مَحَاب	حزن واندوه ووحشت
مُحَابَا	قید تفکر حذر
بی مُحَابَا	صاقینموب لا قید اولان
مُحَابَات	بریئی سوریاعانه ومساعده ایدرك اختصاصا کوسترمك
مُحَابَة	محبت دوستلشوب ود ومحادنت ایتمك
مُحَابِر	مخبرلر دویتلو مرکب حقه لری
مُحَابِس	محبوسلر زندانلر
مُحَابِیب	محبوبلر معشوقلر
مُحَاجَاة	لغز سویلسمك وبلجه سویلشوب ذهن وفطانتده یاریش ایتمك
مُحَاجَه	دعوی ومخاصمه ایتمك حجتلرده دلیللر ایراد ایتمك
مُحَاجِز	سبرلو اولان جنکجی داغما نزاع ومعارضه ایدر اولان
مُحَاجَفَه	جنك ایتمك ومعارضه ایتمك
مُحَادَفَة	لا قیردی ایتمك بر بریله سوز وداستان سویلشمك
مُحَاذَاة	قارشولیوب مقابل اولمق
مُحَاذَرَة	برنجی برینی قورقودوب صاقندرمق
مُحَاذِی	قارشو اولان مقابل اولان
مَحَاذِیر	محذوره لر حذر اولنه جق کیفیات
مَحَار	دعوت ورجوع اولنه جق محل
مُحَارِب	جنك وقتال ایتمك شانندن اولان
مُحَارَبَة	جنك قتال غوغا مقاتله
مَحَارَة	عودت ورجوع اولنه جق محل
مُحَارِز	محافظه محارزه ومحافظه ایدیجی اولان
مُحَارَزَة	حراست ومحافظه ایتمك وحیله دیدن خارج ملاطفه ومضاکهه ایتمك
مُحَارَسَة	حفظ ووقایه ایتمك
مُحَارَشَة	فت ویروب غوغا ومنازعه چیقارمق
مُحَارَف	بد بخت محروم وبی نصیب اولان
مُحَاذَفَة	مکافات ومجازات ایتمك
مُحَارَفَة	عورتی یان اوستنه یاتروب جماع ایتمك
مُحَارِم	محرملر عامه یه کشفی جائز

اوليان شيلر وحق تعالينك حرام قلديغى شيلر وبر بريله تزوجلرى حرام اولان اقربا

مَحاريب محرابلر

مُحاسِب محاسبه ايديجى حساب دفترلرينى يوقلايوب قارشولشديروب تحقيق وتمييز ايديجى محاسبه‌جى ديدكلرى مأمور

مُحاسَبَة حسابلشمق

مَحاسِن محسنلر حسنلر كوزللكلر وكوزل خلقلر وكوزل اطوار وكوزل فعللر وانسانك يوزينه كوزللك ويرن بيق وصقال

مُحاسِن ايولك ايديجى اولان

مُحاسَنَة ايولك واحسان ايتمك

مُحاشاة ميانه‌دن اخراج واستثنا ايتمك

مُحاشَمَة برى برندن اوتانوب حسن معامله وتعظيم واكرام ايدشمك

مُحاصَّة حصه حصه بولشمك

مُحاصِر محاصره ايديجى اولان

مُحاصَرَه قلعه‌نك اطرافنى قوشادوب كيروب چيقمغى منع ايدرك فتحنه سعى ايتمك

مُحاصِرين قلعه‌يى محاصره ايدن عسكر كروهى

مَحاضِن محضنلر خالص وقارشقسز نسنه‌لر

مُحاضَنَة برى برينى تشويق ايدوب قندرمق

مَحاضِر محضرلر برينك حاضر وموجود بولنديغى محللر وعرض محضرلر

مُحاضَرَة اوغراشمق مجادله ومخاصمه ايتمك وشمديكى حاجت ايچون كله جك زمانده داخل تصرف اوله جق متاعى شمديدن فروخت ايتمك

فَنِ مُحاضَرَة فن مقياسه قياس ومقابله برله جواب ومباحثه ايتمك فنى

مُحاط احاطه اولنمش اولان اطرافنه نسنه چورلمش اولان

مُحافات كلامده منازعه ايتمك

مُحافِظ حفظ وصيانت ووقايه ايديجى اولان وقلعه حفظنه مأمور اولان بيوك ضابط

مُحافَظَة ضرر وزياندن صقلايوب حفظ ايتمك

مَحافِل محفللر جمعيتكاهلر وجمعيتلر

مُحافِل شادونا موسنى حفظ ايدن ولا

مُحالِق	اخر شهرده قمر کورنمز اولمق
مُحاقّة	مخاصمه ایتمك حقانیت ادعا ایتمك
مُحاقَلة	تارلاده اولان اکینی هنوز صلاحیتی معلوم اولمزدن مقدم صاتمق
مُحاكاة	بکزمك مشابه اولمق
مُحاكّة	بربریله برابرلك ادعا ایدوب یارشمق
مَحاكة	طوقوبجی دستکاهی
مُحاكمة	حاکم معرفتیله دعوی تجسس اولنوب فصل اولنمق
مُحاكی	بکزر مشابه ماننذ اولان
مَحال	اداره امورده اظهار اولنان حذاقت وجودت مکر وقدرت وحیله فند دوباره
مُحال	باطل وبیهوده اولان ووقوعی ممکن اولمیوب ممتنع ومتعذر اولان
مَحال	محللر یرلر ومحله لر
مُحالاة	دیکریله مطایبه وملاطفه ایتمك
مُحالات	محال وباطل اولان نسنه لر
مَحالة	حیله فند ودوباره
لامَحالة	حیله سز، شقاسز حقیقه

مُحالَفة	بری برینه یمین ایدوب عهدلشمك
مُحامات	موذی یاتدن حفظ وحمایه ایتمك
مَحامِد	محمده لر سبب حمد اولان خصائل
مُحامَقة	حماقت ایتمك عقلسزلك ایتمك
مَحامِل	محمللر وقلچ آصقیلری
مَحانی	محنیه لر دره نك بورغاج وطولامبه لری
مُحاوَنة	برینه مکر ورنك ودشنام ایتمك
مُحاوَرة	قارشولقلو جواب دوندرمك
مُحاوَزة	مخالط بری برینه قارشمق
مُحاوَلة	طلب وخواهش وآرزو ایتمك
مَحاوی	محویلر، مجمعلر
مُحایَدة	احتراز ومجانبت ایتمك صاقنمق
مُحایَصة	دلکوکی حیله ایدرك فرصت آرامق
مُحابَقة	بغض وحسد ایتمك
مُحایَنة	وقت محنت ایله معامله ایتمك
مُحِبّ	محبت ایدیجی دوست خیرخواه اولان

مُجبانه دوستانه لایق ویراشور اولان

مُحِبَّة دوستلق ؛ سوکی

مُحِبّتنامه محبت افاده ایدر اولان نامه

مَحْبَر مرکب حقه سی دویت

مَحْبَرَة بمعناه ایضاً

مَحْبَس محبوس حبس اولندیغی محل زندان

مَحْبَل دیشی حیوانك کبه قالدیغی مدت و زمان

مَحْبُوب سویلور محبت اولنور اولان

مَحْبُوبَة سویلور محبت اولنان خاتون

مَحْبُور مسرور شادان ممنون اولان

مَحْبُوس چیقاماق اوزره بر محله قپانمش اولان

مَحْبُوسخانه محبوس زندان

مُحْتَاج حاجتمند حاجته دوچار اولان

مُحْتَال حیله کار دوباره جی اولان

مُحْتَبِس حبس ایدیجی ؛ وحبس اولنمش اولان

مُحَنِّث تشویق واغرا اولنوب قندیرلمش اولان وتشویق ایدیجی تحریك ایدیجی قندیریجی اولان

مُحْتَجِب اورتیلو مستور کیزلنمش اولان

مُحْتَجِن مالی جمع وتملکه درعهده ایدیجی اولان

مَحْتِد اصل بنیاد وطبیعت سرشت

مُحْتَدّ حدید اولان کسکین اولان وغضبه کلمش حدید المزاج اولان

مُحْتَذِر صاقنوب احتذار ایدیجی اولان

مُحْتَرِب بریله جنك ایتمکه مشغول اولان

مُحْتَرِز صاقنوب احتراز ایدیجی اولان

مُحْتَرِس بمعناه ایضاً

مُحْتَرِص حرص وطلب ایدوب تحصیله سعی واقدام واهتمام ایدیجی اولان

مُحْتَرِف اهل حرفت وصنعت اولان

مُحْتَرِق یانمش ؛ سوخته اولمش اولان

مُحْتَرِقْسان یاقیجی یاندیریجی اولان

مُحْتَرَم تعظیم واحترام اولنور اولان

مُحْتَزِن محزون ومکدر اولان

مُحْتَسِب احتساب آغاسی بلده مأمور

ف

مُحْتَشِدٌ برکشی ازدحام وغلبه الملم اولمش اولان

مُحْتَشِمٌ اوتانوب شرمسار اولان واتباعیله منتسبانی کثرت اوزره اولان

مُحْتَشِي کرکی کبی طولمش اولان

مُحْتَضِرٌ اولمک درجه سنده خسته اولان

مُحْتَظِي صاحب عزت وقدر واعتبار اولان

مُحْتَفِظٌ کندو نفسنی حفظ ووقایه ایدر اولان

مُحْتَقِرٌ حقارت ایدیجی تحقیر وتخفیف ایدیجی اولان

مُحْتَقِنٌ احتقان استعمال ایدر اولان

مُحْتَكِرٌ مال بها اغرچیقمق ایچون صاقلیوب حبس ایدر اولان

مُحْتَكِمٌ حاکم تعیین اولان

مُحْتَلِقٌ تراش ایدیجی اولان

مُحْتَلِمٌ احتلام کورمش دوشی ازوب غسل اقتضا ایتمش اولان

مُحْتَمِلٌ یسنه قبول ایدوب کندوازرینه الورا اولان وممکن اولوب عقله قریب بولنان

مُحْتَتَمٌ غصه وکدردن اویوسوب بیدارقالمش اولان

مُحْتَمِي مضر نسنه دن پرهیز ایدوب صاقنیجی اولان

مُحْتَنِكٌ مسن وکار دیده اولوب متین الرأی اولان وغالب ومستولی اولان

مُحْتَوِطٌ احاطه ایدیجی محیط اولان

مُحْتَوِي جامع اولان جمع واحراز ایدر اولان

مُحِثٌّ ترغیب وتشویق برله قدیریجی اولان

مُحْتَثٌّ بمعناه ایضا

مُحَجًّا ملجا پناه صغنه جق یر

مُحَجَّبٌ پك مستور ونهان اولان

مُحَجَّرٌ مخصوص اولان محل خانه

مُحَجَّرُ الْعَيْنِ کوزلك خانه سی کوزلك چقوری

مُحَجَّلٌ مزین زفافخانه وطوردلمش اولان وات قسمنك ایاغی بیاض خلقه لو اولان

مُحَجَّلُ الْأَرْبَعِ درت ایاغی خلقه لو اولان

مُحَجَّلُ الثَّلَاثِ یالکز اوچ ایاغی خلقه لو

وَمُحَجَّلُ الرِّجْلَيْنِ یالکز ایکی آرد ایاغی خلقه لو

وَمُحَجَّلُ الْيُمْنَى یالکز ارد صاغ ایاغی خلقه لو

مُحَجَّلُ السُّوقِ يالكز اردمول اياغی خلقه اولان اته اطلاق اولنور

مِحْجَمْ حجامت شيشه سى ويابوجوزى

مِحْجَمَةْ بمعناه ايضا

مَحْجُوبْ حجابلو اولان واوتانغج وشرمنده اولان وپرده ياخود ياشمق ايله مستور اولان

مَحْجُوَه قبوسوركوسى ديلان اغاجكه قبو اچلسون ديو اكسه سنه وضع اولنور

مَحْجُوَةِ أحْمَد الفحرفنه تقليب اولنمشدر

مَحْجُوجْ قصد اولنمش اولان وكثرت اوزره كيديلوب كلنور اولان وحجت وبراهين ايله اثبات اولنمش اولان ومكهٔ مكرمه نك اسميدر

مَحْجُورْ ممنوع اولان وحرام اولان

مَحْجُوزْ بمعناه ايضا

مُحْدَبْ قانبور اولان اوستى يومرى اولان

مُحْدِثْ احداث وايجاد واختراع ايديجی اولان

مُحْدَثْ فى الاصل يوغيكن صكره دن احداث وايجاد اولنمش اولان وبر سبيله طهارت شرعيه سى ازاله اولنمش اولان

مُحَدِّثْ احاديث نبويه يى نقل وروايت ايتمش اولان ذات كريم

مُحَدَّثْ ظن وتخمين وفراستى دائما مصيب وصادق الحديث اولان كسنه ونقل وروايت اولنمش اولان

مُحَدِّدْ تحديد ايديجی حدود تعيين ايديجی اولان

مُحَدَّدْ تحديد اولنمش حدودى تعيين اولنمش اولان

مُحَدِّدْ ضرب ايله قباردوب شيشوريجی اولان

مَحْدُودْ حدود وسنور ايله احاطه اولنان

مُحَذِّرْ تحذير ايديجی قورقودوب صاقندريجی اولان

مَحْذُورْ حذر اولنوب صاقنمغه حق اولان نسنه

مَحْذُورْ بمعناه ايضا

مَحْذُوفْ حذف اولنمش يعنى دوشرلمش اولان

مِحْرَابْ مسجدده امامه مخصوص اولان محل

مُحَرَّرْ تحرير اولنمش يازلمش اولان

مُحَرِّرْ تحرير ايديجی ويازيجی كاتب اولان

مُحْرِزْ كندو ياننه الوب فيض ايديجی تحصيل ايدوب كندو تصرفنه داخل ايديجی اولان

مُحَرِّشْ فت ويروب غوغا ومنازعه ايتديريجی اولان

مُحَرِّصْ تحريص ايديجی طلبكار وارزومند ايديجی اولان

مُحَرَّفْ تحريف اولنمش تغيير وتبديل اولنمش اولان

مُحَرِّقْ احراق ايديجی آتشه ياقيجی اولان

مُحَرِّكْ تحريك ايديجی حركت ايتديريجی اولان

مُحَرَّمْ برينك زوج ايلمسی حرام اولان اقرباسی وبر شیء كه آنكله اعتماد ايدوب اسرارينه واقف ايتديكی دوستی وعاميه كشيئ جائز اولميان شی ومن طرف الله حرام قلنان شی

نامَحْرَمْ محرم اولميوب تزوجی جائز اولمغله اختلاطی

مُحَرَّمْ حرام اولان حرام وممنوع قلنمش اولان وشهور عربيه دن برنجی شهرك اسميدر

مُحَرَّمَةْ برينك تزوج ايلمسی حرام اولان اقرباسی

مَحْرَمِيَّه برينك محرمی اولقلق

مَحْرُوبْ مالی مسلوب اولنمش اولان

مَحْرُورْ درونی برحرارت اولان آدم

مَحْرُوسْ حفظ وحراست اولنمش اولان

مَحْرُوسَة شهر، مملكت، مدينه

مَحْرُوصْ حرص ايله طلب اولنمش اولان

مَحْرُوفْ تغيير وتبديل اولنمش اولان

مَحْرُوقْ حرق اولنمش آتشه يانمش اولان

مَحْرُومْ بی نصيب وبی بهره

مَحْرُومِيَّتْ بی نصيب وبی بهره قالمقلق

مَحْرِیْ محل لياقت اهل لياقت اولان آدم

مَحْزُونْ حزنلو مكدر ومتألم اولان

مَحْزُونانَه محزونه لایق ویراشور اولان

مُحْسِن احسان ایدیجی ایولك ایدیجی اولان

مُحَسَّن کوزللك او زره مجبول ومفطور اولان

مُحَسِّن کوزللندیریجی کوزللك ویریجی اولان

مُحَسَّنَة مقبول اولان خلق وطور وفعل

مَحْسُوب حساب اولنمش اولان

مَحْسُوبًا حساب اولنمق او زره

مَحْسُود حسد اولنان

مَحْسُور حسر اولنمش حواسدن بریله درك اولنوب دوریلمش اولان

مَحْشَر حشر وجمع اولنوب طوپلنه جق محل ویوم قیامتده انسانلك جمع اولنه جقلری محل

مَحْشُود هرکس امرینه مطیع اولوب خدمتنه سرعت وشتاب اولنان

مَحْشُور حشر وجمع اولنوب طوپلنمش اولان

مُحْشی آردینه دوشیلوب قوالنمش اولان

مُحَشّی تحشیه اولنمش حاشیه

اولان

مِحْصَد اوراق داس وطرپانکه انکله اکین بچیلور

مُحَصِّل تحصیل ایدیجی جمع ایدوب طوپلایجی اولان

مُحَصَّل تحصیل اولنمش جمع اولنمش اولان

مُحْصِن حرمدن صاقنیجی اولان

مُحْصَنات حرامدن صاقنوب اهل عصمت وعفت اولان خاتونلر محصنه لر

مُحْصَنَة حرامدن صاقنان خاتون

مَحْصُود اوراق وقتی کلوب بچلمش اولان

مَحْصُور حصر اولنمش اطرافی النمش اولان ومحدود ومنحصر اولان

مَحْصُول حاصل اولان وجوده کلمش اولان وهایر یاورلری واغاج میوه سی واعیان مثللو مالدن حاصل اولان نسنه

مَحْصُولات حراثت ایله صنایعدن حاصل اولان نسنه لر

مَحْصُولدار کندوسندن محصولات حاصل اولور منبت وبرکتلو اولان

مَحْصُون صرب ومتین قلنمش اولان

مُحْصِي صايديجي تعداد ايديجي صدبيجي اولان

مَحْض صافي وخالص اولان

مَحْضًا يالكز انجق

مَحْضَر برخصوصي طرف بالايه عرض وافاده ضمننده متعدد كسنه لر طرفندن امضا اولنان عريضه كه عرض محضر دخي تسميه اولنور و برينك حاضر و موجود اولديغي محل حضور

مُحْضِر محكمه مأمورينه كه محاكمه اولنه جق كسنه لري جلب واحضاره مستخدم اولان

مُخَضْرَم زمان جاهليتدن طوغوب اسلام عهد واواني ادراك ايدرك فقط پيغمبر عليه السلام حضرتلري ايله ملاقاتي واقع اولمامش مؤمن كسنه

مُحَصِّص تشويق وتحريك ايدوب يك قندريجي اولان

مُحْصِن حصان وعفيف ايديجي خود باقيجي اولان

مَحَطّ يول حيوانلرندن اينه جك محل يول ويولجيلك نهايتي

اولان محل وقوناق قوناق يري منزل سير

مِحْطَب اوطون كسه جك دمره وساطور وبالطه

مَحْظُور ممنوع حرام محرم يساق اولان

مَحْظُورات ممنوع وحرام اولان نسنه

مَحْظُوظ ممنون ودلشاد وكوكلي سويمش اولان

مِحَفَّه دوه يه بنمك ايچون بر نوع اوطوره جق نسنه

مَحْتِد اصل بنياد

مَحْفَظَه درونده نسنه حفظ اولنان ظرف

مَحْفِل جمعيتكاه مجلس محلي وجامعلرده پادشاهه مخصوص قفسلو اولان اوطه ومؤذنلر محلي

مَحْفُور ايچي قازيلوب اويولمش اولان وچقور يره وضع اولنمش اولان

مَحْفُوظ ضرر وزياندن حفظ صيانت اولنان

لَوْحِ مَحْفُوظ تقديرات ربانيه نك مقدما حفظ وقيد اولندقلري لوحهٔ مباركه

مَحْفُوف اطرافي قوشاديلوب چويرلمش اولان

مُحوق — محو وابطال ايدوب نابود قيلمق

مُحِق — احقاق حق ايديجي و مخاصمه ده حق صاحبي اولان

مُحَقَّر — تحقير اولنمش ، خور باقلمش اولان

مَحقَره — حقارت ، خور وحقير اولمق وخور كورملك تحقير ايتملك

مُحَقِّق — تحقيق ايديجي نسنه نك حقيقتني بوليجي اولان

مُحَقَّق — تحقيق اولنمش تفتيش شده حق وصحتي اثبات اولنمش اولان

مُحَقِّقانه — اهل تحقيقه لايق ويراشق اولان

مُحقَن — احتقان طلومبه سي حقنه

مَحقَنه — بمعناء ايضاً

مَحقوق — لايق وحقيق وروا اولان

مَحَك — التون وكومشك عيارينى بلمك ايچون سورتدكلرى طاش

مُحكَم — متين ، قوتلو ، استوار اولان

مُحَكَّم — تحكيم اولنمش فساددن منع اولنمش اولان

مُحكَمات — نسخ اولنمامش اولان آيات كريمه

مَحكَمه — دعاوى حكم وفصلنه مخصوص اولان محل

مَحكوك — حك اولنمش قازنمش اولان وحكم وفتوا مقوله سندن بطلانى كوستريلرك فسخ وابطال اولنمش اولان

مَحكوم — حكم تحتنده اولان تابع اولان

مَحكوم عليه — عليهنه حكم اصدار اولنمش اولان

مَحكى — حكايت اولنمش اولان

مُحَل — مكر كيد حيله فند دوباره وغمز وغيبت وسعايت ايتملك

مَحَل — نسنه قونه جق يرو لازم وواجب اولان ولايق سزاوار اولان

مَحَلات — محله لر

مَحَله — شهر وقصبه نك اجزاسندن اولوب متعدد خانه دن عبارت هيئت مجموعه ومنزل خانه قوناق يرى

مُحَلِّف — مشبهه لو اولمغله خلقدن بعض كسنه شويله در وبعض اجرلرى بويله در ديو يمين ايتملرينه باعث وسبب اولان

مَحْلُوّ صاج وقللری تراش ولنمش اولان

مُحَلِّلْ تحلیل ایدیجی عقده‌یی بوزوب معقودی منحل ایدیجی اولان

مُحَلِّلَاتْ عقده کیر اولان اخلاطی تسییل ایدر اولان ادویه

مُحَلِّمْ یواشر ایدوب حلم صاحبی ایدیجی اولان

مَحْلُوجْ حلاج معرفتیله آتلمش اولان پموق

مَحْلُوفْ حلف ویمین ایلمش اولان

مَحْلُوقْ صاچ وقللری تراش اولنمش اولان

مَحْلُولْ قیدی وعقده‌سی چوزلوب رها بولمش اولان حلال ومأذون اولان ومناصب واموالدن صاحبسز قالمش اولان

مَحْلُولِیَّه نسنه محلول اولمقلق

مُحَلًّى ذیب وزینت ایله دونتمش اولان

مُحَمَّدْ فخر کائنات خاتم الانبیاء علیه وعلی المرسلین السابقین افضل الصلوات واکمل التحیات حضرتلرینك اسم شریفلری اولوب مکرراً حمد وثنا اولنمش معناسنده‌در

مَحْمَدَةْ حمد وثنا وسبب حمد اولان خصلت

مَحْمَدَتْ شِناسْ حمد وثنا ایدیجی اولان

مُحَمَّدِی حضرت محمد علیه السلام منسوب ومتعلق اولان

مُحَمِّصْ قهوه وامثالنی قاوریجی اولان

مَحْمِلْ دوه‌یه بنمکه مخصوص وایکی کشیلك بر نوع اوطوره‌جق نسنه وبعض هدیه وپیشکش نقلنه مخصوص دوه‌یه تحمیل برله حجاج اوکنده مکه مکرمه‌یه اسبال اولنان محفظه که غلط اوله‌رق محمل شریف اسمیله مشهوردر

مِحْمَلْ قلج آصقیسی قلج حمایلی

مَحْمُودْ حمد وثنا وستایش اولنمش اولان

مَحْمُولْ یوکلو اولان بار کیر اولان ومنطق اصطلاحاتندن اولوب اجزای قضیه‌دن اوله‌رق موضوع اوزرینه حمل واسناد اولنان خصوصه دلالت ایدر لفظدر

مَحْمُولَه یوك بارْ حموله ؛ حمل

مَحْمُوم جماعلتنه كرفتار اولان

مَحْمِي حفظ وحمايت اولنمش اولان

مَحْمِيَّة شهر عظيم

مِحَن محنتلر غملر رنجلر مصيبتلر

مَحْنِيَا محني منحني اكري چارپوق اولان

مِحْنَه درد بلا غم كدر مصيبت

مِحْنَتْ‌زَدَه محنت ايله مضطرب اولان

مِحْنَتْكَشْ محنت چكيجي اولان

مِحْنَتْكَدَه اهاليسي محنتكش اولان خانه

مُحَنِّث بوينه يميني خلف ايتديريجي اولان

مُحَنِّط ميتي حنوط ايله تطييب ايديجي اولان

مَجْنُون مجنون اولان

مَحْنِي منحني اكري چارپوق اولان

مَحْنِيَة دره نك بورقاج وبوكلم يري

مَحْو بتون بتون نابديد ايدوب اثريني دخي براقمامق

مَحْوَا محوي جمع نسنه جمع اولنه جق يير

مِحْوَر دوران ايدن نسنه نك اورته سنده زنجير وب دورانه مركز اولان خط مستقيم ويوكا مشابه اولان نسنه مقره بر بوسي وتكرلك دنكلي وذكومن اوقي مثللو

مُحْوَصَّة خالص اولمق صافي اولمق

مُحَوِّط كوزه دوب صاقينيجي وحائط چويريجي اولان

مُحَوَّط اطرافنه ديوار ويا پرده چويرلمش اولان

مُحَوَّل تحويل وتبديل وتغيير اولنمش اولان واحاله برله سپارش اولنمش اولان

مَحُونَه نقصان بوله رق محو وزائل اولمق

مَحْوِي نسنه ايچنده جمع اولنمش اولان

مَحْوَى مجمع مجمعه نسنه جمع اولنه جق يير

مُحَيَّر حيران ومتعجب اولان

مُحِيط احاطه ايديجي نسنه نك اطرافني قوشاتمش اولان وهندسه اصطلاحاتندن اولوب شكلك جوانب اربعه سني احاطه ايدن خط واحد ويا خطوط كثيره

ومجاز طريقيله بيك عالم اولان آدم ذينلور
محيل حيله وحيله كار اولان
محيلى حيله حيله كارلوق
محين هلاك ايديجى اولان
محيى احيا ايديجى جان ويريجى جانلنديريجى اولان
محيى بمعناه ايضاً
مخ ككره اولان الك وبينى مخز دماغ
مخابره خبرلشمك برى بريه خبر كوندرملك وتارلانك حصولندن معين برمقدارينى اخذ ايتمك اوزره عقد زارعه ايتمك
مخابز مخابره لر اتمكجى دكانلرى
مخابى مخبئه لر كيزلنه جك وصقلنه جق يرلر
مخاتله بربنى الدادوب دوباره ايتمك
مخاتمه ختامه ايردرمك بترملك
مخادش طرمايجى زحمت واضطراب ويريجى اولان
مخادشه طرمالمق وزحمت واضطراب ويرملك
مخادع حيله وخدعه ايديجى دوبارهجى اولان
مخادعه حيله وخدعه ودوباره ايتمك

مخادم مخدوملر افنديلر
مخادنه دوستلق يارلق ويارلك ايتمك
مخاديم مخدوملر افنديلر
مخاذيل مخذوللر خوار ذليل ورسواى اولان ادملر
مخارج مخرجلر چيقه جق يرلر
مخازاه رذيل ورسواى ايتمك خوارلق
مخازن مخزنلر مال حفظنه مخصوص بنالر
مخازى مخزنلر رذالت سببى اولان خصلتلر
مخاشاة برى برينى قورقتمغه براشمق
مخاشنه بربريه حشونت ايتمك
مخاصم خصم دعوى ومخاصمه ايديجى اولان
مخاصمه برى بريله دعوى وخصومت ايتمك
مخاض طوغره جق حيوان بوزى جكمك
مخاضعه نسوان ايله ملايملاقردى ايتمك
مخاضنه نسوان ايله لاغ وملاغمه ايتمك
مخاطب خطاب ايديجى توجيه كلام ايديجى اولان

مُخاطَب خطاب اولنان كند وسنه كلام توجيه اولنمش اولان وصرف ونحو علمى اصطلاحلرنده اولوب فعلك شول شكليدر كه متكلمك خطاب ايتديكى كسنه يه منسوبيتله استعمال اولنور

مُخاطَبة بربرينه خطاب وتوجيه كلام ايتمك

مُخاطَرة تهلكه يه وقورقولو راحواله كرفتار اولمق

مَخافة خوف ايتمك قورقمق وقورقله جق شى

مُخافَتة كيزلو ويواش سويلمك

مُخالاة بوشلامق ترك وفراغت ايتمك

مُخالات مخاله لر دوستلق وخليللك اظهارلرى

مَخالِب مخلبلر يرتيجى قوش وجانور پنجه لرى

مُخالَبة الدانمق حيله وخدعه ايتمك

مَخالة صانمق ظن وتخيل ايتمك

مُخالّة صدقه وصفوت اوزره دوستلق ايتمك

مُخالَصة بربريله كدرسز صفوت اوزره كچينمك

مُخالَطة بربريله قارشمق

مُخالَعة زوج ايله زوجه خلع ايدشمك

مُخالِف موافق واويغون اولميوب ضد واويغمز اولان

مُخالَفة اويميوب قارشو قومق موافقت ايتميوب ضدلق ايتمك

مُخالِفِ مال مخالفت ايدنلرى سوروب سوريجى اولان

مُخالَقة ناس ايله حسن معامله ايدوب خوش كچينمك

مُخالَمة صادقانه دوستلق ايتمك

مَخاليب مخلبلر يرتيجى حيوان پنجه لرى

مُخامَرة بريخلده متمادى اقامت ايتمك وكيزلنوب صقلانه رق مستتر اولمق

مُخاشَنة طرمالمق وشمارا ورمق

مُخاوَصة تراينه يوليله برادلق ايتمك

مَخاوِف مخافه لر مخوف وقورقنج اولان محللر وشيلر

مُخايَرة خير وفضيلتده يارش ايتمك

مَخايِف مخوف شيلر مخافه لر قورقولر

مَخائِل مخيله لر صاتمغه وتخييل ايتمكه سبب اولان علامت ونشانه لر

مُخْبِت تواضع وتذلل ومسكنت ايديجى اولان

مخبث دائما فرومایه وخبیث دوستلر ایله الفت وصحبت ایدیجی اولان

مخبثة خبث وفساده باعث اولان نسنه

مخبر خبر ایدیجی ؛ خبر وریجی اولان

مخبز اتمکجی دکانی واتمك فرونی

مخبل مجنون ودلورمش اولان

مخبون خلط وغلط وفتق ایچون صقلانمش اولان وعلم عروض اصطلاحاتندن اولوب ایکنجی حرفی اسقاط اولنمش اولور

مخبیة کیزلنه جك وصقلانه جق محل

مخجل اوتانوب شرمسار اولان

مختار اختیار وانتخاب برله سچلمش اولان وکندو اختیار واراده سی ایله عامل اولان

مختال کبرلو متعظم متکبر خود پسند اولان

مختان خائن وغدار اولان ؛ وکندوسنه خیانت وغدر اولنمش اولان

مختبر کرکی کبی بلور وخبردار اولان

مختبس قهر وتغلب ایله اخذ ایدن اولان

مختبل مجنون دلورمش اولان

مختبئ کیزلنمش صقلانمش مختفی اولان

مختتم بتوریجی انجامه ایصال ایدیجی اولان

مختتن سنت اولمش اولان

مختدر اهل پرده اولوب ناسه کورنمز اولان

مختدع حیله ودوباره یه الدانمش اولان

مخترِع اختراع ایدیجی یکی شی چیقاریجی اولان

مخترَع اختراع اولنمش اصلنده یوق ایکن یکی چیقارلمش وایجاد اولنمش اولان

مخترف یلان وکذب پیدا ایدیجی اولان

مخترم اولدوریجی استیصال ایدیجی اولان

مختزع رفیقلرندن ایریلوب چکیلور اولان

مخترق قنندن صیریلوب مسلول اولان

مختزل قوم وجماعتندن ایریلوب متفرد اولان

مختزن خزینه ومخزنده محفوظ

اعلمش اولان

مُخْتَصّ خاص ومخصوص ومخصص اولان وصادق وصميمى دوست اولان

مُخْتَصَرْ اختصار اولنمش مفصل اولميوب قيصه جق اولان وقليل المقدار اولان

مُخْتَصِرْ دلى بخيل فرومايه اولان

مُخْتَصَرِى مختصرلق واسع ومفصل اولامق وقلت اژ اولمق كملك

مُخْتَصِمْ خصومت ومعارضه ايدبجى اولان

مُخْتَصِى خايه لرى كسلمش اولان

مُخْتَضِبْ بويالو بويانمش اولان

مُخْتَضِعْ تذلل وتضرع وسرفرو ايدبجى اولان

مُخْتَطِفْ قاپيجى قاپوب خطف ايدر اولان

مُخْتَفِى اخفا ايدبجى كيزلنمش اولان

مُخْتَلّ اختلاله دوچار اولوب نظامى بوزلمش اولان

مُخْتَلِبْ الدادبجى حيله ودوباره ايدبجى اولان

مُخْتَلِسْ سرعتله قاپيجى اولان

مُخْتَلِطْ بشقه شئ ايله قارشق

مُخْتَلِعْ زوجندن خلع اولنمش اولان ويوينك مالنى جبرا احذ ايدر اولان

مُخْتَلِفْ برى برينه موافق اولميوب بشقه بشقه درلو درلو اولان

مُخَلَّقْ اندام واعضاسى تام وكامله اولمق

مُخْتَمِرْ ابكه خميرندن اولوب سايه لنوب قبارمش اولان وشرابدن اولوب قيزاروب قوام درجه سنى بولمش اولان

مُخْتَنِقْ بوغلمش اولان

مَخْتُومْ مهرلو اولان مهرلنمش اولان

مَخْتُونْ ختان اولنمش سنت اولنمش اولان

مُخْجِلْ تخجيل ايديجى اوتانديجى اولان

مُخَدَّدْ انى بورشمش اولان

مُخَدَّرْ اهل پرده اولان ناسه كورنمز اولان

مُخَدَّرَاتْ مخدره لر اهل پرده اولان قزلر

مُخَدِّشْ اوبوشديرجى وجهى قطع ايدبجى اولان

مُخَدَّرَة اهل پرده اولوب ناسه كورنمز اولان قيز

مُخَدِّش تخديش ايديجی طرملايجی اولان

مُخَدِّع للدانه الدانه عاقبت مجرب وعادت اولمش اولان

مَخْدُورَة اهل پرده اولوب ناسه كورنمز اولان قيز

مَخْدُوع حيله وخدعه يه الدانمش اولان

مَخْدُوم افندی اولوب خدمه صاحبی اولان واوغل ولد پسر ويا بابايدر

مَخْدُومَة ميرزا اوغلان ولد قيز دختر كريمه

مَخْدُومِيَّت افنديلك واوغلق

مُخَذِّل حقير وپريشان ايليجی اولان

مَخْذُول حقير متروك وپريشان اولان

مُخَذِّی سركش كسنه يی رام ومنقاد ايديجی اولان

مُخَرِّب تخريب ايديجی خراب وپريشان ايديجی اولان

مَخْرَج برنسنه دن چيقله جق يری اغز وبوكی وحين تلفظده حروفاتك ايچنده تشكيلنه محل وآلت اولان اعضادن هر بری ومدرسين بيننده معلوم برپايه

مُخْرَج اخراج اولنمش ايچرودن طشره يه چيقارلمش اولان

مُخَرَّج استاد طرفندن اذن واجازت ويريلوب استاد نقلله شاكردلكدن چيقارمش اولان

مَخْرَجِی مخرجه منسوب ومتعلق اولان

مُخَرِّط ادويه نوعندن اولوب مسهل اولان

مُخَرِّق پاره پاره يرتيجی اولان وچوق يلان سويليجی اولان

مَخْرُوب خراب وويران قلنمش اولان

مَخْرُوط هندسه اصطلاحاتندن اولوب شول جسمه اطلاق اولنور كه مثلث قائم الزاويه نك زاويه قائمه سنه محيط اولان ضلعلرندن بری محور حكمنده اولوب مذكور مثلثك محور كه دنوب طرافنه دوران ايتمسندن حادث اولوب

شكركله سی ومناره كلاهی كبی مدور وكيدرك بر نهايتدن اول بر نهايتمه دكين اينجه لود

مخروط قائم قاعده سی اولان دائره نك محوری اولان خط مستقيم قائم وعمو اولان مخروطدر

مخروط مائل قائم اولميان مخروطدر

مخروط تام رأس مخروط وادبحه جميع اجزاسی موجود اولمغله دپه سی سيوری اولان مخروطدر

مخروط ناقص رأسی طرفی يعنی سيوری باشی موجود اولميان مخروطدر

مخروطی مخروط شكلنه بكزر اولان ومخروطه منسوب ومتعلق اولان

مخروطات هندسه اصطلاحاتندن اولوب مخروط دينلان جسمه متعلق اولان دعاوی ومسائل جملسنه اطلاق اولنور

مخروق اوجی دليك تعبير اولنان كسنه كه الله بر خزينه كيرسه بر كونده تلف ايدر

مخزن اشيا حفظنه مخصوص بنا

مخزون خزينه ويا مخزنده محفوظ اولان

مخزی رذالت ورسوائلغه سبب اولان خصلت

مخزی رذيل ورسوای ايديجی اولان

مخسر اكسديجی اولان

مخسّر هلاك ايديجی اولان

مخستل بين الناس مردود ومحقر اولان

مخشع متكبرك كبريني ازاله ايدوب خشوع وتضرع ايتديجی اولان

مخشم كسكين اولوب بك سرخوش ايدر اولان

مخشّم سرخوش مست اولان

مخشّن كوجنديروب اوكلنديريجی اولان

مخشّی تخويف وتخشيه ايديجی قورقوديجی اولان

مخشيه خوف ايتمك قورقمق

مخصب اوجوزلق وبوللق اولان يسر

مخصرة طياغمق ايچون الده طوتيلان عصا

مخصص تخصيص ايديجی اولان

مخصّص تخصيص اولنمش اولان

مخصّم برينه خصم ودعوالجی اولان

مخصوص بشقه‌لردن تفریق بسرله تعیین اولنمش اولان وعمومی اولمیوب محدود ومنحصر اولان

مخصوصا وجه مخصوص اوزره

مخصوصیت خاص ومخصوص اولمقلق

مخضی خایه‌لری کسلمش اولان

مخضرم وقت جاهلیته تولد ایدوب اسلام زماننی ادراك ایدرك فقط پیغمبر علیه السلام حضرتلری ایله ملاقاتی واقع اولمامش مؤمن کمسنه

مخضع بویون اکدیریجی اولان

مخضل اصلانمش اولان

مخضوع خضوع وتضرعه مجبور قیلنمش اولان

مخطر اخطار ایدیجی خاطره کتوریجی اولان

مخطط تخطیط ایلیجی چیزوب رسم ایدن اولان

مخطط یول یول ویرمق یرمق وچزکی چزکی رسملو اولان

مخطوب تزوج ایچون طلب اولنمش اولان

مخطوبة تزوج ایچون طلب اولنان قز

مخطور خاطره کلمش اولان خاطرلنمش اولان

مخطوط خط خط چزیلو اولان

مخطی خطا ایدوب یاکلمش اولان ودینجه صواب اولمیان طریقه سلوك ایدیجی اولان

مخفل برینه یساقچیلق ایدر اولان

مخفص ملایملك ایله عامل اولان

مخفف خفیف ایدیجی خفیفلندیریجی اولان وتعظیم ایتمیوب خور باقیجی اولان

مخفف تخفیف ایلمش خفیفلندلمش اولان

مخفوض اشاغیلندلمش الچاقلدلمش اولان وعلم صرف ونحو اصطلاحاتندن اولوب مکسور ومجرور معناسنده در

مخفوع مجنون دلی دیوانه اولان

مخفوف خفیف ویکی قیلنمش اولان

مخفوق خفقان علتنه مبتلا اولان ودلی دیوانه اولان

مخفی کیزلو صقلو اولان

مخل خلل ویریجی اخلال ایدیجی صقطلایجی اولان

مخلّا تخلیه اولنمش بوشادلمش اولان وترك وفراغت اولنمش اولان مجلی اولان

مخلاب یرتیجی حیوانك پنجه‌سی

مخلب بمعناه ایضا

مخلّب حیله ودوباره ایدوب الدادیجی اولان

مخلَّب الداتمش فریفته اولان

مخلِّد باقی ودائم ایدیجی اولان

مخلَّد باقی ودائم ولایزال قلنمش

مخلّس صاچ وصقالنه قیر سرپمش اولان

مخلص کاتب وشاعر کندو اسمندن بشقه اوله رق تخصیص اولنان اسم

مخلِص ریا وسمعه شائبه سندن خالی اولان عدو یا دوست

مخلصانه مخلصه لایق ویراشور اولان

مخلّع بدنی ضعیف وزبون اولان

مخلّف اردنك وفاتنده کیرو ده براقوب ترك ایتدیکی شی

مخلّفات مخلف اولان اشیا جمله‌سی

مخلّق کندو نفسنه اخلاق عادت ایدنمش اولان

مخلوط ایچنه بشقه نسنه قارشمش اولان

مخلوع خلع وطرد ودفع اولنمش اولان

مخلوق خلق اولنمش یرادلمش یوقدن وار قلنمش اولان

مخلوقات حق جل وسبحانه تعالیدن ماعدا کائنا اولان موجودات جمله‌سی

مخلّی تخلیه اولنوب بوشادلمش اولان وترك وفراغت برله بوشلنمش اولان

مخمخم سوزی کگزدن سویلر اولان

مخمّد اتشك علونی باصدیجی اولان

مخمّر ستر وکتم اخفا ایدیجی اولان

مخمَّر اتمك خمیرندن اوله رق مایه النوب قبارمش اولان و شرابدن اوله رق قینلوب قوام درجه‌سنی بولمش اولان واورتی‌یه بورنمش اورتیلو اولان

مخمَّرة یوزی کوزی بورنمش اورتیلو اولان خاتون

مخمّس بش مصراع یعنی ایکی بچوق بیتدن عبارت برنوع شعر قطعه‌سی وهندسه اصطلاحاتندن اولوب بش ضلع ایله محدود اولان

شكله اطلاق اولنور

مَخْمَصَة اچلق جوع كرسنكى

مُخَمِّن تخمين ايديجى تخمينا سويليجى وتقدير ايديجى اولان

مَخْمُور مست سرخوش اولان وسرخوش اولمش اولديغى سببيله باشى آغريوب معده سى بوزلمش و سرسم اولان

مُخَنَّث قارى اخلاقلى نامرد اولان يادكار پشت اوغلان

مُخَنْدَع يلان وعقرب وامثالى كبى حشراتدن معدود اولان حيوانات

مُخْنِع تواضع وسرفرو والتيام ايتديريجى اولان

مُخْنِق بوغيجى بوغمغله هلاك ايديجى اولان

مُخَنَّق بوغلمش بوغلمغله هلاك اولمش اولان

مُخَنَّقَة قلاده كردانلق

مَخْنُوق بوغلمش بوغلمغله هلاك اولان

مُخُور سفينه درياده آقوب كيتمك

مَخُوف قورقنج قورقولو اولان

مُخَوِّف تخويف ايديجى قورقوديجى اولان

مُخَوَّف تخويف اولنمش قورقمش اولان

مَخُوفَات مخوفه لر قورقنج نسنه لر قورقنج نسنه

مُخَيِّب خائب وبى حاصل ومحروم ايليجى اولان

مُخَيَّر بر نسنك اراده واختياريه احاله اولنمش اولان واشيا مبايعه سنده بكنديكى صورتده قونلق وبكنمديكى تقديرده رد اولنمق شرطيله مشترى يه امانةً تسليم اولنان

مُخَيِّس تذليل ايديجى اولان وزندان محبس

مُخَيَّس تذليل ايديجى اولان وزندان محبس

مُخِيف اخافه ايديجى قورقنج قورقديجى اولان

مُخِيلَة صانمغه وتخييل ايتمكه سببه اولان علامت ونشانه

مُخَيَّم چادرى قورلمش اولان وقورلمش اولان چادر

مُخَيَّمگاه اوردو ومعسكر اوردوگاه اوردو محلى چادرلرى قورلمش اوردو يرى اوردوگاه

مدّه اوزاتمق ؛ سوزندرملك واوزامق سوزعتك ودكزك صوبي طولوب طاشقين اولمق والف حرفنك اوزون اوقونمسي واوزون اوقونمق ايچون الف حرفي اوزرينه وضع اولنان معلوم اشارات وبابوب دوشه مك

مدّاح بريني پك وصف ومدح ايدر اولان ؛ ومصال وحكايه وفقره مقوله سوز علناً نقل وروايت ايتمكي صنعت ايدنمش اولان

مداخل مدخللر نسنه يه كيريله جك يرلر اغزلر قپولر

مداخله امور ومصالحه قارشمق الصوقمق

مداد يازي مركبي

مدار نسنه نك دوران ايله جكي ودونه جكي ير ومحل منزل وسبب وسيله وعلم هيئت اصطلاحاتندن فلكده معدل النهاردن ايكي جانبندن يكرمي اوچ بچوق درجه بعدنده فرض اولنمش ايكي دائره صغرايه اطلاق اولنور معدل النهارك طرف شمالي بسنده اولان مداره

مدار السرطان وطرف جنوبيسنده اولانه

مدار الجدي تسميه اولنور

مدارا مدارات مواضعه — ف

مداراة سوء ظن وغضب مغوله سني كتم ايدوب حسن معامله والتفات ايتمك

مدارج مدرجلر مسلكلر طريقلر

مدارس مدرسه لر

مدارسه درس اوقومق ؛ ويا اوقتمق

مداركه بر نسنه نك اردندن يتشمك

مدافع دفع ايديجي مدافعه ايديجي اولان

مدافعه دفع ايتمك زور ايله ايته صاومق وقاقپورمك ودشمنك هجومني منع ودفع ايتمك

مدالسه ظلم وخيانت ايتمك

مدام دائم وباقي اولان وشراب باده — ف

مدامه شراب باده خمر — ف

مدامره شهر ومحنت وكدر ايله كيجه يي باشه وارمق

مدامسه كتم ايتمك اخفا ايتمك كيزلمك

مُدَامَلَة مدارا ایتمك ٭ مواضعه ایتمك

مُدَانَاة یقلاشدرمق یقین تجوموت

مُدَانِی یقین ٭ قریب اولان

مُدَاوَاة خسته‌یه علاج ویروب تیمار ایتمك

مُدَاوَلَة بین الناس الدن اله كوتوروب نقل و دور ایتدرمك

مُدَاوِم مداومت ایدیجی اقدام ایدیجی اولان

مُدَاوَمَة برایشده اقدام واهتمام ایتمك

مُدَاهَرَة وقت تحدید ایتمیه‌رك مدت مدیده ایچون مقاوله ومعامله ایتمك

مُدَاهِن مداهنه ایدیجی برینی یلاندن ویوزینه قارشو مدح ایدیجی اولان

مُدَاهَنَة اظهار محبت وخلوص ایله برینی یلاندن اوله‌رق ویوزینه قارشو مدح ایتمك

مَدَائِح مدحلر وسیلهٔ مدح اولان شیلر

مَدَائِن مدینه‌لر شهرلر بیوك ملكلر

مُدَایَنَة بربرینه اودنج ویروب الو

مَدَث برنسنه‌نك مرور ایدوب تجدید یكی یر

مُدْبِر ارقه چویروب دونیجی اولان واجاب واصحابنك ارتشندن تغافل ایدیجی اولان وبخنسز بدبخت اولان

مُدَبِّر تدبیر ایدیجی امورك تمشیه‌سنه مقتضی اوله‌جق اسبابی پیشندن تفكر ایدوب ترتیب ایدیجی اولان عاقبت اندیش اولان

مُدَبِّرَات مدبرلر ٭ تدبیر وبصیرت اهللری

مُدَبِّرَاتِ فَلَك سبعهٔ سیاره كه فلك وجهانك اموريی تمشیت ایدرلر

مُدْبِرِی مدبرلك ترسلك افعالده واقع اولان عدم مناسبت وبخنسزلك

مُدَبَّغ ادباغ اولنمش دباغت اولنمش اولان

مَدْبُوغ دباغت اولنمش اولان

مَدَّة اوزون اوقومق ایچون الف حرفی اوزرینه وضع اولنان معلوم اشارت

مُدَّة زمان قطعه‌سی وبر نسنه‌نك باقی اولدیغی

مُدَثَّرْ قوش قسمندن اولوب کندو یواسنی اصلاح ایدیجی اولان

مَدْحْ نسنه اولکی ذکر ایدوب اثنا ایتمك

مِدْحَة بمعناه ایضا و وسیله مدح اولان صفت

مِدْحَتْگَرْ مدح ایدیجی اولان ثناکار

مِدْحَتْگَرِي مدح ایدیجیلك ثناکار اولمق

مُدْحِقْ طرد و ابعاد ایدیجی اولان

مَدْحُورْ طرد و ابعاد اولنمش اولان

مَدْخُوسْ پرمغنده طولامه دینلان چبان ظهور ایتمش اولان

مُدَّخَرْ برکدر یلوب جمع اولنمش اولان

مَدْخَلْ ایچرو کیرمك و مداخله ایتمك امور قارشمق و نسنه یه کیره جك براغز و قپو کبی و حکم و ناثلر ایتمك و وسیله اولمق تشویق یاخود تسهیل ایتمك

مَدْخُولْ کندوسنه نسنه کیرمش اولان

مَدْخُولَه کندوسی جماع اولنمش

مَدَدْ حیف دیمك آه و واه

و یاردم ایتمك یار و یاور اولمق

مَدَدْخواهْ ف یاردم طلب ایدیجی اولان

مَدَدْرَسْ ف یاردمه یتیشیجی اولان

مَدَدْکارْ ف یاردم ایدیجی یار و یاور اولان

مَدَدْکارِي ف یاردمجیلك

مَدَرْ کریج کسك کلوخ که قوری چامور قطعه سی اولور انکله دیوار بنا اولنور

مُدِرّْ سود و سیدیك مقوله سنی کثرت اوزره اقیدیجی اولان و تحریك ایدیجی اولان

مُدِرّاتْ سود و سیدیك کثرت اوزره اقیدیجی اولان علاجلر

مِدْرارْ بلوط قسمی ایچندن چوق یغمور دوکیجی اولان

مُدَرَّبْ مجرد و مجرب شجیع و دلیر اولان جنکاور

مُدَرِّبْ جنکده ثبات و صبر و اقدام ایدیجی اولان

مَدَرْپارَه ف کریج پارچه سی کسك پارچه سی

مَدَرَة بر قطعه کریج پارچه سی

مُدْرَجْ دیلوشلمش بوکلمش صارلمش اولان

مَدْرَجْ مسلك، طريقت، يول

مَدْرَجَه بمعناه ايضا

مُدَرِّسْ علمانك بر رتبهٔ مخصوصه لريدركه اول رتبه يه واصل اولان كويا درس ويرمكه مقتدر ومأذون اولمش اولور

مَدْرَسَه علوم عربيه ودين وفقه مثللو بعض علم درس وتدريسي ايچون وخوجه ايله شاكردلرك اقامتي ايچون انشا وتخصيص اولنمش بناكه خيراتدن معدوددر

مُدْرِكْ ادراك ايدنجي فهم ايدوب اكلايجي اولان ويتشوب اولاشيجي اولان

مُدْرَكْ كندوسنه برنسنه يتشوب اولاشمش اولان

مُدْرِكَه قواي ذهنيه دن شول قوتدركه انك واسطه سيله موجودات خارجيه نك حضور ووجود وكيفيات سائره سي باطنا حس اولنور

مَدْرُوسْ اثرى محو ومضمحل قلنمش اولان ومجنون ديوانه اولان واسكيمش اولان

مَدْرُوكْ درك وفهم اولنوب اكلاشلمق اولان

مَدْمَاذْ اشيا وامتعه كزدروب صاتيجي اولان

مِدْرَى طراق، مشط، شانه ومجوهرلو اكنه

مُدْرِى بلدريجي اكلايجي تفهيم ايدنجي اولان

مُدْسِفْ برونكلك ايله مخمور اولان آدم

مَدْسُوسْ دفن برله اخفا اولنمش اولان

مُدَسِّى اغوا وافساد ايدنجي اولان وكيزلو خير كتوريجي اولان

مُدَّعَا ادعا اولنان ماده

مُدْعِمْ برنسنه يه پاسنده اوروب طوغرى طوتار اولان

مَدْعُو دعوت اولنمش اولان

مُدْعُوكَه كندو حقنده دعا قلنمش اولان

مَدْعِى چاغرلمش دعوت اولنمش اولان
ادعا اولنان ماده

مُدَّعًى عَلَيْه كندو حقنده برماده ادعا اولنمش اولان يعنى كندوسنه برى طرفندن دعوى اولنمش اولان

مُدَّعِى دعواجى ادعا ايدنجى اولان

مُدْغِضْ غيظ وغضبه تحريك ايدنجى اولان

مُدْغِل خائن كمسنه
مُدْغَم حرف قسمندن اولوب دیكر برحرف ایچنده درج وادخال اولنمش اولان بمعناه ایضاً
مُدَّعَى بی وقع وبی حیثیت اولان
مُدَّعِم
مُدَّفَع وناخلف اولمغله اقرباسی طرفندن رد ودفع اولنمش اولان
مِدْفَع طوب دینلان الت حرب
مُدْفَن نسنه دفن اولندیغی یر
مُدْفَنَه بمعناه ایضاً
مَدْفوع دفع وطرد وابعاد اولنمش اولان
مَدْفون كوملوب دفن اولنمش اولان
مُدِقّ دق ایدیجی ایجه ودقیق ایلیجی اولان
مُدَقِّق تدقیق ایدیجی اولان
مُدَلِّس تدلیس ایدیجی صاتدیغی نسنه نك عیبلرینی مشتریدن كتم ایدیجی اولان وحدیث روایت ایتمكده كندوسنه نقل ایدن ذاتك اسمنی كتم ایدوب غیرك اسمنی ویریجی اولان
مُدَلَّل اثبات وتصدیقنه دلیل ایراد اولنمش اولان بمعناه ایضاً ودیلك
مَدْلول دلالت ایتدیكی شی وعبارهنك معنی وفحواسی
مُدَلَّه بیهوش ومجنون ومدهوش اولمش اولان
مُدْلی دلیل وحجت اظهار ایدیجی اولان
مُدَمَّج برنسنه ایچنه صوقلوب كركی كبی برلشمش اولان
مُدَمِّر تدمیر ایدیجی هلاك ایدیجی اولان
مُدَمِّس دفن ایدوب كیزلییجی اولان
مُدَمَّغ احمق نادان اولان
مُدْمِن ادمان واقدام ومداومت ایدیجی اولان
مُدَمِّن اذن ورخصت ویریجی اولان
مَدْموغ دماغی یاره لنمش اولان
مُدُن مدینه لر شهرلر ملكتلر
مُدَّنا مدنیتلی جنس ایله اختلاط ومعاشرته مائل ومجبور اولان
مُدَنِّس كیرلتیجی مردار ایدیجی اولان
مُدَنَّس كیرلنمش مردار قیلنمش اولان

مَدَنك — قپو سورمسی و کلید سورمسی

مَدَنی — شهری ؛ شهرلو ؛ شهرده طوغمش اولان

مَدَنیِ بالطَّبع — طبیعتی مقتضاسندن ناشی ابنای جنس ایله اختلاط والفت ومعاشرت ایتمکه مائل ومجبور اولان

مَدَنیَّه — شهرلك شهری اولمق

مُدَوَّر — دکرمی تکرلك رسمنده اولان وطوت اولان قارپوز شکلنده اولان

مُدَوِّر — تدویر ایدیجی دوران ایتدیریجی اولان

مُدَوَّق — اصلا دیلوب ازلمش اولان

مُدَوِّن — دیوان تدوین ایدیجی اولان

مُدَوَّن — دیوان ترتیبنه کتورلمش اولان

مُدْهِش — مدهوش وبیهوش ایلیجی اولان

مَدْهُوش — خیرتدن ناشی عقلی کیدوب واله و سرکردان اولان

مَدی — غایت ؛ انجام ؛ نهایت

مَدَی — نهایته وارنجه

مُدَی الایّام — دائما یوما فیوما

مَدَی الاعوام — انتهاء زمانه وارنجه

مَدَی البَصَر — کوز ایرمی قدر

مُدْیَه — غایت نهایت انجام

مَدیح — وسیلهٔ مدح اولان کیفیت ومدحنامه

مَدیحَة — بمعناه ایضا

مَدیحَه — مدح ایدیجی اولان مدحنامه انشا ایدر اولان

مَدید — اوزون مدتلو اولان مدتی چوق اولان

مُدیر — اداره ایدیجی ایراد ومصرف اداره سنه تعیین اولنان مأمور ودوران ایتدیریجی اولان

مَدینَة — بیوك شهر بیوك مملکت

مَدینَهٔ مُنَوَّره — هجرت نبویه وقوعندن التجا اولنان شهر اسم جدیدی اولوب شهر مذکور قدیما یثرب اسمیله مسمی اولمشدر

مَدْیُون — بورجلو اولان یعنی بشقه سنه بورجی و ویره جکی اولان

مُذاب — اریمش اولان اذابه اولنمش اولان

مَذابِح — مذبحلر قربان کسله جك یرلر

مَذارِع مذراعلر برطرفی باغ وباغچه ودیگر طرفی چول وبیابان اولان بلده‌لر

مُذارَعَة ارشونله ویرمك ارشونله صاتمق

مَذاریع مذراعلر برطرفی باغ باغچه ودیگر طرفی چول وبیابان اولان بلده‌لر

مَذاق طاتمق نسنه‌نك لذتنی حس ایتمك

مُذاكَرَة بری بریله برنسنه‌نك كیفیتی ومقتضاسی سویلشمك

مَذام مذمتلر ذم وتشنیعه باعث اولان خصائل

مَذاهِب مذهبلر اعتقاد ماده‌سنده اتخاذ اولنان یوللر

مُذاهَنَه ذهن وفطانت بابنده یارشمق

مَذبَح قربان كسله‌جك محل بسملگاه

مِذبَح قربان كسمكه مخصوص بچاق

مُذَبذَب ذهنده قرار ویره‌میوب مختلف اولان ماده‌لر بیننده متردد اولان

مَذبوب مجنون دیوانه اولان

مَذبوح ذبح اولنمش بوغازلنمش اولان قربان ایچون كسلمش اولان

مَذبول ازیق وضعیف وزبون اولمش اولان

مِذراع برطرفی باغ باغچه اولوب دیگر طرفی چول وبیابان اولان بلده

مَذرُوب كسكین وقیلاغلو قیلنمش اولان

مَذرُوع ارشون ایله اولچلمش اولان

مَذعُور قورقمش خوف ایتمش اولان

مَذعُوف ایچنه زهر قاتلمش اولان

مُذَكِّر برنسنه‌نك ذكرینی ایدوب اكدیجی اولان وبر كلمه‌یی مذكر ایدر اولان وحق تعالی حضرتلرینك حمد وثناسنی ذكر ایدر اولان

مُذَكَّر اركك اولان وكنده وسنده اركگلك فرض اولنمش یاخود اركگه دلالت ایدر اولان كه علم صرف ونحو اصطلاحاتندندر

مُذَكَّرَه مختصر مكتوبكه تذكره‌یه دخی دینور

مُذَكِّرَه برماده اونوتلماسق ایچون

مُرابَحة متاع فائده وكار ايله صاتمق واستدانه و استقراض اولنان نقدى اوزره بر مقدار ضميمه ادا ايتمك

مُرابِط بر نوع درويش كه قلبنى حقه ربط ايدوب نفسى ايله مرابطه ايدر وسرحدده دشمنه قارشو ملازمت ايديجى اولان آدم

مُرابَطة دشمن قارشوسنده وسرحدده بولنان بندرلرده طوروب ملازمت ايتمك اقدام ومداومت ايتمك

مُرابِع مربعلر اول بهاره مخصوص مسكنلر

مُرابَعة اول بهاره بينه مقاوله ايدرك معامله ايتمك واغربوك قالدرمغه برى برينه ياردم ايتمك

مَرابى مربالر اطرافه چوق نظارتلو اولان محللر

مُرابيع مرباعلر بهار يغمورلرى وبهار چايرلرى

مِرْآة منظر انسانده نظر تعلق ايده جك بر يوز چهره

مِرْآة اينيه دينلان آلت كه انكله انسان كندو چهره سنه نظر ايدر

مَرّات مره لر كره لر دفعه لر دفعات

مَراتِب مرتبه لر درجه لر پايه لر

مَراتِع مرتعلر اوتلايه جق يرلر مرعه لر چايرلر

مَراثى مرثيه لر ميتك محاسننى ذكر ايتمك اوزره تنظيم اولنان حزنلو اشعار

مُراجَحة قدر وفضيلتده بابنده يارشمق

مُراجَعة رجعت ايتمك كرو دونمك وحجت ودستور طوتيلان كمسنه ويا كمسه يه دونوب استشاره ايتمك

مُراجَمة برى ايله بر خصوصده مبالغه وحصيله يارشمق

مُراح خلقك اخشام اوزرى كرسكه چيقدقلرى ياخود كيدوب كلدكلرى ير

مَراحِل مرحله لر بر كونلك يوللرى بر قوناق مسافه لرى

مُراحَلة كوچ يعنى نقل مكان ايتمك خصوصنده برينه ياردم ايتمك

يعد اولنان مختصره ذكر ومختصر مكتوب

مذكور ذكر اولنمش اسمى اكلمش اولان

مذلت ذليل وحقير ايليجى اولان

مذلة خور وحقير وذليل وبى اعتبار اولان

مذلل تذليل ايديجى خوار و حقير ايديجى اولان

مذمم مذموم وحقير ومتروك اولان وبرى طرفندن عهد وامان اولمش اولان

مذمة ذم ايتمك يرمك قرموق

مذمة ذم وقدح اولنمغه باعث اولان نسنه

مذمم يك مذموم اولان

مذموم مقبول وممدوح اولميوب كريه ونامرغوب عد اولنان

مذنب كناهكار ذنوب صاحبى اولان

مذوز قورقديجى قورقويه دوشيجى اولان

مذؤم مذموم ومحقر اولان

مذهب اعتقادجه طوتيله جق يول ودين واحد يعنى پيغمبر واحد امتندن اولهرق فروعاتده آيريجه طوتيلان طريق

مذهب تذهيب اولنمش يالدزلو اولان

مذى عورتله اويناشوب اوپشمك اثناسنده ايككدن ظهور ايدن قويو صوجغز

مذياع اصلا كتم اسرار ايتميوب دائما ناس بيننده فاش وشائع ايدر اولان كمسنه

مذيع اسرار كشف واذاعه ايدر اولان

مذيل يك مستعمل ومبذول اولان

مر كچمك مرور ايتمك

على مر الدهور زمان مرور ايتدكجه

مر يك آجى بر نوع نار وكه في براغاج ضمغيدر واكا مرصافى دخى تسميه اولنور

مرا مرآتلر: آينه لر

مراء ريا ايتمك: مرائيلك ايتمك قلبنده اولانك عكسنى اظهار ايتمك ومنازعه ايتمك

مراآة مدارا ايتمك: مواضعه ايتمك

مرابح ربحلر تجارتدن حاصل اولان كارلر

نشين يولجى سياح

مراحل مرحمتلر شفقتلر

مراحم مرحمتلر شفقتلر

مراغاة بنسنه كوشتمك كوشك قيلمق

مُراد اراده اولنمش اولان ودرون قلبدن مغلوب طوتيلان ماده ودرون قلبده ماده مطلوب ايتمك خاصة باطنيه سى

مُراداة مراد ايتمك ونسنه طلب ايتمك

مُرادات مرادلر اراده ادادى اولنان نسنه لر

مُرادبخش اراده ايدنك مراديني ويرر اولان

مُرادة عناد تمرد شرع اقدام وثبات ايتمك

مُرادِف بشقه بر كلمه ايله هم معنى اولان

مُرادَفة برابر يولجيلق ايتمك وايكى كلمه بر معناده اولمق

مِرار مره لر كره لر دفعه لر دفعات

مَرارة آجى وتلخ اولمق اجيلق

مَرازِبة مرزبانلر سرحد بكلر بكيلرى

مُراسَلة برى برينه مكتوب يازوب كوندرمك

مَراسِم مرسملر عادتلر شيوه لر

مَراسى مرسالر كمى دميرلرى لنكرلر

مَراسيم مرسوملر بيورلديلر فرمانلر

مُراشاة مساعده ومسامحه ايتمك

مَراشِد مرشدلر سمت مطلوبه واصل اولان طوغرى يوللر

مَراصِد مرصدلر رصده مخصوص يرلر

مُراصَدة كوزتمك دقتله واقدامله باقمق

مِراض مريض اولنلر مرض صاحبلرى

مَراضِع مرضعلر ممه لركه اندن سود امولور

مُراضَعة چوجغى سود انايه ويرمك

مُراعاة رعايت وحرمت ايتمك وكوزتمك

مَراعى مرعالر چايرلر اوتلاق يرلر

مُراعِى مراعات ايديجى حرمت ورعايت ايديجى اولان وباقوب كوزديجى اولان

مُراغِبْ مرغبلر راحت ومعیشت ایچون رغبت اولنان نسنه‌لر

مُراغِبْ راغب رغبت ومراغب ایدیجی اولان

مُراغَبَة نسنه دیلیوب کوکلك اکا خواهش ایدوب آرزولمق

مُراغَمَة بریله نزاع ایدوب آنی ترك وفراموش ایتمك وبرحق طارلتمق اغضاب ایتمك

مُرافِعْ دعواسنی مرافعه ایچون حاکه کوندرر اولان

مُرافَعَة حضور شرعده دعوی فصل اولنمق

مُرافِقْ رفیق یولداش آرقه داش

مُرافَقَة برلکده سفر ایتمك

مُراقِبْ مراقبه ایدیجی اولان

مُراقَبَة حفظ وحراست ایتمك وعلم الهی هرحاله محیط اولدیغنی ملاحظه ایدرك کندو نفسنی کما هو حقه حراست ایچون اقتضا ایدن وسائلی اعمال ایتمك ونفسنی کلیا طاعت وعبادته حصر ایتمك یتله عبادتکاهه قپانمق

مَراقِدْ مرقدلر مزارلر

مَراقِي مرقاةلر نردبانلر

مَراكِبْ مرکبلر بنله جك نسنه‌لر دابه وعربه وقایق وسفینه‌لر مثللو

مَراكِدْ مرکدلر سکون وآرام اولنه جق یرلر

مَراكِزْ مرکزلر نسنه‌لرك موضع وقرارکاهلری

مَرامْ طلب ایتمك دیلمك خواهش ایتمك وخواهش اولنان نسنه وخواهش ایتمك دیلمك

مَرامْ بَخْشْ کشینك دیلدیکنی ویریجی اولان

مَرامِي مرمالر مکث واقامت اولنان یرلر

مُراوَحَة ایکی عملی نوبتله یاپمق یعنی نوبتله اولا برینی وبعده دیکرینی یاپمق

مُراوَدَة دیلمك مشیئت ایتمك مراد ایتمك

مُراوَضَة برایشه کرمك ایچون برینی امدار ایتمك وصاتلق مالی حضورنده موجود دکل ایکن وصف ومدح ایدرك صاتمق

ف

مُراوِحْ مروحه لر چوللر بیابانلر وهر طرفدن روزكار اسر اولان یرلر

مُراهاة مقاربت ایتمك یقلشموق

مُراهِق بلوغه قریب اولمش اوغلان

مُراهَقة اوغلانك بلوغ هنكامنه یقلاشموق

مَراهِم مرهملر یاره یه سوریله جك یاغلر

مُراهَنة بری ایله بحث ایدوب اوكدن قوموق

مَرایا مرآتلر آیینه لر

مُرایاة مرائیلك ایتمك قلبنده اولانك اغیری ناسه اظهار ایتمك

مُرائی ریاكار ایكی یوزلو اولان اغزی قلبنه موافق اولمیان

مُرائیانه مرائی یه لایق ویراشور اولان

مَرْآیاة اطلاله چوق نظارتلو اولان محل

مُرَبّا مربی تربیه اولنمش تربیه كورمش اولان وشروب ایچنده حفظ اولنمش میوه طاتلوسی

مِرْباع بهار یغموری وبهار چایری

مُرْتِبْ چوجغی بلوغه قدر بسلیجی اولان

مُرَبَّبْ بلوغه قدر بسلنمش اولان وبعض كوزل قوقولو نسنه ایله تطییب اولنمش اولان

مَرْبَطْ طوار باغلانه جق یر وتكیه مناستر

مِرْبَطْ طوار باغلایه جق باغ وكمند

مَرْبَعْ اول بهار موسمنده اقامت اولنه جق یر كوشك قصر

مُرَبَّعْ درت نسنه دن عبارت اولان وهندسه اصطلاحاتنده اولوب درت ضلع ایله محدود اولوب ضلعلری جمله سی بر برینه مساوی وزوایاسی هپ قائمه اولان شكله ودخی بر عددك كندو اوزرینه ضربندن حادث اولان حاصل ضربه اطلاق اولنور وشعرده ایكی بیتدن عبارت اولان قطعه یه دخی تسمیه اولنور

مُرَبَّعْ نشین كوشه كزه اوتورمش اولان ودوست محبوب محبوبه

مَرْبُوبْ بسلنمش پرورده اولنمش

اولان وقول عبد مملوك

مربوض انتظاره قونمش اولان

مربوط ربط اولنمش باغلو اولان ومتعلق ومنسوب اولان

مربوطة طویله اولیوب ایکی نقطه لو ها حرفی شکلنده ترسیم اولنان تاء حرفی

مربوع اورته بویلو اولان

مربی تربیه ایدیجی پرورش وتعلیم ایدیجی اولان

مربا تربیه اولنمش تربیه وتعلیم کورمش اولان وشروب ایچنده حفظ اولنان میوه طاتلیسی

مرة برکره بر دفعه

مرة بعد مرة دفعه بدفعه

مرة صفرا دینلان خلیط بدن وحلقك قوت وشدتی

مرة اجی تلخ اولان نسنه

ابو مرة شیطان لعینك کنیه سیدر

مرتاش معیشتی راحت ورفاه اوزره اولان

مرتاض نفسی تعلیملو وتربیه لو اولان وتعلیملو اولوب باش اوکرمش اولان طای

مرتب ترتیب وتنظیم ایدیجی وباصمه خانه ده کتابك حروفاتنی ترتیب ایدن اهل صنعت

مرتب ترتیب اولنمش وحاضر وآماده قیلنمش اولان

مرتبه پایه منزلت رتبه درجه

مرتبط ارتباط کسب ایدر اولان متعلق اولان

مرتجا امید اولنمش امید اولنان

مرتجل سوزی فکر وترتیب ایتمکسزین دفعی سویلر اولان حاضر جواب کمسنه

مرتجل بالبداهه سویلنان سوز

مرتجم بری بری اوزرینه سبقت اولنمش اولان

مرتجی مرتجا اولان امید اولنان

مرتجی امید ایدن امیدوار اولان

مرتحض رذیل ورسوای اولان

مرتحل ارتحال ایدیجی نقل مکان برله کوچ ایدیجی اولان

مرتج فکر وتدبیرده مضطرب اولان

مرتجس مضطرب اولان

مرتخص اوجوز عد ایدیجی اولان

مرتد دین اسلامی ترك ایدوب آخردین قبول ایتمش اولان

مرتدف ردیف اولان بشقه برکسه ایله برابر برحیوانه

بمش اولان

مُرتَزِق رزق وعلوفه الور اولان

مُرتَزَق رزق وعلوفه ايچون النمش اولان نسنه

مُرتَعِش ارتعاش بولمش فاش وشائع اولان

مُرتَسِخ ثابت واستوار اولان

مُرتَسَم رسم اولنمش مرسوم اولان

مُرتَشى اخذ براطيلله رشوتخوار اولان

مُرتَضِع ديش قسمندن اولوب بوبرهنه يقين وصيق اولان

مُرتَضا پسند واختيار اولنمش اولان

مُرتَضى بمعناه ايضا وحضرت على لقب شريفيدر

مُرتَطِم جميع طرفنجات مسدود اولان مشكل ايشه كرفتار اولمش اولان

مُرتَع چاير واوتلاق يرى

مُرتَعِد مضطرب اولان

مُرتَعِز ديزمكه كرفتار اولان

مُرتَعِش ديزمكه كرفتار اولان

بمعناه ايضا

ومُرتَعى ارتعا ايدن چايرده اوتلق اوتلايان

مُرتَغِب رغبت واراده وخواهش ايديجى اولان

مُرتَفِد كسب وكار ايديجى اولان منفعتلنيجى اولان

مُرتَفِع ارتفاع صاحبى ، رفيع وبلند وبوجه اولان ورفع اولنمش قالديرلمش برانداخته اولان

مُرتَفِق برنده دائم وثابت طوران

مُرتَفَق طيانوب يصدانه جق اولان

مُرتَقِب مترقب ومنتظر اولان

مُرتَقى ارتقا ايديجى يوقارى چيقيجى اولان وارتيجى زياده بولمش اولان

مُرتَكِب ارتكاب ايديجى گناه ورذالت وقباحت مقوله سنى درعهده ايديجى اولان

مُرتَكِد يرنده ثابت ، وپايدار اولان

مُرتَكِم برى برى اوستنه يقين اولمش اولان

مُرتَكى اعتماد ايديجى اولان

مُرَتِّل ترتيل ايديجى قرآن كريمى آهسته آهسته ونظام ولطافتله اوقويجى اولان

مرتميز مضطرب وبيقرار اولان

مرتميش صويه طالوب كيدر اولان

مرتمض عارضهٔ شديده سببيله بيقرار اولان

مرتمی دشمن طرفنه كوندريلان جاسوس وايچه قراغول

مرتوم قيريلوب خرد اولمش اولان

مرتوی آرتق ايچمش صويه قانمش اولان

مرتهن رهن طريقيله اخذ ايديجی اولان

مرثاة
مرثيه مرثيه دينيلان حزنلو شعر وفات ايتمش كسنه‌يی اغليه‌رق محامد ومحاسنی ذكر ايدر اولان حزنلو شعر

مرثيه خوان مرثيه اوقويجی اولان

مرثيه خوانی مرثيه اوقومقلق

مرج كه هرج مرج وهرج ومرج تعبيرلرنده موجود اولوب تعبيرات مذكوره مختلط ومضطرب وپريشان معناسنده دز

مرجان معلوم قرمزی نسنه كه دكزدن چيقار

مرجان دانه مرجاندن اولان تسبيح دانه‌سی

مرجب ترجيب اولنمش تعظيم وتكريم اولنمش اولان

مرجح ترجيح اولنوب اعلا واحسن بولنمغله انتخاب واختيار اولنمش اولان

مرجز شعرده آخر بر مصراع ايله همقافيه اولمامغله تك قلان مصراع

مرجع رجعت ومراجعت اولنه‌جق يـر

مرجم يقين اوزره بيلنميوب شبهه‌لو اولان

مرجمك معلوم قله‌نك اسمی

مرجو رجا ونياز وترجی وانتظار برله مأمول اولان

مرجوب تعظيم وتكريم اولنمش اولان

مرجوح اعلا واحسن كوريلوب انتخاب واختيار اولنمش اولان

مرجوع كيرو كوندرلمش وكيرو چويرلمش كيرو كوندرلمش اولان

مرجوم طاشلنمش طاش ايله قتل اولنمش اولان ودفع وطرد اولنوب قوغلمش اولان ملعون ومشئوم اولان

مرح سرور وسوينجی طاشرمق

مَرْحَبَا — حددن متجاوز فرح ایتمك خوش کلدیکز بیوریکز معناسنده در

مَرْحَلَهْ — برقوناق مسافه سی ایکی منزل اراسی بعدی مرحمت

مَرْحَمَتْ — وشفقت صاحبی اولان کمسنه مخلوقك دردینه آجیوب قورتارمغه سعی ایتمك یاخود اذیته کرفتار ایتمکدن اجتناب ایتمك

مَرْحُومْ — رحمت خدایه واصل اولوب وفات ایتمش اولان

مُرَخَّصْ — اذنلو رخصتلو اولان ورخصتنامه صاحبی اولان ایلچی

مُرَخِّمْ — طاشیجی ؛ مرمرجی

مُرَخَّمْ — صوڭ حرفی ترك واسقاط اولنمش اولان کلمه

ف مَرْدْ — آدم انسان ویکیت بهادر وشجیع اولان ادم وصداقت ایله استقامت صاحبی اولان کمسنه

ف مُرْدْ — اولمش وفات ایتمش متوفی اولان

ف خُورْدْ مُرْدْ — اوفق تفك خردوات

مَرَدْ — شرده عناد واقدام و اصرار ایتمك

مَرَدَآءْ — مریدلر مرد وعناد ایدیجی اولان

ف مُرْدَارْ — ناپاك اولان طاهر اولمیان

ف مُرْدَارْخَانَهْ — طاوله اویوننده برخانه نك اسمیدرکه پولك اول خانه دن حرکتی متعسردر

مُرْدَاسَنْكْ — معلوم برجوهرکه قورشوندن یاپیلور

ف مَرْدَافْکَنْ — بهادری بنوب یره چالار اولان

ف مُرْدَارْسَنْكْ — قورشوندن یاپیلور برنوع جوهر

ف مَرْدَانْ — مردلر بهادرلر یکیتلر

ف مَرْدَانْکِی — مردلك بهادرلق یکیتلك

ف مَرْدَانَهْ — مرد وبهادر ویکیت اولانه یراشق ولایق اولان وبرنوع بیوك طوقمق

ف مَرْدْبَازْ — روسپی فاحشه زانیه

ف مَرْدْبَازِی — روسپیلك مرد بازلق

ف مَرْدُبَانْ — نردبان که بصامق بصامق اولوب یوقاری چیقماغه الت عادیه در

ف مَرْدْبَچَه — مرد اوغلی بریکیت اوغلی یکیت

مَرْدَه : ماردلو : مره : وعناد ایدیجیلر
مُرَدَّه : حیران وسرکردان اولمش اولان
مَرْدِ شِناس : ادم بیلیجی اولان
مُرْدَه شوی : میت وجنازه یقایجی اولان
مُرَدَّف : تردیف اولنان براپرسوق اولنان
مُرْدَه‌کان : مرده‌لر متوفی اولانلر
مَرْدُم : انسان : وادم
مَرْدُم چَشْم : انسان العین کوز ببکی
مَرْدُم آزار : انسانه رنج وکدر ویریجی اولان
مَرْدُم خوار : انسان یجی اولان
مَرْدُمَك : کوچك ادم مجغر خواجه
مَرْدُمَك چشم : انسان العین کوز ببکی
مَرْدُم کُش : قاتلو قاتل اولان
مَرْدُم گُز : ظالم : ستمکار : غدار اولان
مَرْدُم گیاه : نان قوروق وعبد السلام ویبروح الصنم دینلان نباتك اسمیدر
مَرْدُمْکان : بمعناه ایضا
مَرْدُمَکیه : بمعناه ایضا
مَرْدُمَه : انسان العین کوزببکی

ف مَرْدُمی : دملك : انسانیت
مَرْدُود : قبول اولنمیوب دفع اولنمش اولان
مَرْدُودِیَّه : مردود اولمقلق
ف مُرْدَه : اولمش : اولی جانی چیقمش متوفی اولان
ف مُرْدَه دِل : قلبنده محبت وانسانیت اثری موجود اولمیان وغایتله مغموم ومکدر اولان
ف مُرْدَه سَنك : معلوم جوهرکه قورشوندن یاپیلور
ف مُرْدَه شو : میت وجنازه یقایجی اولان
ف مَرْدِی : مردلك بهادرلك یکتلك
مَرْذُول : رذیل ورسوای قیلنمش اولان
ف مَرْز : یر : زمین : ارض : سنور سرحد
ف مَرْزبان : سنور وسرحد بکلر بکیسی
ف مَرْزبُوم : یر زمین ارض سنور سرحد
ف مَرْزغان : دوزخ : جهنم
ف مَرْزنجوش : فسلکان دینلان کوزل قوقولو نباتك اسمیدر
ف مَرْزنکوش : بمعناه ایضا
ف مَرْزوان : مرزبان سرحد محافظی
ف مَرْزبوم : مرزبوم ارض دیار وسرحد

مرد	
مَرْزُوق	رزق وعلوفه سی ویرلمش اولان
مَرْسَا	لیمان گمینك تیمورلیه جكی محل
مِرْسَاة	گمی تیموری لنگر چیپه
مُرْسَل	ارسال اولنمش گوندرلمش اولان رسول پیغمبر
مُرْسَلٌ اِلَيْهِ	گند وسنه بر گمسنه یاخود برنسنه گوندرلمش اولان
مُرْسَلَات	مرسله لر مکتوبلر وملائکه لر
مُرْسَلَة	مکتوب ودیگر گوندریلان نسنه
مُرْسَلِين	مرسللر پیغمبرلر رسوللر
سَيِّدُ الْمُرْسَلِين	پیغمبرلرك سیدی وسرکرده سی اولان حضرت محمد مصطفی علیه الصلوة والسلام
مَرْسَم	عادت ؛ شیوه ؛ دأب
مُرَسَّم	ترسیم اولنمش یازلمش چیزلمش اولان
مَرْسُوم	رسم اولنمش ویازیلوب ذکر اولنمش اولان وبیورلدی فرمان یرلیغ
مَرْسِى	لیمان گمینك تیمورلیه جكی محل
مُرَشَّح	بسلنوب تربیه اولنمش اولان

مرد	
مَرْشَد	سمت مطلوبه واصل اولان طوغری یول
مُرْشِد	ارشاد ایدیجی طوغری یول گوستریجی ودین ومذهبده طریقت گوستریجی اولان
مِرْصَاد	رصدده یعنی اطرافی گوزتمکه مناسب اولان محل
مَرْصَد	بمعناه ایضا
مُرَصَّص	قورشون ویا قلای ایله قابلو اولان
مُرَصَّع	جواهر ایله مزین اولان
مُرَصِّع	جواهر ایله تزیین ایدیجی اولان
مَرْصُود	رصد اولنمش اولان
مَرْصُوص	بری برینه بنا شدیروب یا پشدیرلمش اولان وقلای ایله لحیملو اولان
مَرَض	علت ؛ خسته لق کیفسزلك
مَرْضَى	مریض مریضلر خسته اولنلر
مَرْضَاة	رضا ویرمك خشنود اولمق
مُرْضِع	ممه ؛ پستان
مُرْضِع	چوجقه سود امزیرر اولان خاتون

مُرْضِعَه سود اناسی

مَرْضُوّ مرضی پسندیده ومختار اولان

مَرْضى مریضلر خسته اولنلر

مَرْضِىّ پسندیده ومقبول ومختار اولان

مَرْطاوانْ ایکی مرطا، که یناقدن شول قطعه درکه اغزلك کوشه لری حذا سنده اولوب کثرتا وزره صقالدن خالی اولورلر

مَرْطُوبْ کندوسنده رطوبت چوق اولان

مَرْطُومْ یك مشکل ایشه کرفتار قلنمش اولان

مَرْطُومَه افعال شنیعه ایله متهومه اولان عورت

مَرْعا مرعی چراکاه چایر اوتلایه جق یر

مَرْعاةْ بمعناه ایضا

مَرْعَبَه شنلکسز تنها وقورقیله جق یر

مَرْعُوبْ رعب ودهشته کرفتار اولان

مَرْعُونْ دماغنه کونش تأثیر ایتمکله یاپلمش اولان

مَرْعى چراکاه چایرلق اوتلایه جق یر

مَرْعِىّ رعایت اولنان اتباع وامتثال اولنان

مُرْغ قوش طائر — ف

مُرْغ آبْ صویه مألوف اولان قوش — ف

مُرْغِ الهى روح انسانی — ف

مُرْغِ روزْ ومرغ در کونش و آفتاب — ف

مُرْغِ سِدْرَه جبرائیل علیه السّلام — ف

مُرْغِ سُلَیْمانْ هدهد قوشی — ف

مُرْغِ شَبْخیزْ بلبل قوشی — ف

مُرْغِ فَلَكْ ملك سروش — ف

مُرْغِ لَبْ سوز کلام لقردی — ف

مُرْغِ نامَه آوَرْ مکتوب کتوریجی قوش — ف

مُرْغِ یاقُوتْ پَرْ توی وقنادی یاقوت رنکنده اولان قوشکه اتشدن وآفتابدن کنایه در — ف

پیلْمُرْغ وفیل مرغ هندطاوغی — ف

شُتُرْمُرْغ دوه قوشی — ف

مُرْغابْ اوردك دینلان قوش — ف

مُرْغادْ طارغنلغی سببیله جواب ویرمز اولان وحیرت وتردده اولوب نه یاپه جغنی بیلمز اولان — ف

مُرْغانْ مرغلر قوشلر طائرلر — ف

مُرْغانَه قوش یمورطه سی — ف

مَرْغَبْ راحت ومعیشت ایچون

رغبت وار زوا اولنه‌جق نسنه

ف **مُرغبان** بربرله غوغا ایتدرمك ایچون خروس بسلر اولان كمسنه

ف **مُرغدل** قورقاق وهمناك اولان

ف **مُرغزار** قوشلر طولو اولان باغ ویا باغچه

ف **مُرغك** قوشجغز كوچك قوش

مَرغوب آرزو واستك اولنه‌جق كوزل وخوش اولان

مَرغول اوولمش وبوكلمش اولان صاچ ونغماتده واقع اولان ازكى وتحریر وبحش

مَرغوله بمعناه ایضا وآواز مطربان

مَرفود عطیه اولهرق ویرلمش اولان

مَرفوع رفع اولنمش قالدیرلمش اولان واو توری یعنی ضمه ایله متحرك اولان حرف و هندسه اصطلاحاتندن اولوب انسانك عدد صحیحی معنا سنده مستعملدر

مُرَفِّه ترفیه ایدیجی راحت ورفاه حال ویریجی اولان

مُرَفَّه حالی اویغون ورفاهیت اوزره اولان

مِرقاة نردبانكه یوقاری چیقماغه آلت عادیه در

مَرقَب دیدبان وبكجی اوطورمجق یوكسك یر

مَرقَبه بمعناه ایضا

مَرقَد مزار وقبر

مُرَقَّع اثواب مقوله سندن اولوب یامه یامه اولان

مِرقَم قلم وسائر یازی آلتی

مَرقوم رقم اولنمش چزلمش رسم اولنمش اولان وبالاده ذكر اولنمش اولان

مَرقون بمعناه ایضا

مَركَب بنله‌جك نسنه حیوان وعربه وقایق مثللو واشك وحمار وخر

مُرَكِّب تركیب ایدیجی اولان وتركیبه داخل اولان

مُرَكَّب برقاچ نسنه قارشمسیله حاصل اولمش اولان ویازی یازمق ایچون مستعمل اولان سیاه صولو تركیب

مَركَد سكون وآرام اولنه‌جق محل

مركز	نسنه نك موضع وقرارگاهی اولان محل وهندسه اصطلاحاتندن اولوب دائرهٔ محیط داخلنده واقع برنقطه در که مذکور نقطه دن محیطه وصل اولنان جمیع خطوط مستقیمه بربرینه مساوی اولورلر ونسنه رکز اولنوب میخلندیغی محل
مركوب	کندوسنه بنلمش اولان
مركوز	ثابت ومقرر قلنمش اولان ومیخلو اولان
مرگ	اولوم موت
مرگامرگ	وباطاعون
مرهاء	مکث واقامت اولنه جق محل
مرمّة	خلل بولمش نسنه یی اصلاح ایدوب حالهٔ لازمه سنه ممکن مرتبه ارجاع ایتمك تعمیر ایتمك ترمیم ایتمك اوکارمق
(مرمر)	معلوم برجنس طاش
مرموق	دیرلکی طار اولان دون وکمتر نسنه ایله چچنور اولان کمسنه
مرموز	الفاظ صریحه ایله افاده اولنمیوب رمز واشارت ایله بیان اولنمش اولان
مرمی	رمی اولنمش آتلمش انداخت اولنمش اولان
مرواريد	انجو در لؤلؤ
مروّة	کندوسنده مأمول اولان خصائل حسنه یی اجرا ایتمك آدملك وانسانیتلك ایتمك
مُروِّج	ترویج ایدیجی رواج ویریجی اولان
مروَّج	ترویج اولنمش کندوسنه رواج ویرلمش اولان
مروَّح	کندوسنه گوزل رایحه ویرلمش اولان
مَرْوَحة	چول بیابان کندوسنده هر طرفدن روزگار اسر اولان محل
مِروَحة	یلپازه وکورك
مرود	شرده اصرار وعناد ایتمك
مرودة	بمعناه ایضاً واوغلان امرد اولمق
مرور	گچمك نسنه نك بریانندن کیروب دیگر بریانندن چیقمق ومعین زمان باشلیوب بیتمك
مروراة	قبر چیلاق اولان ارض

مَرُورِي مرور ايتلر قبرلر چيلاق ارضلر

مَرُورِيَات بمعناه ايضا

مَرُوض طاى قسمندن اولوب باش اوكردلمش اولان

مَرُوغ فكر سليم وذهن مستقيم صاحبى اولوب ظن وفراستده دائما راست ومصيب اولان كمسه

مُرُوف اوق نشانك اوته جانبنه چوب چيقمق وكشى ديندن دونوب مرتد اولمق

مُرُوف سوزلمش دورلمش اولان

مُرُون بكلكده يومشاق اولمق وندبك التوننك يومشق اولديغى مثللو يوزى پك اولوب اوتانمز عارلنمز اولان

مُرُونَه بمعناه ايضا

مَرْوِى روايت ونقل وحكايه اولنمش اولان

مَرْهَم ياره يه سوريله جك ياغ

مَرْهَمْسَاى ف مرهم سوريجى اولان

مَرْهُوب قورقمش قورقودلمش اولان قورقويه گرفتار قيلنمش اولان

مَرْهُومَة يغمور ياغمش باغچه ويا مرغزار

مُرِيب ظن وگمان وشبهه ايتديريجى اولان ومشكوك وشبهه لو اولان

مَرِّيخ سبعهٔ سياره دن اولوب بشنجى فلكده اعتبار اولنان كوكبك اسمى

مَرِيد صاحب مرود عنادجى شرير اولان

مُرِيد استر اولان اراده خواهشر ايدر اولان وشاگرد مقتدى طالب وبر شيخه خدمت ايدرلك استفاده ايدن درويش وشاگرد

مُرِيدَانَه ف مريده لايق ويراشق اولان

مَرِيض صاحب مرض خسته كيفسز اولان

مَرِئ كورنمش وگوزه كورينور اولان

مَرِيطَار يناغك شول قسميكه اغزك حذاسنده اولوب اكثريا صقالدن خالى اولور

مَرْئِيَّات گوزه كورينور اولان نسنه لر

مَزَابِلْ مزبله لر سپورندیلکلر

مَزَابِنَه مقداری مجهول نسنه یی کندو جنسندن برمقداری معلوم اولان شیئه بدل ترانیه ایدوب ویرمك

مِزَاجْ طبع طبیعت کیفیت وکیف صحت بدن

مِزَاجدَانْ (ف) مزاج وطبیعت بیلور واکلر اولان

مِزَاجگیرْ (ف) مزاج وطبیعته موافق و ملایم کلوب خوشلندیریجی اولان

مَزَّاحْ لطیفه جی لطیفه کو اولان

مِزَاحْ لاغ ولطیفه ایتمك

مُزَاحْ لاغ ولطیفه

مُزَاحَة بمعناه ایضا

مَزَاحِمْ زحمتلر صقندیلر

مُزَاحِمْ زحمت وصقندی ویریجی اولان

مُزَاحَمَه صقشدرمق صقندی ویرمك وازدحام ایدوب غلبه لك اولمق

مُزَاخَرَة مفاخرت ایتمك کندو کندوینی مدح ایتمك

مَزَادْ مالی علنا فروخته چیقاروب مشتریلر بیننده هرکیم زیاده ویرر ایسه اوبهایه اول آدمه مالی صاتمقدن عبارت اولان معامله

مُزَادْ آرترلمش زیاده لندیرلمش اولان

مَزَادَةْ سفرلك صوحفظنه مخصوص طلومبه

مَزَارْ انسانك بعد الموت دفن اولندیغی قبر وزیارت اولنان محل مبارك

مَزَارِسْتَانْ (ف) مزارطولو اولان محل

مَزَارْسَنْك (ف) قبر اوزرینه نصب اولنان طاش

مَزَارِعْ مزرعه لر اکیلور بچیلور اولان ترلالر

مُزَارَعَةْ برکسنه ترلا ایله تخم ویروب دیکوری یشلمك وجهله عقد اولنان معامله

مَزَارِيعْ مزروعلر اکیلان تخملر

مَزَارِيقْ مزراق دینلان حربه آلتلری

مَزَاعِمْ مزعملر زعم وظن باعث اولان نسنه لر

مَزَالِفْ مزلفه لر چول وبیابان ایله صولو چایرار اسنده واقع قریه لر ویوقاری چیقمغه واسطه اوله جق

درجه‌لر وبصامقلر

مزالق مزلقه‌لر ایاق قایه‌جق یر
وقت ومدت تعیین وتحدید ایدرلك برمعامله‌یه پازارلق ایتمك

مزامیر مزمارلر، نایلر، قواللر، دودکلر وحضرت داودك زبور نام کتابنك سوره‌لری ونای ایله برابر تغنی اولنان نغمه‌لر

مزان زینتلر بزنمش اولان

مزانات زنا ایتمك حرام یره معامله زوجیه‌یه تشبث ایتمك

مزاحة ممادحه ایتمك محامد بحثنده یارشمق

مزاوجه ازدواج ایتمك بر برینه واروب اش وجفت اولمق

مزاود مزودلر یول ذخیره سینك حفظنه مخصوص جوال کبی نسنه‌لر

مزاولة برنسنه‌یی میدانه کتورمك ایچون چالشمق

مزاهر مزهرلر لاغونه واود دینلان چالغی آلتلری

مزایا مزیتلر فضیلتلر

مزاید مزاده‌لر ذخیره محفظه‌لری

مزایدة مزاد ایتمك مزاد طریقیله نسنه‌نك بهاسنی تقدیر ایتمك

مزایلة بری برندن ایرلمق مفارقت ایتمك

مزائن مزانلر مزین وبزنمش اولانلر

مزاین بمعناه ایضا

مزبر قلم یازی یازه‌جق آلت

مزبرج زینتلو مزین بزنمش اولان

مزبق اوستنه جیوه سورلمش اولان

مزبلة سوپرندیلك کوبره‌لك یر

مزبور یازلمش وذکری سبقت ایتمش اولان

مزج برنسنه دیکر برنسنه‌یه قاتوب قارشدرمق

مزجاة قلیل اولان وتام الصلاح اولمیانه

مزجی قاتوب قارشدرلمغه منسوب اولان

مزح لاغ ولطیفه ایتمك

مزحم ازدحام وغلبه‌لق اولمش اولان

مزخرف یالدزلو اولان وزینتلو اولان وخالص اولمیوب قاریشق ومشوش اولان

مُزَخْرَفَاتٌ دنیانك قالب وزائل اولان زینتلری
مُزْدٌ اجرت : کراء اجاره
مُزْدَادٌ ازدیاد بولمش اولان ارتمش اولان
مُزْدَانٌ مزین تزیین اولنمش اولان
مُزْدَجَرٌ منع ونهی ایدیجی اولان ومنع ونهی اولنمش اولان
مُزْدَحَمٌ ازدحام وغلبه لق ایدن
مُزْدَحَمْگَاهٌ جمعیتگاه ازدحام محلی
مُزْدَفٌ کلین قسمندن اولوب زفاف ایچون کوییکی یه کوندرلمش اولان
مُزْدُورٌ اجرت ایله مستخدم اولان
مِزْدَاقٌ معلوم اوزون صاپلو حرب آلتی
مَزْرَعٌ اکلوب بچیله جك تارلا ومزارع قبر
مَزْرَعَةٌ بمعناه ایضا
مَزْرَکَشٌ آلتون صرمه ایله ایشلمه اولان
مَزْرُوعٌ اکلمش اولان کند وسنه تخم اکلمش اولان وتخم قسمندن اولوب تارلا یه اکلمش اولان

مُزَعْفَرٌ زعفران ایله بویانمش اولان
مُزَعَّمٌ حقیقتی معلوم اولمامغله اختلاف آرا ومنازعه احداثنه سبب اولان نسنه
مَزَفَّةٌ کلین بند ردکلری عربه ویا قوجی ومحفه
مَزَقٌ یرتمق هتك ایتمك ویا موسه طوقنمق
مَزِقَةٌ بمعناه ایضا
مُزَقَّةٌ برکوچك قوشك اسمیدر
مُزَکَّا تزکیه اولنمش زکاتی ویرلمش اولان
مُزِلٌّ ازلال ایدیجی ایاق قایدیریجی اولان
مَزِلَّةٌ ایاق قایه جق یر وخطایه باعث اوله جق نسنه
مَزْلَفَةٌ چول وبیابان ایله صولو چایرلق محللر اراسنده واقع اولان قریه
مُزْلَفَةٌ ایاق قایه جق یر وخطایه باعث اوله جق نسنه
مِزْمَارٌ نای : قوال : دودك
مِزْمَارْزَنٌ نای زن دودکجی
مُزَمَّلٌ کیز لنمش اولان وثوبه ایجنه بوریلوب صارلمش اولان
مُزَمَّلَةٌ ایچنده صو صوغندقلری دستی

مُزمِن قديم اوزرينه زمان يكمش اسكى اولان

مَزمُور نای دودك وسورنا چالمسيله برابر تغنى اولنان نغمه وزبور سوره سى

مَزَن عادت آيين طريق اسلوب

مُزَند چقماق ايله آتش چاقيجى اولان

مُزنِيَه عورت قسمندن اولوب كندوسيله زنا اولنمش اولان يعنى حرام اوله رق تصرف اولنمش اولان

مِزوَاد يولجينك زخيره وزاد طوبره سى

مُزَوَّج جفت ايدلمش اولان اش ايدلمش اولان

مُزَوِّر تزوير ايديجى تزويرجى حيله يلان سوزه حسن ولطافت ويريجى اولان

مُزَوَّر يلان قالب ساخته اولان

مُزَوَّق كندوسى اوزرينه جيوه واسطه سيله يالدز اورولمش اولان

مَزَه لذت ويرمك ايچون ايچيلجكى ايله برابر اكل اولنه جق نسنه ولاغ ولطيفه

بى مَزَه لذتسز طاتسز اولان

خوش مَزَه لذيذ لذتلو خوشگوار اولان

مِزهَر عود ولاغوته تسميه اولنان چالغى

مَزّى ظريف وخوش مشرب ونازك اولان آدم

مِزيَال يك زيرك وهوشمند ولطيف اولان ادم

مَزِيَّه فضيلت علم وسماحت وشجاعت كبى موهوب اولان كيفيت فائقه

مَزِيد زياده اورديا د آرتق چوغالمق چوقلق كثرت

مِزيَل يك زيرك وهوشمند وظريف اولان آدم

مُزِيل ازاله ايديجى نسنه يى يرندن يوق ايديجى اولان

مُزَيَّن تزيين اولنمش بزنمش اولان

مُژَه كوزك قپاغنده اولان قيللر كريك

مُژگان مژه لر كربكلر

مُژدگانه مژده لك مژده بخشيشى

مُژدَه باعث مسرت اولهجق خبر وحوادث بشارت بشرى

مُژده رَس مژده جی ؛ مژده کتوریجی

مُژده رَسان بمعناه ایضا

مُژده فرما بمعناه ایضا

مُژاك کوز قپاغنك قیلی کرپك

مُژه مژه مژاك کوز قپاغنك قیلی کرپك

مِس باقر ؛ نحاس دینلان معدن

مَس تنسیه تنسنه یه دکوب طوقنمق

مَساء اخشام وقتی

مَساءة کملك وکتولك ایتمك

مُسابّة سوکمك سب ایتمك شتم ودشنام ایتمك

مُسابَقة برینك اوکنه کچمك برندن ایلرو کچمك وایلرو بولنمق وفائق اولمق

مُسانَرة پرده و یاشمق وامثالی ایله اورتمك

مَساجِد مسجدلر ؛ جامعلر عبادتکاهلر

مَسّاح مساحه ایدیجی عرصه اولچیجی اولان

مَساحَة عرصه اولچمك وبعد اوزاقلق

مُساحَنَة بربریله حسن معاشرت وزندکانی ایتمك

مَسار مسرتلو مسرورلو سونجلر

مَسارِب سربه لر ؛ مرعالر اوتلاقلر یرلری

مَسارِج مسرجلر مرعالر اوتلاق یرلری

مُسارَعَة سرعت وعجله ایتمك

مُسارَقَة خرسزلمه باقمق ناکاه دزد دیده ایله نظر ایتمك

مَساس اساس ؛ اصل ؛ بنیاد

مِساس دکوب طوقنمق وجماع ایتمك

لامِساس قوم موسی علیه السلامدن برکسنه یه کویا لعنت و مؤاخذه ضمننده وفاتی حیننه دکین آدم کوردکجه قاچوب اشبو بکا طوقنمه معناسنده اولان لا مساس کلمه سنی تلفظ وندا ایلمسی حکمت الهیه یه مبنی حکم وقضا اولندی

مَساطِر مسطرلر ؛ سطر رسم ایتمکه مخصوص اولان آلتلر

مُساعاة جاریه یی زنا ایچون طلب وتکلیف ایتمك

مُساعِد مسعدلر ؛ سعادته

	سبب اولان احوال واخلاق
مُساعِدْ	اویغون وموافق اولان
مُساعَدَةْ	رفق وملایمت ومسامحه ایتمك وفرصت ایله رخصت ویرمك
مُساعَفَةْ	مساعده ایتمك و مصافات ومعاونت خصوصنده موافقت ایتمك
مَساعِی	مسعاتلر سعی وكوششلر
مَساغْ	جائز وروا وحلال و مأذون اولان نسنه واذن ورخصت جواز
مَساغْ	اساغ اولنمش آقیدلمش اولان وجائز وجاری قیلنمش اولان
مُسافاةْ	بری برینه سفیهانه وضع ومعامله ایتمك وخسترینه مداوات ایتمك
مَسافَةْ	بعد ایراقلق اوزاقلق و قطع اولنان یول
مُسافَحَةْ	زنا ایتمك حرام جماع ایتمك
مَسافِرْ	مسفرلر برنسنه نك اظهار اولنوب منظور اولان طرفلری
مُسافِرْ	اخردیار ویا اخرخانه اهلی اولوب برمحلده موقتا

	بولنان كمسنه وكوزه عارض اولان برعلت اسمیدر ویولجی سفر ایدیجی اولان
مُسافَرَةْ	برمحلده مسافر اولمق
مُسافِرْخانَهْ	مسافر قبولنه مخصوص اولان خانه
مَسافِعْ	نكاحسز عورت قوللانور اولان آدم
مُسافَعَةْ	معانقه ایتمك برینك بوینونه صارلمق
مُسافَهَةْ	سوكشمك بری برینه دشنام ایتمك
مَساقْ	برنسنه‌یی كیرودن تحریك ایدوب سورمك
مُساقاةْ	میوه سندن برمقداریني المق شرطیله اغاجی ویاباغی برینه ویرمك
مَساقَهْ	برنسنه‌یی كیرودن تحریك ایدوب سورمك
مَساقِطْ	مسقطلر آدم طوغدیغی یرلر نسنه دوشدیكی یرلر
مَساكْ	بخیلك ؛ بخل ؛ خست خسیسلك
مَساكْ	بمعناه ایضا
مُساكاةْ	مطالبه تقاضا وتضییق ایتمك
مَساكَهْ	بخل بخیلك خست خسیسلك

مساكة	بمعناه ايضا
مساكن	مسكنلر خانه لر منزللر
مساكين	مسكينلر اصلا برنسنه يه مالك اولميان فقيرلر
مسألة	سؤال وبحث ودعوى اولنه جق نسنه
مساكة	بعض ادمك يوزنده اولان ياقشقلق ودلبر سبولك وبيضيلق
مسالح	مسلحه لر : دربندلر سرحدلر
مسالف	يول آرقه داشى
مسالفة	برينه يول آرقه داشى اولمق
مسالك	مسلكلر يوللر طريقلر
مسالمة	بريله باريشوب صلح ايتمك
مسام	مسملر حيوان دريسنده ونباتات طيش زارنده اولان اينجه وخورده دلكلر كه اندردن تر وبخار طشره چيقار
مسامات	بمعناه ايضا
مساماة	علوسان جهتيله مفاخرت ايتمك
مسامت	مسمتلر يول ايتمكده ويا تفكر ايتمكده توجه برله مقصد قلنان نسنه لر

مسامت	سمتلو قومشو اولان
مسامح	مسامحه ايديجى اولان
مسامحة	برمصلحتده شدت وخشونت ايتميوب ملايمت ومساعده ايله معامله ايتمك وتكاسل وعدم دقت ايتمك
مسامرة	كيجه صحبت ايتمك
مسامع	مسمعلر : قولاقلر كوشلر
مسامح	مسمحلر سماحت وسخا اهللرى
مسامير	مسمارلر : ميخلر چويلر اكسرلر
مساناة	مدارى وحسن زندكانى برله بركسنه يى خشنود ايتمك وسنه لكنه بازارلق ايتمك
مسانحة	سانح وصادر اولمق ظهور ايتمك
مساند	مسندلر وتبه مقاملر وبربينه اسناد اولنان قوللر وكلاملر
مسانده	ياردم ومعامله مظاهرت ايتمك وشاعر شعرنده ايكى ردفى بربرينه مخالف ايتمك
مسانمة	بيللغنه وسنه لكنه بازارايتمك

مسانيد مسند اولان اقوال وكلاملر

مساوات بربرينه مساوى وهمتا اولمق

مساورة برى قفاسندن يقاليوب طوتمق ودوكشمك ايچون اوزرينه صيچرامق

مساوعة ساعتلغنه پازار ايتمك

مساومة پازارلشمق

مساوى مسائلر بدلكلر قباحتلر

مساوى ديكر برشنه يه مساوى وبرابر وهمتا اولان وعلم جبر وحساب اصطلاحاتندن اولوب افقه موازى وبر برينه مساوى رسم اولنان ايكى صغير خطدن عبارت اولان علامته دينوركه مذكور علامتك اوليله آخرينه تحرير اولنان كميتك بربرينه مساوى اولمسنه دلالتايدر مثلا ١٠٢=٣ معادله سنده اشبو = اشارته مساوى دينلوب معادله نك صورت قرائتى دخى اوچ ناقص ايكى مساوى بر ديمكله حاصل اولور

مساهات الفت ومعاشرتده يك استقصا ايتميوب مسامحه وملايمتله معامله ايتمك

مساهرة كيجه اويوميوب اويانق طورمق

مساهل مساهله ايديجى اولان

مساهلة اموردة صيقى طورانميوب لازمه و وظيفه سندن دكل كبى معامله ايتمك

مساهم شريك واورتاق اولان

مساهمة مشاركت شركت اورتاقلق

مساءة بدلك وكتولك ايتمك و قباحت ايتمك

مسايح مسيحه لر اكسه طرفنه صارقق اولان صاچلر

مسايرة بربرينه يول ارقه داشى اولمق

مسايفة قلجله غوغا ايتمك

مسائل مسئله لر سؤال وبحث اولنان ماده لر

مسب خلقى دائما سب وشتم ايدن بدزبان

مسبار جراحك ياره يوقلمغه مخصوص ميلى

مسبب سبب ووسيله يه موجب اولان

مسبب الاسباب ومسبب حقيقى بالجمله اسبابه موجب اولان

خالق رزاق

مُسَبِّب سباب ووسائلی موجود اولان

مُسْبِت باره ومرض مقوله سی عارضه دنناشی حرکته کلیاً بی مجال اولان

مُسَبِّتات حرکت حیوانیه یی قطع ویا تقلیل ایدر اولان معالجات

مُسَبِّح سبحان الله دیو تسبیح ایدر اولان

مُسَبِّحَة شهادت پرمغی

مُسَبَّع یدیدن عبارت یاخود یدی یه منقسم اولان وشعرده یدی مصراع یعنی اوچ بچق بیتدن عبارت اولان قطعه یه دینلور وهندسه اصطلاحاتندن اولوب یدی ضلع ایله محدود اولان شکله اطلاق اولنور

مَسْبَعَة کندوسنده یرتجی حیوان چوق اولان محل

مُسَبَّعَة یدیکره اوقونمسی لازم اولان دعا

مُسْبِغ اتمام واکمال ایدیجی اولان

مَسْبُوت مت متوفی مقطوع الحیاة اولان

مَسْبُوق ایشلیه جك اولدیغنی دیكر برنسنی ایشلمش بترمش اولان ودیكرلر ایلرو چوب كندوسی كیرویه قالمش اولان وجماعتا وزره قلنان نمازك ابتدا سننه یتشه مامش اولان ومقدمًا امثالی واقع اولمش اولان

مَسْبُوك سبك وافراغ اولنمش قالبه دوكلمش اولان

مَسْبُوه یك قوجایوب عقلی قالمامش فرتوت اولان

مُسَبَّه بمعناه ایضاً

مَسْت ف باده مثللو برنوع مسكرات ایچمكله یاخود فرط مسرت سببیله عقل ادراكی كیتمش اولان

مُسْتَأجِر برنسنه یی كرا واجرت ایله طوترا اولان

مُسْتَأجَر كرا واجرت ایله طوتلمش اولان

مُسْتَأجَل وقت معینه یه قدر امهال وتأخیرا ولنمش اولان

مُسْتَأخِر كندوسی كیرو قالیجی ویا سائر نسنه یی كیرویه قویجی اولان

مُسْتَأدِب علم وادب تحصیلنه شاکرد اولان

مُسْتَأدِی برینك ظلمندن دیکر برینه استعانه ایدوب یاردم وحمایه طلب ایدیجی اولان وبرینی صقشدیروب تقاضا ایدرك مالنی آلیجی اولان

مُسْتَأذِن استیذان ایدیجی اذن طلب ایدیجی اولان

مُسْتَأذَب بورجلو مدیون اولان

مُسْتَأسِر اسیر ومبتلا وکرفتار اولان

مُسْتَأصَل کوکندن قوپارلمش اولان

مُسْتَأصِل نسنه یی کوکندن قوپاریجی اولان

مُسْتَأكِل فقرانك مالنی غصب ایدر اولان

مُسْتَأمِر دانشوب مشاوره ایدیجی اولان

مُسْتَأمِن امان طلب ایدیجی اولان

مُسْتَأمَن امین قیلنمش وکندوسنه امان ویرلمش اولان ودوست دولت تبعه سندن بولنوب بر دولتك الکاسنده مسافر اولان

مُسْتَأنِس وحشیلغی کیدوب الشمش اولان

مُسْتَأنِف یکیدن باشلیجی اولان

مُسْتَانَه مستا ولانه لایق ویراشق اولان

مُسْتَأنِی عجله وخفتا ایتمیوب ایشنی ثبات وتمکین ایله طوتر اولان

مُسْتَأهِل لایق ومستحق وسزاوار اولان

مُسْتَبَان واضح وعیان وآشکار قیلنمش اولان

مُسْتَبْحِر دریا کبی توسع ایدوب کلامی توکنمز اولان

مُسْتَبِد اهل استبداد اولان مستقل وباشلو باشنه اولان

مُسْتَبْدِع نسنه یی یکی وبدیع عد ایدر اولان

مُسْتَبْدِل بدل وعوضی آلیجی اولان

مُسْتَبْرِز نسنه یی ظاهره چیقاریجی اولان

مُسْتَبْرِئ استبرا ایدیجی اولان

مُسْتَبْشِر مژده جی مژده ویریجی اولان وسوینوب بشارتلنه رك فرحناك اولان

مُسْتَبْصِر واضح وعیان ومستبان ایدر اولان

مُسْتَبْعَد ابرا قلنمش اولان

مُسْتَبْغِی	حصول مطلوبی ایچون استعانه ایدیجی اولان
مُسْتَبِق	استباق ایدیجی یاریشه چیقیجی اولان
مُسْتَبْقِی	ابقا ایدیجی، باقی قیلیجی اولان
مُسْتَبْهِج	برمفرح سببیله سوینوب یوزی کوزی کولر اولان
مُسْتَبِی	اسیر ایدیجی سبی ایدیجی اولان
مُسْتَبِین	واضح وعیان وآشکار اولان وواضح وعیان و آشکار ایلیجی اولان
مُسْتَتْبِع	کندوسنه بشقه‌سی اویوب اتباع ایتمش اولان واتباع جلب ودعوت ایدیجی اولان وموجب اولان باعث وبادی اولان
مُسْتَتِر	گیزلنمش صقلنمش اولان
مُسْتَتِم	اتمام ایدیجی واستتمام ایدیجی تکمیل ایدیجی اولان
مُسْتَتِب	عجله ایتمیوب تانی وتمکین ایدر اولان
مُسْتَثْقَل	استثقال اولنان وثقیل وصقندیلو عد اولنور اولان وثقلته

	کرفتار اولمش اولان
مُسْتَثْنَی	مستثنی قاعده‌دن خارج اولان استثنا اولنمش اولان
مُسْتَثْنَا	بمعناه ایضاً
مُسْتَثْوِب	مکافات طلب ایدر اولان
مُسْتَجَاب	قبول ایله اجابت اولنمش اولان
مُسْتَجِدّ	یکیلیجی یکیدن یاپیجی اولان
مُسْتَجْلِب	جلب ایدیجی کندو طرفنه چکر اولان وموجب باعث وبادی اولان
مُسْتَجْمِع	هپ برارده موجود وطوب اولان وجمع ایدیجی جامع وحاوی اولان شامل اولان طوپلایجی اولان
مُسْتَجْهِل	بری جاهل عد ایدیجی اولان
مُسْتَجِد	کوزل شیئه طالب و ساعی اولان
مُسْتَجِیر	امان وحفظ وحمایه طلب ایدر اولان
مُسْتَحَاضَه	عورت قسمندن حیض حقیقی اولمیه‌رق حال آخرجه‌دن قان ترشح ایدر اولان

مُسْتَحِبّ محبت ایدیجی اولان سور اولان

مُسْتَحَبّ مقبول ودلپسند اولان مختار اولان

مُسْتَجِرّ کندوسنه اوطه وحجره ایدنمش اولان وجرأت واقدام برله صالدیریجی اولان

مُسْتَحْدِث یکی نسنه بولیجی اولان

مُسْتَحْدَث یکی بولنمش یکی وجود بولمش اولان

مُسْتَحْسِر یوریلوب بیتاب وطاقت اولان

مُسْتَحْسَن بکنلوب تحسینه شایان اولان

مُسْتَحْضِر حضرت سعی ایدر اولان

مُسْتَحْضَر برینك حضوره کلمسنی طلب ایدر اولان

مُسْتَحْفَظ محافظه وحمایه اولنور اولان

مُسْتَحْفِظ حفظ ایدیجی حمایه ووقایه ایدیجی اولان واز برلیجی اولان

مُسْتَحْفِظِین برمحلك حفظنه مأمور اولان عسکر کروهی

مُسْتَحِقّ استحقاق صاحبی حقی درکار اولان وتحصیلنه یاخود ابتلاسنه ادمك استحقاقی درکار اولدیغی شی ومعامله

مُسْتَحْقَر خور وحقیر اعتبار اولنمیان

مُسْتَحْکَم تقویت اولان واطرافنه قلعه واستحکامات چکلمش اولان

مُسْتَحَلّ حلال عد اولنمش اولان

مُسْتَحِلّ حلال عد ایدیجی اولان و حلاللشمغه طالب اولان

مُسْتَحِیل محال اولان ممکن اولمیان

مُسْتَخْبِر سؤال صورتبه خبر طلب ایدیجی اولان

مُسْتَخْدَم خدمته قوللانیلور اولان

مُسْتَخْرَج استخراج اولنمش چیقارلمش اولان

مُسْتَخِفّ حقیر وخفیف اعتبار ایدیجی اولان

مُسْتَخْفِی کیزلنوب صقلانیجی اولان

مُسْتَخْلِص اختیار وانتخاب ایدوب برنسنه یی کندو نفسنه مخصوص ایدر اولان

مُسْتَخْلَص انتخاب واختیار برله مخصوص اولمش اولان

مُسْتَدام دائم باقی مؤبد اولان

مُسْتَدْعا مستدعی طلب واستدعا اولنمش اولان

مُسْتَدْعَى بمعناه ایضاً

مُسْتَدْعِی طلب واستدعا ایدر اولان

مُسْتَدِن یخلوب وفالمش اولان وبرنسنه نك ایچنوب اوفالمش اولان طریقی

مُسْتَدَلْ استدلال اولنوب اکلاشیلور اولان

مُسْتَدِیر دائره رسمنه مشابه اولان

مُسْتَدِیم دائم وباقی اولان

مُسْتَدِین اودنج اقچه طلب ایدیجی اولان

مُسْتَذِلْ خور وذلیل اعتبار ایدیجی اولان

مُسْتَذِم ذم اولنه جق شیٔ ایشلر اولان

مُسْتَذَم ذم وقدحه مستحق اولان

مُسْتَرَه اهل پرده اولان خاتون

مُسْتَرْجا مسترجی مأمول ومستدعی اولان

مُسْتَرْجِی بمعناه ایضاً

مُسْتَرْخِی صالغی وسولپوك اولان

مُسْتَرَدْ کیرو ویرلمش رد وارجاع اولنمش اولان

مُسْتَرْذِلْ رذیل ورسوای عدا ایدر اولان

مُسْتَرْسِل بری ایله کالیله الفت ایدوب بیمحال وتکلیفسز اولان

مُسْتَرْشِد طوغری یوله ارشاد طلب ایدر اولان

مُسْتَرْشِی برندن رشوت طلب ایدیجی اولان

مُسْتَرْضِع چوجغی ایچون سود اناسی طلب ایدن

مُسْتَرْعِی برندن برنسنه نی حفظ وحمایه ایتمسنی طلب ورجا ایدر اولان

مُسْتَرْفِد یاردم طلب ایدیجی اولان

مُسْتَرْفِضْ کنش : آچیق : واسع اولان

مُسْتَرْفِع نسنه نك رفعنی طلب ایدر اولان

مُسْتَرِف بنیاد وترکیبی ضعیف وناقص اولان آدم

مُسْتَرَقْ سرقت اولنمش چالنمش اولان

مُسْتَرَقَه سنهٔ جلالیه آخرینه علاوه اولنان بش کونه ایام مسترقه تسمیه اولنور

مُسْتَرْقِع يامه وتعميره محتاج اولان
مُسْتَرْوِح راحت واسوده کی وزره بولنان
مُسْتَرْهِن رهن طلب ایدرا ولان
مُسْتَرِيح راحت واسوده کی اوزره اولان
مُسْتَزاد آرتلمش وچوغادلمش اولان
مُسْتَسْخِر استهزا ایدیجی وقلنیجی اولان
مُسْتَسْعَد اوغورلو ومیمنتلو عد اولنان
مُسْتَسْقِی استسقا علتنه کرفتار اولان ویغمور یاغمسی ایچون دعا ونیازا یدر اولان
مُسْتَسْلِم امتثال وانقیاد واطاعت ایدرا ولان
مُسْتَسِن پیر وفوجه واختیار اولان
مُسْتَشار کند وسیله مشورت و استشاره اولنورا ولان
مُسْتَشْفِی علتنه شفا طلب ایدر اولان
مُسْتَصْرِف برنسنه نك صرف ومنع اولنمسنی طلب ایدیجی اولان

مُسْتَصْعِب کوچ دشوار صعوبتلو اولان
مُسْتَصْفِی نسنه نك خالص و کزیده سنی اخذ واختیار ایدرا ولان وخالص عد ایدرا ولان
مُسْتَصْلِح نسنه نك ایو وصالح اولمسنی طلب ایدرا ولان وایو وصالح عد ایدر اولان
مُسْتَصْوِب ایو وصواب عد ایدر اولان
مُسْتَصْوَب ایو وصواب عد اولنمش اولان
مُسْتَضِی ضیا الیجی وضیا طلب ایدیجی اولان
مُسْتَطاب خوش وکوزل بولنمش اولان
مُسْتَطار پراکنده قیلنمش و طاغدلمش اولان
مُسْتَطْرِد دشمنه صکره دن حمله ایتمك نیتیله انهزام وفرار صورتنی کوستر اولان
مُسْتَطْرِف نسنه یی طرفه ونکره عد ایدرا ولان
مُسْتَعْقِب وبرنسنه یی یکیدك ایدنمش اولان

مُسْتَطْرَفْ يقينده كچمش اولان زمان

مُسْتَطِيلْ اوزون اولان وهندسه علمی اصطلاحاتندن اولوب درت ضلع ایله محدود اوله رق زوایاسی قائمه ولكن ضلعلرندن ایكیسی اوزون ایكیسی قصه اولان شكله اطلاق اولنور

مُسْتَظِلْ كولكه یه وسایه یه صغنمش اولان

مُسْتَظْهِرْ یاردم طلب ایدیجی اولان

مُسْتَعَارْ عاریت : واودنج ایله النمش اولان و استعاره طریقیله استعمال اولنمش اولان

مُسْتَعَانْ كندوسندن یاردم طلب اولنور اولان كه مستعان حقیقی حضرت خالق الرزاق قدر

مُسْتَعْبِرْ بریسنه رؤیاسنی تعبیر ایتدیریجی اولان

مُسْتَعْجِلْ عجله ایله یاپلسی لازم كلان

مُسْتَعْجَلاً عجله ایله یاپلسی لازم اوله رق

مُسْتَعْجَمْ سوز بوله میوب خموش اولان

مُسْتَعِدْ استعداد و ذهن و فراست صاحبی اولان وحاضرلنوب مهیّا اولان

مُسْتَعْدِی ظلم دفعی ایچون یاردم طلب ایدر اولان

مُسْتَعْذِبْ وازكچوب فراغت ایدیجی اولان وطتلو صو طلب ایدیجی اولان

مُسْتَعْرِبْ حقیقتده وفی الاصل عرب اولمیوب صكره دن عربلره داخل ومختلط اولمش اولان

مُسْتَعْرِفْ سؤال ایدیجی اولان

مُسْتَعْصِی عاصی زوربا اطاعتسز اولان

مُسْتَعْطِی عطیه وپیشكش طلب ایدیجی اولان

مُسْتَعْقِبْ برینك عیب وخطاسنی اراشدیرر اولان

مُسْتَعْلِم استعلام ایدیجی رسمی خبر طلب ایدن

مُسْتَعْلی یوکسلمش اولان

مُسْتَعْمِر معمور وآبادان ایدر اولان

مُسْتَعْمَل استعمال اولنمش قوللانلمش اولان

مُسْتَعْهِد برندن عهدنامه ووثیقه اخذ ایدر اولان وکندوسی ایچون کفیل کوسترر اولان

مُسْتَعیر عاریت واودنج شئ اخذ ایدر اولان

مُسْتَعین یاردم واعانت طلب ایدیجی اولان

مُسْتَغاث کندوسندن یاردم طلب اولنور اولان

مُسْتَغْرِب نسنه کندوسنه غریب کورینوب تعجب ایدر اولان

مُسْتَغْرَب غریب اولنوب تعجب ایدر اولان

مُسْتَغْرِق برنسنه یه بتون بتون طالمش ویا طالدیرمش اولان

مُسْتَغِش برینی خائن وخیانتامیز عد ایدر اولان

مُسْتَغْشی اورتنوب بورینور اولان

مُسْتَغْفِر استغفار ایدیجی ومغفرت طلب ایدر اولان

مُسْتَغَلّات غله یعنی ایراد ویرر اولان شیلر

مُسْتَغْلَق مخیر اولمیوب وجه قطعی اوزره بازار اولنه رق فروخت اولنمش اولان

مُسْتَغْنی اصلا محتاج اولمیان

مُسْتَغیث یاردم وامداد طلب ایدیجی اولان

مُسْتَفاد کار وفائده اولان قزانلمش اولان واکلاشیلوب استخراج اولنان واوکرنلمش اولان معنا مفهوم فهوا

مُسْتَفاض طاغیلوب یایلمش اولان

مُسْتَفْتی فتوا طلب ایدیجی اولان

مُسْتَفْرِغ استفراغ ایدیور وقصد ایدر اولان

مُسْتَفْرِمَة تضییق ایچون فرجه شاب وامثالی صیقیجی نسنه سورر اولان خاتون

مُسْتَفْسِر سؤال واستفسار ایدر اولان

مُسْتَفْضِل نسنه دن باقی قالور اولان

مُسْتَفْهِم اکلامق ایچون سؤال ایدر اولان

مُسْتَفید کار وفائده یه نائل اولان

وعلم ومعنا تحصيل ايدوب اوكرنور اولان

مُسْتَفِيضْ فاش وشائع ومشهود اولمش اولان وفيض وكرمه نائل اولمش اولان

مُسْتَقْبِلْ قرشولیجی اولان

مُسْتَقْبَلْ علم صرف اصطلاحاتندن اولوب فعلك كلجك زمانه افاده سنه مخصوص اولان شكله اطلاق اولنور

مُسْتَقْبَلِيَاتْ كله جك زمانه مخصوص اولان خصوصات

مُسْتَقْدِمْ اوكه كچر تقدم ايدر اولان ودلبر وكبير الاقدام اولان

مُسْتَقْذِرْ مردار اولان

مُسْتَقَرْ قرار واقامت محل وبر محلده ثابت وساكن اولان استقرار اوزره دائم اولان

مُسْتَقْرِضْ اودنج طلب ايديجی اولان

مُسْتَقِصْ برينك قصاص اولنمسنی طلب ايدر اولان

مُسْتَقْصِی نسنه نك اوته سنی اراشديرر اولان

مُسْتَقِلْ باشلو باشنه اولان

مُسْتَقِلاً باشلو باشنه اولمق اوزره

مُسْتَقِيدْ برينك قصاص اولنمسنی طلب ايدر اولان

مُسْتَقِيلْ بازار لغنك بوزلمسنی طلب ايدر اولان

مُسْتَقِيمْ طوغری راست اولان استقامت صاحبی اولان

مُسْتَكَارْ مست وسرخوش ايدر اولان

مُسْتَكَارَه بمعناه ايضا

مُسْتَكْبِرْ كبر ونخوت صاحبی متكبر اولان

مُسْتَكْرِمْ كريم وشريف نسنه طلب اولان

مُسْتَكْرَه استكراه اولنمش كريه عد اولنمش اولان

مُسْتَكْرِه استكراه ايديجی كريه عد ايدر اولان

مُسْتَكْرِی مستأجر كراجی اولان

مُسْتَكْشِفْ نسنه نك كشف واظهارينی طلب ايدر اولان

مُسْتَكِفْ عطيه ديلنمك ايچون النی اوزادر اولان ونسنه يه بقار ايكن كوزينی محافظه ايچون النی قاشی اوزرينه وضع ايدر اولان

مُسْتَكْفِی كفايت ايده جك قدر طلب ايدر اولان

مُسْتَكْمِلْ تام وكامل ايدر اولان

مُسْتَكِنْ كيزلنوب صقلانمش اولان

مُسْتَكِينْ	خشوع وتواضع ایدر اولان
مُسْتَلِذّ	خوشمزه ولذیذ اولان
مُسْتَلْزِمْ	موجب وسبب وباعث اولان
مُسْتَلِيمْ	لوم وذم اولنه جق ایش ایشلرا اولان
مُسْتَمْتِعْ	متعه وجهله جع ایدر اولان وبرنسنه دن کندوسنه فائده حاصل اولورا اولان
مُسْتَمَدّ	کندوسنه یاردم وامداد ویرلمشرا اولان
مُسْتَمِرّ	متین ومحکم اولان ودائم ومتصل اولان
مُسْتَمْسِكْ	صالیورمك اوزره طوتر اولان
مُسْتَمْشِی	مسهل علاج قوللانمش اولان
مُسْتَمْطِرْ	یغمور یاغمسنی دعا ایدر اولان
مُسْتَمِدّ	یاردم وامداد طلب ایدر اولان
مُسْتَمِعْ	استماع ایدیجی دکلایجی اولان
مُسْتَمِعًا	دکلیه رك : مستمع اوله رق
مُسْتَمِلّ	اوصانمش اولان

مُسْتَمْلِی	برندن مکتوب یازمغی طلب ایدرا اولان
مُسْتَمَنْد	متالم وفقیر غمناك محزون شاکی اولان
مُسْتَمَنْدانه	فقیر ومحزونه لایق ویراشق اولان
مُسْتَنْبِئْ	سؤال واستفسا را ایدر اولان
مُسْتَنْجِزْ	وعدیه وفا طلب ایدر اولان
مُسْتَنِدْ	برنسنه یه طیانمش اولان
مُسْتَنْشِقْ	برونه نسنه چکرا اولان
مُسْتَنْصِحْ	نصیحت طلب ایدیجی اولان
مُسْتَنْصِفْ	برندن حقنی تماما اخذ ایدرا اولان
مُسْتَنْضِحْ	بعد الوضوء عورت یرینه برمقدار صو سرپیجی اولان
مُسْتَنْطِقْ	سؤال واستنطاق ایدیجی اولان
مُسْتَنْطَقْ	سؤال واستنطاق اولنمش اولان
مُسْتَنْفِرْ	قورقوب فرار ایدیجی اولان
مُسْتَنْفِضْ	بعد البول کرکی کبی استبرا ایدرا اولان وبك دقتله اراشدیررا اولان

مُسْتَنْفِقْ مالخرج ایدوب توکه در اولان

مُسْتَنْفِهْ اکلایوب فهم وادراك ایدر اولان

مُسْتَنْكِحْ کندوسنه خاتونی عقد و نکاح ایدر اولان

مُسْتَنْكِرْ انکار ایدر اولان

مُسْتَنْكَرْ انکار اولنور اولان

مُسْتَنْكِهْ اغزقوقلر اولان

مُسْتَنْهِجْ برینك مسلکنه سلوك ایدر اولان

مُسْتَنْهِرْ آقه آقه یری اویوب یتاق وخندق حفر ایدر اولان

مُسْتَنْهِضْ طورانوب قالقمسنی برینه امر ایدر اولان

مُسْتَنِيرْ روشن وضیادار اولان وضیا طلب ایدر اولان

مُسْتَنِيمْ برینه آلشوب انکله قرار وآرامش بولور اولان وحیلهٔ مبنی اویور شکلنی کوستر اولان

مُسْتَوْبِدْ برمکانی بیلیوب عجمی اولان

مُسْتَوْبِلْ برمحلك هواسی کندوسنه اویمز اولان

مُسْتَوْثِقْ برندن سند ووثیقه اخذ ایدر اولان

مُسْتَوْجِبْ مستحق لایق سزاوار اولان موجب سبب وسیله اولان

مُسْتَوْدِعْ بری برینه امانت تسلیم ایدیجی اولان

مُسْتَوْدَعْ امانتك امنیت ایچون وضع اولندیغی بروجنده واقع حضرت آدم عم ایله حضرت حوانك قرارکاهلری اولان محل ورحم دول یتاغی ومزار قبر

مَسْتُورْ اورتیلو وکیزلو صاقلو اولان

مَسْتُورَهْ اهل پرده واهل عفت اولان خاتون

مُسْتَوْزِعْ درکاه حقدن الهام طلب ایدر اولان

مُسْتَوْسِعْ بولالمش اولان ووسعت کسب ایتمش اولان

مُسْتَوْصِلَهْ صاچنه صاچ اکلر اولان عورت

مُسْتَوْضِحْ مبهم نسنه‌نك عیان ایلمسنی برندن طلب ایدوب سؤال ایدر اولان

مُسْتَوْضِعْ بهانك تنفیضنی طلب ایدر اولان

مُسْتَوْضِي ظالم ظلم ایدر اولان

مُسْتَوْطِنْ برمحله وطن طوتمش اولان

مُسْتَوْعِب نسنه‌یی بتون بتون احاطه ایدوب قاپلار اولان

مُسْتَوْفِر مدیون حقنی تماماً اخذ ایدرا اولان

مُسْتَوْفِز قالقمغه وصچرامغه حاضر ومهیا اولمق وجمله اوطورمش اولان

مُسْتَوْفِق خدای متعالدن توفیق نیازایدرا اولان

مُسْتَوْفِي کافی وطولغون اولان

مُسْتَوْقِد یانوب علولنمش اولان ویاقوب علولندیریجی اولان

مُسْتَوْقِع برنسنه‌نك وقوعنه منتظر اولان

مُسْتَوْلِي نسنه‌نك نهایتنه بالغ اولان وغالب وزردست اولان ودشمن کبی برالکایه کیروب تسلط وصارقندیجلق ایدرا اولان

مُسْتَوْهِب عطیه طلب ایدرا اولان

مُسْتَوِي مذکرایله مؤنثی شامل اولان

مُسْتَوِي دوز وطوغری اولان هموار اولان

مُسْتَهَام آشفته حیران اولان

مُسْتَهَان خور وحقیر عداولنان

مُسْتَهْتَر دائما باطل وبیهوده نسنه ایله مشغول اولوب بشقه هیچ برشیئه باقمز اولان

مُسْتَهْتِك عار وحیاسی اولمیان ادبسز

مُسْتَهْجَن نسنه‌یی قبیح عدایدرا اولان

مُسْتَهْجِن قبیح عدا اولنمش اولان

مُسْتَهْزِئ برینی هزل ایدوب مسخره‌لغه آلوراولان

مُسْتَهْکِر خودبین ومتکبر اولان

مُسْتَهِل هلال شکلنده کورینور اولان ویکی طوغوب اغلامغه وچاغرمغه باشلیان

مُسْتَهْلَك صرف اولنوب توکنلمش اولان

مُسْتَهْلِك هلاك ایدرا اولان وصرف ایدوب توکنور اولان

مُسْتَهْنِي یاردم یاخود عطیه طلب ایدرا اولان

مَسْتِي مستلك ؛ سرخوشلق

مُسْتَیْسِر قولای‌لنمش اولان حاضر ومهیا اولان

مُسْتَیْقِظ اویقودن اویانمش اولان

مُسْتَیْقِن تحقیق وجهله بی شبهه بیلورا اولان

مُسْتَيْمِن تيمن وتبرك ايتمش اولان وبرينك يمين ايلمسنى طلب ايدر اولان

مَسْجِد سجده وعبادته مخصوص اولان محل

مُسَجَّع كلامدن اولوبده برينك اخرى قافيه لوا ولان

مُسَجَّل محكمه سجلنه قيد اولنمش اولان

مَسْجُود كند وسنه سجده اولنور اولان

مَسْجُور دكز قسمندن اولوب طاشقين اولان واتش قسمندن اولوب علولنمش اولان وانجو قسمندن اولوب آويزه كبى ديزلمش و صارلمش اولان

مَسْجُون زندانه محبوس اولان

مَسِيح برلسنه يى ال ايله صيغامق وابدست الوركن باشنه وقولاق ارقاسنه وبوينونه و مست وجدك اوزرينه صو بولاشدرمغله تطهير ايتمك

مُسَحَّر سحر ايله الدانمش اولان

مَسْحُور بمعناه ايضا

مَسْحُوق سحق اولنمش ايكى طاش كبى الت واسطه سيله ازلمش اولان

مَسْخ برشيئك صورتنى اشقه وچركين صورته تحويل ايتمك

مُسَخِّر فتح وضبط وتسخير ايدر اولان

مُسَخَّر فتح وضبط وتسخير اولنمش اولان

مَسْخَرَة ذوقلنوب استهزا ايتمك واستهزا اولنمغه شايان كمسنه

مَسْخُوط مقبول وپسنديده اولميان

مُسَدَّد طوغرى ايدلمش وطوغريه سوق وارشاد اولنمش اولان

مُسَدَّس التيدن عبارت ويا التى يه منقسم اولان وهندسه اصطلاحنده اولوب التى ضلع ايله محدود اولان شكله تسميه اولنور وشعرده التى مصراع يعنى اوچ بيتدن عبارت اولان قطعه يه دينور

مَسْدُود قپالو اولان قپانمش اولان

مُسْرَبَة چاير مرعى اوتلاق يرى

مَسَرَّتْ سرور، سوینج، فرح، شادمانی

مُسَرَّحْ آتاوزرنده اولوب ایری اوزرنده اولان

مُسْرَجَه اوزرینه چراغ وضع اولنه جق چراغلق وچراغلیه دینیلان نسنه

مَسْرَحْ چایر، مرعی، اوتلایه جق یر

مِسْرَدْ بیز دینیلان سوری سراج آلتی

مُسْرِعْ سرعت ایله چابك کیدر اولان

مُسْرِفْ نسنه‌یی بیهوده یره صرف ایدر اولان

مَسْرُودْ ذکر وسرد ایراد اولنمش اولان

مَسْرُودْ دعا افسون بیو

مَسْرُورْ محظوظ وممنون ودلشاد اولان

مَسْرُوقْ سرقت اولنمش چالنمش اولان

مَسْرَى کیجه وقتی یوله کیتمك

مُسَطَّحْ مجسم اولمیوب یالکز سطحدن عبارت ویا سطحه منسوب ومتعلق اولان

مِسْطَرْ سطر رسم ایتمکه مخصوص آلت

مُسَطَّرْ یازلمش تحریر وتسطیر اولنمش اولان

مَسْطُورْ یازلمش مکتوب ومرسوم اولان وبالاده اسمی ویا رسمی ذکر اولنمش اولان

مَسْعَاةْ سعی وغیرت چالشوب چابالمق وزرش

مُسْعَدْ سعادتلو قیلنمش اولان

مَسْعَدَةْ سعادته سبب اوله جق خصلت

مِسْعَرْ آتش کوسکیسی

مُسْعُطْ انفیه قوطیسی

مَسْعُودْ مبارك ومیمون اولان

مَسْفَرْ برنسته نك اظهار اولنوب منظور اولان طرفی

مَسْفُوحْ دوکلوب اقیدلمش اولان

مَسْفُورْ بالاده ذکر وتحریر اولنمش اولان

مَسْفُوكْ دوکلوب اقیدلمش اولان

مَسْقَطْ نسنه نك یره دوشدیکی محل وآدمك تولد ایتدیکی محل

مَسْقَطُ الرَّأْسْ آدمك تولد ایتدیکی محل

مُسَقَّفْ سقفلو، طوانلو، داملو اولان

مُسَقَّفَاتْ خانه وخان ودکان مثللو دام ایله اورتیلو

اولان هيئتلر

مَسْقُوم: علت وسقامته كرفتار اولان

مَسْك: صاليويرمك وجهيله طوتمق

مِسْك: مشهور برنوع كوزل قوقولو نسنه

مُسْكِت: اسكات ايديجي صوصديريجي آغز قپاديجي خموش ايديجي اولان

مُسْكِر: سكران ومست وسرخوش ايدر اولان

مُسْكِرات: سرخوش ايدن مشروباتك جمله سي

مَسْكَن: خانه ؛ اسكان وآرام اولنه جق محل

مُسَكِّن: تسكين ايديجي سكون ويرر اولان

مَسْكَنَة: ذلت وفقر وضعفدن عبارت اولان حال و مسكينلك حالي

مَسْكُوب: دوكلمش وآقيدلمش منصب اولمش

مَسْكُور: مست سرخوش اولان

مَسْكُوك: سكه لو اولان سكه ايله ترسيم وتزيين اولنمش اولان

مَسْكُوكات: سكه لو اولان اقچه لر

مَسْكُون: سكون وارام وآسايشه ارجاع اولنمش اولان و كندوسنده ادم اسكان و استيطان ايتمش اولان

مِسْكِي: مسك ايله معطر ويا مسك كبي سياه اولان

مِسْكِين: اصلا برنسنه يه مالك اولميان فقير

مِسْكِين: مشكين مسك ايله معطر اولان

مِسْكِينَه: مسكين اولان عورت

مِسْلاق: ضرب لسانه مالك وبلاغتلو كمسنه

مُسَلَّح: سلاحلو سلاحلنمش اولان

مَسْلَحَة: دربند سرحد قلعه سي

مَسْلَخ: حيوانات بوغازلنوب دريلري يوزلمكه مخصوص اولان محل سلخ خانه

مُسَلْسَل: اجزاسي زنجير حلقه لري كبي بربرينه متصل اولان

مُسَلِّط: بريني ديكر اوزرينه غالب ومستولى ايليجي اولان

مُسَلَّط: برينه غالب ومستولى قيلنمش اولان

مَسْلَك: يول ؛ طريق

مُسْلِم: اهل اسلام اولان

مُسَلَّم: برشهرك حفظنه وسلامتنه

وضبط وربط امورينه مأمور كسنه وسلام ويروب دعا ايدر اولان وبرخصوصى تسليم ايدر اولان

مُسَلَّمْ تسليم اولنمش اولان قبضه تصرفه ادخال اولنمش اولان وصحتى مشهود اولمغله ابطالنه سعى ايتمكدن فراغت اولنمش اولان

مُسَلَّمَاتْ صحتى تسليم اولنمش خصوصلر

مُسْلِمَانْ مسلملر اسلام اهللرى

مُسْلِمَه اهل اسلام قاريسى

مُسْلِمِينْ مسلملر اسلام اهللرى

مَسْلُوبْ سلب اولنمش قاپيلوب چالنمش اولان

مَسْلُوتْ تراش اولنمش اولان واوزرنده اوله جق اتى سيرلمش اولان

مَسْلُوحْ دريسى يوزلمش اولان وآيه اطلاق اولنوب سلخه يعنى صوكك كوننه وارمش اولان

مَسْلُوسْ ديوانه مجنون اولان

مَسْلُوكْ ايشلك اولان سلوك اولنمش اولان

مَسْلُولْ قينندن سيريلوب چيقارلمش

اولان وسلاسل يعنى ورم علتنه مبتلا اولان

مُسَمًّا مسمّى تسميه اولنمش آد ويرلمش اولان

مِسْمَارْ ميخ چيوى اكسر

مُسْمَارَةْ بيجه اويوميوب صحبت ايتمك

مَسْمَتْ يول ايتمكده ياخود تفكر ايتمكده توجه برله مقصد قلنان نسنه

مَسَمَّةْ مسامات بدندن برعدد دليك

مَسَمَّةْ قرابت

اَهْلُ الْمَسَمَّةْ كشينك خاصه واقارب ومتعلقاتى

مُسَمَّطْ حكم قسمندن اولوب تام وناقص اولوب وضع انكشت اعتراض ايلمكه كمسيه ده قدرت ولياقت واقع اولميان وشول شعره دينور كه بند بند منقسم اوله رق هر بندى بر قاچ بيتدن مركب اولوب مجموعى دخى ابيات مذكوره نك قافيه سنه مخالف قافيه ايله ترتيب اولنمش مصراعلر واسطه سيله مربوط اوله وبونك مثلثى ومربعى

ومخمسی دخی اولور

مِسْمَعْ قولاق گوش اذن

مُسْمِعَة بمعناه ایضا

مُسْمِنْ یاغلو سمیز اولان

مَسْمُوزْ مسمار ایله ضبط اولنمش اولان میخلو چویلو اولان

مَسْمُوعْ ایشیدلمش : استماع اولنمش اولان

مَسْمُومْ زهر قاتلمش وزهر سورلمش اولان وزهر ایله هلاك ویا علیل اولمش اولان

مُسْتَمَة عقل وشعوری زائل اولمش اولان

مُسَمّی تسمیه اولنمش آدقونلمش اولان

مُسِنّ یاشلو . سالخورده اختیار اولان

مَسْنَدْ استناد اولنان شی اوزرینه طیانیلان نسنه ورتبه درجه جای حیثیت مأموریت

مُسْنَدْ برینه اسناد اولنمش اولان وعلم بیان اصطلاحاتندن اولوب دیگر بر کلمه یه اسناد بر له ایراد اولنان کلام ویا کلمه

مُسْنَدٌ اِلَیْهِ سمت اسناد اولان کلمه

مَسْنَدْآرا مسندینه زیب وزینت ویریجی اولان

مَسْنَدْنِشِینْ بر مسندده اوطورمش اولان

مُسَنَّمْ اوجی وخانه طامی شکلنده یاپلمش اولان رسم

مُسَنَّمْ علم وهندسه اصطلاحاتندن اولوب مجسم بر نسنه بر سطح مستوی واسطه سیله عموداً قطع وتقسیم اولنمسی تقدیرنده حادث اوله جق هیئتك شکل ورسمنه اطلاق اولنور

مَسْنُونْ اوته دنبرو مرعی اولمش اولان

مِسْوَاكْ دیش تمیزلمکه مخصوص بر نوع اغاج

مُسَوَّدَه بر یازینك ابتدا قلمه آلنمش صورتی که یازیسی دقتسز یازیلوب بعضاً تصحیح دخی اولنه بیلدیکندن تبییضه محتاج اولور

مُسَوَّدَة بمعناه ایضا

مُسَوَّرْ اطرافنه سور ودیوار بنا اولنمش اولان

مُسَوَّغْ جائز وجاری قیلنمش اولان

مَسْؤُلْ مسؤل اولان سؤال اولنورا اولان

مسؤلة سؤال وطلب واستدعا اولنان نسنه

مسوّم برنشان ايله نشانلو اولان وتعيين ومأمور قيلنمش اولان

مسهل اسهال ويريجى معده و بغرصقلرى تطهير ايدرك ورادن چوق عمل ويريجى اولان دوايه اطلاق اولنور

مسهوق قانمق بيلمز صوسزلغه مبتلا اولان

مسى اخشام اخشام وقتى

مسيّب ايشنه واموريته باقمز اولان

مسيح حضرت عيسى عليه السلامك لقب شريفلريدر

مسيحا بمعناه ايضا

ف **مسيحانفس** حضرت مسيح كبى بك نفس ايله شفا بخش اولان

ف **مسيحاوار** حضرت مسيح صفتنده اولان

مسيحة اكسطر فندم اولان صارقوق صاچ

مسيحى امت حضرت عيسى عليه السلامدن اولان وحضرت عيسىيه منسوب ومتعلق اولان

مسير كزمك وكزلهجك سير اولنه جق محل سيريرى

مسيره بمعناه ايضا

مسيرگاه سيريرى

مسيس مس ايتمك ديكوب طوقنمق

مسيّع اهمال ايله نسنه غائب ايدر اولان

مسيف قلج طاقنمش اولان

مسيك بخيل خسيس اولان وبدننى امساك ايدوب بكنه جك قدر قوت وغدا

مسّيك پك بخيل وخسيس اولان

مسيل صويك آقوب كجديكى يول وبتاق

مسئلة سؤال ومباحثه قبول ايدن وقعه ودعوى

مسّين بافرعيني بخاسلدن عبارت اولان

مسينه بمعناه ايضا

مسئول كند وسنه عرض سؤال اولنور اولان و وقوعاتك سببيله مناسبتى بيننده ضابطنه جواب ويرمسى لازم كلور اولان

مسئول عنه حقنده سؤال عرض اولنمش اولان

مسؤولية: وقوعاتك سببيله مناسبی بحثده ضابطنه جواب ويرمسی لازم كلمه‌لك

مشابه: شبيهلر، مثللر، نظيرلر

مشابه: بكزر مثل نظير اولان

مشابهة: نسنه نسنه‌يه بكزمك ونظير اولمق

مشاة: ماشيلر، اياق ايله يورر اولنلر

مشاتاة: قيش موسمنه پانار ايتمك

مشاتمة: سوكوب: صايمق: و سوكشمك وجنك ايتمك غوغا ايتمك

مشاجة: برى برينك باشنى يارمق

مشاجرة: منازعه ايتمك وجنك ايتمك غوغا ايتمك

مشاحن: اهل بدعت وتارك جماعت ومفارق امت اولان كسنه

مشار: اشارت اولنمش اولان

مشار اليه: كندوسنه اشارت اولنان واسمی بالاده ذكر وافاده اولنمش اولان

مشارٌ بالبنان: برمغله كوسترليور اولان

مشارب: مشربه‌لر كوشكلر شهنشينلر وصوايجه‌جك قابلر ومشربلر وطبيعتلر

مشاربة: برابر ايچمك وبرى برينك عشقنه ايچمك

مشارة: زلا ويا بوستان قطعه‌سی

مشارّة: شر كبرا ولوب عداوت وخصومت ايتمك

مشارجة: ايكى نسنه بر بر بينه بكزمك

مشاور: بدخوى ونزاعجى اولان

مشاورة: منازعه ايتمك وبدخولق ايتمك

مشاذرة: كسكين اولوب همان بنه اوغراسه بكدن قطع ايدن قلج

مشارطة: شرطلشمق بربرله عقد شروط ايتمك

مشارع: مشروعه‌لر طوغرى واچيق يوللر وطوارك صوايجه‌جك يرلرى

مشارف: مشرفلر يوقارى وبوكسك يرلر

مشارفة: شان وشرف بابنده مفاخره ايتمك

مشارق: مشرقلر يلدزلرك وموسم دكشدكجه كنشك ياخود قرك طلوع ايتديكى مختلف يرلر

مُشارِك اورتاق شريك اولان

مُشارَكة اورتاقلشمق اورتاق اولمق

مَشارَه تارلا و باغچه اطرافنه قازیلان خندق

مَشاطِ مشطلر؛ طراقلر شانه لر

مُشاطاة بری نهرك برطرفنده و دیكری نهرك قرشو طرفنده اوله رق ایكی كسنه ویا ایكی فرقه آدم برحذاده یوریمك

مَشاطَة كلینك یوزینی تزیین ایدن یوزیازیجی خاتون

مَشاطَه یوزیازیجیلق حرفتی

مُشاطَرة یاری یاری یه پایلاشمق

مَشاع فاش وشایع اولان و تقسیم وتفریق اولنمیوب مختلط ومشترك قالمش اولان

مُشاع اشاعه اولنوب فاش وشایع اولان

مَشاعِر مشعرلر مناسك حج اداسنه مخصوص اولان محللر وحواس انسانیه

مُشاعَرة شاعرلر بربریله شعر سویلشمك

مَشاعِل مشعللر؛ قندیللر

مُشاعَبة بری برینه شر وشرور ایصال ایتمك

مُشاغَرة مهر آلویب ویرمامك ایچون ایكی آدم بربرینه برر خاتون تزویج ایتمك

مَشاغِل مشغله لر مشغولیته سبب اولان نسنه لر

مَشافِر مشفرلر؛ طوداقلر

مُشافَهة بری بریله طوداق طوداغه سویلشمك

مَشاق مشقتلر زحمتلر محنتلر

مُشاقاة شدتلو ومحنتلو ایشده بری بریله دوریشوب یارشمق

مُشاقّة عداوت ومخالفت و خصومت ایتمك

مُشاقَحة سوكوب صایمق وسوكشمك

مُشاقَذة بری برینه خصومت ایتمك

مُشاكَرة كندو نفسنك متشكر وسپاسخوان اولدیغنی اظهار ایدوب كوسترمك

مُشاكَسة چتینلك وچپارزلق ایتمك

مُشاكِل دیكر نسنه یه اویغون اولان

مُشاكَلة دیكر نسنه یه اویغون اولمق

مُشاكَهة بكزیوب مشابه اولمق

مَشَام: بورونكه قوت شامه موقعيدر وبر قوقونك حاصل اولديغی محل

مَشَامَه: بر نسنه نك قوقوسنی آلمق

مَشَامِع: مشمعه لر شمعدانلر

مُشَاوَر: استشاره اولنور اولان

مُشَاوِر: مشاوره ايديجی اولان

مُشَاوَرَة: بری بريله مشورت ايدشمك

مَشَاهِد: مشهدلر جماعت يرلری وآدمك شهيد اولديغی يرلر

مُشَاهَد: مشاهده اولنمش كورنمش اولان

مُشَاهِد: مشاهده ايديجی اولان

مُشَاهَدَة: روبرو كوز ايله كورمك

مَشَاهِر: مشهور اولان نسنه لر

مُشَاهَرَة: آيلغنه بازار ايتمك

مُشَاهَكَة: نزاع ايدوب سوكشمك

مَشَاهِير: مشهور اولان شيلر وآدملر

مَشَائَة: ديله مك مراد ومطلوب ايتمك

مَشَائِخ: شيخلر

مُشَايِع: لايق وتابع اولان

مُشَايَعَة: بربرينه تابع اولمق

مَشَائِم: مشؤم اولان نسنه لر

مَشَائِن: شينلر معايب قبايح

مُشَبَّك: پنجره قفسی وبالق آغی كبی اوريلو اولان

مُشْتَبِه: ملتبس ومشتبه ومشكل اولان

مُشْت: يومروق طوقات مشته واوج كف يد واوج طلوسی مقداری — ف

مَشْتَاء: قشله قشلنه جق محل وقيش موسمی

مُشْتَاق: كوكلی ميل ايدوب آرزومند اولان ارزو واشتياق ايدر اولان

مُشْتَاقَانه: كوكلجه آرزومندانه لايق وياراشق وسزاوار اولان — ف

مُشْتَبِك: پنجره قفسی كبی اوريلو اولان وقاريشق پيچيده وشوريده اولان

مُشْتَبَه: قاريشق ومشكل اولان

مُشْتَد: قوت واشتداد واستحكام بولمش اولان

مُشْتَرَى: صاتون آلنمش اشترا اولنمش اولان

مُشْتَرَك: اورتاقلشه قوللانيلور اولان وبرندن زياده نسنه يه منسوب ومتعلق اولان

مُشْتَرِي	صابجيدن نسنه صاتون آلور اولان وقول متأخرينه كوره مركز عالم اولان شمسدن اعتبار ايله طقوزنجي وقول متقدمينه كوره مركز عالم اولان كرهٔ ارضدن اعتبار ايله آلتنجي اولان كوكب سيارك اسمي
مُشْتَرَن	يومروق اورنجي طوقات اورنجي اولان
مُشْتَعِل	اشتعاله كلمش علولنمش اولان
مُشْتَغِل	اوغراشوب مشغول اولان
مُشْتَفِي	شفا بولمش اولان
مُشْتَق	اصلي اولميوب بشقه شيدن اخراج واستحصال اولنمش اولان
مُشْتَكَا	مشتكي شكايت اولنان وشكايت اشتكا
مُشْتَكِل	مشكل ومشتبه وملتبس اولان
مُشْتَكِي	شكايت واشتكا ايديجي اولان
مُشْتَكُو	شكايت اولنان و شكايت اشتكا

ف

مُشْتَمِل	بستون بوريوب اورتر اولان كندو ايچنه آلوب حاوي ومشتمل اولان
مُشْتَمَل	برنسنه نك ايچنده موجود اولان
مُشْتَمَلَات	برشئ ايچنده موجود اولان نسنه لر
مُشْتَه	يومروق واغاج ياخود معدندن مصنوع بر نوع طوقمق كه صابي كندوسندن اولور
مُشْتَهَا	مشتهي خواهش وآرزو اولنان
مُشْتَهَب	آق وسياه قاريشوق اولوب غبر اولمش اولان
مُشْتَهِر	ناس بيننده عموما بلنمش اولان
مُشْتَهِي	خواهش وآرزو ايدر اولان
مُشْتَهَيَات	مشتهالر آرزو اولنان شيلر
مُشْتِي	آوج طلوسي مقداري
مُشْتَبِح	مانحي بارلمش اولان
مُشْتَهَى	كندوسنه خواهش وآرزو اولنور اولان
مُشْتَجِر	كندوسنده اغاج جوق حاصل اولور اولان

كلمه	معنا
مُتَشَجِّر	اغاج رسمنده اولان واغاج رسميله منقش ومزين اولان
مَشْجُوج	باشى يارلمش اولان
مَشْحُون	طولمش اولان طوبطلو اولان
مُشَخَّص	تعيين وتفريق وتمييز اولنمش اولان
مُشَدِّد	تشديد وتقويه ايديجى اولان
مُشَدَّد	تشديد وتقويه اولنمش اولان وتلفظده قوت وشدت اجرا اولنمسى لازم كلور اولان وتشديد دينلان اشارتله مشار اولان
مَشْدُود	قويجه باغلنمش اولان
مَشْدُوه	مدهوش ومتحير اولان
مِشْرَاق	كونشك دائما اوزرينه اورديغى محل
مَشْرَب	طبيعت : جبلت خلقت
مَشْرَبَة	كوشك : شهنشين ايوان
مَشْرَبَة	صو ايچمك ايچون قوللانيلان قاب
مَشْرَع	طوغرى واچيق اولان
	بول وطوارلك كلوب صو ايچدكلرينه مناسب اولان محل
مُشْرِف	نسنه يه يوكسكدن واوست طرفندن باقوب ناظر ومطلع اولوب يقين اولان
مُشْرَف	اوزرينه چيقوب نسنه يه باقوب نظر واطلاع ايديله جك يير
مُشَرَّف	شرفلنمش تشريف وتبجيل اولنمش اولان واوزرنده شرفه ياپلمش اولان
مَشْرِق	كونشك طوغديغى يير كون طوغيشى شرق
مَشْرِقِى	مشرقه منسوب ومتعلق اولان
مُشْرِك	اهل شرك الهك وحدانيتنى انكار وكثرتنى اثبات ايدر اولان
مُشْرِكِين	مشركلر شرك اهللرى
مَشْرُوب	ايچلمش وايچلور اولان
مَشْرُوبات	ايچيلجك نسنه لرك جمله سى
مَشْرُوح	شرح وبيان اولنمش اولان
مَشْرُوط	شرط وقانون قلنمش اولان

مَشْرُوع : شرع اولنمش اولان وشریعته لایق اولان وشریعته مطابق اولان

مُشْط : طراق : شانه

مُشْطَة : بمعناه ایضاً

مِشْعَار : شان وشرف

مُشَعْبِذ : حقه باز شعبده باز مشعبد

مُشَعْبِذَان : مشعبذلر حقه بازلر

مُشَعْبِذ : حقه باز شعبده جی

مَشْعَر : حاسه قوت حسیه ومناسك حجدن هر برینه مخصوص اولان محل

مَشْعَرِ الْحَرَام : مزدلفه یه یقین برطاغك اسمیدر

مُشْعِر : اشعار ایدر بیلدیرر آگاه ایدر اولان

مُشَعْشَع : پارلاق اولوب شعشعه ویریجی اولان

مَشْعَل : قندیل

مَشْعَلَه : معلوم بیوك علولو اولان قندیل که خانه طشره سنده وسرای میدانلرنده یاقیلور

مَشْعُون : پریشان زولیده اولان

مَشْغَلَه : مشغولیته باعث اولان ایش کوج

مَشْغُوف : عاشق مجنون دیوانه اولان

مَشْغُول : برایش ایله اوغراشمقده اولان

مُشَفَّح : اکسب کوشه سندن کندوسنه اصلا فائده ترتب ایتمز اولان بدبخت ومحروم کمسنه

مِشْفَر : طوداق : لب

مُشْفِق : مهربان وعنایت ایدیجی اولان

مُشْفِقَانَه : اهل شفقته لایق ویراشق اولان

مَشْغُوع : دلی مجنون : دیوانه اولان

مَشْق : تعلیم ایچون ویریلان یازی نمونه سی

مَشَقَّة : رنج : محنت : کلفت صقندی

مِسْك : معلوم کوزل قوقولو نسنه مسك

مِشْكَاة : ایچنده موم وقندیل قومق ایچون دیوارده اولان دیبسز پنجره

مِشْك آلُود : مشکه بولاشمش اولان

مِشْكْبَار : مشك یاغجی معطر اولان

مِشْكْسَا : مشك سورلمش کوزل قوقولو اولان

مشكبار مشك كبي قوقولو اولان محل

مشكفام مشك رنكنده سياه اولان

مشك فروش مشك بازركاني كل باغجيسي

مشكفشان مشك صاجيجي معطر اولان

مشكك شبهه لو شكرك اولان

مشكل فهم وادراك واحاطه سي وچاره سي بولنمسي ذهنه باعث مشقت اولان نسنه وكوج چتين مشتبه اولان

مشكل بجملو كوسترشلو اولان

مشكلات مشكل اولان مسئله لر

مشكل پسند مشكل بكوب حظ ابدرا ولان

مشكله مشكل اولان مسئله

مشكل كشا مشكل مسئله يي حل ايدوب جواب وبررا ولان

مشكو كندوسندن شكايت اولنمش اولان

مشكوة مشكات قنديل حجره سي

مشكور كنه وسنه ويا كندوسي ايچون شكر عرضا ولنمش ياخود اولنمغه شايان اولان

مشكوك صحيح بلنميوب شبهه لو اولان

مشكي كندوسندن شكايت ايدلمش اولان

مشكين كوزل قوقولو معطر اولان ورنكي سياه اولان

مشكين جاه محبوبه نك چهره سنده واقع اولان خال

مشكين چه بمعناه ايضا

مشكين سنان محبوبه نك كربكي

مشكين كلاه محبوبه نك سياه صاچي

مشكين كله بمعناه ايضا

مشمت ناس بيننده دائما دعاو ذكر جميل ايله يا دو تحيت وستايش ايله تذكار اولنور اولان

مشمس كونشه كوسترلمش اولان

مشمش قيسي وزردالو وا ريك ديلان معلوم ميوه لردن هر برينه تسميه اولنور

مشمع بال مومي ايله تربيه اولان

مشمعه لعب ومزاح ولطيفه وخوراطه ايتمك كرباس ويا سائر نسنه

مشمعه شمعدان ديلان آلت

مشمول كلياً احاطه اولنوب بورنمش اولان

مشموم كوزل قوقولو معطر اولان ومشك ديلان

قوقولو نسنه

مشمئز نفرت ایدرك اورکوب قورقمش اولان

مشنف اصقى كوپه ایله مزین اولان

مشواذ
مشواز صادق عمامه

آدمك خبر ويرجك صفتى وچهره يوز منظر لقا وروش طور حركت

مشوارگاه صاتيلق حيوانى ايوريدوب قوشديروب كوسترمكه مخصوص اولان ميدان

مشوب قاريشق اولان خالص وصافى اولميان

مشوغا مشايخ : شيخلر

مشوره برقاچ كمسنه بيننده بر مسئله نك مقتضاسنى سويلشمك وبو خصوصده عقد اولنان مجلسه دخى اطلاق اولنور

مشوش شوريده قاريشق مخلط اولان

مشئوم مشئوم شئامتلو اولان

مشئوم اختر طالعى غير مساعد اولان

مشوه منظرى چركين وبدو ناخوش اولان

مشوه منظر قيافتى چركين اولان

مشهد بر ينك شهيد دوشديكى محل وشهيدلرلان ذاتك مدفن ومزارى خلقك جماعتا وزره حاضر اولديغى محل

مشهد شهيد دوشمش اولان

مشهود مشاهده اولنمش كوز ايله كورلمش اولان

مشهور ناس بيننده پك معلوم وشايع اولان

مشهوم پك زيرك وزكى اولان آدم وجنبشلو نشاطلو توانا اولان آت وامر واحكامى نافذ اولان سيد وسركار وقورقمش قورقودلمش اولان

مشى يوريمك پايه كتمك

مشيا يوريه رك : يايان اوله رق

مشياع اصلا كتم اسرار ايده مز بوشبوغاز اولان كمسنه

مشيب صاچ صقال آغرمق

مشيئة ديلهمك : مراد ومطلوب ايتمك

مشية يوريش : كيدش

مشيخة مشايخ : شيخلر

مُشَیَّد : بنایی بوکسک ومتین انشا ایدرا ولان

مُشیر : امور دولتده آمر ومدبر ومدبرا ولان ذات ورتبه اولی ووزیرلرینه مخصوص لقبدر

مَشیمَه : دول یاتاغی وصوله تعبیر اولنور ایچه زارکه رحمده دول آنك ایچنده حاصل اولوب طوغدیغنده بودخی برابر ویا برازصکره جه دفع اولنوب چیقار

مَشین : معیوب ونکه دارا ولان

مَشیوخاء : مشایخ : شیخلر

مَشیوخ : بدننده بك یعنی خال و سیاه لکه موجود اولان وشامتلو شوم اولان

مَشیئَة : دیله مك مراد ومطلوب ایتمك

مَصّ : امك صوروب ایچمك

مُصاب : اصابت اولنمش هدف ونشانه قلنوب اورلمش اولان ومراد قیلنوب واصل اولمش اولان

مَصابیح : مصباحلر چراغلر وصباح وقتی باده ایچمکه مخصوص بیوك کاسه لر

مُصابَرَة : صبر وتحمل ایتمك

مَصابیح : مصباحلر چراغلر وصباح وقتی باده ایچمکه مخصوص بیوك کاسه

مُصاحِب : مصاحبت ایدیجی همدم اولان کمسنه و پادشاه خدمتنده اولوب هزلیات ومزه ومزاح ایله ولی نعمتنی اکلندیرمکه مأمور حاضر جواب کمسنه

مُصاحَبَت : بربیله همدم وهمصحبت اولمق

مَصاحِف : مصحفلر کتابلر

مُصادات : مدارا ایتمك

مَصادِر : مصدرلر نشئه صادر اولدیغی یرلر وعلم صرف اصطلاحاتنده اولوب فعلك معنا جمیله صادر اولدیغی کلمه لره اطلاق اولنور که ترکیبده مك ماك یاخود مق ایله انها بولور کیمك کلمك والمق وقاچمق کلمه لری مصدر اولدیغی کبی

مُصادَرَة : جرعیه یولیله برینك مالنی ضبط واخذ ایتمك

مَصادِع : مصعدلر وزوقولای یوللر

مُصادِف : مصادفت ایدرا ولان

مُصادَفَة : برینه راست کلمك

- **مصادقة** صداقت اوزره دوستلشمق
- **مصادمة** ایکی نسنه چاتوب طوقشمق
- **مصارحة** ایشی آشکاره ایشلمك اظهار ایتمك
- **مصارحةً** آشکاره اوله رق
- **مصارع** کورلش طوتیجی اولان
- **مصارعة** کورش طوتمق کورش ایتمك
- **مصارف** مصرفلر خرج وصرف اولنان مبلغلر
- **مصارفات** مصارفلر مصروف جمله‌لری
- **مصادین** مصیرلر : بغرصقلر امعا
- **مصاص** نسنه نك خالصی ومنتخبی
- **مصاعب** کوج ودشوار اولان نسنه‌لر
- **مصاعد** مصعدلر درجه‌لر نردبانلر وفضیلتلر مرتبه‌لر
- **مصاعرة** کبر وجود بینلکدن ناشی آدمك چهره سنه باقیوب یوزینی بشقه طرفه چویروب اکمك
- **مصاغ** قیوجی متاعی
- **مصاف** مصفلر : صف وطابور محللری واوغراش جنك قتال
- **مصافاة** بریله خالص دوستلق ایتمك
- **مصافات** اوغراشلر جنكلر
- **مصافة** جنك هنكامنده عسکر طابور باغلمق
- **مصافحة** استلشمك ایکی آدم بری برینك اللرینی طوتشمق
- **مصافقة** برکسنه ایله یوز یوزه اولمق
- **مصاقع** مصقعلر بلیغ وسخندان اولان آدملر
- **مصاقل** مصقللر مصقله‌لر جلا ویره‌جك آلتلر مهره‌لر وبلیغ وسخندان آدملر
- **مصالح** مصلحتلر اجراسنه تدبیره متوقف اولان ایشلر
- **مصالحة** طرفین جنك وجدالی ترك ایدوب بارشمق صلح ایدشمك
- **مصان** مصون ومحفوظ اولان
- **مصانع** مصنعلر بنالر یاپولر
- **مصانعة** رشوت ویرمك ومدارا ومداهنه ایتمك
- **مصاوب** مصیبلر آدمه اصابت ایدن کدرلر

مُصَاوَلَة دوكشمك ايچون براديمك اوزرينه اتيلوب صيچرامق

مُصَاهَرَة قيزيني آلمغله بربرينه داما داولمق

مَصَائِب مصيبتلر آدمه اصابت ايدن قضالر وكدرلر

مُصَابَحَة بری برينه چيفروب چاغرشمق

مَصَائِد مصيدلر اوطوتمغه مخصوص آلتلر

مَصَائِف مصيفلر يازموسمی اوطوريله جق يالی وچفتلك وكوشك مثللو محللر

مُصَابَغَة يازلغنه يازارلق ايتمك

مِصْبَاح چراغ موم قنديل وصباح وقتی باده ايچمكه مخصوص بيوك كاسه

مِصْبَح صباح وقتی باده ايچمكه مخصوص بيوك كاسه

مُصَبَّغ بويالو بويانمش تلوين اولنمش اولان

مَصْبُوغ بمعناه ايضا

مُصَحَّح تصحيح اولنمش اولان

مُصَحِّح تصحيح ايديجی رفع نقائص ايديجی اولان وبصمه خانه لرده باصمه كتابلرك خطالرينی تصحيحه

مأمور اولان كمسنه

مُصْحَف كتاب وتختهٔ لوح لوحهٔ صحيفه

مُصْحَفِ شَرِيف قرآن عظيم الشان

مُصَحَّف حرفلرينك نقطه لری تبديل ولنمغله معناسی كليّاً مبدّل اولمش اولان

مَصْحُوب كندوسنه رفيق وهمدم وآرقه داش ويرلمش اولان

مِصْدَاق برشئنك تصديقنه بادی اولان شئ دليل برهان وصحتی عموماً مسلّم طوتيلان كلام آيت كريمه وحديث نبوی وكلام كبار وضرب مثل كبی

مَصْدَر شئنك نشئت ايدوب صدور ايتديكی بر منبع مبدأ مأخذ وعلم صرف اصطلاحاتندن اولوب فعلك معنی جهتيله اصل ومأخذی اولان كلمه

مَصْدَرِی مصدره منسوب ومتعلق اولان

مُصَدِّع تصديع باش اغريسی ويرن اولان

مُصَدَّع تصديع اولنمش باش

اعزدلمش اولان

مُصَدِّع طاشلق يرلرا راسندن بجرموز وقولاى يول

مِصْدَع بك بليغ وسخنور اولان

مَصْدَعَة بوزيصدبغى بالين

مُصَدِّق تصديق ايديجى بر كلامك صدق وصحتنى اثبات ايديجى اولان

مُصَدَّق تصديق واثبات اولنمش اولان

مَصْدُور سوق وارسال اولنمش اولان وكوكسى انجمش ياخود اغريمش اولان

مَصْدُوع باش اغريسنه كرفتار اولان

مَصْدُوع قيزغن تيمور ايله تمغالو قيلنمش اولان

مَصْدُوق صدق وصحتى معلوم ومسلم اولان كلام

مَصْدُوقَة صدق وصحتى مسلم اولان كلام

مَصْدُوم كندوسنه برنسنه چاتوب انجمش اولان

مِصْر بيوك شهر مدينه. وسرحد سنور باشى

مُصِرّ اصرار واقدام وعناد ايديجى اولان

مِصْراع قپو قناتى وشعرده بربيتك عبارت اولديغى ايكى قسمدن هر برى

مُصْران مصيرلر يعنى بغرصقلر

مِصْرانِ ايكى شهر كه مراد كوفه ايله بصره شهرلريدر

مُصَرَّح آچيق وعيان وآشكاره قيلنمش اولان

مُصَرَّحَة عيان وآشكاره قيلنه رق

مُصَرَّع شعرك برنجى بيتى كه دائما ايكى مصراعى مثنوى كبى هم قافيه اولور

مَصْرَف نسنه استحصالى يولنده ويريلان اقچه مبلغى وبرنسنه استحصال ضمننده اقچه ياخود قيمتلو شى ويرمك

مَصْرُوع صرعه علتنه كرفتار اولان

مَصْرُوف صرف وخرج اولنمش اولان وصرف وتحويل اولنمش ودفع وابعاد اولنمش اولان

مَصْرُوفى صرف اولنمقلق خرج اولنمقلق

مَصْرُوفِيَّة بمعناه ايضا

مُصْطاف يازه رسمنه مخصوص قوناق

مُصْطَب منصب اولوب دوكلمش وآقيدلمش اولان

مَصْطَبَة بيوك قپوار العنده

وهوه خانه لرده بولنان اوطوره جق بر پیکه

مُصْطَبِر صبر وتحمل ایدیجی اولان

مُصْطَدِم چارپیشیجی طوقیشیجی اولان

مُصْطَرِف کسب وفراغ ایچون دونر طولاشور اولان

مِصْطَقِع بلیغ وفصیح وسخنور اولان

مُصْطَف صف وطابور هیئتنده دیزیلو اولان

مُصْطَفا گزیده ومنتخب ومختار اولان

مُصْطَفی بمعناه ایضا

مُصْطَلَح کلام قسمندن اولوب اصطلاحات علومه مخصوص تعبیرات طلو اولان

مُصْطَلَحِی اصطلاحه منسوب ومتعلق اولان

مُصْطَلِم تشنه‌یی دیبندن قطع ایدر اولان

مُصْطَنِع یاران ایچون ضیافت ترتیب ایدیجی اولان وبرینی پرورش ایدرک آدم ایدوب یتشدیریجی اولان وفقیر فقرا ایچون طعام ترتیب ایدیجی اولان

مِضْعاف نرد بازه وایپ بزد بانی

مَصْعَد بمعناه ایضا وفضیلت ومزیت

مُصَغَّر تصغیر اولنمش کوچولدلمش اولان

مَصَف صف وطابور واوغراشیش محلی

مُصَفّا تصفیه اولنمش صاف قیلنمش اولان

مُصَفَّف صف وطابور هیئتنده ترتیب اولنمش اولان

مَصْفُوف بمعناه ایضا

مُصَفّی تصفیه اولنمش صاف قیلنمش اولان

مِصْقَع بلیغ فصیح سخنور اولان

مِصْقَل جلا ویرمک ایچون استعمال اولنان مهره وامثالی آلت وبلیغ وسخنور اولان

مِصْقَلَه جلا ویره جک آلت

مَصْقُول مصقله ایله جلا ویرلمش اولان

مُصَلّا صلاة ودعایه مخصوص اولوب اکثریا اچیق وبنادن خالی اولان محل ونمازه مخصوص اولان سجاده

مُصَلَّب حاج وصلیب رسمیله

مزين اولان

مُصْلِح اصلاح ايديجى بسنه نك تقائص وعوائبنى ازاله ايدن اولان وصلح صلاح احداثنه ونزاع وقوع دفعنه سبب اولان

مَصْلَحَة اجرا واداره سى تدبيره محتاج اولان خصوص وبرخصوصك ترويج واجراسيچون روا ومناسب اولان طريق

مَصْلَحَتْبِين امور ومصالحده مجرب اولان

مَصْلَحَتْكُذار بمعناه ايضا وايلچى وكيلى مقامنده اولان مأمور

مَصْلُوب اصلمش بردارا ولمش اولان

مُصَلِّى صلات ودعا ايديجى نماز قيليجى اولان

مُصَلَّى صلات ودعا ونمازه مخصوص اولوب اكثريا آچيق وبنادن خالى اولان محل ونمازه مخصوص سجاده

مُصْمَت ايچى بوش اولميوب صوم اولان وآت قسمندن اوله رق هب بكرنك

اولان

حُرُوفِ مُصْمَتَه ميم وراء وباء ونون وفاء ولام يعنى مربنفل كلمه سندن اولان حرفلردن ماعدا اولان حرفلردر وبونلره بالعكس حروف دلاقه تعبير اولنور

مُصَمَّغ صمغ ايله تربيه اولنمش اولان

مُصَمَّم تصميم اولنمش وجه قطعى اوزره نيت اولنمش اولان

مَصْنَع بنا يابو

مُصَنَّع صنعت ايله ترتيب اولنمش اولان

مُصَنِّف بكيدن كتاب تصنيف ايديجى اولان

مُصَنَّف تصنيف برله يازلمش اولان

مُصَنَّفات كتابلر تصنيفلر تأليفلر

مَصْنُوع صنعت واسطه سيله ياپلمش اولان

مَصْنُوعات صنعت واسطه سيله ياپلمش شيلر

مَصُوبَة مصيبت اصابت ايتمش قضا وكدر

مُصَوِّت صوت بلند ايله باغريجى اولان

مُصَوِّر تصویر ایدیجی نسنه‌نك صورتنی صنعت ایله تقلید ایدیجی اولان

مُصَوَّر تصویر اولنمش اولان وذهنا تصور اولنمش اولان

مَصنُوع قالبه دوکلوب مسبوك اولان ودوروهموار و مثاله مطابق اولان

مَصُون محفوظ اولان حفظ و صیانت اولنان

مُصَهرَج خرسانی کرج ایله صوانمش اولان صهریج

مُصیب اصابت ایدیجی مطلوبه طوغری واروب واصل اولور اولان راست وارد اولان

مُصیبَة ادمه اصابت ایدن قضا وکدر

مَصِید آو آولمغه مخصوص آلت

مَصِیر برنسنه‌نك کمال بلوغ ایله موجود اولدیغی یر

مَصِیف یازموسمنه مخصوص اولان اقامتگاه

مُصَیقَل مصقله ایله جلا اولنمش اولان

مُضَاء کچوب کتمك وایشلیوب نفوذ ایتمك

مُضابَحَة بوزه قرشو بری برینه قبیح قبیح سوز سویلیوب تقبیح ایتمك

مَضاجِع مضجعلر یاته‌جق یرلر

مُضادّ مخالف ومخاصم اولان ضدلق ایدر اولان

مُضادَّة مخالف وضدلق ومخاصمه ایتمك

مَضارّ مضرتلر ضررلر

مُضارِب مضاربه ایدیجی اولان

مُضارَبة دوکشوب بربریله اوغراشمق ومال برجانبدن وبریلوب جانب آخردن عمل وخدمت ایدلمك شرطیله ایکی کسنه اورتاق اولمق

مُضارَّة بربینه زیان ایتمك و مخالفت ایتمك

مُضارَجَة بری برینه سوکوب سب ودشنام ایتمك

مُضارِع علم صرف اصطلاحاتندن اولوب فعلك شمدیکی ویا کلجك زمانه منسوب اولدیغنه دلالت ایدر شکلنه دینور

مُضاعَف ایکی قات ویازیاده قات اولوب زیاده اولمش اولان

مُضاف بر نسنه یه قاتلوب علاوه اولنمش اولان و علم صرف ونحو اصطلاحاتندن اولوب عبارهده کندوسنه دیکر بر اسم علاوه اولنمش اولان اسمه اطلاق اولنور

مُضافٌ اِلَیه عبارهده دیکر بر اسمه علاوه اولنمش اسمدر

مُضافات علاوه اولنان نسنه‌لر

مَضَا مامَضَی کچن کچدی اولان اولدی معناسنه ضرب مثل عربیدر مفهومی دخی کچمش اولان وقائع آرتق آرانلموب کان لم یکن حکمنه قونلسون دیمکدر

مَضامِین مضمونلر مفهوملر معنالر

مَضائِق مضیقلر مضایقه ویره جك نسنه‌لر

مُضایَقه برنجی صقنتیه بروب رنج واضطرابه دوچار ایتمك

مَضبُوط ضبط اولنمش بغلو اولان و مفتوح و مقهور اولان و مفصل اولیوب مختصر اولان و تحریراً قید

اولنمش اولان و واسع و طاغنق اولمیوب جوقجه بر ضبط ایتمامش و طوپلانق اولان و معدود و مجرب اولان

مُضجِر تنکدل و مضطرب ایدیجی اولان

مُضجَر تنکدل و مضطرب و مغموم اولان

مَضجَع یاتاجق یر یتاق و مزار قبر

مَضجُور تنکدل و مضطرب و مغموم اولان

مَضجُوع رأی و فکر و تدبیری ضعیف اولان

مُضحِك کولدیریجی کولنجك اولان

مُضحِکَة کولنجك نسنه ویا کلام

مَضحَکَة بمعناه ایضاً

مُضِر ضرر و زیانه سبب اولان

مِضراب اوروجق آلت قطنبور چالمغه قوللانیلور کوچك کمیك پارچه سی

مَضرَب قلیجك اصل اوروب کسه جك یری

مَضرِب بمعنا ایضاً و نسنه نك ضرب اولنه جغی محل

مَضْرَبَة قلبك اصل حالم برى

مَضَرَّتْ ضرر ، زیان ، نسنه نك صفات مرغوبه سندن هر قنغی برینه ایراث نقصان ایتمك وایدیجیلك صفتی

مَضْرُوبْ ضرب اولنمش اورلمش اولان و دیگر عدده ضرب اولنان عدد اصلی

مَضْرُوبٌ فِیهِ کندوسنه دیگر بر عددك ضرب اولندیغی عدد

مَضْرُورْ ضرر وزیانه گرفتار اولمش اولان

مُضْطَجِعْ یانی اوستنه یاتوب اوزانمش اولان

مُضْطَرّ چاره سز قالوب باشی صیقلمش اولان

مُضْطَرِبْ چالقانوب متردد ومتحرك اولان وقلبنك قرار ورابطه سنه یاخود بدننك راحت وآسایشنه خلل گلمش اولان

مُضْطَلِعْ گوچی یتر قوتلو وتوانا اولان

مُضْطَمّ ضم وعلاوه اولنمش اولان

مُضْطَرْ بك صیقه یرلمش اولان

مُضْعَفْ تضعیف اولنمش ایکی قات آرتمش اولان

مُضْغَة ات وسائر نسنه نك پارچه سی

مُضِلْ اضلال ایدیجی وطوغری یولدن صاپدیجی اولان

مُضِلَّة طوغری یولدن صاپمق قولای اولان یر وطوغری اعتقاددن یاخود طوغری افاده دن صاپمسی قولای اولان مبحث

مِضْمَارْ قوشی میدانی

مُضْمَحِلْ زائل ونابود اولان

مُضْمَحِنْ بمعناه ایضا

مُضْمِرْ خاطرینه بر شی گتوریجی اولان

مُضْمَرْ خاطر وضمیرده مکتوم اولان

مَضْمَضَة آغز چالقامق

مُضَمَّنْ شعر قسمندن اولوب دیگر شاعرك شعرینی متضمن اولان وبیت قسمندن اولوب معنا ومفهومی تکمیل اولوب بیت آخره منوط ومربوط اولان

مَضْمُومْ ضمه یعنی اوتوری ایله

اوقنوراولان وبرنسنه يه ضم والحاق وعلاوه اولنان

مَضْمُونْ كلامك معنا ومفهومى وبرمعناى لطيف وخفى يى متضمن اولان كلام

مَقْهُورْ قهروتسخيراولنمش اولان

مَضَىٰ مَا مَضَىٰ يچمش يچمش اولسون فيما بعد خاطره كتورلمسون معناسنده تركيب عربيدر

مُضِئْ ضيادار منير پارلاق روشن اولان

مِضْيَاعْ مالى چوق تلف وضايع ايدراولان آدم

مُضَيِّعْ اضاعه ايديجى تلف وضايع ايديجى اولان

مُضِيفَةْ غصه ، حزن اندوه كدر

مُضِيقْ مضايقه ويره جك نسنه وضيق اولان محل

مَطَابِخْ مطبخلر طعام پشورلديكى محل

مُطَابِقْ مغاير ومخالف اوليوب اويغون اولان

مُطَابَقَهْ مغاير ومخالف اوليوب اويغون اولمق

مُطَارَحَهْ اهل مجلس بربرينه مشكل مسائل القا ايدرك محاوره ايتمك

مُطَارَدَهْ بربرينه هجوم ايدوب جنك ايتمك

مُطَاعْ كندوسنه اطاعت و انقياد اولنوراولان

مَطَاعِمْ مطعملر ، ييه جك نسنه لر

مُطَاعَمَهْ كوكرجينلر اوپشمك

مُطَافْ اطرافنه طولاشوب طواف اولنان محل

مَطَالِبْ مطلبلر ، طلب اولنان خصوصلر وبحث وبيان اولنان قصه لر

مُطَالَبَهْ استمك طلب ايتمك

مَطَالِعْ مطلعلر ، كواكبك محل طلوعلرى

مَطَالِعْ مُسْتَوِيَهْ علم هيئت اصطلاحاتندن اولوب قطب عالم ايله كواكبك مركزلرندن مرور ايدن دوائر نصف النهارلك دائرهٔ معدل النهارى قطع ايلدكلرى نقاط مختلفه ايله دائرهٔ مسطورهنك مبدئى اعتبار اولنان نقطه بيننده واقع اولان

قوس دائره یه اطلاق اولنور که هر بر کوکبك مطلع استوائیسی کرك درجه و دقیقه و کرك ساعت و دقیقه حسابی اوزره زیجلرده مضبوط و مرسومدر

مطالع مطالعه ایدیجی تفکر ایدیجی اولان

مطالعة برنسنه یه واقف واکاه اولمق ایچون متصل اکا نظر ویا تفکر ایتمك

مطامح مطمحلر کندوسنه کوز دیکلان محللر

مطاوع دیکره اویوب مماثل ومطابق اولان

فعل مطاوع معلوم صیغه سندن اولوب بر فعل متجاوزك معناسنه اویه رق مجهول صیغه سنك معناسنده اولان فعل

مطاوعة اویوب موافقت ومماثلت ایتمك

مطاوكة برنسنه نك وعدن سنی اوزاتمق

مطاوی مطوالر قیورملر بوكلملر

مطاهر مطهرلر مطهره لر ابریقلر

مطاهر تمیزلییجی مطاهره ایدیجی اولان

مطاهر تمیزلنمش مطاهره اولنمش اولان

مطاهرة پاك وتمیز ایتمك پاكلمك تمیزلمك

مطایا یالرینك حیوانلری

مطایبة لطیفه ومزاح ایتمك

مطایرة اوچورمق اطاره ایتمك

مطبخ طعام پشورمکه مخصوص محل

مطبع نسنه طبع اولندیغی محل باصمه خانه

مطبعة بمعناه ایضا وباصمه دستکاهی

مطبق تطبیق اولنمش قپاقلیجی قپانمش اولان

مطبقة صاد وضاد وطاء وظاء حرفلرینه اطلاق اولنور وصف مخصوصدر

مطبوخ طبخ اولنمش پشورلمش اولان ووجه مخصوص اوزره قاینامغله داروдن ترتیب اولنان صولو معالجه

مطبوع رسوم تله تصویر اولنمش اولان وطبع اولنمش باصلمش اولان و مجنون طبیعی

اولان ومقبول ومرضا اولان

مِطْحاق **مِطْحانَة** دکرمن آسیاب بمعناه ایضا

مَطْحُوم طلو: مملو: مشحون اولان

مَطْحُون دکرمنده چکلوب اوکودلمش اولان

مَطَر یغمور: باران

مُطَرّا تروتازه اولان ومطیب ومعطر اولان

مُطَرّاة بمعناه ایضا

مُطَرّاسان تروتازه وخوشبو ایلیجی اولان

مُطْرِب خواننده ترکی ومعنی سویلیجی اولان

مَطْرَة داب: عادت اصول

مَطْرَح محل موقع موضع

مُطَرَّح یوکسک ومرتفع بنا اولنمش اولان

مُطَّرِد جمله نسق واحد اوزره اولان وبرقاعدهٔ کلیه یه مطابق وممائل اولان

مِطْرَدَة آچیق وایشلک بول شاهراه

مُطَرِّز اثوابه طراز ایشلیجی اولان

مُطَرَّز طراز ایله تزیین اولنمش اولان

مُطَرَّقَة چکیج طوقمق

مَطْرُوح دفع وابعاد اولنمش اولان وکوریلوب بنا اولنمش اولان

مَطْرُود طرد ودفع وابعاد اولنمش اولان

مُطَرّی تروتازه وخوشبو ومعطر اولان

مَطْعَم طعام یه‌جک محل واکل اولنه‌جق طعام

مُطْعَم رزق ومعیشتی واسع اولان

مَطْعَن طعن محلی طعن اولنان محل

مَطْعُوم مأکول اولان یه‌جک اولان

مَطْعُون آزار وقدح وتعییب اولنمش اولان ومزراق مقوله سیله یاره‌لنمش اولان وکندوسنه طاعون ووبا اصابت ایتمش اولان

مُطِف نسنه اوزرینه حواله ومشرف اولان

مُطْفی سویونمش آتشی قالمامش اولان

مُطْفی اطفا ایدیجی سویندیریجی اولان

مَطَلْ وعدنی وردنجا ونادوب حکدرمك

مُطِلْ تشبیهی اوزرینه حواله ومشرف اولان وآدمك دمنی اهدار امدن اولان

مُطَلّ دمی اهدار اولنمش اولان

مُطَلّا اوزرینه یالدز ویا دیکر نسنه سورلمش اولان

مُطْلَبْ طلب اولنان ویا طلب اولنه جق نسنه ومرام مقصد ومبحث قضیه

مَطْلَبَة بمعناه ایضاً

مُطَلْسَم طلسملو اولان

مُطْلَعْ برکوکبك طلوع ایتدیکی نقطه وکوکب طلوع ایلدوب طوغدیغی وعلم عروض اصطلاحاتندن اولوب غزل وقصیده وامثالی شعرك برنجی بیتنه تسمیه اولنور

مُطَّلِعْ اطلاع ووقوف کسب ایتمش اولان درك ایدرك آکلامش اولان

مُطَلِّعْ برایشك شروع ایده جك وتشبث وتمشیتنه مناسب اوله جق سمت ومحلی

مُطْلَفْ بعشلایجی عفو ایدیجی

مُطْلَقْ یارلغیجی اولان اطلاق اولنمش اولان قیددن بری وآزاده اولان وعمومی اولوب خاص ومخصوص اولمیان و قوجه سندن بوشانمش اولان واصلا شرط و شروطه بغلو اولمیان ومسئولیتدن بالکلیه خارج اولان

مُطْلَقا هر وجهله بهمه حال هرنه وجهله اولورا ایسه اولسون

مَطْلُوبْ طلب اولنان وطلب اولنمش اولان

مَطْلُوبَاتْ الاجقلونك مدیونندن طلب ایتدیکی مبلغ

مَطْلُوبَة طلب وآرزو اولنان نسنه

مَطْلُولْ دیت وقصاصی آلنمامش اولان

مَطْلِی اوزرینه نسنه سورلمش اولان والنون صرمه ایله ایشلمه لو اولان

مِطْمَارْ معمارك چرپی ایپی ودستور مثل نظیر

مَطْمَحْ کوز دیکله رك نظر اولنان نسنه ومحل

مُطْمَع طمع اولنوب آرزو اولنه جق نسنه

مُطْمَعَة بمعناه ايضاً

مَطْمُور بر التنده كوملمش اولان

مَطْمُورَه بعض حيوانات حفظنه مخصوص بر التي مخزن و سرداب مقوله سي محل

مَطْمُوس كوزلری في الاصل بينا اولوب صكره دن كورا ولمش اولان اعمى

مَطْمُوع طمع اولنان حرص ايله طلب وآرزو اولنان

مُطْمَئِن راحت وآرام واطمئنان اوزره اولان

مَطْوا مطوى قيورم بوكلم

مِطْوَاع پك اطاعتلو ورام و منقاد اولان

مُطَوَّس رونقلو لطافتلو وخوب ودلبر اولان

مُطَوِّع نسنه يه اويوب مطاوعت ايدیجی اولان

مُطَوَّق بوينده حلقه موجود اولان

مُطَوَّقَة قدرتدن بوينده حلقه شكلنده تويلری موجود اولان كوكرجين

مُطَوَّل تطويل برله اوزون قيلنمش اولان

مَطْوِى قيوردم بوكلم بورغاج

مَطْوِى قيورلمش بوكلمش دويرلمش اولان نسنه ايچنده صاريلوب ديوشرلمش اولان

مَطْوِيًّا نسنه ايچنده صاريلوب ديوشريلور اولان

مُطَهَّر تطهير اولنمش پاك وطاهر قيلنمش اولان

مِطْهَرَة ابريق ومطره مثللو صو قابی

مُطَيَّب قوقولو نسنه لر ايله قوقو ويرلمش اولان

مُطَيَّبَة خوش ودلپسند عد اولنان نسنه

مَطِيَّة بينك حيوانى بنمكه مخصوص اولان حيوان

مَطِيَّه‌ران بنديكى حيوانى بوله سورر اولان

مُطَيَّخ فاسد وبوزوق وتباه اولان

مُطَيَّر اغاج پاره لری مقوله سندن اولوب تازه ومطری اوله رق قيرلمش وپارلمش اولان

مُطِيع اطاعت ايديجى افندیسنك

امرینه امتثال ومطاوعت ایدیجی اولان

مَظاظَة غلیظ وکند وشدید الخلق اولمق

مَظالّ مظله لر یبولك چادرلر اوبه لر

مَظالِم مظلمه: مظلومك ظالمدن تظلم وداد ایلدیکی نسنه لر

مَظانّ مظنه لر ظن وشبهه یه باعث اولان نسنه لر

مَظاهِر مظهرلر ظاهر ومشهود اولان نسنه لر ونسنه نك ظاهر ومشهود اولان طرفلری ونسنه ظاهر اولدیغی محللر

مُظاهِر مظاهرت ومعاونت ایدیجی اولان

مُظاهَرة یاردم وحمایت ایتمك وأنتِ عَلَيَّ كَظَهْرِ أُمِّي دیوب زوجه سنی دفع ایتمك

مُظاءَبة ایکی کمسنه ایکی قزقرنداشی تزوج ایتمکله بری برینه بجانق اولمق

مَظْرُوف ظرف ایچنده احاطه اولنمش اولان

مِظْفار هر مقصودینه دسترس اولان طالع وبختی صاحبی اولان

مُظَفَّر بمعناه ایضا

مِظَلّة یبولك چادر واوبه اوتاق

مُظَلَّل کولکه ده اولان

مُظْلِم قرانکو اولان قرانلق اولان مضیء اولمیان وشرو شوری کثیر اولان وبغایت کوچ ودشوار اولان وبك قیورنك اولان

مَظْلِمَة مظلومك ظالمدن داد وتظلم ایتدیکی نسنه که ظلم واخلال اولنان حقیدر وظالمك ناحق اولان فعلی

مَظْلَمه کار ف ظالم ظلمکار

مَظْلُوف چتال طرناقلو حیوان ایچنده طرناغی اورلمش ویا ایخمنش اولان

مَظْلُوم حقی بر وجهله ابطال اولنمش کندوسی ظلمه دوچار اولمش اولان وبك یواشر طبیعتلو اولان

مَظْلُومانه ف مظلومه لایق ویراشور اولان

مَظْلُومِیَّة مظلومك حالی وصفتی

مَظَنّ نسنه نك اندن اولدیغی ظن اولنان محل

وظن ایتمك كمان ایتمك وظن ایله شبهه یه باعث اولان نسنه

مَظِنَّة بمعناه ایضا

مَظنُون ظن وشبهه اولنمش اولان

مَظهَر نسنه نك اظهار اولندیغی بر ونسنه نك اظهار اولنان طرفی وظاهر ومشهود اولان نسنه

مَظهَرِیَّة نسنه نك محل ظهوری اولمقلق نائل ویا خود كرفتار اولمقلق

ع

مَعَ ایله وبرابرجه معناسنده ادات عربیدر

مَعَ هٰذا بو خصوص هر نه قدر بویله ایسه ده معناسنده تركیب عربیدر

مَعًا برابر برلكده اوله رق

مَعَاء بغرسق = رود

مَعَاب عیب نقیصه وصمه قصور

مَعَابَة بمعناه ایضا

مَعَابِد معبدلر عبادته مخصوص اولان یرلر

مَعَابِر معبرلر كچه جك یرلر یوللر كوپریلر كچید یرلری

مَعَاتِب آزار ومعاتبه اولنور اولان

مُعَاتَبَة آزار اولمق لوم وتوبیخ وآزار ایتمك

مَعَاث مذهب مسلك

مُعَاجَزَة اجرا ایده ممك وجمله سعی ایتمك

مَعَاجِین معجونلر

مَعَاد آدمك ویا سائر حیوانك دائما عودت ورجعت ایتدیكی محل خانه سی یا خود این ومغاره سی كبی وكیرو دونمك عودت ورجعت ایتمك وآخرت ومكۀ مكرمه ومدینۀ منوره وجنت اعلا وحج شریف

یَومُ المَعَاد قیامت كونی وانسانك وفات ایتدیكی كون

مُعَادَاة دشمنلك عداوت ایتمك

مُعَادِل نسنه مساوی ومثل ونظیر اولان

مُعَادَلَه نسنه یه مساوی ومثل ونظیر اولمق وعلم جبر اصطلاحاتندن اولوب بری مساوی علامتی طرفنده ترتیب اولنمش ایكی كمیتده عبارت اولان هیئته

اطلاقا اولنور مثلا ١+ = آنجزها ولندقده اشبو اشارته = مساوی یلوب ١+ اكیله ٢ كنك بر بربنه مساوی اولدیغنه دلالت ایدرك هیئت مجموعه سنه معادله دینلور وصورتخ قراءت دخی بر زائد بر مساوی ایکی دیمکله حاصل اولور

معادن معدنلر التون وكمش وامثالی معقوله سی جواهر ارضیه نك حاصل اولدیغی محللر وهر نسنه نك اصلی و منبعلری كانلر والتون وكموش وتیمور مثللو طبراقدن چیقاریلوب جیکج النده دوكلكه وامضاء اولنمغه وحده دن چكلمكه مستعدا اولان جسملر

معاذ صیغنه جق یر التجا ایتمك وصیغنوب: ملجا و پناه

معاذ الله محافظه ایچون اللهه صیغندم معنا سنده تركیب عربیدر

معاذرة عذر وبهانه ایتمك

معاذیر معذره لر عذرلر بهانه لر

معاره عار وحیایه سبب اوله جق نسنه لر

معارج معراجلر: نردبانلر

معارزة معاندت: مخالفت مغاضبه ایتمك

معارض معارضه ایدیجی مخالفت ایدیجی اولان

معارضة كرلمك قولا وكرك فعلا غوغا ایتمك

معارف معرفلر: ومعرفتلر: ومعروفلر

معارف معروف معلوم اولان

معارفه آز علم ومعرفت صاحبی اولان

ف

معارك معركه لر جنك میدانلری

معاركة جنك ومقاتله ایتمك

معارمة بدخویلق وكستاخلق ایتمك

معاری انسانك دائما چیلاق قلان اعضاسی

معاریج معراجلر: نردبانلر

معاریض معراضلر

معاریض كلام كلامك ایراد اولنان معراضلر وقیالو معنالر

معاسرة بربنه چتینلك ایدوب چیارزلق ایله معامله ایتمك

مَعَاش دیرلك زندكانی حیات وکچنوب تعیش ایتمکه مدار اولان نسنه وایلق ماهیه علوفه

مَعَاشِر معشرلر جماعتلر گروهلر

مُعَاشِر بری ایله انس واختلاط ایلیوب برابرجه خوشجه کچنوب همدم اولان

مُعَاشَرَت بر بر بریله خوش کچینمك

مُعَاشَقَة بر بر برینه عشق ایتمك

مُعَاصَاة عصیان واطاعتسزلك ایتمك

مُعَاصِر بریله بر عصرده دنیاده بولنمش اولان

مُعَاصَرَة بری ایله برابر بر عصرده دنیاده بولنمق

مَعَاصِی معصیتلر اطاعتسزلکلر گناهلر

مَعَاصِی معاصات وعصیانی ایدن اطاعتسز اولان

مُعَاضِد معاونت ومظاهرت ایدیجی اولان

مُعَاضَدَة معاونت ومظاهرت ایتمك آرقه اولمق

مُعَاضَنَة ذکر وافاده ونقل وبیان ایتمك

مُعَاطَاة اعطا ایتمك ویرمك

واوغلانن مستقل کسب وکار ایله فراغ ایلدوب خصم واقرباسنك نفقه سیله مؤنتنه یاردم ایتمك

مَعَاطِب معطبلر تهلکه لو نسنه لر وتهلکه لو محللر

مُعَاطَفَة بربرینه مهر وشفقت ونوازش ایتمك

مُعَاظَلَة کلب وامثالی چفتلشوب چاتشه رق چکلشمك وشاعرك بر بیتك معناسنی بیت آخرده اتمام ایتمکله مذکور ایکی بیت بر برینه ملحق ومرهون اولمق

مَعَاف عفو اولنمش ودوچار اولدقدن آزاد طوتیلان

مُعَافَاة امراض وبلادن صحت وسلامت ویرمك

مُعَافَقَة آلدانمغه چبالیوب طورشمق

مُعَافَكَاة عفو اولنمق ایچون صغنله جق محل

مُعَافْنَامَه عفونامه برینك عفوینی مشعر اولان نامه

مُعَافِیَه معاف اولنمق آزاد طوتلمق

مُعَاقِبْ بربرینك عقبنده اولان وبربرینه مجازات وعقوبت ایدیجی اولان

مُعَاقَبْ آردنجه وعقبنده نوبی بولنوراولان ومجازات وعقوبته مظهر قیلنمش اولان

مُعَاقَبَتْ بربرینك عقبنجه یعنی اوکجه سنه باصه رق کیتمك وبربرینه مجازات وعقوبته مظهر وکرفتار قیلمق

مَعَاقِدْ عقدلر عقده لر معقدلر دوکوملر

مُعَاقَدْ بربری ایله عقد اتفاق ایتمش اولان

مُعَاقَدَهْ اتفاق وعهد وپیمان ایتمك

مُعَاقَرَهْ ادمان وملازمت ایتمك

مُعَاكَسَهْ مخاصمه ودعوی ایتمك

مَعَاذْ مذهب مسلك وملجا ملاذ پناه

مُعَالَجَهْ خسته یه تیمار ایتمك ودوا ویرمك

مَعَالِمْ معلملر نشانه یه دلیل اولان نشانه لر

مُعَالَتَهْ برشی آجیقدن آجیغه ایشلمك وآجیغه چیقارمق وبر خصوصی علان واظهار ایتمك

معالی معلالر شرفلر امور عالیه وشریفه

مُعَامَسَهْ عداوتی آجیقله میل کیزلیجه قوللانمق

مَعَامِعْ معمعه لر حروب وفتن وعظائم امور

مُعَامِلْ معامله ایدیجی اولان

مُعَامَلَاتْ معامله لر انسانلر بینده جاری اولان ایشلر وضابط وحاکم وعاملك زیر حکومتنده اولان الکه لر

مُعَامَلَهْ انسان انسانه ایش ایشلمك وانسان انسان ایله ایش کورمك وضابط وحاکم عاملك زیر حکومتنده اولان الکا وفرض الناس الجه ایچون وبر بلان کار وکذشته

مُعَانَاتْ بر نسنه نك رنج وزحمتنی چکمك ونسنه یه دائما قید واهتمام ونظارت ایتمك

مُعَانِدْ معاندت ایدیجی اولان عناد ایدراولان

مُعَانَدَهْ عناد ایتمك مشره آرار

وملازمت ایتمك

مُعانشة بری برینك بوینونه صارلمق

مُعانِق بربربرینك بوینینه صارشمش اولان

معانقة بری برینك بوینینه صارشمق

مَعانی معنالر الفاظ اشارتندن اکلاشیله جق اولان مرادلر وبر علم مخصوص اسمیدر

مُعاوِد نسنه یی عادت ایدینور اولان وعودت ایدن کیرو دونر اولان

مُعاوَدة نسنه یی عادت ایدنمك وعودت ایتمك کیرو دونمك

مُعاوَرة اولجکی تمام وعیار ایتمك

مُعاوَصة کولشمك کولش طوتمق کولشمك

مُعاوَضة برنسنه یی دیکر بر نسنه یه بدل وعوض اوله رق ویرملك

مُعاوَمة نسنه یی ویرکسنه یی بیللغنه طوتمق وبر سنلك اکینی کله جك سنه حاصل اولجق اکینه مقابل بیع وشرا ایتمك ودین مقرر اوزرینه بر مقدار ضم ایله اصل وعده سنی بر سنه تأخیر ایتمك

مُعاوِن یاردم ومعاونت ایدیجی اولان

مُعاوَنة یاردم وامداد ایتمك

مَعاهِد معهدلر ناسلك جمعیت یرلری

مُعاهِد برله عهد وپیمان ایدر اولان

مُعاهَدة عهد وپیمان ایتمك وعهد وپیمان سندی

مُعاهِر زناکار زنباره زنبرست

مُعاهَرة زنا ایتمك ؛ زنبارهلك ایتمك

مَعایِب معایبلر عیبلر قصورلر

مُعایَرة اولجکی تام وعیار ایتمك

مَعایِش معیشتلر کچمکه وتعیشه مدار اولان نسنه لر

مُعایَشة برابرجه خوشجه کچنمك

مُعایَن کوریلمش اولان وشبهه سز وآشکار وواضح وعیان اولان

مُعاینة کوز ایله باقوب کورمك ویا بابالر برله انالری برا اولان یعنی لابوین بولنان

قرنداشلر بیننده اولان قرنداشلق

مُعْبَد عبادته مخصوص محل جامع وکنیسه مثللو

مَعْبَر کچید عبور اولنه جق محل دربند یول کوپری کندوسیله نهرك اوته بریسنه کچیلور اولان تنه قایق وکوپری وتومباز وطلوم مثللو

مُعْبِر بلوغه ایروب هنوز ختان اولنمامش اوغلان

مُعَبِّر رؤیا تعبیر ایدیجی اولان

مُعَبَّر تعبیر اولنمش اولان

مُعْتَبِط ییرلك وعلتندن سالم اولان دلیقانلویی اخذ وکرفت ایدن موته دینور

مَعْبُوث بورلمش بوکلمش اولان

مَعْبُود کندوسنه عبادت اولنور اولان جل جلاله حضرتلری بت وصنم

مُعْتاد اعتیاد اولنان عادت ایدنلمش اولان شی

مُعْتَبَة عتاب وآزاری حاوی ومعتید اولان کلام

مُعْتَبَر اعتبارلو اولان عامه عندنده قیمتلو ومقبول

عدا اولنان

مُعْتَجِر باشنه صارق صاربلور اولان

مُعْتَدّ تعداد اولنمش وتعداد اولنور اولان

مُعْتَدِل نه پك چوق نه پك آز اولوب اورتلمه اوله رق برصفته مالك اولان اعتدال اوزره اولان

مُعْتَدی ظالم وغدار اولان تعدی ایدر اولان

مُعْتَذِر اعتذار ایدیجی اولان و اعتذاری مقبول اولان

مُعْتَذِل خطاسنی ادراك واعتراف ایدرك ملامتی قبول ایدر اولان

مُعْتَذِلات پك باصقون سیجاق اولان کونلر

مُعْتَرّ پك فقیر اولوب دیلنمیه رك لسان حالیله حاجتنی افاده ایدن کمسنه

مُعْتَرِض کندوسنه برشی عرض واعطا اولنور اولان واعتراض ایدوب موانع ومشکلات بیان ایدر اولان ومانع وسبر اولان وآرقوری ظهور ایدر اولان

جُمْلَهٔ مُعْتَرِضَه كلامك سبكنه لازم اولميوب برسبله داخل قلنان عباره

مُعْتَرِفْ اعتراف ايديجى اقرار ايديجى اولان

مُعْتَزِلْ جماعتدن آيرلمش اولان

مُعْتَزِلَه محمدى اولهرق بعض اعتقادلرى دين اسلامه مغاير اولان فرقه لردن برفرقه نك اسميدر

مُعْتَزِمْ برايشه ربط قلبله قصد وتوجه ايديجى اولان

مُعْتَزِى انتساب ادعا ايديجى اولان

مُعْتَسِفْ ظلم واعتساف ايديجى اولان

مُعْتَشِى اخشام وقتى يوله چيقار اولان

مُعْتَصِبْ قناعت ايديجى راضى اولان وقوم وجماعت نوعندن اولهرق عصبه عصبه جمع اولمش اولان

مُعْتَصِفْ كسب وكار ايچون املك صرف ايدن اولان

مُعْتَصِمْ برنسنه يه ال ايله ايوجه ياپيشيجى اولان وقورنوب محفوظ اولان

مُعْتَضِدْ هلاك اولمغى اختيار ايتمكله قبوسنى بند ايدوب بيمك ايچمه دك هلاك اولان

مُعْتَقْ اعتاق اولنمش كوله لكدن آزاد قلنمش اولان

مُعْتِقْ عتيق اسكى قديم اولان

مُعْتَقِدْ اعتقاد ايدوب اينانيجى اولان واعتقاد اولنان نسنه عقيده

مُعْتَقِدَاتْ عقائد عقيده لر اعتقاد اولنان نسنه لر

مُعْتَكِسْ عكس اولنمش ترسنه چويرلمش اولان

مُعْتَكِفْ كندى كندويه بريرده حبس اولنوب دعايه وذكره مواظبت ايديجى اولان

مُعْتَلْ عليل علتلو اولان وكلمادن اولوب اصل واملا وتركيبنده واو وياخود ياء حرفى موجود اولان

مُعْتَلِطْ نزاع وغوغا ايديجى اولان

مُعْتَلِقْ محبوبه نك عشقنه كرفتار اولان

مُعْتَلِنْ آشكاره چيقمش اولان

مُعْتَمَدْ كندوسنه اعتماد اولنور اولان وبعض خدمات ميريه اجراسنده لوازمات

وكراستناد اره سنه مأمور اولان كمسنه

مُعْتَمَدٌ عَلَيْه اعتماد اولنور اولان

مُعْتَمِر زيارت ايديجى زائر وقصد وآهنك ايديجى اولان

مُعْتَمِل مشقتى اختيارا ايدوب ياردم واجبار اولنميه رق باشلو باشنه ايش ايشلر اولان

مُعْتَنَا مهم اولمغله اهتمام واعتنا اولنور اولان

مُعْتَنِق برينك بوينونه صارلمش اولان

مُعْتَنِى اهتمام واعتنا ايديجى اولان

مُعْتَنَى مهم اولوب كندوسنه اهتمام واعتنا اولنور اولان

مَعْتُوق اسيرلكدن ازاد قيلنمش اولان

مُعْتَوِل فرياد ايله اغلاو اولان

مَعْتُوه بونامش قرتوت اولان

مُعْتَرِم آدمى دوشرمك ايچون فضل ومذمت ايتمك

مُعْجِب عجب اولوب تعجبه باعث اولان

مُعْجِب بمعناه ايضا

مُعْجِبَة عجيب اولوب تعجب اولنه جق نسنه

مِعْجَر نسوانه مخصوص برنوع باش اورتيسى

مُعْجِز عاجز وقدرتسز قيلور اولان

مُعْجِزَة پيغمبران عظامدن صادر اولان خارق عاده فعل وياقول كه كرامتدن افضلدر

مُعْجِزْنُما معجزه كبى شيلر كوستريجى اولان

مُعَجَّل بلا تاخير اجرا وايفا واادا اولنان

مَهْرِ مُعَجَّل نكاحى عقد اولندقده منكوحه يه اعطا وتاديه اولنان مبلغ مقرر

مُعَجَّلاً بلاتأخير عجله ايله

مُعَجَّلَة اوقات معينه حلولنده اخذ اولنه جق ايراد وعوائد مقابل بروجه پيشين تاديه اولنان مبلغ

مُعْجَم نقطه لو نقطه صاحبى اولان حرف

مَعْجُون بال ويا شكر ايله بشقه قوقولو ويا شفالو نسنه لر خلط برله قارينا ديلوب قويو واقمز ولكن بتون بتون قاتى

اولمامق حالنه کتوریلان ترکیب

مُعْجونْكَشْ معجون یبکه مخصوص ملاق

مُعَدّ اعداد وتهیه اولنمش حاضر ومهیا اولان

مِعْدَه اکل وبلع اولنان طعامك اخذ وطبخ ونضجنه مخصوص وتربه شکلنده اولان عضو باطنی شکم

مُعَدِّلُ النَّهار باخود معدل لیل ونهار کرهٔ ارضده واقع خط استوایه مطابق ومحاذی اولیدرق فلك اعظمده فرض اولنمش بر دائرهٔ عظامدرکه شمس منطقه‌سی وزرنده حرکت برله مذکور دائره‌یه برسنه ظرفنده ایکی دفعه ملاقی اولمغله حین ملاقاتنده یعنی سنه ظرفنده ایکی دفعه کیجه وکوندوز بربرینه مساوی اولور

مُعِدّ اعداد وتهیه ایدیجی اولان

مُعَدَّل تعدیل وتسویه اولنمش اولان

مُعَدَّلَه اولان سائر کسان حقنده ظلم وجوردن خالی اولان شرعا وعقلا مستقیم فعل ومعامله

مُعَدِّلَه معدل تعدیل ایدیجی

دائرهٔ مُعَدِّلَه معدل لیل ونهار تسمیه اولنان دائره

مُعْدِم اعدام ایدیجی اولان

مَعْدِن التون وکموش وامثالی جواهر ارضیه‌نك استخراج اولندیغی محل وهر درلو شینه‌نك منبعی ومأخذی اولان محل وجواهر ارضیه‌دن واصاغه‌یه وچکیچ ایله دوکلوب چبوق وتخته شکلنه واشکال سائره اوزره اعمال اولنمغه قابلیتلو اولان جوهر وکموش والتون وباقر وامثاللری مثللو وجوه مذکوره‌نك استخراج اولندیغی فلزکه هنوز تصفیه اولنمیوب طاش وطپراق وقوم ایله قاریشق اولور

مَعْدَنی معدنه منسوب اولان

مَعْدِنِيات معدندن استخراج اولنان نسنه لر

مَعْدُود عد اولنان صايلان

مَعْدُول بعض كلمات فارسيه ده موجود الاملا ومفقود التلفظ اولان واو ويا حرفنه دينلور

مَعْدُوم يوق اولان غير موجود اولان

مُعْذِب عذاب ايديجي واذيت اولان

مُعَذَّب عذاب والمه كرفتار اولان

مَعْذِرَة ايراد اولنان عذر وبهانه، قبول ايتمك وعذر ايراد ايتمك

مَعْذِرَت خواه عذر ديلمك

مُعَذَّل افراط سخاسندن ناشى لوم اولنور اولان

مَعْذُور عذر صاحبي اولان براشى اجرا ويا ترك ايتديكنده سبب كافى ارائه سنه مقتدر اولان

مُعَرَّا معرى عارى جبلاق اولان

مِعْراج نردبان وپيغمبر عليه السلامك ليلهٔ معهوده ده حضور خلاق وحيده چيقمقدن عبارت اولان معجزهٔ كبراسى

مِعْراض كلامك كيزلو معناسى واقع اولان يرى وكلامك فحواسى ومفهوم ومعناسى

مُعْرَب صرف ونحو اصطلاحاتنده اولوب اعراب قبول ايدر كلمه يه اطلاق اولنور

مُعَرَّب فى الاصل عربى اولنبوب صكره دن عرب لسانته اخذ اولنمش اولان كلمه

مُعَرْبِد عشرت مجلسنده بد مستلك ايدوب نديملرنى رنجيده ايدر اولان كمسنه

مَعَرَّت كناه جنايت قباحت ومعار معاب

مِعْراج نردبان واسطهٔ عروج اولان آلت

مَعْرَض نسنه عرض اولنوب مشاهده اولنديغى ير

مِعْرَض جاريه مشترى يه عرض ايتمكه مخصوص اثواب

مُعْرِض اعراض ايديجى نسنه دن يوز چويروب بشقه طرفه متوجه اولان

مَعْرِف جهره نك دائما آچوق

وكوريبور اولان يرى

مُعَرَّف تعريف اولنمش بلدرلمش اولان

مُعَرِّف تعريف ايديجى وبيلديريجى اولان

مَعْرِفَة فكر وهمت ايله تحصيل اولنان علم ودانش وبلكو وصنعت حرفت هنر وواسطه وساطت وعلم نحو اصطلاحاتندن اولوب دلالت خصوصيه سى معلوم اولان اسمه اطلاق اولنور

مَعْرَكَة جنك ميدانى وجنك قتال

ف **مَعْرَكه زار** جنك ميدانى

مَعْرُوز اوبونا ولان

مَعْرُوش اوزرى چارطاق مهتابيه شكلنده يا پلمش اولان

مَعْرُوض عرض وتقديم اولنمش اولان عرض وتقديم اولنمش نسنه وافاده وتقرير

مَعْرُوف معلوم ومشهور اولان شرعاً وعقلاً جائز ومستحسن اولان واو ايله يا حرفنه اطلاق اولندقده مشهور وشهير كلمه لرنده بولنان واو ايله يا حرفلرى مثللو تلفظ اولنان حرف ديمكدر

مُعْرِى اعطاى يدندن اكثريا چيلاق اولان ير عارى وچيلاق اولان وخالى وبرى ومنزه اولان

مُعِزّ اعزاز ايديجى عزيز وشريف ايليجى اولان

مُعَزَّز عزيز وشريف قيلنمش اولان

مَعْزُول منصبدن عزل اولنمش اولان

مَعْزُولاً معزول اولارق

مَعْزُولان معزول اولنلر

مَعْزُولِيَّت معزول اولمقلق

مَعْزُولِين معزول اولنلر

مَعْسَرَت كوچلك چيارزلق عسرت

مُعَسْكَر اوردوكاه قورلمش اوردو يرى

مُعَسَّل بال ايله تربيه اولنمش اولان

مَعْسُور كوچ اولان چيارزلو اولان

مَعْسُورات كوچ وچيارزلو اولان نسنه لر

مِعْشَابْ بك منبت اولان اوت وچایری چوق اولان نسنه نك اونده بری عشر اونده لو

مَعْشَرْ جماعت گروه طائفه بلوك بلوك

مُعَشَّرْ اون ضلع ایله محدود اولان شكل هندسی

مَعْشُوقْ باعث ومطلب عشق اولان كمسنه

مَعْشُوقَه محبوبه عشق اولنان خاتون

مَعْشُوقِیَّه معشوق یاخود معشوقه اولمقلق

مِعْصَالْ ككه وكلیری تعبیر اولنان اوجی اوزون اغاج وچوكان صولجان

مَعْصُودْ صو بی یاخود یاغی صقلمش اولان

مَعْصُومْ محفوظ ومصون اولان وگناهدن حفظ وصیانت اولنمش اولان وبی صوچ وبی گناه اولان كوچك چوجق

مِعْضَادْ زهره واوراق رسمنده اولان بچاق كه اغاچ بودامق ایچون قوللانیلور ی یاروبند

وقولجق دینلان زینت

مِعْضَدْ بمعناه ایضاً

مُعْضِلْ كوچ دشوار عسیر اولان

مُعْضِلاتْ كوچ دشوار اولان نسنه لر

مُعْطِبْ تهلكه لو محل وتهلكه لو نسنه

مُعَطَّرْ كوزل قوقولو اولان خوشبو اولان

مُعَطِّرَاتْ نسنه یه كوزل قوقو ویریجی اولان

مُعَطَّلْ مقصدا صلیسندن ممنوع ومتصرف اولان بوش وبیكار اولان باطل وبیهوده اولان واستعمال اولنیوب متروك اولان

مَعْطُوفْ برطرفه طوغری اكلمش ومائل اولان حرف عطف ایله ضم وعلاوه اولنمش اولان

مُعْطَا اعطا اولنمش ویرلمش اولان

مُعْظَمْ نسنه نك بیوك طرفی ویا بیوك جنسی

مُعَظَّمْ بیوك وحرمتلو عد اولنان

مَعْفَر	نسنه نك طپراغه سوزدیكی محل
مَعْفُو	عفو اولنمش بغشلنمش اولان
مَعْفُوش	حبس اولنمش الیقونمش اولان
مَعْقُول	یوزولوب قوقمش اولان
مِعْقَب	سنواته مخصوص اولان باش اورتیسی
مُعَقِّب	بشقه نسنه نك عقبنده اولان
مُعَقِّبات	كیجه وكوندز ملائكه لری وتسبیح اولنان دعالر
مُعَقَّت	واروالدینه عاصی اولمق
مَعْقَد	باغ دوكوم عقده یری
مُعَقَّد	عقده لو اولان
مَعْقِل	صغنه جق برملجا وپناه
مَعْقَلَة	حون بها قان بهاسی دیت
مَعْقُود	بغلو اولان بسته اولان
مَعْقُول	عقله منفهم اولان وابحق عقل وتفكر ایله معلوم ومنكشف اولان وعقله قریب وپسندیده اولان
مَعْقُولات	خارجده وباطنده موجود اولوب عقل ایله مستدرك ومنكشف ومنفهم اولان نسنه لر
مَعْقُولات ثانیه	كشف وتعقل وتفهمی دیگر معقولاتك كشف وتعقل وتفهمنه محتاج ومنوط اولان خصوصات
مَعْقُولِیَّه	عقله قریب وپسندیده اولمقلق
مَعْكِد	صغنه جق برملجا ملاذ وپناه
مَعْكَرَة	جنك میدانی
مَعْكُوس	عكس اولنمش ترسی جویرلمش اولان
مُعِلّ	خسته وعلیل ایدر اولان
مُعَلّا	عالی ومرتفع وبلند قیلنمش اولان
مَعْلَف	حیوان آخورینك یملكی
مَعْلات	باعث وشرف وعلو اولان نسنه
مُعَلَّف	چوق بسلنمش سمیز لنمش اولان
مُعَلَّق	اصلمش اولان وقرار وبرلمیوب شبهه لو قالمش اولان

مُعَلَّقَات زمان قديمده عربستانده شاعرلرى بيننده جارى اولان عادت اوزره كعبه يه آويخته اولنان غزليات وقصائد مقوله سى شعرلر

مُعَلَّل برعلت وسببه مبنى اولان

مُعَلِّل علت وبهانه ايراد ايله ادعا صاويجى اولان

مَعْلَم نسنه يه دليل اولان اثر واشارت : يول گوسترمك ايچون ديكيلان ميل كبى وعقائد دينيه دن اعتبار اولنان قضيه ومسئله

مُعَلِّم تعليم ايدوب اوكرديجى اولان خواجه تعليمجى

مُعَلَّم تعليم اولنمش وعلامتلو اولان

مُعَلِّم خانه مكتب مدرسه تعليم خانه

مُعْلِن اعلان ايديجى عامه يه بلديريجى اولان

مَعْلُوف بسلنوب سمرمش اولان

مُعَلَّق آصلمش اولان

مَعْلُول برعلت وسببه مبنى وتابع اولان

مَعْلُوم بللو بلنمش اولان

فِعلِ مَعْلُوم يالكز كندوسى ذكر اولنمغله فاعلنك معلوم اولمسى ايجاب ايدن فعل

بِنَاءِ مَعْلُوم فعل معلومه مخصوص اولان تلفظ واملا وهيئت

مَعْلُومَات بللو اولان نسنه لر وعلم ودانش خبر بلگج

مَعْلُومِيَّة معلوم اولمقلق

مُعَلّىٰ يوكسك عالى بلند مرتفع اولان

مُعْلِى يوكسلك ايديجى ترفيع ايديجى اولان

مُعَمّا بلمجه يا كلمتاجه دينلن كيزلو معنالو كلام

مِعْمَار ابنيه انشا ايدر اولان اهل هنر ومعرفت

مِعْمَارِى معماره منسوب ومتعلق اولان

مِعْمَارِى، **مِعْمَارِيَّه** معمارلق حرفتى بمعناه ايضا ومعمار اجرتى

مُعَمَّر طول عمر صاحبى چوق يشار اولان

مُعَمَّس يك مشكل ومشتبه اولان

مَعْمَعَة حروب وفتن وعظائم

اموردن اولان وفقه

مُعَمَّمْ عمامه لو یاشی صارقلو اولان وصارق کبی صاریلو اولان وحاکم ملك سید

مَعْمُورْ خانه سی وباغ بغچه ومرعا ومزرعه واهالیسی چوقا اولان ومیری مالی اولان

مَعْمُورَهْ بمعناه ایضا وشهر مملکت وخانه بنا

مَعْمُولْ یاپلمش اعمال اولنمش اولان وعلم نحو اصطلاحاتندن اولوب عاملك عملی ایله مرفوع ویا مجرور ویا منصوب قیلنمش اولان

مُعَمّیٰ بلمجه ویا کلنمج دینلن کیزلو معنالو کلام

مَعْنَا لفظ وسائر دلیللرك مشعر اولدقلری صورت ذهنیه وعقل بشرینك فهم وادراکندن عاجز وکوتاه اولدقلری امور مجرده روحانیه ورؤیا

عَالَمِ مَعْنَا رؤیاده کویا منکشف اولان عالم روحانی

مَعْنًا معناده حقیقت اولمق اوزره

مُعَنْبَرْ عنبر ایله تطییب اولنمش اولان

مَعْنَوِی صوری وجسمانی اولمیوب مجرد روحانی اولان وحقیقتده موجود اولمیان

مَعْنیٰ لفظ وسائر دلیللرك مشعر اولدقلری صورت ذهنه وذهنده باطنا والفاظ ایله سائر دلیللردن مجرد اولمق اوزره جولان ایدن عرض روحانی وعقل وبشه بینك فهم وادراکندن قاصر والفاظ وکلامك تعریف وترسیمندن عاجز وکوتاه اولدقلری امر مجرد روحانی

عالمِ مَعْنَا عالم معنا

مَعْنیٰ دَارْ کندوسنده معنا مندرج اولان

مُعَوَّجْ اکری اکلمش چارپق اولان

مُعَوَّدْ برنسنه یی معتاد ایلمش اولان

مِعْوَذْ اصوق ونسخه تعبیر اولنوب

برضررك دفعی ایچون بویونه طاقلان وبشقه محلّره آصیلان

مُعَوَّق تأخیر وتعویقا ولنمش اولان

مُعَوِّل فریاد ایله اغلایجی اولان

مُعَوَّلٌ عَلَیْه دیکرك ایچون ویاخود انی اغلادیغی اولان

مَعُون یاردم عون مدد امداد

مَعُونَه بمعناه ایضا وصلاح اهلنی محنتدن قورتارمق ایچون حق طرفندن خلق اولنان خارق عاده

مَعْهَد ناسك جمعیت یری

مَعْهُود معلوم معروف ومقرر اولان

مِعَی بغرسق

مِعْیَار نسنه نك صیاقلغنی وخالصلغنی تجربه ایچون مستعمل اولنان آلت

مَعِیب عیب قصور نقصیه

مُعَیَّب بمعناه ایضا

مُعَیَّبَات عیبلر قصورلر

مَعِیبَات بمعناه ایضا

مَعِیَّت دیکرنسنه ایله بیله جه بولنمق

مُعِید برنسنه اعاده ایدلمش اولان

دیرلك زندکانی وکچنمك تعیش ایتمك

مَعِیشَة بمعناه ایضا وکچنه جك معاش وشهریه

مُعِیل عیال ومنسوبه سی چوق اولان

مَعِین هندسه اصطلاحاتندن اولوب شول درت ضلعلو شکل مستویه اطلاق اولنور که جمیع اضلاعی بربرینه مساوی اولوب زاویه لری قائمه اولمیه

شِبْهِ مَعِین بر شکل مستویدر که درت ضلعی بیندن یالکز ضلعین متقابلینی هم مساوی وهم موازی اولوب زاویه لری قائمه اولمیه

مُعِین اعانه ویاردم ایدیجی اولان

مُعَیَّن تعیین اولنمش تخصیص اولنمش اولان وتحدید وتقدیر اولنمش

مُعَیِّن تعیین وتخصیص تقدیر ایدیجی اولان

مَعْیُوب تعییب اولنمش عیبلنمش اولان

مَعِيتي بغز ساغه منسوب ومتعلق اولان

مرع مُغ مجوس: آتش پرست وآتش پرست پاپاسی ومیخانه‌جی

مُغابَصَه برکسنه‌یی غافل ایکن یقالیوب طوتمق

مُغادَرَت نسنه‌یی حالی اوزره ترك وابقا ایتمك

مَغار مغاره: ابن کهف غار

مَغارِب مغربلر کوکب غروب ایتدیکی یرلر

مَغارَة زیر زمینده اویوق اولان حجر وحقور

مَغارِس مغرسلر: فدانلق بغچه‌لری

مَغارِم مغرملر اداسی لازم اولان شیلر دین ودیت وامثالی مثللو

مَغازِل مغزللر: اکرمکه مستعمل اولان ایکلر

مُغازَلَه نسوان ایله عاشقانه ملاطفت ایتمك

مَغازی غزالره دآئر حکایه‌لر ودستانلر

مَغاسِل مغسللر غسله مخصوص محللر

مُغاضَبَه بر بر بنی طارلدوب کورلك ایتمك

مُغافَصَه برکسنه‌یی غافل ایکن طوتوب یقالمق

مُغافَلَه بمعناه ایضاً

مَغاك چقور حفره

مَغاكچه کچوك چقور کچوك حفره

مُغالَبَه غالب اولمق ایچون اوغراشلمق

مُغالَتَه شدت حرکله متمادی قتال ایتمك

مُغالَطَه یاکلمق خطا ایتدرمك عداوت وخصومت ایتمك

مَغالِق مغلاقلر قپو قپایه جق النلر سورگه وکلید ومنداك مثللو

مُغامَرَه نفسنی شدته وضرب ایشه القا ایتمك

مُغامَزَه بربری ذم وقصل وطعن وتشنیع ایتمك

مُغامَسَه نسنه‌یه بك طالمق ونسنه‌نك کوچ ومجهول طرفلرینه اوغراشمق

مُغان مغلر: آتش پرستلر وآتش پرست پاپاسلر

ومیخانه جیلر

مَغَانِم غنیمتلر مغنملر

مُغَانَه مغه منسوب ویراشق اولان

مَغَانِی مغنیلر منزللر خانه‌لر

مُغَاوِر دشمن مملکتنه چاپول وشبیخون ایتمکه مألوف اولان جنکجی

مُغَاوَرَه چاپول وشبیخون وغارت ایتمك

مُغَاوَلَه مبادرت ومسارعت ایتمك

مُغَایَبَه بربرینی آرقه سندن دم وقصل ایتمك

مغاره لر غارلر کهف

مَغَائِر مغایرت ایدیجی مخالفت ایدیجی اولان

مُغَایِر واویغون اولمیوب موافق ومطابق اولمیان

مُغَایَرَه مماثلت ومطاوعت ایتمیوب مخالفت ایتمك مختلف اولمق وبشقه اولمق

مُغَابَطَه اختلاف کلمات ایتمك

مُغَانِطَه دارلمق غضاب ایتمك

مُغبَچَه کنج مجوس چوجوغی میخانه میجوسی

مُغَبِّر لسنه طلبنده یك حد واهتمام ایدیجی اولان توزوطپراق ایله ملوث اولان

مَغْبُوط دیکرلر طرفندن غبطه وقزقانج اولنمش اولان

مَغْبُون معامله‌ده آلدانمش اولان ورأی وفکری ضعیف وسست اولان

مُغْتَاظ غضبه کلمش طارلمش اولان

مُغْتَبِط رفاوغنا وسرور وشادمانی صاحبی اولان

مُغْتَذِی بسلنمش غدالنمش اولان

مُغْتَدِی بمعناه ایضاً

مُغْتَرِف آلنخطا لدیروب آوجیله صوالیجی اولان

مُغْتَزِل ایلك اکریجی اولان

مُغْتَزِی قصد ونیت وعزیمت ایدیجی اولان

مُغْتَزَی برینك سائرهمدملری ایچندن انتخاب واختصاص ایلدیکی محرم دوستی

مُغْتَسِل اغتسال ایدیجی یایقانیجی اولان

مُغْتَمِز بریبی غمازلیوب ذم وتشنیع ایدیجی اولان

مُغْتَمِص اختقار ایدیجی حقارت ایدیجی اولان

مُغْتَمِضْ اويقوده اولان كوز يوميجى اولان

مُغْتَبِطْ برينه سوزده غالب كلوب باصمش اولان

مُغْتَنِمْ نسنه‌يى غنيمت عديله اخذ ايديجى اولان

مُغْتَبِبْ بريى غيبت ايدوب فصل ايدر اولان

مَغْدُورْ غدر وخيانته دوچار قلنمش اولان

مَغْرِبْ كوكبك غروب ايديكى يروافقك باطى طرفى ومصرديارينك طرف غربيسنه دوشن بالجمله ممالك افريقيه وبالكز جزاير غربك طرف غربيسنده اولان فاس ومراكش الكاسى

صَلٰوةُ المَغْرِبْ اخشام نمازى

مَغْرِبْ بمعناه ايضا وشمسك وقت غروبى

مَغْرِبِي مغربه منسوب ومتعلق اولان

مِغْرَاسْ فدانلق باغجه‌سى

مُغْرَقْ صويه بوغلمش اولان ومفهوم ومعناسى بعيد ومستور اولان

مُغَرَّقْ صويه طالدرمش اولان

مَغْرَمْ دين وديت مثللو لازم الادا اولان نسنه

مَغْرُورْ بيهوده وباطل نسنه‌يه اعتماد ايله الدانمش اولان وكبر تعظم ايتمش اولان

مَغْرُوسْ غرس اولنمش نشو ونما بولسون ديو يره ديكلمش اولان

مَغْرُوقْ صوالتنه ياتمش اولان

مَغْزْ حيوانك بينى دماغ وايچلو نسنه‌نك ايچى لب وكميك ايچنده اولان الك وعقل وفكر ونسنه‌نك اصل وحقيقتى

مَغْزْدارْ مغزلو مغز صاحبى اولان

مِغْزَلْ ايلك اكره‌جك ايك

مَغْزِى قصد ؛ مرام

مَغْزِيَّه مغز بينى دماغ ولب ايچ والك كيك الكو

مَغْسَلْ ميت يايقامغه مخصوص اولان محل

مِغْسَلْ طاس وابريق مثللو يايقامق ايچون استعمال اولنان قاب

مَغْسُولْ يايقانمش غسل اولنمش اولان

مَغْشُوشْ خالص اولميوب قارشق اولان

مُغَشِّي اوتلش بورنمش اولان
مُغَشَّى بمعناه ايضا
مُغَشِّى عَلَيْه بايلمش بيخود اولان
مُغْضِبْ طارلديجى قيزديريجى اولان
مَغْضُوبٌ عَلَيْه كندوسنه ديكرك طارلديغى اولان
مِغْفَرْ زره كلاه توغلغه اشوق سربناه
مَغْفِرَة جرم وكناه عفو ايتمك يارلغمق كه حق تعالى حضرتلرينه مخصوص
مُغَفَّلْ رشد وفطنتدن بى بهره اولان
مَغْفُورْ كناه نوعندن اوله رق حق تعالى طرفندن عفو وستر اولنمش اولان وجرم كناهلرى حق تعالى طرفندن عفو اولنمش اولان
مَغْفُورٌ لَه بمعناه الثانى ايضا
مُغْكَدَم آتشكده وميخانه ميكده
مِغْلاقْ كليد وسرمه مثللو قپو قپايه جق آلت
مُغَلِّبْ مراراً وكراراً مغلوب اولان وقرن وهمتاسندن مجالى اولانلر جمله سنى غلبه ايتمش اولديغى محكوم ومسلم اولان

مُغْلَطَه تشويش اذهان ايچون ايراد اولنان صنعتلو كلام ونتيجه سى بولنمز اولان قاريشق ايش
مِغْلَقْ كليد وسورمه مثللو قپو قپايه جق آلت
مُغْلَقْ قپالو قپانمش اولان وعيان واشكاره اولميوب اورتيلى وقپالو اولان الفاظى ايله معناسى مشكل اولان
مُغْلِمْ غلامپاره لوطى
مَغْلُوبْ برينك قولى التنده قالمش اولان
مَغْلُوبَة مغلوب اولمقلق
مَغْلُوفْ قپالو قپانمش اولان مسدود اولان
مَغْلُولْ صوصامش اولان صوسزلقدن ناشى ايچى صيقندى اولان والنه ياخود بوينونه تيمور لاله چورلمش اولان
مُغْمَدْ ظرفنه وقيننه قپانمش اولان
مَغْمُودْ بمعناه ايضا
مَغْمُورْ بين الناس شهرتسز

	وكمنام اولان
مَغمُور	كندوسنه قباحت اسناد اولنوب متهم اولان
مَغمُوصٌ عَلَيهِ	دينده صادق اولميوب نفاق ايله طعن وتشنيع واتهام اولنمش اولان
مَغمُول	بى نام ونشان اولان
مَغمُوم	غم وكدره كرفتار اولان
مَغمِىٌّ عَلَيهِ	بايلمش بيخود اولان
مِغناطيس	واهنى بادينلان طاش وياچلك چيوعى
مَغنَم	دشمندن اثناى محاربه ده النان طوبلوق مال
مَغنىٰ	خانه ؛ منزل ؛ قوناق وكفايت
مُغنِى	زنكين ومستغنى ايدر اولان
مُغنى	زنكين ومستغنى قيلنمش اولان
مُغَنّى	ايرلايجى خواننده وزن واهنك ايله اوقويجى اولان وقوش قسمندن اوله رق خوش اواز ايله اوتيجى اولان
مِغيار	غيرتلو حميتلو قسقاج اولان كمسنه

مُغَيَّب	غائب اولان ؛ حواس ظاهره دن مستور اولان
مُغَيَّبات	حواس ظاهره يه منكشف اولميان اسرار ومستورات
مُغَيَّبَة	مغيباتدن معدود بولنان برنسنه
مُغيث	امداد ويردم ايديجى اولان
مُغَيَّر	تغيير اولنمش تبديل اولنمش اولان
مُغيلان	برنوع ديكنلو اغاج
مَفاتِح	مفتاحلر اناختارلر
مَفاتَحَه	مرافعه ومحاكمه ايتمك
مَفاتيح	بمعناه ايضا
مُفاجاة	انسزين ؛ واقع اولمق
مُفاحَصَة	دائما بربرينك ايچ يوزينى تفتيش ايدوب اراشدرمق
مَفاخِر	مفتخر تلركند وسيله اوكنله جك اولان خصائل
مُفاخَرَت	كندو فضائل ومزاياسنى تعداد ايدرك مباحثه ومجادله ايتمك
مُفاد	كلامك افاده ايتديكى معنا وهرقنى بروسيله ايله

وزن	مُفَاصْ
	كسب اولنان فائده
مُفَادَاةٌ	بدل ويرەرك اسير اولانى قورتارمق
مُفَارَزَةٌ	برينه دن كسلوب ايرلمق
مَفَارِشْ	مفروشلر: ازواج زوجه لر
مُفَارَصَةٌ	نوبتلشمك مناوبه ايتمك
مُفَارَطَةٌ	برينه ناكهانى راست كلوب بولشمق ومسابقه ايتمك
مَفَارِقْ	مفرقلر باش دپەسنك اورته لرى
مُفَارَقَةٌ	برى برندن ايريلوب اوزاق اولمق
مُفَارَكَةٌ	نسته يى حالى اوزره ترك ايدوب براقمق
مَفَازَةٌ	قورتله جق يرومهلكه ومهلكه
مَفَاسِدْ	مفسده لر: فسادلر
مَفَاصِلْ	مفصللر: بدنده ايكى كميكك برلشديكى يركه اويناق يرى تعبير اولنور
مُفَاصَلَةٌ	بركسنه نك اورتاغندن آيرلمق
مُفَاصْ	طاشقنك وبول وجوف اولان

مفاليس	وزن
ناسك كرشوب طالبقلرى لا قردى	مُفَاصٌ فيه
كوكسيله قارنى بربر وسعتده ويرابر طولغونلقده اولان آدم	مُفَاصُ البَطْن
مفضحتلر: فضاحتلر: قبيح نسنه لر	مَفَاضِحْ
مفضللر خانه ده ايكن هركون كيلان ايش لباسلرى	مَفَاضِلْ
فضل ومزيتده برى بريله ادعا ايتمك	مُفَاضَلَةٌ
مفطور وجبلى اولان خصائلر	مَفَاطِرْ
سوزينى بركسنه يه تفهيم ايچون دونه دونه سويلمك	مُفَاطَنَةٌ
اوپمك تقبيل ايتمك	مُفَاغَمَةٌ
مفقرلر فقيرلق بلالرى	مَفَاقِرْ
برى ايله علم ودانش بابنده يارشمق	مُفَاقَهَةٌ
لاغ ومزاح ولطيفه ايتمك	مُفَاكَهَةٌ
مفلوجلر فالج مرضنه مبتلا اولنلر	مَفَالِجْ
مفلسلر پاره سز پولسز اولنلر	مَفَالِيسْ

کلمه	معنا
مُعَانَقَة	خوشلق ورفاه حالله یکنمك
مَغَاوِز	مغاره‌لر قوقوتله چوقورلر وتهلکه‌لر
مُفَاوَضَة	کلامی کشف وبیان ایتمك
مفاوضه	بربریله تصرف اموالده اورتاق اولمق وبرکسه‌یه مرخصوصده مجازی ویکسان اولمق
مُفَاوَضَة	مفاوضه اورتاقلغی طریقی اوزره
مُغَايَشَة	مفاخرت ایتمك وجنك وقتال خصوصنده خصم طرفنه پك چوق تهدید وتخویف ایدوب صکره بلادن چیقوب عهده‌سندن کلمکه بی‌قدرت اولمق
مُفَابَكَة	رأی وفکر وذهن ضعیف وسخیف اولان
مُفْت (ف)	بادهوا ومجانا اخذ اولنان نسنه
مِفْتَاح	قپالو نسنه‌یی آچاجق آلت اناختار
مُفَتَّت	ریزه ریزه پاره پاره ایدیجی اولان
مُفَتَّتَات	مثانه‌ده بعضا حاصل اولان طاشلری قیروب وقاتمغه مناسب اولان ادویه

کلمه	معنا
مُفْتَتَن	بلا وفتنه ایله دنوب تجربه اولنمش اولان فتنه‌یه کرفتار اولان
مُفَتِّح	فتح ایدیجی ضبط وتسخیر ایدیجی وکرمه کتوریجی کسکریجی اولان
مُفْتَخِر	افتخار ایدیجی وکبنجی اولان
مُفْتَدِی	بدل ویرلوب اسیرلکدن قورتارلمش اولان
مُفْتَرِح	شن وشادان ومسرور اولان
مُفْتَرِش	سجده اثناسنده ایکی قوللری یره وضع ایدر اولان ویرنسنه‌یی ایاق التنه الوب چکنز اولان
مُفْتَرِص	فرصت بولیجی وفرصتی غنیمت بلیجی اولان
مُفْتَرِع	قزلك بکارتینی ازاله ایدر اولان
مُفْتَرِق	بری برندن ایرلیجی فرقه فرقه اولمش اولان
مُفْتَرِی	افترا ایدیجی اولان یلاندن تهمت ایدیجی اولان
مُفْتَرَيَات	کذب ویلان اولان اسنادلر وافترالر
مُفَتِّش	تفتیش ایدیجی نسنه‌نك

ایچ یوزینی وحقیقتنی اراشدریجی اولان

مفتضح رسوای قیلنمش اولان

مفتقر فقر وفاقه یه مبتلا اولان

مفتل فتیل کبی بوکلو اولان

مفتلت تفکرسز بالبداهه شعر وامثالنی نظم ایدوب سویلر اولان

مفتلط کندوسنه برنسنه انسزین اوغرایوب کرفتار ایتمش اولان

مفتلو ناسی تعجب ایتدیره جك شی یاپیجی اولان

مفتن فتنه وبلا ایله دونوب تجربه ایدلمش اولان وفتنه وفساده کرفتار اولمش اولان
بمعناه ایضا

مفتت
مفتوت پاره پاره وریزه ریزه اولمش اولان

مفتوت کندوکندونه ایش ایشلر اولان

مفتوح فتح اولنمش آچلمش اولان وضبط وتسخیر اولنمش اولان وفتحه ایله قرائت اولنور اولان

مفتول فتیل کبی اوزون وبوکلمش اولان

مفتون فتنه یه اوغرامش اولان ومجنونه دیوانه پریشان خاطر اولان

مفتی مسائل دینیه نك جواب شرعیه لرینی بیان ایتمکه مأمور اولان عالم کمسنه

مفجرت صویك قینایوب آقان یری

مفحش فاحش کلام سویلر اولان

مفخر افتخار ایتدیرلمش اولان

مفخر افتخار ایتدیریجی سبب افتخار اولان

مفخرة سبب فخر اوله جق نسنه

مفخم تعظیم وتبجیل اولنمش اولان

مفر قاچمق وفرار ایتمك وقاچوب صغنه جق محل ملجأ بنا

مفرج شنلکدن اوزاق بولنور قاتلی معلوم اولمیان مقتول واسلامه یکی کلوب مولی الموالات اتخاذ ایتمامش اولان کمسنه

مفرج میدانلو وسعتلو کشاده اولان

مفرح بمعناه ایضا
مفرّح فرح وشادمانی یه سبب اولان

مَفْرَدْ بيوك كبير عظيم اولان

مُفْرَدْ يالكز اولان تك اولان وعلم صرفده اصطلاحاتندن اولوب يالكز بر تك تثنيه‌يه دلالت ايدن كلمه شكلنه اطلاق اولنور وتعبيرات شعريه‌دن اولوب اخر بر مصراع ايله همقافيه

مُفْرِدْ حج شريفه كيديجى

مُفْرَدَاتْ ايرى ايرى اولان ايرى ايرقيد وذكر اولنان نسنه‌لر

مُفْرَزْ ايرلمش تفريق اولنان

مُفْرِزْ بمعناه ايضا

مُفَرَّسْ فارسى لسانه اخذ وادخال اولنمش اولان

مُفْرَشْ فرش اولنمش يايلمش دوشنمش اولان

مَفْرَطْ بيوك عظيم كبير اولان

مُفْرَطْ حالى وزرع ترك اولنوب اونودلمش اولان

مُفْرِطْ افراط ايدوب حد اعتداله تجاوز ايدر اولان

مُفْرِغْ معدن دوكيجى دوكجى

مُفْرَغْ بوشادلمش وقالبه افراغ اولنمش اولان

مَفْرِقْ باش ديه‌سنك اورته‌سى

مَفْرُوزْ تفريق اولنمش ايرلمش اولان

مَفْرُوشْ يتاق وكليم مثللو دوشنمش ودوشنور اولان وزوجه زن اهل بيت

مَفْرُوشَاتْ دوشمه تعبير اولنان اثاث بيت

مَفْرُوضْ فرض وواجب قيلنمش اولان وحقيقت موجود اولميوب موجود حكمنده طوتلمش اولان

مَفْرُوقْ آيرلمش اولان

مُفْسِدْ افساد ايديجى فساد چيقاريجى اولان اهل فساد اولان

مُفْسِدَاتْ مفسدلر

مَفْسَدَتْ نسنه‌نك بوزلمسنه سبب اولان خصوص وفساد كوتيلك فتنه

مُفَسِّرْ تفسير ايديجى مغلق ومبهم كلامى شرح وبيان وايضاح ايديجى اولان

مُفَسَّرْ تفسير وايضاح اولنمش اولان

مُفَسِّرِينْ مفسرلر تفسير اهلرى

مَفْسُوخ	فسخ وابطال اولنمش اولان
مَفْسُوخِيَّت	باطل ومفسوخ اولمقلق
مُفْصِح	بللو واشكار اولان
مِفْصَد	نشتر دینلوب قان المغه مستعمل آلت
مَفْصِل	بدنده اولان واوییناق یری
مُفَصَّل	تفصیل اوزره اوزون اوزون بیان اولنمش اولان وفصل فصل تقسیم اولنمش اولان
مُفَصِّل	تفصیل ایدیجی اولان
مُفَصَّلاً	تفصیل اوزره اوزون اوزون
مَفْصُود	كنده وسنده قان النمش اولان
مَفْصُوم	قیرلمش اولان وبیقلمش منهدم اولان
مَفْضَحَة	رسوایلغه سبب اولان نسنه
مُفَضَّض	كومش قابلو اولان
مِفْضَل	خانه ده كیلان كونده لك ایش لباسی
مَفْضُوض	قیرلوب طاغلمش اولان ومهر وخاتم قسمندن اوله رق بوزلوب قوپارلمش اولان وپراكنده طاغنق ومتشتت اولان

مَفْضُول	مغلوب اولان
مُفْطِر	افطار ایدیجی اوروجنی بوزیجی اولان
مَفْطُور	مخلوق خلق اولنمش اولان وطبیعی مجبول اولان
مَفْطُوم	ممه دن كسلمش اولان
مَفْعُول	یاپیلان یاپلمش اولان
اِسْمِ مَفْعُول	صرفده ونحو اصطلاحاتندن اولوب فاعلك فعلی بر نسنه یه تجاوز ایتدیكنده اول نسنه نك مذكور فعله نسبتله تسمیه اولندیغی اسمه اطلاق اولنور
مَفْقَر	فرق یزدیان تعبیر اولنان قلیچ كه ارقه سی دوزجه جنتلو اولور
مَفْقَرَة	یوخسوللق فقیرلق
مَفْقُود	غائب اولان كمكرده اولان یاوی قیلنمش اولان
مَفْقُور	اوكرغه كمیكلری قیرلمش اولان
مُفَكِّر	تفكر ایدیجی دوشونیجی اولان
مُفَكِّرَه	ذهنده واقع اولان دوشنمك قوتی
مَفْكُوك	ایرلمش قوپارلمش اولان وازاد اولنمش اولان

مُفْلِح بلادن نجات بولوب دائما راحت ورفاهده اولان

مُفْلِس پاره سز بولنسز قالمش اولان

مُفْلِج قالج علتنه گرفتار اولان

مُفَنَّد بونامش اولان

مُفَنِّد تكذيب وتخطئه بولنمش اولان

مُفْنِى افنا ايديجى يوق ايديجى اولان

مُفَوَّض تفويض واحاله اولنمش اولان سپارش اولنمش اولان

مَفْهُوم كلامدن اكلاشلان معنا وفهم وادراك اولنمش اولان

مُفِيد فائده لو فائده ويرر اولان وافاده ايديجى

مُفِيض دوكيجى ياغيجى وكثرت ايله ويريجى اولان

مَقابِح مقبحه لر، قبيح اولان اخلاق وافعال

مُقابَحَة برى بريله سوكشمك

مَقابِر مقبره لر مزارلقلر قبرستانلر

مُقابِل نسنه نك قرشوسنده اولان ونسنه يه بدل وعوض اولان

مُقابَلَة قارشولمق قارشوكلمك وعوض وبدل ويرمك وايكى نسنه يى قارشو قارشو قومق قارشو لشدرمق وبر نسنه نك ديكر بر نسنه يه مطابق اولوب اولماديغنى تحقيق ضمننده قارشولشدروب تحرى ايتمك

مُقابَلَه بِالْمِثْل طرف آخردن صادر اولان معامله يه مقابل بعينه اول معامله يى اجرا ايتمك

مَقابِح مقبوحه لر قبيح اولان اخلاق وافعال

مُقاتَة بغض وعداوت ايتمك

مَقاتِل مقتللر اولومه يرلرى

مُقاتَلَة جنك محاربه بر بريني قتل ايتمك

مَقادِير مقدارلر، قدرلر

مُقارِب يقين قريب اولان

مُقارَبَة يقين اولمق ويقين لشمق

مُقارَحَة رو برو اولمق قارشو قارشو اولمق

مُقارَضَة مجازات ايتمك وفائده سنه شريك اولوب ضررى سرمايه يه عائد اولمق

شرطیله برینه برمقدار سرمایه ویرمك

مقارعه: نسنه تقسیمنده قرعه آتشمق وغوغاده بری بری ایله اورشمق

مقارفه: یقینلشمق

مقارن: یقین قرین اولان

مقارنه: یقین اولمق قرین اولمق

مقاریض: مقراضلر مقاصلر

مقاساة: نسنه نك شدت وزحمتی چکمك

مقاسم: مقاسمه ایدیجی تقسیم ایدیجی اولان

مقاسمه: بولشمك یا باشمق

مقاص: مقراص وبیلن کسیجی آلت

مقاصاة: دفع وتبعید ایتمك

مقاصه: قصاص ایتمك

مقاصد: قصدلر مقصدلر مقصودلر

مقاصیر: مقصورهلر

مقاطر: مقطر قطرهلر طحلالر

مقاطع: مقطعلر نسنه کسلوب ایرلدیغی یرلر وکلامك ونظمك واقع اولان طوراق یرلری

مقاطعه: کسشمك بری بریندن قطع علاقه ایتمك وبری بریله پازارلق ایدوب قرار ویرشمك واعشاری میری طرفندن آحاد ناسدن برکمسنه تخصیص اولنمش وبیع وفروختی جائز اولان بلده

مقاعده: اوطورمق قعود ایتمك

مقال: کلام سوز لاقردی کفت کفتار

مقاله: بمعناه ایضا وکتابك باب وفصلی

مقالید: مقلادلر اناختارلر مفتاحلر

مقام: نسنه نك موجود وقائم اولدیغی محل وخصوصا برینك دفن اولندیغی قرار ورتبه ورفعت منزل جاه ومنصب وحضور پیشکاه وبرنوع آهنکلو وموزون هو

قائم مقام: نسنه نك مقامنده قائم ووکیلی اولان نسنه ومناصب سیفیه دن اولوب میرالایك مادونی اولان ضابط ومناصب ملکیه اولوب سنجاق اداره سنه مأمور اولان کمسنه

معامله لر مجلسلر و مقاملر رتبه لر

مَقامَة : مجلس قوم جماعت

مُقامَحَة : اعراض وامتناع ايتمك

مُقامَرَة : قمار اويناموق

مَقامِع : مقمعه لر طوبوزلر

مُقانِع : مقنعلر؛ اقناع ايديجي شاهدلر

مَقاوِد : مقودلر يولارلر

مُقاوَلَة : برخصوصك شروطني سويلشمك

مُقاوِم : مقاومت ايديجي اولان

مُقاوَمَة : قارشو طورموق مخالفته قيام ايتمك

مُقايَسَة : قياس ايتمك؛ ايكي نسنه نك بيننى تقدير ضمننده بري برينه تطبيق ايتمك

مُقايَضَة : معاوضه ومبادله ايتمك ترانيه ايتمك

مُقابَطَة : يازموسمنده پازارلق ايتمك

مَقاتِل : مقتللر قتلوله اوبونه جق يرلر

مُقايَكَة : معاوضه ومبادله ايتمك

مَقايِد : مقيدلر اياقده بوقاغى وياخلخال كوريلمجك يرلر وبوقاغيلر زنجيرلر

مُقَبَّب : قبه لو ووقبه رسمنلرده اولان

مُقَبِّحَة : تقبيحه موجب خلق ويا فعل

مَقْبَر : مزارلك مزارستان

مَقْبَرَة : بمعناه ايضا وقبر مزار

مُقْبِس : آدمه علم اوكرديجي اولان

مِقْبَص : تسويه وتنظيم ايچون قوشى يه داخل اوله جق اتلرك اوكنه كرلان اب

مِقْبَض : نسنه نك قبض برله طوتله جق يرى

مَقْبَضَة : بمعناه ايضا

مُقْبِل : اقبال وطالع وبخت صاحبى اولان

مُقْبَل : اويلوراولان كمسنه وياخود بر

مَقْبُوح : خير وحسندن خالدن محروم قيلنمش اولان

مَقْبُوحَة : قبيح عداولنان خلق ويا فعل

مَقْبُور : مدفون؛ كوميلمش اولان

مَقْبُوض : ال ايله آلنمش قبض اولنمش اولان

مَقْبُول : مختار وده لپسند اولان خوش كورلان

مَقْبُولِيَّة : مقبول اولمقلق

مقتة سومك عشق ومحبت ايتمك بغض وعداوت ايتمك

مقت **نكاح المقت** برآدم كندو پدرينك زوجه سنی المقدن عبارت اولان نكاح

مقتاد مطيع ومنقاد اولان

مقتبس ديكردن علم استفاده ايدراولان

مقتبس ديكردن اخذ واستفاده اولنمش اولان

مقتحف فائده اولان نسنه نك مجموعنی ايجراولان

مقتحم بلاملاحظه ايشه صالدروب كيرراولان

مقتد مصالح واموری تدبير ايله كسوب بچراولان تدبيرايله حاضر كسلمش بچلمش اولان

مقتدا مقتدی اقتدا اولنور اولان سائرلرك ايوب امثال ايدكلری اولان

مقتدر قوت وقدرت صاحبی كوجی يتراولان

مقتدی برينه اقتدا وامتثال ايدوب اويجی اولان

مقتدی سائرلرك اويوب امتثال ايتدكلری اولان

مقتر عيالنی نفقه جهتيله تضييق ايدراولان وفقيرنی نوا اولان

مقترب يقين اولمش يقلاشمش اولان

مقترح نسنه‌نی بك ابرام ايله طلب ايدراولان وبلا تفكر سوز سويلراولان

مقترض اوطنج اليجی اولان

مقترع اختيار وانتخاب اولنمش اولان

مقترف كسب وكار ايديجی اولان

مقترف كسب اولنمش قزانلمش اولان

مقترن اقتران اوزره اولان يقين اولان

مقتری قصد ايديجی اولان وتتبع ايديجی اولان

مقتشب مدح ومحمدت ويا قدح ومذمت اكتساب ايديجی اولان

مقتص كلامی ويا قوغی كنه وحقيقتی اوزره نقل وحكايت ايدراولان وبركمسنه دن قصاص اليجی ويا طلب ايديجی اولان

مقتصد وجودی نه ايری وايجه

اولان آدم

مُقتَصِر برنسنه‌یه قناعت برله اکتفا ایدر اولان

مُقتَضا برخصوصه مبنی لازم وواجب اولان فرمان مآلنه مطابق ناظر امور خارجیه طرفندن تحریر اولنان مکتوب

مُقتَضَب تفکر وملاحظه ایتمکسزین بالبداهه سوز سویلر اولان

مُقتَضِی لزوم واقتضاسی درکار اولان وموجب مورث سبب

مُقتَضی لازم وواجب قلنمش اولان فرمان مآلنه مطابق ناظر امور خارجیه طرفندن تحریر اولنان مکتوب

مُقتَفِی اقتفا ایدیجی برکسنه‌یه اویوب ارد ینه دوشه‌رك کیدر اولان وبرینك اقوال وافعالنی اختیار ایدوب امتثال ایدر اولان

مُقتَفی اختیار وامتثال اولنمش اولان

مَقتَلْ برینك قتل اولندیغی محل

مُقتَلِع قلع ایدیجی کوکندن قوپاریجی اولان

مُقتَلَع کوکندن قوپارلمش اولان

مُقتَنا کسب ایدیجی کتساب وکار اولنمش

مُقتَنَص بمعناه ایضا

مُقتَنی کسب ایدیجی اکتساب ایدیجی اولان

مَقتُول قتل اولنمش اولدرلمش اولان

مُقحَم عباره ایچنده زائد ولزومسز اولان کلمه

مِقدار نسنه‌نك کم وقدر ومبلغ واندازه‌سی وقطعه جزء پارچه بنأذه

مِقدام اقدام وثبوت وشجاعتی چوق اولان

مَقدَح چقماق یموری

مَقدَحه بمعناه ایضا

مُقَدَّر تعیین وتقدیر اولنمش اولان ومقداری تعیین وتحدید اولنمش اولان وحق تعالی طرفندن قضا وقدر طریقیله تعیین اولنان ولفظا ذکر اولنموب معنا منفهم اولان

مُقَدِّر جمله مخلوقاتك قدرینی

تعيين ايديجى اولان حق سبحانه وتعالى حضرتلرى وبر نسنه نك مقدارينى تقدير ايديجى اولان

مُقْدَرَة زور وكوج قوت قدرت اقتدار

مُقَدَّس هر نوع نقيصه وقبيحدن پاك وبرى قيلنمش

مَقْدَم قدوم كلمك وصول بولمق

مُقْدِم اقدام ومداومت ايديجى ودلبرى جرئت وجسارت ايديجى اولان

مُقَدَّم زمان ويا مكان جهتله بشقه نسنه نك اولنده واقع اولان وعسكرك اوك طرفنه سوق اولنان قره قول وايكى قضيه دن عبارت اولان كلامك قضيه اولاسى وبربرينه مربوط اولان هر ايكى نسنه نك اولكيسى ونسنه نك اوك طرفى

مُقَدَّمًا زمان جهتيله مقدم اوله رق وشمديكى زماندن مقدم اولمق اوزره

مُقَدَّمَات مقدمه لر

مُقَدِّمَة هر قنغى نسنه نك ايلرو قطعه سى وكتاب واصل مقصوده شروع اولنمزدن اول ايراد اولنان مقالـه وقياس ترتيبنه داخل اولوب نتيجه استنتاجى ايچون ايراد اولنان قول وعسكر قوم غولى وچرخه جى طاقمى

مَقْدُوح قدح اولنمش ذم وطعن اولنمش

مَقْدُور الله تعالى طرفندن تقدير ونصيب قيلنمش اولان وبر نسنه نك قدرلى يتديكى مقدار

مُقْذِع فاحش سوزلر ايله سوكر اولان

مَقَرّ نسنه نك قرار وسكون ايتديكى محل

مُقِرّ اقرار واعتراف ايديجى اولان

مِقْرَاض كاغد وقماش وامثالنى كسمكه مستعمل اولان معلوم ايكى قوللو آلت

مُقْتَرَب يقين وضع اولنمش اولان وپادشاه يانندن خدمات خاصه ده مستخدم اولان كمسنه

حرف	
	وولي الله اولان ذات كريم وملائكه كرامدن مقربون زمره سنه داخل اولان ملك
مُقَرَّبَان	مقربلر پادشاهك خاص خدمه سي
مُقَرَّبُون	بمعناه ايضاً وملائكه كرامدن بر زمرهٔ عاليه نك اسميدر
مُقَرَّبِين	بمعناه ايضاً
مُقَرِّح	ياره ايدر اولان
مُقَرِّحَات	ياره آچمغه مخصوص اولان ادويه
مُقَرَّر	شك وشبهه ودعوى ومنازعه دن برى اولوب محقق ومسلم اولان
مُقَرِّر	تقرير وبيان ايديجي اولان
مُقَرَّط	كوپه ايله تزيين اولنمش اولان
مُقَرْنَس	اووري نردبان هيئتنده وچاتمه اولان قبه بنا وبر نوع باش كسوتي كه خرساني ومجوزه تسميه اولنور وطوپلك اقسامندن برقسم وقطعه نك اسميدر
مَقْرُوح	ياره لو اولان
مَقْرُور	صوغوق بلودا اولان

حرف	
مَقْرُوض	كسلمش اولان واوضع ويرلمش اولان
مَقْرُون	ديكر نسنه يه بتاشدرلوب مقارن قيلنمش اولان
فِعْلِ لَفِيفِ مَقْرُون	ايكي حرف علتي حاوي اولوب مذكور ايكي حرف بربرينه متصل اولان فعل
وَتَدِ مَقْرُون	شعرا اصطلاحاتندن اولوب بربرينه متصل اوچ عدد متحرك وبعده بر عدد ساكن حرفدن عبارت اولان جزئه اطلاق اولنور
مَقْرُونِيَّة	مقرون ومتصل اولمقلق
مُقْسِط	عادل ومنصف اولان
مَقْسِم	نسنه نك تقسيم اولنديغي يعني بر
مُقَسَّم	تقسيم وتجزيه اولنمش اولان
مُقَسِّم	تقسيم ايديجي پاي ايديجي اولان
مَقْسُوم	علم حساب اصطلاحاتندن اولوب ديكر بر عدد اوزرينه تقسيم اولنه جق عدده اطلاق اولنور
مَقْسُومٌ عَلَيْهِ	مقسومك تقسيم

اولنه جغی عدد

مقشره: قبوغی ویا دریسی صویلمش اولان

مقشور: بمعناه ایضاً

مقشی: بمعناه ایضاً

مقص: مقراض دینلان کسیجی آلت

مقصد: مطلوب ومراد اولوب کسب وظفر ووصولنه عزم وتوجه اولنان نسنه

مقصدگاه: محل مقصود اولان یر

مقصر: تقصیر ایدیجی قصور ایدیجی اولان

مقصود: قصد وعزم وتوجه اولنان نسنه

مقصور: قصر اولنمش قصه قیلنمش اولان وقاصلمش اولان والیقونلمش حبس اولنمش اولان وتکاسل وتقصیر اولنمش اولان

مقصوره: خانه ده حبس اولنوب طشره چیقمسی ممنوع اولان خاتون وجامعده معلوم برمحله دینورکه انده اول سلاطینه مخصوص ایدی وخانه نک یک محرم طرفی

مقصوص: کسلمش قرقلمش اولان

مقصی: بعید قیلنمش ابعاد اولنمش اولان

مقضی: حکم وقضا اولنمش ولازم وواجب قیلنمش واکمال واتمام اولنمش اولان

مقضی: مأمول اوزره اکمال واتمام ایدیجی وسبب موجب مورث اولان

مقطر: قطره طملا

مقطر: تقطیر اولنمش انبیقدن چکلمش اولان

مقطع: اوزرنده قلمک بورنی قطع ایتمکه مستعمل اولان کمیک پارچه سی وبر نسنه نک کسلدیکی یر وکلام ونظمک طوراقلری

مقطع: کسلوب ایرلمش اولان

حروف مقطعه: آیری آیری یازیلان حروف

مقطع: بمعناه ایضاً

مقطعات: تام ومکمل اولمیان شعر قطعه لری

مقطوع: قطع اولنمش اولان کسلمش اولان

مقعد: بدندن اوطورلدقده

تمل اولنان اعطاء كوت ديرتكن اوزرينه اوطوريلان نسنه واوطورله جق ير وشلته ياخود مندرلك اوريسي

مُقَعَّر چقور اولان

مُقَفّا مقفی قافيه لو اولان وترجيح واختيار اولنمش اولان

مُقَفَّل قپالو كليدلو سرمه لو اولان

مُقَفّى قافيه لو اولان وترجيح واختيار اولنمش اولان

مقلاد اناختار تعبير اولنان مفتاح آلت

مُقَلِّب نسنه نك جهتنى وتوجهنى تبديل ايدن چويريجى اولان

مُقَلِّد نسنه يى بويونه اصار اولان وبر كمسنه نك اطوار واصوات وحركاتنك عين وامثالنى اجرا ايديجى اولان

مُقَلَّد ديكر نسنه دن تقليد اولنمش اولان وبرينك بويونه اصلمش اولان

مُقَلِّس والى وحاكمى استقباله چالغى وسلاح ايله چيقار اولان ادم

مَقْلُوب ترسنه وياخود ايچى طيشنه چويرلمش اولان وخلقى يا طبعى يا وضعى اولان شكل وجهتندن دوندرلمش اولان وايكى طرفدن اوقونمسى مساوى اولان كلمه داماد كبى وياعباره دام على العماد كبى كه بوكا مقلوب مستوى دينلور

مَقْلُود فتيل كبى بوكلمش اولان

مَقْلُوع قلع اولنمش يرندن قوپارلمش اولان

مَقْلُوم يونلمش اولان

مَقْلُومُ الظُّفُر طرنغى يونلمش اولان اقتدار واعتبارينه خلل اصابت ايتمش اولان

مُقْمِس اى ايدنلغى ايله مضئ اولان كيجه

مِقْمَعَة كرز طوپوز بورطغان

مِقْناطِيس اهنر تعبير اولنان جوهر كه تيمورى جذب ايدوب يلدز وقبله جهتنى اشعار ايتمك خواص طبيعيه سندندر

مُقَنَّد شكر ايله تربيه اولنمش اولان

مُقَنْطَرات مقنطره لر كوپرلو كمرلر وعلم هيئت اصطلاحاتندن اولوب فلكده افقه موازى تصور اولنان دوائر صغرى

مُقَنْطَرَة مقنطراتدن برى

مُقَنَّع اسكات واقناع ايديجى

مُقَنَّن اولان مشاهد و یاسند

مُقَنِّن قانونجی قانون احداث و ترتیب ایدیجی اولان

مُقَنَّن قانون واسطه سیله واجب و مقرر اولان

مِقْوال کثیر الکلام اولان آدم

مِقْوَاد حیوان یدمکه مستعمل اولان یولار

مَقُود یدك اولان یولار ایله یدلمش اولان

مُقَوَّد بمعناه ایضاً

مِقْوَس قوشو ایچون دیزلمش آتلرك اوکرینه کرلان ایپ

مُقَوَّس قوس دائره شکلنده اولان

مُقَوَّض هدم اولنمش یقلمش سوکلمش اولان

مَقُول سویلنلمش لاقردیسی اولنمش اولان

مَقُولَه جنس نوع . صوی چشید

مُقَوِّم تقویم و تسویه و تنظیم ایدیجی اولان

مُقَوِّی قوت و تقویت ویریجی اولان

مُقَوّٰی کندوسنه قوت و تقویت ویرلمش اولان و چریش ایله قات قات کاغددن ترتیب اولنان قالین و قوی نسنه

مَقْهُور برینك قهرینه و زورینه مغلوب قیلنمش و زیر دست اولمش اولان

مِقْیاس ایکی نسنه نك بینینی تقدیر ایچون استعمال اولنان آلت و خریطه ایله رسملرده ابعاد تقدیری ایچون ترتیب اولنان نسبت طوبله

مَقِیت بغض و عداوت اولنور اولان

مُقِیت قوت و غدا ویروب بسلیجی اولان و کوجلو قدرتلو مقتدر اولان

مُقَیَّد بندلو و بسته اولان باغلو اولان و تحریر و ضبط اولنمش دفتره قید اولنمش اولان و دقت و اهتمام ایدیجی اولان و علی الاطلاق استعمال اولنیوب اصناف ایله حصر و تخصیص اولنمش اولان و ایاقده بوقاغی و یا خلخال کبورله جك بر و بوقاغی زنجیر یا بند

مُقَیِّد دفتره یازی قید ایتمکه

مأمور كاتب

مُقَيَّس قياسه مطابق اولان

مُقَيِّس بشقه بشنه يه قياس وتشبيه وتمثيل اولنمش اولان

مَقيل نصف نهار وقتنه مخصوص اولان اويقو واويقو يری

مُقَيَّل عشوراد ينلن طعام

مُقَلِّيا بمعناه ايضاً

مُقيم اقامت اوزره بر محلده ساكن اولان

مُقَيِّئ قى كتوريجى استفراغ ايتديريجى اولان

مُقَيِّئات استفراغ ايچون مستعمل اولان ادويه

مُكاء دودا قله وپارمغله اصلق چالمق

مَكّا تلكى طوشان مقوله‌سى حيوانلرك اينى ودليكى وكثرت عملدن ناشى ال ناسورلنمق

مُكابَرَه كندو نفسنى بيوك وكبير عد ايتمك تكبر وتعظم ايتمك

مُكابَلَه قوكشى خانه سى صاتيلق اولدقده المیوب تأخير ايدرك صاتلدقدن صكره شفعه طريقله

مشتريدن الموق

مَكاتِب مكتبلر تعليم محللری

مُكاتَبَت برى برله مكتوبلشمق

مُكاتَلَه قتل ايتمك اولدرمك

مُكاتَمَه كتم ايتمك كيزلمك صقلامق

مَكاتيب مكتوبلر يازيلر نامه‌لر

مُكاثَبَه يك قريب اولمق

مُكاثَمَه يك يقلاشمق

مُكاحِل مكحلللر كحل اول خلاللری

مُكادَّه بر ايش ايشلمكه قريب اولمق

مُكادَه مكر وخيانت وحيله ومكيده ايتمك

مَكّار حيله كار ودباره جى اولان

مُكاراة كرا ايله طوتمق وكرايه ويرمك

مُكارَبَه مقاربه يقين اولمق يقلاشمق

مُكارَدَه جنكده برى بريله مطارده ومدافعه ايتمك

مُكاوَزَه فرار ايدوب كيزلنمك

مُكارَمَه مكرمتلر باعث شرف وعزت اولان اخلاق وافعال

كرم وعزتده بربره يارشمق

مَكارِم مِكار صاحب مكرمت اولان

مَكارِه مكروهلر استكراهه

مك

ويا انفعاله موجب اولان خصوصلر

مُكارَهَة برنسنه خوشلنميوب بكسنمك

مَكارى خانه ودايه وامثالنى دائما كرايه ويرر اولان ادم

مَكّارى مكارلك حيله كارلق حيله

مُكاثاة مباهات ومفاخره ايتمك

مَكاسِب مكسبلر قزانجلر كارلر كسبلر

مُكاسِر قوكشو مجاور جار

مُكاشَرَه آدمك يوزينه ديش صرتمق

مُكاشِف مستور نسنه يى آچيقه چيقاريجى اولان

مَكاشِف مكشفلر نسنه نك منكشف اولديغى محللر

مُكاشَفَه كيزلو نسنه يى برى بويته آچوب كشف واظهار ايتمك وبر خصوصى كشف طريقيله بلمك

مُكاعَمَه اويمك ومحبوبه نك دوداقلرينى اغزينه الەرق اويمك ومحبوبه ايله برابر بر تورغان ايچنه

صارمشوب ياتمق

مُكافات آدمك صنع وفعلنه مقابل ومساوى عوض وبدل ويرمك

مُكافَحَة روبرو اولمق ودبرو جنك ايتمك

مُكافِل برى برينى حمايت وامداد ايتمكه متعهد بولنان كمسنه لردن هر برى

مُكافَلَة برى برينى حمايت وامداد ايتمكه متعهد واشتراط ايتمك

مُكافى مساوى اولان

قطع مكافى علم هندسه اصطلاحاتندن اولوب قطوع مخروطياتدن شول قطعه دركه مخروطك طلعنه موازى اوله رق مخروطدن امرار اولنان سطح مستونيك مرورندن حاصل اوله

مُكالَسَة برى بريله كوپكلر مثللو منازعه ايتمك

مُكالَحَه شدت وتعصب ايتمك

مُكالَمَه بر بريله كلام وصحبت ومذاكره ايتمك وخصوصا معاهده عقدى ايچون طرفين مأمورلرينك بر بريله سويلشملرى

مُكامَعَة محبوبه ايله يورغان ايچنده صاريلوب ياتمق

مَكامِن مكمنلر، پوصو يرلرى كيزلنه جك يرلر

مَكان بر محل جاى جاى وخانه مسكن ورتبه منزلت درجه

مَكانات مكانلر منزللر درجات

مَكانَة محل ومسكن ورتبه ودرجه

مُكاوَحَة جنكده خصمنه غالب كلمك واشكاره شوكشمك

مُكاوَمَة جنكده دشمنى اوزرينه صيچرامق

مُكاهَنَة مساعده واعانه ايتمك

مَكائِد مكيده‌لر حيله‌لر دوبارلر

مُكايَدَة حيله ومكر ومكيده ايتمك

مُكايَسَة برنسنه‌يه دائما دورشوب اوغراشمق

مُكابَسَة ذكا وظرافت خصوصنده زياده لك ادعا ايتمك

مُكايَلَة مكياللر اولچكلر كيله لر برادمك سويلديكى وياخود يابديغنك عينى اكا سويلمك ويابمق

مَكايِل مكيالر، اولچكلر

مُكيب برنسنه‌يه حضر نفس ايله اكا مداومت واقدام

... ابديجى اولان

مِكَت بريله لاقردى ايدركن دائما يره بقار اولان

مُكتاب بمعناه ايضا

مُكتَنِج شاخ وعالى ورفيع وبلند اولان

مَكبَر باشلولق قوجه لق

مَكبَرَة بمعناه ايضا

مُكبَل حبس اولنمش محبوس اولان

مَكبول بمعناه ايضا

مَكتَب جوجقلرك تحصيل مبادئ علوملرينه مخصوص درسخانه

مُكتَتَب يازلمش اولان وطابور مرتب اولان

مَكتبخانه مكتب، درسخانه

مَكتبدار مكتب خواجه‌سى

مُكتَتِب كند ونفسى ايچون كتابك وسائر يازينك عينينى يازار اولان استنساخ ايدر اولان

مُكتَتَب برى طرفندن كند نفسى ايچون يازلمش اولان استنساخ اولنمش اولان

مُكتَتَم مكتوم مخفى كيزلو صاقلو اولان

مُكتَحِل كندو كوزنه سورمه

چكمش اولان واوتلوق وچمن ايله يرلشل ولمش اولان

مُكْتَرِب غمكين مكدر راندوهناك اولان

مُكْتَرِى اكترا ايديجى كرا ايله طوتيجى اولان

مُكْتَسِب اكتساب ايديجى قزانيجى اولان

مُكْتَفِى اكتفا ايديجى قناعت ايديجى اولان

مُكْتَتِم مكتوم مخفى كيزلو صاقلو اولان

مُكْتَمِن كيزلنيجى صاقلنيجى اولان

مُكْتَن بمعناه ايضا

مُكِنّ استخفا اولنمش پنهان وصاقلو قلنمش اولان

مُكْتِف برنسنه نك اطرافنى قوشاديجى اولان

مُكْتَنَى كنيه ايله مسمى اولان

مَكْتُوب يازلمش اولان يازى ايله مضبوط بولنان وآدمدن آدمه كوندرلمك ايچون يازيلوب تذكره دن اوزون اولان يازى

مَكْتُوم كيزلو صاقلو اولان

مُكْتَهِل تمام بوينى وقدرو مقدارينى

بولمش اولان

مَكْث اكلنمك قالمق واكلندرمك تاخير ايتمك

مِكْثار كوزه لافزون بوشبوغاز اولان ادم

مِكْحَل كوزه سورمه چكمكه مخصوص خلال

مُكْتَحِل اوزرينه سرمه سورلمش اولان

مُكْحُلَة سرمه حفظنه مخصوص قوطى

مُكِدّ ممسك وطمعكار وبخيل اولان وبرايشده رنج و زحمت اختيار ايدوب ثبات وسعى وغيرت ايديجى اولان

مُكَدَّح طرنقله طرملانمش اولان

مُكَدَّر غم وكدر واندوهه دوچار اولان وبولانق وبولاندرلمش اولان

مُكَدِّر غم وكدر واندوه ظهورينه سبب اولان

مُكَدَّرِيَّت بمعناه ايضا

مُكَذِّب تكذيب ايديجى يلاندر ياخود يلانجيد رديو كذبه نسبت ايديجى اولان

مَكْر حيله خدعه د وباره

ف

مُكرُّ	جنك ميدانى جنكاه مصركه
مَكَرُ	انجق والا معنا سنده ادات استثنادر وجهل ياخود غفلت سابقه وتسليم واعتراف حالـ معناسنده دخى قوللانيلور
مِكرامُ	پك چوق كرم ايدر اولان آدم
مُكَرَّرْ	تكرار ياپلمش دفعهٔ ثانيه ياپلمش اولان وبر قاچ دفعه تصفيه اولنمش اولان
مُكرَمُ	كرم وشرف ايله متصف اولان آدم
مُكَرَّمْ	حرمت وتعظيم وتكريم اولنور اولان
مَكرُمَةٌ	كرم سخا جود عزت شرف
مَكرُوبْ	غم وتاسه وكدر و اندوهه كرفتار اولان
مَكرُوهْ	طبيعته ناخوش اولوب ايكرنيله حك وكريه عد اولنور اولان
مَكرُوهات	مكروه اولان نسنه لر
مَكرَهَة	استكراه وانفعاله موجب اولان خصوص
ف مَكِسْ	چارشوده پازارده صاتيلان اشيادن ويولده

	وكوپرى باشنده كچنلردن تحصيل اولنان باج وظلم وتعدى ايتمك
مَكَس	سينك ديثلان كچوك قنادلو حيوان
مَكَسْ انكبين	بال آريسى
مَكسَبْ	كار قزانج
مَكسَبَه	بمعناه ايضا
مِكسَحَة	سپورگه جاروب
مُكسَّرَة	قيرلمش پاره لنمش اولان
جمع مكسّر	قواعد صرفيهٔ عربيه اصطلاحاتندن اولهرق اسمك جمع مكسرى مذكرده ون ياخود ين ومؤنثده ات ايله انتها بولميوب ديكر برصورتله منتهى اولان شكل و املايه اطلاق اولنور
مَكَسْران	سينك قاچره جق سينكلك
مَكَسْكير	اورمجك ديثلن حيوان
مَكَسْتو	كينمش قوشانمش اولان
مَكَسْوار	سينك طرزنده اولان
مَكسُوبْ	كسب اولنمش صكره دن تحصيل برله انتساب ايتديرلمش اولان
مَكسُور	قيرلمش پاره لنمش اولان

وكسره يعني اسره حركه سيله متحرك اولان

مَكْشَف نسنه نك منكشف وظاهر اولديغي ير

مَكْشُوف ظاهره چيقارلمش اولان آچيغه چيقمش اولان

مَكْظُوم غمكين مكدّر مكروب اولان

مُكَعَّب علم هندسه اصطلاحاتندن اولوب بر برينه مساوي التي عدد مربع ايله محدود اولان جسمه اطلاق اولنور وبر عدد كندو مربعنه ضرب اولنمسندن حاصل اولان عدده دينور

جَذْرِ مُكَعَّب ضلع كعب تعبير اولنان عدد كه كندو مربعنه ضرب اولندقده مكعب مفروض حاصل اولور

مِكْفَر كفارت كياه ستر اولنوب عفو قلنمسنه وسيله اولان عمل خير

مُكَفَّر ايتديكي نعمته مقابل كفرانه مظهر قلنمش اولان

مَكْفُوف منع اولنمش ، دفع اولنمش اولان

(مَكِيكْ) بز وقماش دوقومقده آتقى يي كچورمك ايچون الدن اله آتلان آلت

مُكَلَّاء ساحل يالي يالي كناري

مُكَلَّب بوقاغى ويا سائر نسنه ايله باغلو اولان

مُكَلَّف چوق امك وكلفت ايله ترتيب وتزيين اولنمش اولان وكندوسنه بر مخصوص تكليف اولنه رق اجراسي كندوسنه واجب قلنمش اولان وخير وشري تميز برله بينلرنده بريني انتخاب ايتمسي خصوصي كندوسنه من طرف الله تكليف اولنمش اولان

مُكَلَّل باشنه تاج واكليل وضع اولنمش اولان

مَكْلُوم ياره لو مجروح اولان

مُكَمَّل هر خصوصده تام وكامل قيلنمش اولان

مَكْمَن بوصو يري كيزلنه جك يير

مَكْمَنَة بمعناه ايضا وخزينه ودفينه

مَكْمُورَة جماع اولنمش خاتون

مَكْمُون كيزلو صاقلو مخفي اولان

مُكَّن	بمعناه ايضاً
مُكَنَاء	مكين اولنلر پادشاه ووالى يانلرنده رتبه ومنزلت صاحبى اولنلر
مُكْنَة	قوت قدرت اقتدار
مِكْنَسَة	سپورگه جاروب
مُكْتَنَف	اطرافى محدود ومحصول اولان
مَكْنُوز	خزينه ده محفوظ اولان
مَكْنُوس	سپورلمش اولان
مَكْنُون	گيزلو صاقلو مخفى اولان
مَكْنِى	بركينه ايله مسمّى اولان
مُكُوث	مكث ايتمك اكلنمك وتأخير ايتمك
مَكُور	مكار اهل مكر وخدعه حيله باز اولان
مُكُور	مكرلر : حيله لر
مُكُوس	مكسلر : باجلر
مَكُوك	مكمك تعبير اولنان جلاه آلتى
مِكْيَال	كيله كبى ولچك حبوبات اولچكى
مُكَيْث	وقار وتمكين صاحبى اولان
مَكِيدَة	حيله : خدعه : دوباره خيانت
مُكَيِّس	ظريف وديرك وكياستلو اولان
مُكَيِّس	انسانه ظرافت وكياست انعام ايديجى اولان الله تعالى حضرتلرى
مُكَيِّف	مكسر اولان كيف ونشئه ويريجى اولان
مُكَيَّف	وصف وكيفيتله توصيف اُنمش اولان
مَكِيك	جلاه آلتندن معلوم برآلت
مِكْيَل	كيله جنسندن اولان اولچك مكيال
مَكِين	پادشاه ووالى يانندە رتبه ومنزلت صاحبى اولان ووقار وتمكين صاحبى اولان وساكن ومتمكن اولان ومعتاد ومقرر اولان
مَكِيول	كيله وامثالى ولچك ايله اولچلمش اولان
مَلَاء	جماعت وقومك كبار واشرافى اولان گروه
مَلَأِ اَعلى	اشراف وكبار مجلسى ياخود ملائكه وكروبيون جماعتى
على مَلَأِ النَّاس	بتون جماعت حضورنده اوله رق
(مُلّا)	علماء كرامدن اولوب قاضى ومفتيدن بيوك

وقاضى العسكردن كچوك اولان ذات واشاغى صوى طلبهٔ علومه داخل اولان كمسنه

مُلابِس ملبسلر، لباسلر، البسه

مُلابِس برى ايله يك الفت واختلاط ايدن كمسنه

مُلابَسة برى ايله يك الفت و اختلاط ايتمك وايكى نسنه برى برينه تفريق قبول ايتمزدرجه‌ده مختلط اولمق ومناسبت تقريب جهت

مُلاجّة لجاج وخصومت ومنازعه ايتمك

مِلاح مليحلر طوزلر نمكلر و مليح وكوزل اولنلر

مَلّاح كميجى دكزده سفينه قوللانور اولان ادم

مَلّاحان ملاحلر كميجيلر

مِلاحة كميجيلك ورئيسلك صنعتى

مَلاحة كوزللك حسن خويلق جمال

مَلّاحة طوزتكون ايتديكى محل طوزله

مُلاحِد ملحد حق مذهبدن باطل مذهبه ميل وعدول ايدن كمسنه

مُلاحَدة حقدن باطله ميل وعدول ايتمك

مُلاحِدة ملاحدلر باطل مذهب سالكلرى

مُلاحَظة دقتله باقمق وصرف ذهن ايله تفكر ايتمك

مُلاحَقة معاونت ايتمك يارده‌م ايتمك

مُلاحِك طار وضيق اولان يرلر

مُلاحَكة نسنه‌لر برى برينه كيرشوركبى يا پشوب يتشمك

مُلاخَنة اكلاتمق: تفهيم ايتمك

مُلادّة خصومت والتجاج ايتمك

مَلاذ ملجأ پناه صيغنه جق ير

مَلاذ ملذلر: لذائذ لذتلو و ذوقلو نسنه‌لر

مُلازِم نسنه‌دن اصلا آيرلمز اولان ملازمت ايديجى اولان وبرصنفه ياخود جماعته داخل ولمق ارزوسيله خدمتنه معاشسزجه مداومت ايديجى ولان ومراتب عسكريه‌دن يوزباشيدن بردرجه اشاغى بولنان ضابط وبرينك ياخود

	برمحلك خدمتنده اولان كمسنه
مُلازِمان	ملازملر
مُلازَمة	برنسنه دن اصلا ایرلمامق اوزره معیتنده اولمق واقدام ومداومت ایتمك وبرینك خدمتنده دائم اولمق
مُلازِمی	ملازملك
مُلاسَنة	برینه اطالهٔ لسان ایتمك
مُلاصِق	بتشك : یاپشق اولان
مُلاطِف	ملاطفه ایدیجی لاغ ولطیفه ایدیجی اولان
مُلاطَفة	لاغ ومزاح ولطیفه ایتمك ونوازش واحسان ایتمك
مُلاطَمة	بری برینه شماراورشمق
مُلاعِب	ملعبه لر اویون یرلری اویونجقلر
مُلاعِب	برنسنه ایله اوینایوب اکلنور اولان
مُلاعَب	برنسنه ایله اوینایوب اکلنمك
مُلاعَجة	یك كوچ وشدید اولوب ضیقندی ویرمك
مُلاعَنة	بری برینه لعنت اوقومق

	وحاکم برطریق مخصوص اوزره حکم ایتمك
مَلاعِین	ملعون اولانلر
مَلاق	ماله تعبیر اولنان دیوارجی آلتی
مُلاقاة	بری بریله برلشوب قاوشمق وکورشمك وایلچینك نزدنده اقامته مأمور بولندیغی دولتك وکلاسیله رسماً کورشمسی
مُلاقِس	مصابر ومتثبت ومتحمل اولان آدم
مُلاقَسة	بری برینه وضع القاب ایتمك
مُلاقَطة	قارشو قارشویه اولمق
مُلاقَعة	ایکی کمسنه حاضر جوابلقده محاوره ایتمك
مُلاقی	بولشوب قاوشیجی اولان
مَلاك	اقتدار ضبط تصرف سلطنت وبرنسنه نك اقوامی که انکله اکا مالك اولنور وتزوج عقد نکاح ایتمك
مِلاك	بمعناه ایضاً
مَلاكه	مالك ومتصرف اولمق
مُلاكَزة	بری برینك کوکسنه یومرق اورمق

مُلاكَمَة — بمعناه ايضاً

مَلاكِيع — يكى طوغان ولد ايله برابر چيقان صارى صوو مردارلق مقوله سى

مَلاك — اوصانمق جان صيقلمق وغم چكمك

مَلاكَة — بمعناه ايضاً

مُلام — قنامق عتاب وسرزنش ايتمك ازارلمق

مَلأَم — لئيم اولنلرى وقايه ايدوب لوملرينه بورعذر بهانه ايراد ايدر اولان آدم

مَلأَمان — بالطبع لؤم ودنائتله متصف اولان

مَلأَمَة — الچق وناكس وفرومايه اولمق

مَلامَة — قنامق عتاب وسرزنش ايتمك آزارلمق

ف مَلامَت‌زَدَه — ملامت وعتاب وسرزنش اولمش اولان

مَلامِح — لمحه لر برنسنه نك ديكر برنسنه يه بكزديكى جهتلر وكوزللك ياخود چركينلك آثارى

مُلامَسَة — ال دكوب طوقنمق وجماع ايتمك

مَلآن — ملآن طولو مملو اولان

مُلاوَطَة — لواطه ايتمك

مُلاوِم — ملامتلر عتابلر ازارلر

مُلاوَمَة — برى برينه لوم وعتاب ايدشمك

مُلاهَسَة — طعام وغيرى نسنه يى اول آلمق ايچون شتاب وتعجيل ايدوب ازدحام ايتمك

مَلاهِى — لهو ولعب آلاتى سازندم طاقمى كبى

مَلائِك — ملكلر وروحانيوندن هر بار خدمت الهيه اجراسى شرفنه نائل اولان ذوات عاليه

مَلائِكَة — بمعناه ايضاً

مُلايِم — ملايمة موافق ويغون اولان

مُلائِم — بمعناه ايضاً

مُلايَمَة — موافقت ايتمك اويغون اولمق ويزه مك نازكلك يواشلق ايتمك

مُلائَمَة — بمعناه ايضاً

مُلايَنَة — بمعناه ايضاً

مَلبَس — روبه : جامه : ثوب لباس

مُلتَبَس — مختلط ومشتبه اولان قارشق اولان

مُلبِّس — قارشدريجى قارشيجى اولان

مَلبُوس — كيلمش اولان وكينمش اولان

مُلبُوسات	كيلەجك شيلر اثواب البسه
مَلَّة	ملال اوصانج جان صيقندیسی
مِلَّة	دين شريعت ومذهب ومسلك دينى وبرديندە ياخود برمذهبدە بولنان گروه
مُلتَبِس	مختلط مشكوك مشتبه اولان
مُلتَبِك	قارشق مختلط شوريدە اولان
مُلتَثِم	ياشمقلو اولان
مُلتَثَم	اوپلور بوسه اولنور اولان
مُلتَجا	كندو سنه صيغينلور اولان كرك كمسنه وكرك محل پناه ملجأ ملاذ
مُلتَجى	التجا ايدیجى صيغنيجى اولان
مُلتَجِئان	ملتجيلر صيغنيجيلر
مُلتَجَج	صيغنەجق يرملجا پناه
مُلتَحَد	بمعناه ايضاً
مُلتَحِف	يورغان مثللو نسنه يه بورونوب صارلمش اولان

مُلتَحِق	برنسنه يه بتشوب علاوه اولنمش اولان
مُلتَحِى	صقالى چيقمش اولان كنج آدم
مُلتَدِم	مضطرب شوريدە دل اولان
مُلتَذِع	دردو ياوجع ايله يانوب ياقليجى اولان
مُلتَزِق	ياپشمش ياپشق اولان
مُلتَزِم	برنسنه يى كندو سنه لازم وواجب ايدراولان وخزينه يه برمبلغ اقچه ويروب برقضا ويا زياده محلك اعشار وامثالى تحصيلنى كندو عهده سنه اخذ ايديجى اولان
مُلتَسِق	ياپشمش ياپشق اولان
مُلتَصِق	بمعناه ايضاً
مُلتَطِم	بری برينه چارپوب اورشيجى اولان
مُلتَظِى	علولو اولان زبانه كش اولان
مُلتَعِج	يانوب ياقله رق دردناك اولان
مُلتَفِت	التفات ايديجى اولان
مُلتَفَت	كندو سنه التفات اولنمش اولان
مُلتَقِص	دائماً قائق امورواحوالى

تتبع ایدن آدم

مُلتَقِط پرده اولان لسنه‌یی قالدیروب ایچی اولان

مُلتَقی لسنه‌لرك قاوشدیغی محل و قاوشوب بولشه جق محل

مُلتَقی بری ایله قاوشوب بولشیجی اولان

مُلتَمِس التماس ورجا ایدیجی اولان

مُلتَمَس التماس ورجا اولنان ورجا والتماس

مُلتَمِع یلدزلیجی ، رخشان اولان

مُلتَوی بورلمش بوکلمش اولان واکری بوکری اولان وچارپق مائل اولان وانیشه آغز دیرتوب تکاسل ایدر اولان

مُلتَهِب علولو علولنمش اولان واعضای بدندن قزازوب آتش کبی حرارتلو اولان

مُلتَهِف علولو اولان وکدر ایله یانار اولان

مُلتَبِق بر برینه یاپشوب یك وجود اولمش درجه‌ده خلوص ایله قوکشوب دوست اولان

مُلتَئِم بوزوق ایکن ایو اولمش اولان فاسد ایکن اصلاح اولنمش اولان اوکلمش اولان

مَلث برینی نوازش والتفات ایله خوشدل ایتمك

مَلجَأ صیغنه جق یر ملاذ پناه

مِلح طوز نمك كه طعامه قونلور وعلم کیمیا اصطلاحاتندن اولوب بیاغی طوز شکلنده اوله رق ایکی وزیاده لسنه‌نك قارشدرلمسندن بالجمله خواص ممیزه‌لری محو اولوب خواص آخر ایله متصف اوله رق تکون ایدن هر جسمه اطلاق اولنور

مُلحَة خوش ودلکش ولطیف اولان کلام

مُلتَجا صیغنه جق یر ملجأ ملاذ پناه

مُلحِد حقدن عدول ایدوب باطل مذهبه سالك وذاهب اولان

مَلحَص صیغنه جق یر ملاذ ملجأ ؛ پناه

مُلحِف	يك ابرام ايديجى اولان
مُلحَق	ضمكره دن علاوه اولنوب بتشدرلمش اولان
مُلحَقات	بر قضا وحكومته علاوه اولنان محللر معناسنده استعمال اولنور
مُلحَّم	ششمان تناور جثه لو اتلو اولان
مَلحَمَة	محاربه جنك غوغا مقاتله
مُلحِد	الحاد ايچنه كوملمش اولان
مَلحوظ	ملاحظه وتفكر اولنمش اولان خاطره كلمش اولان
مَلحوظات	ملحوظ وتفكر اولنان خصوصلر
مَلحِىّ	لوم وتوبيخ اولنمش اولان ازادا اولنمش اولان
مَلخ	چكركه دينلن حيوان
مَلخ ابى	تكه دينلن بوجك كه دكزده صيد اولنور
مُلخَّص	اجمال وخلاصه صورتنده اولان
مَلَد	كنجلك تازه لك وتازه فدانك اوته بروصاللانمسى
مَلداء	قيز قسمندن تروتازه وتازك بدن اولان
مَلَذ	خوشلنوب لذت النه جق نسنه
مُلَذَّذ	خوشمزه بولنمش اولان
مُلزَم	الزام واسكات اولنمش اولان
مُلزِم	الزام واسكات ايديجى اولان
مَلزوم	كندوسنه برنسنه لازم اولان
مَلزومِيَّة	ملزوم اولمقلق كيفيتى
مَلساء	دوز وهموار وصيرنجق وايچملو خوشكوار باده
مَلسان	دوز وهموار وصيرنجق اولان
مُلَسَّن	اوجى ديل شكلنده محروطى اولان
مَلسون	يلانجى كذاب دروغى اولان آدم
مَلَصَّة	خرسز يتاغى اولان محل
مُلصَق	يا ايشديرلمش بتشديرلمش اولان
مَلصوق	بمعناه ايضاً
مُلَطِّفات	غليظ اولمش اخلاطى لطيف ايتمكه مستعد اولان ادويه
مَلطَفَة	محل لطافت اولان نسنه ويا صفت
مَلعَب	اويون اوينايه جق ير

مُلعَبَة بمعناه ایضاً واویو نجاق

مِلعَقَه قاشق دینیلن طعام آلتی

مِلعَقَه تراش قاشقجی قاشق یاپان اوستاد

مُلَعَّن ملعون لعنت اولنمش اولان

مَلعَنَة محل لعن اولان نسنه ویا صفت کوتیلك

مَلعُون سب وشتم ودشنام ایله مطرود اولان وخیر دنیوی واخرویدن مطرود ومحروم اولان

مُلغِز کلامده مرادینی ستر وتعمیه ایدر اولان

مِلکَف بورنه جك اورتنه جك نسنه یورغان وچارشب ومکتوب ظرفی مثللو

مُلَفَّف برظرف ایچنه بورنمش اورتنمش صارلمش اولان

مُلَفَّفَة دوزمه قوشمه یالدزلمه اولان کلام

مَلفُوظ سویلنلمش : تلفظ اولنمش اولان

مَلفُوف برظرف ایچنه صارلمش بورلمش اولان

مَلفُوفاً برظرف ایچنه صارلمش ودوزلمش اوله رق

مَلَق لطف وود ومحبت وضمیرده اولمیان نسنه یی لسانله ویرمك

مُلَقَّب اصل اسمندن بشقه وبرصفتنی مشعر اوله رق کندوسنه براسم ویرلمش اولان

مَلقُوط یردن قالدیرلوب آلنمش اولان وکوشه باشنه یاخود جامعه براقلوب بولنان چوجق

مِلك برنسنه یی وجه مطلق اوزره زیردست تصرفه الوب مالك اولمق واستقلال اوزره علی الاطلاق ضبط وتصرف اولنان شی ومراد ملك عن اصل وعلی الاطلاق کندومالی اولان ترلا وعرصه وخانه مثللو نسنه لر

مُلك بمعناه ایضاً وعالم غیب وشهود عالمین

مَلَك روحانیوندن هر بار خدمت الهیه ده مستخدم اولان ذات مبارك ومعلا

مَلِك حاکم مطلق صاحب ملك

پادشاه وقوم صغیرك سركرده سی كوی كتخداسی كبی ودكز خرسزی ناراجكر بحری

مُلَكاء ملكلر مالكلر حاكملر

ف **مُلكانه** ملك وپادشاهه لايق ويراشق اولان

مَلَكَه ملك مالك اولنان نسنه ومهارت ممارست استادلق الشقلق

ف **مِلكدار** پادشاه حاكم مالك ملك محافظ مملكت

ف **مِلكداری** پادشاهلق حكم

ف **مُلكگیر** پادشاه حاكم ملكدار وفاتح الممالك

ف **مُلكگیری** پادشاهلق حاكملك حكم وفاتحلك

مَلَكُوت ملك عظیم عز عظمت سلطنت وعالم غیب عالم باطن

مَلَكُوت بمعناه ایضاً

مَلَكی ملك پادشاهه منسوب ومتعلق اولان

مِلكی ملك ومملكة منسوب ومتعلق اولان ودولتك هیئت مستقله مجموعه سنه عائد وراجع اولان

مُلكِیّه ملك مطلق وتصرف مستقل اوزره برینه عائد وراجع اولمق

مَلَل اوصانج اوصانمق جان صیقندیسی

مِلَل ملتلر دینلر مذهبلر واقوام طوائف

مُلِمَّه برینه عارض اولان بلا وكدر

مُلَمَّع الاجه رنك رنك اولان واصطلاحات شعرده اولوب ابیات ویا مصراعلردن بری ولسان ودیكری علی المناوبه بشقه لسان اوزره ترتیب اولنمش اولان اشعاره اطلاق اولنور

مُلَقَّكار منافق مرائی ریاكار

مَلْمُوس ال ایله دوكوب دقنمسی ممكن اولان

مَلْمُوسات ملموس اولان نسنه لر

مَلْمُوم مجنون دلی دیوانه

مَلَوان كیجه ایله كوندز

ما اختلف الملوان كیجه ایله كوندز بربرینه متعاقب اولدقجه

مُلَوَّث بولاشمق مردار آلوده اولان

مُلَوَّز ایجی بادم ایله طولمش اولان

وكوزللو ولوب بادم شكلنده اولان چهره

مُلوسَة نسنه ال ایاسی كبی دوز وصیرنجق اولمق

مُلوك ملكلر حاكملر پادشاهلر صاحبلر

مُلوكانه پادشاهلره لایق و یراشق اولان وخصوصا پادشاه آل عثمان حضرتلرینه منسوب ومتعلق اولان

مَلوك ملا لتلوا وصانق جانی صیقلمش اولان

مَلوم لوم وعتاب اولنمش ویا اولنمغه مستحق اولان

مُلؤمَة الحق وناكس وفرومایه اولمق

مُلَوَّت بر نوع رنكه بویانمش اولان وزنكارنك كونا كون اولان

مُلَوّى بورلمش بوكلمش واكرلمش چارپلمش اولان

مُلهِم فیض طریقیله عبدینك قلبنه نسنه القا وتلقین ایدیجی اولان خدای متعال

مُلهَم خدای متعال طرفندن الهام اولنمش اولان

مَلهوب علولو زبانه كش اولان

مَلهوت صحیحی بلهوت وبهموت وبهموندر

مَلهود ذل وناچیزلكی سببیله اوته بروا تیلوب قاقلمش اولان

مَلهون صاچ وصقالنه قیر سرپلمش اولان

مَلهوف دریغ وتحسر ایدن وقلبی یانق اولان

مِلهی لهو ولعب آلتی سازنده طاقمی كبی

مَلی غنی میمون مالدار زنكین اولان

مَلئان طولو مملو اولان

ملیان بمعناه ایضا

مَلیح كوزل خوب دلبر اولان

مَلیك ملك مالك پادشاه

مُلَیِّنت لینت ویومشقلق ویریجی اولان

مَمات موت اولوم وحیاتسزلق عدم حیات

مَماتی موت واولومه منسوب ومتعلق اولان

مُماثِل بكزر ومشابه اولان وموافق ومطابق ومطاوع اولان

مُماثَلَة مثل ونظیر ومشابه اولمق وموافقت

ومطابقت ومطاوعت ايتمك

مُماجَدَة مباهات ومفاخرت ايتمك

مُماحِك نزاعجى لجوج ومعاند اولان آدم

مُماحَكَة نزاع وعناد والحاج ايتمك

مُمادَّة نسنه‌يى چكوب اوزاتمق

مُمادَحَة مدح وستايشه استحقاق بابنده برى بريله چكشمك

مُماذِق دوستلغى خلوص وصفوت اوزره اولميان دوست

مُماذَقَة دوستلق بابنده ريا ايتمك

مُماراة مجادله ومنازعه ايتمك

مُمارَسَة ايشه دورشوب چالشمق وايشه دائما چالشمغله الشقلق واوستادلق وسهولت كسب ايتمك

مُمارَطَة برينى طرنقله طرمليوب قيللرينى يولمق

مُمازَجَة اوكمك مفاخرت ومباهات ايتمك

مُمازَعَة برى بريله لاغ ولطيفه ايتمك

مُمازَقَة قوشويه چيقمق مسابقه ايتمك

مُماسّ نسنه‌يه طوقنور اولان وعلم هندسه اصطلاحاتندن اولوب برشكلك محيطنه ملاقى اوله رق ايكى جهتده استقامتى اوزره هرنقدر اخراج اولنسه شكل مذكورك محيطنى اصلا قطع ايتمز اوله وبوكا ظل دخى تعبير اولنور وبرقوس دائره ياخود زاويه نك مماسى دخى قوسك برنهايتنه تماس ايدرك ديكر نهايتندن مرور ايدن خط قاطعه ملاقى اولنجيه قدر اخراج اولنان خط مستقيمدر

تَمامِ مُماسّ قوسك وزاويه نك تمامنك مماسى

مُماسَّة تماس ايتمك برى برينه دوكمك

مُماسَحَة صورى ومنافقانه برى بريله رفق وملايمتله مكالمه ايتمك

مُماشاة امور ومصالحى ترويج وتسويه واداره ايتمك وامور ومصالحده بر طريق اختيار ايدوب منسلك اولمق

مُماطَلَة وعده‌يى ودينى كيت

ولعلأ يله اوزادوب كچكدرمك

مُماكَسَة آلش ويرشده برى بريله چكشمك وپازارلشمق

مُماك ميل ايتمك . بر يانه اكرى اولمق

مُمالَثَة مداهنه ايتمك واويناشوب ملاعبه ايتمك

مُمالَحَة برى برينه طوزواتمك يمك

مُمالَخَة ارشمك اويناشوب ملاطفه ايتمك

مُمالَطَة برشاعر برمصراع وديكر شاعر ديكرمصراعنى سويلمك اوزره شاعره ايتمك

مُمالَغَة فاحش وناسزا كلمـاتله خوراطه ايتمك

مُمالَقَة تلطفله عرض واظهار محبت ايتمك

مُمالِك **مَماليك** مملكتلر بلده لر الكالر مملوكلر كوله لر ومصر كوله منلرى

مُماناة مجازات ايتمك ولازم وواجب قيلمق كچكديروب مماطله ايتمك

مُمانَة برينك ايشنى بترمكله سعى ايتمك

مُمانِع ممانعت ايديجى اولان

مُمانَعَة رخصت ويرميوب دريغ ايتمك ومنع ايتمك برايشك ياپلمسنه سعى ايتمامك

مُماثَرَة برينك ياپديغنك عينىنى ومثلنى ياپمق

مُمارَه معارضه ايتمك

مُمايَشَة خلط ايتمك قاتوب قارشدرمق

مُمتاز امتياز واختيار وانتخاب اولنمش اولان

مُمتَثِل امره اطاعت وامتثال ايدراولان

مُمتَحِق محو ومضمحل وزائل اولان

مُمتَحِن امتحان وتجربه ايديجى اولان

مُمتَحَن امتحان وتجربه اولنمش اولان

مُمتَد كرك مسافه وكرك زمان جهتيله اجراسى برى برينه متصل ومتعاقب اولان اوزامش اولان امتدادى واقع اولان

مُمتَزِج امتزاج ايتمش اولان

	مزاجه اویمش اولان
مُمْتَلِئ	امتلا یعنی معده طولغونلغنه کرفتار اولان
مُمْتَلِيَة	امتلا یعنی معده طولغونلغی
مُمْتَنِح	عطیّه ومنحته نائل اولان
مُمْتَنِع	ممکن اولمیان عدیم الامکان اولان وقوی زور آور کوچ صاحبی اولان
مُمْتَهَك	کوکی بیچاغنی واندامنی بولمش طولغون اولان حیوان
مُمْتَهَن	ایشه وخدمته قوللانلمش اولان
مُمَثَّل	تمثیل اولنمش اولان
مَمْثُون	مثانه سنه برعارضه واقع اولان
مُمَجَّد	تمجید اولنمش تشریف وتبجیل اولنمش اولان
مَمْحُوّ	محو ومضمحل اولمش اولان
مَمْحُوض	خالص صافی اولان
مَمَدّ	امداد ویاردم بولندیغی محل
مُمِدّ	اوزادیجی اولان وامداد واعانه ایدیجی اولان
مُمَدَّح	مدح وثنا وستایش ایتمش اولان

مُمَدَّد	اوزادلمش کرلمش تمدید اولنمش اولان
مَمْدُوح	ذکر جمیله وثنا وستایشه شایان اولان
مَمْدُوحات	مدحه شایان اولان افعال واخلاق
مَمْدُود	اوزادلمش مدا اولنمش اولان
مَمَرّ	کچید کچله جك وکچلان محل
مُمَرَّد	یوکسك ومرتفع ودیوارلری یالچین قیاکبی دوز واملس اولان بنا
مُمَزَّق	یرتق یرتلمش چاك اولمش اولان
مَمْرُوج	مرج اولنمش قاریشدیرلمش اولان
مِمْسَح	یلانجی کذب ودروغجی اولان شخص
مُمْسِك	کند ونفسنی ضبط ایدیجی وبخیل خسیس اولان ولسنته یه قوی یاپشور اولان
مُمَسَّك	مسك ایله قوقولمش اولان
مَمْسُوح	ال ایله سورتلوب صیغانمش اولان
مَمْسُوخ	صورتی تبدیل اولنوب

زشت وچرکین صور چویرلمش اولان

مَمْسُود وجودی فولد وقوی واعصاب واندامی دبرکلو اولان آدم

مَمْسُوس مس اولنمش دکوب طوقنلورا اولان

مَمْسُوق مسطور محرر اولان یازلمش اولان

مَمْشَی قضای حاجته مخصوص محل کنف : خلا : ابدستخانه

مُمْضَی امضا اولنمش اولان

مُمْطِر یغمورلو یغمور یاغمش اولان

مَمْطُور اوزرینه یغمور یاغمش اولان

مَمْطُول چکیچ ایله دوکلوب اشلنمش اولان

مَمْقُوت مبغوض اولان خصومت وعداوت اولنان

مُمْکِن جد قدرتدن خارج اولمیان

مُمَکَّن قرار داده مقرر اولان

مُمْکِنَات قرار اوزره اولوب ثابت وپایدار اولان نسنه لر

مُمْکِنَات ممکن اولان نسنه لر

مَمْکُورَة اندام واعضاسی قوند وطقناز اولان قاری

مُمِلّ ملال اوطانج ویریجی اولان

مُمَلَّح طوزلو تمکین اولان

مُمَلَّحَه طوزتکون ایتدیکی محل طوزله

مُمَلَّس دوز هموار صیر بجق اولان

مُمَلَّك تملیك اولنمش مالك قیلنمش اولان

مَمْلَکَة ملك : مالکك وبرحاکمك تصرف مستقلنده بولنان بلاد والکانك مجموعی : وبلده : شهر قصبه : ودیار : ارض : ناحیه

مَمْلَکَتْ پَنَاه پادشاه حاکم والی

مَمْلَکَتْ پَنَاهِی پادشاهلق حاکملك والیلك وبونلره منسوب ومتعلق اولان

مَمْلُو طولو اولان پر اولان

مَمْلُوح طوزلو تمکین اولان وطوزلمه اولان

مَمْلُوحَات وطوزلمه اولان نسنه لر

مَمْلُوك مالکك ملك ومالی اولان متصرفك تصرف مستقلنده بولنان وقوله من نفری

مَمْلُوکِیَّة مملوکلك مملوك اولملق

مَمْلُوك اوصانمش جانی صقلمش اولان

ممنوع منع اولنمش اذن و رخصت ویرلمامش یصاق اولنمش اولان

ممنوعات ممنوع اولان نسنه لر

ممنون نعمت واحسان وایولکه نائل اولمغله شادان قلنمش اولان وقطع اولنان کسلمش اولان وتنقیص اولنوب اکسدلمش اولان

ممنونیت ممنونلق محظوظیت شادی

مموّل زنکین مالدارغنی اولان

مموّه صادق وصمیمی اولمیوب ریایی حاوی دوزمه وساخته اولان

ممهّد تمهید ایدیجی بسط ایدیجی یایوب دوشه یجی تنظیم وتسویه واصلاح ایدیجی اولان

ممهَّد بسط وتمهید اولنمش یایلوب دوشنمش اولان وتنظیم وتسویه اولنمش اولان

ممهتك کرکی کوچاغنی واندامنی بولمش اولان حیوان

ممهّل امهال ایدیجی مهلت ویریجی اولان

ممهور مهرلنمش : مهرباصلمش اولان

ممهوره کندوسنه مهر ونکاحلق تعیین اولنمش اولان

ممیت اولدریجی هلاك ایدیجی اولان

ممیّز تمییز ایدیجی تفریق ایدیجی وانتخاب ایدیجی نسنه لرك بینینی آیریجی اولان وبعض دولت قلملرنده خلفا افندیلرك ضابطی وقلم ضابطنك معاونی بولنان ذات

ممیَّز تفریق وتمییز اولنمش بینی آیرلمش اولان وانتخاب اولنمش اولان

ممیل تمیل ایتمك بریانه طوغری اکلمك

من عربیده حرف جر اولوب ابتدای غایت وتعلیل وتبعیض وبیان جنس وبدل وفصل ودیکر متعدد وجوه ایچون ترکیده دن وفارسیده آز اداتی معناسنده استعمال اولنور

من الاوّل اولدن برو

من بعد بوندنصکره

مِنْ غَيْرِ رَسْمٍ رسمی اولمیه رق

مِنْ كُلِّ وَجْهٍ هر وجهله

مِنْ كُلِّ الْوُجُوهْ بمعناه ایضاً

مِنْ اَوَّلِهِ اِلَى آخِرِهِ اولندن آخرینه قدر

مَنْ ترنكبين : قدرت حلواسی دیلن نسنه وایولك ایتمك انعام واحسان ایتمك

مَنَامِيَه اولوم اجل وقدر الهی

مَنَا برنوع وزن اسمی که یارم قیه دن برقیه یه وارنجه محلنه كوره مختلف اولور

مُنَا منیه لر امینه لر آرزولر

برینك یرینه نائب و قائم مقام اولمق

مَنَابِرْ خطبه اوقوندیغی كرسیلر

مَنَابِعْ منبعلر پیكارلر یردن صوقاینادیغی محللر

مُنَاجَاة درگاه الهی نیاز ودعا ایتمك

مُنَاجِدْ مقابل جنكاور اولان بهادر اولمغین مددكار اولان

مُنَاجَدَة مقاتله ایتمك ومعاونت ایتمك

مُنَاجَزَة مقاتله ومحاربه ایتمك

مَنَاجِيق منجنیقلر

مَنَاح چوق عطیه واحسان ویریجی اولان

مُنَاحَبَة محاكمه ومرافعه ایتمك خصمنی حاكم حضورینه كتوروب دعوی ایتمك

مُنَاحَة میت اوزرینه فریاد ونیاحت اولنان محل

مَنَاجِسْ نجسلر اوغورسز نسنه لر

مُنَادَات یك آوازایله چاغرمق وبركسنه مجلس وانجمن قوروب همنشین اولمق

مُنَادِم ندیم هم مجلس مجلس آرقه داشی

مُنَادَمَة برینه ندیم ومصاحب اولمق

مُنَادِی دلال ومؤذن یك چاغریجی اولان

مُنَادَى ندالو یك سس ایله چاغرلان خبرلر

مَنَادِيل مندیللر : یاغلقلر

مَنَارْ مناره

مَنَارَة جامع قله سی كه اندن اذان اوقنور وقله و فنار كه قله اولوب كیجه وقتی اوزرنده آتش ویا شمع یاقلور

وچراغه مسرجه چراغبایه که اوزرینه چراغ وضع ایده جك براوزون نسنه در

مناذرة مباحثه ومجادله ده غالب اولمق

منازع نزاعلر؛ اغز غوغالری

منازِع نزاعجی منازعه ایدیجی اولان

منازعة خصومت و آغز غوغاسی ایدوب چکشمك

منازفة بربرینی سونوب صایشمق

منازل منزللر؛ قوناق یرلری وخانه لر قوناقلر

منازل قمر آیك قوناق یرلریکه برطاقم یلدیزه دینلور

منازل شناس اهل سلوك اولان درویش آدم

مناسب یاقشق یراشق اولان

مناسبة یاقشمق یاقشق المق وقرابت علاقه رابطه

مناسخة صیره ایله بربرینی ازاله ایله متعاقباً قائم وبدل اولمق وبرمیتك ورثه سی قبل تقسیم الترکه فوت اولمغله مال متروك وارث ولمرك وارثلرینه انتقال ایتمك

مناسقه بربرینه متعاقب نسنه لر ایراد ایتمك ونسنه لر نظام ایله دیزلمك

مناسك متنسکلر عبادتك امور مرعیه سی

مناسم اثرلر علامتلر وطریقلر مسلکلر

مناشدة برآدمه یمین ویرمك

مناشیر منشورلر نشر واعلان اولنان فرمانلر وبیورلدیلر

مناص ملجأ ملاذ پناه صیغنه جق یر

مناصاة بربرینك التدن اولان برچه یاپشوب چکشدرمك

مناصب منصبلر دولتك باشلوجه خدمتلری

مناصبة برکسنه ایچون جنك وقتال کبی شر وفتنه اقامه واظهار ایتمك

مناصحة بری برینه خلوص ایدوب اوکوت ونصیحت ویرمك

مناصرة بری برینه معاونت ومظاهرت ایتمك

مناصفة مساوات اوزره ایکی یه بولمك

مناصحة حواله اولان نسنه یی صاووب دفع ایتمك تیراندازلر اوق

بارشمق وبركسنه طرفندن عذر بيا نيله ياخود مخاصمه ايله اندن ضرر ومحذور دفع ايتمك

مَناط نسنه ايلشوب اصله جق بروبا اصلمش اولان محل

مُناطاة برى بريله نزاع وتطاول ايتمك

مُناطَحَة بوينوزلو حيوانلر بوينوز اورشمق

مَناطِق منطقلر: قوشاقلر كمرلو

مُناطَقَه برى بريله مكالمه ايدشمك

مَناظِر منظره لر: كورنور اولان نسنه لر ونظارلو اولان محللر

علم مَناظِر فن رسم قواعدندن برفن عدركه مرئياتك ابعاد ومقاديرينى كوزه مشهود اولدقلرى هيئت وتناسب اوزره رسم واراءه ايتمك حكمت وطريق واسبابندن بحث ايدر

مُناظَرَة برشيئى بشقه برشيئه نظير قيلمق وانك برينه قومق

فنّ مُناظَرَه ايراد اولنان دلائل ومباحثى تدقيق برله مناسبت وعدم مناسبتى اراءه ايدرك جواب ويرمك فنى

مَناظيم نظملو ديز يلو صيره لو

مَناع منع ايديجى اليقويوب رخصت ويرميجى يايمغه قومايجى اولان مانع اولان

مُناعَة ضرب اولوب ال ايرشمز اولمق

مَناعِف طاغلرك سيورى سيورى ديه لرى

مُناعَفَة ايكى كسنه برمحله اولوب وارمق ايچون بشقه بشقه يوللردن كيتمك

مَناعِم خوش ولطيف ونازك اولان وانعام واحسان وپرورش ايدرا اولان

مُناعَمَة نازونعمت ورفاه ايله خوشدل اولوب پرورشانمك وانعام واحسان وپرورلك ايتمك

مَناعى منعانلر منعالر موت خبرلرى

مَناعِف طاغلرك سيورى سيورى ديه لرى

مُناغاة محبوبه ايله لاغ ولطيفه ايتمك

مُنافاة دفع ايتمك: نفى ايتمك

سورمك ومغايرت مخالفت منافى ومغاير اولمق

مُنافَحَه دوبر ومخاصمه ايتمك

مَنافِذ منفذلر ايكى اوجى آچيق دليكلر

مُنافَرَه حسب وشرف جهتنده حكم تغيير اولنان حاكمه مراجعت ايتمك ونفرت عداوت

مُنافَسَه نفيس عد اولنان نسنه يه مقدم ظفرياب اولمق جهتيله كسب شرف وكرم ايچون معارضه وحميت طريقيله رغبت ايتمك

مَنافِع منفعتلر فائده لر نفعلر

مُنافَعَه منفعت كورمك فائده لنمك

مُنافِق صورتا ايمان واسلام اوزره اولوب فى الحقيقه كافر اولان كمسنه

مُنافَقَه صورتا ايمان اظهار ايدوب حقيقت حالده كافر قالمق

مغاير مخالف اولان منقبه لر موقع بحث

اولنجق مزايا ومحامد وفضائل

مُناحَجَه مخاصمه ايتمك

مُناقَدَه بركمسنه ايله محاسبه ده استقصا وتدقيق ايتمك

مُناقَرَه برى برينه سوزدوندرمك

مُناقَشَه محاسبه ده تدقيق واستقصا ايتمك وچكشوب نزاع ايتمك

مُناقِض بشقه كلامك معناسنه مخالف اولان

مُناقَضَه بشقه كلامك معناسنه مخالف كلام سويلمك وايكى كلامك معنالرى بر برينه ضد ومخالف اولمق

مُناقَلَه بربرينه نوبتله فقره لر نقل ايتمك

مَناقير منقارلر قوش غاغه لرى

مُناكَحات مناكحه لر نكاحلر

مُناكَحَه اولنمك قارى المق نكاح ايتمك

مُناكَدَه برينه كوجلك وچتينلكله معامله ايتمك

مُناكَرَه غوغا ونزاع ايتمك ومحاربه ايتمك

مَناكير كاه ومذموم اولان نسنه منكرات

مَنَالٌ	نائل ومالك اولنان اشيا مال ونائل اولمق
مَنَامٌ	اويقو اويونه جق محل خوابگاه صفه يتاق واويقو خواب ورؤيا
مَنَامَةٌ	اويقواويونه جق محل خوابگاه
مَنَامِر	آدمك قولاغنه سوز فسلدايجى اولان
مُنَامَسَة	ادمك قولاغنه سوز فسلدامق وكوملتى يه كيروب صقلانمق
مُنَامَكَة	اياغنى بوقاغولى دمك يورنيشى گبى يوريمك
مَنّانٌ	عبادينه ابتداى امردن عطا وانعام ايدن منعم حقيقى جل شانه حضرتلرى
مَنّانَة	مالى ايچون تزوج اولنوب زوجنه دائما امتنان اوزره اولان خاتون
مُنَاوَبَة	نوبتلشمك : نوبت ديكشه رك واقع اولمق
مُنَاوَحَة	فرياد وفغان ايله اغلامق وبرى برينه مقابله ايتمك
مَنَاوِر	مناره لر قلعه لر فنارلر
مُنَاوَرَه	برى بريله سوكشمك وچكشمك

مُنَاوَشَة	جنكده ايكى اردو عسكرى برى برينه كيروب دست كريبان اولمق
مُنَاوَصَة	بمعناه ايضا
مُنَاوَلَة	برنسنه يى بر زادوب الني ويرمك صونمق
مُنَاوَمَة	اويقو خصوصنده يارشمق
مُنَاهَبَة	مالى نهب وغارات ايدوب قاپشمق
مَنَاهِيج	منهاجلر آچق بللو يوللر شاهراهلر
مُنَاهَدَة	دشمن قارشولمق ايچون حركت وقيام ايتمك وبرمق حسابيله حصه بولشمك
مُنَاهَزَة	ياقلشوب چاتمق وسرعت ايتمك
مُنَاهَضَة	مقاومت ايتمك قارشو قوماق
مَنَاهِل	منهللر : حيوان صو واره جق محللر وقوناق يرلرى منزللر
مَنَاهِى	منهى اولان افعال واطوار يشلمسى گناه اولان افعال منهيات
مَنَاهِيج	منهاجلر آچق بللو يوللر

مَنَايَاءُ منیه لر؛ موتلر اولوملر اجللر

مَنَائِحُ منیحه لر وبریکلر عطیه لر

مَنْبَتْ نباتك حاصل اولدیغی محل

مُنْبِتْ برکلو اولوب چوق محصول ویرر اولان

مِنْبَرْ خطبه اوقومق ایچون خطیبك جامعده چیقوب اوتوردیغی یوکسك یر

مُنَبَّرْ ترفیع اولنمش یوکسك اولان وکلمه یاخود شعر قسمندن اوله رق مهموز اولان

مُنْبَسِطْ آچلوب یایلمش اولان وقلب وکوکلی فرحناك اولان وعار وحیادن خالی اولان

مَنْبَضْ نبضنه نك حرکت ایتدیکی محل

مَنْبَعْ صویك قایناديغي پیكار وبشقه نسنه نك حاصل اولدیغی محل

مُنْبَعِثْ کوندرلمش اولان وبعث اولنمش اولان وبرباعث وسببدن نشأت ایدر اولان

مُنْبَعِجْ یارلمش اولان وفرقه فرقه اولمش اولان

مُنْبَغِي لایق ویراشق اولان

مُنْبَقْ برچرپی اوزره دیزلمش اولان

مُنْبَكِي اغلامقده اولان اغلادلمش اولان

مَنْبُورْ کلمه ویا شعر قسمندن اوله رق مهموز اولان

مَنْبُوشْ ظاهر ونمایان قیلنمش اولان

مَنْبُوهْ معلوم الاسم ونامدار ومشهور اولان

مُنَبِّهْ تنبیه ایدیجی آکاه وخبردار ایدیجی اولان

مَنْبَهَةْ آدمی مشهور وشیئی معلوم قیلمغه سبب وباعث اولان نسنه

مِنَّتْ منت احسان نعمت ایولك وحمد وشکر ثنا ستایش سپاس وامتنان ایدوب باشه قاقمق

مُنْتَبِهْ انتباه اوزره اولان آکاه وخبیر اولان

مُنْتَجْ حاصل اولمش حصوله کتورلمش اولان

مُنْتِجْ حاصل ایدیجی نسنه نك حصولنه باعث اولان

مُنْتَخَبْ سچلمش کزیده مختار

ومنتجب اولان

مُنْتَجَبْ بمعناه ايضًا انتخاب اولنمش اولان

مُنْتَخَبَاتْ كزيده ومنتخب اولانلر نسنه لر

مِنْتَدَارْ نعمت واحسانه مظهر اولمش كسنه وممنون ومتشكر اولان

مُنْتَدَى ناسك مجلس وجمعيتكاهى

مُنْتَدِرْ برنذرك اجراسنى درعهده ايديجى اولان

مُنْتَزِعْ انتزاع ايديجى قوپاريجى اولان

مُنْتَشَبْ برنسنه يه برعلاقه جهتيله قريب ومتعلق ومنسوب اولان

مُنْتَسِجْ نسج اولنمش دوقلمش اولان

مُنْتَسِخْ كندو ايچون بركتابك نسخه سنى يازار و اكتساب ايدر اولان

مُنْتَسَخْ انتساخ واكتساب اولنمش اولان

مُنْتَسِفْ ديبدن يقيجى وكوكدن قوپاريجى اولان

مُنْتَسِقْ نظام اوزره ديزيلو اولان

مُنْتَشِبْ برشيئه ايلشوب

طوتلمش اولان

مُنْتَشِرْ آچلوب يايلمش اولان وسونوب اوزامش اولان وفاش وشايع اولان وطاغنيق وپراكنده و متشتت اولان وآلت تناسل قسمندن اولوب قوامه كلمش اولان

مُنْتَشِقْ برونه چكلمش اولان

مِنَّتْ شِنَاسْ ايولك طانور وبلور اولان

ف

مُنْتَصِبْ ديرك كبى ديكلو طوران

مُنْتَصِحْ پند ونصيحت قبول ايدر اولان

مُنْتَصِرْ دادو انتقام اليجى اولان

مُنْتَصِفْ حق ودادينى تماما وكاملا اليجى اولان

مُنْتَضِحْ ابدستدنصكره عورت يرينه برمقدار صو سرپيجى اولان

مُنْتَضِخْ صاچلمش ؛ سرپلمش اولان

مُنْتَضِدْ بريرده ثابت ومقيم ومتمكن

مُنْتَطَحْ بوينوزلو حيوانلرك بوينوز اوردقلرى محل

مُنْتَطَحُ الْكَبْشَيْنِ ايكى قوچك بوينوز اورشدقلرى محل

مُنتَظِر برشيئك وقوعنى باقوب انتظار وترقب اوزره اولان حاظر ومترجى اولان

مُنتَظَم نظام وانتظام اوزره اولان

مُنتَعِظ كندو سنده شهوت غالب اولمش اولان

مُنتَفِخ يل ايله طولوب شيشمش اولان

مُنتَفِذ جماعتدن ايريلوب الارغه طوران آدم

مُنتَفَذ وسعت فسحت مندوحت

مُنتَفِض سلكينجى وبعد البول كركى استبرا ايديجى اولان

مُنتَفِع انتفاع ايديجى منفعتلنيجى اولان

مُنتَفِل نافله نماز قيلار اولان

مُنتَفِى يرندن ايريلوب الارغه اولور اولان

مُنتَقِب يوزينى نقاب ايله ستر ايدر اولان

مُنتَقِش نقش ايله تزيين اولنمش اولان

مُنتَقِص نقصان بولمش اكسلمش اولان وتنقيص ايدر اكسلدير اولان

مُنتَقِض محكملكنده ومتانتنده خلل كلوب بوزلمش وچوزلمش اولان

مُنتَقِل بريردن بريره نقل وكوچ ايتمش اولان

مُنتَقِم انتقام ايديجى اخذ ثار ايديجى اولان

مُنتَقِه بر كلامى ويا خبرى كركى كبى فهم ايتمكله شفاى صدر حاصل ايتمش اولان

مُنتَقى انتخاب واختيار اولنمش اولان

مُنتَكِب نسنه يى اموزينه آلوب كتوريجى اولان

مُنتَكِت قفاسى اوزرينه يره دوشمش اولان

مُنتَكِث اوزلمش وبوزلمش اولان

مُنتَكِش باش اشاغى ديه اوزرينه دوشمش اولان

مُنتَمِس كيزلو كيزلنمش اولان

مُنتَمى بر نسنه يه منسوب ومتعلق اولان

مُنتِن پيس قوقار بدرايحه لو متعفن اولان

مُنتَوِب دفعه بدفعه كلور اولان

مُنتُور كندويه حمام اوتى

سوررا اولان

مُنتَوِط نسنه يه چريلوب اصلمش اولان وبعيد اولان

مُنتَوى برنسنه يه قصد وعزم ايدرا اولان

مُنتَها كندوسنه واريلوب اوته يه تجاوز اولنمزا اولان ونسنه نك غايت ونهايتى

مُنتَهِب غارت ونارا جله مال غنيمت الور اولان

مُنتَهِر ديكيلوب لا ينقطع اقارا اولان واسهاله اوغرامش اولان

مُنتَهِز فرصت فوت ايتمزا اولان وبك كولوب بدلكه وارمش اولان

مُنتَهَشت ماتم ومصيبت هنكامنده صاچينى يولوب يوزينى يرتارا اولان عورت

مُنتَهِض اياغه قالقمش وبا قالدرلمش اولان

مُنتَهِك بيتاب وبيمجال ايدر اولان

مُنتَهى كندوسنه واريلوب اوته يه تجاوز اولنمز اولان نسنه نك غايت ونهايتى

مُنتَهى نسنه يه واصل اولوب اوته يه تجاوز ايتمزا اولان ونسنه نهايتنه واصل اولان وعلم ومعلوماتك كمالى درجه سنه مالك ونائل اولان

مُنتَثِر صاچلمش اولان

مُنثَقِب دلنمش ثقب اولنمش اولان

مُنثَنى قاتنه كلوب بوكلمش اولان

مَنثور صاچلمش اولان وكلام جنسندن اوله رق منظوم ومقفى اولميان

مَنحا سيل صويندن قورتله جق يوكسك ير

مَنجاة قورتلمق نجاة بولمق

مُنجِب كريم اولان صاحبى اولان

مُنجَبِر صنق اكمك جنسندن اوله رق صاريلوب اوكلمش اولان

مُنجِح ايشى بيتن وآتشى بتورن آدم

مُنجَّذ خاندان قسمندن اولوب شانى ترفيع اولنمش اولان ونقليات زماندن ناشى اهل تجربه ومحكم رأى اولمش ادم

مُنجِذ اهل تجربه ومحكم رأى اولان ادم

مُنجَذِب چكلوب اوزانمش اولان وچكلوب يقين كتورلمش اولان جذب اولنان

مُنجَذِر كسلوب منقطع اولان

مَنجَر طريقدن صاپه اولميان مقصد

مُنجَرّ چكلمش سوركلنمش اولان چكه رك كتورلمش اولان وبرموجبا يجابيله برنتيجه واصل اولان

مُنجَرِد صويلمش سويمش اولان

مُنجِز آدمك حاجتنى روا ايدر اولان ووعدينه وفا ايدر اولان

مُنجَزِم منكسر اولان قيرلمش شكسته اولان

مِنجَس جن طائفه سنى قاچرمق ايچون آدمك بوينينه آصلور مردارلق

مُنجِّس منجس دينلن مردارلغى كندو بوينينه آصار اولان آدم

مُنجَعِل وضع اولنمش موضوع اولان ومخلوق اولان

مِنجَل اوراق ؛ داس ؛ اكين بچقيسى

مُنجَلِع منكشف اولان آچق آچلمش اولان

مُنجَلى آچيلوب روشن وعيان اولان

مُنجِّم علم باطل نجوم واحكام مواهمهٔ سماويه كشف واستخراجنه مشغول اولان

مُنجَتِم يلدزلرك كويا حكميله ثابت اولان

مُنجَمِد طوكمش بوز كسلمش وسيالت حالندن قاتيلشمش اولان

مُنجَمِع طوپلنمش جمع اولنمش اولان

مَنجنون صوطولابى صوچرخى

مَنجنيق طوب و باروت ايجادندن مقدم قلعه ودشمن اردوسيا وزرينه بيوك طاش آتمغه مستعمل برنوع كبير آلت

مَنجود مغموم غصه ناك اولان وهالك اولان ومقهور اولان

مَنجور يونلمش كسلمش يچلمش اولان

مُنجوز بريردن اوته طرفه صاوشوب كچمر اولان

مَنجوق علم وماهچه دينلوب سنجاق كوندردى باشنه وضع اولنان يصى دكرمى نسنه

مُنجول طولانوب جولان ايدر اولان

مُنجى قورتاريجى نجات ويريجى اولان

مَنح دتمك اعطا ايتمك

مِنحار وسطيه احسان انعام چوق جوانمرد وضيافتجى اولان ادم

مُنحبِر شادان ومسرور اولان

مِنحة عطيه وبركو بخشش واحسان اولنان نسنه

مَنحه اغاج يونمغه مخصوص رنده دينلن آلت

مُنحجِز منع اولنمش اولان

مُنحدِب قانبور اولان

مُنحدَر آنش يرى : نشيب

مَنحَر حج قربانى وسائر حيوانلرى ذبح ايده جك محل

مُنحرِد يالكز تنها منفرد اولان

مُنحرِف برطرفه طوغرى ميل وعدول ايتمش اولان وعلم هندسه اصطلاحاتندن اولوب شكل ذوات اربعة الاضلاع اوله رق ايكى ضلعى موازى وديكر ايكى ضلعى غيرى موازى اولان شكله اطلاق اولنور

شبه منحرف ذواربعة الاضلاع اولوب اصلا ايكى ضلعى متوازى اولميان شكله اطلاق اولنور

مُنحِس قوپوب اوفانمش اولان

مُنحسِر مستور ايكن آچلوب عيان قيلنمش اولان

مُنحسِم كسلوب منقطع اولان

مُنخضِل توزى وقيل قسمندن

اوله رق دوکلوب زائل اولان

منحصر طاریره طبقانمش اولان ومحدود اولان حد ومقداری یاخود دائرهٔ تعلقی معین اولان

منحط یوقاریدن آشاغی اینمش اولان

منحط اوموز قسمندن اوله رق لطیف ویا قشقلو اولان

منحل چوزلمش باغی آچلمش اولان واریوب صوا ولمش اولان وحکم ومتانتی بوزلمش اولان ومسئله قسمندن اوله رق مشکلی دفع اولنوب جوابی بولنمش اولان

منحمق احمق عقلسز اولان ومتواضع ودلیل اولان واوغورجه سنه عمل وحرکت ایدر اولان

منحنی مستقیم اولمیوب اکری وچاریق اولان

منحوط یونلمش تراش اولمش کسیجی التله دوزلمش اولان وبت صنم تصویر

کلمهٔ منحوطه ایکی کلمه دن ترتیب اولنمش کلمه مثلا عبد الشمسدن عبسمی اسم منحوط منسوبدر

منحوز برلسنه دن عدول وانصاف ایدر اولان

منحوس اوغورسز اولان واوغورسزلغه کرفتار ومبتلا اولان

منحوش اورکوب تحاشی ایتمکله بوزلوب بوزلمش اولان

منخوف آریق ضعیف لاغر زبون اولان

منخذل پرده لنمش : مستور اولان

منخدع برینک حیله وخدعه سندن آلدانمش اولان

منخر بورون : انف ش. بینی

منخرط بلمدیکی ایشه کند ولکندن مباشرت ایدر اولان وفرغروب بدسویلیه رک برینه شرکیر اولان وایپلکه دیزلمش اولان

منخزع پارلوب ریزه ریزه اولمق وصوینمش اولان وضعیف زبون ومنکسر الوجود اولان

منخرف یرتق . یرتلمش چاك اولمش اولان

مُنْخَزِم دیکشی سوکلمش اولان

مُنْخَزِع کسلوب منقطع اولان واختیارلقدن وضعیفلکدن ناشی بلی بوکلمش اولان

مُنْخَرِف فزراق مقوله‌سی کندوسنه دورتلوب صاپخلمش وصاپلنمش اولان

مُنْخَزِل بلی قیرلمش اولان

مُنْخَسِف کرهٔ ارضک کولکه‌سنه داخل اولوب شمسک ضیاسندن خارج بولنمغله مظلم کورینور ویاخود هیچ کورنمز اولان

مُنْخَشِع کبر وتعظیمی زائل اولوب خضوع وتذللی اختیار ایتمش اولان

مُنْخَضِع بمعناه ایضاً

مُنْخَفِض الچقلنمش اشاغیلنمش اولان وکسره حرکه سیله متحرك اولان

مُنْخَفِی کیزلو کیزلنمش اولان

مُنْخَلِع چیقارلمش صویلمش اولان وسوکلوب قوپارلمش اولان

مُنْخَلِش کیرو قالمش صوکه قالمق اولان

مُنْخَنِق کندو کندوینه بوغلمش اولان

مُنْجِی کبر ونخوتی زیاده اولور اولان

مَنْد صاحب معنا سنده برادات فارسیه‌دن وکه سائر کلمه‌نک اخرینه الحاق اولنور ف

خِرَدْمَنْد مثللو که عقل صاحبی دیمکدر ف

مُنْدَخِل کیریجی وکیرمش داخل اولان

مُنْدَرِج برنسنه ایچنده موجود ومحفوظ اولان واعقاب واخلافی قالمیوب اوجاغی سونمش ونسلی کسلمش اولان

مُنْدَرِس رسم واثری غائب اولمش اولان

مُنْدَس طپراق التنه کوملمش اولان

مُنْدَفِع دفع وتبعید اولنمش صاولمش اولان

مُنْدَفِن طپراق التنده کوملمش اولان

مُنْدَق دوکلوب اوفانمش اولان

مُنْدَك کندوسنه دلالت اولنمش اولان

مُنْدَمِج برنسنه ایچنده برلشمش اولان

مُنْدَمِسْ بر پرده کیزلنمش اولان

مُنْدَمِقْ بر محله ناکهانی واذنسز صوقلور اولان

مُنْدَمِلْ اوکلوب صاغالمش اولان

مَنْدُوبْ مستحب اولان ایشلمسی شرعًا جائز وجمیل اولان

مَنْدُوحَة وسعت فسحت کنشلك

مَنْدِیَانْ مندیه لو

مُنْدِیَة مخاطبی اولان اشتدکده شرم وحیاسندن ناشی آلنی ترلر اولان سوز

مَنْدِیلْ ال یوزسله جك دستمال ویمنی

مُنْذِرْ انذار ایدیجی قورقولو خبر ویره رك آگاه وخبردار ایدر اولان

مَنْذُورْ نذر اولنمش وعد والتزام اولنمش اولان

مَنْزْ خفیف وبی تمکین اولان آدم وبشك مهد کهواره

مُنْزَجِرْ منع وزجر ونهی اولنمش اولان

مَنْزِلْ قوناق یری منزلخانه وقوناق خانه بیت وبر کونلك مسافه مرحله

مُنَزَّلْ تنزیل ولنمش اولان

مَنْزِلَة منزله ورتبه پایه درجه

مَنْزِلْخَانَه یول اوزرنده اولان قوناق یری که یول حیوانلری آندن النور

مَنْزِلْشِنَاسْ اهل سلوك اولان آدم

مُنْزَلِقْ قایار قایغان اولان واپاغی قایمش اولان

مَنْزِلْگَاه منزلخانه وقوناق

مَنْزِلْگَه بمعناه ایضًا

مُنْزَمّ باغلو اولان منعقد ومضبوط اولان

مَنْزُوعْ نزع اولنمش قوپارلمش اولان

مَنْزُولْ نزول وطمله وانمه دینلن علته کرفتار اولان

مُنْزَوِلْ باقی اولمیوب زائل وقرارسز اولان

مُنْزَوِی اختلاط ناسدن چکلوب بالکلیه اختیار ایلیه درویش آدم

مُنَزَّه تنزیه وتقدیس اولنان عیب اعتبار اولنور نسنه دن خالی ومبرا اولان

مُنَزَّهَه تنزه وتفرج محلی سیر یری

مُنْسَاقْ تابع وپیرا اولان وسوق اولنمش اولان

منسبك	قالبه دوكلمش اولان
منسجر	بی دربی قطارا وزره يوريوب كيدر اولان
منسجل	قوغه دن بوشانوب دوكلور اولان ومحكمه سجلنه قيد اولنمش اولان
منسجم	كوزدن ويا بلوطدن آقمش اولان واقارصو كبی تكلم اولان اولان
منسحب	چكلوب يره سوريونور اولان
منسحط	صابون كبی الدن سوروشوب دوشر اولان
منسحق	سحق اولنمش ازلمش توز اولمش اولان
منسحل	صو كبی متصل تكلم ايدر اولان
منسد	مسدود قپالو طيقالو اولان
منسدد	صاچ وپرچم مقوله سندن اوله رق چوزلوب صالويرلمش اولان ويوكسك يردن بردوزيه
منسدك	سكردرك اينر اولان صالويروب صارقوق اولان

منسر	اولا يجی قوش قسمنك برونی وغاغه سی
منسرح	جست حالاك چابك سريع اولان
منسری	غم وغصه قسمندن اولوب برطرف اولان
منسعر	علولو علولنمش اولان
منسفر	عيان وكشاد اولان وعزيمت ايتمش اولان
منسق	بك دوز ونظاما وزره ديزلمش اولان
منسك	عبادتك امور مرعيه ورسميه سندن معدود بولنان خصوص وعبادتكاه
منسك	بمعناه ايضا
منسكب	دوكلوب آقار اولان
منسلب	صويلوب قاپلمش اولان
منسلخ	دريسی يوزلمش اولان وای قسمندن اولوب آخره ايرمش اولان
منسلع	يارق يارلمش اولان
منسلك	يول ومسلك وطريقه داخل اولان
منسلی	غم وغصه قسمندن اولوب برطرف ومندفع اولان

ف **مَنسِم** اثر علامت ويوك طريق راه

مُنَسِّم روحه حيات ويريجى اولان متعال وكوله ازاد ايدن ومتسحقنه وادرار ومعاش ايدن اهل سخاوت

مَنسُوب نسنه يه معنا مربوط و متعلق اولان

مَنسُوبِيَّة منسوبلك منسوب اولمقلق

مَنسُوج نسج اولنمش دوقنلمش اولان

مَنسُوخ نسخ اولنمش حكمى لغو اولنمش اولان

مَنسُوق نظام اوزره ديزيلو اولان

مَنسِيّ اونودلمش فراموش اولنمش اولان

ف **مَنِش** خوى خلق طبيعت وعلو طبع سمو همت

مَنشَأ نسنه نك حاصل اولديغى ووجوده كلديكى محل ونسنه نك باشلديغى ير

مِنشَار دستره ويچغى دينلن كسيجى الت

مِنشَارِيّ دستره سكلنده ويا دستره يه منسوب و متعلق اولان

مُنشَث طاغنق پراكنده اولان

مُنشِد برشى ضايع ايدن وارمى ديو ندا ايدن كمسنه شعر اوقور اولان

مُنشِر اولولرى ديرلديجى اولان الله تعالى

مُنشَر يايلوب اچلمش اولان

مُنشَرِح مسرور وشادان اولان

مُنشَرِق چاتلايوب يارلمش اولان

مُنشَرِم يارلايوب پاره پاره اولان

مُنشَعِب يول واغاج داللرى وقبيله كبى مخرج ومنشائى براولوب صكره دن جتال جتال وقول قول ايريلان

مُنشَعِل مشتعل شعله وعلولو اولان

مُنَشِّف صو مقوله سنى سوكنر كبى ايچى اولان

مُنشَق يارلمش شقه شقه اولمش اولان

مُنشَل سيل كبى اتلايه رق اقار اولان

مُنشَلَه برمقده يوزك يرى

مَنْشُوبْ كندوسنه برنسنه ايلشوب طوتلمش ويا يشمش اولان

مَنْشُورْ اچلوب يا يلمش اولان وطاغلوب سوليسو كتمش اولان وناس بينده شايع ومشتهر اولان پادشاه فرمانى ووزير بيورلديسى وهندسه اصطلاحاتندن اولوب شول جسمه دينور كه ايكى قاعده سندن بشقه اوچ ويا زياده سطح مستوى ايله محدود اولوب سطوح مذكوره نك تلاقيسندن حاصل اولان خطوط مستقيمه بربرينه موازى اولور

مُنْشِى اهل انشا اهل كتابت

مَنْشِى خلقى طبيعى جبلى اولان

مَنْصِبْ نسنه نك نصب واقامه اولنديغى محل ودولتك بيوك خدمتلرندن هربرى

مُنْصَبْ دوكلوب اقيدلمش اولان

مُنَصَّبْ بربرينك اوزرينه ترتيب اولنمش اولان

مَنْصِبْدَارْ منصبده بولنان كمسنه

مُنْصَبِغْ بويانمش اولان وصويه باترلمش اولان

مُنَصَّه كردك اوى زفافخانه كه كلينك جهاز وامتعه سى اندان تنظيم اولنور

مُصَرَّحْ اچغه چقمش اشكار عيان اولان

مُنْصَرِفْ كورودونمش ويا بشقه سمته صاپدرلمش اولان وصرف ونحو علم اصطلاحاتندن اولوب اعراب واحدا اوزره مبنى اولميوب اعرابات مختلفه قبول ايدر معنا سنده استعمال اولنور

مُنْصَرِمْ كسلمش منقطع اولان

مُنْصِفْ اهل انصاف وعدالت اولان

مُنْصِفَانَه اهل انصافه لايق و براشق اولان

مُنْصَفِقْ كورودونمش اولان

مُنْصَلِتْ يوريكده ويا سكرتمكده ديكرلردن ايلروكچوب تقدم ايدر اولان

مُنْصَلِحْ صلح وبارشق اوزره اولان

مُنْصَبِى دوكلوب اقيدلمش اولان

مَنْصُوبْ نصب اولنمش اولان وعلم صرف اصطلاحاتندن

	اولوب اخرنده واقع اولان حرفی مفتوح بولنان کلمه‌یه اطلاق اولنور
مَنصُوبَه	تیقظ وبصیرت ایله قورلوب مراده موافق کلان حیله کارانه تدبیر
ف مَنصُوبَه‌باز	تیقظ وبصیرت صاحبی اولمق اوزره حیله باز اولان دوباره‌جی
مَنصُور	حق تعالی طرفندن یاردم ومعاونت روحانیه‌یه مظهر اولان
مَنصُوص	نص ایله دلالت واشارت اولنوب معلوم ومستبان قیلنمش اولان
مُنضَبِط	انضباط اوزره مضبوط اولان
مُنضِجَات	یاره نك جراحتنی اقدیجی اولان ادویه
مُنضَجِع	یان اوزره یاتمش اولان
مُنضَّد	بری بری اوزرینه نظام استفلو اولان
مُنضَرِج	یارق یارلمش اولان وارالرینی اجق وایراق اولان
مُنضَم	قاتلوب علاوه وضم والحاق اولنمش اولان
مَنضُود	بری بری وزرینه نظام

	ایله استفلو اولان
مَنضُور	تر وتازه وحوش ورونقدار اولان
مُنطَبِخ	طبخ اولنمش پشمش اولان
مُنطَبِع	طبع اولنمش باصلمش اولان
مُنطَبِق	مطابق موافق اویغون اولان
مُنطَرِد	دفع وطرد اولنمش مطرود اولان
مُنطَّف	کندوسنه برعیب وکناه اسنادایتمك
مُنطَفِی	انطفا بولمش سوینمش اولان
مَنطِق	کلام تکلم وبرعلم مخصوص اسمیدرکه یاکلش ایله طوغرینك بیننی تفریق ایدرك عقل انسانی‌یی صواب واستقامت ایله صرف واستعمال ایتمك طریقنه ارشاد واشعار ایدر
مِنطَق	بله قوشانیلان کمر
مِنطَقه	بمعناه ایضا وکرك ارضده وکرك فلکده فرض اولنمش بعض دائره‌لره اطلاق اولنور
مَنطِقَةُ البُرُوج	فلکده واقع بردائره

عظمایه دینورکه متساویه اولان ایکی قسمه تقسیم اولنور هر برقسمنه برج تسمیه اولنه رق هر بر برجه دخی بر مخصوص اسم تخصیص اولنمشدر

مُنْطَقَهٔ حاره کرهٔ ارضده خط استوانك ایکی طرفنده عرضا یکرمی اوچ بچق درجه یعنی جمعا قرق یدی درجه ممتد وحرارتی غالب بر اقلیمدر

مُنْطَقَهٔ بارده ؛ کرهٔ ارضده قطبلرڭ هر برینك اطرافنده عرضا یکرمی اوچ بچق درجه ممتد و برودتی غالب ایکی اقلیمدن هر بری

مُنْطَقَهٔ معتدله ؛ منطقهٔ حاره ایله منطقهٔ بارده بیننده واقع وعرضا قرق اوچ درجه ممتد اولوب حرارت و برودتی معتدل اولان ایکی اقلیمدن هر بری

مَنْطِقِی علم منطقه منسوب و متعلق اولان ومنطقیون گروهندن اولان کمسه

مَنْطِقِیّات علم منطق مسئله لری

مَنْطِقِیُّون اهل منطق گروهی

علم منطق ایله مشغول اولان کمسنه لر

مُنْطَلِس مخفی و پنهان اولان کز لو اولان

مُنْطَلِق صالیویرلوب گیدر اولان قیددن و بنددن ازاد اولان وغم وغصه دن خالی اولوب بشاشتلو اولان

مُنْطَمِس کلیا محوونابدید اولمش اولان

مُنْطُوح بوینوزلو جوانك بوینوز یله اوریلوب مجروح ویا مقتول اولان

مُنْطَوِع مطیع ومنقاد اطاعتلو اولان

مَنْطُوق سویلنمش اولان دینلوب افاده وتفهم اولنان معنی

مَنْطُوقَه بمعناه ایضا

مُنْطَوِی دیولمش دیوشرلمش وصارلمش لف اولنمش اولان

مِنْظَار آینه ؛ مرآت

مَنْظَر شکل هیئت قیافت دیدار لقا

مُنْظَر امهال وتأخیر اولنمش اولان

مَنْظَره شكل قيافت ٭ بدار نسنه نك كورينور اولان ونظارنى چوق اولان محل

مُنَظَّف تنظيف وتطهير اولنمش اولان

مُنْظَلِم ظالمك ظلمنه بيوين صونوب يوكلنور اولان كرك اختيارى وكرك ناچار اولسون

مُنَظَّم نظامه كتورلمش تنظيم اولنمش اولان

مُنَظِّم تنظيم ايدر اولان

مَنْظُور نظر اولنمش ٭ باقلمش اولان

مَنْظُوم نظم اولنمش ٭ نظامه قونمش اولان وكلام جنسندن اوله رق موزون ومقفى اولان

مَنْظُومه ديزى ٭ صره ٭ نظاملو هيئت ومنظوم اولان كلام

مَنْع برنسنه دن صاوب كير وطوردرمق وياساق ايتمك

مَنْعاة بمعناه ايضا

مِنْعام كثير الانعام اولان

مُنْعَدِل طوغرى يولدن صاپوب عدول ايتمش اولان واراكن يوق اولمش وجودى قالمامش اولان

مُنْعَرِج اكرى بوكرى چاربق اولان

مُنْعَزِل معزول اولان عزل اولنمش اولان

مُنْعَصِب زياده سيله سخت شديد اولان

مُنْعَصِر صولو وشيره لو وياغلو نسنه لر قسمندن اوله رق صقلمش اولان يعنى صقلمغله صو وشيره ياخود ياغى اخذ واستخراج اولنمش اولان

مُنْعَصِم حفظ وصيانت اولنمش اولان

مُنْعَطِف بوكلمش اكرلمش چاربلمش اولان

مُنْعَطَف بوكلم وبوغاج يرى

مُنْعِظ كندوسنه شهوت غالب اولمش اولان

مُنْعَقِد عقد اولنمش بند وبسته اولنمش اولان وقرار ويريلوب ايكى طرفدن رسما قبول اولنمش اولان وصلو نسنه جنسندن اولوب سيالتى صلبيته

دونمكه بوزطونمش اولان

مُنْعَقِر ارقسی یاغروحداوت

مُنْعَكِس معكوس ومقلوب اولان ترسنه چویرلمش اولان وایینه مثللو نسنه واسطه‌سیله شعاعاتی ویادیكر براثری یاخود جسمنك جهتی معطف اولان

مُنَعَّل ایاغنده نعل ویانعلینی اولان

مُنْعِم احسان ایدیجی وانعام ولی النعمه اولان

مُنَعَّم نازونعمتله پرورده اولان

مُنْعِمانه ولی نعمته لایق ویراشق اولان

مُنْعَمِد درکه طیانمش دیرك ایله طوتلمش اولان

مَنْعُوت یاپلمش اشلنمش اولان وصف اولنمش نعت وصفتی ذکر اولنمش اولان

مَنْعُوش تابوته یاترلمش اولان

مُنْعَوِی بوكلوب ایكی قات اولمش اولان

مَنْعِی اولوم خبری موت حوادثی

مَنْغَر بچوك بخاسدن مصنوع انجه

مُنْغَسِل یقانمش غسل اولنمش اولان

مُنَغَّض عیش وزندكانیسی مكلف اولان

مُنْقَظّ صویه طالمش اولان

مُنْغَلّ نسنه یه صوقلوب كرمش اولان

مُنْغَلِق قپالو مسدود اولان

مُنْغَم مغموم غمكین غصه ناك اولان

مُنْغَمِر صویه طالمش اولان

مُنْغَمِض كوز قسمندن اولان یوملمش اولان

مُنْغَوِی هوا هوسه اویوب ضلالته وارمش اولان

مِنْفاخ كورك دینلن اوفورمك

مِنْفاق چوق نفقه ویررا اولان

مُنْفَتِح مفتوح آچق اچلمش اولان

مُنْفَت برمق ارآسنده اوفانوب خرد مرد اولمش

مُنْفَتِق یارلق یارلمش اولان

مُنْفَتِل فتیل كبی بوكلمش اولان

مُنْفَتِه قیرق قیرلمش اولان

مُنْفَجِر شفق قسمندن اولوب سوكلمش اولان

وصو قسمندن اولوب بردن قينايوب چقار اولان

مُنفَخ كوروك ديكلن اوفورمك آلتی

مُنفَدی اسير قسمندن اولوب كندوسی ايچون بدل ويرولوب قورتارلمش اولان

مُنفَذ نسنه نك برياننده ديكر يانه اشلنمش دلك اچقلق

مُنفَرِج غم وغصه سی كشف وازاله اولنمش اولان واراسی اچق اولان واصطلاحات علم وهندسه اولوب زاويهٔ قائمه دن بيوك واچق اولان زاويه يه اطلاق اولنور

مُنفَرِد انفراد اوزره بولنان يالكز تنها اولان

مُنفَراق انفراق اوزره بولنان ايری اولان

مُنفَس **مُنفَسِح** نفس النه جق اچقلق بولنمش وسعت كسب ايتمش اولان

مُنفَسِخ منعقد وقراركير وجاری

ومرعيا يكن بوزلمش ومتروك اولان

مُنفَصِد اغاج قسمندن اوله رق يابراق كوزلری ياريلوب تومورو قلنمش اولان

مُنفَصِع صير يلوب چقارلمش اولان

مُنفَصِل تشك اولميوب ايری اولان

مُنفَصِم قيرق قيرلمش وكسلمش اولان

مُنفَصی برنسنه دن آيريلوب قورتارلمش اولان

مُنفَضِح رسوای اولان فضاحتلو اولان

مُنفَضِخ اچلوب بولالمش مندا تلشمش اولان وشدتله اغلادر اولان

مُنفَطِر يارق يارلمش اولان

مُنفَطِم منهی بولنان نسنه دن نهی وضعی قبول ايدرك فارغ اولمق

مُنفَعَه كار فائده كه برينك مالك اولديغی خيرك ازدياد ويا مستلا اولديغی شرك نقصان بولمسندن عبارتدر

مُنفَعِل مضطرب ومكدر ومتغير اولان

مُنفِق نفقه ویریجی اولان

مُنفَق یاریلوب ایرلمش اولان

مُنفَكّ برندن ایریلوب چقمش اولان

مُنفَل كله كلنوب رخنه دار اولان كدلمش اولان

مُنغَلِق یارق، یاریلمش یارلمش اولان

مَنفُوخ هوا ایله شیشورلمش اولان

مَنفُور كندوسندن اوركلوب قاچنور اولان

مُنفَهِم فهم وادراك اولنمش اكلاشلمش اولان

مَنفِی نفی واجلال اولنمش سورگونه گوندرلمش اولان ودخی یوق كبی نفی كلمسیله تركیب اولنمش اولان

مَنفِی محل نفی ادمك نفی اولندیغی محل

مُنقَاد انقیاد واطاعت ایدیجی مطیع اولان

مِنقَار قوش غاغاسی قوش بورنی

مِنقَاف بیوك مهره بوجغی

مِنقَب مستسقینك گوبكنی دلمكه مخصوص جرح التی

مَنقَبَة باعث افتخار وموقع بحث اولان فضل وهنر ومزیت وبونلردن بحث ایدن حكایه

مُنقَبِض انقباض بطنه گرفتار اولان قضاء حاجت ایده مز اولان واكل وشرب اولندقده انقباض بطنه باعث اولان وقبض واخذ اولنمش اولان

مُنقَتِل مقتول اولان اولدرلمش اولان

مُنقَح دورلدروب هموار قلنمش اولان وشعر قسمندن اولوب بارد وشارد ویا قسمز اولان الفاظ وتعبیراندن پاكیزه ومهذب قلنمش اولان

مُنقَد منقدص كرصریم كلمش اولان

مُنقَدِر حق تعالی طرفندن تعیین وتقدیر اولنمش اولان

مُنقَرِض اصلا برفردی ویا بر مقداری ویا برمدی قالمیوب بتمش وتوكنمش اولان

مُنقَسِم قسم قسم تقسیم اولنمش اولان

مُنَقَّش رسملو ونقشلو اولان

مُنْقَشِر قبوغی ودریسی صویلمش اولان

مَنْقَصَة نقصان اکسکلك قصور

مُنْقَصِف بردن مندفع اولان

مُنْقَصِل کسلان منقطع اولان کسلمش اولان

مُنْقَسِم قیریلوب ایرلمش اولان

مُنْقَضِب کسلوب منقطع اولان

مُنْقَضِی اردی کسلوب تکمیل اولمش اولان

مُنَقَّط نقطه لو اولان

مُنْقَطِع کسلوب اراسی ایریلان وکسلوب صوکی تعیین اولنمش اولان واردی اولمیوب توکنمش اولان

مُنْقَطَع نسنه نك قطع اولندیغی محل و یا زمان

مُنْقَعِر دیبندن قوپوب دوشمش اولان

مُنْقَمِع ممتنع ممنوع اولان

مُنْقَفِل کلیدلو سرمه لو مندللو اولان

مِنْقَل آلتشه مخصوص معلوم برنوع ظرف

مُنْقَل فلان آدم سویلدیکی دیو نقل اولنمش اولان

مِنْقَلَة منقله شول باش یاریغنه دینورکه ات آلتنده کمیك اوزنده بولنان اینجه داری فرسوده ایتمش وله

مِنْقَلَة زاویه رسم ایتمك ایچون مهندسلر بیننده مستعمل نصف دائره شکلنده بر آلت

مُنْقَلِع کوکندن قوپارلمش قدح اولنمش اولان

مُنْقَمِع کیرنلمك ایچون خانه سنه قپانمش اولان ومغلوب ومقهور اولان

مَنْقُوب دلنمش اولان سفینه ومشقوب اولان

مَنْقُود باوجه پشین ویرلمش واداء اولنمش اولان

مَنْقُوش نقش ورسم ایله مزین اولان

مُنَقُّوشَه شول باش یاریغیکه اندان جنبزه ایله کمیك پارچه لری استخراج اولنه

مَنْقُوص اکسك ناقص اولان

مَنْقُوض نقض اولنمش بوزلمش سوکلوب چوزلمش اولان

مَنْقُوط نقطه لو اولان

مَنْقُول نقل اولنمش محلدن محله تحریك وتحویل اولنان وعقل ایله ایجاد اولمیوب اغزدن اغزه حکایت اولنمش

اولان

مُنَقّی پاك وپاكيزه قلنمش اولان

مَنْكِب اوموز باشی دوش

مُنْكَتِل صاوستوب كتمش اولان

مُنْكِر انكار ايديجی قرار ايتميجی اولان

مُنْكَر انكار اولنمش اولان مقبول ومستحبا ولميوب كناه وقباحت عد اولنان

مُنْكَر ومبهم ومجهول اولان تعريف وتعيين وتحديد اولنمامش اولان

مُنْكَرات منكره لر

مُنْكَرَه كناه قباحت وكسنه نك بلوب كورمديكی نسنه

مُنْكَرَم تكريم وتعظيم اولنمش اولان

مُنَكَّس باش اشاغی سرنكون اولان

مُنْكَسِر كسر اولنمش قيرلمش اولان

مُنْكَسِر دِل كوكلی قيرلمش اولان مغموم ومكدر اولان

مُنْكَسِف كنشك ضياسندن مستور قالمغله مظلم وسياه اولان

مُنْكَشِف اورتيلو ايكن آچلوب ميدانه اخراج اولنمش اولان ومجهول ايكن بلنمش اولان

مُنْكَفِت بولنديغی جهت ونيتدن جهت ونيت اجرايه متصرف اولان

مُنْكَمِش يورلوب قيورلمش اولان

مُنْكَمی مكتوم ومستور اولان

مُنْكَفی رجوع ايتمش كيرو دونمش اولان

مَنْكُوب اعتباردن ورتبه و حيثيتدن ساقط اولان ودرد ومشقتله كرفتار اولان

مَنْكُوحَه ادمك نكاحلو قريسی

مَنْكُور انكار اولنمش اولان

مَنْكُوس باش اشاغی سرنكون اولان ونرس دونمش اولان

مَنْكُوش (مُثَلا) كوپه دينلن زينت عالم ورنكلو كسنه

مُنَمِّم قوغجی ناس بيننده نقل كلام ايله فتنه وفساد القا ايدن

مُنْمَحِق محو وابطال اولنمش اولان

مُنْمَحی بمعناه ايضا

مُنَمِّل قوغجی ناس بيننده نقل كلام ايله فتنه وفساد

القا ايدن كمسنه

- **مُنْمَلِس** صابون كبى سوليشوب قورتلمش اولان
- **مُنْمَلِص** بمعناه ايضا
- **مُنْمَلِق** بمعناه ايضا و مهرتخته سى كبى دوزو هموار اولان
- **مِنَن** منتلر احسانلر نعمتلر
- **مِنْوال** طرز طريق صورت وجه
- **مُنَوَّرَة** ارزو وامنيه
- **مُنَوَّر** تنوير اولنمش ضيادار وزونقدار قلنمش اولان روشن اولان
- **مَنُوط** مربوط ومتعلق ومتوقف اولان
- **مَنُون** دهر زمان روزكار و موت اولوم وامتنان ايدر اولان كمسنه
- **مَنْوِى** قصد اولنان نسنه مقصود مرام
- **مِنْها** تنزيل واخراج اولنه جق معناسنده مستعمل ومن ايله ها لفظلرندن مركب تركيب عربيدر
- **مِنْهاج** اچق و بللو يول اولان
- **مُنْهَبِط** يوقاريدن اشاغى اينمش اولان
- **مُنْهَتِك** يرتلمش چاك اولمش اولان وبكرى ازاله اولمش اولان
- **مُنْهَج** يول طريق راه
- **مُنْهَدَّه** كورلدى ايله يقلوب چوكمش اولان
- **مُنْهَدِر** طلومدن بوشانور كبى اغار اولان
- **مُنْهَدِل** اشاغى صارقوب صاليويرلمش اولان
- **مُنْهَدِم** يقلوب ويران اولمش اولان
- **مُنْهَدِن** عزيمتندن فاتر اولان فتور ايديجى اولان
- **مُنْهَزِع** قيرلوب اوفانمش اولان
- **مُنْهَزِم** عسكر قيميندن اوله رق بوزلوب قاچرلمش اولان
- **مُنْهَزِما** بوزلمش قاچرله رق
- **مُنْهَشِم** قيرلوب اوفانمش اولان
- **مُنْهَصِر** قيرلمش اولان واكلمش چارپلمش اولان
- **مُنْهَضِم** معده ده هضم اولنمش اولان وقبول اولنوب تحمل واصطبار اولنان
- **مُنْهَتِف** ريزه ريزه وخرده خرده اولوب اشاغى يه طوغرى

	دوشوب دوکلور اولان
مُنهَفِك	صالقی صالقی یورر اولان وخلط وخطا ویاکلشی چوق اولان
مَنهَل	حیوان صواره جق و صوایجه جك صوادو قوناق یری منزل
مُنهِل	صو ایچوریجی حیوان صواریجی اولان
مُنهَلِت	صیرلوب قاچمش اولان
مُنهَلِك	کند و نفسنی مهلکه یه صالمش اولان
مُنهَم	محزون ومهموم وغمناك اولان
مُنهَمِر	ییقلوب ویران اولمش اولان
مُنهَمِز	همزلو اولان
مُنهَمِك	براشه کرشوب متمادی اکا اوغراشور ومتوغل اولان
مَنهوب	غارت تالان اولنان
مَنهوم	چاه بول اولمش اولان غایت حریص واچ کوزلو ودوشکون اولان
مُنهی	انها ایدیجی سوز وخبر ایرشدیریجی اولان
مَنهی	منع ونهی اولمش ممنوع اولان

مَنهیّات	منهی وممنوع اولان نسنه لر
مَنی	انانیت بنلك ادعاسی خود بینلك
مَنیّ	کرك ارککده وکرك دیشیده بولنوب مادۀ تولید اولان صو
مُنیٰ	منیه لر امنیه لر خواهشلر ارزولر
مُنیب	ترك معاصی برله درکاه الهی یه خلوص قلبله رجوع وتوجه ایدن انابت ایدر اولان
مُنیَة	مادۀ تولید اولان صو منی
مُنیَة	ارزو وخواهش استك
مَنیّة	اولوم موت اجل موعود
مُنیح	محسن ومنعم اولان احسانجی اولان
مَنیحَة	ویرکی عطیه بخشیش ذاتنده آیدین اولوب اطرافه ضیا ویریجی اولان
مَنیع	ال ایرشمز اولان بك صرب اولان وقوت وحمیت صاحبی اولان
مُنیف	عالی ورفیع بلند اولان
مُوقیِل	موقیل صاحبك برتلی شعر
مُوابَدة	مؤبدلر مؤبدلر
مُوابَلة	مدا ومت وادمانا ایتمك

مَوَاتْ جانسز بیحیات اولان جماد وصاحبی اولمیوب سوروب اکلمامش عرص

مُوَاتْ اولوم موت

مَوَاتِی اولوم وجانسز نسنه لره منسوب اولان

مُوَاثَقَة بری برنجا ایله عهد وپیمان ایدشمك

مَوَاثِقْ میثاقلر عهدلر پیمانلر موجلو طالغه لو فرطونه لو اولان

مَوَاجِبْ معاش ماهیه علوفه

مُؤَاجَرَة کرایه ویرمك وکرا ایله طوتمق

مُؤَاجَلَة منع وتوقیف ایتمك

مُوَاجَهَة یوز یوزه اولمق رو برو اولمق

مُوَاحَنَة مخاصمه ومعادات ایتمك

مُوَاخَاة برکمسه ایله قرنداشلق ایتمك

مُؤَاخَذ ازارلانمش عتاب ومؤاخذه اولنمش اولان

مُؤَاخَذَة برینی صوچنه مقابل عتاب وعقاب ایتمك تأدیب ایتمك

مَوَادّ ماده لر کلام وبیان بلعث اولان موجودات ووقوعات

مُوَادَّة بری برینه ود ومحبت ایتمك

مُوَادَعَة عداوتی ترك ایدوب صلح ایتمك

مُوَارَتْ نسنه اورتوب کزلمك

مَوَارِدْ مورده لر جاده یوللر برمحله وارد وواصل اولنه جق طریقلر

مُوَارَعَة سویلشمك مکالمه ومشاوره ایتمك وقول وقرار ایتمك

مُؤَارِف سنورداش هم سنور اولان

مُؤَارَفَة ایکی عرض سنورداش اولمق

مُوَارِق یك یقین یك قریب اولان

مُوَارَقَة یك یقلاشمق

مَوَارِیث میراثلر وارثلره نائل اولنان املاك واموال وامتعه مقوله لری

مُوَازَاة برکمسنه ایله مقاومت ومجازات ایتمك وایکی نسنه بری برینه موازی اولمق

مُوَازَرَه وزیر اولمق وزارت ایتمك

مُوَازَفَه برابرجه رعافنه قومانیه دوزشمك

مُوَازِنْ وزنجه مساوی اولان واقتدار یاخود اعتبار جهتیله مساوی اولان

مُوَازَنَة ایکی نسنه یی بر برینه قیاس وعیان ایتمك وایکی نسنه نك

وزنی مساوی کلمك و اقتدار یاخود اعتبار جهتیله مساوی کلمك

مُوازِی قارشو قارشویه اولوب بوبرینه اصلا برجهتده یقلاشمز وبعید لشمز اولان

مَوازِین میزانلر ترازولر

مُواساة آدمه یارلق وغمکسارلق ایتمك

مُواسَقة معارضده خصمی برابر کلمك وجنکده بری برینی اوزرینه صالوب طوقنمق موسملر سنه ظرفنده اولان معین وقتلر وحجاجك بهر سنه اجتماعلری وقتلر

مُواسَمة حسن وجمالجه یاراش ایتمك

مَواشی قیون وصغیر ودوه مثللو بسلنور اولان حیوانات

مُواصِر جاریجاور قوکشو اولان

مُواصَرة قوکشو اولمق

مُواصَلة بری برینه قاوشمق وکورشمك

مَواضِع موضعلر محللر یرلر

مُواضَعة بحث طوتوب اوکدون قومق واحزامك واینه موافقت ومتابعت ایتمك

ومقصدا صلیسنی کتم ایتمك نیتیله تضع ومداهنه اوزره حرکت ومعامله ایتمك

مَواطِن موطنلر وطن طوتلان محللر ومکه موقفلری ومحللر یرلر

مَواطِئ موطئلر ایاق باصلان یرلر

مُواظِب ایشنه دائما ملازمت ایدر اولان

مُواظَبة ایشنه دائما اقدام وملازمت ایتمك

مُواظَفت اویمق اویغون کلمك ومعاونت ایتمك وملازمت ایتمك

مَواعِد موعدلر وعدلر سوز ویرشلری

مُواعَدة سوز ویرمك وسوزلشمك

مَواعِظ موعظه‌لر پندلر اوکوتلر

مُواعَظه نصیحت ایتمك اوکوت ویرمك

مَواعِد موعدلر وعدلر

مُواعَدة برینی تقلید ایدوب انك کبی ایشلمك

مُوافَت وعد وتعهدینه وفا ایلیوب تمام اجرا ایتمك

مُوافِق اویغون اولان

اویمق اویغون کلمك مساعده ایتمك

مُوَاقِت موقوتلر ميقاتلر معين اولان وقتلر

مُوَاقَتَة بر وقت معين ايچون پازارلق ايتمك

مَوَاقِع موقعلر موضعلر محللر

مُوَاقَعَت جنك ومحاربه ايتمك

مَوَاقِف موقفلر طورلوب اكلنجك محللر

مُوَاقَفَة قرار وثبات ايتمك ثابت قدم اولمق

مَوَاكِب موكبلر كروهلر بلوكلر

مُوَاكَبَت ايشه اقدام ومواظبت ايتمك

مُوَاكَرَة ترلانك محصولندن بر مقدار ويرلمك شرطيله اشتراكا زراعت ايتمك

مُوَاكَظَة ايشه اقدام ومداومت ايتمك

مُوَاكِيل كندو امورنده قائم اولمغله دائما غيره سپارشلر والحاله ايدر اولان

مُؤَاكَلَة بريله برابر طعام ايتمك

مُوَاكَلَة بر برينه اعتماد ايدوب ايشلريني سپارش ايتمك

مُوَالَاة محبت ودوستلق ايتمك

مَوْلَى الْمُوَالَاة مجرد دين اسلامى قبول ايتمش مهديك ادارهٔ امورينه متعهد اولان كمسنه

مَوَالِد ميلادلر طوغوشلر وطوغمه وقتلرى

مُوَالِس خائن وحيله كار اولان كمسنه

مُوَالَبَة الدادوب خيانت ايتمك

مُوَالَفَة الفت وامتزاج ايتمك الشمق

مَوَالِي مولالر ملالر منلالر موليلر

مُوَالِي معاقب اردى صره بولنان

مُوَالِيًا برى برينه متعاقب برى برى اردنجه

مَوَالِيد مولودلر

مَوَالِيدِ ثَلَاثَة برى حيوانات وديكرى نباتات وثالثى دخى معدنيا تدن عبارت اولان اقسام ثلثه اجسام موجوده

مُوَانَاة ايشده تقصير وتكاسل وفتور ايتمك

مُوَانَخَة اويوب موافقت ايتمك

مُوَانِس موانست ايديجى انيس اولان

مُوَانَسَة الشوب الفت وانسيت ايتمك

مَوَانِع مانعلر قوميوب منع ايدر اولانلر

مَوَانِى ميالر اسكله لر ليمانلر

مُواهِب	موهبه لر بخشش واحسانلر اولنان نسنه لر نعمتلر
مُواهَبَة	كثرتا وزره بخشيش و احسان ايتمك
مُواهَة	تاب رونق لطافت جمال
مُواهِب	موهوب اولان نسنه لر
مَوائِد	مائده لرا وزرينه طعام سرلمش سفره لر
مُوابِسَة	مأيوس ونوميد قالمق
مُؤبِذ	مجوسلرك موتى مقامنده اولان ال ومحترم داشمندلرى وحاكم عالم فيلسوفى اولان كسنه واهل تدبير وصاحب عقل اولان وزير وامثالى
مُؤَبَّد	تأبيدا ولمش باقى ومخلده قلنمش اولان
مُؤَبَّدِم	موبد
مُؤَبَّداً	الى الابد بلا انقضا صوكى اولمامق اوزره
مُؤَبَّدان	مو بدان
مُوبمو	قيل قيل هر بر قيل بشقه اوله رق معنا سنده تركيب فارسيدر
مَوْت	اولوم وفات تسليم روح
مُؤتَجِر	اجر وثواب طلبيله تصدق ايدر اولان

مُوتَعِد	شر ومصيبت وعد ايدر اولان
مُؤتَفِك	ترسنه دونمش التا وست اولمش اولان
مُؤتَلِف	بر يره بركمش اجتماع ايتمش اولان
مُؤتَمَن	اعتماد وامنيت اولنور اولان
مُؤتَمِن	اموريني بشقه سنه سپارش ايدوب اكا اعتماد وامنيت ايدر اولان
مُؤتَنِف	باشلايجى يدئ ايليجى اولان
مَوْتى	ميتلر اولولر اولمشلر مرده لر
مُؤتِى	ائتا ايديجى كتوريجى ويريجى اولان
مُؤَثِّر	تأثير ايدن اثر ونشانه براقيجى اولان وبر نسنه ايچنه ايشليجى اولان ونسنه نك حال وماهيتنى تغيير وتبديل ايدر اولان
مُؤَثَّر	كندوسنه نسنه تأثير ايتمش اولان
مُؤَثِّر	نفس وكلامى تأثرلو اولان
مُوثِق	عهد پيمان ميثاق ونسنه حجت
مُؤَثَّل	مايه لنوب بركلواوله رق

چوغالمش اولان

مُؤْثِم أثم وگناه ایتدیریجی گناهه صوقیجی اولان

مَوْثوخ ضعیف الخلقه اولان

مَوْثوق کندوسنه امنیت و اعتماد اولنور اولان

مَوْج دکز طالغه سی

مُوجِب نسنه نك پیدا اولمسنه وسیله وسبب اولان نسنه وعلم منطق اصطلاحاتندن اولوب نسنه نك موجودیتنی اثبات ایدر اولان قضیه یه اطلاق اولنور

مُوجَب برسببدن ناشی مقتضی اولان نسنه وحکمی مقدم صادر اولمش فرمانه منوط برنوع رسم مکتوب

مُوجَبه منطقده موجب اولان قضیه

مَوْجَه موج طالغه

مُوجِد برنسنه یی وجوده کتوریجی ایجاد واختراع واحداث ایدیجی اولان وقوت واستحکام ویریجی اولان

مُوجَد قوی ومستحکم اولان

مُوجِر ایجاره یه ویریجی اولان

مُوجِز کلام مقوله سندن اوله رق از ومختصر اولان

مُوجَز ایجاز واختصار ایله ترتیب اولنمش اولان

مَوْجزِن طالغه لو اولان ف

مُوجِع آجیدر اولان وجع والم ویرر اولان

مُؤَجَّل مستقبلده اولان معین بر وقته مرهون قیلنمش اولان

مَهرِ مُؤَجَّل نکاحی حل ولغو اولنجه منکوحه یه اعطا وتأدیه سی لازم گلان مبلغ مقرر

مُؤَجِّل نسنه یی وقت معینه یه احاله ایدر اولان

مُوجوب کندوسنه برنسنه واجب اولان ف

مَوْجود وجوده گلمش اولان وار اولان

مَوْجودات وار اولان بالجمله نسنه لر

مُوَجَّه حرمت واعتباره شایان اولان واصول وتدبیره موافق اولان

مُوَحَّد واحد قلنمش اولان بر نقطه لو اولان

مُوَحِّد حق تعالینك وحدانیتنه قائل اولان

مُوَحِّدِين	موحدلر وخصوصا مسلملر
مُوحِش	خالی وتنها واسیسز قالمش اولان
مُوَحِّش	توحیش ایدیجی اورکیدیجی قورقودر اولان
مُؤَخِّذ	اخذ اولنمش کرفت اولنمش اولان
مُؤَخَّر	تأخیر اولنمش اولان قونمش اولان
مُؤَخَّرا	زمان جهتیله صکره لرده ویاوقتلرده اوله رق یقین وقتلرده
مُؤَدِّب	ادب اوکره دیجی اولان
مُؤَدَّب	ادبا اوکرنمش اولان
مَوَدَّت	سومك حب ومحبت ایتمك
مُودَع	اوبناق وسرکش وملیوب مظلوم وساکن اولان آت وامانت قنولمش اولان
مَوْدُود	ودومحبت اولنمش اولان
مُودُوع	سکونت ارام قرار
مُودِی	نسنه‌نك وجوده کتورر اولان سبب باعث وموجب اولان

مُؤَدَّی	ادا وتأدیه اولنمش اولان ووجوده کتورلمش اولان ومعنی مراد مفهوم	
مُؤَذِّن	اذان اوقویجی اولان کمسنه	
مُؤْذِی	اذیت ویریجی اولان	
مُؤْذِی	بمعناه ایضا	ف
مُؤْذِی	اذیته کرفتار اولان صکره یه انجنمش اولان	
مُور	قارنجه دینلن کجوك حیوان	ف
مُورِث	ایراث ایدیجی سبب وموجب اولان	
مُورچه	کجوك قارنجه جق	ف
مُوَرِّخ	تاریخ نویس وقایع نویس وقوعبولان ظهورات دهریه‌یی ضبط وبیان ایدن کمسنه	
مُوَرَّخ	تاریخی یعنی یوم وشهر وسنه انشاسی قید اولان	ف
مُوَرَّخًا	تاریخی کیدوسی اوزرنده اوله رق	
مُوَرِّخِین	مورخلر تاریخنویسلر	
مُورْد	مرسین اغاجی ومحبوبه‌نك زلفی	
مَوْرِد	جاده یول وواردا اولنان محل	

مُورَدَه	بمعناه ایضاً
مَوْرُوث	میراث قالمش اولان
مَوْرُود	کندوسنه وارد اولنمش اولان
مُوز	لذتلو بر نوع میوه نک اسمیدر
مَوْزُور	کناه ارتکاب ایدر اولان آدم
مَوْزُوع	ممنوع منع اولنمش اولان
مَوْزُون	ترازوده تارتلمش اولان وایکی طرفی دنک ومساوی وکلام قسمندن اولوب وزن ایله سویلنمش اولان وطبیعت نوعندن هر بر اوصافی وزن و اعتدال اوزره بولنوب محضا خوب واعلا بولنان نسنه لره مائل بولنان
مُوزَه	جزمه تعبیر اولنان ایاق قابی
ف مُوزَه دُوز	جزمه جی جزمه دیکیجی اولان
مُؤْذِی	بر نسنه دن خوف واندیشه ایتمش اولان
مُؤْذَی	مشقته کرفتار اولمغله بیتاب قالمش اولان
مُوَازَن	خواب آلود و برکرشمه اولان کوز وبازی

	آچلمش اولان نرکس غم بلا مصیبت
مُوژَه	صاچجی تراش اولنمش آدم
مُوَسِّخ	توسیخ ایدیجی کیرلدیجی اولان
مُوَسَّخ	توسیخ اولنمش کیرلو پاسلو اولان
مُؤَسِّس	تأسیس ایدیجی بنا تملی قوریجی اولان وایین وقانون احداث ایدوب وضع ایدیجی اولان
مُؤَسَّس	تملی قورلمش اولان وتملی وزرینه قورلمش اولان واصل واساسی قوی اولان
مُؤْسِف	کدر ویریجی تأسف ایتدیریجی اولان
مُوسِیقَار	موسیقار
مُوسِیقِی	اصوات موزونه دن بحث ایدن علم
مَوْسِم	سنه نک بر قسمیکی ظهور ایتمسی معتاد اولنان نسنه یه منسوب اولور کراس موسمی و باغ موسمی وحج موسمی کبی
مُوَسْوِس	وسوسه جی اولان
مَوْسُوم	بر اشارت وعلامت

ایله متعار اولان

موسی استوره دینلن تراش آلتی وانبیاء کرام حضراتندن کلیم الله حضرتلرینك اسمیدر

مؤسی غمناك کمسنه یه تسلی ویریجی اولان

موسیقار مثقال دینلن اغیز چالغیسی وبورنی کویا متعدد دلکلر طولو اولوب ذکر اولنان دلکلر واسطه‌سیله اصوات موزونه حاصل اولمغله چالغی ایجادینه نمونه اولمش موهوم بر قوشك اسمیدر

موسیقی اصوات موزونه‌دن بحث ایدن علم

موش صیچان فاره ونوحه زاری غلاشمغه

موشح مزین زینتلو تزیین اولنمش اولان وقلچ حمائلی طرزینده براوموز وزرنده کیجوب دیکر قولتق آلتنه النه رق کیل ویا کینمش اولان وشول شعره دینور که بیتلرینك برنجی حرفی صرحاً ایله آلنوب یازلدقده برکلمه ویا برکلام حاصل اولور

موشك کچوك فاره

موشك پران ف بتوك دینلن حیواندر

موشكاف قیل یاریجی کلامده موجود بولنان یك دقیق فرقلرك حکمنی حسن و اشعار ایدر اولان

موشكافانه ف موشكافه مناسب ویراشق اولان

موشكافی ف موشكافلك قیل یاریجیلق

موشكو ف میت اوزرینه اغلاشیجی اولان

موشكیز ف صیچان طوتان بر نوع قوش اسمیدر

موشی ف نقش ورسملر ایله مزین اولان

موصب چوق درد ووجعه کرفتار اولان

موصل نسنه لر بتشوب قاوشدیغی محل

موصل ایصال ایدیجی اولان وصوله ایرشدیریجی اولان

موصل ایصال اولنمش وآردلمش بشدرلمش اولان

موصل کوکلو نملو اولان واصلزاده اولان

موصوف کند وسنده برصفت موجود اولان وکند وسنه برصفت اسناد اولنمش اولان

مُوصُول كند وسنه يشقه نسنه واصل ولمش اولان

مُوصى نسنه وصيت ايديجى اولان

مُوصِّى بمعناه ايضاً وتوصيه ايديجى اولان

مُوصى وصيت اولنمش اولان

مُوصى به وصيت اولنان نسنه

مُوصى له وصيت طريقيله كند وسنه بر نسنه ويرلمش اولان

مُوَصّى وصى تعيين اولنمش اولان

مُوصِيَة وصيت ايدن خاتون

مُوَضِّح ايضاح ايديجى اولان وروشن ايديجى اولان

مُوَضِّحَة شول باش يارغنه دينور كه كميكه قدر اسليوب بكسكك بياضى كورونور اوله

مَوْضِع بر محل مكان جا موقع

مَوْضَع قدر واعتبارسز ولئيم ورذيل اولان

مَوْضُوع وضع اولنمش قونمش نهاده اولان واختراع وايجاد اولنمش اولان وقدرندن ومرتبه سندن اشاغيلمش اولان وبر علمك اصلى وذاتنده متعلق واجب اولديغى نسنه ومنطوق قضيه سنك مبحوث عنهى اولان كلمه ومسلم ودركار اولان

مُوضُوعَة مسلم ودركار اولان قضيه

مَوْطَأ موضع قدم اياغك باصهجق يعنى بر

مُوَطَّأ باصق باصلمش اولان

مُوَطَّد برنده بك محكم واستوار اولان وثابت قلنمش اولان

مُوَطَّم اورتلمش محفوظ اولان

مُوَطِّن وطن محل وجنك محلى ومكۀ مكرمه موقفلرندن هر برى ومحل برجا

مَوْطُور محلنده محكم وثابت قلنمش اولان

مَوْطِئ اياق باصيلان يير

مَوْطى اياق آلتنده چيكنمش اولان

مُوَظَّف وظيفه لو علوفه لو يوميه طعام ورزقى تعيين اولنمش اولان

مُوَظِّف وظيفه تعيين ايدوب ويرر اولان

مَوْعِد وعدايتمك سوز ويرمك ووعده تعيين اولنمش

مدتك وقت انقضاسی

مَوْعِدَة بمعناه ايضاً

مَوْعِظَة وعظ نصيحت پند اوكوت

مَوْعُود وعد اولنمش سوز ويرلمش اولان و وعده سی معين ومقدر اولان

مُوقِر چوغالمش چوق اولان

مُوَفِّق توفيق ويريجی ولی التوفيق اولان

مُوَفَّق توفيقنه مظهر اولان ايشی اويمش اولان

مُوَفَّقِيَّة توفيقه مظهر اولمقلق موفقلق

مَوْفُور چوق كثير بسيار وافر اولان

مُوفِی ايفا ايديجی تمام اورده يجی وفا تماما اجرا ايديجی اولان

مُوَفَّی اولنمش تماما اجرا واداا ولنمش اولان

مُوَقَّت برنسنه ايچون تعيين اولنان زمان

مُوَقَّت عاريتی اولان بروقت ايچون اقامه اولنمش اولان

مُوَقِّت شمسی رصد ايدوب وقت تعيينه مامور ادم

مُوَقِّتخانَه موقته مخصوص اولان اوطه

مَوْقِد اتش اوجاغی

مُوقَر اغر يوكلو وحملی ثقيل كرانبار اولان

مُوقِر يمشی چوق اولوب داللری اشاغی صارقمش اولان اغاج

مُوَقَّر توقير وتكريم وتعظيم اولنمش اولان

مُوَقِّر توقير وتكريم وتعظيم ايدر اولان

مُوقَظَة بركمسنه اولوب يره يصايمش اولديغی محل وثابت ومعتبر اولان قول صحيح

مَوْقِع نسنه نك واقع اولديغی محل ومكان جايگاه

مُوَقَّع طغرای همايون ايله مزين اولان

مَوْقِف طوره جق يروقوف اولنه جق ير

مُوَقِّف توفيق ايديجی ايلقويجی اولان

مُوقِن تحقيق وجهله شبهه سز

مَوْقُوت وقته مرهون ومربوط اولان

مَوْقُودَه ايقاد اولنمش ياقلمش اولان

مَوْقُوذ اولمكه يقين اولان خسته

مَوْقُوذَة بمعناه ايضاً ود بتك

ضربيله قتل اولنمش قيون

موقوض بو يوني قيرلمش اولان

موقوط ضرب اولنمغله بيجاك قالمش اولان

موقوف وقفا ولنمش وقف طريقيله انعام واحسان اولنمش اولان ووقوعى ديكر خصوصيك وقوعنه مربوط ومنتظر اولان وتوقيف وتاخير اولنمش اولان ودرك اولنوب بلنمش اولان

موقوم قهر وتذليل اولنمش ويك محزون ومكدر قلنمش اولان

موقى كندو سندن قورقلوب صاقنلور اولان

موقى شجاع بهادر دلاور اولان

موكب بلوك وكروه انسانى الاى

موكد تاكيد ايديجى قوت و استحكام ويريجى اولان

موكد تاكيد اولنمش قوت و استحكام ويرلمش اولان

موكل بريى وكيل ايديجى اولان

موكل وكيل تعيين اولنمش اولان برنيه بالتكليه سپارش اولنان

موكوم خاكسار وذليل اولان ويك محزون اولان

مولا مولى افندى ولى النعمة اولان ادم وياخود منعم مطلق اولان بارى تعالى وارقه داش همدم مصاحب وعبد كوله چاكر

مولانا بزم افنديمز معناسنده مولا ايله نا لفظلرندن عبارت تركيب عربيدر

مؤلب ناسى بربرينه قشقردوب افساد ايديجى اولان

مولد برينك طوغديغى محل وبازمان وطوغمقلق

مولد طوغرديجى وطوغرديجى برينك طوغماسنه سبب اولان بابا وانا كبى

مولد توليد اولنمش طوغرمش اولان وفى الاصل موجود اولميوب صكره دن پيدا اولمش اولان

مولدة ابه قادين

مولع الاجه رنكارنك اولان جشيد جشيد اولان

مؤلف الفت التمش اولان

مؤلف كتاب تاليف ايديجى اولان مصنف

مُؤَلَّفْ تأليف اولنمش تأليف كرده اولان

مُؤَلَّفَاتْ تأليفا ولنمش كتابلر

مُؤْلِمْ الم وكدر ويريجي اولان

مُؤْلَمْ بمعناه ايضا

مُؤَلَّمْ متألم مكدر رنجور اولان

مُولُودْ چوجق بورك: ولد بچه برينك طوغماسى ذوغديغى كون وموالد ثلثه دن هر برى

مُولَوِيَّه مولالق ملالق رتبه سى وخدمتى ودائره حكمتى

مَوْلَى افندى ولى لنعما ولان ادم وولى نعمت مطلق اولان حق جل وتعالى وارقه داش همدم وعبد كوله چاكر

مُحْيِ الْمُوَلَاتْ مجدد دين اسلامى قبول ايتمش مهتدينك اداره امورينه متعهد اولان كمسنه

ف مُومْ بال مومى دينلن نسنه وچراغ دينلوب برفتيل اطرافنه بال مومي وطولك ياغى ويا ديكر مناسب نسنه ترتيبندن عبارت وكيجه ضيا ويرمكه استعمال اولنان شیء

مُؤَمَّدْ نهايت مدتى تعيين اولنمش اولان

مُؤَمِّرْ بريني امر وامير تعيين ايدر اولان

مُؤَمَّرْ امير وآمر تعيين اولنمش اولان

مُومِسَه روسبى زناكار اولان عورت

مُؤَمِّلْ امل واميد ايديجى اولان

مُؤْمِنْ اهل ايمان اولان كمسنه

مُؤْمِنَاتْ اهل ايمان اولان نسوانلر

مُؤْمِنَتْ اهل ايمان اولان برنفر خاتون

مُؤْمِنِينْ اهل ايمان كمسنه لر

ف مَوْمُوتْ معروف مقدر اولان

ف مَوْمُوقْ محبوب معشوق اولان

مُومِى بال موميدن عبارت ومصنوع اولان

مُومَى اِلَيْهِ كندوسنه ايما واشارت اولنوب بالاده مذكور اولان معناسنده مومى والى لفظلريله ها ضمير متصلدن عبارت تركيب عربيدر

ف مُومِيا برصولو نسنه كه كويا ايچلمسى وبدنا وزرينه

	سورلمسی هر دردلو یاره ودردلك چاره سی اولور ایمش که هیچ اصلی اولمیوب شعرا ایجادی موهوملریدر ومصر دیارنده اسکی زمانلرده تربیه اولنوب کوملکله حالا قبرلرنده موجود و هیئتلرینه خلل کلمامش بولنان انسان وحیوانات قوریسی
ف مُومِیَانْ	بلی قیل کبی انجه اولان محبوبه
مَؤُنَةْ	سد رمق ایده جك یمك وزاد وقوت
مُؤَنَّثْ	علم صرف ونحو اصطلاحاتنده اولوب دیشی ویا اعتبارًا دیشی بولنان شیئه منسوب وعلامت اولنان کلمه یه دینولور
مُونِسْ	برینی الشدیروب انیس ایدیجی اولان
مُؤَوِّلْ	تأویل ایدیجی شرح وبیان وتفسیر ایدیجی معنا ویریجی اولان
مُؤْنَتْ	مؤنت کفایت مقداری زاد وذخیره
مَوْهِبْ	عطیه احسان اولنان نسنه

مَوْهِبَةْ	بمعناه ایضًا
مُوهِنْ	وهن ضعف ویریجی اولان
مَوْهُوبْ	انعام واحسان اولنمش اولان
مَوْهُومْ	لا عن اصل ظن اولنمش اولان
مَوْهُونْ	وهن وضعفه کرفتار اولان
ف مُویْ	صاچ قیل ؛ توی وچوقه نك حاوی وسوز شله اغلایوب نوحه وزاری ایدیجی اولان
ف مُویَانْ	مویلر قیللر تویلر واغلایجیلر
ف مُویْتَابْ	قیلدن ایپلك اکران وقراره دوقیوب دیکان صاحب صنعت وقیلدن اکریلان ایپلك
ف مُویْتَاقْ	بمعناه ایضًا
مُؤَیِّدْ	تأیید ایدیجی قوت ومتانت ویریجی اولان
مُؤَیَّدْ	تأیید اولنمش قوتلو ومتانتلو اولان
مُؤْتَبِسْ	مأیوس ونومید ایدیجی اولان
ف مُوی شِکَافْ	قیل یاریجی بك دقیق اولان

ف	مُونِی شِکافانَه	موی شکافه لایق وبراشق اولان
	مُوئِلْ	صیغنه جق یر ملجاء پناه
	ملاذ	
ف	مُومِیانْ	بلی یك اینجه اولان كوزل محبوبه
ف	مُویَه	سوزشله آغلایوب نوحه وزاری اغلامق
ف	مُویَه‌گَرْ	مویه ایدیجی یك زاری ایدیجی اولان
ف	مُولی	قیل ویوپدن عبارت ومصنوع اولان
ف	مُوبِینْ	بمعناه ایضاً
ف	مُوبِینَه	بمعناه ایضاً
ف	مَهْ	ماه قمر آی كوزلـ قاری محبوبه
ف	مِهْ	اولو بیوك عظیم كبیر اولان
	مَهَابْ	قورقونجلو ودهشتلو اولان محل
	مُهَابْ	كندوسندن قورقلور اولان
	مَهَابَتْ	عظمه وباجلادتدن ناشی قورقنجلو اولمق كه هركس چكنوب سرفرو ایدرلر
	مُهَابَتَه	تنزیل وتحقیر ایتمك
	مَهَابِلْ	مهبللر رحملر دول یتاقلری

مُحَابَاةْ	بخش واعطا ایتمك
مُحَاجَاةْ	بری برینی هجو وقدح ایتمك
مُهَاجِرْ	برارضدن دیكر برارضه انتقال ایدیجی اولان كمسنه كه بر طاقم اصحاب كرام حضرت نبی ایله برابر مكهٔ مكرمه دن مدینهٔ منوره یه بو یله جه انتقال ایدرلر
مُهَاجَرَة	برارضدن دیكر برارضه انتقال ایتمك
مُهَاجِرِینْ	حضرت نبی ایله برابر مكه مكرمه دن مدینهٔ منوره یه انتقال ایدن اصحاب كرام
مُهَاجَزَة	فسلدامق نهانجه سویلمك
مِهَادْ	دوشك دوشمه
بِئْسَ الْمِهَادْ	جهنم معناسنده تركیب عربیدر
مُهَادَاةْ	هدیه وپیشكش ویرمك
مُهَادَنَتْ	مصالحه ایتمك بارشمق
مِهَارْ	دوه‌نك برونه چقوروب یولاری كا طاقیلور اولان اغاج حلقه
مُهَارَاة	برینك صقالنه كولمك
مَهَارَة	استاد اولمق استادلق ملكه ممارسه
مُهَارِشْ	مهارشه ایدیجی اولان

مُهَارَشَةٌ	ناس بيننده فساد براقوب بربرينه دوشوروب قشقرتمق
مَهَارِقُ	مهرقلر يازى يازيلان صحيفه لر
مَهَارِيق	بمعناه ايضا
مَهَازَلَةٌ	طنز ولغو وخوراطه ايتمك
مُهَاضَاةٌ	بريك بلنى قروب خرد ايتمك
مُهَاضَنَةٌ	بربنى بونسيوب هزل واستخفاف ايتمك
مُهَافَاةٌ	بربنى هوا وهوسده كندويه تابع ايتمك
مَهَالِكُ	هول وقورقنج يرى اولان محل ومهلك وعده تاخير مهلت
مُهَالَكَةٌ	يكى ايدن يكى يه بازارلشمق
مُهَالَسَةٌ	بربنه سوز فسلدامق
مَهَالِكُ	مهلك لر تهلكه لو نسنه لر وتهلكه لو محل
مَهَامٌ	مهم اولان خصوصات امور عظيمه
مَهَامِزُ	مهمزلر مهمازلر مهموزلر
مُهَامَسَةٌ	بربريله فسلداشمق
مَهَامِهُ	مهمهجه لر عظيم بيابانلر
مَهَامِيزُ	مهمازلر مهمزلر مهموزلر
مِهَانٌ	مهلر يوكلر كرام وعظام اولانلر
مَهَانٌ	حقير كورلوب استخفاف اولنمش اولان
مَهَانَةٌ	خور وذليل وحقير اولمق
مُهَانَعَةٌ	نسوانله اوپشوب اوينا شمق
مُهَانَفَةٌ	بربنى هزل واستهزا ايچون خاتون قرسز قرسز كولمك
مُهَاوَدَةٌ	عداوت ترك ايدوب بارشمق
مَهَاهٌ	حسن رونق تاب تراوة
مُهَابَاةٌ	تقسيم قبول ايتمز نسيانى على المنا وبه قوللانمق اوزره اورتاقلشمق
مُهَايَجَةٌ	جنك ومقاتله ايتمك
مَهَاوِلُ	مهيلر هولناك وقورقنجلو محللر
مَهَبٌّ	روزكارك محل هبوبى اولان ير
مَهْبِطٌ	يوقاريدن انلوب قورتيلان محل
مُهْتَبَلٌ	تهبيل اولنمش بددعا
مَهْتِلٌ	رحم دول يتاغى
مَهْبُوتٌ	قورقسى سببيله عقلى كتمش اولان
مُهْبُوشٌ	بركدرلمش جمع اولنمش

کسب ولنمش اولان

مهبوظ خسته لك سببیله نحیف وضعیف وزبون اولمش اولان

ف مهپاره ای پارچه سی وکوزل محبوبه

ف مهپرست آیه عبادت ایدیجی اولان وعاشق اولان

ف مهتاب آی ایدنلق وبرنوع آتش فشنکی

ف مهتابی اوستی آچق برنوع کوشك

ف مهتابیه بمعناه ایضا

مهتبش برکمش مجتمع اولمش

مهتس چوق یلان سویلیجی اولان ویاوی اولمش وکدینی اغلایوب زاری ایدر اولان

مهتنج برخصوصه شور وتمادی ایدیجی اولان

مهتجن پك کوچك ایکن قوجه یه ویرلمش اولان

مهتجی هجو ایدیجی ذوقلنجی اولان

مهتدی طوغری یوله کیدر اولان وبشقه دیندن دین اسلامه کلمش اولان

ف مهتر زیاده اولو وبیوك وعظیم اولان ووزیر محضری کبی برنوع چاوش

ف مهترخانه وزیر قپوسنده رسما چالنان چالغی

ف مهتری زیاده بیوك اولمق بیوكلك

مهتزع دترز کبی اوته بروانیار اولان

مهتزم برنسنه یه سرعتله قوشوب کیدر اولان

مهتصب سوزه کیروب لاقیردی یه طالار اولان

مهتضم برینك مالنی غضب ایله ظلم ایدیجی اولان

مهتکع خضوع وتذلل ایدر اولان

مهتل اجلوب ایشق ایدر اولان وکولوب بشاشتلق اولان وکولمکده دیشلری کوزکور اولان

مهتلس آریقلیوب ضعیف وزبون اولان

مهتلك کندو نفسنی مهلکه یه صالار اولان

مهتم اهتمام ایدیجی ایشه دائم وقائم اولان ومکدر ومحزون اولان

مهتنج ضعیف وزبون اولان وچهره سی زشت وچرکین وپزمرده اولان

مُهتَمِش قارنجه كبى قينايوب اوته بروكيدركلورقارشق اولان

مُهتَمِط غصب مال ايدراولان وبرينك عرضنه نقصان كتوردراولان

مُهتَوِر چوكوب ييقلوراولان وبينك ملاحظه ايتمكسزين ايشه صالديرراولان

مُهتُوك مهتوك هدك اولنمش چاك اولى مرده متوفى

مُهتُوك برنسنه دن بلكليوب

مُهتُول قورقمش اولان

مُهجَة قان خون ودم وجان روح

مُهجِر ايوبهتر فائق ممتاز اولان

مَهجُو هجو اولنمش ذوقلنلمش اولان برينك دوستلغندن ويا الفتندن ويا كورشمسندن كسلوب متروك اولان

مُهجُور

مَهجَه سنجاق ومناره اوزرينه وضع اولنورای رسمنده اولان علم

مَهد چوجق بشكى كهواره

مَهدَئه راحت ارام سكون حضور

مَهدُوم هدم اولنمش ييقلمش اولان

مُهدَى تقديم واعطا اولنمش اولان

مَهدِيَّة هديه پشكش

مُهَذَّب خلق وطبيعتى مثال ومعانيدن پاكزه وكرز كدورتدن صافى ومنقح اولان

مَهر نكاح عقدنده خاتونه تعيين اولنان نكاح بدلى كه برمقدار اقچه دن عبارت اولوب اكا كابين ونكاحلق وقالين دينلور

مِهر كونش شمس افتاب ودوستلق محبت خلوص

مُهر طاش وياكموش وامثالى اوزرنده حك اولنوب مكتوب وسنده باصلان نقش مخصوص ونقش مذكور حك اولنديغى طاش ويامعدن پارەسى ومذكور طاش ياخود معدن پارچه سندن بر جنس بوياينه بولاشله رق كاغد وامثالى نسنه يه باصلمسندن حاصل اولان اثر

مُهَرَّا ريزه ريزه دوكلنجه يه قدر يتشمش اولان

مُهَرَّب اوركوب قاچمق و صيغنه جق محل

ف **مِهْرِبان** صاحب محبت دوست اولان

ف **مِهْرِبانى** محبت دوستلق و مهربانه منسوب ومتعلق اولان

ف **مُهْرِبَند** مهرلواولان بند و باغ وضابطه وبرنسنه نك ظرفنى مهرليجى اولان

ف **مَهَرَة** مهرة ماهر واستادوحاذق اولانلر

ف **مِهْرِجان** صوڭ بهار فصل خريف

ف **مُهْرِدار** اوراق مهرلمكه مأمور اولان كمسنه

ف **مُهْرِدَهان** اغزى مهرلواولان وسكوت وكتمان ايدر اولان واورجلواولان

مُهْرَق يازى يازيله جق صحيفه

مُهْرَقان دكز بحر دريا

ف **مِهْرِكان** صون بهار فصل خريف

ف **مِهْرِكانى** صون بهارلك اولان

ف **مِهْرُو** چهره سى كوزل اولان محبوبه

مَهْرُوى بمعناه ايضا

مَهْرُوبان مهروى لركوزل محبوبه لر

مُهْرَه كاغد وامثالنه جلا ويرمكه مستعمل بيوك بونجق ويا بللور طوپى وكاغده مهره ايله ويريلان جلا و بوارلق كره طوب

ف **مُهْرَه دار** مهره لو اولان جلالو اولان

ف **مُهْرَه زَن** مهره ليجى اولان

مَهْرُوز قوغلمش مطرود منفى اولان

مَهْزُول آريق ضعيف زبون اولان

مَهْزُوم بوزلوب منهزم اولان مغلوب اولان

مَهْشُوم قيريلوب اوفانمش اولان

ف **مَهْشَد** اى يدنلغى مهتاب

مَهْصُور اكلوب چاريق قلنمش اولان

مَهْصُوص مجوق اولوب اياق التنده ازله رك قيرلمش واوفانمش اولان

مُهَفَّك خلط وخطاسى كثير اولان آدم

مَهْفُوت متحير حيران اولان

مَهَق چوق طورمقدن صويه عارض اولان يشللك

مَهَقا امهق اولان كيرج كبى طونقسى ولان بياض اولان

مَهْك كركيبى ازوب سحق ايتمك

مهكوك سحق ولنمش ازلمش اولان وبوش بوغاز كوزه اولان ادم

مهل عجله وشدت ايتميوب زمان وميدان ويرمك وبووجهله ويرلان زمان وميدان

مهلا عجله سز زمان وميدان ويره رك

مهلة بر نسنه اجراسي ايچون وعده دنصكره ويريلان ميدان وزمان

مهلقا ف چهره سي كوزل اولان محبوبه

مهلك هلاك ايدر تلف ايدر اولدير ر اولان

مهلكة تهلكه لو اولان محل وياخصوص

مهلل هلال شكلنه كتورلمش اولان

مهلهل نازك ولطيف دوزلمش اولان

متهلهل نازك ولطيف كلام دوزيجي اولان

مهتم دوشنديريجي انديشه ويريجي اولان ولازم ومقتضي اولان

مهما امكن ممكن مرتبه سي معنا سنده مستعمل تركيب عربيدر

مهمات لازم ومقتضي اولان نسنه لر ومهمه اولان امور ومصالح

مهماز جزميه طاقلوب حيوان دورتوب تعجيل ايتمك ايچون مستعمل سيوري نسنه

مهمان خانه يه كلان مسافر وضيف

مهمان پرور مسافره رعايت واكرام ايدر اولان

مهمان پروري مهمان پرورلك مسافره رعايت واكرام ايتمكلك

مهمان خانه مسافر قوناغي

مهمانداز مسافر قبول ايديجي اولان وكندوسنه مسافر كلمش اولان وكندوسنه بركسنه مسافر ويرلمش اولان وياخود مسافر قبولنه مخصوصاً تعيين ومامور قيلنمش اولان

مهمانداري مهماندارلق ومهمانداره منسوب ومتعلق اولان

مهمان سراي مهمان خانه مسافر قوناغي

مهمانوازن مسافره رعايت

واكرام ايدر اولان

مهمان نوازى / مِهمانى مهمان نوازلك مسافرلك وضيافت

دوكون تلاش واندیشه ایتمك تلاش واندیشه اولان خصوص وامور عادیه دن اولمیوب دولیجه دقت وسرعت ایله باقلمسی ایجاب ایدن مصلحت

مُهِمّتر زیاده مهم اولان

مُهِمّترین جمله دن زیاده مهم اولان

مِهمَر چوق سوزلو هرزه كو آدم برصنفك كتخداسی ویا برمحلك اعیانی اولان كمسنه

مِهمَز چرمیسطا قلوب حیوان دورتوب تعجیل ایتمكه مستعمل سوری نسنه

مِهمَزه اوكنده دینلن اوجی سیوری دكنك

مُهمَل اهمال اولنمش باقلیوب ترك اولنمش اولان وحروف قسمندن اولەرق نقطه سز اولان ومالسز بیهوده وبوش وباطل اولان

مُهمِل اهمالجی اهمال ایدیجی اولان

مُهمَلات بوش وبیهوده اولان خصوصلر

مَهموز كلمه جنسندن اولەرق همزه لو بولنان

مَهموس كیزلو مخفی پنهان اولان

حروف مهموسه جنه شخص نسكت كلمه لرنده واقع اولان اون عدد حرفدن عبارتدركه حروف مهموزه مقابلی اولوب تلفظده نفس بونلر ایله برابر جاری اولور

مَهمَه قارلتی ایراق اولان برّیه وبیابان

مَهمَهه بمعناه ایضاً

مُهَیِّج تهییج ایدیجی قالدیروب دیردیجی اولان

مَهمیز چرمیسطا قلوب حیوان دورتوب تعجیل ایتمكه مستعمل سوری تیمور

مَهن خدمت ایتمك واوروب رنجیده ایتمك

مُهَنّا تبریك وتهنیه اولنمش اولان

مَهنَه خدمت ایتمك واوروب رنجیده ایتمك

مَهنَنه خدمتده چابك وچیره دست اولمق

	مُهَنَّد	هند تمورندن یاپلمش قلج
	مُهَنْدِس	علم هندسه یه آشنا کسنه
	مَهْواة	ارض وسما بیننی ویار اوجورم
و	مَهْوار	قره مشابه اولان وآیلق ماهیه
ف	مَهْواره	ایلق ماهیه شهریه معاش
	مَهُوب	مهابتلو صاحب مهابت اولان
	مَهُود	مهدلر کهواره لر چوجق بشکلری
	مُهُور	مهرلر کابینلر نکاح اقچه‌لری
	مُهَوَّس	هوس ایتمش هوسناك اولان
ف	مَهْوَش	چهره‌سی کوزل اولان محبوبه
	مَهُوع	قوصلمش قوصمغله دفع واخراج اولنمش اولان
	مُهَوَّل	هولناك قورقنجلو اولان یا اوجورم وورطه حفره
	مُهَیَّاء	هیئت مجموعه‌سی ترتیب وتسویه اولنمش اولان حاضر قیلنمش اولان
	مَهِیب	مهابتلو صاحب مهابت اولان وقورقنجلو

	اولان
مُهِیب	بمعناه ایضا
مُهَیِّبَت	قورقو ویرمك ایچون کوستریلان شئ
مَهِیل	هولناك وقورقنجلو محل
مُهَیْمِن	عبادنی خوف وخشیتدن امین وازاد ایدن حق جل وسبحانه حضرتلری
مُهِین	تحقیر وتذلیل ایدیجی اولان
مَهِین	جمله دن بیوك وعظیم اولان
مُهَیْنَة	بمعناه ایضا
مُهَیَّم	عشقدن ناشی حیران اولان
مُهَیِّئ	حاضر ومهیا ایدیجی اولان
مَی	شراب باده خمر
مِئات	مئه‌لر یوزلر صدلر یوز عددلری
مَیاثِق	میثاقلر عهدلر ویریلن سوزلر
مِیادات	عوض ومکافات مجازات ویرمك ونسنه‌یی الدن اله ویرمك
مَیادِین	میدانلر اچیق وسعتلو محللر
مَیادِن	میدانه‌لر منارهلر
مَیَاز	دائما الخر محلدن ذخیره

	جلب ايدن ادم
مُيَار	ذخيره چلابلرى
ميازيب	ميزابلر صو يوللرى
مياسره	سهولت وملايمتله معامله ايتمك
مياسير	ميسورلر آسان قيلنمش شيلر
ميال	ميل ومحبت ويا آرزو واستك ياخود استعداد صاحبى اولان
ميامن	ميمنتلر يمنلر بركتلر اوغورلر وانجامى خيرلو اولان خصوصلر
ميامين	مسعود وميمون اولنلر اوغور صاحبى اولنلر اورته وسط وبين مابين اره وبل كمركاه وآراسنده مابيننده
ميانبسته	كمرى بغلو حاضر وآماده اولان
ميانبند	كمر قوشاق منطقه
ميانجى	توسط ايدبجى اراية كيرور اولان دلال وپزونك
ميانداز	بمعناه ايضا
ميانسر	باش ديه سينك اورته سى مفرق
ميانسرا	خانه ميدانى حولى
ميانسرائى	بمعناه ايضا

ميانجى	توسط ميانجيلك	ف
ميانه	اورته وسط وبين مابين اره	ف
مياومة	كونده لك اوزره بازارلق ايتمك	
مياه	ماءلر صولر آبلر	
مئبر	ايكنه دان ديلن ظرفكه ايجنده ايكنه حفظ اولنور وبين الناس وقوعبولان فتنه ونميمه وفساد	
مئبرة	بمعناه ايضا	
مُيَبِّس	قورودبجى تيبيس ايدبجى اولان	
مى پرست	شرابه مبتلا اولان كمسنه	ف
مئة	يوزعددى صد	
ميت	اولى اولمش اولان	
ميت	بمعناه ايضا	
ميتة	لاشه كند ولكندن كبرمش حيوان	
ميتين	كلمنك تعبيرا اولنان طاشجى آلتى	
مئتين	ايكييوز عددى دوصد	
ميثاق	عهد پيمان ويريلان سوز	
ميجاز	دائما كلامى مختصر سويلين ادم	
ميخ	چيوى اكثر وقازق	ف

رایحه سکه سی

ف **میخانه** شراب فروخت اولنان دکان

ف **میخوار** شراب ایچیجی باده نوش اولان

ف **میخواره** بمعناه ایضاً

ف **میخوز** بمعناه ایضاً

ف **میخوش** لذت وطعمی اکشی ایله طاتلو قارشمسندن عبارت اولان

ف **میدان** شراب قابی خمر ظرفی

ف **میداز** وسعتلو وآچق اولان عرصه

میذنه اذان اوقونه جق مناره

میر بك امر بر قومك ویا کروهك رسما باشی اولان کمسنه

میراث برکمسه وفات ایتمکله وارثه قلان مال ومنال کندوسنه میراث قالمش اولان

ف **میراخور**

میران میرلر بکلر

ف **میرزا** عجم القابندن اولوب بك دیمکدر شویله احمد میرزا کبی بر اسمك آخرینه وضع وایراد اولنورایسه شاهزاده لکه دلالت ایدوب میرزا احمد کبی اسمك اولنه وضع اولندقده کاتبدن افندی مقامنده اولان آدمه لقب اولور

میری دولت خزینه سنه عائد ومتعلق اولان

میزاب اولوق صو یولی

میزاذ شراب مجلسی شراب ضیافتی

میزان ترازو که انکله نسنه طارتیلور وفلك بروجندن سنبله برجیله عقرب برجی بینده واقع برجك اسمیدر که یدنجی برج اولوب شمسك اکا دخولی ایلولك طقوزینه تصادف ایدر وشعر وزنی وعقلکه معقولات ترازوسیدر وعلم منطق وعملیات حسابیه دن برینك طوغری اولوب اولمدیغنی امتحان ایچون اجرا اولنان حساب

میزبان قوناق صاحبی وضیافت ویریجی اولان

میزبانی قوناق صاحبلکی وضیافت ویریجیلك

میزد شراب مجلسی شراب ضیافتی

مَیزَده	سرخوش اولان ومخمور اولان
مِئزَز	پشتمال دینلن بزکه بله باغلانور
میزَبان	میزبان قوناقصاجی قومار ویانقو وامثالی اویون
مُیَسَّر	قولایی بولنوب اجرا اولنمش اولان
مُیَسِّر	نسنه نك اجراسنی قولای ایدیجی اولان سهولت قولایلق وغنا ثروت وعسکرك صول جناحی
مَیسُور	آسان وقولای قیلنمش نسنه وقولایی بولنوب اجرا اولنان نسنه
مَیسُورات	میسوره لر
مَیسُوره	میسور اولان خصوص
مَیش	کلام وخبرك برمقدارینی کتم ایدوب برمقدارینی سویلمك
میش	قویون غنم
میشین	دباغت اولنمش قویون درسی
مَیع	جاری اولمق اقمق
میعاد	وعد میثاق ووعد اولنان زمان ویامکان
یوم میعاد	قیامت کونی
مَیعَه	نسنه نك اوائل هنکامی وتازه لکك وقتی وایکی نوع اجزا اسمیدر که برینه میعهٔ سائله ودیکرینه میعهٔ یابسه تسمیه اولنور
میغ	سیس طومان کورطومان وبلوط ابر (ف)
میغناك	سیس وطومانلو بلوطلو اولان (ف)
میقات	نسنه نك ظهورینه موافق ومتصادف اولان وقت وهنکام
مَیفروش	شراب صاتیجی شراب بازرکانی (ف)
میقات	تعیین وتخصیص اولنمش وقت
میقاتی	مکهٔ مکرمه یه وارمش اولوب موسم حجی بکلمك ایچون انده قالور اولان آدم
مَیقُوظ	اویقودن اویاندیرلمش اولان
مَیکَده	میخانه شراب صاتیلان دکان (ف)
مَیکَزد	شراب مجلسی شراب ضیافتی (ف)

مینکساز شراب ایچیجی اولان
مینکون شراب کبی قزل اولان
میل طوغری طورمیوب بر طرفه اکلمك وکوکل بر نسنه‌یه رغبت ومحبت ایتمك وبرعرض دیکر بر عرضه مبدلا ولمغله صورت کوسترمك وعلم هیئت اصطلاحاتندن اولوب برکوکبك دائرهٔ معدله‌دن واقع اولان بعدینه دینلورکه دائرهٔ نصف النهار اوزرنده درجه ودقیقه وثانیه اوله‌رق تعیین وتقدیر اولنور
میل کلی برسیاره‌نك دائرهٔ معدله‌دن اوزادیغی بعد اعظمه دینلور
میل اوزونجه ودکرمی اولان نسنه ایکنه واوق واوقلاغو ودیرك کبی وچرخك مرکز دوران اولان محور وایکی بیك بشیوز ذراع طولنده برمسافه اولچیسی
میلان برکمسنه‌نك طوغدیغی زمان
میلان میل ایدوب اکلمك ومحبت ایتمك

حروف عثمانیه‌دن یکرمی برنجی حرفك اسمیدر و
میم قنبور اولان آدم
مُیَمَّم مطالب وامالنه دائما ظفریاب اولان آدم
مُیَمَّن یمن وبرکتله متصف اولان
مَیمَنَة نسنه‌نك صاغ جانبی وعسکرك صاغ جناحی وبرکت اوغور یمن
مَیمُوم دکزه آتلمش ویا براقلمش اولان
برکتلو یمنلو میمنتلو فرخنده اولان
میمون معلوم برنوع حیوانك اسمیدر
میمی میم حرفنه منسوب ومتعلق اولان
مَین یلان سویلمك یلان کذب دروغ
مینا مرسا لیمان بندر اسکله
مینا. اکثریا آلتون ویا نحاس اوزرنده اجرا اولنور برنوع نقش که اصل و اساسی بللوردن عبارتدر وبرنوع مائی ولاجوردی طاش که انکله معدنیات اوزرنده

انواع نقوش اجرا اولنور وصرچه بللور وصراحى وشيشه دينلن قاب وكوك يوزى سما اسمان

مينارنك كوك ماثيسى ولاجوردى رنكلو اولان

ميناقام بمعناه ايضا

ميناكار مينا ايله نقش ايديجى اولان اهل صنعت

ميناكارى ميناجيلك ميناجى ايشى

مينو مينا وجنت بهشت

ميئوس مأيوس ونوميد اولان

ميئوك ميللر ايكنه لر ديركلر ايكنه جكلر

ميون مينلر يلانلر كذبلر دروغلر

ميوه (ف) اغاجك اتلوجه اولان محصولى يمش ثمره

ميوه دار (ف) ميوه ويرر مثمر اولان يمش ويرر اولان

ميوه فروش (ف) يمشجى ميوه صاتيجى اولان آدم

علاوه حرف الميم على ترتيب حروف الهجاء

مأبض ديز التنده كى چقور

ماترنك كرتنكله دينلن حيوان

ماخ ماه قمر آى وراوى وناقل وحاكى اولان

ماچ (ف) پوسه اوپش

مأجل صو جمع اوله جق يير

ماجوجه خونى دينلن ظرفكه انكله چوجقلرك بوغازينه اغزاوتى وددواد وكرلر

ماچو موج بوس ولوس اويوب يلامق

ماخ قلب كمزانجه ومنافق ورذيل وحسيس اولان آدم

مأدبة دعوت ضيافت

ماراب (ف) بخت ودولتى بكى آچلمش اولان

مارافسا (ف) يلان طوتيجى ويلان افسونجى

مارثون (ف) رازيانه ديدكلرى نبات

مارمهره پازهر

ماره (ف) دفتر وحساب

مازان قرنجه يمورطه سى

ماز (ف) عيش عشرت فراغ راحت

ماسِط — آجی صو ماء مر
ماشرا — ورم دموی
ماصبه — مرض زحمت داء
ماصِر — مانع منع ایدیجی
ماصِل — از اولان قلیل اولان
ماعون — چناق چولمك بالطه وسائر اواشیاری
ف ماغ — قره بتاق قوشی قشقلدق وسیس وکورطومان
ف مافون — عقل وفکری ضعیف اولان آدم
ماق — کوز بیکاری
ف ماکر — پس فردا یعنی یارین دکل او برسی کون تعبیر اولنور
ماکِس — عشرجی وباجدار
ف ماکو — جولهلرك مکیك تعبیر ایلدکلری آلتدر
مالِح — طوزلو اولان
مام — انه والده مادر
ف مامیثا — صاری کلنجك وصاریلق اوتی
ف مان — خانه اوبرق واسباب خانه ولوازم بیت
ماناق — ابه قادین قابله
ماویه — بللور طاشی
ماهِج — خالص وصافی اولان
ماهِن — خادم اوشاق

مبارز — مومبار طولمه سی
مباذله — سخاوت جومردلك
مباصفه — توکرمك
مباضعه — جماع ایتمك
مباکره — برایش صباحدن مباشرت ایتمك
مبال — بول یری
مبان — آیرلمش کسلمش اولان
مباهته — یلان سویلك افترا ایتمك
متاره — ابریق وافتابه وتلاتیندن دیکرلر مسافرلر طاشرلر عربیده مطهره ومطره دیرلر
متحذلق — استاد اولمیان استادلق دعواسنی ایتمك
متدلدل — حرکت ایدر اولان
متربه — فقیرلك مسکینلك
متردیه — طاغدن ویا بر یوکسك یردن دوشمش اولان
مثار — یوقاری قالقان توز
مثافنه — ملازمت ایدشمك
متغور — دیشی دوشمش اولان
متمبه — قارشدرمق
مج — اتمق صاچمق سرپمك
مجنف — کسی کورکی
مخرفه — برینسنه نك مقداری بلنمز ایکن کوتوری پازارلق ایتمك

مَجَسّ	اطبا واسپچيارلرك اجزا وادويه سحق ايتدكلرى محل قلبنده اولانى سويلمكه قوروب ينه بشمان اولوب كنزلر اولان
مُجَوَّل	كوملك ثوب صغير قلقان
مُجادَرَة	سرعت ايتمك ايوشمك
مَجُوبَه	قوا چلمسون ايچون سوزيلان سوزكى
مُحَزَّرَه	سيوركه
مُخارَجَة	پرمقلريله حساب ايدوب تقسيم وتوزيع ايتمك
مُخاضَرَة	يمش كاله ايرميوب خام ايكن صاتمق
مُخالَسَة	بو نسنه يى آلوب قاچمق
مُدابَرَة	برى برينه اردن دونمك وقيونك قولاغنى اردندن كسوب ايلشك معلق براقمق
مُداعَسَه	سونكو ايله دورتشمك مطاعنه
مُداكاة	غلبه لك مزاحمه
مِذَبَّة	سنكك دفع ايتدكلرى يلپازه
مِذْكار	اركك اوغلان طوغوريجى عورت
مَذْلَقَة	قيابجق محل
مَرْث	ديرى زنده حى

مُزْعَوف	مسروركشى وطورلق نسنه	
مَزْكَه	بولانق وسيسلى هوا	ف
مُساجَلَة	نوبتلشمك مناوبه	مس
مَسّ	كندوسندن قورتلمسى مشكل اولان اياق باغنه ديرلر	ف
مَشْتَه	غلبه كثرت جمعيت	مش
مُشْتَدَق	نمازكاه مصلى	
مَصْل	مأكولاتدن ترخانه	مص
مَضْنُوك	زكام كيفسزى	
مَضْفُوف	اوزرنده غلبه لك اولان صوو شول كسنه كه يانده اولان اشيانك جملهسى توكنمش اوله	مض
مَطْبُوب	سحر اولنمش اولان	مط
مَظْمِى	يغمور صواردبغى اكين	مظ
مُعْرِب	اظهار ايديجى اولان	مع
مَغْطُوط	مغلوب اولان	
مَغْرُوذ	صولو يرلرده بتن مانتر	مغ
مَغِيل	اويقو نوم خواب	
مِفْتَلَه	اوره كه معلومدر	مف
مُوثِق	هلاك ايديجى اولان	مو
مَوْش	بولمك نتف	
مَهْرُوع	مصروع اولان آدم	مه
مُهَفْهَفَه	اينجه بللو عورت	
مِيك	چكركه جراد	ذوى
مِيلاو	شاكرد تلميذ	ف

ن — اشبو حرف نون ترتيب حروف عثمانيه ده يكرمى سكزنجى حرف اولوب حسابده دائر كتب و رسائلده اللى عددينه ومكتوب واوراق سائره تاريخلرنده شهر رمضانه اشارت وعلامتدر

ف **نا** — ناى دينلن چالغى آلتى وكلمه نك اولنه وضع اولنه رق ادات در

ف **نا أستوار** — متانت وثبوتدن خالى اولان

ف **نا آشنا** — آشنا اولميان بيلمز اولان

ف **نا اميد** — اميدسز اولان مأيوس اولان

ف **نا اميدى** — نا اميدلك اميدسزلك مأيوسيت

ف **نا انديشيده** — دوشونلمامش تفكر اولنمامش اولان

ف **نا اهل** — اهل وارباب اولميان اهليتسز اولان

ناب — آزى ديشى كوز ديشى

ف **ناب** — صاف وصافى خالص اولان

ف **نابايسته** — لايق وسزا وشايان ومناسب اولميان

نابت — نباتات يعنى اوت قسمى كبى كندوسنده بيومك ونشو ونما بولمق قوتى موجود اولان

ف **نابجا** — لايق ومناسب اولميان يولسز اولان

ف **نابخرد** — عقلسز احمق اولان

ف **ناپديد** — كوزدن غائب اولمش اولان

ف **نابرجا** — محلسز مناسبتسز يولسز اولان

نابض — نبض كبى حركت ايديجى اولان وزيرك وشهامتلو اولان قلب ويورك

نابضة — نبض طمرى

نابع — يردن چشمه كبى قينايوب چيقيجى اولان

نابعة — فصيح ومشهور اولان شاعر

ف **نابكار** — منفعت وفائده دن خالى ويرامز اولان

ف **نابود** — غير موجود غائب اولان

	معدوم اولان
نابهنجار	رسم وقاعده یه مخالف ومغایر اولان یولسز اولان
نابینا	اعمی کور کوزی کورمز اولان
نابینائی	اعما کورلك نابینالق
ناپاك	پاك اولمیان کیرلو پاسلو مردار اولان
ناپاکی	ناپاکلك مردارلق
ناپایدار	متانت وثبوت وقراردن خالی اولان
ناپاب	بولنمز اولان کمیاب از بولنور اولان
ناپروا	قورقمز پرواسز اولان
ناپرهیزکار	مضر وناخود حرام اولان شیلردن اجتناب ایتمز اولان
ناپسند	پسند ومقبول وبکنلو اولمیان
ناپسندیده	بکنلمیوب مقبول طوتلمامش اولان
ناپیدا	موجود اولمیان یوق اولان
ناتاب	تاب وطاقتدن خالی قوتسز اولان
ناتراش	تراش اولنمامش یونلمامش اولان

	واداب وظرافتدن خالی اولان	
ناتراشیده	بمعناه ایضا	ف
ناتمام	تام وکامل اولمیان ناقص اولان	ف
ناتمامی	ناتماملق ونقصان	ف
ناتوان	ضعیف وقوتسز اولان	ف
ناتوانا	بمعناه ایضا	ف
ناتوانائی	ضعیف قوتسزلك	ف
ناتوانی	بمعناه ایضا	ف
ناجس	اصلا اوکلمز اولان علت	
ناچسبان	لایق ومناسبتسز اولان	ف
ناچنبان	قیملدانمز اولان ثابت اولان	ف
ناجنس	صوی وجنس اولمیان	ف
ناجی	نجات بولیجی قورتلیجی اولان ونار جحیمدن کلیا قورتلسی مقدور اولان	
ناچار	چاره سز ضروری اولان	ف
ناچیده	دیرلمش دیوشورلمش اولمیان	ف
ناچیز	نسنه عد اولنمز اولان حیثیت واعتباردن خالی اولان	ف

	لغت	معنا
ف	ناچیزی	اعتبارسزلك ناچیزلك
ف	ناخپش	قنلق اولان نسنه
ف	ناخق	حق ولمیان حقسز اولان
ف	ناحق شناس	حق طانیمز واكلامز اولان
	ناحیه	جانب یان كار واقسام ملكیه دن قضانك مستقل اولان قطعه سی
ف	ناخشنود	خوشنود وراضی اولمیان
ف	ناخلف	پدری یاخود جدادینك شان وشرفلرینه حمیت ایتموب سفاهت وغفلت ورذالتی اختیار ایدر اولان
ف	ناخن	طرنق ظفر
ف	ناخن خامه	قلمك بورن
ف	ناخن بدندان	كدر ویاخود حیرت سببیله طرناغنی پیشلری ارامسنه قیصدرمش اولان
ف	ناخن بر	طرنق كسمكه مخصوص چاقو ویاخود كوچك مقاص
ف	ناخن برا	بمعناه ایضا
ف	ناخن پیرای	بمعناه ایضا
ف	ناخن پال	طولامه تعبیر اولنان چبان كه طرناق التنده ظهور ایدر
ف	ناخن پیرای	طرنق چاقیسی ویا مقاصی
ف	ناخن تراش	بمعناه ایضا
ف	ناخنخواره	طولامه دینلن چبان كه طرناق التنده ظهور ایدر
ف	ناخن گیر	طرناق چاقیسی ویا مقاصی
ف	ناخنه	طرناق ظفر وطنبور مضرابی
ف	ناخواست	طلب اولنمامش اولان
ف	ناخوانده	اوقونمامش جاهل اولان
ف	ناخواه	استمز اولان راضی اولمیان
ف	ناخوش	بدكریه قبیح اولان
ف	ناخوشگوار	طعمه ولذتی كریه اولان
ف	ناخوشنود	خوشنود وراضی اولمیان
ف	ناخوشی	ناخوشلك بدلك فنالك
ف	نادان	جاهل بلمز اولان
ف	نادانسته	بمعناه ایضا
ف	نادانی	جهالت نادانلك بلمزلك
		آز بولنور اولان كثرت اوزره اولمیان
ف	نادر برابر	مطابقسز ومناسبتسز اولان

نادِرَه	وقوعی نادر اولان خصوص
نادُرُست	درست وصاغ وصحیح اولمیان
نادُرُستی	نادرستلك قیرقلق وعدم صحت وكذب یلان
نادِرَه‌دان	عالم واهل ظرافت اولان
نادِرَه‌سَنْج	ظریف ونادرسوز سویلر اولان
نادِرَه‌كار	نادر وصنعتلو شیلر یاپان استاد
نادِم	ندامت ایدیجی پشیمان اولان
نادُمَساز	موافق واهنك اولمیان
نادی	ندا ایدیجی چاغریجی ومؤذن ودلال
نادیده	كورلمامش اولان وكورلمز اولان وكورمامش تجربه‌سی اولمیان
نار	معلوم بر نوع میوه
نار	آتش وجهنم
اهل نار	اهل جهنم اولان
ناراست	راست وصوغری اولمیان
نارای	عقلی قانیوب اعتماد ایتمز اولان
نارْبِسْتان	ناركبی طوب بولنان ممه وممه‌سی ناركبی طوب اولان محبوبه

ناردان	نارمیوه‌سنك دانه‌لری وكوز یاشنك طملالری ومنقل اتشدان	ف
ناردین	سنبل رومی دینلن چیچك	ف
نارسا	مناسب ومستعد اولمیان	ف
نارسائی	عدم مناسبت عدم استعداد	ف
نارنج	تورنج دینلن میوه	ف
نارنجی	ترنجی دینلن رنك	ف
نارنك	تورنج دینلن میوه	ف
نارنكی	ترنجی نارنجی دینلن رنك	ف
ناروا	لایق وشایان اولمیان	ف
ناروان	یچمز كیتمز اولان جاری اولمیان	ف
ناروز	ممه‌لری ناركبی اولان محبوبه	ف
ناری	اتشه منسوب ومتعلق اولان	
ناریه	ناریلك ناری اولمق	
(نازین)	ضعیف ركیك اینجه اولان	
ناز	محبوبه‌نك عاشقنه ایتدیكی شیوه واستغنا وهر مستغنینك ایتدیكی	ف

استغنا وجلب محبت ایچون ایدیلان نزاكت ولطافت

ف **نازبالش** یصدق

ف **نازبالین** بمعناه ایضا

ف **نازبردار** برینك نازو استغناسنه تحمل ایدیجی اولان

ف **نازبرداری** نازو استغنایه تحمل ایدیجیلك

ف **نازپرور** نازو استغنا ایدیجی اولان ونازو نعمتله پرورده اولمش اولان

ف **نازپرورده** نازو نعمتله تربیه اولنمش اولان

ف **نازپروردم** بمعناه ایضا

ف **نازش** نازو استغنا ایتمك

ف **نازك** یوفقه دقیق اولان وادانی لطافتله اجرا ایدر اولان وكوزل اولان

ف **نازك ادا** اداسی نازك ولطیف اولان

ف **نازك اندام** اندامی واعضاسی نازك ولطیف اولان نازك ولطیف بولنان لایق وپراشق اولان

ف **نازك بدن** بدنی نازك ولطیف اولان

نازك خلق خلق وطبیعتی نازك اولان

نازك مزاج مزاج وطبیعتی نازك اولان

نازك وجود وجودی نازك ولطیف اولان

نازكی نازكلك لطافت ویوفقه لق رقت

نازل نزول ایدیجی اینیجی اولان

نازله بمعناه ایضا وبلا بلیه داهیه واخلاطك كویا اعضادن برینه انمسندن حادث اولان علت انمه نزله نزول

نازنده نازایدیجی اولان

نازنین سوكیلو ونازلو لطیف اولان

ناس انسانلر آدملر ادم طاقمی بنی ادم

ناساز دوزنسز اویغونسز مناسبتسز اولان

ناسازكار اویغونسز ومناسبتسز ایشلره صالدیرر اولان موافقت ایتمز اولان

ناسازكاری اویغونسزلق عدم موافقت

ناسازی دوزنسزلك اویغونسزلك

ناسج نسج ایدیجی دوقویجی

وترتيب ايديجى اولان

ناسخ نسخ ايديجى ابطال ايديجى اولان وكتاب نسخه‌سى يازار اولان

ناسزا سزا ولايق وشايان اولميان

ناسفته دلنمامش دليكسز قالمش اولان

ناسك حق تعالى يه قول و عابد اولان

ناسنجيده طارتلمامش وزن اولنمامش اولان

ناسوت انسانلك انسانيت

ناسى نسيان ايديجى ونوديجى اولان

ناشاد شاد ومسرور اولميان

ناشادى ناشادلق عدم مسرورت

ناشايان لايق وشايان اولميان

ناشايسته بمعناه ايضا

ناشتا صباحدن برو قهوه التى ييموب آج قالمق وصفرا اوزره طورمق

ناشتاب بمعناه ايضا واج قالوب صفرا اوزره طوريجى اولان

ناشر نشر ايديجى صاچيجى طاغيتيجى اولان وبايجى اچيجى سرپيجى اولان وديرلتيجى جانلنديريجى اولان

ناشسته يقانمش اولان ف

ناشكيب صبرسز چابك اوصانور اولان ف

ناشكيبائى صبرسزلق عدم تحمل ف

ناشكفته حالا تومرجق قالوب ييراقلرى هنوز آچلمامش اولان ف

ناشناس بلمز جاهل قالمش اولان ف

ناشناسى معلوماتسزلق جهالت ف

ناشنيده ايشدلمامش غير مسموع اولان ف

ناشى نشئت ايديجى وجوده كليجى اولان وطولايى سببلنه‌رك نشئت ايدرك

ناشرين شرين وطاتلو ومليح اولميان ف

ناصاف صاف وخالص اولميان ف

ناصب نصب ايديجى بريره ديكوب قوريجى اولان

ناصح نصيحت ايديجى پند واوكوت ويريجى اولان وريامكردن خالى اولان

ناصر ياردم ايديجى فتح ونصرت ويريجى اولان

ناصواب طوغرى ومناسب وحقلو اولميان

ناصية باشك اوك طرفنده قيل بتديكى يرك نهايتيله قاشلر آراسنده اولان موضع آلن جبين جبهه

ف **ناصيه پيرا** ناصيه يه زينت ويرر اولان

ف **ناصيه ساى** جبينساى التجى سوير اولان

ناضج اولمش كامل بولمش قوام بولمش اولان

ناطح بوينوز اوريجى توس اوريجى اولان ومحنت كدر

ناطر باغ بكجيسى باغچه بكجيسى

ناطس عالم دانا اولان معلوماتلو اولان

ناطق اعمال تفكر وكشف علائقه مقتدر و مستعد اولان وتكلم ايديجى اولان

ناطقة اعمال تفكر وكشف علائقه مقتدر ومستعد اولان قوت باطنيه

ناطقه پرداز اعمال عقل ايدوب مرامنى بلاغتله افاده ايديجى اولان

ناطقه پيرا قوت ناطقه ايله تزيين ايديجى اولان

ناطور باغ بكجيسى باغچه بكجيسى نظارت ايديجى بر مامورك رؤيت و اداره سنه تعيين اولنان ادم ويا قيجى نظر ايديجى اولان

ناظرة كوز بصر چشم وكورمك قوتى وديكر برنسنه يه مشابه ومساوى اولان وخصوصا مقدما انشا اولنمش شعره مشابه اوله رق ترتيب اولنان شعر

ناظره خوان باقوب كاغد يوزندن اوقويجى اولان ومقدما انشا اولنمش شعره مشابه شعر ترتيب ايدر اولان

ناظم نظام ترتيبه قويجى اولان شعر سويلر اولان شاعر

نافج مسك نافه سى مسك كوبكى

ناعى برينك وفات ايلديكنى

خبر ویرد اولان

ناف	کوبك اورته وسط
ناعوره	صو طولابی
ناغ	نغ ایدیجی اوقوریجی اولان
نافذ	نفوذ ایدیجی اشلیوب اوته یچیجی اولان وکندوسنه اطاعت اولنور اولان
نافذالکلمتین	اولسون اولسون دیو بیوردقده امری نافذ اولان
نافر	اورکك قورقاق اولان
نافرجام	اصل واساسدن عاری اولان اصلی فصلی یوق اولان
نافع	منفعتلو فائده‌لو اولان
نافله	واجب ولازم دکل ایکن اجرا اولنان فعل وعمل وفرائضدن ماعدا قلنان نماز ومال غنیمت وعطیه بخشش وفائده ومنفعتدن خالی اولان
نافه	مسك توبرباسی که کویا برنوع کیکك کوبکی اوله جقدر وبرنوع مقبول کورك ومحبوبه‌نك صاچلری
نافی	نفی ایدیجی اولان

ناقابل	قابل ولمیان ممکن اولمیان
ناقه	دیشی دوه
ناقد	اقچه‌نك قلب اولوب اولمدیغنی تجربه ایتمکه مأمور اولان کمسه
ناقص	اکسك اولان تام وکافی اولمیان وعلم جبر وحساب اصطلاحاتندن اولوب افقه موازی رسم اولنان برصغیر خطه تسمیه اولنورکه طرح وتنزیل علامتیدر مثلا ٣ - ٢ تحریر اولندقده اوچ ناقص ایکی دیو قرائت اولنوب اوچدن ایکینك طرح وتنزیل اولنه جغنه دلالت ایدر
فعل ناقص	لام الفعلی معتل اولان فعل
قطع ناقص	قطوع مخروطیاتدن بیضی تعبیر اولنان شکل
ناقصة العقل	قاریدن کنایه ترکیب عربیدر
ناقض	نقض ایدیجی بوزوب خراب ایدیجی اولان
ناقعریاب	دیبی بولنمامش وبولنمز اولان
ناقل	نقل ایدیجی شیئی یردن یره

طاشیجی اولان وحکایت وروایت ایدیجی اولان

ناقوز اغز ایله چالنور بوری

ناقوس نصارا طائفه سی بیننده کلیسا وقتی کلدیکنده چالنان چاك که برنوع مصنوع تخته یاخود بیوك چانکر اقدن عبارتدر

ف **ناك** ترکینك لو ولی اداتلری مقامنده براسمك اخرینه علاوه اولندقده تکیف واتصاف حالنه دلالت ایدر برادات فارسیه در

ف **ناکاره** فائده سز برایشه یرامز اولان

ف **ناکاسته** تمام تام اکسك ونقصانسز اولان

ف **ناکام** مرادینه نائل اولمیان محروم قالمش اولان

ف **ناکامی** محروملق محرومیت

ف **ناکاه** آنسزین بردن بره فجأة ووقتسز

ف **کاه وناکاه** وقتلو وقتسز اوله رق

ناکحه نکاحلو خاتون

ناکس الچق دنی ذلیل خسیس اولان

ناکس دائما باشنی اشاغی اکوب طورر اولان ادم

ناکسی ناکسلك دنائت خست

ناکف امتناع واجتناب ایدیجی اولان

ناکل نکول ایدیجی قورقوسیله اقدام ایتمیوب قاچینیجی اولان

ناکوار آجی اکل وشربه شایان اولمیان

ناکواره بمعناه ایضا

ناکوهر غرض ذات وکوهرك غیری اولان

ناکه آنسزین بردن بره علی فجأة ناکاه

ناکهان بمعناه ایضا

ناکهانه بمعناه ایضا

ناکهانی بمعناه ایضا

نال قامش قلم وایکلتی انین فغان وایکلییجی انین وفغان ایدیجی اولان

نالان ایکلییجی انین وفغان ایدیجی اولان

نالایق لایق وسزا وشایان اولمیان

نالش ایکلتی ایتمك ایکلمك انین وفغان ایتمك

ناله بمعناه ایضا

ناله کن ایکلیوب انین وفغان

ف ناله كنان — ايديجي اولان بمعناه ايضا

ف نام — اسم آد وشان وشهرت ونامنده اولان مسمى اولان

ف ناماْمول — ماْمول اولميان غير ماْمول اولان

ف نام آور — نام ونشان وشهرت صاحبي اولان

ف نامبارك — مبارك ومسعود اولميان

نامه — حيات نفس جان

ف نامتصور — تصور وخيال اولنمز اولان

ف نامتناهي — صوكى ونهايتى يوق اولان

ف نامجو — نام وشهرت كسبي قيدنده اولان

ف نامحدود — حدوياياني اولميان

ف نامحرم — اختلاطي حرام اولان

ف نامحرميت — نامحرملك نامحرم اولمقلق

ف نامحصور — حدوياياني اولميان

ف نامدار — مشهور شهرتلو اولان

ف نامداري — نامدارلق مشهورلق شهرت

ف نامراد — محروم اولان مرادينه واصل اولميان

ف نامرادي — محروميت محروم اولمقلق

ف نامربوط — مربوط اولميان رابطه سز اولان

ف نامرد — قورقاق اولان شجاعتدن عاري اولان وخسيس بخيل اولان

ف نامردي — نامردلك قورقاقلق

نامرضي — مرضي ومقبول اولميان

نامرغوب — مرغوب وپسند اولميان

ف نامزاج — مزاجسز كيفسز خسته اولان

ف نامزد — نكاح ايچون نشانلنق اولان وهنوز وقت اجرا حلول ايتميه رك برخصوص تعيين وتخصيص اولنمش اولان

ف نامسعود — مسعود ومبارك اولميان

ف نامسموع — ايشيدلمامش اولان

ف نامطبوع — مطبوع وپسند اولميان

ف نامعدود — صايلمز چوق اولان

ف نامعروف — معلوم ومعروف اولميان

ف	نامعقول	عقله يقين اولميان عقلا تجويز وتحسين اولنمز اولان
ف	نامعلوم	بلنمامش اولان معلوم اولميان
ف	نامقبول	مقبول ودلپسند اولميان
ف	نامُلائِم	ياقشمز اويغونسز اولان
ف	نامناسب	مناسب اولميان
ف	ناموافق	اويمز اولان موافق واويغون اولميان
ف	ناموجه	بكلمز ياقشمز اولان
و	نامور	ناموشان صاحبو مشهور اولان
ف	ناموری	نامورلك نامدارلق شهرت
ف	ناموزون	موزون واهنك اولميان
ف	ناموس	شريعت وقانون وقاعده اصول وعرض نام شان وادب عفت عصمت وصيت صدا وشهرت وراز داراهل اسرار محرم اسرار اولان وملائكه ملك ووزير مشير وكيل امين

	ناموس اكبر	جبريل عليه السلام
ف	نامه	مكتوب وكتاب
ف	نامه آور	مكتوب كتوريجى اولان
ف	نامه بر	مكتوب كتوررا اولان
و	نامهربان	وفاسز اولان صادق ودوست اولميان
ف	نامه رس	مكتوب كتوررا اولان وخصوصا پادشاهدن وپادشاهه مكتوب كتورر مأمور
ف	نامى	نامدار متين مشهور اولان
	نامى	نشو ونما بولوب بيوييجى اولان نبات وحيوانات وجودى كبى بيور اولان
	ناميه	نباتات وحيواناتده اولان بيومكلك قوتى
ف	ناميسر	الدن كلمز اولان
ف	نان	اتمك كه بغداى وامثالندن ياپلوب غداى اكبر انسانيدر
ف	نان پاره	اتمك پارەسى وچكمك ايچون برينه ويريلان وظيفه
	نان بز	اتمكجى خبانر
ف	نانكور	كافر نعمت نمكحرام نامكور اولان
ف	نانو	چوجق اويوتمق ايچون

ناودان	اوقونان ازکی ونی اولوق میزاب صو یولی
ناورد	جنك محاربه مقاتله
ناوردگاه	جنك میدانی معرکه
ناوك	اوق تیر سهم
ناوك‌انداز	تیرانداز کمانکش
ناومید	امید سز مایوس اولان
ناوی	سمین وسمیز اولان
ناهب	نهب وغارت ایدیجی یغماجی اولان
ناهده	ممه‌لری توریغ کبی طوب اولان قیز
ناهق	اکریجی اولان مرکب سسلر اولان
ناهمتا	مساوی مشابه اولمیان
ناهموار	دوز ومستوی اولمیان برطرفی برطرفنه یاخود برزمانی برزمانینه اویمز اولان
ناهمواری	ناهموارلك
ناهی	نهی ایدیجی یساق ایدیجی اولان
ناهید	زهره یلدزی ویتشمش بالغه اولان قیز
ناهیده	بمعناء ایضا
نای	قامش ومعلوم برنوع چالغی التی
نایاب	بولنمز بولنامش اولان

نائب	وکیل قائم مقام وقاضی وکیلی	
نایبان	نای چالار اولان کمسنه	ف
نائبه	بلا بلیه قضا وقعه	
نایچه	چوك نای وکوچك قامش	ف
نائحه	فریاد وفغان ایله اغلامق ومیت اوزرینه اغلایوب فریاد ایدیجی اولان خاتون	
نائر	منیر پارلاق درخشان اولان	
نائره	حرارت سیجاقلق آتش	
نایزن	نای چالار اولان کمسنه	ف
نائع	صوصامش عطشان اولان	
نائل	دسترس اولان مطلوبه یاخود امر مرغوبه مالك اولان	
نائم	اویقوده اولان خوابیده اولان	
نبا	خبر پیام	
نبات	اوت وچالی واغاچ جنسندن معدود اولان نسنه جسم نامی اولوب حیوان اولمیان نسنه	
نباتات	نباتلر وتلر واغاجلر جمله‌سی	
علم نباتات	بالجمله نباتلرك جمع وتقسیم وتعریفندن	

عبارت اولان علم

نباتی نباته منسوب ومتعلق اولان

نباخ کوپك اورمك وحولامق

ف **نبادا** اولمسون معناسنده دعاوامر فارسیدر

نبال نبللر اوقلر تیرلر سهملر

نبالة ذکا نجابت

نباهة شرف شان شهرت

ف **نباید** لازم دکلدر واولماملو معناسنده ترکیب فارسیه در

نبت اوت بکبی حاصل اولوب بتمك

نبذة اعتباره شایان اولماملغله الدن آتلان جزئی وقلیل وناچیزه شئ وجزئی برمقدار

نبر یوقاری قالدیرمق رفع ایتمك

ف **نبرد** دوکش جنك حرب محاربه

ف **نبردآزما** چوق جنك کورمش تجربه لو اولان

ف **نبردپیشه** جنکی صنعت ایدنمش اولان

ف **نبردگاه** جنك میدانی معرکه معرکه گاه

نبش قپالو نسنه یی میدانه قومق کشف وعیان ایتمك کومیلو نسنه یی یردن چیقارمق وکومیلو کسنه نك مزارینی آچمق

نبشته یازلمش مسطور محرر اولان

نبض طمر اتمق شاح طمری اتمق وطمر آتمسی محسوس اولدیغی محل که طبیب نبضنه باقمق تعبیر اولنان صنعتی اول محللرده اجرا ایدر

نبضان طمر اتمق نبض آتمق

نبضة طمرك برکره آتمسی

نبع پیکار وایازمه دن صو قاینامق

نبل اوق سهم تیر

نبوة پیغمبرلك نبی پیغمبر اولمق

نبوع صویردن قاینامق

نبوی نبی وپیغمبره منسوب ومتعلق اولان

نبه اویانق وبیدار اولمق کوزی آچیق اولمق

نبی پیغمبر رسول حق تعالی طرفندن بنی آدمه خبر کتوریجی اولان ذات کرام

نَبِيرْ	اوغلك اوغلى توروں حافد حفيد
نَبِيرَه	بمعناه ايضاً
نَبِيلْ	ذكاو شرف وحسب جهتيله فاضل ومزيت صاحبى اولان
نَبِيلَة	حسن وجمال صاحبى اولان خاتون
نِتَاجْ	ياورى طوغمسى
نَتَايِجْ	نتيجه لر مقدمه دن استدلال اولنان ويا حصوله كلان قضيه ويا نسنه
نَتْشْ	جنبستره وماشه مقوله سى شى ايله طوتوب چيقارمق
نَتِيجَه	مقدمه دن حصوله كلان نسنه وقياس مقدماتندن استدلال اولنان قضيه
نَتِيجَه بَخْشْ	نتيجه ويريجى مقدمه دن نتيجه نك حصولنه سبب اولان
نَتِيجَه پَذِيرْ	نتيجه وانجام بولمش اولان
نِثَارْ	صاچمق اكمك طاغتمق وصاچى دوكون والاى اراسنده خلقه صاچلان اقچه
نَثَّارْ	صاچيجى اكيجى طاغيجى اولان

نَثَارَة	صاچلوب طاغدلان نسنه
نِثَارْچِينْ	صاچلان نسنه يى طوپلار اولان
نَثْرْ	صاچمق اكمك طاغتمق وموزون ومنظوم اولميان كلام
نَجَاةْ	قورتلمق نجات وخلاص بولمق
نَجَابَة	صويى پاك وعرق ونسلى كريم اولمق
نَجَاحْ	ظفر بولمق مطلوبه نائل اولمق
نِجَادْ	قلج باغى حمائل السيف
طَوِيلُ النِّجَادْ	اوزون بويلو اولان ادم
نَجَادَة	دلير وبهادر اولمق شجاعت
نَجَّارْ	دولكر مرانغوز طوغرامه جى
نِجَارْ	اصل نسب حسب
نِجَارَة	دولكرلك مرانغوزلق حرفتى
نَجَاسَة	مردار اولمق مردارلق
نَجَاشِى	حبش پادشاهلرينك لقبيدر
نَجَّامْ	منجم اهل نجوم اهل هيئت
نَجَائِبْ	نجيب وفاضل اولان نسنه لر

ف

نج

نجائب القرآن قرآن عظیم الشانك افضل ولان سوره لری وآیتلری سورهٔ انعام وسورهٔ اخلاص و آیة الکرسی مثللو

نجح ظفر بولمق مطلوبه نائل اولمق

نجدة دلیر وبهادر اولمق شجاعت

نجر اصل نسب حسب

نجس مردار اولمق مردارلق

نجس مردار اولان ناپاك اولان

نجش برنسنه‌یی راشدیروب برندن قالدرمق وآو اولنه جق حیوانی یتاغندن دپردوب چیقارمق وبرکسنه برنسنه ایچون اکر بهاسندن زیاده ویرسون دیو من غیر حقیقة وضعی وله رق اول نسنه ایچون زیاده بها تکلیف ایله مشتری اولمق

نجف دیه کوامر افندی اولان زمیندن یوکسك بولنان صرت ویومسك یر و مقام حضرت مرتضی اولان قصبه نك اسمی

نجل ولد اوغل فرزند و یاوری بچه

نجم یلدز اختر ستاره کوکب

نجوم نجملر یلدزلر اخترلر

علم نجوم یلدزلرك وقوعات دنیویه یه موهوم اولان احکاملرندن بحث ایدر بر علم کاذب اسمیدر

اهل نجوم علم نجومه اشتغال ایدر اولان کسنه

نجومی یلدزلره ویا علم نجومه منسوب اولان

نجوی فسلدی سر اولان سوز

نجی سرداش ؛ همراز

نجیب صوی وعرق ونسلی پاك وکریم اولان

نجیح درست وصواب وحکمت آمیز اولان

نجید دلیر بهادر شجیع اولان وغمناك ومحزون اولان

نجیس نجاستلو مردار کیرلو اولان

نجاة جانب طرف ناحیه

اهل النجاة اجنبی یبانجی اولان کسنه

نحاة نحویلر نحویون علم نحو اهللری

اللغة	المعنى
نحاریر	نحریرلر عارفلر وماهر وامور دیده وحاذق اولان آدملر
نُحاس	باقر دینلن معدن
نِحاس	خلق طبیعت خوی
نُحاسی	باقردن عبارت وباباقره منسوب ومتعلق اولان
نِحاف	نحیف وضعیف وزبون اولنلر
نُحافة	آرقلق لاغرلك ضعفلق
نحام	نحنح ایدیجی بلغم اخراجی ایچون بوغازی ایچنده بك صولویوب خازلیان کمسنه وخسیس جمری بخیل اولان
نِحائز	نحیزه‌لر طبیعتلر اخلاق
نحب	مهم اولان مصلحت وهمت عزم وحجت برهان وفریاد ایله اغلامق
نحر	کسمك بوغازلمق
یوم النحر	قربان بیرامی کونی
نحریر	عاقل وحاذق وماهر وکاردیده اولان کمسنه
نَحس	اوغورسز اولمق نامبارك اولمق ودخی اوغورسز ونامبارك عد اولنان یلدز
نحس اکبر	زحل یلدزی
نحس اصغر	مریخ یلدزی
نحس	اوغورسز نامبارك اولان
نَحسَین	نامبارك عد اولنان زحل ایله مریخ نام ایکی عدد سیاره
نُحفاء	نحیف واریق ولاغر اولنلر
نَحل	برکسنه‌نك سویلدیکی سوزی آخر برکسنه‌یه عزو واسناد ایتمك واعطا ایتمك ویرمك بخش ایتمك وبال اریسی زنبور
نُحُل	نحله‌لر زوجه‌یه ویریلان مهر وکابین ودعوالر ادعالر
نِحلَة	زوجه‌یه ویریلان مهر وکابین ودعوا ادعا
نَحنَحَة	بوغاز ایچنده بلغم طیقانمغله خارلدی ایله صولومق
نَحو	یان جانب طرف سو وکلامده کلمه‌لرك بری برینه ربط واضافت وعمل ایلملرینه متعلق اولان قواعدی شامل برعلمك اسمیدر

نخوسة اوغورسز و نامبارك اولمق

نحوى اهل علم نحو علم نحوه منسوب ومتعلق اولان

نحويون علم نحو اهللری

نخيب فغان وفریاد ایله اغلامق

نخيزة خلق طبیعت خوی

نخيس اوغورسز نامبارك اولان وقیتلق قحط اولان نسنه

نخيف آرق لاغر ضعیف زبون اولان چلمسز اینجه بدنلو اولان

نخ تل رشته وصف صره وحالی کلیم قالیجه

نخاس طوارصاتیجی جانباز واسیرجی اسیرصاتیجی

نخاسة جانبازلق واسیرجیلك حرفتی

نخاع قوقار ایلك دینلوب اوکورغه کمیکی ایچنده اولان ایلك

نخالة هرشیئك منتخب و کزیده سی واوندن ایرلان کپك

نخاورة نخوارلر خودبین ومتکبر اولان شریف ومتعین وذیشان

نخو

کسنه لر

نخب چکوب چیقارمق و دوستك یاخود معشوقه نك عشقنه ایچلن شراب

نخبة هرشیئك منتخب و کزیده سی وهمیزم همنشین همفرش اولان

نخجیر طاغ کچیسی دینلن حیوان واوصید شکار آویری صیدگاه

نخجیرگاه شکارستان

نخجیرگیر آوجی صید ایدن

نخجیروان بمعناه ایضا

نخرة روزگارك شدت ایله اسمسی فورطونه بوره

نخست برنجی اول اولان ایلك اولان

نخستزاد اول طوغان ایلك طوغمش اولان

نخستزاده بمعناه ایضا

نخستین برنجی اول ایلك اولان

نخع کسمك بوغازلمق ونجت یاخود نصیحتی خلوص ایله ایتمك

نخل اغاج فدانی وخرما اغاجی

نَخْلبَنْد مومدن اغاج ومیوه صورتلرینی اعمال ایدن اهل صنعت

نَخْلِستان باغچه فدانلق و خرمالق

نَخَمه حسن جمال واوکسورکده بوغازدن چیقان بلغم وبورندن آقان سموك

نِخْوار خودبین ومتکبر شریف ومتعین وذیشان اولان کمسنه

نَخْوَة خودبینلك وتعظم وافتخار ایتمك

نَخْوَت پیشه نخوت وتکبر صاحبی اولان

نَخْوَت فروش بمعناه ایضاً

نَخُود معلوم برنوع دانه که طعام اولور

نَخِیب یورکسز قورقاق اولان

نَخِیز یوصی کیت

نَخِیزگاه کمینگاه یوصی یری مثل ماننده عینی کبی بکرز اولان

نِدا چاغرمق باغرمق وسس صدا وعلم صرف ونحو اصطلاحاتندن اولوب چاغریلان وخطاب اولنان نسنه نك اسمنه مخصوص برشکلدر

نَدابَة جست وچیره وظریف اولمق

نَدامَة نادم وپشیمان اولمق

نَدامتکار نادم وپشیمان اولان

نَدامتکاری ندامت پشیمانلق

نُدْبَة میت اوزرینه محامد ومحاسننی ذکر وتعداد ایله واقع اولان اغلشیمه

نُدْرَة نادر اولمق کیاب اولمق

نَدَم ندامت نادم وپشیمان اولمق

نِدْم بمعناه ایضاً

نُدَماء ندیملر برابر عشرت ایدنلر

نَدْمان نادم پشیمان اولان وبرابر بزم عشرتده بولنور اولان

نُدْوَة مجلس جماعت انجمن

نَدِیّ بمعناه ایضاً

نَدِیَّة ندیلر مجلسلر انجمنلر

نَدِیم برابر عشرت ویا معاشرت ایدیجی اولان همدم وارقه داش

نَذارَة قورقودوب قباحت وگناهدن فراغت ایتدرمك ایچون سویلنان وعید

نَذال نذیل ودنی ومحقر اولان

نَذالَه نذیل وخسیس ودنی اولمق

نَذْر واجب اولمیان عبادتی الله ایچون نفسه واجب ایتمك واصلنده واجبا ولمیوب نفسه الله ایچون واجب قلنان عبادت

نُذُر نذورلر نفسنه الله ایچون واجب قلنان عبادتلر

نُذَراء نذیرلر تنذیر وتخویف ایدیجی اولنلر

نُذَلاء نذیللر خسیس ودنی ومحقر اولانلر

نُذُور نذرلر نفسنه الله ایچون واجب قلنان عبادتلر

نُذُولَه نذیل وخسیس ومحقر اولمق

نَذیر گناه وقباحتدن فراغت ایتدرمك ایچون نصیحت ایدوب عقوبت ومجازات وعدایدیجی اولان پیغمبر نبی

نَذیرَه نذر ایچون ادا اولنان شی ونذر سبیله کلیسا خدمتنه تخصیص اولنان چوجق وعسکر قره غولی

نَذیل خسیس دنی بخیل کم مایه اولان

نَر ارکك ذکر مذکر اولان دیشی اولمیان

آنکُشْتَر باش پرمق

نَرْجیس نرکس دینلن چیچك وسنبل

نَرْخ متاعلرك رسمی بهالرینه ضابط تعیین وتقدیر ایدر

نَرْد طاوله اویونی

نَرْدباز طاوله اوینایجی اولان

نَرْدبازی نرد بازلك طاوله اوینامقلق

نَرْدبان یوکسکه چیقمق ایچون الت اتخاذ اولنان درجه‌لو وبصامقلو نسنه

نَرْدین برکوزل قوقولو چیچك اسمیدر

نَرْکِس معلوم برکوزل قوقولو چیچك اسمیدر ومحبوبه‌نك کوزی

نَرْکِس نیم خواب محبوبه‌نك کوزی

نَرْگِس مخمور بمعناه ایضا

نَرْکِسدان نرکس باغچه‌سی ویا صاقسیسی

نَرْکِسه نرکس چیچکی رسمنده اولان زینت ویلدز نجم کوکب

ف **نَزْم** يومشق اولان وملايم ولطيف اولان

ف **نَزْمدِل** مرحمتلو يوركى طيانمز اولان

ف **نَزْمرَو** يواش يورر وديزكين دكلر اولان

ف **نَزْمسَاز** حليم يواش طبيعتلو اولان

ف **نَزْم لگام** ديزكين قولاى دكلر اولان

ف **نَزْمى** يومشقلق نزملك وملائمتلك لطافت

ف **نَرَه** اركك ذكر مذكر وخنثى هم اركك هم ديشى اولان وچركين وقبيح

ف **نَرِيمان** پهلوان بطال يكيت

نَرِيمانى يكيت وپهلوانه منسوب ومتعلق اولان ويكيتلك پهلوانلق

نَزَار اينجه آريق لاغر ضعيف زبون اولان

نَزَارَة آز وقليل واندك اولمق

نِزَاع چكشوب غوغا ايتمك

نَزَاكَة نازكلك لطافت

نِزَال غوغا محاربه جنك

نُزَالَة انزال اولنان منى

نِزَاه نازهلر نزاهت وطهارت

اهلرى

نَزَاهَة هر درلو كريه وناخوش شيلردن عارى وخالى اولمق پاك وپاكيزه اولمق

تَنَزُّه شهوت ارزو واستك

ف **نَزْد** نسنه نك يان وعند وقربى

ف **نَزْديك** يقين قريب اولان

نَزْر آز وقليل واندك اولمق

نَزْع قوپارمق سوكمك وجانك بدندن چيقمسى

حالة النزع جان چكشمك حالتى

نُزْغَه ازجه نسنه جزئيجه برمقدار

نُزُل قوناق يرى منزل ومسافه ايچون حاضر يا يلان طعام

نَزْلَة اخلاطلك كويا ايملرى ويا تراكم ايتملرى سببيله حادث اولان خفيف علت ومرض

نُزُول اشاغى اينمك وحيواندن انوب بريره قونمق واخلاط ايتمسله حادث اولان شديد مرض كه كرفتارى اكثريا اندن هلاك اولور

نَزِه هر درلو قبيح شيدن

عارى وخالى اولمق

نزهاء نازهلر پاك وپاكيزه اولانلر

نزهه تفرج تنزه قارشق وبولاشق يرلردن وغلبه لق محللردن اوزاق اولمق وصفا وكشايش انشراح

ف **نزهت فزا** صفا وكشايش ارتمسنه سبب اولان

ف **نزهت پذير** صفا وكشايش بولمش اولان

ف **نزهتگاه** بمعناه ايضا

ف **نزهتكده** كزيلوب صفا وكشايش بولنه جق محل

نزيف قانى چوق آقمغله قوتسز قالمش اولان

نزيل مسافر يابنجى بيكانه اولان

نزيه پاك وپاكيزه اولان

ف **نژاد** اصل گوهر حسب نسب طينت

ف **نژاده** بمعناه ايضا

نساء قاريلر زنلر نسوان

نساب نسبلره بك آشنا ودانا اولان آدم

نسابه بمعناه ايضا

نسابون نسابلر نسبلره آشنا آدملر

نساج نسج ايدجى قوماش طوقويجى اولان جولاه

نساجه نساجلق جولاهلق حرفتى

نسافه بغدايدن ايريلان صمان وامثالى خس وخاشاك

نساكه حق تعالى يه اطاعت وعبادت ايتمك

نسال حيواندن قوپوب دوكلن تويلر وبغدايجق اوتنك سنبله سى كه قورودقدن اوزى اولمامغله اوچوب صاورلور

نسانيس برنوع كريه مخلوقك اسميدر

نسائج نسيجه لر طوقونمش قماشلر

نسائس نسيسه لر فسادلر فساد ايچون چيقاريلان فسادلر

نسائك نسيكه لر حق يولنه ذبح اولنان قربانلر

نسائم نسيملر خفيف ولطيف روزكارلر

نسب برآدمك پدريله اجدادى كروهى

نسبت نسنه نك ديكر برنسنه يه تعلقى وعلم هندسه اصطلاحاتندن اولوب

	مقدارلرك برى برينه نظراً واقع اولان قدر و قيمتلرينه اطلاق اولنور وبهندسه اصطلاحاتندن اوله رق لغـارتمه جدولنده مقيد بولنان اعداد متناسبه نك هر برى
نَسْتَر	يبانى كل اغستوس كلى
نَسْتَرَن	بمعناه ايضا
نَسْتَرُون	بمعناه ايضا
نَسْتَرِين	بمعناه ايضا
نَسْج	قوماش طوقومق وطوقونمش قماش
نَسْخ	كتابك عينى يازمق واكثريا كتاب يازمق ايچون مستعمل اولان خط عربى وبر امرك حكمنى بوزوب ابطال ايتمك
نُسَخ	نسخه لر يازلمش كتاب عينلرى
نُسْخَة	كتابك برقطعه صورتى ويا شقه يازينك دخى برقطعه صورتى ومرض وضرر دفعى ايچون يازيلوب باشه وقوله وكردانه وسائر اعضايه طاقلان دعا وامثالى صورتى
نَسْخِى	كتاب يازمغه اكثريا

	استعمال اولنان خط عربى
نَسْر	برنوع بيوك لاشه خور قوش اسميدر
نَسْرِ طائر ونَسْرِ	واقع سماده ايكى كروه يلدزلك اسملريدركه ايكيسنه بردن نسرين تسميه اولنور
نَسْرِين	برقاچ نوع چيچك اسميدر
نَسَق	ديزى صره ترتيب نظام
نَسْل	ولد ذريت دول دوش برادمدن حاصل اولان اولاد وزرارى كروهى
نَسَم	نفس روح جان حيات
نَسَمَة	بمعناه ايضا
نَسْنَاس	برنوع كريه حيوان اسميدر
نِسْوَان	قاريلر زنلر نسا طائفه سى
نِسْوِى	نسا طائفه سنه منسوب اولان
نَسْى	اونوتمق نسيان وفراموش ايتمك
نِسْيَان	بمعناه ايضا
نَسِيب	نسب صاحبى اولان وبرشيئه مناسب وجسبان اولان
نُسْئَة	ويره سى الموق مبايعه اولنان نسنه نك اداى بهاسنى

	تأخير ايتمك
نَسِيج	طوقونمش نسج اولنمش اولان وطوقونمش اولان قماش
نَسِيجَة	نسج اولنمش قماش
نَسِيس	اوله جك ادمك صونك نفسی
نَسِيسَة	خلق بيننده فساد القا ايتمك
نَسِيق	نظام اوزره مرتب اولان
نَسِيكَة	حق يولنده ذبح اولنان قربان والتون ويا كموش سبيكه‌سی
نَسِيم	كوزل ولطيف اسن روزكار
نَسِيئَة	ويره‌سی‌المق مبايعه اولنان نسنه‌نك بهاسنی تأخير ايتمك
نَشْأ	يكيدن پيدا اولوب حياته كلمك وبيويوب قد وقامت بولمق
نَشَأ	بمعناه ايضا وسرخوش اولمق
نَشَاءَة	بمعناه ايضا
نَشَّاب	اوقجی وقاياپان اهل صنعت
نُشَّاب	نشابه‌لر اوقلر سهملر تيرلر
نُشَّابَة	اغاجدن دوزلمش اولان اوق
نَشْأَة	يكيدن پيدا اولوب حياته كلمك وبيويوب قد وقامت بولمق ومست وسرخوش اولمق آزجه كيف اولمق
نَشْأَتَين	انسانك ايكی دفعه حياته كلسی يعنی انادن طوغوب مزاردن ديرلمسی
نِشَادِر	معلوم بر نوع طاش ياخود طوز
نِشَاسْتَج	نشاسته دينلن نسنه
نِشَاسْتَه	معلوم بياض اون كبی نسنه
نَشَاط	شن وشاد وخوشدل اولمق
نِشَاط	نشيط وشن وشاد اولانلر
نِشَان	علامت بر نسنه‌نك ياخود بر وقعه‌نك بلنمسنه مدار اولان اثر واصابت اولنمق مراديله اوق وتفنك كبی سلاح تعليمنده تعليم ايدن كسنه‌نك قرشوسنه وضع ونصب اولنان نسنه واوطورديجی طورديريجی ديكوب نصب ايديجی اولان

ف **نِشانده** وسويوندرمجا اولان ديكلمش واوطورتلمش اولان

ف **نَشَب** ايلشوب طوتلوب قالمق

نَشبَط بمعناه ايضاً

نشبيل قابجه جنكل يالوق اولنه سى

ف **نَشتَر** قان المغه قوللانيلور كجوك بجاق

ف **نَشَسته** قالمش اولان اوطورمش اولان

ف **نِشَستگام** برنك عالقوب اوطوردیغی محل

ف **نشخار** كويش كه قويون ودوه وامثالى اولان حيوانات علف ييدكلرندنصكره تكرار يتكراه اغزلرينه كتوروب چيكنرلر

ف **نُشخوار** بمعناه ايضاً

ف **نُشخوارَم** بمعناه ايضاً

ف **نشخور** بمعناه ايضاً

نشخورم بمعناه ايضاً

نَشف ارشدروب صورشدرمق وكيد وملى اوليان برنسنه يى بولدقده خبر ويروب جاغرمق تاكه صاحبى ارشدرمق وبرماده يى برندن سوال ايتدكده الله ايچون والله عشقى ايچون واللهى سورسك طوغرى سويله ديو يالوارمق

نِشدان بمعناه ايضاً

نَشدَه بمعناه ايضاً

نَشر يايوب آچمق وطاغتمق وفاش ايتمك اشاعه ايتمك وميتى ديرلتمك واولومدن ديرلمك ويراقلمق يشللنمك ورقيه قيسون نسخه تعويذ

نَشَرَق —

نَشرى نشره منسوب ومتعلق اولان

ف **نِشَست** اوطورمق اوطورمش اولان

ف **نشَستگاه** اوطوره جق محل

ف **نشَستكه** بمعناه ايضاً

ف **نشستن** اوطورمق اوطورمش اولمق

نَشَط برندن آخر يره چيقمق

نشغ بايغنلق ودوه جه سنده هيجقرمق

نَشف صو نكر وامثالى كبى صو مقوله سنى كندويه چكوب ايچمك وصو مقوله سى سونكر وامثالى نسنه يه چكلوب باتمق

ف **نِشكرده** بالوسى وشراب بجيسى

ف **نَشنيده** ايشيدلماميش اولان

نَشْو بیکیدن پیدا اولوب حیاة کلمك نبات وحیوان کبی بیورمك

نِشْوار قویون ودوه وامثالی حیوانلرك اغزینه کتوردکلری کویش

نَشْوان مست سرخوش سکران اولان

نُشُوب ایلشوب طوتلوب قالمق

نَشْوَة قوقلامق وایوجه طویوب واقف اولمق ومست اولمق سرخوش اولمق

نَشُور نشر ایدیجی اولان

نُشُور نشر ایتمك

نُشُوط نبات هنوز یری یاروب اغزشغندن اوج ویروب چیقمق

ف **نَشْوَة** خفیف سرخوشلق کیفلك ونشات یکی پیدا اولوب وجوده کلمك

ف **نَشْوَه** بخش نشوه ویرر مسکر اولان

ف **نَشْوَه** آزکیف ومست اولان

و **نَشیب** انش یوقش اشاغی چقور یر

ف **نَشیبگاه** چقور اولان یر دره ایچی

نَشْتَه بیکیدن پیدا اولوب وجوده کلمك ودخان وعرق وخمر مثللو مکیفات تأثیریله حاصل اولان جزئی سرخوشلق

نَشِیذ قوم بیتده انشاد اولنان شعر

نَشِیدَة بمعناه ایضاً

ف **نَشْتِیده** قونمش وضع اولنمش اولان

نَشِیطاً شن شاد خوشدل اولان

نَشِیطَة یغما غنیمت

ف **نَشیم** نشیمن اوطورجق محل

ف **نَشیمنگاه** نشیمنگاه مجلس محلی

ف **نَشیمن** اوطوره جق محل

ف **نَشیمنگاه** نشیمن یری مجلس محلی

ف **نِشین** اوطوریجی اوتورمش اولان

ف **نشینده** بمعناه ایضاً

زمر **نَص** قرآن وحدیثده بولنوب معناسنده اصلا شبهه اولمیان کلام ودلیل حجت برهان وبرخبری اسناد ایله قائلنه دك رفع ایلمك

نِصاب اصل اساس مرجع وعرف شرعی اصطلاحاتنده اولوب برمقدار درکه مال

اول مقداره بالغ اولدقده زكاتى ويرلمسى لازم كلور وقوام نسنه نك حالت مقرره سى

نُصّاح ناصحلر نصيحت ايديجيلر

نَصاحة نصيحت ويرمك

نُصّار ناصرلر ياردم ايديجيلر

نَصارى نصرانيلر عيسوى طائفه سى

نَصاعة خالص اولمق صافى اولمق ويك اق وبياض اولمق

نِصاف مساوات ايله ايكى يه تقسيم ايتمك

نَصائح نصيحتلر پندلر اوكوتلر

نَصب ديرك وميل وامثالنى ديكنه قويوب طوردرمق وبركسنه يى مأموريته تعيين ايتمك وبر حرفى اوستون اوقومق ويا اشارت ايتمك وچادر قورمق وميل ديكيلو طاش وحدود واشارتى وبراسمك ياخود بر صنعتك اجراسنه مخصوص اولان محلى تعيين ايچون وضع ولنان ميل ونشان

نُصح نصيحت ويرمك اوكوت ويرمك

نُصَحاء نصحلر نصيحت ويريجيلر

نَصر ياردم ايتمك وغالب

نُصَراء نصيرلر ياردم ايديجيلر

نَصرانى عيسوى اولان خرستيان اولان

نَصرانيّة عيسويلك خرستيانلق

نُصرة ياردم امداد وخصوصا معاونت روحانيه وغلبه فتح دشمنه غالب اولمق

نَصرى نصر ونصرته منسوب ومتعلق اولان

نِصف يارم نيم

نِصف نهار اويله وقتى

نِصف ليل كيجه يارسى

نَصَفة عدالت انصاف داد كرلك

نَصفة بمعناه ايضا

نَصوح صادق قصد نيتيله مقرر اولان

نُصور ياردم امداد

نُصوص نصلر دليللر برهانلر حجتلر

نُصوع خالص وصافى اولمق واق وبياض اولمق

نَصيب پاى حصه بهره

نَصيبة بمعناه ايضا وبولك اشارت ايچون ديكلمش اولان ميل

نَصيبدار حصه دار بهره مند اولان

نَصِيدْاَثْر — حصه‌ده برابر اولان (ف)

نَصِيحْ — نصيحتجى نصيحت ويريجى اولان

نَصِيحَهْ — بنداوكوت عقل اوكرتمك

نَصِيحَتْ‌مِنْد — كندوسنده نصيحت موجود اولان نصيحتى معناسنه اولان (ف)

نَصِيحَتْ‌پَذِيرْ — نصيحت قبول ايديجى اولان (ف)

نَصِيحَتْكَرْ — نصيحت ويريجى اولان (ف)

نَصِيرْ — ياردم ايديجى امداد ويريجى اولان

نُصَّارْ — خالص التون جوهرى ويرنوع اغاج اسميدركه ايلغون جنسندن اولوب قراطه وامثالى اوانى اندن اعمال اولنور ومنبر نبوى معمول ايدى

نَضَارَهْ (ض) — تروتازه وخوش ورونقدار اولمق

نِضَالْ — تيرانداز لراوق يارشمق وبرى چوق لاقردى سويليوب دفع ضرر ومحذور ايتمك

نَضْبْ — آقوب سيلان ايتمك وجريان ايتمك

نَضْجْ — پشمك اولمق قوام كمال بولمق

نَضَدْ — متاع وثاث بيتى برى

ويله يغوب استيف ايتمك

نَضَدْ — برى برى اوزرينه نظام ايله استيف اولنمش امتعه واثاث بيت ياخود اثاث بيتك بو وجهله استيف اولنديغى يرى وشركى بجى ترتيب واولو شرف شان وشريف وذى شان اولان ادم

نَضَرْ — تروتازه وخوش ورونقدار اولمق

نَضْرَهْ — تازه لك طراوت وعيش زندكانى حيات وحسن رونق لطافت

نُضُوبْ — صو ويره حجوب يانمق وبركت ... زائل

نُضُورْ — تروتازه وخوش ورونقدار اولان

نُضْجْ — پشمش بجه اولان قوام وپشكى بولمش اولان

نَضِيجْ — نحيطه اولان خانه متاعنى بضدق بوشلنه ... تروتازه وخوش ورونقدار

نَضِيرْ — اولان

نَضِيفْ — مرداركر نجس ولان بالغاولمان

نطاح توسن و ورسمق بوینوز اورسمق و جنك و محاربه ایتمك غوغا ایتمك

نِطاسی عالم و دانا اولان معلوماتلو اولان

نِطاع نطعلر مشین سختیان بساطلری

نِطاف نطفه لر صافی اولان صولر

نُطاقه صوازجه احمق و برینه زنا و فجور افترا ایتمك

نِطاق قوت تعبیر اولنان نسنه که قاریلر قوشانورلر و قوشاق کمر و کمرگاه بل میان

نطح بوینوز اورمق توسن اورمق

نَطر باغ و باغچه بکلمك باغ بکجیلکی ایتمك

نُطراء ناظرلر باغ بکجیلری باغچه بکجیلری

نَطرون تیوجی بورسی دیدکلری نسنه

نَطِس عالم دانا معلوماتلو اولان

نَطْس عالم و دانا معلوماتلو اولمق

نُطُس حاذق و ماهر طبیبلر و غایت نظافت ایله وارزه پاك و طاهر اولانلر نظافت خصوصنده پك پرهیز و اهتمام ایدر اولانلر

نُطُسة

نَطْش خلقت و بنیاده قوی و شدید اولمسی

نَطع مشین و سختیاندن دوزلمش اولان دوشك و مندر و سفره و شطرنج و طامه سرکشی و بساط سازه

نِطع اغزده اوست دماغك یوقوری یوقوری اولان محلی که تاء و طاء حرفلری تلفظنده دیلك اوست طرفی اول محله طیانور

نِطعی دماغ نطعنه منسوب و متعلق اولان یعنی نطعدن تلفظ و اخراج اولنور اولان

نُطَف نطفه لر منیلر

نَطَفان صوانق جریان ایتمك

نُطفه منی که انزال اولنور و صافی صو و دکز دریا بحر

نُطَفة کوپه که قولاقه زینت ایدرلر

نُطوق کلام تسویه لا قدردی سکفتار

نُطُوعْ نطعلر مشين وسختيان بساطلر

نَطِيحْ بوينوزايله اورلوب هلاك اولمش اولان

نَطِيحَة توسا اورلوب هلاك اولمش حيوان

نِطِيسْ حاذق وماهر اولان طبيب

نِظَارْ فراست

نُظَّارْ ناظرلر يا قيجيلر نظارت ايديجيلر

نَظَارَة باقمق كوزتمك وناظرلق ايتمك وناظرلق خدمت ومأموريتي وبر محلك اطرافه ناظر اولمسى

نَظَافَة تميزلك پاكلك پاكيزه لك

نِظَامْ نسنه لره برقاعده يه تطبيقا ترتيب اولنمق ونسنه لرك اكا تطبيقا ترتيبا اولندقلرى قاعده ودستور ووزير مشير دولت وكيلى

نَظَائِرْ نظيره لر افاضل واماثل اولان

نَظَائِفْ نظيف وپاك اولان نسنه لر

نَظَرْ كوز ايله باقمق وذهن ايله ملاحظه ايتمك واعتبار ايتمك عد ايتمك وخلقك اعتقادى اوزره كوزده اولان قوة مدركه بعضا آدم وحيوان واشياء سائره يه اصابت ايتدكده هلاك ويا ضرر لرينه موجب اولور

نُظَرَاءْ نظيرلر اقران همتا ومساوى اولان

نَظَرْاَنْدَازْ نظر ايديجى باقيجى اولان

نَظَرْبَازْ شيوه وادا ايله نظر ايدر اولان

نَظَرْبَازِى نظر بازلق

نَظَرْبَنْدْ كوزحبسى ايله محبوس اولان

نَظَرْبَنْدِى كوزحبسى

نَظْرَة برنك باقش

نَظَرْكَاه برنسنه كوركجك محل ونظر اولنان محل

نَظْمْ برقاعده يه مطابق نسنه لر ترتيب ايتمك وشعر ترتيب ايتمك

نَظِيرْ ديكر نسنه يه مساوى ومشابه اولان اقران وهمتا اولان

نَظِيرَة بشقه نسنه يه مشابه ومماثل اولان نسنه وخصوصا برشاعرك شعرينه مشابه اولمق

قصدیله نظم و ترتیب اولنان شعر

نظیف تمیز پاك طاهر پاكیزه اولان

نعاب قارغه وخروس كبی اوتمك

نعاز سركش عاصی باغی فتنه اربابی فساد جو اولان كمسنه

نعاره چاغرغان فاحشه وادبسز قاری

نعاس امزغنمق اویوقلمق اویقوسی كلمك

نعال نعللر ایاق قابلری وآت نعللری

نعب قارغه وخروس كبی اوتمك

نعبان بمعناه ایضا

نعت علی الخصوص پیغمبر علیه السلام حضرتلرینی وصف ومدح وثنا ایتمك وپیغمبر حضرتلرینی وصف وثنا ضمننده ترتیب اولنان شعر

نعره یك چاغریلان سس صدا چاغیرمق

نعس امزغنمق اویوقلمق اویقوسی كلمك

نعساك اویوقلمش اویقوسی باصمش اولان

نعش تخت روان وخسته تسكره سی وتابوت سریر

بنات نعش قطب شماله قریب اوله رق اولكرویدیكز تعبیر اولنان یلدزلرك اسمیدر

نعظ ذكر قوامه كلوب منتشر اولمق

نعل ایاق قابی پاپوش ونعلین دینلن ایاق قابی وآت نعلی

نعلبند (ف) اتلره نعل چورر اولان اهل حرفت

نعلبها (ف) مضرتلردن امین اولمق ایچون سفر بربولنان عسكره كویلولر طرفندن ویریلان اقچه

نعله برتك نعل ویا ایاق قابی

نعلتراش (ف) نعلبنجی نعلین یاپیجی اولان

نعلزده (ف) نعللری اورلوب یوله حاضر اولان

نعلی آت نالی شكلنده اولان

نعلین معلوم برصوی ایاق قابی كه حمام ومشاده وصوو چامورلو محللره یورمك ایچون قوللانرلر

نوع	معنی
نَعَم	اوت بلی ویك ایوافرین كلمهٔ تصدیق وتحسین در
نِعَم	نعمتلر احسانلر ایولكلر وخوش دیرلك وراحت ورفاهه لازم اولانلر
نَعْماء	نعمت احسان راحت ورفاه حاله موجب اولان نسنه واحسان عطیه
نُعمی	بمعناه ایضاً
نعمتخور	نعمته مظهر ونائل اولان
نُعمی	نعمت خوش دیرلك وراحت ورفاه حاله سبب اولان نسنه و احسان عطیه
نعنا	معلوم كوزل قوقولو نبتدر
نَعناع	بمعناه ایضاً
نعنع	بمعناه ایضاً
نُعوت	نعتلر وصفلر مدحلر وخصوصاً پیغمبره ثنالر
نعوذ بالله	اللهه صغنیرز معناسنده افادهٔ تحاشی ایچون مستعمل تركیب صحیحدر
نغوط	بر علتدر كه لاغر اقوام [illegible] اولور
نعی	برینك اولوب وفات ایتدیكنك

نوع	فائده
	خبرینی كتورمك
نعی	وفات خبرینی كتورجی اولان
نَعَیان	برینك وفات ایتدیكنك خبرینی كتورمك
نَعیب	قارغه یاخود خروس كبی اوتمك
نَعیر	حیقرمق سس وصدا وغوغا وفریاد ایتمك
نَعیف	ضعیف لفظنه اتباع ایله ضعیف نعیف دیلور ضعیف زبون كبی اولور
نَعیق	قارغه ویاخود خروس كبی اوتمك
نَعیم	نعمت احسان ورفاه حاله سبب اولان نسنه وجنتك بر باغچه‌سی اسمیدر
نُغز	كوزل مقبول خوش لطیف اولان
نَغَم	ایرلامق ایرلی ایله اوقومق
نَغمه	بمعناه ایضاً
نغمه‌پرداز	خواننده اولان نغمه اوقوجی اولان
نغمه‌سرا	بمعناه ایضاً
نغمه‌كش	بمعناه ایضاً
نفاثات	[illegible]

نَفَّاثَه	بويوجي جادو ساحره
نَفَّاج	شيشكين متكبر وخودبين اولان
نُفَاح	طيب وعطرك رايحه سى بايلمق
نَفَّاح	هر كسه خير وانعامى عميم اولان خيرلو كمسنه
نَفَادْ	توكنمك فانى اولمق زائل اولمق
نَفَاذْ	نفوذ ايتمك برنسنه ايچندن اشليوب اوته سنه كچوب چيقمق
نِفَارْ	اوركوب قاچمق
نِفَاسْ	خاتونك وضع اولادى حالتى كه اول حالتده لوغسه لق دخى تعبير اولنور
نَفَاسَة	فاخر ونفيس ومرغوب اولمق
نَفَاطَة	ياغلو بچاوره تعبير اولنان آلت حرب
نَفَاعْ	منفعت سود فائده
نِفَاق	دين خصوصنده ريا ايتمك ذا تنده كافر اولان كمسنه مسلم صورتنى كوسترمك وبربريله بوزشوب محبت واتحاده خلل كلمك و نفقه لر حوائج ايچون صرف اولنان مبلغلر

نِفَالْ	نفللر غنيمت مالارى
نِفَايَة	برنسنه نك كيرويه قالان كمتر فناسى
نَفَائِسْ	نفيسه لر نفيس ومرغوب نسنه لر
نُفْجُ	معلوم نسنه كه ياغ وروح كبى اولوب يك شدتله يانار
نَفْحْ	بشل ايله قهوه رنكندن مركب اولان رنك
نَفْخْ	قوقو بايلمق وروزكار اسمك واوفورمك
نَفْخَة	روزكارك بر اسمى وبركره اوفورمك
نَفْخَةُ الْفَزَعْ	اسرافيل عليه السلام حضرتلرينك صوره برنجى اوفورمسى
نَفْخَةُ الْبَعْثْ	ايكنجى اوفورمسى اسميدر
نَفْخْ	اوفورمك وبورى يه اوفوروب چالمق
نَفْخَة	قارن شيشكينلكى ومعده نافخه سى
نَفَدْ	توكنمك فانى اولمق زائل اولمق
نَفْرْ	اوركوب قاچمق وحج هنكامنده مكهٔ مكرمه طرفنه منادن اوركمشر

قویون کبی روان اولمق وغالب اولمق

نفر انسان جماعتی وبرفرد کمسنه وعسکر خدمتنده اولوب ضابط اولمیان کمسنه

نفرات نفرلر فردلر عسکر مقوله سی بیننده ضابطلق درجه سنه واصل اولمیان کمسنه لر

نفران اورکوب قاچمق

نفره اورکوب قاچیق وکریه کوروب چکیلمک تکنمک

نفرین سب لعنت بد دعا

نفرین کنان سب ایدیجی لعنت اوقویجی اولان

نفس جان روح حیات وقان دم خون وذات خود عین جوهر شخص اراده مشیت وغیرت حمیت ومنی که سبب تکون جنین اولان صودر

نفس اماره انسانک تربیه سز اولوب هر درلو فضاحته مائل وآمر اولان اراده سی

نفس لوامه انسانک خیلی تربیه کوروب کاملک فضاحت واقف اولمغله لوم وتخدیش ایدرک خیره مائل وساعی اولان اراده سی

نفس مطمئنه کناهه میل وارزو ایتمکی عارضه سندن کلیتا قورتلمش وعنا بندن خلاصی یابنده اطمینان کسب ایتمش اولان اراده سی

نفس ناطقه معقولات ومنقولاتک مناسباتنی حس وتفهم ایتمکه مستعد اولان جوهر

نفس الامر ماده نک ذات وحقیقتی

نفس صولوق دم علی المنا وبه جکره چکلوب طشره دفع اولنان هوا وهوانک علی المنا وبه جکره چکلوب طشره دفع اولنمسی

نفساء لوغسه خاتون چوجق طوغران خاتون

نفسانی نفس اماره یه منسوب ومتعلق اولان

نفسانیه نفسانیتک وبرفردک دیکر برفرد حقنده واقع اولان غضب ایله عداوت مخصوص

نفسیت نفس وهوایه تابع ومطیع اولان

نفسی نفسنه منسوب ومتعلق اولان

نَفَطٌ نفت ياغى تعبير اولنان نسنه كه ايكى جنس اولوب برى نفت معدنى وديكرى نفط نباتيد نفط معدنى بعض محللرده يردن قاينار ياخود قيودن چكلور نفط نباتى دخى چام اغاجندن وچام ساقزندن انبيق واسطه سيله تقطير اولنور مذكور ايكى جنس نفطك هر بريسى روح وياغ كبى اولوب يك شدتله علولنور

نَفْعٌ منفعت فائده سود

نَفَقَةٌ حوايج ايچون خرج اولنان اقچه

نَفْلٌ اذمك من غير وجوب اسلدكى ايشى عطيه ونافله نماز قيلمق كبى

نَفَلٌ دوشمندن النان مال غنيمت

نُفُوذٌ برنسنه نك اصل وجودى ايچندن ايشليوب چيمك وضابط وسائرك امر ونهيى مرعى ومعتبر طوتلوب اطاعت وانقياد اولنمق

نُفُورٌ اوركمش قاچار اولان وبرنسنه يه تكسنوب اهتمام ايلمو چكنور اولان

نُفُورٌ اوركوب قاچمق وحجاج منادن مكه مكرمه يه طوغرى اوركمش قويون كبى روان اولمق

نُفُورَةٌ حكم قضا وخصم اقربا طاقمى

نُفُوسٌ نفسلر جانلر وشخصلر نفرلر

نُفُوعٌ هركسه خير واحسانى براراولان ادم

نُفُوةٌ قورقاق وبى زهره اولمق وسركشلكى ترك ايدوب رام وذلول اولمق

نَفْىٌ نسنه يى يرندن ايروب بشقه يره سورمك وانكار ايتمك دكلدر ديو ذكر ايتمك

نَفَةٌ نسنه نك كيرو قالان كمتر وكوتوسى

نَفِيذٌ نافذ اولان ايشليوب كچوب چقار اولان

نَفِيرٌ برنوع بورى كبى چالغى

نَفِيرٌ جنك ايتمك ايچون چيقوب كيدن جماعت

نَفِيرِ عَامٌّ اهالى بتون سلاحلنوب جماعت اوله رق چيقوب كتمك

يَوْمِ نَفِيرٌ حجاجك منادن بوشانوب مكه يه روان اولدقلرى كون

ف

نفیس استلوب رغبت اولنه جق درجه ده کوزل ورعنا اولان

نفیسه نفیس ورعنا اولان نسنه

نقاء تمیز وپاك وپاکیزه اولمق

نقاء نقیلر پاك وپاکیزه اولانلر

نقاب یوزا ورتیسی یاشمق ویك عالم ودانا وهرشیئه آشنا اولان ادم

نقّاب دلیك دلیجی نقب ایدیجی اولان

نقابه نقیب اولمق

نقاوه نسنه نك اعلاسی وکزیده سی ومختاری اولمق

نقّاد تمیز اقچه یی قلبدن تفریق ایدیجی صراف وجست وچالاك وماهر اولان

نقار ستیز وازار ایتمك

نقارخانه مهترخانه چالغیجی طاقمی

نقاره طاول کبی بر نوع چالغی آلتی

نقاش نقش ورسم کبی زینتلر یاپیجی ویاغلو ویا بویاجی

نقاط نقطه لر

نقّاف رأی وتدبیر وتفکر ونظر صاحبی اولان

نقّال نقل وحکایت ایدیجی اولان

نقاوة تمیز وپاك وپاکیزه اولمق ونسنه نك [illegible]

نقاهة خسته لکدن هنوز قالقوب حالا ضعیف اولمق فهیم وسریع الانتقال اولمق

نقایا نقایه لر نسنه نك مختار وکزیده سی اولان دانه لر ویا تنه لر ویا قطعه لر

نقایة تمیز پاك وپاکیزه اولمق

نقایة نسنه نك مختار ومنتخب وکزیده سی

نقائض نقیضه لر بشقه شیئه مخالف ومغایر اولان شیلر

نقائع نقیعه لر ضیافت طعاملری

نقب دلیك دلمك ولغم بچمق

نقباء نقیبلر صنف وکتخدالری

نقبزن لغمجی لغم اچیجی

نقد رایج اولان اقچه ونسنه نك قیمتی پشین ومعجلا ویرمك

نقدی نقده منسوب ومتعلق اولان

نقدینه نقد ورایج اقچه

نقرس [illegible] اکثریا ایاق بارمقلرینده عارض اولور وجعی شدید [illegible]

نقره خام [illegible]

اولان ياخود بياض اولان شى

نقريس — ماهر قولاى غوزلو حاذق طبيب

نقَن — مال ومتاعك فناسى وكميتى

نقس — عيبلك مسخرلغه المق

نقِس — يازى مركبى

نقش — بويا ايله بويامق ورنك رنك ياخود رسم رسم تزيين ايتمك

نقشبند — نقاش رسام مصور

نقشبندلك — نقاشلق

نقص — نقصان كسكلك ناتماملق

نقض — بوزمق حل ويرمك چوزمك سوكمك ييقمق

نقض — بنا نقضيسى

نقض — بنانك يقلان يرى

نقط — نقطه لر يازى حروفاتى نقطه سى

نقطه — خط وحروف معجمه نك اوستنه ويا آلتنه وضع اولنان بلكه وپركارك [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

اولان هيئت معناسنده در ومحل موضع موقع

نقل — محلدن محل آخره ايلتمك وحالدن حال آخره كچورمك وذكر وحكايت ايتمك وترجمه ايتمك بشقه لسانه چويرمك وبر يازينك صورتنى يازمق وكوچ ايتمك وخانه ومسكن تبديل ايتمك

نقل — عشرت مزه سى

نقلا — ذكر وحكايت طريقيله

نقلاء — ناقللر نقل ايدجيلر

نقلبند — حكايه لر جمع ايدجى اولان

نقله — ناقللر نقل ايدجيلر

نقلى — نقل وروايته منسوب ومتعلق اولان

نقليات — نقل وروايت وحكايت واسطه سيله معلوم اولان خصوصلر

نقم — عقوبتله جزا ايتمك

نقمت — كرين وناخوش معامله ايله مجازات ايتمك

نقمه — نقمتلر عقوبتلر

نقمه — ناخوش معامله ايله اولان مجازات

نقواء — نقيلو يالك ويا كيزم اولان

نقوه — [illegible] شى ومختار [illegible]

نُقُود نقدلر؛ رائج اقچه لر

نُقُوش نقشلر رسملر

نُقُول نقللر حکایه لر روایتلر

نَقَه خسته لکدن یکیجه صحت بولوب حالا ضعیفا اولمق وفهم ایتمك اکلامق بمعناه ایضا

نَقِه فطین فهیم ذکی اولان

نَقِی تمیز پاك پاكیزه اولان

نَقِیب برجماعتك کتخداسی ومصلحتکذاری اولان کمسنه

نَقِیبُ الاَشْرَاف آل بیتدن معدود اولان ذواتك بعض خصوصلری رؤیتنه مأمور اولان کمسنه

نَقِیبَة نفس ناطقه هوس عقل ویمن الفعل که بعض ادمك اولوب هرشیئه ایشه باشلامق مراد ایتسه مطلوبی حاصل اولور

نَقِیر خرما چکردکنك ارقسنده اولان بیاض چقورکه فدان ونبات اندن ظهور ایدر وانسانك عرق واصل وحسبی

نَقِیر وقِطْمِیر برخصوصت کافه مشتملات ومتعلقاتنی نفی وانکاردن کنایه اوله رق ایراد اولنور الفاظ عربیه در

نَقِیص ناقص اکسك اولان تام اولمیان

نَقِیصَه اکسك؛ اکسکلك قصور وعیب قباحت

نَقِیض نسنه یی کلیا ابطال ایدر اولان

نَقِیضَه بر قضیه نك معناسنه وحکمنه مخالف ومناقض اولان بشقه قضیه

نَقِیع قاندریجی قاندرر اولان

نَقِیعَه ضیافت طعامی ومسافر ایچون کسیلان حیوان وزفاف کیجه سی داماد ایچون ترتیب اولنان طعام

نَقِیق قوربغه وکدی کبی سلنمك

نَقِیمَه نفس ذات اصل کوهر

نَقِیه خسته لکدن یکی قالقوب ضعیفا اولان وفهیم فطین ذکی اولان

نِکاب الدوان الدوانلق

نِکابَت برجماعتك کتخداسی ومصلحتکذاری ومعتمد ومستندی اولمق

و روزکارا کری اسمك یعنی شمال وجنوب وشرق وغرب جهتلرندن بشقه سمتدن اسمك

نِكَاة نکته‌لر فهم وادراکی عقل وظرافته منوط اولان نازك خصوصلر

نِكَاح رسوم شرعیه اوزره قاری الحق وقاری المقده اجرا اولنان رسوم شرعیه

نِكَاحی نکاحه منسوب ومتعلق اولان

ف **نِگَار** رسم صورت تصویر وکوزل محبوبه

نِكَارَة یك زیرکلك فطنت فطانت

ف **نِگَارخَانَه** رسم وتصویر طولو اولان محل

ف **نِگَارِسْتَان** بمعناه ایضاً

ف **نِگَارِش** رسم تصویر

ف **نِگَارَنْدَه** رسام مصور تصویرجی

ف **نِگَارِین** مزین اولان وسولور محبوبه اولان

نُكَاس صاغلمش خسته نك علتی تکرار ظهور ایتمك

ف **نِگَاشْتَه** یازلمش رسم اولنمش اولان

نِكَال سائرلره عبرت ایچون قباحت صاحبنه ایدلان عقوبت ومجازات

نِكَال آتش پاره اتشلو کور پاره سنی

ف **نِگَاه** باقش نظر

ف **نِگَاهْبَانْ** نکهبان دیده بان بکجی

ف **نِگَاهْبَانی** نکهبانلق بکجیلك

ف **نِگَاهْدَارْ** نگاهبان دیده بان بکجی

نِكَايَه دشمنی قیروب قلیجدن کچورمك

نُكْب نکبالر قبله ویلدز وکون طوغیسی وباطیدن بشقه اسن روزکارلر

نَكْب محنت ومصیبته اوغرامق

نُكْب بمعناه ایضاً

نَكْبَاء یلدز وقبله وکون طوغیسی وباطیدن غیری اسن روزکار

نَكْبَة مصیبت حادثه شدیده

ف **نَكْبَتْخَانَه** حوادث دهره کرفتار اولان آدمك اسکان ایتدیکی خسانه ودنیادن کنایه

نُكَت نکته‌لر فهم وادراکی عقل وظرافته منوط اولان نازك خصوصلر ونقطه‌لر

نُكْتَه عباره‌نك اصل منطوقندن بشقه اولان نازك ولطف معنی وفهم وادراکی ظرافته منوط اولان نازك

ف **نكته بين** خصوص و نقطه بينك
نسنه لرك جزئى غوامضنى
ارار كورر اولان ادم و
ظريف فطين اولان

ف **نكته پرداز** ظريف فطين فهيم
اولان

ف **نكته پرور** بمعناه ايضاً

ف **نكته پيما** نكته اوجيجى ظريف
فطين اولان

ف **نكته پيمايى** نكته پيمالك ظريف

ف **نكته پيوند** نازك و لطيف معناسى
اولان

ف **نكته چين** نسنه لرك جزئى غوامضنى
آرر كورر اولان و فطين
ظريف فهيم اولان

ف **نكته دانى** نكته دانلق عرفان
ظرافت

ف **نكته شناس** عارف و ظريف
و فطين اولان

ف **نكته گو** كلامى نكته لو و نازك
معنالو اولان

نكث بوزمق اورمك طاغتمق
منحل و مختل قيلمق

نكر بك زيركلك ذكاوفطنت
فطانت

نكُر بمعناه ايضاً

نكِر بك زيرك جن فكرلى
اولان

نكُر عمل قبول اتميه جك درجه
ده عجب و اغرب اولان نسنه
و كوج و شديد و دشوار
اولان ايش

نكراء بمعناه ايضاً و آفت
داهيه بلا

نكران باقيجى ناظر اولان
باقمقده اولان

نكرة علم نحو اصطلاحاتندن
اولوب معرفه اولميوب
دلالت خصوصه سى
مجهول اولان اسمه دينلور

نكرنده باقيجى ناظر اولان
باقمقده اولان

نكس باش اشاغى ايتمك

نكُس صاغالمش خسته نك
علتى كرو دونمك

نكص برماده دن چكيلوب كيرو
طورمق

نكط چاليوب سعى ايتمك

نكف كسوب توكتمك صوكنه
وارمق و امتناع ايتمك
اجتناب ايتمك چكينمك

نكل كندو نسله اشكنجه
و اذيت و عقوبت
اولنه جق شئ و آت كمى
لجام بولروه شئلر
اشكنجه سى اولان

نکله بهادر آدم
سائر عقوبت ایچون
شخص واحد حقنده
اجرا اولنان اشکنجه و
عقوبت و مجازات
نکمنه عظیم اولان نکبت ومصیبت
وبلا
نکو ایو خوب اولان
وقبیح اولمیان
نکوب طوغری یولدن صاپمق
ونکبتلر نکبتلر مصیبتلر
وروزکارلر اکری اسمك
یعنی جهات اربعه دن
بشقه بر سمتدن اسمك
نکوخواه خیرخواه بریك ایولکنی
استر اولان
نکور انکار ایتمك اویله در کلدر
دیمك
نکونسار باشی اشاغی اولان
نکوسار بمعناه ایضا
نکوص بر ماده دن چکیلوب
کرو طورمق
نکوك بمعناه ایضا
نکون آلت اوست اولان
معکوس اولان
نکوبخت بختسز اولان
نکل زلف تازه جوان
نکونطت باشی اشاغی اولان

طاس وقبه وکوك یوزی
آسمان سما
نکوهش ذم ولوم وتقبیح
نکوهنده ذم ولوم وتقبیح ایدیجی
اولان
نکوهیده مذموم ولئیم وقبیح اولان
نکوئی نکولك ایولك خوبلق
لطافت
نکه نکاه نظر باقش
نکهبان نکهجی دیده بان باقیجی
نکهبانی نکهبانلق نکهجیلك
نکهه قوقو و بوی رایحه
نکهدار نکهجی باقیجی
نکهداری نکهجیلك باقیجیلك
نکیر ملئکه دن بریك اسمیدر
نکین مهر یوزکی خاتم
نکیندان یوزك محفظه سی
یوزك قوطیسی
نکینسای حکاك مهر قازیجی
نم رطوبت خفیف اولان
ایصلاقلق
نمّ قوغوجیلق ایتمك ناس بیننده
نقل کلام ایدوب فساد
القا ایتمك
نما کوستریجی اولان وکورنیجی
اولان
نماد بمعناه ایضا
نماز بش وقت ادا اولنان صلاه

ف نمازگاه — شهر خارجنده نماز قیلمق ایچون مخصوص ترتیب اولنان سد و مصلا
ف نمازگذار — نمازلری ادا ایدر اولان
نماش — قوغمجی نقل کلام ایله فساد چیقارمق قیدنده اولان کمسنه
نماط — نمطلر اورتولر احراملر
نمال — نمللر مورلر قرنجه لر
نماك — قوغمجی نقل کلام ایله فساد چیقارمق قیدنده اولان کمسنه
نمام — بمعناه ایضا
ف نمای — کوستریجی اولان و کورنیجی اولان
ف نمایان — کورنیجی کورنجی اولان
ف نمایش — کوسترش کورنش منظر
نمائم — نمیمه لر فسادلر وقوغمجیلقلر و بازی یازار ایکن قلمدن مسموع اولان جزر دیلر
ف نماینده — کوستریجی اولان ارائه ایدیجی اولان
ف نمد — کچه و کبه دینلان قبا یولک ترینی
ف نمدار — رطوبتلو نمناك اولان
ف نمدپاره — کچه پارچه سی
ف نمدپوش — کچه قاپلو کچه کیمش اولان
نمدزین — آت اکری التنه وضع اولنان تکلتی
نمدیده — کوزی یاش اغلامقده اولان
نمدین — کچه دن ترتیب اولنمش اولان
نمر — قپلان و پلنك دینلان یرتیجی حیوان
نمط — عربستانده یاپلور برنوع اورتی احرام
نمق — یازی یازمق
نمك — طوز ملح که طعام ایله اکل اولنور
نمکحرام — طوز خائنی نانکور کافر نعمت اولان
نمکپرورد — صادق اولان بنده وقول
نمیدن — میل و توجه ایتمك
نمشیدن — کامیاب اولمق و مراده ایرمك
نمکحلال — صداقت ایدیجی بنده
نمکدان — طوزلق طوزقابی و محبوبه نك اغزی
نمکزار — طوز معدنی طوزله
نمکسار — بمعناه ایضا
نمکسود — طوزلنمه یا صدرمه
نمکشناس — شاکر نعمت ایولك بلور اولان
نمکین — نمناك رطوبتلو اولان

لغت	معنا	
نَمْل	قاریجه ومورد دینلن کوچوك حیوان	
نَمْلَة	بمعناه ایضا وبر نوع علتا سمیدرکه بدنده کوچوك سیوبلجه‌لر پیدا اولوب قاریجه اصرر کبی جز جز ایجیدر وبعده اطرافه سرایت ایدرك یورر کبی اولور وکذب یلان دروغ	
نَمْناك	رطوبتلو آزجه اصلاق	
نَمْناكی	نمناکلك اکلك رطوبت	
نَمْنَمَة	بالدزلمق ونقش وتزیین ایتمك	
نَمُو	نبات کبی بیورمك نشو ونما بولمق	
نُمُو	بمعناه ایضا	
نُمُود	کوسترجی کوز کیجی اولان وبکزر مشابه اولان	
نُمُودار	کوسترجی کوز کیجی ونمونه اورنك مثالی	
نُمُودَج	نمونه اورنك مثالی	
نُمُودَه	کوسترلمش وکوزکمش اولان	
نُمُوز	نمرلر قیلانلر بلنکلر	
نَمُومَر	قوغجی نقل کلام ایله ناس بیننده فتنه القا ایدیجی اولان	
نُمُون	کوسترجی اولان وبکزر مشابه اولان	ف
نُمُونَه	اورنك ودستور ومثال طونله جق نسنه	ف
نُمِیذ	ناامید مایوس اولان	ف
نُمِیدَه	بمعناه ایضا	ف
نُمِیدی	یأس مایوسیت امیدسزلك	ف
نَمِیقَه	مکتوب نامه مذکره شقه	
نَمِیلَه	قوغجلق فسادیجوق اولان فسلدی	
نَمِیمَه	بمعناه ایضا وبازی یازار ایکن قلمدن مسموع اولان ایجه صدا	
نَمِیمَه گار	قوغجی نمیمه‌جی اولان	ف
نَنْك	عار عیب شین	
نَو	یکی جدید اولان وتازه طراوتلو اولان	ف
نَوَا	سس صدا آواز ونغمه آهنك وانتظام حال رونق رفاه وساز برلك مهمات لوازمات وقوت رزق زاد وذخیره یول ازغی	ف
نِوَاء	ناوی وسموز وسمین اولان	
نُوَّاب	نائبلر قاضی وکیللری	
نَوَاباذ	یکی تشبوممور اولمش اولان	ف

نوا | نوالق | ... | نوالر | نون

نوابت نابته‌نك جمعی در یكی نیت اولان ، یکی بتمش نسنه‌لر
نوابح نابحه‌نك جمعی اولور اولوجی کلب‌لر
نواتج [illegible] و حکم اولنان و حوادث یعنی یكی اولمش نسنه‌لر
نوابض نابضه‌نك جمعی ضربان ایدن طمرلر
نوابك نابكه‌نك جمعی دپه‌لر
نواجذ ناجذه‌نك جمعی آزی دیشلری و بعضیلر ایدر ضحك طرفنده اولان دیشلر
نوادی نادیه‌نك جمعی مجلسلر
نوادر نادره‌نك جمعی نادر و آز بولنان نسنه‌لر
نواح ناحیه‌نك جمعی و نایحه‌نك جمعی اولور میت اوزرینه فریاد ایله اغلایان اولان [illegible]
نواحی ناحیه‌نك جمعی طرفلر و جانبلر
نواخذه ناخذانك جمعی کمی رئیسلری
نواده نواده‌نك جمعی اوغولك اوغلی
نواطق [illegible]

نوازل نازله‌نك جمعی اینجی و بلالر
نوازع نازعه‌نك جمعی [illegible]
نوازش لطف و نوازش ایتمك
نواس [illegible]
نواسخ ناسخه‌نك جمعی [illegible]
نواشر [illegible]
نواصی ناصیه‌نك جمعی النلر و آلنده اولان صاچلر
نواضح ناضحه‌نك جمعی صو دولابی چکن دوه‌لر
نواطق ناطقه‌نك جمعی سویلیجی نسنه‌لر
نواظر ناظره‌نك جمعی کوزلر چشملر
نواعیر ناعوره‌نك جمعی صو دولابلری
نوافج نافجه‌نك جمعی مسك کیسه‌لری
نوافذ نافذه‌نك جمعی پنجره‌لر
نوافل نافله‌نك جمعی فرضدن زیاده اولان عبادتلر
نواقص ناقصه‌نك جمعی [illegible]
نواقیس ناقوس‌نك جمعی چاكلر
نواكل [illegible]
نوال عطا و بخشش یعنی ایدیجی احسان

نوالك	بمعناه ایضا
نوام	نائملر خوابیده اولانلر اویقوده اولانلر
نوامی	نامیه نبات كبی بیوییجی اولانلر
نوامیس	ناموسلر قانونلر شریعتلر
نوان	جوجقلر او قور ایكن صلانور كبی صاللانمق اغنمق و فریاد و فغان ایتمك
نواورده	یكی چیقمه یكی وجوده كلمش اولان
نواهی	نهیلر ناهیه لر نهی اولنمش و یساق و كناه قیلنمش اولان افعال و منع و نهی ایدر اولان كلامكر
نوای	نوا نغمه آواز
نوائب	نازل و حادث اولان مشكل شیلر
نوائح	نائحه لر میت اوزرینه اجرت ایله اغلایوب فریاد و فغان ایدیجی قاریلر
نوائر	نائره لر آتشلر
[illegible]	یكی كلمش اولان
نوائك	نغمه آواز
نوائین	یكی اسلوب و طرز تجدید اونلدیغا اولان
[illegible]	
نوبتلر	نوبتلر
نوباده	یكی بیتمش شراب

نوباره	ترفانده میوه و سبزه لرك اول باوه لی چیقان محصولی	ف
نوباوه	بمعناه ایضا	
نوبه	جسیما تقسیم قبول ایتمیان شینه نك برقاچ شخص بیننده زمانا تقسیمنده هر شخصه حاصل اولان پای و مدت و صرف تصرف و بكجیلك یا خود بشقه مأموریتك محل مأموریتنده علی المناوبه حاضرا ولمسی لازم كلان مدت زمان و وزن و فصول تده وقت معیننده چالنغی چالنمسی	
نوبتخانه	نوبتجیلره مخصوص اولان خانه	
نوبتزن	نوبت چالیجی اولان مهتر	ف
نوبر	ترفانده نوباوه و میوه لری هنوز كوزكمكه باشلامش اولان قیر	ف
نوبنو	تازه دن تازه یه یكیدن یكی یه	ف
نوبهار	اول بهار ایلك بهار یاز موسمی	ف
نوپیدان	یكی وجوده كلمش اولان	ف
نوتی	كمیجی ملاح	
نوجوان	دلیقانلو تازه جوان اولان آدم	ف
نوجوانی	دلیقانلولق تازه جوانلق	

نوخ فریاد و فغان ایله اغلامق
نوحه بمعناه ایضاً
نوحه گاه فریاد و فغان ایله اغلانان محل
نوحه گر میت اوزرینه فریاد ایله اغلایجی اولان
نوحه که فریاد و فغان ایله اغلانان محل
نوخاسته گنج تازه جوان اولان
نوخیز بمعناه ایضاً
نور ضیا ایدنلق پرتو فروغ روشنالق
نورافشان ضیا و ایدنلق ویریجی اولان
نورانی نوردن عبارت ویا نوره متعلق اولان
نورانیه نورانیلق نورانی اولمق
نوربخش ضیا و ایدنلق ویریجی اولان
نورپاش نور صاچیجی پارلاق اولان
نورد یول یوریجی طی مراحل ایدیجی اولان
نوردیده طی اولنمش دورلمش اولان
نورس یکی یتشمش اولان
نورسته یکی نور تلمش یکی اصلمش
نورسیده یکی یرشمش یکی اولاشمش اولان
نوروز شمسك حمل برجنه دخول ایتدیکی کون که اول بهارك برنجی کونی اولوب شهر مارتك طقوزی یاریجندن عبارت اولان کوندر
نوروزیه نوروز بخشیشی و نوروزه متعلق و منسوب اولان
نوری نوره منسوب و متعلق اولان
نورین ایکی نور شمس ایله قمر و آدمك ایکی کوزی
ذی النورین پیغمبر علیه السلام حضرتلرینك ایکی کریمه لرینی تزوج ایتمش اولان کاتب وحی عثمان ابن عفان حضرتلری
نوزاد یکی طوغمش یکی وجوده کلمش اولان
نوش ایچیجی شرب ایدیجی اولان و شربت ایچیله جك شی و عمر زندکانی و ذوق صفا
نوشا ایچیجی شرب ایدیجی اولان
نوشابه آب حیات
نوشادر معلوم بر نوع معدن طوزی
نوشانوش تکراراً و مراراً ایچه رك و ایچلك
نوشت یازی مکتوب یازدی
نوشته یازلمش محرر اولان و یازی خط مکتوب
نوشدارو تریاق پازهر و شراب
نوشکفته چیچك کبی یکی اچلمش اولان
نوشنده ایچیجی شرب ایدیجی اولان
نوشه جوان اولان پادشاه

ویکی داماد اولمش آدم

نوشه شادخرم وخوشحال اولان

نوشین لذیذ لطیف خوشگوار اولان

نوض کیر ولنمك

نوصان دیرنمك قیملدانمق

نوط اصمق ایلشدرمك تعلیق ایتمك

نوع درلو کونه صنف

نوعنه برنوع بردرلو

نوعما برمقدارجه جزئجه بعض مرتبه

نوعروس یکی کلین اولمش قیز

نوعما برنوع ایله وبعض مرتبه معناسنه ترکیب عربیدر

نوعنان کم ودیزکنه یکی تعلیم اولنان

نوعی نوعه منسوب ومتعلق اولان

نوفر نیلوفر دینلن چیچك

نوفل دکز بحر دریا

نوفه حذاقت مهارت

نوك لسنه نك سیوری اوجی وبورنی

نوکار عجمی اولان ماهر وکاردیده اولیا

نوکدار سیوری بورنلو اولان

نوکر قول عبد چاکر بنده ملازم

نوکری نوکرلك قوللق عبودیت

(نوك) حمولنقلی ایچون ویریلان سفینه اجرتی

نول وعطا عطیه نصیب

قوش بورنی منقار غاغا

نوم اویومق واویقو خواب

نومید امیدسز نومید اولان

نومیدانه مأیوسه لایق ویاراشق اولان

نون حروف عثمانیه دن یکرمی سکزنجی حرفك اسمیدر

وبالق سمك ماهی

نوند ات وفرس اسب

نوند چابك اولان ویاغیری

نونهال تازه فدان

نوهوس یکی هوس وآرزو ایدیجی اولان

نوی عزم قصد نیت مرام

نوید مژده بشارت خیرلو خبر

نویح فریاد وفغان ایله اغلایجی اولان

نویس کاتب یازیجی

نویسنده بمعناه ایضا

نه ادات سلب وانکاردر

نه شهر قصبه مملکت

واضع وضع ایدیجی قویجی اولان

نه طقوز تسع تسعه

نهاب نهبلر غارتلر یغمالر

نهاب نهب وغارت ایدیجی اولانلر

نهات ارسلان کبی کورلدمك

نهات بك کورلدیجی ویا اکیرجی اولان

نهاد اصل بنیاد خلقت ترکیب

ف نِهادَه قونمش وضع اولنمش اولان وقومش وضع ایتمش اولان

نَهار کون کوندز وقتی

نِهاض برینه قارشو قومق ایچون دیرنمك

نُهاق اشك اکیرمق

نَهاکة غالب وزبردست اولمق

نِهال یکی دیکلمش فدان

ف نِهالستان فدانلك فدان بغچه سی

ف نِهان کیزلو صاقلو مخفی اولان

ف نِهانخانه صاقلنوب کیزلنه جك محل مغاره ومخزن وبودروم وسرداب ویرزمین کبی

ف نَهاندان بمعناه ایضا

ف نِهاندر بمعناه ایضا

نِهانی نهانلك کیزلو صاقلو اولمق وکیزلو صاقلو مخفی اولان

نِهایَة اوج صوك غایت انجام

نَهب مال صویوب غنیمت المق وغارت وتالان وصویغون ایله غنیمت النان مال

نُهبَت بمعناه ایضا

نَهج آچق وواضح وآشکاره اولان ووجه طرز اسلوب منوال

نُهجَه بمعناه ایضا

ف نَهر ایرماق چای اقار بیوك صو جوی رود

نَهری نهره منسوب ومتعلق اولان

نُهزَة فرصت اجرای مقصوده مناسب اولان وقت وحال

نَهض دیرنوب قالقمق

نَهضَه بمعناه ایضا

نُهفتَه کیزلو صاقلو مخفی اولان

نَهق اشك وامثالی اکیرمق

نَهلَه برایچیم صو ایچمك

نَهَم کومورد نمك ارسلان کبی حیقرمق وچیقره من تهدید والزام ایتمك

نُهُم طقوزنجی تاسع اولان

نَهمَت حاجت احتیاج وشهوت تامه همت بالغه

نَهَنك تمساح دینلن حیوان وقلج سیف وقلم خامه

نُهوض دیرنوب قالقمق

نَهی منع ویساق ایتمك

ولی النهی سلاطین وحکام وضابطان سائره منع یساق

نُهی نهی منع یساق وعقل

نَهبَه مدرکه

نَهیب قورقو خوف

نَهیت ارسلان کبی کومورد نمك

نَهیر چوق کثیر وافر اولان

نهيق: اشك كبى اكيرمق
نهيم: اصلا طويمق بلمزاج كوزلو شرهنده وحريص اولان وبرنسنه يه پك دوشكون واذرومند اولان
نى: برنوع چالغى وقامش خامه
نِى: ادات سلب وانكاردر
نِى: بشمش اولموب چيك اولان
نياب: قين غلاف
نيابة: نائب اولمق قاضى وكيلى اولمق
نياح: ميت اوزرينه فرياد وفغان ايله اغلامق
نياحة: بمعناه ايضاً
نيار: نارلر اتشلر
نياز: رجا ايتمك يلوارمق ورجا دعا
نياز آمين: كندوسنده نياز ورجا مندرج اولان
نيازكار: نياز ورجا ايدجى يلواريجى اولان
نيازمند: بمعناه ايضاً
نيازمندى: نيازمندلك نياز ايدجيلك
نيانى: نياز ايدجى ومحب آرزو كش اولان
نياصة: ديرتمك قملدانمق حركت ايتمك
نياع: نيلر صوصامش عطشان

ف نيام: قين غلاف قلج وبچاق وامثالى قابى
نِيام: اويومق واويقو خواب نوم ونائملر خوابيده اولانلر اويومش اولانلر
ف نيت: قصد عزيمت مقصود تصميم
ضيا دار پارلاق فروغ افشان اولان شمس كونش وقمر آى ماه
نيّر اعظم: شمس كونش آفتاب
نيّر اصغر: قمر آى ماه مه
نيّران: نارلر اتشلر ونورلر ضيالر
ف نيچه: كوچك قامش ويا بورى ونارگله ماربوشى
ف نيرج: حيله مكر وسحر افسون طلسم
ف نيرنجات: نيرنجلر حيله لر
ف نيرنك: نيرنج حيله مكر سحر افسون وطلسم سيميا
ف نيرنكساز: حيله بازمكر سحرباز
ف نيرو: قوت زور مكنت قدرت
ف نيرومند: قوت وزور صاحبى قوتلو اولان
ف نيرومندى: نيرومندلك قوت قدرتلولك
نيّرين: ايكى نير آى وكونش شمس وقمر

نیز دخی کذلك ادات عطفدر

نیزار قامشلق سازلق اولان محل

نیزن نی دینلن چالغی یی چالیجی اولان ادم

نیزه مزراق ٬ حربه

نیزه دار مزراقلو حربه لو اولان

نیسان شهور رومیه نك مارتك اولندن اعتبار ایله ایکنجی شهرینك اسمیدر

نیستان قامشلق سازلق اولان محل

نیستی یوقلق عدم معدوم

نیش اوجی سیوری نسنه ایکنه دینلن وصوقیجی تیکن براطریجی اولان وعلامت اشارت نشان وعلم رایت بیراق سنجاق وطبیعت خلقت جبلت

نیشتر ایکنه تیکن وقان المغه مستعمل معلوم برالت

نیشکر شکر قامشی

نیك ایو خوب مرغوب مقبول اولان

نیك اختر بختلو بخت صاحبی اولان

نیکان نیکلر خیر وصلاح اهللری

نیك اندیش دائما خیر وصوابی تفکر ایدر اولان

نیکبار افعال ومعامله لرنده خیر وصالح اولان

نیکبخت بخت صاحبی اولان

نیکتر زیاده ایو وخوب ومقبول اولان

نیکترین جمله دن زیاده ایو وخوب اولان

نیکخصلت اخلاق وخصلتی مرغوب اولان

نیکخو خوی واطواری کوزل اولان

نیکخوی بمعناه ایضا

نیکخواه خیرخواه دوست وبرینك دائما ایولکنی استر اولان

نیکفال میمنتلو میمنت علامتی اولان

نیك فرجام صوك عاقبتی خیر اولان

نیك کردار افعالی خیر ومقبول اولان

نیك منظر باقیشی کوزل اولان

نیکنام مذکور بالخیر اولان

نیکنامی حسن شهرت ذکر بالخیر

نیکنهاد اصل وخلقتی ایو ونیك اولان

نیکو ایو کوزل خوب مقبول اولان

نیکوبخت بخت وطالعی مساعد اولان

نیکوکار افعال واطواری طوغری اولان

نیکوکاری نیکوکارلق استقامت اطوار

نیکی ایولك کوزلك مقبوللك

نیل مطلوبه ایرشمك دسترس ونائل اولمق

نیل مصرده اولان مشهور نهرك اسمیدر وجوید اوتی وجوید

نیلان مطلوبه ایرشمك نائل ومتمتع اولمق

نیلج جوید دینلن بویا

نیلفام جوید رنکنده لاجوردی اولان

نیلکون بمعناه ایضا

نیلوفر مشهور چیچك

نیلوفرستان نیلوفر چیچکی باغی اولان محل

نیله جوید دینلن بویا

نیلی جوید رنکندن لاجوردی اولان

نیلی حصار کوك یوزی سما آسمان

نیلی پرده بمعناه ایضا

نیلی حقه بمعناه ایضا

نیلی دوار بمعناه ایضا

نیم یارم نصف نسنه نك ایکی بلوکندن بر بلوکی

نیم بسمل یارم بوغازلنمش لایقی وجهله ذبح اولنموب یارم کسلمش اولان

نیم پخت یاری پشمش چیك اولان

نیم پخته بمعناه ایضا

نیمه اویقو خواب نوم

نیمتن تحریفله منطان دینلن معلوم لباس ونیم چهره ونسناس تسمیه اولنان حیوان موهوم

نیم چهره نسناس دینلن مخلوق موهوم

نیم روز بر کونك نصفی که صباحدن اویله وقتنه یاخود اویله دن اخشامه ولونجه محاط اولان زماندن عبارتدر

نیم روزه یارم کون مدت باقی اولور اولان

نیم سفته یارم دلنمش دلیکی تام وکامل اولمیوب قصور ونقصانی قالمش اولان

نیم کشته یارم قتل اولنمش اولان

نیم کرم بك سیجاق اولمیوب ایلجاق اولان

نیم لحظه یارم باقش وان غیر منقسم

نیم مرده اولومه درجه سنده اولان

نیم مست بر مقدار سرخوشجه اولان

نیم نگاه لحظه یان باقیشی کوز

(ف) **نیمه** قوروغندن اولان باقر
نیم یارم نصف

(ف) **نیوار**

(ف) **نیور** جوهر برایله کولدیبنی
کائنات عالمده حصوله
کلان شیلر

(ف) **نیورنیوار** فارویغمور وطولو
وبلوط وشمشك

نیوند واوچاریلدز وبونلو
نیوه امثالی جوهواده حصوله
کلان نسنه لر
فهم ادراك
ناله فغان نوحه
اغلا شمه

نیوشیدن ایشتمك ودیكلمك وارامق

علاوة احرف النون على حروف الهجاء

نابد حرب ومقاتله ایدیجی
اولان

نابل اوق دوزیجی اولان
واستاد کامل

ناثر صاحب طاغیجی اولان

ناجز آرزودیشرك اخرلری
کم دریت دیشدرصاغ
طرفده برلیسی فوقانی
وبریسی تحتانی وصول
طرفده دخی کذلك
سرجه طاق

ناجور حاضر موجود اولان

ناجز جرومش کمك

ناخر

نادب کچمش نسنه ماضی
ومیتك محاسنی تعداد
ایدرك اغلار اولان

(ف) **نادرستی** نادرستلك یورسزلك
اعتقادسزلك قفرفلاس

نبت الیله برقازمق

نبض دعوت ایدوب چغرمق
وقوش بچا غروب اوتمك
بغوم

نبوب لجم باقرلولقه

نبهرجه وهرشیئك کوتوسی

نتص دری یوزمك وبرنسنه
برندن ایرلمق

نتع ایسهر الیه کولمك

نتف وبرکمسه یی تعیب ایتمك
قیل یولمق

نتن رائحه کریهه
ات قوقمق

نتش یردن دفینه چیقارمق

نجب وقیوایشلامق

نجر قیون ودوه طوبوخی
ایچوب قاتمالمق

نجز برنسنه دوکیوب برغراولمق

وحاجت بتورمك
ووعده‌يى يرينه كتورمك

نجد
محزون ومغموم ومكدر
للجلال اولان

نحب
نذر ايتمك وسير سريع
ووقت ومدت
[illegible]

نخب
قورقاق جبان اولان

نخر
اسكيمك وچورمك
ويارم [illegible]

ندره
آت يارمه سى
[illegible]

ندس

ندهه

ندر

[illegible]

نرع

[illegible]

نسخ

[illegible]

نشنشه
قتون دريسن يوزمك
زرد زحمت مشقت

نصب
صاچ قويندليى
اتسنه يصوسريك

نصح
بولانمق

نضيض
ماء قليل ومطر قليل
ولاشمق فاسد اولمق

نطف
نجن كوزى

نطرة

نغف
سير سريع

نغشله
قومش دملك يوريشى

نغم
درت اياقلو حيوانات دوه قيون صغر كبى

نعل
آغل [illegible]

نغول
دوينلك عمق

نغض
اوقورملك

نفح
خروج ايتمك

نفض
[illegible]

نفخ
[illegible]

نفذ
خلاص اولمق

نكر
[illegible]

نمرق

نورد
[illegible]
اولمش ولا

نهره
باغ [illegible]

نكب
دكشيله اصرمق

نبت
اككلك انين

باب واو

اشبو حرف واو ترتیب حروف عثمانیه ده یکرمی طقوزنجی حرف اولوب حساب دائر کتب ورسائلده التی عددینه اشارت ایدر
و حرف عطف اولوب دخی وایله معناسنه در
ف وابسته کیروو ابجق وتکرار اولان
ف واپس کیرو کی کیروده اولان الك کیرویه قالمش اولان
واثق ایناننجی اعتماد ایدیجی اولان
واجب اولمسی ویاپلمسی لازم اولان وامور دینیه دن ترکی واغفالی گنا اولان
واجب الوجود حق تعالی حضرتلرینك اسماء حسنالرندن براسم شریفدر
واجبات واجب اولان ماده لر
واجد وجوده سوریجی اولان
واجما ایری مغروق متفرق اولان
واجز قصه ومختصر اولان

واحد بر یك احد
واحد بعد واحد بری برندنصکره برر برر
واداده کیرو ویرلمش رد اولنمش اولان
وادع راحت وارام واستقرار بولمش اولان
واده اصل قبل ماده جوهر
وادی طاغلر ودره لر اراسنده اولان اچق وایرق یرکه دره تعبیر اولنور
وار ووره لر آتش اوجاقلری
واز صاحب ومالك اولان وبکزر مشابه اولان
وارث میراثخور کندوسنه میراث قالمش اولان
وارد ورد ایدیجی کلوب یتشیجی اولان
واردات ایراد برکمسنه یه یلخزینه یه وارد وعائد اولان اموال وارده لر ووارد اولان نسنه لر
وارستگی خلاص وارسته لك
وارسته خلاص بولمش عاری وخالی اولان قورتلمش اولان

وارون ترسنه دونمش مقلوب اولان وپریشان خاك خراب اولان

وارونه بمعناه ایضا

واره ادات مشابهتدر

واری بمعناه ایضا

واز کیروطورمق وترك وفراغت ایتمك وکیر وترس

وازن وزنی تام اولان طارتیسی تمام اولان

وازکون ترس مقلوب باش اشاغی

وازکونه بمعناه ایضا

واسطه نسنه نك اورته سی ووسطی وایکی شیئك اراسنی بتشدرراولان شی

واسطه ایکی شیئك اراسنی بتشدرراولان شئ ثالث وبرخصوصك حصولی ایچون استعمال اولنان آلت ویا استخدام اولنان ادم وسلسله نك درجه سی

واسع یول کنش اچق میدانلو اولان وحق جل وسبحانه حضرتلرینك اسماء حسنی لرندن براسمدر

واسل واجب ولازم اولان وحق تعالی حضرتلرینه رغبت وارزو ایدادم

واشده کیروچکلمش رفع دفع اولنمش اولان

واصب دائم وثابت برقرار اولان

واصف وصف ایدیجی نسنه نك صفتنی بیان ایدیجی اولان

واصل اولاشیجی یتیشیجی ایرشیجی اولان

واصی ادم وفاتاتمزدن مقدم موجود اولان مالنی داره ووارثلری بیننده تقسیم ایتمك خصوصلرینی وصیت ایدیجی ادم

واضح اشکار وروشن بللو عیان اولان

واضحات بسبللو ومسلم اولان نسنه لر

واضع وضع نصب وتعیین ایدیجی وجوده کتوریجی اولان

واطد ثابت پایدار محکم اولان

واعظ وعظ ایدیجی دینه متعلق خصوصلر بابنده جماعته نصیحت ایدیجی اولان

وافد ایلچی مرخص مصلحتکذار

ف

وافر وقت اوزره چوق كثير بسيار اولان وشعرك بر بحری اسميدر

وافی تام ووفرلو اولان وفا ايدر اولان

واقع وقوعبولان ظهور ايدن وموجود وكائن اولان حقيقت حال

فی الواقع فی الحقيقه حقيقه حالده

واقعا فی الواقع فی الحقيقه

واقعات واقع اولان خصوصلر

واقعه وقوعبولان ماده ورويا دوش

واقف وقوف وخبر صاحبی خبردار اولان

واق واق موهوم بر نوع اغاجك اسميدر

واقی وقايه وحمايه ايدجی اولان

والا بالا يوكسك عالی رفيع اولان جاه ومنزلی رفيع وعالی اولان

والاشان شانی درجه سی عالی اولان

والاقدر قدری وحيثيتی عالی اولان

والانسب برقصه علو وعلويت

[illegible] نوكشمكلك

والحاصل الحاصل كلامك حاصلی

والد القصه بابا پدر

والدان آنا وبابا پدر ووالده

والده آنا مادر چوجق طوغرمش اولان قاری

والده سلطان سلطان پادشاهك والده سی

والدعا مكتوب وتحريره يازلوب دعا ايله بركله بيله جدر ديمك اولور

والله عظيم يمين اولوب حق تعالينك ذات شريفی حقی ايچون ديمكدر

واله لا الهدلرك غلاشمه كدر وحيرت سبيله عقلی كيدوب شفقت

والی حاكم ومعلوم اولان بر ولايت ضبطنه مأمور اولان ضابط

والمراد [illegible] بوسوز دن وقاپوضع فرض ايسه يعمصلحت

ولم [illegible] النا بكم فهو المشهور اولان

والمحرر [illegible] المحتلط طلب بدرا اولا

والموقع [illegible] محلی عاشق اولان

واللهنا [illegible] نسخه

ليس [illegible] جمع سنده لاحد [illegible] ماسی

[illegible] اولان معنا بعنده اوله رق

[illegible] جملهسی [illegible] سنه نك

اسمی آخوینه علاوه اولنور برهجادر مثلا شتروان لفظنده شتردوه وروان حامی ویاقیجی دیمك اولمغله شتروان شتربان کبی دوه جی معناسنده اولنور

وانی: یورغون فروماندہ مست وکوشك اولان وتقصیر وتکاسل ایدیجی اولان

واو: حروف ثمانیه دن یکرمی طقوزنجی حرفك اسمیدر

واویلا: حزن وتحسر افاده سی ایچون ندادر

واهب: باغشلایجی ویریجی اولان

واهله: نسنه نك اول وابتداسی اول امر

واهم: هب برارایه قارمه قارش اولان

واهم: وهم ایدیجی یقینا بلمیوب وخصوصا خوفدن ناشی قیاس وظن وتخیل ایدیجی اولان

واهمه: موجود اولمیان وخصوصا مرغوب اولمیان نسنه لری تصور وتخیل ایدیجی اولان قوت ذهنیه

واهن: سست وضعیف وزبون اولان

واهی: بون واحمق اولان وصاغی دوشکون وضعیف اولان وبی اساس بوش باطل اولان

واهیات: بی اساس وبی معنا اولان لافلر

وای ف: کدر وبحش وتعجب وهجو ومسرت افاده لرینه مستعمل ندادر

وایه ف: بهره نصیب ومراد مطلب

وایه دار ف: بهره مند نصیبلو اولان

وایه مند ف: بمعناه ایضا

وبعد: امدی اندنصکره معناسنده اولوب کتاب تألیفنده حمدله وتصلیه عقیبنده ماده کتابه شروع ایچون استعمال اولنور ترکیب عربیدر

وبا: طاعون یمروجق علتی ثقلت شدت وخامت مضرت وصوکی فنا اولمق سوء عاقبت

وباله: ثقلت وخامت مضرت صحته مغایر اولمق

وبیل: ثقیل وخیم مضر وبالتلو اولان

وتائر: وتیره لر یوللر مسلکلر

وَتَد قازیق بر قاقلجق اوجی سیوری اغاج واصول شعردن ایکی جزئك اسمیدرکه هر بری اوج حرفدن عبارت اولوب برینه وتد مجموع ودیکرینه وتد مفروق تسمیه اولنه رق وتد مجموع ایکی متحرك وبعدهما برساکن و وتد مفروق ایکی متحرك وبینهما برساکن حرفدن مرتبدر

وِتْر معلوم مخصوص نمازك اسمیدر

وَتَر یایك چله سی وکریشی وعلم هندسه اصطلاحاتندن اولوب قوس دائره نك ایکی نهایتی بیننی وصل اولنان خط مستقیمه اطلاق اولنور

وَتَغ کناه ایشلمك کنا هکار اولمق

وَتُوجَة عطیه یك جزئی وناچیز اولمق

وَتْج ویریلان عطیه دن اولوب مقداری وقیمتی پك آز اولان

وَتِیرَة یول طریق مسلك وطرز وجه اسلوب اصول عادت

وِثاب صیچرامق آتلامق برتوایتمك وتخت سریر ودوشك فرش

وَثابَة صیچرامق اللامق برنا وایتمك

وَثاجَة صیمصیقی قالین طقناز اولمق

وِثادَة دوشك مندر یوز یصدیغی

وَثادَة دوشك یومشاق اولمق وکوده نك اتلری طولغون ویومشق اولمق

وَثاق باغ بند قید وبری بریله معاهده وپیمان ایتمك وویشقلر محکم واستوار وثابت وپایدار اولنلر

وَثاقَة محکم واستوار وثابت وپایدار اولمق

وَثائِق وثیقه لر اینانیله جق سندلر حجتلر وتمسکلر وکهنلر مثلو

وَثْب صیچرامق اتلامق برنا وایتمك

وَثَبان بمعناه ایضا

وِثْر دوشك مندر فراش

وَثُوق زیاده وثیق ومحکم واستوار اولان

وَثْم دوکوب توز کبی اوفاتمق

وَثَن صنم يوت حق جل وسبحانه تعالى حضرتلرينك غيرى اوله رق اهل شركك عبادت ايتدكلرى معبود

وُثُوب صچرامق اتلامق برتار ايتمك

وَثيج صمصقى طعناز قالين

وُثُوق اعتماد ايتمك

وكثف اولان

وَثير يومشق مندر دوشك معتوله سمين

وَثيره سمين طقناز مقبول خاتون

وَثيق محكم قوى استوار اولان

وَثيقه ابنانلموب اعتماد اولنجق نسنه سند وحجت وتمسك وكفيل كبى

وَجازَه كلام مختصر وايجاز اوزره اولنوق وادم كلامنى مختصر سويلمك

وِجاع وجعلر اغريلر دردلر

وَجاعى وجعلر مريضلر خسته لر

وِجال وجلر قورقاقلر

وِجاه مواجه يوز يوزه قارشو كلمك

وَجاهَت جاه شهرت منزلت و كوزللك حسن

وَجْد حق تعالى ياخود پيغمبر حضرتلرينك جمال معنويسى

جان كوزيله نظر وتامل ايتمكدن موقت بيخود و مدهوش اولمق حالتى وعشق محبت

وُجْد مال منال ثروت سامان غنا

وِجْدان وجد حالتى

وِجْدانى وجد وحالته منسوب اولان

وَجَر مفتى افندينك قپوسى

وَجَرگَر مفتى فتوا ويررا اولان

وَجَز كلام مختصر اولمق كلامى مختصر سويلوب اوزاتموق

وَجَع اعزى اعضاى بدنه عارض اولان درد والم

وَجَع مَفاصِل اوياق يرلرندن بعضا حس ولنان اغرى

وَجِع مريض خسته اولان

وَجَل قورقو بيم خوف

وَجِل قورقاق بخائف اولان

وَجْم غضب وياخود انفعالدن ناشى سكوت ايدوب طورمق

وَجُوم حزن وغم ويا انفعالدن ناشى چهره سى كتمش باشى يره ديكلوب خموش وابسم اولان آدم

وَجْن دوكمك ضرب ايتمك وجريمك

وَجْنَة يناق رخساد ٭ رخ

ف

ف

وُجُوب واجب ولازم اولمق
وُجُوبَة قورقاق اولمق
وُجُوبِيَّة واجب ولازم اولمقلق
وُجُود نسنه موجود ووارد اولمق هستی ونسنه نك بدن وجسم وجد ووجدلو وجدانلر عشق حالتلری
وُجُوز كلام مختصر اولمق وكلامی مختصر سويليوب اوزاتمامق
وُجُوم انفعالدن ناشی ساكت وابسم اولمق
وُجُوه وجهلر يوزلر چهره لر وطرزيقلر اسلوبلر ويانلر طرفلر جهتلر سمتلر وسببلر: مناسبتلر وبرقومك مختار ومعتبر اولان آدملری
وَجْه يوز روی چهره وسمت جهت وطرز طريق اسلوب وسبب: مناسب
وُجَهَا وجيه اولنلر: شرف ومنزلت صاحبلری وكوزل ياقشقلو اولنلر
وَجْهًا بر وجهله وجهًا من الوجوه هر نه وجهله اولور ايسه اولسون
وَجْهَة يوز روی وسمت جهت ويان جانب طرف

وَجِيبَة معاش علوفه وواجب ولازم اولان خصوص
وَجِيز مختصر اولان مفصل ولميان
وَجِيع وجع وآغری يه كرفتار اولان ووجع وآغری ويررا ولان اضطراب ويرر اولان
وَجِيم ايام حاره دن اولوب حرارتی پك زياده اولان
وَجِيه شريف وذيشان وصاحب جاه منزلت اولان وياقشقلو خوب ودلبر وكوزل اولان ومناسب سزا شايان اولان
وُحَادَ **وَحَادَة** واحدلر برلر بكلر وحدت يالكز بربجك اولمق
وَحَافَة صاچ واورت مقوله سی فراوان اولمق
وَحَام **وِحَام** كبه خاتونلك اش يرمسی حالتی بمعناه ايضا
وَحْد بشقه ايله برابر اولميوب يالكز بر اولمق وبشقه يه مشابه اولميوب يكتا وبينظير اولمق وعجيب خويلو اهل مراق اولمق
وُحْدَان **وَحْدَانِيَّة** واحدلر برلر بكلر يالكز بر اولمق برلك وخصوصا واحد مطلق

اولان باری تعالی حضرتلرینك شریك ونظیردن منزه اولوب یالکز براولمسی

وَحْدَة یالکز براولمق برلك

وَحْش انسز خالی نامسکون اولان بیابان والشق اولمیوب وحشی اولان حیوانات جنسی

وَحْشان مغموم وغصه‌ناك اولان

وَحْشَة هم غم غصه وخوف قورقو خشیت وخالی مخوف یر وحیوان آلشق اولمیوب یابانی اولمق

وَحْشتانگیز مخوف قورقنجلو اولان

وَحْشَتْناك بمعناه ایضا

وَحْشِی حیوان جنسندن اوله‌رق یابانی ودشی اولان الشق واهلی وانیس اولمیان

وَحَصَر کوزلر قیزلق یوزنده ظهور ایدن کچوك سیولجه

وَحَف صاچ وارت مقوله‌سی فراوان اولمق

وَحَل صولو سیوق چامور که ایچنه حیوان یاطوب کومیلور

وَحَم کبه خاتون آش یرملك وخاتونك اش یردیکی نسنه وبرنسنه‌یه بك آرزو واشتها ایتملك

وَحْمی آش یرن کبه خاتون

وُحُور بشقه ویالکز وتك اولمق براولمق

وُحُوش وحشلر وحشی حیوانلر

وُحُوفَة صاچ واوت مقوله‌سی فراوان اولمق

وُحُول وحللر سیوق یاپشق چامورلر

وَحی حق تعالی حضرتلری بیر خصوصی فیض طریقیله بر عبدینه بیلدیرملك وکلام صریح استعمالندن بشقه هرقنغی طریق ایله اولور ایسه اولسون برآدمه برشی بلدرمك وفیض طریقیله پیغمبر الله طرفندن بلدیریلان شی

وَحِید یالکز براولان وبیمثال وبینظیر اولان

وَحِیم بك سیجاق اولان کون

وَخاشَة الچق وکمتر وفرومایه ورزیل اولمق

وَخام هضمی وتحملی کوج ونقیل اولان شیلر

وَخامَة نسنه‌نك هضمی ویاتحملی کوج اولوب ثقلت ویرملك وسوء تأثیر ایدوب مضر اولمق

ف **وَخِيش** هر شيئك كوتوسى وكمترى

ف **وَخشور** پيغمبر ورسول نبى

ف **وُخوشَه** الچوق كمتر وفرومايه ورزيل اولمق

وُخومَة هضم وتحملى كوچ اولوب ثقلت ويرمك ثقيل اولان وصحت وعافيته مضر اولان

ود **وَدّ** محبت دوستلق

وَداد بمعناه ايضا

وَدادَة بمعناه ايضا

وَداع كيدن مسافركر وفلانلر ايله وبونلر دخى كيدن مسافر ايله يول وعودت واقامته دائر دعالشمق

وَداعَة راحت وسكون واستقرار و برينه امانت تسليم اولنمش نسنه

وَداق بتون طرنقلو اولان حيوان چفتلشمكه قيزمق

وَدائِع وديعه امانتلر

وَدَداء ود يدلر دوستلر محبنلر

وَدَر كندونى غائب ايتمك وبيهوش اولمق رجبهسنده سرخوش اولمق

وَدَع ودعلر قاطر بونجقلرى

ذاتُ الوَدَع بونجقلر صاحبى

اولان نسنهكه بت صنم وثن وحضرت نوحك كميسى وكعبهٔ معظمهيه تسميه اولنور اسمدر

وَدَعَة قاطر بونجغى كه بر نوع دكز مخلوقنك قبوغيدر ومهره بونجغى

وَدُود محبتى چوق اولان وعباد صالحينه رضا ومرحمتى كثير اولان الله تعالى حضرتلرى

وَدُوق چفتلشمكه قيزمش اولان حيوان

وَدِيد چوق محبت ايديجى اولان

وَدِيع راحت وسكون واستقرار بولمش اولان وعادى و سركش اولميوب مطيع و مظلوم ومنقاد اولان

وَدِيعَة برينه امانت تسليم اولنان نسنه

وَذائِم وديمه لر بيت الله الحرام هديه وير كذار ونذر اولنان ماللر

وَذِيمَه بيت الله الحرامه كوندريلان هديه وير كذار

وَرْز صاحب معناسنده ادات اولوب اسم آخرلرينه علاوه اولنور سخنورز كه صاحب كلام وجانورزكه صاحب جوه

معناسندەدر اولدیغی مثللو نسنەنك ارقە طرفنە

وَرَاءٌ —

وِرَاثَة وفات ایدن آدمك مالنه وفاتی سببیله بالحق صاحب ومتصرف اولمق

وَرَاط ورطەلر تهلکەلو اوچوروملر

وَرَاع قورقاق اولمق وتهلکەلو ناسزا شیلردن صاقنمق

وَرَاعَة بمعناه ایضاً

وِرَاء آتش علوی شعله یاللك

وَرَایَاء مخلوقات خلق اولنمش نسنەلر

وَرَب وحشی حیوان ینی

وَرَثَة وارثلر میراثخورلر

وَرْد کل دینلن معلوم چیچك

وِرْد قرآن کریمدن هرکون قراءت اولنمغه یچون اتخاذ اولنان وظیفه

وِرْد شاکرد تلمیذ مرید

وَرْدِی کل چیچکنه منسوب ومتعلق اولان

وَرَز عادت وصنعت بتلیجی معناسنه ادات اولوب بعض اسملك آخرینه علاوه اولنور

اِخلاصورزان اخلاصورزلر اخلاص صنعت ومعتادی اولان آدملر

وَرزِش چالشوب سعی ایتمك

وَرزکار چفتجی زراع ورنجبر ایشی

وَرزکر بمعناه ایضاً

وَرز ایش صنعت حرفت

وَرزیده اکلمش مزروع اولان

وَرس یمن زعفرانی دینلن نباتك اسمیدر

وَرطَه کرفتار اولان خلاص ونجات بولوب قورتلمسی کوج ومشکل اولان تهلکەلو محل ویا مخاطرەلو حال واوچوروم بار

وَرَع کناه وحرام وناسزا شیلردن صاقنوب چکنمك

وَرِعَة قورقاق اولمق

وَرَق اغاج ونبات یبراغی وکاغد کبی انجه التون وکومش وسائر معدن یبراغی

وَرقَاء کوکرجین قوشی

وَرَقَة برتك یپراق

وَرَم برعارضەیه مبنی بدنده حادث اولان شیش وآق جکرده عارض اولوب مهلك وقاتل برعلتك اسمیدر

وُرُود برمحله کلوب یتشمك

وُرُوع قورقوب کناهدن صاقنمق

وَرَه احمق اولمق حماقت

وَرَى خلق مخلوق

وَرِيد : يا خود حبل الوريد بو يونده اولان بيوك شاه طمر

وَزِيع : قورقوب كناهدن صاقنجى اولان

وَزَّاْث : اوزاوغرى ذرده حاذق

وَزَارَة : وزيرلك رتبه سيله خدمتى وزارة عظمى صدراعظملق مسند جليلى

وَزَّاْت : اسر هيوبايدراسيجى اولان

وَزَان : موازنه ايتمك مقابله ايتمك

وَزَّان : طارتيجى وزن ايديجى قطارجى

وَزَّانَة : وزان اولان هبوب ايلدب اسراولان

وَزَب : صوكبى آقوق جريان ايتمك

وِزْر : كناه صوچ ؛ اثم وبال ثقل آغرلوق

وُزَرَا : وزيرلر دولت ادارهٔ كليه سنه پادشاه طرفندن تعيين اولنان وكيللر

وَزَع : منع وزجر ايتمك يساق ايتمك

وَزَعَة : وازعلر خلقى ضبط ومنع ايديجى اولان واليلر وحاكملر مثللو ضابطان

وَزْمَة : قيش موسمنك صوكى آخر موسم شتا

وَزْن : طارتمق نسنه نك اغرلغنى تحقيق ايتمك وطارتى نسنه نك ميزانى تحقيق اولنان اغرلغى ونسنه لر طارتوب المسندى قياس ومقابله ايچون قوللانيلان معين اغرلقلر وشعرا اصطلاحاتندن اولوب شعرده واقع اولان حروف متحركه وساكنه نك ترتيبنه طوتلان ترتيب وشعرك حروف ترتيبى ميزان مذكورك ترتيبنه موافق اولسى

وَزْنَة : طارتى وطارتمغه مخصوص برآلت

وَزْنَه دار : عسكرك ومأمورلرك معاشنى ويرهكه مأمور كمسنه

وَزُون : صوكيجاقوب جريان ايتمك

وُزُوع : منع وزجر ايتمك يساق ايتمك

وَزِير : امور دولت اداره سنه پادشاه طرفندن مأمور اولان وكيل

وَزِين : اصيل ثابت استوار اولان

وِسَادْ : سوكنه جك وياخود يصدانجق نسنه دوشك ومندروشلته ويصدق ويالين امثالى كبى ونحت

	سرير
وسادة	بمعناه ايضاً
وساطة	ايكى نسنه نك اراسنى بتشدرمك واسطه اولمق ارايه كيرمك
وسالة	وسيله اولمق الت وبهانه اولمق
وسام	وسيم اولنلر حسن وجمال صاحبلرى
وسامة	حسن وجمال صاحبى اولمق دلبر وخوب وكوزل اولمق
وساوس	وسوسه لر ذهنه القا اولنان فتنه لر وشبهه لر
وساويس	بمعناه ايضاً
وسائد	وساده لر دوشكلر ويصدقلر
وسائط	واسطه لر
وسائل	وسيله لر
وسخ	كير ؛ پاس ؛ مردارلق
وسد	وساده لر وشكلر يصدقلر
وسط	نسنه نك اورطه سى
وسطى	اورته پارمق وايكندى نمازى
وسع	تاب طاقت ؛ قدرت وغنا ؛ ثروت
وسعة	واسع اولمق كنش اولمق وتاب طاقت ؛ قدرت
وسم	بدنه باصلمش داغ وتمغا ونشان

وسمة	حويت اوتنك يپراغى ونشان ايچون حيوانه باصلمش تمغا
وسمه دار	كندوسنه تمغا باصلمش اولان
وسن	اويقو اغرلغى اويوقلمه
وسنان	اويقو باصمش اولان
وسواس	شيطان ابليس وشيطانك ياخود نفسك ذهنه القا ايتديكى دغدغه ووسوسه وفتنه
وسوسه	شيطان ويا نفسك القاسيله ذهنه تخطر ايدن قورندى وشبهه وقورقو
وسيط	وسطده اولان اورطه اولان
وسيع	واسع كنش ؛ وسعتلو اولان
وسيله	برنسنه تحصيلنه ياخود برنسنه يه وصول بولمقده واسطه وآلت اولان ديكر نسنه بهانه سبب
ف وسيله جو	وسيله وبهانه اراشدريجى اولان
ف وسيله دار	مرادينه واصل اولمق ايچون وسيله سى موجود اولان
وسيم	خوب خوشلقا دلبر اولان

وَشْ ادات تشبيه اولوب اسملر آخرينه علاوه اولنور

مَهْوَشْ فره بكزر اولان

وُشَاةْ وشيلر كلام دوزمه يلانلر قاتوب غمازلق ايديجی اولانلر

وِشَاخْ عسكرك پلاصقه باشكرى كبى دكيلوب سرمه وجواهر ايله تزيين اولنور بر نوع زينت وحمائل

وِشَاقْ اوشاق د نيقانلو جوان

وِشَامْ وشملر اعضای بدنه چوب وباروت واسطه‌سيله بوياتوب بر نوع بوزلمز نشانلر

وَشَايَهْ غمازلق ايتمك غمز وسعايت ايتمك

وُشُخْ وشاخلر مجوهر حمائللر

وَشَقْ مطوق حيوان اسمی ومذكور حيوانك دريسندن ترتيب اولنان كورك

وَشِيلْ صو آقوب سيلان ايتمك

وَشَلَانْ بمعناه ايضا

وَشْمْ بدنه ايكنه ايله اچوب بعده چوب ياخود باروت ايله بوياتوب من بعد محو وازاله‌سی ممكن اولميان نشان

(وِشَابْ) وشنه ايله ترتيب اولنان شربت

(وِشْنَهْ) كراز شكلنده ميخوش بر ميوه

وُشُومْ وشملر بدنه چوب وباروتله بوياتوب بوزلمز اولان نشانلر

وَشْيْ قماشك نقشی والاجه‌لغی وقلمك صوپيدن اولان جوهر وقماشی كوزل نقش ونكار ايله تزيين ايتمك وكلامه دوزمه يلانلر قاتوب يا قوشدرمق وغمز وسعايت ايتمك غمازلق ايتمك

وَشِيمَهْ شر عداوت دشمنلك

وِصَابْ وصب وخسته ومريض اولانلر

وَصَّابِى بمعناه ايضا

وَصَائِدْ اوردیجی طوقيجی نساج

وَصَّافْ نسنه وصف وبيان ايتمكه عارف وآگاه اولوب لايقيله وصف ايديجی اولان

وَصَافَهْ وصيفلق خدمتكارلق

وِصَالْ محب محبوبنه واصل اولمق

وَصَايَا وصيتلر سپارشلر اصمرلنان خصوصلر

وِصَايَهْ برينه سپارش اولنوب

	اصم‌لنان خصوص
وَصِب	وصيت خسته و مريض اولان
وَصْد	اورمك طوقومق نسج ايتمك
وُصُد	وصيدلر قپولر اشكلری عتبه‌لر
وِصر	عهد پيمان و حاكمك سجلاته قيد اولنان صك و حجتی
وَصف	نسنه‌نك كيفياتنی تعداد و بيان ايتمك و مدح و ثنا ايتمك و نسنه‌نك بر كيفيتنی بيان ايدن كلمه
وصفِ تركيبی	كلمه واحده كبی اولمش ايكی و يا زياده كلمه‌دن عبارت اولان وصف جانكاه و جانكزا روحپرور مسجود وصفلری كبی
وَصفِی	وصفه منسوب و متعلق اولان
وَصل	نسنه‌يی نسنه‌يه اولاشدروب بتشدرمك و نسنه نسنه‌يه اولاشوب بتشمك
وُصلة	عاشق معشوقه قاوشمق
وَصلی	وصله منسوب و متعلق اولان
وَصم	عار عيب نقصان
وَصمة	بمعنا ايضا و فرغلق كسل فتور دائم و ثابت اولمق و تقيد و اهتمام ايدوب اقدام و دوام ايتمك
وُصُول	واروب اولاشمق وارمق
وُصُوم	وصمه‌لر عارلر عيبلر نقصانلر
وَصِی	وصيت ايدجی و كندوسنه وصيت سپارش اولنان كمسنه و يتيم قالمش چوجقلرك مالكنی اداره‌يه مأمور اولان كمسنه
وَصِيّت	برينه سپارش و نصيحت اولنان نسنه و آدم وفات ايتمزدن مقدم مال متروكی تقسيم و توزيعنه دائر بعض موادی سپارش ايتمك و مواد مذكوره‌يه دائر سپارش ايتدكی ترتيب و نسنه نصيحت ايدوب سپارش ايتمك
وَصِيّتنامه	آدم وفات ايتمزدن مقدم مال متروكی توزيعنه دائر اوله‌رق ترتيب و تحرير اولنان سپارش نامه‌سی
وَصِيد	قپونك اشكی عتبه
وَصِيرة	خاكم ملكی حجت
وَصِيف	خدمتكار اوشاق
وَصِيل	بريندن صلا ايرلمز اولان كمسنه
وَضاعة	الچق و فرومايه اولمق

وَضْع بريره قيوب براقمق واشاغى قومق وچوجق طوغرمق وايجاد ايدوب بوجوده كتورمك واعضاى بدنك ياخود هيئت معنويه سى برشكل اوزره ترتيب ايتمك طوراتمك طورش طورمق

وَضْعِ حَمْل كبه حيوان چوجق طوغرمق

وَضْعَة طور طورش هيئت

وَضْعِى وضعه منسوب ومتعلق اولان

وُضُوء ابدست ابدست المق

وُضُوع واضح وعيان واشكار اولمق

وُضُوع كندو نفسنى تذليل وتحقير ايتمك

وَضِيح واضح وعيان وآشكار اولان

وَضِيع الچق ولئيم ودنى فرومايه اولان

وَضِيعَة ميرى ايچون تحصيل اولنان ويركو وخراج واعشار

وَطْد كرنى كبى برلشوب محكم واستوار اولمق

وَطَر ايش، امر، حطب، ماده، خصوص

وَطَنْ آدمك دائما استقرار واقامت ايدوب اوتورديغى يوردى ومملكتى ياخود آدمك طوغديغى مملكت مسقط رأس

وَطَنِى وطنه منسوب ومتعلق اولان

وَطِىْء اياق النه آلوب چينمك وجماع ايتمك

وَطِيد ثابت ومحكم واستوار وپايدار اولان

وَظَائِف وظيفه لر، علوفه لر وشرطلر، عهود ومشروط اولان نسنه لر

وَظْب اقبار واهتمام ايله سعى وتعهد ايتمك

وُظُوب بمعناه ايضا

وَظِيفَه آدمه وبربلان معين رزق بيمان ميثاق ومشروط ومعاش وشرط عهد اولان نسنه

وَظِيفَه خور وظيفه وعلوفه معينه سى تخصيص اولنمش واكا متمتع اولان آدم

وِعَاء نسنه نك قابى ومحفظه سى

وُعَّاظ واعظلر وعظ ونصيحت ايديجيلر

وُعَاق آت وسائر طوار قسمى يورر ايكن قارنلرندن ظهور ايدن صدا

سوزو برمث برکیمسه یه کله جك زمانده برایش ایشلیه جکنی انظار وترقب احداثنه باعث اوله جق وجهله افاده وبیان ایتمك

وَعَدَة برشی اجرا سیچون تعیین اولنان زمان مدت جماعته دینه متعلق نصیحت واوکوت ویرمك وبو وجهله ویریلان نصیحت

وَعَل شریف وعالیشان اولان کمسنه وصعنه جق محل پناه . ملجاء ملاذ وعدایتمك شرومصیبت وعدایتمك

وَغَاء وَغَارَت غوغا شماطه دغدغه وعداولمق احمق اولمق والجق فرومایه اولمق وخدمتکارا ولمق

وَغد احمق عقلی ضعیف اولان وفرومایه دنی اولان وخدمتکارا ولان کمسنه

وُغدان وغدلر خدمتکارلر

وَغنر هوایك سیجاق اولمق وحقد کینه عداوت وخشم وغضبدن برآتش اولمق

وَغل ضعیف ناکسنی اعتبار اولان آدم

وَغم حقد بغض . کینه عداوت

وُغودَة وغداولمق احمق اولمق والجق فرومایه اولمق وخدمتکارا ولمق

وُغول برنسنه یه بك کیروب صوقلمق

وَغی خلقك شماطه سی وغزبو وقر إذی

وَغیرُهُ واندن بشقه اولان ویا اولنلر معناسنده واو حرفی عطف وغیر کلمه سی وهاء ضمیر غائب مفرد مذکرندن عبارت ترکیب عربیدر

وَغیرُها بمعناه ایضا فقط ها ضمیری مؤنثدر

وَغیرُهُم بمعناه ایضا فقط هم ضمیری جمعدر

وَغیرُهُما بمعناه ایضا فقط هما ضمیری تثنیه در

وَفاء سوزنده طوروب خلف وعداتمامك تعهدایتدیکی خصوصی تماما اجرا ایتمك ومحبتی باقی ایدوب دائما انك شروط ورسوم ومقتضاسی اوزره عامل اولمق

وف

ف وَفابيكانه وفاسز محبته اعتماد اولمز اولان
ف وَفاپرورت وفادار اهل وفا اولان
وَفاة اولمك : تسليم روح ايتمك
ف وَفادار دائما وفا وصداقت ايديجى اولان
ف وَفادارى وفادارلق
وِفادَة ايلجيلك ايلچون ياخود بشقه مصلحت ايچون : ولندن دولته ياخود پادشاه حضورينه كلمك وقدوم ايتمك وامر اولمق
وَفادَة وفرت ، كثرت ، چوقلق
ف وَفاسكال وفادار اهل وفا اولان
وِفاق موافقت ايتمك اويمق اويغون اولمق صلح ، صلاح بارشق ، كورشق ، دوستلق
وَفْد قدوم ورود وصول
وَفْر وفرت كثرت چوقلق بسيارى
وَفْرَة بمعنى بضا سرعت عجله
وَفْق اويمق اويغون اولمق اويغون كلمك مطابق اولمق مطابقت
ف وَفْقِ بَرْ مراده تطبيقا مراده مطابق اوله رق معناسنده

وُفُود تركيب فارسيدر كلمك قدوم وورود ايتمك ايناناتيمك
وُفُور وفرت كثرت چوقلق بسيارى
وَفْهِيَّة بيوك پاپاس اولمق
وَفِيّ وافى تام فزاوان اولان
وَفِيق ارقداش ، رفيق
وَقاء وقايت ايتمك ضرر وزياندن صقلامق
وَقاح پك اولان طيا نقلو صلابتلو اولان
وَقاحَة پك محكم ومتين اولمق واد بسز كستاخ عارسز بى حيا اولان
وَقاد پك علولو پارلاق اولان وظريف كاركذار اولان ونشاط وفهم وفراستله جانلى علولنور اولان
وَقار اغرمشربلولك تمكين وقم ثبوت
وَقاهَة بيوك پاپاس اولمق
وِقايَة نسنه بى ضرر وزياندن حفظ ايتمك
وَقارَة بمعنا بضا
وَقائِع وقعه لر واقع اولوب ظهورا بدن خصوصلر وقعه لر

وقائع نكار	وقعه نويس وقوعبولان ماده لرى ضبط ايديجى اولان مورخ
وقائع نويس	بمعناه ايضا
وقت	زماندن برمدت بالخصوص بر موقت مفروض هنكام
وقتاكه	نه وقت كه شول زمانكه معناسنده تركيب فارسيدر
وقح	بك وطيا نقلو اولمق وكستاخ ادبسز اولمق
وقد	آتش يانمق
وقدان	بمعناه ايضا
وقر	قولاق اغر اولمق صاغر اولمق
وقر	آغر يوك بار كران
وقرة	قولاق اغر اولمق صاغر اولمق
وقع	ثبوت تمكين ونفوذ اعتبار حيثيت
وقعت	وقوعبولان هر قنغى بر ماده وخصوصا جنك غوغا
وقف	طورمق حركتدن فارغ اولمق واصطلاحا تمليك وبخش اولنمامق شرطيله ملكى فى سبيل الله تخصيص وقفا ايتمك
وقفة	حجاجك حج شريفده اجرا ايتدكارى مراسمك بريدر

وقفى	وقفه منسوب ومتعلق اولان
وقفية	ملكك اصل وقفه دائر تحرير واجرا اولنان سند
وقواق	ميوه سى انسان شكلنده اولان بر نوع موهوم اغاجك اسمى
وقوب	غروب ايتمك افقدن اشاغى باطمق
وقوحة	بك وطيا نقلو اولمق وكستاخ ادبسز عارسز بيحيا اولان
وقود	آتش ياقه جق اودون وكمور امثالى
وقود	آتش ياقوب علولنمك
وقوز	اغر وتمكينلو اولان وقار صاحبى اولان
وقوع	بقادن خالى اوله رق ظهور ايتمك واقع اولمق
وقوعات	وقوعبولان خصوصات بولنديغى محلده وياخود اولديغى حالده طورمق وخبردار اولمق . آكاه اولمق واقف اولمق
وقوفدار	وقوف صاحبى خبردار واقف اولان
وقوفية	خبر وقوف اكاهلق

وَقِيَّة درتبوز درهمه مساوی اولان طارتی

وَقِيح پك وطيا نقلو اولان وكستاخ ادبسز اولان

وَقِيعَة وقوعبولان ماده وغوغا جنك

وَقِيعَةُ الاِثْنَيْن ایكی آدم بربریله جنك ایدوب دوشمك

ولك **وِكَالَة** بری برینه اعتماد ایدوب ایشلرینی سپارش ایتمك

وَكَالَة بشقه سنك ایشنی كورمك وكيل اولمق وكيللك وصدراعظم اولمق

ف **وَكَالَتپَنَاه** صدراعظم وكيل مطلق

ف **وَكَالَتپَنَاهی** وكالتپناهلق صدر اعظملق وصدراعظمه منسوب ومتعلق اولان

ف **وَكَالَتنَامه** وكالت سندی برینك وكيل نصب اولنديغنی مشعر بولنان سند

وَكْب برایشه اقدام واهتمام ایتمك

وَكَبَان بمعناه ایضاً

وَكْتَة بنك لكه نقطه

وَكْد سعی، جهد، اهتمام

وَكْز اورمق وقاقبوبرمك وساپجمق

وَكْف عيب وكناه واثم

ایشلمك

وُكَلاء وكيلر

وُكَلایِ دَوْلَت وزرالر

وُكُوب ایشه اقدام واهتمام ایتمك

وَكِين پك متين ومحكم اولان ومحقق ضبط ومحافظه ایتمكده قوتی كمال اوزره اولان

وَكِيل بركمسنه نك كندو ایشنی رسماً سپارش ایتدیكی دیكر كمسنه

وَلاء ملك، مالكيت، مالك وصاحب اولمق وولیلر یاردمجیلر، نصیرلر

وِلاء بری برینك اردی صیره كلمك وقومق

عَلی وِلاء بری بریكی اردی صیره علی التوالی

وُلاة والیلر، ایالت اداره سنه مأمور ضابطلر

وِلاد طوغرمق ووضع حمل ایتمك

وِلادَة بمعناه ایضاً وطوغمق دنیایه كلمك

وِلاف بری بریله الفت ایدشمك

وَلایاء ولیلر حق تعالی حضرتلرینه یقینلق كسب ایتمش اولان ذاتلر

وِلائَة قربت یقینلق ومملکت والیسی اولمق ووالینك اداره سنه ویریلان اولکه ومملکت وولی ایله اولمق

وَلائِد ولیده لر جاریه لر وولدلر غلاملر

وَلَد اوغل پسر ویاوری بچه

وِلدان ولدلر اوغللر پسرلر ولید وغلاملر

وَلَو ایسه دخی معناسنده واو حرف عطفی ایله لو حرف امتناعدن عبارت لسان عثمانیده کلمهٔ واحده عد اولنور ترکیب عربیدر

وَلوال غصه ناسنه غم

وَلوال فریاد وفغان ایله اغلامق

وُلوث واصل اولمق یتشمك وکیرمك دخول ایتمك

وُلوج دخول ایتمك کیرمك

وَلوع برشته یه پك حرص ایدوب دوشکون اولمق آرزومند اولمق

وَلوَلَة فریاد وفغان اغلامق واویلا چاغرمق وصیت صدا اشماطه

وَلَه چوق حزن یاخود چوق تعجب سببیله عقل کیدوب شیفته وسرسم اولمق

وَلَهُ بو دخی انکدر معناسنده واو حرف عطفی ولام حرف جری وها ضمیر غائب مفرد مذکردن عبارت ترکیب عربیدر

وُلهات چوق حزن سببیله عقلی کیدوب سرسم اولان شیفته واله اولان

وَلهان چوق حزن سببیله عقلی کیدوب سرسم اولان

وَلهی حزن وعشق سببیله سرسم اولان خاتون

وَلِیّ برینه تعلق قرب ومناسبتی پك شدید اولان کسنه ومالك صاحب

وَلِیُّ الله خدای متعاله کسب قرابت معنویه ایتمش اولان ذات شریف

وَلِیعَهد حالا تختنشین بولنان پادشاهك وفاتنده پادشاه اوله جق ذات عالی

وَلِیِّ نعمت برینه نعمت واحسان ایدیجی اولان افندی

وَلی ولیك ولیکن ولکن معناسنده ترکیب مزج فارسیدر

وَلِیّة ولی اولان خاتون

وَلیجَة برینك مصالح وامورینه دخیل وهر بر اسرارینه همراز اولان

ف

اولان كمسنه

وَلِيد غلام كوله وچوجوق صبی

ف **وَلِيك** وليكن ولكن معناسنده تركيب مزجی فارسيدر

ف **وَلِيكِن** ولكن معناسنده تركيب فارسيدر

وَلِيمَه دوكون طعامی دوكون ضيافتی

وم **وَمُوق** سومك عشق ومحبت ايتمك

ون **وَنَمَه** سينك بجسی سينك ترسی

وَنِی كوشك وسست وبيتاب اولمق

وَنّ يورغونلق كوشكلك فتور

وَنِيم سينك بجسی سينك بوقی

وو **وَوْزَه** آتش اوجاغی

وه **(وَه)** تعجب بلخود كدر افاده ايدر

وَهَّاب كثير العنايات اولان الله تعالى حضرتلری

وَهَّاج يانوب علولو اولان

وِهَاد وهده لر الچق وچقور اولان يرلر

وِهَافَه كليسا خدمتكارلغی

وَهَّام چوق شبهه ايدجی اولان

وبرمك اعطا ايتمك

وَهْب بخشش ايتمك

وَهْج علولنمه يانوب علولو اولمق

وَهَجَان بمعناه ايضاً

وَهْد الچق وچقور اولان محل

وَهْدَه بمعناه ايضاً

وَهْل ياكلش كلامدن ذهن ياكلش وارمق

وَهَل ضعيف اولوب هرشيدن قورقار اولمق وياكلوب غلط وخطا ايتمك

وَهِل هرشيدن قورقار اولان

وَهْلَه نسنه نك اول وابتداسی اولامر وقورقو وقورقجلق نسنه

أوَّل وَهْلَه درعقب بردن بره

وَهْم بلا سبب كافی خاطره كلان نامرغوب شی وبلا سبب خاطره نامرغوب شی كلمك وحساب وقياسده يكلش وغلط ايتمك

ف **وَهْنَاك** قورقاق وقورقش اولان قورقولو مخوفا ولان

وَهْمِی حقيقتده موجود اولميوب ذهنا ظن اولنمش اولان

وَهْن كوشك سست ضعيف اولمق

وَهُوب الی آچق كثير العطا يا اولان

وهوم وهيملر بلا سبب كافى خاطره كلان مرغوب شيئلر

ي وى كدر وتحسر افاده سى ايچون مستعملدر

ف ويران خراب اولان معمور وآبادان اولميان

ف ويرانه خراب اولان محل بناسى يالمعنله بوش وخراب قالمش

ويرانى ويرانلك ويران وخراب اولمق

ف ويره خالص صافى اولان

ف ويزگان خالصرد وسنلر

ويل واى يازق حيف دريغ معناسنده نداى تفجعدر

ويلا بمعناه ايضا

علاوة حرف الواو على حروف الهجاء

وا وابط قورقاق اولان

واتم زياده ايراق

واجف قورقوجى خائف اولان

وارش برقوم يمكده ايكن بلا دعوت اول يمكه كيدر اولان

وازع منع وكف ايدنجى واصلاح ايديجى

واشى غماز نمام كذاب اولان

ف واشكرده جست وچابك

واعى حافظ اولان

واكب اياق اوستنه طوران كشى

واكر بواسنه كيرمش اولان قوش

والبه اولكى اكينك كوكندن بتن اكين

والجة

ع واهنة رنسانى شدتله طوتان وجع ابكو كبكلرك اك اشاغيسى والك قصه سى

وب وتار يوكجى يوك صايجى

وباغه اوتوراق برى ديز

ف وباسك اسنمك وخميازه

وبر دوه يوكى وطوار مراغى

وبكه وخامت وثقلت

ونكره بورون دلكلرينك آراسنده پرده

وت وتين بورك طمرى

وث وثاء ينشمك واصابت ايتمك

وثام موافقت اتحاد

وثل ليفدن يابلاده ايب

وشم برى برى اوستنه يغلمش اولان شيلر

وج وجاء برنسنه بى البله وبجاغله اورمق

ف وجارش اريمك كسلمك وضعف عارضا ولمق

وَجَب قورقاق خائف
وَجْر صوت خفي فسلدى
وَجِيف سرعتله كيتمك ومضطرب اولمق
وَجَان ايرماق كنارى
وَجُو كين طوتمق غل وغش ايتمك
وَخْصَة صغوق برد
وَخْز مكان مقام ير
وَخْوَخَة فرياد ايتمك
وَخِي قصد ايتمك توجه ايتمك
وَدَاغ آتش نار
وَدْء دفن ايتمك واستحقار ايتمك
وَدْج اصلاح ايتمك وپيوند بولنان شاه طمرك اسميدر
وَدْع ترك ايتمك وقطع ايتمك
وَدَع قبر واطرافنده پيلان پارمقلق
وَدْق يغمور مطر ويقين اولمق
وَدَقَة كوزده اولان قزل نقطه‌لر
وَذْلَة ات پاغى دسم اللحم
وَذِي بولدنصكره ذكردن چيقان آقجه صو
وَذَر ترك ايتمك براقمق
وَذْرَة ات پارچه سى
وَذَمَة قوغا قولينه بغلدقلرى قايش وجكر پاره سى وقارن يا بغرسق
وَذَن يوررکن تكبردن صالنمق

وَذِيمَة هديه تصدق قربان عطا واحسان
وِرَاذ طريق يول راه
وِرْت چپلاق عريان
وَرْج قدر قيمت عزت حرمت وقازمق اشيمك قوپارمق وفنى صلب
وُرُغ طونقلق كدورت
وَرْش يورك آغرسى محرمات ومكروهاتدن صاقنور اولان
وَرِف مطلقا كسمش سكه سى اورلمش اولسون اولمسون
وَرِك اويلق اوستى قبات
وَرْك بمعناه ايضا
وَرَك قره جالى دينلان برنوع اوتدر
وَرِخ حريص طمعكار اولان
وَرَوش طعام يمك وضيافت ايتمك
وَرِيف كنشلك سعة
وَزَر صيغنه جق ير وحصار وقلعه وغالب اولمق
وَزَف ايومك يلمك سرعت ايلمك
وَزَف قوربغه

وَزْنْ	قاروره بحس
وَزْوَزَة	سرعتله صچرامق
وَسْبْ	چوق اولمق
وَسْق	جمع ايلمك طوپلامق
وَسْكَرْدَه	چست چابك مقدم اولان
وَسَنْ	بولاشق آلوده
وَشْتْ	عيبلامق
وِشَبْ	خوب كوزل
وَشْتَنْ	اوينامق رقص ايلمك
وَشْق	پاره لمق و پاره لمق
وَشْم	بخار دومان
وَضَاءَت	كوزللك پاكلك
وَضَاحَة	ظاهر و روشن اولمق
وَضَّاح	آق بكزلو كوزل يوزلو اولان
وِضَاح	بمعناه ايضاً
وَضَح	كبير پاس وسخ
وَطْوَطَه	كيجه كوندز كورممك
وَطِيس	فرون تنور
وَعْث	شدت محنت
وَعْكَة	جنك يرى معركه
وَغْب	قورقاق اولان
وَغْنَت	ظاهر و اشكار
وَفْض	ايومك عجله ايتمك
وَقْب	دخول ايتمك و غائب اولمق

وَقَص	بوينى قصه اولمق
وَكْر	قوش يواسى
وَكِل	رجل ضعيف عاجز
وَلْج	قوملو بيرده اولان يول
وَلْشَان	برى برينك بوينينه الك براغوب يورومك
وَلْسَم	اولاشمق جمع اولمق
وَلُوغ	كلب وسائر حيوان قاب ايچندن صو ايچمك و يا طعام يیوب يلامق
وَمْنَة	محنت مشقت
وَنِج	يوزسز ثقيل
وَنْد	قاب قاچاق ظرف اثاث
وَنْكُول	مهمه ضرورى لازم الوجود اولان
وَهْز	دمع ايتمك
وَهْس	سزا سويلشمك و نميمه ايتمك
وَهَق	كمندكه صيادلر قوللانورلر
وَهْوَهَه	آت كندى كوده سن پاره پاره ايلمك
وَيْثَر	آق كل و مرد ابيض
وَيْلَا	غائب مفقود ضايع اولان
وَيْذَن	چاره ارامق علاج قيدنده اولمق

باب الهاء

ها	هاء		ها	هائة

هاء اشبو حرف هاء ترتیب حروف عثمانیه ده اوتوزنجی حرف اولوب حسابه دائر کتب ورسائلده بش عددینه اشارت وعلامت اولور حروف عثمانیه دن اوتوزنجی حرفك اسمیدر

هابر بوله رك ایروب کسیجی اولان

هابط هبوط ایدیجی اشاغی اینجی اولان

هاتف سس ایدیجی چاغریجی ومدح وثنا ایدیجی اولان

هاتك هتك ایدیجی یرتیجی اولان

هاجس ذهنه وخاطره خطور ایدن

هاجسه خاطره خطور ایدن خصوص وقلبنه عارض اولان اندیشه

هادم هدم ایدیجی بوزوب ییقیجی اولان

هادی طوغری یوله ویاخود ایشك طوغریجیقه جق طریقنی کوسترجی اولان

هار یقلمغه یوز طوتمش اولان بنا وقبا وضعیف وساقط وناتوان اولان آدم

هارب قاچوب فرار ایدیجی اولان وصاووشوب قاچنجی اولان

هازم عسکر بوزوب هزیمته کرفتار ایدیجی اولان

هازمه آفت بلا داهیه مصیبت شول باش یاریجی که کیکلری اوفاتمش اولان

هاضم هضم ایدیجی اولان

هاضمه معده نك قوت مخصوصه سیدرکه طعامی اریدوب وجوده سرایه جق حال وصورته کتوروب اعداد ایدر

هاضوم معده ده طعام هضم ایتدرمکه مناسب اولان ادویه

هاله بعضا ای طرفنده پیدا اولان نورانی دائره که ای اغیلی دینلور

هالك هلاك اولان اولوب کیرمش اولان

هاله وار هاله رسمنده اولان

هامه باش سر راس

هامّة عقرب ویلان کبی مخوف اولان حیوان

هامون دوزقیر وچایر دوزو هموار صحرا

هامون نوَرد قیرده یولجیلك ایدیجی اولان

هاوَن ایجنده نسنه دوکوب ازمکه مستعمل معلوم برنوع قاب وخمیر اندلخته مخصوص معلوم برنوع آلت حرب

هاوِیَة جهنم دوزخ یاخود جهنمك برطبقه سی

های وای واه ایواح معناسنده ندادر

های هوی ارباب صفا وطرب شماطه وغلغله لرندن حکایه در

هایاهای کدر ایدن نك اغلایوب فریاد ایتمسی

هایاهوی شاد ومسرور اولنلرك شماطه سی

هایِت قورقاق قورقار اولان

هایِج دارغین قیزمش اولان

هایِد پشیمان اولوب توبه ورجوع ایدیجی اولان

هایِر بغلمغه یوزطوتمش اولان خراب اولان

هایِع قورقاق اونوب ضعیف ونا توان اولان آدم

هایِعَة برطرفدن کلن قورقنج صدا وآوازه

هایِل قورقنجلو مخوف اولان

هایِم متحیر سرسم شاشمش اولان

هایهات تنفر وبا تحسر افاده ایدر

های های کدر ایدن نك اغلایوب فریاد ایتمسی

های هوی شاد ومسرور اولنلرك شماطه سی

هَبَا فائده سز تلف اولان

هَبَاء توز هوایه اغاز ایجه توز

هِبَات هبه لر عطیه لر بخششلر

هَبَاز بولوب ابره رق کسیجی اولان

هَبَاءَة شورادن بورادن برکشی برکندی

هَبَالَة طالب خواهش ایسنك

هِبَة عطیه وبرکو بخشش

هِبَت اشاغلمق وجاه ومنزلتدن اندرلمك

هَبَنَّة ضعف ناتوانلق

هَبْط اشاغی ایندرمك وضعیف وزبون ومهزول ایتمك واعتباردن دوشرمك وبر محله اینوب قونمق

هُبَل والده ولدینی یاوی قیلوب

غائب ایتمك

هَبَنَّقَة بك احمق بر آدمك اسمیدر

هَبَنْقَع کوسترش ویشوان صیجننی سور احمق آدم

هَبَنْك عقل وفکرنده ناقص واحمق اولان آدم

هُبُوب روزکار اسمك واویقودن اویانمق

هُبُوط اشاغی اینمك

هَبُوك ولدینی غائب ایتمش اولان والده

هِبه نامه برینه برنسنه باغشلمق تحریرا اولنان سند

هَبِيب روزکار اسمك واویقودن اویانمق

هَبِيط ضعیف وزبون ومهزول اولان

هَتّ یرتمق چاك ایتمك وعرض وناموسه خلل ویرمك ودون معامله ایتمك وکلامی بك طلاقتله ومتسلسل سویلمك

هَتات چوق سوزلو خفیف مزاج اولان آدم

هِتار برینك عرضنه خلل ویره جك سوز سویلمك

هُتاف برینه چاغروب صدا ویرمك

هَتّاك هتك ایدیجی یرتوب چاك ایدیجی اولان

هُتّاك هتاکلر هتك ایدیجیلر

هِتامه قیرلمش نسنه نك قیرندیسی

هَتْر عرض وناموسه خلل ویره جك سوز وفعل ایله برینی بربادایتمك واختیارلق آدمی بون وفرتوت وشوریده دماغ ایتمك

هِتْر یلان : کذب : دروغ و معناسز ساقط وباطل اولان کلام عقله اختیارلقدن ویاعلت ومرض یاخود حزن وکدردن ناشی عارض اولان اختلال

هَتْرَة نهایت درجه ده اولان حماقت وبلاهت

هَتْف سسلنمك وبرینه چاغرمق

هَتْك یرتمق چاك ایتمك وبوزوب خلل ویرمك

هُتْكَة یرتلمش نسنه نك یرتلمش پارچه سی

هَتْم برینك آغزینه اوروب دیشلرینی وشرمك

هِجاء برعدد مسجرلك حرفدن عبارت اولان صوت کرك آخرنده حرف ساکن واقع وکرك غیر واقع اولسون

هِجاء حروف هجا الف باتا ثا جیم حاء خاء دال ذال الی آخره ترتیبی اوزره اولان حروف برینی شعر ایله شتم وذم ایتمك

هجر بك دوست ومحبوب اولان كسنه وبك محبت اولنان محل وباشیدن ایریلوب محروم اولمق

هِجران بمعناه ایضا

هِجرة **هِجرهٔ نبویّة** پیغمبر علیه السلام حضرتلرینك مكهٔ مكرمه دن مدینهٔ منوره یه تشریف وقدوم ایلملری كه حالا مبدأ تواریخ اسلامیه عد اولنور

هِجری هجرت نبویه یه منسوب اولان

هَجس خاطره شی كلمك وخاطره كلان شیٔ

هَجش سورمك دورتك سوق ایتمك وتشویق واغرا ایتمك

هَجمَة یازموسمنك شدت حرارتی وموسم شتانك شدت برودتی وهجوم ایتمك

هُجنَة عیب محذور ملامت

هِجو برینی شعر ایله ذم وشتم ایتمك وبرینی ذم وشتم ایچون نظم اولنان شعر

هجوَدْ كیجه وقتی اویانوب نماز قیلار اولان آدم

هُجُود اویومق وكیجه اویانوب طورمق

هُجُوع اویومق

هُجُوم صالدرمق یرینه صیچرایوب آتلمق

هَجیر اویله وقتندن صكره كونك بك حرارتلو اولان زمانی

هِجّیر عادت قانون

هَجین باباسی حر اولوب جاریه دن تولد ایدن آدم وخالص عرب آتیله بشقه جنس قسراقدن حاصل آت

هَدّ بنایی كورلدی ایله یقوب كوچرمك وبك پیرفانی وفرتوت اولمق وپیرفانی وفرتوت اولان آدم

هُداة هادیلر طوغری یول كوستریجیلر

هَدادة قورقاق جبان اولان آدم

هَداریر آفات بلایا دواهی نوائب

هُدافة تنومند اولمق جسامتلو اولمق

هِدان احمق ثقیل كرانجان اولان

هَدَاوِي: هدیه‌لر پیشکشلر
هَدَاهِد: هدهد قوشلری
هَدَاهِید: بمعناه ایضا
هَدَايَاء: هدیه‌لر پیشکشلر
هِدَايَة: طوغری یول کوسترمك یاخود بولمق وحقه واصل اوله جق طریقی کوسترمك یاخود بولمق
هَدَب: کوز کرپیکی مژکان
هَدَبْجَان: اختیار آدم صارصله‌رق یواش یوریمك
هَدَر: آدمك قانی انتقام وقصاصسز دوکلمك ودوکلن قانك قصاص وانتقامنی المیوب ابطال ایتمك
هَدَف: اوق وامثالی آتوب اورمق ایچون دیکلان نشان
هَدْم: بنا یقوب ویران ایتمك
هُدْنَة: بارشق صلح وراحت آرام آرایش
هدود: بنایی کورلدیله یقوب کوچرمك وآدم پیرفانی وفرتوت اولمق
هَدْوَن: ساکن واسم اولمق
هُدْهُد: برنوع قوشك اسمیدر
هُدَى: هدایت طوغری وحق یولی کوسترمك وطوغری وحق یولی بولوب کتمك وطوغری وحق یولی کوسترمك شانندن اولان نسنه
هَدِيَّة: ارمغان پیشکش
هِدْيَة: برایشك راست ودرست اوله جق سمت وجهتی که ایشك قولایی تعبیر اولنور وسیرت مسلك طریقت
هٰذا: بو
هٰذا الیوم: بوکون
مَعَ هٰذا: بوبوبله ایکن بوهرنه قدر بویله ایسه دخی
هَذَلَه: هرزه وهذیان سویلیجی پریشان کفتار اولان آدم
هَذَاة: هذیان هرزه وپریشان سوز
هَذَار: دائما هرزه وهذیان سویلر اولان آدم
هَذْرَم: تیز تیز سویلر ویا اوقور اولان آدم
هَذَارِمَة: بمعناه ایضا
هَذَارِیف: هذریفلر سریع وچابك اولنلر
هَذَاف: پك سریع وچابك وچالاك اولان
هُذَام: بهادر آدم وکسکین قلیج بر کسنه‌نك زائد وفاسد اولان اجزاسنی دفع ایتمکه

خالص و پاکیزه ایتمك

هذر — عبث وساقط وبمعنی اولان چوق سوز

هذروف — سریع وچابك وچالاك اولان

هذیان — هرزه ویاوه وپریشان سوز سویلمك

فهر **هر** — جمیع، جمله، هب

ف **هرچندکه** — هر نقدر

ف **هرچه** — هر کونا

ف **هرچه باداباد** — هرنه اولورایسه اولسون

ف **هراس** — قورقو، خوف، دهشت اولان

ف **هراسان** — قورقمش مدهوش اولان

ف **هراش** — کوپکی وناسی بربرینه دوشرمك

هرام — مصرده واقع فرعون دیه‌لری

ف **هرآینه** — البته بالضرور، علی کل حال

ف **هرآینه** — بمعناه ایضا

هرب — قورقوب قاچمق فرار ایتمك

هرباخ — هر علمه واقف وهر کاره آشنا اولان

هربانغ — قورقوب قاچمق فرار ایتمك

ف **هربذ** — مجوسلرك قاضی یا سنده اولان یا بامی وآتشکده خدمتجیسی

ف **هربد** — بمعناه ایضا

هرت — نسنه‌یی یرتوب پاره لمك وادمك عرضنه طوقنوب طعن ایتمك

ف **هرج** — ناس فتنه واختلال وحرب وقتال هنگامه سنه دیمك

ف **هرج مرج** — اختلال شورش ومختل، شوریده، قارمه قارش اولان

ف **هرجائی** — بر محلده ویا بر ایشده قرار وریوب دوام ایتمیوب دائما دکشمکده اولان

هرد — نسنه‌یی یرتوب پاره لمك وادمك عرض وناموسنه طوقنمق

هرد — کرکم وزرده چوب دینلان دوادر

ف **هرز** — هرزه عبث بیهوده اولان

ف **هرزوات** — هرزه لر

ف **هرزه** — عبث بیهوده اولان سوز

ف **هرزه خائی** — عبث وبیهوده سویلیجی اولان

ف **هرزه خوار** — بمعناه ایضا

هرزه داری — بمعناه ایضا

ف	هَرْزه‌كار	بوش وبيهوده ايشلر ايشليجى اولان
ف	هَرْزه‌گرد	بمعناه ايضا
ف	هَرْزه‌گوى	بوش وبيهوده سوز سويليجى اولان
ف	هَرْزه‌يات	هرزه‌لر عبث بيهوده افعال وبوش وبيمعنا اولان اقوال
	هَرْف	بيلمديكى آدمى يك مدح ايتمك
ف	هَرْگاه	دائما هروقت وهرمحلده
و	هَرْگز	اصلا قطعا هيچ بروقت
ف	هَرْگله	طاى بتشديرمكه مخصوص اولان آت وقصراق سوريسى
	هَرَم	يك قوجايوب بسير و سالخورده اولمق
	هُرْيان	عقل هوش
	هَرِيت	اصلا كتم اسرار ايتمز اولان آدم وبدزبان اولوب دائما قبيح وناسزا سوزلر سويلر اولان وايكى سبيلى براولمش خاتون
هز	هَزْء	هزل وسخريه ايتمك وذوقلنمق
	هِزَابِر	ارسلان اسد شير وبيوك ديزمان اولان وصلب وشديد اولان شى
ف	هَزَار	بيك عددى كه اون كره يوزدر وبلبل قوشنك براسميدر

ف	هَزَاران	هزارلر بيكلر وبلبللر
ف	هَزَارآواز	بلبل عندليب
ف	هَزَارآوا	بمعناه ايضا
ف	هَزَارپا	چوق ايا قلو كچوك بر حيوانجق
ف	هَزَارداستان	بلبل عندليب
	هَزَالت	آرقلق لاغرزبونلق
	هَزَالَة	لاغ لطيفه مزاح شقا
	هَزَاهِز	فتنه وبليه وجنك مقوله‌سى خلقى دربايكنى اويناديوب تحريك ايتمك
	هِزَبْر	ارسلان اسد شير وشجيع ودلاور اولان آدم
	هِزَبْرانه	ارسلانه وشجيع آدمه ياقشور اولان
	هَزَد	قوندز ديلن حيوان
	هَزْدكند	قوندز خايه‌سى ديلن دوا
	هَزْل	لطيفه وشقا يولله يابيلان شى ويا سويلنان كلام وحيوان سمورميوب آرقلنمق
	هَزْلگو	هزل ولطيفه سويليجى اولان
	هَزْلِيات	هزل ولطيفه يولله سويلنان اشعار ومنشات سائره
	هَزَم	نسنه‌يى صيقوب ازمك

وعسکر بوزوب قاچرمق

هزؤ هزل وسخریه ایتمك ذوقلنمك

هزوع سرعت وعجله ایتمك

هزوء هزل وسخریه ایتمك ذوقلنمك

هزهزة خلق قارشوب شوریده اولمق

هزیمة عسکر جنکده بوزلمق

هزیمی بمعناه ایضا

ف هستی وارلق وارا اولمق وجود کون

هسم قوری نسنه‌یی اوفادوب خرد ایتمك

هش کیمك وبالحق وطین

هشاشة شادومسرور اولوب جنبش ونشاط کلمك

ف هشت سکز عددی ثمانیه

ف هشتاد سکسان عددی ثمانین

ف هشتد بمعناه ایضا

ف هشتم سکزنجی ثامن اولان

ف هشتمی بمعناه ایضا

ف هشتمین بمعناه ایضا

هشم قوری نسنه‌یی اوفادوب خرد ایتمك

ف هشوار هوش وعقل صاحبی اولان

ف هشومند بمعناه ایضا

ف هشیار بمعناه ایضا

ف هشیاری عقللولق هشیارلق

هشیش بك کریم وسخی وطاتلو اولان آدم

هشیم قورومش تازه لکی قالمامش اولان وضعیف وناتوان اولان

هشیمة قورومش واوطون اولمغله حاضر اولمش اغاج

هشیمة الکرم هرهنغی دلنیجی کندوسندن هر نه وقت دلنور ایسه مطلقا اکجه ویرر اولان سخی کسنه

هص بجوف شیشه باصوب اوفاتمق

هصر قیروب پاره لمك

هصم بمعناه ایضا

هصیصر ایاق التنده باصوب اوفاتمش وچینتمش اولان

هض قیروب اوفادوب خرد ایتمك

هضاضة برنسنه دن قیریلوب قوپاریلان پارچه

هضام طعامك هضمنی تسهیل ایدیجی اولان نسنه

هضائم هضمتلر میتك خانه‌سنه احبابك کوندردیکی طعاملر

هضم معده یه کلن طعامی وجودی بسلیه‌جك حاله کتورمك اوزره اریتمك ومناسبتسز ایشه دوچار قلندقده کندو نفسنی ضبط ایدوب صبر وتحمل ایتمك

هضوم معده یه قوت ویروب طعامی هضم ایتدیرر اولان

هضیض قیریلوب اوفانوب خرده اولمش اولان

هضیمه میت خانه‌سنه احباب طرفندن کوندریلان طعام

هطوع قورقوایله سکردوب کیتمك

هفات احمق . بیمغز عقلسز اولان

هُفات خفیفلك سبیله اوچوب طاغلمق وخفت طبع سبیله هردرلو لسانه کلان چوق سوزی سویلمك

هفاف جست وچالاك اولان وبراق وشفاف اولان

هفافه نازك وملایم اولان روزکار

هفت خفیفلك سبیله اوچوب طاغلمق وخفت مزاج سبیله هردرلو لسانه کلان چوق سوزی سویلمك

هَفْت یدی عددی سبعه

هفت با افلاك سبعه در

هفت اختران سبعه سیاره

هفت اژدها بمعناه ایضا

هفت آسیا افلاك سبعه

هفت اصل یدی طبقه ارض

هفت اقلیم یدی اقلیم دنیانك یدی طبقه‌سی

هفت اورن عیسی علیه السلامه نازل اولان سفره که یدی نوع طعامدن عبارت ایدی

هفت اندام بدنك یدی اعضاسی یعنی باش وکوکس وقارون وایکی قول وایکی ایاق

هفت اورنك یدیکر ودب اکبر تعبیر اولنان معلوم یدی یلدز ویدی فلك یدی قات کوك

هفت آینه سبعه سیاره

هفت ایوان افلاك سبعه

هفت آینه سبعه سیاره

هفت بام افلاك سبعه

هفت بانو سبعه سیاره

هفت برادران یدیکر تعبیر اولنان یدی یلدز

هفت بنا افلاك سبعه دن کنایه در

ف هفت بیابان بمعناه ایضا
ف هفت بدز سبعهٔ سیاره وافلاك سیاره
اولکر یعنی ثریانك حاوی اولدیغی یدی کوچوك یلدز
ف هفت پرده کوزك مرتب اولدیغی یدی پرده که صلبیه وشیمیه وشبکیه وعنکبوتیه وعنبیه وقرنیه وملتحمه تسمیه اولنان پرده لردر وافلاك سبعه وسماوده اولان یدی پرده
ف هفت پردهٔ ازرق افلاك سبعه
ف هفت پرکار بمعناه ایضا
ف هفت پوست بمعناه ایضا
ف هفت پیر علم قرائتك یدی امامی عد اولنان ذوات
ف هفت پیکر افلاك سبعه وسبعهٔ سیاره
ف هفت تنان اصحاب کهف حضراتی ورجال الله دینلن اخیار سبعه که قطب وغوث واخیار واوتاد وابدال ونقبا ونجبا اوله جقدر
ف هفت چتر آبگون افلاك سبعه
ف هفت چشم چرخ سبعهٔ سیاره
هفت خانوار بمعناه ایضا

ف هفت خزاین افلاك سبعه
ف هفت خم بمعناه ایضا
ف هفت خضرا بمعناه ایضا
ف هفت بادران یدیکردینلن معلوم یدی یلدز
ف هفت دانه عاشوره طعامی
ف هفت دختر خضرا سبعهٔ سیاره
ف هفت در بمعناه ایضا
ف هفت درر بمعناه ایضا
ف هفت دیار اقالیم سبعه
ف هفت دور سبعهٔ سیاره متعلق وهر بری بیك ویا یدی بیك سنه مدتدن عبارت اولان یدی دور
ف هفت رخشان سبعهٔ سیاره
ف هفت رقعه اقالیم سبعه
ف هفت سقف افلاك سبعه
ف هفت سلام قرآن کریمده سلام ایله مصدر اولان یدی آیت کریمه
ف هفت سلطان سبعهٔ سیاره ویدی سلطان ذیشان که سلطان خراسان امام علی رضی الله عنه وسلطان ابراهیم ادهم وسلطان بایزید بسطامی وسلطان

ابو سعيد ابو الخير و سلطان محمود غازى و سلطان سنجر ماضى و سلطان اسماعيل سامانى رحمهم الله تعالى حضراتيدر

ف هَفْت شَمْع سبعهٔ سياره

ف هَفْت طارُم افلاك سبعه

ف هَفْت طاق بمعناه ايضا

ف هَفْت طَبَق افلاك سبعه واقاليم سبعه

ف هَفْت طِفْل خانِ شَكَر سبعهٔ سياره

ف هَفْت عَلَفخانه اقاليم سبعه

ف هَفْت فَراش اقاليم سبعه وافلاك سبعه

ف هَفْت فِرِشْته يدى نفر ملائكهٔ كرام كه اوريائيل حسديائيل وشمائيل ورقائيل وعنائيل وجبرائيل وعزرائيل عليهم السلام در

ف هَفْت قَلعهٔ مينا افلاك سبعه

ف هَفْت قَلَم يدى نوع يازى

ف هَفْت كحلى افلاك سبعه

ف هَفْت كُرَه بمعناه ايضا

ف هَفْت كِشْوَر اقاليم سبعه

ف هَفْت كاه اقاليم سبعه وافلاك سبعه

ف هَفْت كرا بمعناه ايضا

ف هَفْت كُنْبَد افلاك سبعه

ف هَفْت كَنْجينه معادن سبعه كه التون وكموش فلاى قورشون تيمور باقر وبرنجدر

ف هَفْت كيسو دراز سبعهٔ سياره وافلاك سبعه

ف هَفْت مِجْمَره سبعهٔ سياره

ف هَفْت مِحرابِ فَلَك بمعناه ايضا

ف هَفْت مُحيط افلاك سبعه و دنياده واقع اولان يدى دكز

ف هَفْت مَرد اصحاب كهف

ف هَفْت مَشْعَله سبعهٔ سياره

ف هَفْت مَنْدَل افلاك سبعه

ف هَفْت مَنْزِل بمعناه ايضا

ف هَفْت مُهرهٔ زَرّين سبعهٔ سياره

ف هَفْت نَرّادِ فلك بمعناه ايضا

ف هَفْت نِطَع اقاليم سبعه

ف هَفْت نُقطه سبعهٔ سياره

ف هَفْت نيم خانه افلاك سبعه

ف هَفْت والاى حضرا بمعناه ايضا

ف هَفْت هَيكَل افلاك سبعه واقاليم سبعه

ف هَفْتاد يمش عددى سبعون

ف هَفْت رَنْگى تلون مزاج

ف هَفْتُم يدنجى سابع اولان

ف هَفْتُمين بمعناه ايضا

م هَفْتوانه هفت دانه عاشوراطعا

هَفْتَه	یدی متصل کوندن عبارت اولان مدت زمان
هَفْو	سورجوب قایمق و یاکلوب یاکلشلق ایتمك
هَفَوان	بمعناه ایضاً
هَفْوَة	بمعناه ایضاً
هُكاع	اوکسرك علتی
هٰكَذا	بو دخی اویله کبی معناسنده ترکیب عربیدر
هُكُوع	کولکه لکده یاتوب راحت وارام ایتمك واوکسورمك
هَكِيك	محبت زن سیرت اولان شخص

لام

هَلاك	اولمك کیرمك : مرد اولمق فنا بولمق
هَلاكَت	هلاك تلف فنا
هِلال	برایکی کیجه نك آی اوق یایی شکلنده اولور وایروکوز قاشی

ف

هِلال ابرو	قاشلری یکی آی رسمنده اولان
هِلالی	هلاله منسوب ومتعلق اولان
هَلاهِل	نازك وانجه طوقنمش اولان وشعر قسمنده اولەرق لطیف ورعنا اولان وسم قاتل زهر آغو وزهرلو اولان
هُلْب	قالین قیل وقوجی قیل قلم
هَلْباء	کوده سی قیللو خاتون ودبر کوت
هُلْبَه	موسم شتانك شدتی
هَلْج	اینانلمیه جق ماده لری خبر ایتمك
هُلْج	تاویل وتعبیر قبولا یمیان رؤیا
هَلْس	آرقلنوب ضعیفلنمق وورم علتی
هَلْطَة	ایشیدیلوب هنوز تحقیق اولنمامش خبر
هَلَع	حدی متجاوز اولان صبرسزلق
هَلِع	بك صبرسز اولان
هَلَك	هلاك اولمق فنا بولمق
هَلْكاء	هلاك فنا هبا
هَلَكَة	بمعناه ایضاً
هَلُوع	بلایه هیچ صبر ایتمز اولان آدم وحریص وبخیل اولان
هَلْهَل	زهر قاتل سم قاتل
هِلْيان	نابدید للك وادیسی
ذو هَلْيان	بمعناه ایضاً
ذی هلیان	بمعناه ایضاً
هَم	برابر برلکده اولان

ويرابراوله‌رق

هَمّ — حزن اندوه اندیشه ودرونده عزم وقصد وتفكر اولنان خصوص

هُما — چين جزايرينه مخصوص معلوم بر قوشدر

ف هماپرواز — هما قوشی کبی اوچیجی اولان

ف هَمواره — همواره دائما هر وقت

هَمّاز — غمّاز اولان ادم

ف هم‌آشیان — یووه داش یواده برابر بولنور اولان

ف هم‌آغوش — بری برینی قوجاقلمش اولان

هَمال — نظیر قرین واورتاق شریك

هُمام — همت وعزیمت صاحبی اولان پادشاه وسرکرده

هَمّام — قوغجی نمام غماز

هُمامی — پادشاهه یاخود سرکرده‌یه منسوب ومتعلق اولان

هَمان — درعقب درحال ودائما لاینقطع

ف همانا — بمعناه ایضا

ف هماندم — درعقب اول ان درحال

ف همانگاه — بمعناه ایضا

همانکه — بمعناه ایضا

هم‌آواز — برابر اویغون سس

ويرد اولان

هماوالله — هما حرف استفتاحی ایله والله قسمندن عبارت ترکیب عربیدر

ف هماورد — آرقه‌داش وقپو یولداشی

ف هماورده — جنکده اقران وهمتا اولان کمسنه

ف هماویز — بمعناه ایضا

هماهم — هموم غم احزان

ف هماهنك — برابر قصد واهنك ایدیجی اولان

ف همای — هما قوشی

هَمائم — همتلر قصد ایله اولان سعیلر

ف همایون — پادشاهه منسوب ومتعلق اولان

همایونگاه — پادشاه سرایی

همایی — پادشاهه منسوب ومتعلق اولان

ف همبار — برابر بر یوك ایله یوکلنمش اولان

همباز — براوبونده برابر اوینایجی اولان اورتاق

ف همبر — رفیق نظیر اقران

همبزم — مجلس وضیافت ارقه‌داشی

همبستر — یتاقده برابر یاتیجی اولان

ف **همبو** قوقوده وخوی وعادت واسلوبده آرقه داش اولان

ف **هما** آرقه داش ایاقداش

ف **همبانی** یول آرقه داشی

ف **همبابه** رتبه وپایه جهتیله مساوی اولان

ف **همپشت** ارقه داش یاردمجی

ف **همپهلو** اقران نظیر همتا آرقه داش

ف **همپیاله** ندیم برابر عشرت ایدیجی اولان

ف **همپیشه** بر صنعتده آرقه داش اولان

همت برخصوصك فعله چیقارلمسنی ضمیرده قصد وتصمیم ایله سعی ایتمك

ف **همتانظیر** مساوی اقران اولان

ف **همتازیانه** ایلغار وچاپول آرقه داشی

ف **همترازو** موازن اولان وزنی مساوی اولان

همج شاشقین چولپه احمق کمسنه

ف **همجاز** همشهری بشقه بری ایله برابر بر محلدن لبسندن اولان

ف **همجانی** بمعناه ایضا وهمشهریلك

ف **همجنب** اقران وارقه داش اولان آدم

ف **همجنس** جنس واحددن اولان برجنس اولان

ف **همجوار** قوکشوخانه سی بتشك قوکشی

ف **همجنان** کبی اول وجهله انك مثللو

ف **همجنین** بمعناه ایضا

ف **همجو** بمعناه ایضا

ف **همجون** بمعناه ایضا

ف **همحال** بشقه سیله برابر بر حالده اولان

ف **همحجره** بر اوطه ده برابر اولان

ف **همخانه** برخانه ده برابر اولان قپوبونداشی

ف **همخانهٔ مسیح** کونش آفتاب

ف **همخدمت** برخدمتده برابر مستخدم اولان

ف **همخوابه** برابر یاتوب اویور اولان آرقه داش

ف **همخواه** برخواهش ومطلوبده برابر اولان

ف **همخوی** برخوی واخلاقده برابر اولان

همداستان رای وافاده ده

برابر اولان

ف همدرد دردده و بلایه برابر گرفتار اولان

ف همدست اقران ارقه داش وقوت وقدرتده مساوی اولان واورتاق شریك

ف همدل افکار ومطالعه سی برابر اولان دوست یار محب مخلص

همدم بك محرم ومخلص اولان دوست وجنس نفسده بشقه طالعیجه برابر واقران اولان وطالعیج واقران وارقه داش

ف همدوش اقران ارقه داش نظیر

ف همدمی همشهری مملکت آرقه داشی

ف همدیگر هر برینك دیگری

ف همدیوار دیواری بتشك اولان قوکشو

ف همراز بك محرم اولان دوست

ف همراه رفیق یول ارقه داشی

ف همرکاب برابر بنوب راکب اولان

ف همرنك رنکی برابر اولان و بر خوی ومشربده برابر اولان

ف همزو برابر کیدیجی اولان یول ارقه داشی

ف همره بمعناه ایضا

ف همرهی یول آرقه داشلغی

ف همزاد یاشداش همسن همسال

ف همزانو یان یانه اوتوروب صحبت ایدیجی اولان

ف همزبان ایکیسی بر لسان قوللانور و برابر تکلم ایدر یاخود ایکیسی بر لسان اوزره مربی اولان

همزه بعض کلماتده الفه بدل اولنه رق وبعض دیگر کلمه لرده یا ایله واو حرفلری اوزرینه ترقیم اولنور مذکور حرفك قواعد عربیه اقتضاسنجه الفه بدل اولدقلرینی وبعض کلمه ده الف حرفی اوزرینه علاوه اولنور الف مزبورك الف اصلی اولدیغنی وبر کلمه نك آخرنده بولنان ها حرفی اوزرینه وضع اولندقده بو کلمه نك ما بعدنده بولنان کلمه اوزرینه اضافت اولنه جغنی

اشعار ايدر بر اشارت معلومه در

همزة — شيطانك قلبه القا ايلديكى تشويق

ف همساز — موافقت ومعاونت ايديجى اولان

ف همسال — ياشداش سن وسالى مساوى اولان

ف همسايه — برسايه يه برابر التجا ايديجى اولان قوكشو وقپو يولداش

ف همسبق — مكتب ودرس ارقه داشى

ف همسر — اقران ارقه داش نظير

ف همسفر — يول ارقه داشى

ف همسفران جاهل — انسانك روحيله جسدى

ف همسفره — برسفره برابر اوطوريجى اولان

ف همسن — ياشداش سن وسالى مساوى اولان

ف همشرب — برابر عشرت ايديجى اولان

ف همشكل — شكل وهيئتى برابر اولان

ف همشكم — ايكيسى برانادن طوغمش اولان

ف همشوى — ايكيسى بر قوجه يه وارمش اولان

ف همشهرى — ايكيسى بر بلده يه متعلق اولان

ف همشيره — قيز قرنداش

ف همصحبت — برابر صحبت ايدلب قوكشور اولان

همط — حقى ابطال ايدوب جور وظلم ايتمك

ف همطبق — ايكيسى برطبق وبر صنفدن اولان

همع — كوز ياشى اقمق

همعان — بمعناه ايضا

ف همعصر — عصر واحده متعلق اولان

ق همعقد — برابر عقد وربط اولنمش اولان

ف همعنان — برينك اقران وامثالندن اولان

ف همعهد — بر وقتده موجود اولان همعصر اولان دوست ومعاهد اولان

ف همقد — قامتلرى بر بويده اولان

ف همقدح — برابر عشرت ايديجى اولان

ف همقدر — قدر وقيمت واعتبارده مساوى اولان

همقدم — ارقه داش اياقداش

همقريه — ايكيسى بر قريه دن اولان

	لغت	معنا
	همقوم	ایکیسی بر قومه متعلق اولان
	همك	ایشه کیرشدورب اوغراشدرمق
ف	همکاسه	برابر عشرت ایدیجی اولان
ف	همکاشانه	کاشانه ده برابر اولان
ف	همکار	ایش ارقه داشی
ف	همکیش	دین ومذهبده ارقه داش اولان
ف	همکان	جمله جمیع همه هب
ف	همکی	نسنه نك بتونی
	همم	همتلر قصد وتصمیم ایله صرف اولنان سعیلر
ف	هم مذهب	مذهب ارقه داشی
ف	هم مشرب	مشرب واحده دکن اولان
ف	هم مطلب	ایکیسی برشیء طلب ایدر اولان
ف	هم معنی	ایکسنك معناسی بر اولان
ف	هم مکتب	مکتب واحده ده درس اوقور اولان
ف	هم نام	ادداش ایکیسی بر اسمله مسمی اولان
ف	همنبرد	جنکده اقران وهمتا اولان

	لغت	معنا
ف	همندا	ندای واحد چاغرر اولان
ف	همنسل	نسل واحده متعلق اولان
ف	همنشین	برابر اوطوروب ارقه داش اولان
ف	همنفس	بك مخلص اولان دوست
ف	همنفس	نفس واحده اوزره اولان
ف	همنفس صبح قیامت	بك کج واقع اولجق اولان قیامته مرهون اولان
ف	همطعام	برابر طعام ایدیجی اولان
	هم نواله	بمعناه ایضا
ف	هموا	آرزو وخواهش مطلب
ف	هموار	دوز مستوی مساوی اولان ولایق مناسب شایان اولان
ف	همواره	دائما هر زمان لاینقطع
ف	هموثاق	بری برلیه عهد ومیثاق ایتمش اولان
	همود	اولمك وفات ایتمك واتش کلیا سونمك
	هموغ	کوز یاشی قموغ
	هموقت	زمان واحده متعلق

اولان

همول کوز باشی خروشله آقمق

هموم همله حزنلر کدرلر اندوهلر

ف **همه** هب بتون جمیع جمله

ف **همیان** کیسه چانطه

همیانه آقمق جریان ایتمك

ف **همیانچه** کچوك همیان کچوك کیسه

ف **همیشه** دائما هر زمان

ف **همین** عینا بو اولان وعینا اول اولان

هناه داهیه بلیه بلا آفت

هنادسه هند وسلر عارف ودانا آدملر

ف **هنجار** رسم راه قاعده

ف **هنجام** میل ومعطل والندن برشی کلمز کاهل وباطل کمسنه

هندباه معلوم برنوع نبات

هندسه جسمك کیفیات امتدادیه سندن بحث ایدر برعلمدر

هندسی علم هندسه یه منسوب اولان

هندوش عارف ودانا اولان

آدم

ف **هنر** صنعت معرفت

ف **هنرپرور** هنری سووب آکا مشغول ومتوغل اولان واهل هنر پرورهن ایدیجی اولان

ف **هنرپیشه** اهل هنر اولان عارف اولان

ف **هنردار** بمعناه ایضا

ف **هنرمند** بمعناه ایضا

ف **هنرور** بمعناه ایضا

هنروری هنرورلك عارفلك

هنکام وقت زمان وموسم فصل

ف **هنکامه** جمعیت ومعرکه جنك میدانی وغوغا نزاع شماطه

ف **هنکامهٔ طفلان** دنیاکه کویا چوجقلر جمعیتی اولیور

هنکامه‌کاه جمعیت شماطه وقتی

ف **هنکامه‌کیر** جانباز اویونباز وشماطه‌جی غوغا ونزاع ایدیجی اولان

ف **هنکامه‌کیری** هنکامه کیرلك شماطه کورلدی

هنکامی برموسم ظرفنده حاصل اولوب موسم تمام

اولدقده غائب اولان مخلوق

هنوات هنات كبی داهیه لر بلیه لر

هنود ابتداده تقصیر وتوانی ایتمك ویاتیقوش كبی اوتمك وبغایت یواد ایله برینه سوكمك و سوكیجی یه مقابله ایتمیوب شتمنی هضم ایدرك سكوت ایتمك

هنوز تمام ؛ بوآن ؛ تمام بوساعت

هنی بلا رنج ومشقت حاصل اولوب دسترس اولان شی ومعده ده قولای هضم اولنان مأكولات ومشروبات

هو عربیده ضمیر غائب مفرد مذكر اولوب حق جل سبحانه وتعالی حضرتلرینك اسماء شریفه لرندن عد اولنور وندا اولوب اسمی مجهول اولان مخاطبك اسمنه بدل اولنور

هوا بر شیئه مفتون ودشكون اولمق آرزو میل استك

هواء عناصر اربعه دن شول عنصر دركه تنفس اولوب سیال وخفیف وشفاف ومتخلخل اولمه رق كره ارض اطرافنی استیعاب ایتمشدر وخفیف روزكار واز كیلو اولان سس وصدا وساز ایله یاخود آواز ایله اجرا اولنمق ایچون علم موسیقی قواعدی اوزره ترتیب اولنمش نام قطعه

هواپرست همان زهنه كلان هردرلو باطل وبیهوده آرزولره موافقت وبنده لك ایدیجی اولان كمسنه

هواجر السما كوك یوزینك مهاجرلری اولان اوچار یلدزلر

هواجس هاجسه لر خاطره لر وافكار

هواداز اطرافی آچق اولوب روزكارك ممری اوزرنده واقع اولان ونوعا كستاخ وآچق وادلو اولان ودوست رفیق طرفدار

قفادار
هَوادِجْ هودجلر بولده نسوان طائفه سنه مخصوص برصوی قوجلر
هَوالِكْ هالكلر هلاك اولنلر
هَوامْ هامه لر عقرب ویلان کبی مخوف اولان حیوانات
هَوامِعْ جریان ایدن کوز یاشلری
هَوانْ خوار وذلیل اولمق خزی فضیحت خاکساری دنائت
ف هَوآیِیْ هوس وهواسنه تابع اولان وبوش وباطل بیهوده اولان وهوایه اوچار بر نوع فشنك
هَوْدَجْ بولده نسوان طائفه سنه مخصوص بر نوع قوجه
هَوَسْ برنسنه یه باك میل وشوق ایتمك آرزو ایتمك آرزومند اولمق
ف هَوَسْناكْ هوسلو آرزومند اولان
ف هُوشْ عقل فكر شعور
ف باهُوشْ عقلی باشنده اولان
ف بیهُوشْ عقلسز شعورسز اولان ویا بلمش اولان
ف هُوشْبَنْ آدمك عقلنی محو وازاله ایدیجی اولان
هُوشَةْ قارشقلق فتنه اختلال
ف هُوشْرُبا آدمك عقلنی سرقت ایدر اولان
ف هُوشْرُبُودَهْ عقلی سرقت اولنمش اولان
ف هُوشْكَشْ سرسم وسرخوش ایدیجی اولان
ف هُوشْمَنْدْ عقلی باشنده اولان
هُوشْمَنْدی عقللو اولان عقللولق
هُوشَنْكْ عقل ادراك اكاهی
ف هُوشْیارْ عقللو عقل صاحبی اولان
هُوشْیاری عقللولق عقللو اولمق
هُوكَةْ چقر حفره
ف هَوْلْ قورقو خوف اندیشه وقورقنجلو اولان نسنه
هُوَلَةْ عجیب وغریب نسنه
ف هَولْناكْ قورقنجلو مخوف اولان
هُونْ خوار وذلیل اولمق وخزی فضیحت خاکساری دنائت

	هَوْن	يواش وقولاى اولمق سهل وآسان اولمق وحقير وكمقدر اولان نسنه
ف	هُوى	شماطه كورلدى وقورقو
ف	هَاىْ	شاد مسرور اولنلرك شماطه‌سى
	هَوَاىْ	برشيئه مفتون ودوشكون اولوب خواهش وآرزو ايتمك قوش كبى يوقاريدن اشاغى سوزلوب صاعقه كبى اينمك
	هَوْبانْ	بمعناه ايضا
	هُوِيَّة	حميت واستقامت وعلوجنابدن عبارت اولان صفت حميده وحق جل جلاله حضرتلرينك وارلق صفت شريفه‌سى
ف	هُوَيْدا	بللو ظاهر آشكاره اولان
	هَىْ	تعجب وتحسين واستهزا ايچون حرف ندادر
	هِىَ	عربيك ضمير غائب مفرد مؤنثيدر
	هَيَّاب	قورقاق اوركك خائف اولان
	هَيْئَات	هيئت صورت شكل قيافت
	هِيَاج	توزكبى يردن قوپوب توزيمق وجنك وقتال ايتمك صحرايوب هجوم ايتمك
	هَيَاكِل	هيكللر ايرى دبزمان شيلر وعظيم ويوكسك بنالر بتخانه‌لر مناسترلر وصورتلر تصويرلر بتلر
	هِيَام	عشقك شدتى سببيله عاشقه عارض اولان جنون وسرسملك
	هَيَاهُو	جنك وقار شقلقده چاغريلان شماطه
	هَيْب	صاقنوب قورقمق
	هَيِب	دائما خوف وحذر اوزره اولان قورقاق آدم
	هَيْبَان	قورقنجلو هيبتلو اولوب جمله‌دن خوف وحذر ايدر اولان
	هِيَبان	دائما خوف وحذر ايديجى قورقاق كمسنه
	هَيْبَة	قورقوب حذر ايتمك برينك عظمتندن متأثر اولوب قورقمق ونسنه‌نك ذاتندن قورقو وبررا اولان

عظمت

ف هَیبتوار مهیب ومخوف وعظمتلو اولان

هَیج توزکبی بردن قوپوب توزلنمق وجنك وقتال وهجوم ایتمك

هَیجاء جنك جدال کارزار

هَیجان توزکبی بردن قوپوب توزلنمق وجنك وقتال وهجوم ایتمك

و هیچ عدم یوقلق معدومیت ومعدوم یوق اولان

ف هیچامیچ اصلا وقطعا یوق اولان

ف هیچکاره ایشی اصلا راست کتمز اولان

ف هیچکس اصلا برکسنه هیچ بر آدم

هَیدَب اثواب صاچغی ویوسکلی

و هیزم آتشه مخصوص اوطون

ف هیزمپاره اوطون پارچه‌سی براوطون

ف هیزمکش اوطون پایجی اوطون کسیجی

هَیش فساده ویرمك وناس مضطرب اولوب جوش وخروش اختلاله دوشمك

هَیشة فساد اضطراب اختلال

هَیضة غم وغصه وعلت ولمرضك نکس ایدوب تکرار عودت ایتمسی ومعده فسادی دینلن علت که مبتلاسی هم قی وهم اسهاله کرفتار اولور

هَیع اریدوب آقتمق وقورقاق اولمق

هَیعان قورقاق اولمق

هَیکل ایری ویزمان شی وعظیم ویوکسك بنا وبتخانه بیت الاصنام ونصارا مناستری وصورت تصویر وقالب قیافت هیئت

هَیللة لا اله الا الله دیو کلمهٔ شهادت اوقومق

هیم عاشق اولمق آشفته

اولوب مجنون وپریشان کزمك

هَیمان بمعناه ایضاً

ف **هیمه** آتشه مخصوص اوطون

ف **هیمه ریز** بونقه اوطون پارچه سی

ف **هیمه کش** اوطون پاریجی اوطون کسیجی

هَیُوب قورقاق اولوب دائما خوف وحذر ایدیجی اولان وعظمتلو وهیبتلو اولان

هَیُوع قورقاق وجبان اولان

هَیُولا دنیایه متعلق جمیع کائنات جسمانیه نك ماده اصلیه سی اولوب بالکز امتدادات ثلثه و صلابت وامتناع عن النفوذ کیفیتلریله متصف جسمیت مجرده در

هَیُولائی هیولایه منسوب ومتعلق اولان

هَیُوم سرسم ومتحیر

اولان

هَیهات صاقین صاول اوزاق اول معناسنده اکراه ویاغضب افاده سی ایچون یاخود خیف ودریغ که بك اوزاق اولدی سبقنده تحسر وتفقد افاده سی ایچون ندادر

هِی وَیاهی تعجب افاده سی ایچون ندادر

هَیئَت صورت شکل قیافت وطبع سرشت نهاد

هَیئَت علم کواکب ثابته نك هیئت واوضاعی وکواکب سیاره اصلیه وتابعه وشمس وکرهٔ ارض وذوات الاذنابك حرکات وحجم ومراتب وابعادینی کشف وبیان ایتمکه مخصوص اولان علمدرکه بعض علم نجوم دخی تسمیه اولنور

هایف	چاغریجی صائح
هاجد	نائم اویور اولان
هادی	بر نوع طاشدر استصحاب ایدن کمسنه یه کوبك اورمز
هاوی	کنیفه لری تطهیر ایدیجی لاغمجی
هاز	فا بد زشت
هاقل	ارکك سیچان
هاکر	بلنك بیه
هامع	یاغدریجی بلوط
هاوش	امت اتباع
هاوی	جکرکه جراد
هباب	نشاط سرور
هباك	باش بیه سی
هبذ	سرعت ایتمك
هبرت	ات پاره سی
هبرص	شازلق نشاط
هبك	ال ایه سی کف ید
هبوز	چقور و بیوك طاش
هبوع	اویومق
هیوع	بمعناه ایضا
هبیب	قوزرفاق جان اولان
هبیجی	صالنور صالنوب یوریان کشی
هنزفی	یموزجی و قیوجی

هتیغان	چاغرقان
هتل	اولاشدرمق یغمور چوق یاغمق
هتون	یغمور چوق یاغمق
هتیت	بری بری ارد بجه تیز تیز کتمك
هجر	فحش هذیانلق
هجرس	تلکی اینکی ولد الثعلب
هجرع	اوزون احمق کشی و آوکوپکی طازی
هجهجه	چاغرمق
هجیر	ایو کوزل خوش
هداء	ارسال ایتمك کوندرمك
هدام	زیاده کسکین قلیج
هدمان	ایثار یعنی بر خیر ایله غیریسنی کندی اوزرینه ترجیح ایتمك
هدب	طوارصاغمق و یمش وخرما دیوشرمك و یتمك
هدبه	حمله ایلمك
هدر	غلیان ایتمك واوت بیومك وکوکرجین اوتمك
هدف	کسر ایتمك قیرمق
هدل	برنسنه نك اشاغی صارقمق
هدم	اسکی ثوب
هده	حق صحیح درست اولان

هذهذ: سؤال ایتمك واوتمك
هذیر: آیغر کشنمك وکوکرجین اوتمك
هراب: قاچمق فرار ایتمك
ف هرات: نیکبخت وسعید طالع اولان
هرافه: صودوکمك
هرم: کدی سنور
ف هرتوز: کرجك طوغری
هرع: سرعت چابکلك
هرك: احمق بی ادراك شاشقین اولان
هرمله: قیل یولمق نتف الشعر
هرنوغ: بیوك بت قمله کبیره
هروله: یلمك که یورومك ایله قوشمق اراسنده برحالدر
هورهور: چوق صو جریان ایتدکده ایشیدیلان صو چاغلدی
هریر: کلب صوغوقدن صیزلیوب چاغرمق
هرنغ: بت قمله
هراز: دپرنمك تحریك ایتمك
هزج: یلدرم اوازی
هزع: قیرمق کسر ایتمك
ف هزبر: شجیع دلیر اولان
ف هستو: سوه جکرده کی
ف هشر: یوزمك ذبح
هشام: کسمك قیرمق
ف هشنك: مفلس بی نوا اولان

هشهشه: کوزل یوزلو اولمق وشادیلق ایتمك
هضب: داملهبری بری اردی صهره طمله مق
هضبه: ایری قطره لو یغمور
هطل: سیلان ایدیجی آقیجی
هفتادودو: وشاخ یتمش ایکی قوم که عرب فرس وترك وافرنج ویهود و سائرلریدز و یتمش ایکی قرائته اشارت اولور اشهری سبعه ومشهوره عشره در و یتمش ایکی ملته اشارتدرکه فرقه ناجیه نك ماعداسیدر
هفیف: سرعتله یوریمك
هقب: اوزون بیوك قارنلو کشی
هقم: اکول چوق ییجی اولان
ف هکجه: انجقرق ککرمك
هکعه: احمق کمسه
هکل: منتار
هلاب: یغمورلر صغوق یل
هلجاب: بیوك چولمك قدر عظیم
هلاشم: زشت بد قبیح اولان
هلقام: ارسلان : اسد

هلل	اورمجك اغى بيت عنكبوت وقورقو
هلم	تيز كتورمك
هلهل	سبرك واينجه نسنه
هليلج	هند ستان اربكى
همرجة	اخلاط ايتمك
همل	كوزدن ياش اقمق
همهمة	ارسلان باغرمق واكلمك
هميمة	يومشق يل ريح لينه
هن	اغلق بكا
هنب	وخامت وثقلت
هنت	كربى قنفد
هند	امساك ايتمك
هندلين	چوق سويلر اولان
هندمة	برنسنه يى برلشدرمك
هندواني	هند قليجى
هنوند	حيا اوتانمق
هنين	آغلمق بكا
هينة	آسانلق سهولت
هوب	چوق سويلر اولان احمق وايراقلق بعد
هوب	يول طريق راه
هوبرة	حيران شاشقين اولان
هود	توبه ورجوع ايتمك
هوش	ديدبه كرفز خشم
هوك	حماقت دليل
همهج	كريم جومرد اولان
هيادة	ايومك وتوبه ايلمك
هيذام	بهادر شجاع دلبر مكيب
هياط	چاغرمق صياح
هيذ	اكنجيلر خرمن صاوردقلرى يبا
هيرعة	چوبان طوار كودركن چالديغى دودك وميتك قبربنه طپراق دوكمك
هيطل	دلكو ثعلب
هيطلة	خلوا قرانى
هيعة	يراوستنه دوكلو قان شى
هيعرور	مشقت ؤ هاهيه
هيعوعة	قوصمق قى ايتمك وبواشلق ايلمك
هيع	جوغالتمق
هيف	استى يل ريح حاره
هيف	اينجه بيللو اولمق
هيلا	اتماجه قوشى
هين	اسان قولاى اولان
هينة	وقار سكون

اشبو حرف یای تحتانی ترتیب حروف عثمانیه ده اوتوزبرنجی حرف یعنی حرف اخیر اولوب حسابه دائر کبیر ورسانده اون عددینه اشارت وعلامتدر

یا ادات خطاب اولنه رق حرف ندادر

ف **یا** شك وابهام یاخود تخییر وتقسیم ایچون استعمال اولنور حرف عطفدر

یاء حروف عثمانیه ده حرف اخیرك اسمیدر

ف **یاب** بولجی فائز اولان دسترس اولان وبولنمش بولنور اولان

(یاباد) معمور واباذان اولمیان محل بربریه

(یاباني) بری وخشی تیمار وتربیه‌یه مظهر اولمامش اولان

یابس قورو اولان رطوبتلو اولمیان

ف **یابنده** بولیجی کشف ایدیجی اولان اکمق خاطره کتورملك ذکر ایتمك

ف **یاذدار** خاطرلایجی اونوتمیجی اولان

ف **یادداشت** برکدار رطوبتلان نسنه

ف **یادست** معلوم براویونك اسمیدر

یادکار صادق دوست طرفندن کلان تحفه وهدیه وبلك حور وذلیل ورسوای اولان آدم

ف **یار** دوست محب وعاشق ومعشوقه ومعین یاور یاردمجی بیلدك آشنا

ف **یارانه** دوست ومحبه لایق ویاراشق اولان

یارب حق تعالی حضرتلرینك بارگاه کبریا پناهلرینه دعا مقامنده ندادر

یاری دوستلق محبت

ف **یازده** اون برعددی احد عشر

ف **یازدشت** برکنا رطوبتلان نسنه

یأس مطلوبك حصولنه اصلا امید قالمامق امیدسز قالمق

ف **یاسم** یاسمین دینلن کوزل قوقولو چیچك

یاسمن بمعناه ایضا

یاسمین: بمعناه ایضا

یاغی: یاغی عاصی شقی اولان

یافت: بولنمش کشف اولنمش اولان

یافته: بمعناه ایضا وبولنجی اولان وبعض خصوصی اختیار ایچون چارسوده بازارده واشیا اوزرینه یاپشدرلان یازی

یافه: غائب زائل ناپدید اولان وهذیان عبث بیهوده سوز

یاقوت: معلوم جوهرك اسمی

یاقوت خام: محبوبه نك دوداغی

یاقوت روان: قرمزی شراب وقانه بویانمش کوز یاشی

یاقوت سربسته: محبوبه نك اغزی وساکت وخموش اولان ودوداق

یاقوت مذاب: قان خون وقانه بویانمش کوز یاشی وقیرمزی شراب

یاقوت رمانی: جمله دن مقبول اولان اعلا قیرمزی یاقوت

یاقوت ناردان: بمعناه ایضا

یاقوت زرد: صاری یاقوت وکونش آفتاب

یاقوت کبود: کوك یاقوت

یالك: بویون کردن بوینونك

کوکی که اوموزه یتشکدر واولاد وعیال وقوّت بازو وقدرت مکنت زور اقتدار

یالند: اهل وعیال صاحبی اولان زور ومکنت واقتدار صاحبی اولان — ف

یالوانه: قولانج دینلان قوش — ف

یالیت: دریغ وتحسر افاده سی ایچون حرف ندادر

یانع: کویتمش واولمش وقوام بولمش اولان

یاور: یاردم ایدیجی معین مددکار

یاوری: یاردم اعانه مددکاری — ف

یاوه: غائب زائل ناپدید اولان وبوش وباطل وعبث اولان سوز وهذیان — ف

یاوه پیما: بوش وباطل کلام سویلر اولان — ف

یاوی: یا حرفنه منسوب ومتعلق

یاهو: یا الله یا رب کبی دعایی متضمن ندادر واسمی مجهول اولان مخاطبك اسمنه بدل اوله رق استعمال اولنور ندادر

یاهی: تعجب افاده سی ایچون ندادر

	Headword	Definition
	يَابِسْ	قطع امید ایدیجی اولان
	يَبَاب	خراب ویران اولان وفاسد تباه بوزلمش اولان
	يَبَانْ	بمعناه ایضا
	(يِبَانْ)	معمور وآبادان اولمیان محل
	يَبَانِي	تیمار وتربیه کورمامش اولان
	يَبْرُوحُ الصَّنَمْ	تحریفله عبد السلام دینلن کوکدر قان قورودان دخی دینور
	يُبُوسَة	قورولق رطوبتدن خالی اولمق
	يَتَامَی	یتیملر پدرلری وفات ایتمش چوجقلر
	يَتْمَانْ	یتیم پدری وفات ایتمش نابالغ اولان چوجق
ف	يَتِيمْ	اشی بولنمزلی نظیر فرید اولان
ف	دُرِّ يَتِيمْ	صدفده یالکز بولنان بیوك واعلا اینجو دانه سی
ف	يَتِيمِ دَرْيَا	بمعناه ایضا وپدری وفات ایتمش نابالغ اولان چوجق
ف	يَخْ	بوز جمد طوکمش صو
ع	يَخْنِي	برمقدار صو ایله طبخ

Headword	Definition
	اولنوب ات وسبزه دن عبارت اولان معلوم بر نوع طعامدر
يَدْ	ال دست ویاردم نصرت یاوری وزور قدرت مکنت
يَدِ بَيْضَاء	حضرت موسی علیه السلامك معجزه سی اولاسیدر
يَدَيْن	ایکی ال
ذُو الْيَدَيْن	صول الی صاغ الی کبی قوللانوب کویا ایکیسی صاغ اللو اولان کمسنه
يَرَاعَة	آتش بوجکی وقامش قلم
يَرَاق	ادوات اواداتلق سلاح
يَرَانْ	حار حرارتلو کرم سیجاق اولان
يَرْبُوع	ترلاسیچانته مشابه اوزون قویرقلو اولان برنوع حیوانك اسمیدر
يَرْحَمُكَ الله	الله تعالی سکا رحمت ایلسون معناسنده دعای عربیدر
يَرَقَانْ	صاریلق علتی وایکنه عارض اولوب صارم اورمق تعبیر اولنان بلیه
يَرْلِيغ	فرمان شاهانه

یَرْمُغَانْ	ارمغان پیشکش
یَزْ	باغ و باغچه اطرافنه زینب اولنان تیکنلو چالی
یَزْدَانْ	معبود حقیقی اولان خدای متعالی
یَزْدَانِی	الهی حضرت یزدانه منسوب و متعلق اولان
یَسَارْ	زنکینلك ثروت وراحت رفاه آسایش حال وقولایلق اسانلك وصول طرفی دست چپ صول الك
یَسَارَةْ	زنکینلك ثروت غنا وراحت رفاه واسایش حال وقولایلق آسانلق
یَسَرْ	چنین اولمیوب یواش وقولای اولمق
یَسَرْ	یواش قولای اسان اولان وقولای یلنوب حاضر مهیا قیلنمش اولان
یُسْرْ	زنکینلك ثروت غنا وراحت رفاه اسایش حال وقولایلق واسانلك
یُسُرْ	بمعناه ایضا
یُسْرَةْ	بمعناه ایضا
یُسْرَی	صول الصول قول دست
یَسِیرْ	آز قلیل حزنی اولان وقولای اسان اولان
یَشْبْ	یشم دیدکلری معلوم طاش

یَشَبْ	بمعناه ایضا
یَشَفْ	بمعناه ایضا
یَشَمْ	معلوم بر نوع طاش که یك سرد اولور
یَصْبْ	بمعناه ایضا
یَصَفْ	بمعناه ایضا
یَعَاسِیبْ	یعسوبلر آری بکلری وقومك بیوکی وسرکرده سی اولان امیرلر
یَعَاقِیبْ	یعقوبلر ککلکلر ککلك قوشلری
یَعْسُوبْ	آری بکی بر قومك سرکرده سی اولان امیر یك حاکم
یَعْقُوبْ	ارکك ککلك قوشی
یَعْنِی	حرف عطف تفسیر در
یَغْفِرُ اللّه	الله تعالی مغفرت ایلسون معناسنده دعا اولمقدر ترکیب عربیدر
یَغْمَا	بغیر حق زورایله مال غصب ایتمك وزور ایله غصب اولنان مال
یَغْمَاگَرْ	یغماجی غارتجی
یَقَاظَاءْ	یقظان وبیدار اولنلر اویانق اولانلر
یَقَاظَةْ	اویانق و بیدار اولمق
یَقَظْ	بمعناه ایضا
یَقْظَانْ	اویانق بیدار اولان

کوزی آچیق اولان

یقظه اویانق وبیدار اولان اویوماموق

یقین اصلا شك وشبهه عارض اولمامق اوزره بلمك وشك وشبهه دن عاری اولان معلومات وقریب قرین اولان اوزاق اولمیان

یقیناً اصلا شك وشبهه عارض اولمیه رق

یقینی یقینه منسوب ومتعلق اولان

یقینیات اصلا شك وشبهه قبول ایتمز اولان معلومات

ف **یك** بر احد. واحد

ف **یك آشنه** رفیقسز یالکز رکوب ایدیجی اولان

ف **یك انداز** بر نوع اوق واوچوروم ودوز یکسان هموار اولان یر

ف **یکایك** بر بر برر آیری آیری آحاد آحاد

ف **یکبار** یالکز بر دفعه بر کره

ف **یکپاره** قیرق ومنقسم اولمیه رق بتون وسالم اولان

ف **یکه سوار** آرقه داشی اولمیان آتلو کمسنه

یکتا بی نظیر ولا امثال اولان اشی یوق اولان

یکتان دشمن اوزرینه یالکزجه هجوم ایدیجی اولان بهادر

یکتنه یالکز باشنه تنها اولان

یکجان یك دوست ومحب اولان

یکجانب طرفدار طرف فکیر اولان

یکجهت موافقت رأی ایدیجی اولان

یکجهتی موافقت عدم مخالفت

یکچشم بر کوزی کور اولوب یالکز بر کوز ایله قالمش اولان

یکدانه اشی ونظیری اولمیان دانه

یکدست بتون کلی اولان

یکدل قلبلری بربرینه موافق ومتحد اولان وریا ونفاقدن عاری اولان

یکدلی موافقت اتحاد عدم مخالفت

یکدم بران بر زمان بر نفس

یکدمه فقط بران ممتد اولان سورمز اولان

یکدیگر بری برینی طرفین

یکران صوی ونجیب اولوب بی نظیر اولان آت

	لغت	معنا
ف	یكرشته	نظام واسلوبی واحده اولان
ف	یكرنك	هر طرفی وهر اجزاسی رنك واحد اولان وساده ومخلص اولوب بی ریا اولان
	یكرنكی	صداقت خلوص مخالصت
ف	یكروزه	مدت وجودی بر كونه منحصر اولان
ف	یكروی	بر یوزلو صادق خالص اولان
ف	یكرویی	صداقت خلوص مخالصت
ف	یكره	بی ریائی نفاق صادق وخالص اولان
ف	یكزبان	موافقت لسان اوزره اولان براغز اولان
ف	یكساعه	مدتی برساعته منحصر اولان
ف	یكساله	برسنه لك اولان
ف	یكسان	جمله سی برجشید
ف	یكسر	باشدن باشه ویالكز باشنه اولان وبردن بره وجملهسی برابر
ف	یكسره	بمعناه ایضا
ف	یكسوار	آرقه داشی اولمیان آتلو آدم
ف	یكسوار	بمعناه ایضا وكوكونشككنایه
ف	یكسون	یكسان هب برجشید ومساوی اولان
ف	یكسونه	بمعناه ایضا
ف	یكشبه	مدتی یالكز بركیجه یه منحصر اولان
ف	یكشنبه	بازار كونی یوم احد
ف	یكقلم	یازیسی هب بربرینه بتشك اولان
ف	یلابلا	كل كل بیا بیا معناسنه
ف	یكنورد	موافق اولان طریق واحدده اولان
	یكون	جمع اولنان مقدارلرك حاصل جمعلری
ف	یكه	یك بر واحد ویالكز تنها اولان وبی نظیر اولان
ف	یكه تاز	دشمنه یاب یاب یالكز هجوم ایدن بهادر
ف	یكه سوار	آرقه داشی اولمیان آتلو كمسنه
ف	یكی	یالكز بر اولان وبرلك اتحاد
ف	یكان	بر اولان یالكز اولان وبی نظیر اولان
	یكان یكان	بر بر بر احاد احاد یكا یك
ف	یكانكی	بی نظیر اولمق واتحاد
ف	یكانه	بر یالكز بی نظیر اولان
	یل	پهلوان شجاع بهادر یكیت ادم
ف	یلاون	پهلوانلر بهادران یكیت

یلدا سنه نك الك اوزون کیجه سی که کانون اولك طقوزنده اولور

یلنجوج عود اغاجی

یلوه معلوم بر قوشك اسمی

یم دکز بحر دریا

یمکن ممکندر معناسنده لفظ عربیدر

یمن برکت قوتلو وفرخنده اولمق آدمك جمیع امور وخصوصیکنده مرادینجه اولمق

یمنی / **یمنی** صاغ ال دست راست اوائلده یمن الکاسندن چیقان برنوع بوبالو قماشدن ترتیبا ولنان دستمال وبرنوع پاپوش

یموم یملر دکزلر دریالر بحرلر

یمین صاغ طرف صاغ ال دست راست وادملك قولنی تصدیق ایچون الله وپیغمبرو یاخود عزیز نسنه نك اسمنی اکدروب ذکر ایتمکدن عبارت اولان رسم دینی

ینابیع ینبوعلر بیکارلر ایازمه لر صو باشلری

ینبغی لایق وشایاندر

کما ینبغی لایق وشایان اولدیغی وجهله معناسنده ترکیب عربیدر

ینبوع بیکار ایازمه صو بیك یردن قینایوب ظهورا یتدیکی محلی

ینجه برنوع اویون اسمی

ینع قوام بولوب کوینمك و اولوب کمال بولمق

ینفور یك اوورکك اولان

ینوع قوام بولوب کوینمك واولوب کمال بولمق

ینیع قوام وکمال بولوب کوینمش واولمش اولان

یواقیت یاقوتلر

یوز پارس دینلن قپلان کبی حیوان

یوزبان قپلانلر بکجیسی

یوزه یوز سزادبسز دلنجی

یؤس قطع امید ایدیجی نومید ومأیوس اولان

یوسف ا فغان ناله فریاد وعالم وحکیم اولان آدم وحسن وجمال صاحبی اولان آدم وپادشاه عادل سلطان

یوسفی پادشاهلق سلطنت

یوم کون روز بر کیجه ایله بر

	كوندن عبارت اولان مدت زمان
يوم سبت	جمعه ايرتسی كونی
يوم احد	بازار كونی
يوم اثنين	بازار ايرتسی كونی
يوم ثلثاء	صالی كونی
يوم اربعاء	چهارشنبه كونی
يوم خميس	پنجشنبه كونی
يوم الجمعة	جمعه كونی
يوم عاشورا	محرمك اونجی كونی
يوم البعث	و
يوم الحشر	و
يوم الميزان	و
يوم الدين	و
يوم الجواب	و
يوم السؤال	و
يوم القرار	و
يوم الوعد	و
يوم الجزاء	و
يوم الحساب	و
يوم الميثاق	و
يوم الواقعة	و
يوم القارعة	و

يوم العهد	و
يوم العوض	و
يوم الجمع	و
يوم الفصل	و
يوم الموعود	و
يوم المعاد	و
يوم الفزع الاكبر	و
يوم القيام	جمله سی قيامت كونی معناسنده در
اليوم	شمديكی كون شمديكی زمان امروز
كل يوم	هر كون
يوما من الايام	كونلردن بری كونلردن بر كون
يوما فيوما	كوندن كونه كونلر كچدكچه
يومی	كونه منسوب اولان بر كونلك اولان شی وخصوصا كوندلك اجرتی
يؤس	نوميد ومأيوس اولان قطع اميد ايتمش اولان
يئس	بمعناه ايضا

تم الجزء الثاني من لغات العثمانی

یابز ترکستانک سیورغال دیرلر سلاطینک ارباب استحقاقه دیرلک ضمننده توجیه واحسان ایلدکلری معیشت وارپه لق ومقاطعه وتیمار وزعامت مقوله‌سی اقطاع واراضیدر

یاختن مطلق صشره چکوب چیقارمق وخاصه غلافدن قلج چکمک وحمله ایتمک واورمق واتمق واشکاره ایلمک وصوروب سؤال ایلمک

ف **یاخته** اوطه حجره کوچک کوب قوانوز وشبهه ونظیر

ف **یاده** قوة حافظه

ف **یاروس** مدد واعانت ایدیجی امداده یتیشیجی

ف **یارستن** کوچ ایتمک والدن کلمک قادر اولمق الدن کلمک بجره بلمک الـ اوزانمق ال صونمق

ف **یارکی** قدرت : قوت : زهره جلادتلولک فرصت مجال صاحبی اولمق

ف **یارمند** دوست معین اولان

ف **یارنامه** عمل خوب کارکوزل ذکر خیر

ف **یاره** ال بلازک که قارملر بلکجه‌لرینه طاقورلر سوار

یاری اوتاق وصره که برکمسنه‌نک نکاحنده اولان زوجات متعدده‌دن هر بررلرینه نسبتله اطلاق اولنور

ف **یازند** شکل هیئت

ف **یازه** دترمه لرزه رعشه

ف **یازیدن** اوزامق بیومک بوی چکمک بوتلمک میل یلمک قصد وتوجه قیلمق ال اوزاتمق اوکجمک آیا قله آدملمق

یاسا رسم قاعده قانون

ف ياسان — لايق سزاوار اولان

ف ياسه — رسم راه روش اسلوب خواهش آرزو استك

ف يافز — چنكي كوچك رقاص چالغيجي

ف ياله — صغر بوينوزي

ف يال — خسته لرك صايقلمسي

ف ياني — خسته كيفسز ناخوش اولان بيقني خسته لق

وي ت يتاق — بكلمك حفظ حراست

ف يتاقي — بكجي پاسبان حراس

ف يتواع — سد لكن تعبير اولنان اوتدر

يتن — چوجق طوغاركن اياقلري اللرندن اول چيقمسي ترس طوغمق

يتم — انساندن اناسز و باباسز قلان چوجق و حيواندن يالكز اناسز قالانه ديرلر

يحمور — حمار وحشي يبان اشك

يحموم — توتون دخان و قره لغنه

يحموه — طلو بكرك

يرز — صغير بوزاغوسي

يرخم — اركك قارتال قوشي

يرره — غايت محكم و صاغلو اولان

يرخنج — اويقوده عارض اولان اغير باصمق كابوس

يرقوغ — جوع شديد بچوقچه بيلو

يرهي — انتظار ترقب

يرموق — اللحيه والتوت

يرنا — قنه حنا

يزداوي — ايشمش يوغرطه اوزرينه قويلن قيمه

ف يزنه — قيز قرنداشك قوجه سي انشته

يسود — اكشي يوزلو اولمق

ف يشك — چه شير خالص صاف پاكيزه اولان

يعضيد — آجي مارول هندبا

يعفور — يباني صغر بوزاغوسي وكيك بوزاغوسي و حضرت رسول الله مركبينك آديدر

يعاليل — صو اوستنده اولان چورجوب و كوپك قبارجق و بري بري اوستنه يقلش اولان بلوطلر

يعوق — نوح عليه السلام قومنك بوتلرندن بر بوتك آديدر

يعوث — بمعناه ايضاً

يغام — غول يباني دوه سي

يغلاوي — صابلو طاوه كه ياغ اريدرلر

يقز	بك قوجامش كيسنه
يقطين	قباق اغاجي وسائر اولميوب يوزر يوزينه اوزانانلر قاوون وقاربوز خيار كبيلر
يكتا	استاد معلم اولان
يلا يلا	كل كل بيا بيا تعال تعال ديمكدر
يكلز	يوقاري ديشلري قصه اولمق
يلمغ	يلانجي كذابا ولات
يلموق	قالن قفتان
يبلكه	اوتلاغه صالمه دوه يه دينور واكري وسنجق وروسبي قاري ونعيبجي اوغلانه اطلاق اولنور وهرزه ولغو وباطل معناسنه در

يمامه	اوكوكرجني	
يميو	باروت معروفدر	
يتبوت	يباني كچي بوينوزي	
يتخوك	قورقاق جبان اولان	
ينوق	پنير مايه سي	
يوب	تفنين وكرانبها اوطه دوشمه سي	ف
يويه	آرزو تمني خواهش اشتياق	ف
يوجه	طمله قطره	
يوسه	دولكر بچقيسي	
يوشش	ارامق استمك	ف
يون	پول فلوس لون رنك	ف
ياه ياه	كلمه اقباندر فجان يولداشدن ايراق دوشه ياه ياه ديونداايدر يعني برو كل ديمك اولور	ف

فهرست الجلد الثاني

